

BIBOLO DABUŋ

The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea

BIBOLO DABUN
The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Yabem long Niugini

Copyright © 1980 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Jabem (Yabem)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020
447e01c5-a375-5452-ae54-b3f890293eeb

Contents

MATAI	1
MARKA	50
LUKA	80
JOAN	131
APOSTOLO	167
ROM	212
KORINTI 1	234
KORINTI 2	254
GALATA	268
EPESE	276
PILIPI	283
KOLOSO	289
TESALONIKI 1	294
TESALONIKI 2	299
TIMOTE 1	302
TIMOTE 2	308
TITI	313
PILEMON	316
JAKOBO	318
PETERE 1	324
PETERE 2	330
JOAN 1	334
JOAN 2	340
JOAN 3	341
JUDA	343
GEOCLASÊ	345
PESALEM	369

Nawae Najam **kêtôm** **MATAI KETO**

Nawae najam kêtôm Matai Keto nec gêjac jaen najam tonec namin gebe Kilisi (Mesia, Kêsiwaga), tan Anôtô gêjac mata en nan, Jesu tau. Bin tan Anôtô gêjac mata gédên nê lau géc Binlênsêm Langwa nan, en gégôm nanô kêsa kêpi nac tau tonan. Jesu têna kékôc en anga lau Juda nê, tan en napanêgen gêmoa êsêac nalun e kêtû kapôên nan, mago najam gêlam géden êsêac lau Juda taunjen nê atom, kepen namalac peben kêtôm nom naganênjen gêwin.

Matai kédênan nê Nawae Najam natitipjen napep. En gêjac m gédên Jesu têna kékôc en namin, go keto Jesu gêlin sanju ma Sadan kélêtom en nabin. Go gelom en kékôc nê sakin Mesiana sa namin gebe gêjam mêtê to kédôn lau ma gégôm gêmac ôlin najam kêsa jagêmoa Galilaia naganen nan. Su go keto Jesu anga Galilaia gêja Jerusalem nabin, gocgo gêjac min gên samob, tan kêtap en sa gédên nê woke namunja nan, e jagédên sêjac en kêpi ka ma Anôtô gêju en mata jali gêdi sa anga nacmatênên nan.

Bin tê Najam tau gebe êwaka sa ênêc awêgen nê, naten tonec gebe Jesu en kédônsêga kapôên tau enjoc, tan gêwa Anôtônê Binju sa amboac natau en ma kêsôm Anôtônê Gamên nawae lasêgen. Bin tan en kédôn-kédôn nan, sejon nagédô samob sa géc nasêbu kapôên 5 tonec gebe (1) Bin Lôcna, tan en gêwa lau Gamên Undambêna nê njam sa gebe sêpô lêna tau kêtû Mêtêna to nalêlôm nawapac ma têtac malô to sebe sêngôm Anôtônê bin êtu tônya ma taen walô lau to genja to nalêlôm nawa ma sê wama tauja to sêjanda êsêac kêtû Anôtônê binja. Go gêwa êsêacnên kolen to nê lên njam ma Anôtônê moasin to nê nagêjô êjam ma sêngôn maten jali nawasi njam sa amboac tonan (môkêlatu 5-7); (2) Jesu kékên nê nacsejomi 12 sêja ma gêwa nê sakin njam sa gédên êsêac (môkêlatu 10); (3) bin gôlin kêpi Gamên Undambêna namja (môkêlatu 13), (4) tanac dabin tauja gêjac Jesunê lau samob nawae (môkêlatu 18); go (5) Jesu geoc bin nom tonec natêm ênac pep to Anôtônê Gamên mênêsanja nabin lasê (môkêlatu 24-25).

Nadênan

1. Jesunê mimi njam to têna kékôc en ma gêmoa napanêgenja namin 1:1–2:23
2. Nackêsagu Joan nê sakin 3:1-12
3. Jesu gêlin sanju ma Sadan kélêtom en 3:13–4:11
4. Jesu kékôc nê sakin sa gêmoa Galilaia 4:12–18:35
5. Jesu gêwi Galilaia sin gêja Jerusalem 19:1–20:34
6. Jesunê woke namunja anga Jerusalem to malac, tan géc malac tau nagala nan 21:1–27:66
7. Apômtau gêdi sa ma geoc tau lasê namin 28:1-20

Jesu Kilisi nê njam

(Luk 3:23-38)

¹ Abraham latu Dawid nê latu Jesu Kilisi nê njam nabuku tonec.

² Abraham kêka Isak lasê, Isak kêka Jakob lasê, Jakob kêka Juda to lasitêwai lasê, ³ Juda kêka Peres agêc Sera lasê, Tamar kékôc êsêagêc, Peres kêka Hesron lasê, Hesron kêka Aram lasê, ⁴ Aram kêka Aminadab lasê, Aminadab kêka Nason lasê, Nason kêka Salmon lasê, ⁵ Salmon kêka Boas

lasê, Rahab kêkôc enj, Boas kêka Obed lasê, Rut kêkôc enj, Obed kêka Isai lasê, Isai kêka kinj David lasê.

⁶ Dawid kêka Salomo lasê, Urianê awê kêkôc enj, ⁷ Salomo kêka Rehoboam lasê, Rehoboam kêka Abia lasê, Abia kêka Asa lasê, ⁸ Asa kêka Josapat lasê, Josapat kêka Joram lasê, Joram kêka Usia lasê, ⁹ Usia kêka Jotam lasê, Jotam kêka Ahas lasê, Ahas kêka Hesekia lasê, ¹⁰ Hesekia kêka Manase lasê, Manase kêka Amos lasê, Amos kêka Josia lasê, ¹¹ Josia kêka Jekonia to lasitêwai lasê gêdênj tanj sêngônj gamênj jaba Babel nanj.

¹² Sêngônj gamênj jaba Babel su acgom, go Jekonia kêka Sealtiel lasê, Sealtiel kêka Serubabel lasê, ¹³ Serubabel kêka Abiud lasê, Abiud kêka Eliakim lasê, Eliakim kêka Asor lasê, ¹⁴ Asor kêka Sadok lasê, Sadok kêka Akim lasê, Akim kêka Eliud lasê, ¹⁵ Eliud kêka Eleasar lasê, Eleasar kêka Matan lasê, Matan kêka Jakob lasê, ¹⁶ Jakob kêka Josep, tanj gêjam Maria nanj lasê, ma awê tau tonanj kêkôc Jesu, tanj, sêsam enj sebe Kilisi nanj.

¹⁷ Gôlôac samob tonanj naj anja Abrahamnê e gêdênj Dawid nanj nênj njadênan 14, ma anja Dawid e gêdênj sêngônj gamênj jaba Babel nanj nênj njadênan 14, ma gêdênj sêngônj gamênj jaba Babel e gêdênj Kilisi tau nanj nênj njadênan 14.

*Jesu kêtû njamalac
(Luk 2:1-7)*

¹⁸ Jesu Kilisi kêtû njamalac njalên tau tonec. Êsêac sê ênê tana Maria gêdênj Josep. Agêc sêmoa sêwiñ tauñ atom e sêlic awê tau taê anja Njalau Dabuñ nê. ¹⁹ Ma ênê akwenj Josep enj njac gêdênj gebe êngôm awê tau maja êsa atom, tec gebe êwi enj sinj kelecgenj. ²⁰ Taê gêjam binj tonanj gêmoe e Apômtaunê anjela geoc tau lasê to gêsuj mê gêdênj enj ma kêsôm gebe “Dawidnê latu Josep, taêm dani taôm atom, ôkôc nê m awê Maria sa wacêngônj êwiñ aôm, gebe enj taê anja Njalau Dabuñ nê. ²¹ Enj oc êkôc latu tenj, nanj ôê ênê njaê gebe Jesu, gebe enj êsi nê lau su anja nênj sec to ênam êsêac kêsî.”

²² Binj samob tonanj naj njanô kêsua gebe Apômtaunê binj, tanj kêkênj propete awasuj kêsôm lasê nanj, êtu anô gebe

²³ “Alic acgom, awêtakinj tenj taê e êkôc latu tenj, ma sê ênê njaê gebe Imanuel!” (tanam ôkwi gebe “Anôtô mêngêwiñ aêac.”)

²⁴ Josep gêc mê e mata gêlac ma gêgôm kêtôm Apômtaunê anjela kêsakinj enj, tec jakêkôc nê awê sa mêngenjgônj gêwiñ enj, ²⁵ ma gêjac jaê enj njapep e kêkôc latu su, ma gê ênê njaê gebe Jesu.

2

Lau mêtê anja oc njam

¹ Jesu têna kêkôc enj anja Betlehem Judaianja gêdênj kinj Herodo nê têm su, ma lau samuc nênj lau mêtê anja oc njam jasêo lasê Jerusalem ² ma têtû kênac gebe “Judanênj kinj, njapale wakuc nanj, gêmoea ondod. Aêac alic ênê utitalata anja oc njam su, tec abe mêngapônj aenjuduc êndênj enj.” ³ Kinj Herodo gênj e kêtakê njanô, ma lau Jerusalemnja samob amboac tonanj.

⁴ Tec kêkalem launênj dabuñsêga to binjsutau samob sa jakêtu lêsû êsêac njapep gebe “Kilisi oc têna êkôc enj anja ondod.” ⁵ Ma êsêac sêjô enj awa gebe “Anja Betlehem Judaianja gebe propete keto amboac tonec gebe

⁶ “Aôm Betlehem gamênj Judanja, tanj kôtu kasêga Judanja njamôkê saun-saunma atom,

gebe kasêga tenj mênêsa anjga aômnêm,
 tanj ejob njoc lau Israel.' ”

⁷ Herodo gênô su, go kêkalem lau mêtê kelecgenj gebe sêndênj enj sêna ma kêtû Iêsu noc utitalata mênjgêô lasêna gêdênj êsêac. ⁸ Go kêkênj êsêac sêja Betlehem ma kêsôm gebe “Naatu kênac njapalê tau ansinj sugenj e embe atap enj sa, nanjgo mênjasôm njawae êndênj aê gebe tauc wacjapônj ocduc amboac tonanj.” ⁹ Sênô kinjê binj su, go dêdi sêja. Ma utitalata, tanj sêlic anjga oc njam nanj, kêsêlênj gêmunj êsêac e jakêkô gamênj, tanj njapalê gêc nanj njô. ¹⁰ Sêlic utitalata tau e têtac njajam ma têtû samuc njanô. ¹¹ Sêsô andu njalêlôm sêja e sêlic njapalê agêc têna Maria, tec sêu taunj ma sêpônj aenjduc gêdênj enj, go sêna nênj talu ma sê awa gold to katêkwi ma lakisia njajam-njajam sa jasêkênj gêdênj enj.

¹² Ma Anôtô kêkênj puc êsêac nj a mêtê gebe sêmu sêndênj Herodo sêna atom, tec sêc sêsa intêna tenj sêmu sêja nênj gamênj.

Josep kêkôc nê gôlôac sa sêja Aiguptu

¹³ Êsêac sêc sêja su, go Apômtaunê anjela geoc tau lasê gêdênj Josep nj a mêtê ma kêsôm gebe “Ôndi sa ma ôkôc njapalê agêc têna sa aêc asap Aiguptu ana, naônjônj ônê jakênj binj aôm acgom, gebe Herodo kêtû kêka-kêka gebe ênac njapalê êndu.” ¹⁴ Tec Josep gêdi sêc kêkôc njapalê agêc têna sa gêdênj gêbêc, ma sêc sêsêp Aiguptu sêja. ¹⁵ Jasêmoa tonanj e Herodo gêmâc êndu acgom, gebe binj tanj Apômtau kêkênj propete kêsôm lasê gebe
 “Aê gamôêc njoc Latuc anjga Aiguptu gêmênj” nanj êtu anô.

Herodo gêjac njapalê dedec êndu

¹⁶ Gêdênj tanj Herodo kêjala gebe lau mêtê sêsau enj nanj, enj têtac njandanj kapônj ma kêjatu lau gebe sênac njapalê njac anjga Betlehem to gamênj njamadinj, tanj nênj jala tagenj to luagêc nanj, samob êndu kêtom njasawa, tanj enj kêtû lêsu binj gêdênj lau mêtê nanj. ¹⁷ Gêdênj tonanj binj, tanj propete Jeremia kêsôm lasê nanj, kêtû anô gebe

¹⁸ “Sênô awenj njanda anjga Rama, sêwakic to têtanj tanjiboa njanô, gebe Rahel kêtanj nê gôlôac, ma sêjam malô-malô enj e kêtôm atom, gebe sêjanjagac.”

Sêkôc njapalê Jesu anjga Aiguptu gêmu gêmênj

¹⁹ Herodo gêmâc êndu su acgom, go Apômtaunê anjela geoc tau lasê gêdênj Josep anjga Aiguptu nj a mêtê ²⁰ ma kêsôm gebe “Ôndi s ma ôkôc njapalê agêc têna sa amu ana gamênj Israel, gebe êsêac, tanj sêgôm gênjêlêlôm sebe sensenj njapalê nanj, sêmâc êndugac.” ²¹ Tec Josep gêdi sa, kêkôc njapalê agêc têna sa ma sêc sêja gamênj Israel. ²² Gênô Arkelaus kêtû kinj Judaianja gêjô tama Herodo su njawae e kêtêc tau gebe êna tônê atom, tec gêc mêtê kêkênj puc enj ma gêc kêtanj taugenj gêja gamênj Galilainja. ²³ Jagêô laeê malac tenj njâé Nasaret ma gênjônj tonanj gebe propetenênj binj êtu tônj gebe “Êsêac sêsam enj gebe njac Nasareneja.”

3

*Nackêsagu Joanj gêjam mêtê
 (Mar 1:2-8; Luk 3:1-18; Joanj 1:19-28)*

¹ Gêdêḡ tēm tonan ḡackêsagu Joan kêpoa lasê ma gêjam mêtê gêmoa gamêḡ sawa Judaijan² ma kêsôm gebe “Anam taôm ôkwi gebe gamêḡ undambêḡa kêdabinḡac.”³ ḡac tau tonan, tec propete Jesaia kêsôm biḡ kêpi enḡ gebe

‘ḡac tenḡ gêmôêc awa tonec gêmoa gamêḡ sawa gebe
‘Amansanḡ gamêḡ Apômtau êsêlêḡḡḡa
to amêtoc ênê intêna solop.’”

⁴ Joan tau tonan kêsô ḡakwê bôc kamele ḡaôlilu to kêjandinḡ ômbiḡkap bôc ḡaôlic gêc dambêpalê, ma geḡ wagô to lêp kêtû nê mo.⁵ Gêmoa tonan, go lau Jerusalem to Judaiia samob ma gamêḡ Jordanḡa samob sêwê sêsa dêdêḡ enḡ sêja.⁶ Êsêac seoc nêḡ sec lasê, go kêsagu êsêac anḡa bu Jordan.

⁷ Joan gêlic Parisai to Sadukai nêḡ taêsam sêmêḡ gebe ênsanḡu êsêac, tec kêsôm gêdêḡ êsêac gebe “Moac ḡalatu amac, asa gêwa sa gêdêḡ amac gebe awê Anôtônê têtac ḡandanḡ, tanḡ oc mênêsa nanḡ sa.⁸ Asa nêm lêḡ êwa amac sa gebe ajam taôm ôkwi.⁹ Taêm êka to asôm êndêḡ taôm gebe Abraham kêtû aêac tamenḡi, nec atom. Aê jasôm êndêḡ amac gebe Anôtô kêtôm gebe êḡu poc tonec ḡai sa têtû Abrahamnê latui.¹⁰ Ki ḡamata gêdêḡ kawakac tec gêc. Amboac tonan ka samob, tanḡ sêjam ḡanô ḡajam atom nanḡ, oc êsap su ma êmbalinḡ êpi ja êna.¹¹ Aê tec kasagu amac ḡa bu anam taôm ôkwiḡa, ma ḡac, tanḡ êndanḡguc aê nanḡ, nê ḡaclai kêlêlêc aê su, ma aê katôm atom gebe janḡenḡ ênê atapa. ḡac tonanḡ oc ênsanḡu amac ḡa ḡalau Dabuḡ to ja.¹² Enḡ lêma kêkam lala sekolonḡ gêḡḡa gebe êtiḡ gêḡ ḡapaôma ma ênac ḡanô sa êpi nê andu-gêḡḡanôḡa êna, go ḡapaôma êkêḡ êpi ja, tanḡ êsa ḡapanḡ nanḡ.”

Joan kêsagu Jesu anḡa Jordan

(Mar 1:9-11; Luk 3:21-22)

¹³ Gêdêḡ tonanḡ tec Jesu anḡa Galilaia jagêô lasê Jordan gêdêḡ Joan gebe ênsanḡu enḡ.¹⁴ Mago Joan gêjac jao tau gebe “Aôm ônsanḡu aê acgom, go ḡajam. Amboac ondoc gôdêḡ aê gômôêḡ.”¹⁵ Tec Jesu gêjô enḡ awa gebe “Galoc ondecgeḡ gebe gêjac aêgêc ḡawae gebe danḡgôm biḡ, tanḡ Anôtô kêjatu nanḡ, ḡanô êsa.” Go Joan kêkêḡ gêwiḡ enḡ.¹⁶ Jesu gêliḡ sanḡu su, go gacgeḡ kêpi anḡa bu gêmêḡ, ma undambê gêḡa e gêlic Anôtônê ḡalau amboac balôsi kêsêp manḡêsac enḡ ḡaô.¹⁷ Ma awa tenḡ kêsa anḡa undambê gebe “Aêḡoc Latuc tau tonec, tec têtac gêwiḡ enḡ to galic enḡ ḡajam.”

4

Sadanḡ kêlêtôm Jesu

(Mar 1:12-13; Luk 4:1-13)

¹ Gêdêḡ tonanḡ ḡalau Dabuḡ gêwê Jesu kêsa gamêḡ sawa gêja gebe Sadanḡ êlêtôm enḡ.² Ma Jesu gêjam dabuḡ mo geleḡḡa 40 ma gêbêcauc 40 e mo gêjô enḡ.³ Go Sadanḡ jakêsôm gêdêḡ enḡ gebe “Aôm embe Anôtônê latu, go ôsôm poc tonec ḡai êtû mo.”⁴ Ma Jesu gêjô enḡ awa gebe “Teto gêc gebe ‘Mo tagenḡ êoc ḡamalac tôḡ atom, biḡ samob, tanḡ kêsa Anôtô awa nanḡ, tec gêoc enḡ tôḡ.’”

⁵ Go Sadanḡ kêkôc enḡ agêc sêpi malac dabuḡ sêja jaketoc enḡ kêkô lôm dabuḡ ḡasalôm ḡalami,⁶ ma kêsôm gêdêḡ enḡ gebe “Aôm embe Anôtônê Latu, go u taôm ôna gebe teto gêc gebe
‘Enḡ oc êsakinḡ nê anḡela êtû aômḡa mênêsip aôm ḡa lemenḡ,
gebe ôndinḡ amkainḡ êpi poc atom.’”⁷ Tec Jesu gêjô enḡ awa gebe “Teto tenḡ kêtiam gêwiḡ gebe

‘Ônsaê Apômtau aômnêm Anôtô atom.’⁸ Go Sadan kékôc en agêc sêpi lôc baliñ ten sêja jakêtoç gamêñ nomña samob tonawasi gêdêñ en⁹ ma Kêsôm gebe “Aôm embe ôpôn amdud to oten mec êndêñ aê, oc jaliñ gêñ tonec ñai samob su êndêñ aôm êwac.”¹⁰ Go Jesu kêsôm gêdêñ en gebe “Sadan, ôkôc taôm sa ôec ôna gebe teto gêc gebe
 ‘Ôpôn amdud êndêñ Apômtau, aômnêm Anôtô,
 to ônam sakiñ en taugen.’”¹¹ Go Sadan gêwi en sin, ma añela mênşêjam sakiñ gêdêñ en.

Jesu gêja Galilaia ma gêjac m nê kôm mêtêña

(Mar 1:14-15; Luk 4:14-15)

¹² Jesu gêñô sêkôc Joan tôn ñawae su ma kêtaiñ tau su gêja Galilaia. ¹³ Go gêwi Nasaret sin jagêñgôn Kapanau, tan gêc gamêñ Sebulon to Naptali jaban bugêjactonña, ¹⁴ gebe biñ, tan propete Jesaia kêsôm nan, êtu anô gebe

¹⁵ “Gamêñ Sebulon to gamêñ Naptali,
 tan gêc kêkanôn bugêjacton anga Jordan ñamakerñ onêña nan,
 lau samuc nêñ Galilaia.

¹⁶ Lau tan sêñgôn gêsunbôm nan, sêlic ja kapôêñ tençoc,
 ma êsêac, tan sêñgôn gêmac ñagamêñ ñakesec nan, nêñ ja mênkêpigac.”

¹⁷ Gêdêñ tonan Jesu gêjam mêtê gêjac m gebe “Anam taôm ôkwi gebe gamêñ undambêña kêdabinçac.”

Jesu kêkalem lau inça aclê

(Mar 1:16-20; Luk 5:1-11)

¹⁸ Jesu kêsêlêñ gêmoa bugêjacton Galilaiança e gêlic ñaclagêc lasi, Simon, tan sêsam en gebe Petere nan, agêc lasi Andrea sêkêñ wasan sêmoa, gebe êsêagêc ñac ulu inça. ¹⁹ Tec kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Andançuc aê ma oc jakêñ amagêc alô ñamalac.” ²⁰ Tec gacgen dedec nêñ wasan gêc ma têdaguc en.

²¹ Gêwi gamêñ tau sin ma kêsêlêñ gêja e gêlic ñac ten agêc lasi kêtiam, Sebedai latuagêc Jakobo agêc lasi Joan, sêñgôn wan sêwiñ tamenji Sebedai tau sêbênôc nêñ wasan sêmoa, go gêmôêc êsêagêc. ²² Tec gacgen dedec wan totamenjigen kêpoac ma têdaguc en sêja.

Jesu gêjam sakiñ lau

(Luk 6:17-19)

²³ Go Jesu kêsêlêñ gêjac laoc Galilaia ñagamêñ samob ma kêdôn êsêac anga nêñ lôm to gêjam mêtê kapi ñawae ñajam Anôtônê gamêañña ma gêgôm launêñ gêmac to ôliñ ñasec tokainçtokainç ñajam kêsa. ²⁴ Ma ênê wae kêsa gêjam gamêñ Suriança samob auc, tec sejon lau ñasec samob dêdêñ en sêja, lau togêmac tokainç-tokainç ma tonandan ñagêdô ma lau, tan ñalau sec gêgôm êsêac to meloc kêtê êsêac ma ñatêkwa kêtû golon nan, ma gêgôm êsêac ôliñ ñajam kêsa samob. ²⁵ Ma lau taêsam anga Galilaia to Malaclemenlu ma anga Jerusalem to Judaia ma Jordan ñamakerñ onêña têdaguc en.

5

Biñ lôcña

¹ Jesu gêlic lau taêsam, tec kêpi lôc ten e jagêñgôn sic, ma nê ñacsenomi dêdêñ en sêja. ² Go gêôc awa sa ma kêdôn êsêac to kêsôm gebe

*Jesu awa gêoc lau**(Luk 6:20-23)*

³ “Aê aoc êôc êsêac, nanj sêpô lêna taunj kêtû mêtêna,
gebe gamênj undambêna kêtû êsêacnênj.

⁴ Aê aoc êôc êsêac, nanj njalêlôm njawapac,
gebe Anôtô oc ênac êsêac têtac tøj.

⁵ Aê aoc êôc êsêac, nanj nênj njalêlôm malô,
gebe êsêac têtap gênj, tanj Anôtô gêjac mata nanj sa.

⁶ Aê aoc êôc êsêac, nanj nênj êka
njano gebe sêngôm binj, tanj Anôtô
kêjatu nanj njano êsa,
gebe Anôtô oc êmoasinj êsêac.

⁷ Aê aoc êôc êsêac, nanj taênj walô lau,
gebe Anôtô oc taê walô êsêac.

⁸ Aê aoc êôc êsêac, nanj nênj njalêlôm njawa,
gebe oc sêlic Anôtô.

⁹ Aê aoc êôc êsêac, nanj sê wama lau,
gebe Anôtô oc êsam êsêac gebe latui.

¹⁰ Aê aoc êôc êsêac, nanj njamalac
êjanda êsêac kêtû sêgôm binj,
tanj Anôtô kêjatu nanj, njano kêsa,
gebe gamênj undambêna kêtû êsêacnênj.

¹¹ “Aê aoc êôc amac tec njamalac sêmbu to sêjanda amac ma sêngôlinj binj njakainj gwalêkinj êpi amac êtu aêna. ¹² Têmtac njajam ma atu samuc, gebe nênj njagêjô kapôênj gêc undambê, gebe amac masigenj ma sêgôm propete lanjwa amboac tonanj.

*Binj nom njagwêc to njajana**(Mar 9:50; Luk 14:34-35)*

¹³ “Nom njagwêc amac. Gwêc embe njamakic ênana, oc dangôm njamakic êsa êtiam amboac ondoc, kêtû secgac. Tambalinj sinj ma lau sêka tøj.

¹⁴ “Nom njaja amac. Malac tenj embe ênêc lôc, oc êsinj tau ôkwi êtôm atom. ¹⁵ Embe têtunj ja sa, go sêngênduc ja suc auc atom, tetoc êkô jakainj njao, go êpô lau samob, tanj sêmoa andu njalêlôm nanj. ¹⁶ Amboac tonanj nênj ja njawê êsa êpô njamalac, gebe sêlic amacnênj kolenj njajam ma sêlambinj Tamemi undambêna.

Binj kêpi binjsu

¹⁷ “Taêm anam gebe aê gamenj kêtû jansenj Mosenê binjsu to propetenênj binj samob sunja atom. Gamênj kêtû jansenj sunja atom, kêtû jangôm êtu tøjna. ¹⁸ Binjnano, aê jasôm êndênj amac gebe Undambê to nom oc ênana ma njatalô sepej to sêmôênja njasauj tenj oc ênana anja Mosenê binjsu ja atom e samob êtu tøj acgom. ¹⁹ Amboac tonanj, njac tenj embe êwi binjsu tonanj njasaujanô tenj sinj ma êndônj lau êtôm tonanj, oc sêsam enj gebe njapalê sauj ec tenj anja gamênj undambêna. Ma njac tenj embe êmansanj to êndônj binj tau, oc sêsam enj gebe njac kapôênj anja gamênj undambêna. ²⁰ Gebe aê jasôm êndênj amac gebe amacnênj binjgêdênj embe êlêlêc binjsutau to Parisai nênj njêngej atom, oc asô gamênj undambêna ana atom.

*Binj kêpi têtac njandanj**(Luk 12:57-59)*

21 “Amac anôgac gebe sêsôm gêdêŋ lau ŋanô gebe ‘Ônac ŋamalac êndu atom. Teŋ embe ênac ŋac teŋ êndu, oc sêmêtôc eŋ.’”²² Mago aê jasôm êndêŋ amac gebe Ŋac teŋ embe têtac ŋandanêŋ êndêŋ nê lasitêwainêŋ teŋ, oc sêmêtôc eŋ. Ma teŋ embe êsôm lasitêwainêŋ teŋ gebe ‘Majam gêbac,’ oc gôlôacnêŋ laumata sêmêtôc eŋ. Ma teŋ embe êsôm gebe, ‘Melocma gôbacgac,’ oc êsêp lamboam ŋakêlêndiŋ ŋaja êna.²³ Embe ôkêŋ nêma da êndêŋ altar êna ma taêm ênam taôm gebe agêc lasim nêma biŋ teŋ gêc,²⁴ go ondec nêma da ênêc altar ŋagala ma ôna agêc lasim amansaŋ biŋ êndêŋ taôm acgom, go ômu ôna ôkêŋ nêma da.

25 “Nêma soŋo-soŋo embe êkêŋ aôm ôndêŋ ŋac-mêtôcwaga, go ôtu palê êndêŋ eŋ sebeŋ êndêŋ taŋ asêlêŋ amoa intêna naŋ, gebe soŋo-soŋo êkêŋ aôm ôndêŋ mêtôcwaga atom. Moae mêtôcwaga êmasuc aôm ôndêŋ gejobwaga kapoacwalôŋa, go eŋ êmbaliŋ aôm ôsêp kapoacwalô ôna.²⁶ Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ aôm gebe Oc ôsa aŋga tônê ômôdêŋ atom e ônac nêma tôp samob êmbacnê acgom.

Biŋ mockaiŋŋa

27 “Amac anôgac sêsôm gebe ‘Ôŋgôm gêŋ mockaiŋŋa to mockaiŋŋa atom.’”²⁸ Mago aê jasôm êndêŋ amac gebe Ŋac teŋ embe mata ê awê teŋ e têtac êkac eŋ, naŋ êŋgôm gêŋ mockaiŋŋa êndêŋ eŋ aŋga nê ŋalêlôm.²⁹ Matamanô anôŋa embe êtim aôm, naŋ ôkip sa ma ômbaliŋ siŋ. Ôlim ŋagêŋ teŋ ênaŋa acgom, gebe sêmbaliŋ aôm toôlim samucgeŋ ôsêp lamboam ŋakêlêndiŋ ôna atom.³⁰ Ma lêmam anôŋa embe êtim aôm, naŋ ôndim su ma ômbaliŋ siŋ. Ôlim ŋagêŋ teŋ ênaŋa acgom, gebe sêmbaliŋ aôm toôlim samucgeŋ ôsêp lamboam ŋakêlêndiŋ ôna atom.

Biŋ sêndim sêmôcwalo êŋgicna

(*Mat 19:9; Mar 10:11-12; Luk 16:18*)

31 “Êsêac sêsôm teŋ gebe ‘Ŋac teŋ embe êndim sêmôcwalo êŋgic, naŋ êkêŋ papia sêwi tauŋ siŋŋa êndêŋ awê.’”³² Mago aê jasôm êndêŋ amac gebe Ŋac teŋ embe êndim sêmôcwalo êŋgic, go êŋgôm eŋ êtu awê mockaiŋŋa. Embe awê tobiŋ, go tasôm atom. Ma teŋ embe ênam awê, taŋ sêwi siŋ su naŋ, oc êŋgôm gêŋ mockaiŋŋa.

Biŋ tatôc lemêŋŋa

33 “Ma amac anô teŋ, taŋ sêsôm gêdêŋ lau ŋanô gebe ‘Ôtôc lêmam ônsau atom, ma ôŋgôm biŋ, taŋ kôtôc lêmam naŋ, ŋanô êsa êndêŋ Apômtau.’”³⁴ Mago aê jasôm êndêŋ amac gebe Atôc lemêma atomanô, atôc êndêŋ undambê atom gebe Anôtônê lêpôŋ tônê,³⁵ ma atôc êndêŋ nom atom gebe ênê akaiŋ ŋalêpôŋ, to atôc êndêŋ Jerusalem atom gebe Kiŋ kapôdêŋ tau nê malac.³⁶ Ma ôtôc lêmam êpi môkêmapac atom gebe aôm tonanê ôŋgôm môkêmlauŋ tageŋ êpô tau ôkwi êtu kwalam me êtu jec nec kôtôm atom.³⁷ Amacnêma biŋ amboac tonec acgom gebe ‘Aec’ to ‘Masi’. Embe asôm ŋalô êiêlêc tonec su, oc aŋga ŋac sec tau nê.

Biŋ ŋagêjôŋa

(*Luk 6:29-30*)

38 “Amac anôgac sêsôm gebe ‘Mataanô êjô mataanô ma lulunê jô lulunê.’”³⁹ Mago aê jasôm êndêŋ amac gebe Anac jao taôm êndêŋ ŋamalac sec atom. Teŋ embe êtap aôm êsêp alimanô anôŋa, naŋ ôtôc ŋamakeŋ êndêŋ eŋ êwiŋ.⁴⁰ Ma ŋac teŋ embe taê ênam gebe êwê aôm ôndêŋ mêtôcwaga ôna êtu êkôc nêma ŋakwê ôlimŋa, naŋ ôkêŋ ŋaobo baliŋ êwiŋ.⁴¹ Ma teŋ embe êkac aôm

gebe ojon ênê waba intêna ñasawa tagen, nan ôsêlêñ ñasawa luagêc ôwiñ en. ⁴² Ten embe eten gêñ êndên aôm, nan ôkêñ, ma ten embe êkôc tôp anga aômñem, nan ôkêñ dêmôem en atom.

Bij têtac gewiñ ñaçona

(Luk 6:27-28, 32-36)

⁴³ “Amac anôgac sêsôm gebe, ‘Têmtac êwiñ nêñ lau wacban aôm ma têtac endec nêñ sonjo-sonjo.’ ⁴⁴ Mago aê jasôm êndên amac gebe Têmtac êwiñ nêñ sonjo-sonjo to aten mec êtu êsêac, tan sêjanda amac nanña, ⁴⁵ ec atu Tamemi, tan gêñgôn undambê nan, nê latui, gebe en kêkêñ nê oc kêpi kêpô lau sec to lau ñajam, ma kêkêñ nê kom gêjac lau gêdên to lau keso. ⁴⁶ Embe têtac êwiñ lau, tan têtac gêwiñ amac nan, oc ñanô amboac ondod. Telon sêgôm gêñ tonan amboac tonanjen. ⁴⁷ Ma embe awem ênac nêñ lasitêwaigen, go anôm gêñ ñanô amboac ondod. Lau samuc sêgôm gêñ tonan amboac tonanjen. ⁴⁸ Amboac tonan anac dabin taôm ñapep amboac Tamemi undambêña gêjac dabin tau ñapep.

6

Bij tamoasin launja

¹ “Alic taôm gebe anam sakin Anôtô êtu ñamalac sêlic amacña atom. Embe anôm êtu lau sêlic amacña, go atap ñagêjô anga Tamemi, tan gêmoa undambê nan, nê sa atom.

² “Amboac tonan embe ômoasin lau, nan ôkêñ lau sênac dauc êtan aôm atom amboac lau tetoc tauñ sanja sêgôm sêmoa lôm to malaclun gebe ñamalac sêlambin êsêac. Binjanô, aê jasôm êndên amac gebe Êsêac seso nêñ ñaôligac. ³ Mago aôm embe ômoasin lau, nan ôngôm kelecgen, lau ten sêñô ñawae atom, ⁴ gebe nêñ moasin êsin tau ênêc lêlômgen, go Tamam, tan gêlic gêñ kêsêp lêlômgen nan, êkêñ ñagêjô êndên aôm.

Bij taten mecña

(Luk 11:2-4)

⁵ “Ma embe aten mec, nan atôm lau tetoc tauñ sanja atom, gebe êsêac têtac gêwiñ gebe teten mec sêkô lôm to intêna gêga tau ñamala êtu têtôc tauñ êndên lau sêlic êsêacña. Binjanô, aê jasôm êndên amac gebe Êsêac seso nêñ ñaôligac. ⁶ Mago aôm embe oten mec, nan ôsô nêñ balêm ôna e naôlai katam auc, go oten mec êndên Tamam, tan gêmoa lêlôm, ma Tamam, tan gêlic gêñ kêsêp lêlômgen nan, êkêñ ñagêjô êndên aôm.

⁷ “Embe aten mec, nan aten êtu bin ole amboac lau samuc atom. Êsêac tonan seboc sêkôc ñanô êtu nêñ ñalô gwalêkinja. ⁸ Atôm êsêac atom, gebe Tamemi kêjala gêñ, tan gêjô amac ma abe aten nan kwananjen. ⁹ Amboac tonan aten nêñ mec amboac tonec gebe ‘Tamemai, tan gômoe undambê.

Aômñem ñaê lau sênam dabunman.

¹⁰ Ômôên ôtu Apômtau ôtôm gamênjen.

Aômñem bin êtu tôn anga nom amboac anga undambê.

¹¹ Ôkêñ aêacma mo êtôm bêcgenja êndên aêac êndên oc tonec.

¹² Nêñ tôp, tan gêc aêac nan, ôsuc ôkwi amboac aêac asuc ma tôp ôkwi gêdên tauñ.

¹³ Ôwê aêac asa lêtôm atom.

Ôjanjo aêac su anga gêñ sec.

(Aôm Apômtau, aôm ñaniniñ to ñajaña ma ñawê ñatau lañgwa tengeñ. Biññanô.)'

¹⁴ Gebe amac embe asuc ñamalacnêñ biñ ôkwi, go Tamemi undambêña êsuc amacnêm biñ ôkwi amboac tonañ. ¹⁵ Ma embe asuc ñamalacnêñ biñ ôkwi atom, go Tamemi êsuc amacnêm biñ ôkwi atom amboac tonañgeñ.

Biñ tanam dabuñ moña

¹⁶ “Embe anam dabuñ mo, nañ añgôm lañômanô bêlê-bêlê amboac lau tetoc taun saña atom. Lau tonañ sêgôm lañôñanô taujala gebe têtêc taun êndêñ lau sêlic êsêac sêjam dabuñ mo. Tec biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Êsêac seso nêñ ñaôligac. ¹⁷ Amboac tonañ aôm embe ônam dabuñ mo, nañ ôniñ oso môkêmapac to Okwasin lañômanô, ¹⁸ gebe ôtôc taôm ôndêñ lau sêllc aôm gôjam dabuñ mo nec atom, mago Tamam, tañ gêmoa lêlôm nañ, oc êjala ma gêlic gêñ kêsêp lêlômgen, tec êkêñ ñagêjô êndêñ aôm.

Biñ awa undambêña

(Luk 12:33-34)

¹⁹ “Anac nêm awa sa aña nom atom, gebe bulesen to da enesen gêñ tau su ma gengeñtêna oc sêkwê ma sênam gengeñ sa. ²⁰ Anac nêm awa sa aña undambê acgom, gebe bulesen to da enesen su ma gengeñtêna sêkwê ma sênam gengeñ sa atom. ²¹ Gebe gamêñ, tañ nêm awa gêc nañ, nêm ñalêlôm oc êsap tôn amboac tonañgeñ.

Biñ kêpi ôlin ñaja

(Luk 11:34-36)

²² “Matamanô kêtû ôlim ñaja. Matamanô embe ñajam, oc ñawê ênam ôlim samucgen auc. ²³ Ma matamanô embe sec, oc ôlim samuc ñakesec. Embe ñawê, tañ gêc nêm ñalêlôm nañ, ñakesec êsa, go ñakesec tau ênam sêga.

Biñ tanam sakin Anôtô to awaña

(Luk 16:13)

²⁴ “Ñac ten ênam sakin ñatau luagêc êngôm êtôm atom, en oc têtac endec ten ma têtac êwiñ ten me oc êsap ten tôn ma têtac êmbu ten. Amac amboac tonañ. Atôm gebe anam sakin Anôtô to awa êpi tagen atom.

Biñ tapô sim taaun atomña

(Luk 12:22-31)

²⁵ “Tec aê jasôm êndêñ amac gebe Apô sim taôm êtu anin to anôm gen êôc amac tôn amoa matem jalinja atom to êtu ñakwê ênsañ ôlimña atom. Amoa matem jali kêlêlêc mo ma ôlim kêlêlêc ñakwê su. ²⁶ Asala moc, nañ sêmoa umboñ ñalabu. Êsêac taun sêsê gêñ to sejon ma sêjac ñanô sa kêpi andu atom, mago Tamemi undambêña gêlôm êsêac. Ma amac abe oc alêlêc moc tau atom me. ²⁷ Amacnêm asa oc êpô sim tau êtu nê têm êmoa nomñaña ma ênac têku ñasawa tagen êwiñ.

²⁸ “Amac apô sim taôm ñakwêña kêtû asagenña. Asala mênamin, tañ kêpuc kêkô salen nañ, gêjam kôm to kêsac obo atom. ²⁹ Mago jasôm êndêñ amac gebe Salomonê gêñ ñawasi samob, tañ kêkwa en auc nañ, ñaten kêtôm gêñ tonañ ñai atomanô. ³⁰ Mago Anôtô embe êkêñ gêgwan, tañ galoc kêkô kôm ma bêbêc sêkêñ êsa ja nañ, ñagêlôm êkwa auc, nañ oc êkêñ gêñ êkwa amac auc êlêlêc atom me. Amac lau akêñ gêwiñ kwalecña. ³¹ Amboac tonañ apô sim taôm to asôm gebe ‘Taniñ asagen’ me ‘Tanôm asagen’ me ‘Tasô asagen’ nañ atom. ³² Gêñ samob tonañ ñai lau samuc oc taên êka. Mago Tamemi undambêña tec kêjala gebe apô lêna gêñ samob

tonaŋ ŋai. ³³ Amboac tonaŋ ansom ênê gamêŋ to aŋgôm biŋ, taŋ eŋ kêjatu naŋ, êtu ŋamata acgom, go gêŋ samob tonaŋ ŋai êtu amacnêm êwiŋ. ³⁴ Apô sim taôm êtu gêŋ eleŋ bêbêcŋa atom, gebe apô sim taôm gêŋŋa oc masi êndêŋ eleŋ bêbêc atom. Gêŋwapac kêlêti bêc samob auc kêtômgeŋ.

7

Biŋ tamêtôc lauŋa

(Luk 6:37-38, 41-42)

¹ “Amêtôc lau atom, go Anôtô êmêtôc amac atom. ² Gebe Anôtô êmêtôc amac êtôm amac amêtôc lauŋa naŋ, to ênam dôn amac êtôm dôn, taŋ anam dôn lauŋa naŋ. ³ Asageŋ gôlic ka ŋasili, naŋ gêguŋ lasim mataanô ma ka ŋadambê, taŋ kêkô taôm matamanô naŋ, gôlio, sapu. ⁴ Ma amboac ondoc gobe ôsôm êndêŋ lasim gebe ‘Ondecgeŋ ma jambuc ŋasili aŋga matamanô sa.’ Mago ka ŋadambê kêko aôm taôm matamanô. ⁵ Aôm dansaŋtêna, ômbuc ka ŋadambê aŋga matamanô sa êmuŋ acgom e ŋawa êsa, go ômbuc ŋasili aŋga lasim mataanô sa.

⁶ “Akêŋ gêŋ dabuŋ êndêŋ kêam atom, oc sêkac tauŋ ôkwi ma sêŋac amac, to ambaliŋ nêm kêkôm, taŋ kêtû nêm awamata naŋ, êndêŋ bôc atom, oc sêka popoc.

Ateŋ, ansom, amandi katam

(Luk 11:9-13)

⁷ “Ateŋ gêŋ, go akôc ŋanô, ansom, go atap sa, amandi katam, go êlêc su êndêŋ amac. ⁸ Gebe ŋac, taŋ keteŋ gêŋ naŋ, êkôc ŋanô sa to ŋac, taŋ gesom naŋ, êtap sa. Ma ŋac, taŋ kêmadi katam naŋ, êlêc su êndêŋ eŋ. ⁹ Amacnêm asa, naŋ latu eteŋ mo ma êkêŋ poc êndêŋ eŋ, ¹⁰ me eteŋ i ma êkêŋ moac êndêŋ eŋ. ¹¹ Amac lau sec, mago ajala akêŋ gêŋ ŋajam êndêŋ nêm gôlôac ŋasec-ŋasec. Ma abe Tamemi, taŋ gêmoa umdambê naŋ, êkêŋ gêŋ ŋajam êndêŋ êsêac, taŋ teteŋ eŋ naŋ, êlêlêc su atom me. ¹² Gêŋ samob, taŋ amac abe ŋamalac sêŋgôm êndêŋ amac naŋ, taôm aŋgôm êndêŋ êsêac, gebe Mosenê biŋsu to propetenêŋ biŋ ŋam tau tonec.

Biŋ sacgêdô gasuc-gasucŋa

(Luk 13:24)

¹³ “Asô sacgêdô gasuc-gasuc ana, gebe sacgêdô kapôeŋ to intêna kêsô gedec, taŋ gêwê lau sepeŋ sênaŋa tau naŋ, ma lau taêsam sêsa tonaŋ. ¹⁴ Ma sacgêdô gasuc-gasuc to intêna saun, taŋ gêwê gêdêŋ gamêŋ danŋoŋ mater jalina naŋ, ma lau, taŋ têtap intêna tonaŋ sa naŋ luagêcgeŋ.

Tajala ka êndêŋ ŋaŋanô

(Luk 6:43-44)

¹⁵ “Ajop taôm êndêŋ propete dansaŋ, gebe lau tonaŋ tonjakwê domba ŋaôlic dêndêŋ amac sêwac, mago nêŋ ŋalêlôm amboac kêam ŋaclai sêŋac gêŋ ŋawaô. ¹⁶ Ajala êsêac êndêŋ nêŋ lê geŋ. Aiŋ oc tajoŋ aŋga okêm atom, ma jambô aŋga locgôm atom. ¹⁷ Amboac tonaŋ ka ŋajam samob gêjam ŋanô ŋajamgeŋ, ka sec tec gêjam ŋanô sec. ¹⁸ Ka ŋajam oc êtôm gebe ênam ŋanô sec atom, ma ka sec oc êtôm gebe ênam ŋanô ŋajam atom. ¹⁹ Ka samob, taŋ ênam ŋanô ŋajam atom naŋ, oc sêsap su ma sêmbaliŋ êpi ja êna. ²⁰ Amboac tonaŋ ajala êsêac êndêŋ nêŋ lêŋ ŋanô.

²¹ “Lau samob, taŋ sêsam aê gebe ‘Apômtau, Apômtau’ naŋ, oc sêsô gamêŋ undambêŋa sêna tomalageŋ atom, lau tageŋ, naŋ sêŋgôm Tamoc, taŋ gêmoa undambê naŋ, nê biŋ êtu tôŋ. ²² Êndêŋ bêc ônê lau taêsam

oc sêsôm endenj aê gebe 'Apômtau, Apômtau, aêac aoc biñ lasê ajam aôm lañôm to atinj ñalau sec ajam aôm lañôm ma agôm gêñsêga gwalêki ñ ajam aôm lañôm, agôm atom me.' ²³ Mago aê oc jasôm êpi êsêac gebe 'Kajala amac atomanô, secwaga, aêc su anja aêñoc.'

Ñac luagêc sêkwê andu

(Luk 6:47-49)

²⁴ "Lau, tanj sêñô aêñoc biñ tonec ma sêñgôm ñanô êsa nanj, têtôm ñac tokauc, tanj kêsuj nê andu kêsêp poc. ²⁵ Ma kom gêjac to bu gêc ma mu gêbuc ñatêna jakêpi andu tau, mago kêku atom, gebe poc kêkapiñ tôñ. ²⁶ Ma lau samob, tanj sêñô aêñoc biñ tonec ma sêñgôm ñanô êsa atom nanj, têtôm ñac meloc, tanj kêsuj nê andu kêsêp ganjac. ²⁷ Ma kom gêjac to bu gêc ma mu gêbuc ñatêna jakêpi andu tau e kêku sa jaguluj tagen."

²⁸ Jesu gêjac mata nê biñ tonec ma lau samob têtakê kêtû ênê mêtêña, ²⁹ gebe enj kêdônj êsêac kêtôm êsêacnêñ biñsutau atom, kêdônj êsêac kêtôm ñac toñaclai tenj.

8

Jesu gêgôm ñac tokamochôm ôli kêtû selec

(Mar 1:40-44; Luk 5:12-14)

¹ Gêdêñ Jesu gêmu kêsêp anja lôc nanj, lau taêsam têdaguc enj. ² Ma sêlic ñac tokamochôm tenj mênkêpônj aduc gêdêñ enj ma kêsôm gebe "Apômtau, embe têtmac êwiñ, go ôñgôm aê jatu selec." ³ Tec Jesu kêmetôc lêma jakêmoasac enj ma kêsôm gebe "Aê gabe ôtu selec." Ma gacgenj ênê kamochoôm kêsêlô. ⁴ Go Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe "Ôlic acgom, ôtu awê êndêñ lau tenj atom, naôtôc taôm êndêñ dabunwaga ma ôkêñ da êtôm Mose kêjatu gebe êwaka nêmbiñ sa êndêñ êsêac."

Jesu gêgoôm kapitai Kapanaumña nê ñacseñjom ôli ñajam kêsa

(Luk 7:1-10)

⁵ Go jagêô lasê Kapanaum ma kapitai tenj gêdêñ enj gêja jaketenj enj ⁶ ma kêsôm gebe "Apômtau, aêñoc ñacseñjom, tê gêc ñatêkwa kêtû golonj ma ñandanj secanô." ⁷ Tec Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe "Aê gabe jawac janjom enj ôli ñajam êsa." ⁸ Ma kapitai gêjô enj awa gebe "Apômtau, aê galic tauc katôm gebe ôsô ñoc andu ñasalôm ñalabu ôna atom, ôsôm ña awamgenj ma ñoc ñacseñjom ôli ñajam êsa. ⁹ Gebe aê ñac tenj, tanj kasô gôlinwaga ñagêdô ñalabu ma sinwaga sêsô aê ñalabu. Embe jasôm êndêñ ñac tenj gebe 'Ôna,' oc êna, ma êndêñ ñac tenj gebe 'Ômôênj,' oc êmênj, ma êndêñ ñoc sakinwaga gebe 'Ôñgôm gêñ tonac,' oc êñgôm." ¹⁰ Jesu gêñô e gêñac lêma ma kêsôm gêdêñ lau, tanj têdaguc enj nanj, gebe "Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Aê katap Israelnêñ ñac tenj nê kêkêñ gêwiñ amboac tonanj sa atom. ¹¹ Amboac tanj jasôm êndêñ amac gebe Lau taêsam anja oc kêpi to oc kêsêpña nasêwiñ Abraham agêc Isak ma Jakob sêniñ gêñ sêñgônj gamênj undambêña. ¹² Ma gamênj tau ñaawêlatu nanj têtinj êsêac su sêsêp gêsunbôm, tanj gêc dêmôênja nanj sêna. Anja tônê lau oc têtanj ma lunluj êkôsij tau ñano." ¹³ Go Jesu kêsôm gêdêñ kapitai gebe "Ôna, aômnmêmbiñ ñanô êsa êtôm kôkêñ gêwiñ." Ma gêdêñ ñasawa tecenanjenj ñacseñjom ôli ñajam kêsa.

Jesu gêgôm lau taêsam ôlinj ñajam kêsa

(Mar 1:29-34; Luk 4:38-41)

¹⁴ Ma Jesu gêja Peterenê andu ma gêlic ênê lawao gêmac ôli ñawajaô kapôêj gêc. ¹⁵ Tec kêmoasac enj lêma ma ñandanj gêôj su, go gêdi sa mêngêjam sakinj enj.

¹⁶ Go ñakêtula sejonj lau tonjalau sec gwalêkinj dèdêj Jesu sêja, jakêtinj ñalau sec tonanj ña awagenj, ma gêgôm lau togêmac samob ôlinj ñajam kêsa. ¹⁷ Enj gêgôm amboac tonanj, tec binj, tanj propete Jesaia kêsôm nanj, kêtû anô gebe

“Enj gêôc aêacnêj gêmac to kêsip aêacnêj ñandanj sa.”

Binj tandanguc Jesuñja

(Luk 9:57-62)

¹⁸ Jesu gêlic lau taêsam sêgi enj auc, tec kêjatu gebe sembonj enj êna ñamakenj ônêja. ¹⁹ Go binjsutau tenj gêdêj enj gêja jakêsohm gebe “Mêtêmôkê, gamêj, tanj aôm gobe ôna nanj, aê oc jandanguc aôm.” ²⁰ Tec Jesu kêsohm gêdêj enj gebe “Mojanj sê ic ma moc, tanj sêmoa umbonj ñalabu nanj, sêjam sac, mago ñamalacnê Latunê gamêj tenj gebe endenj kwalim ênêcña gêc atom.” ²¹ Go ñacsenjominêj ñac tenj kêsohm gêdêj enj gebe “Apômtau, ôlôc gebe jana jansuj tamoc acgom.” ²² Tec Jesu kêsohm gêdêj enj gebe “Ôndanguc aê ma ñacmatê sênsuj tauñ nêj ñacmatê.”

Jesu kêsohm mu to ñadembom kêtû malô

(Mar 4:35-41; Luk 8:22-25)

²³ Jesu kêpi wanj ma nê ñacsenjomi sêwinj enj sêja, ²⁴ go mu gêbuc ñatêna gêli bu sa e ñadembom kêsalê wanj auc, ma enj tau gêc bêc gêc. ²⁵ Tec êsêac têtû gasuc jasêju enj ma sêsohm gebe “Apômtau, ônam aêac sa, oc dambac tanaña.” ²⁶ Go enj kêsohm gêdêj êsêac gebe “Amac atênêp kêtû agenña, akêj gêwinj kwalecgoc.” Go gêdi sa gec binj mu to ñadembom, ma bènônj kêsêp e kêjôma. ²⁷ Tec ñamalac sêñac lemenj ma sêsohm gebe “Enj ñac amboac ondoc tec mu to ñadembom tanenj wamu gêdêj enj nec.”

Ñac luagêc tonjalau sec anja Gadarene ôlinj ñajam kêsa

(Mar 5:1-20; Luk 8:26-39)

²⁸ Ma Jesu jakêsohm lau Gadarene nêj gamêj anja ñagêjactorj ñamakenj ônêja. Tec ñac luagêc tonjalau sec sêsa anja sêô jadêdac enj. Ñaclagêc tau ñaclai sec, tec lau têtêc tauñ ma sêsa intêna tonanj atom. ²⁹ Tec agêc têtôc enj êndu ma sêmôêc gebe “Anôtônê Latu, aêacnêj asagenj ñagêdô gêdêj tauñ. Amboac ondoc, ñanoc kêdabinj atom ma gômôêj gobe ôlênsu aêac.” ³⁰ Bôcanô matu kapôêj tenj señ gêj sêmoa ñasawa ec baliñ, ³¹ tec ñalau sec tau tetenj enj gebe “Embe ôtinj aêac, nanj ôkêj aêac asêp bôc tomatu tônê ñai ñalêlôm ana.” ³² Ma enj kêsohm gêdêj êsêac gebe “Ana.” Tec sêsa jasêsêp bôc tonanj ñalêlôm sêja ma bôc tau samob tomatugenj sêsabi anja sêlic guluj tagen jasêsêp bu sêjana.

³³ Go lau bôcña sêc jasêô lasê malac ma sêjac minj binj samob, tanj kêtap ñaclagêc tonjalau sec sa nanj. ³⁴ Go lau malac tonanña samob sêpuc Jesu t ñtônj sêsa sêja e dèdac enj ma tetenj enj gebe êwi êsêacnêj gamêj sinj ma êc êna.

9

Jesu gêgôm ñac ñatêkwa ketu golonj ôli ñajam kêsa

(Mar 2:1-12; Luk 5:17-26)

¹ Jesu kêpi wanj tenj ma gelom jakêsohm nê malac. ² Ma lau anja tonanj sêbalanj ñac tenj ñatêkwa kêtû golonj gêsac sac gêdêj enj sêja. Jesu gêlic êsêac

sêkêñ gêwiñ, tec kêsôm gêdêñ ñac ñatêkwa kêtú golonj gebe “Latucenec, têtmtac êpa su, gebe aê kasuc aômnêm sec ôkwi su.” ³ Ma biñsutaunêñ ñagêdô sêsôm gêdêñ taunjenj gebe “Ñac tonec kêsôm biñ alôbalôbgoc.” ⁴ Mago Jesu kêjala biñ, tañ êsêac taêñ gêjam sêmoa nan, ma kêsôm gebe “Amboac ondóc, amac taêm gêjam biñ sec gêc nêñ ñalêlôm. ⁵ Biñ ondóc tasôm ñagaô. Tasôm tonec gebe ‘Aê kasuc aômnêm sec ôkwi’ nec, me tasôm gebe “Ôndi sa ma ôsêlêñ.’ ⁶ Ma aê gabe amac ajala gebe Ñamalacnê Latu kêtú ñatau anja nom gebe êsuc sec ôkwi anja nomña.” Go awa gêjac ñac ñatêkwa kêtú golonj gebe “Ôndi sa, ôc nêñ mê sa ma ôêc ôna nêñ andu.” ⁷ Tec ñac tau gêdi sa ma gêc gêja nê andu. ⁸ Lau taêsam sêlic e têtakê ma sêlambij Anôtô, gebe kêpuc ñamalac tôñ ña ñaclai amboac tonan.

Jesu kêkalem Matai

(Mar 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹ Ma Jesu gêdi anja tonan ma gêlic ñac tenj gêñgôn telonj malen, nê ñaê Matai. Tec kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôndanjuc aê.” Ma enj gêdi kêdaguc enj gêja.

¹⁰ Jesu genj gêñ gêñgôn andu tau, ma telonj to lau sec taêsam sêmêñ sêñgôn sêwiñ Jesu to nê ñacsenjomi. ¹¹ Parisai sêlic ma sêsôm gêdêñ ênê ñacsenjomi gebe “Amboac ondóc, ma amacnêñ mêtêmôkê genj gêñ gêñgôn gêwiñ telonj to lau sec.” ¹² Jesu gêñô ma kêsôm gebe “Lau ôliñ ñajam sêpô lêna taun kêtú doktana atom, mago lau togêmac tec sêpô lêna. ¹³ Ana ma taêm ênam biñ tonec ñam acgom gebe ‘Aê gabe akêñ da atom, gabe taêm walô taômgen.’ Gebe aê gamêñ gabe jakalem lau gêdêñ atom, jakalem lau secgenj.”

Biñ tanam dabuñ moña

(Mar 2:18-22; Luk 5:33-39)

¹⁴ Gêdêñ tonan Joañnê ñacsenjomi dêdêñ enj jatêtu kêñac enj gebe “Amboac ondóc, tec aêac to Parisai ajam dabuñ mo, ma aômnêm ñacsenjomi sêjam dabuñ atom nec.” ¹⁵ Ma Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Lau embe sêniñ awê ñamoasiñ ma ñac-gebe-ênam-awêwaga êmoa êwiñ êsêac, oc nêñ ñalêlôm ñawapac me. Mago ñabêc oc mênêsa ma sêkóc ñac-gebe-ênam-awêwaga su anja êsêacnêñ, nanjo êsêac sênam dabuñ mo.

¹⁶ “Ñamalac tenj ambênôc ñakwê lanjwa ña obo ñatali wakuc atom, gebe ñatali wakuc oc êôc ñakwê êñgic ma êkac kalalac e êtu sec samucgenj. ¹⁷ Ma ñac tenj êkêñ wain wakuc êsêp bôc ñaôlic lanjwa atom. Embe êñgôm, oc wain êôc ñaôlic êpoa e êtaiñ ênaña, ma naôlic tau Êtu sec. Wain wakuc sêkêñ êsêp ñaôlic wakuc acgom, go êmoasiñ gên tau lulugenj.”

Jairi latuo to awê, tañ kêmoasac Jesunê ñakwê nanj

(Mar 5:21-43; Luk 8:40-56)

¹⁸ Gêdêñ tañ Jesu kêsôm biñ tonan gêdêñ êsêac gêmoa nan, Iômmôkê tenj mênkêpônj aduc gêdêñ enj ma kêsôm gebe “Aênoc latuco galoc gêmac êndu su. Mago ômôênmanj gebe ôkêñ lêmam ênsac enj ma mata jali êsa.” ¹⁹ Tec Jesu gêdi ma tonê ñacsenjomi têdaguc enj sêja.

²⁰ Ma awê tenj gêjam dec kêtôm Jala 12, nanj kêtú gasuc mênkêkô enj dêmôêmu ma kêmoasac ênê ñakwê ñalêsô. ²¹ Awê tau kêsôm gêc taunjenj gebe “Aê embe jamoasac ênê ñakwêgenj, oc êñgôm aê ôlic ñajam êsa.” ²² Tec Jesu kêsa tau ôkwi jamata gê enj ma kêsôm gebe “Latucoenec, têtmtac êpa

su, kôkên gêwiņ tec gêgôm aôm ôlim nĵam kêsa.” Ma gêdên nĵasawa tecenan awê tau ôli nĵam kêsa.

²³ Go Jesu gêja e gêô lasê Iômmôkênê andu ma gêlic lau sêju gasuc to sêgôm nĵaonda kapôên, ²⁴ tec kêsôm gebe “Aêc su, gebe nĵapalêo gêmacc êndu atom, gêc bêcgeņ tec gêc.” Ma êsêac sêômac eņ. ²⁵ Ma gêdên sesoc lau sêsa sêja nan, Jesu kêsô gêja kêkam nĵapalêo gêdên lêma ma eņ gêdi sa. ²⁶ Ma binĵ tau nĵawae kêsa kêtôm gamêņ tonanĵ nĵai samob.

Jesu gêgôm matenĵec luagêc nĵam kêsa

²⁷ Jesu gêdi anĵa tonanĵ, ma matenĵec luagêc têdaguc eņ, nan sêmôêc kapôên gebe “Dawidinê Latu, taêm walô aêagêc.” ²⁸ Kêsô andu gêja, ma matenĵec luagêc tonanĵ dêdên eņ sêja, tec Jesu kêtu kênac êsêagêc gebe “Amagêc akêņ gêwiņ gebe aê katôm gebe janĵôm gêņ tonec me masi.” Agêc sêsôm gedeneņ gebe “Aec, Apômtau.” ²⁹ Go kêmoasac êsêagêc matenĵanô ma kêsôm gebe “Nêm binĵ, tanĵ akêņ gêwiņ nanĵ, nĵanô êsa.” ³⁰ Ma agêc matenĵanô kêpoa lasê. Go Jesu kêbaob êsêagêc gebe “Alic taôm gebe asôm êndên lau tenĵ sêņô atom.” ³¹ Mago agêc sêsa sêja e sêgôm ênê wae kêsa kêtu tapa kêtôm gamêņ tonanĵ nĵai samob.

Jesu gêgôm awamê kêsôm binĵ lasê

³² Êsêac sêsa sêja ma lau sêkôc nĵac tonĵalau awamê tenĵ sêmênĵ. ³³ Jesu kêtinĵ nĵalau sec tonanĵ kêsa gêja su, go awamê tau kêsôm binĵ lasê ma lau taêsam tonanĵ sêņac lemeņ ma sêsôm gebe “Aêac taiic gêņ tenĵ amboac tonec anĵa Israel atomanô.” ³⁴ Ma Parisai sêsôm gebe “Eņ kêtinĵ nĵalau sec nĵa nĵalau sec nêņ kasêga.”

Jesu taê walô lau

³⁵ Ma Jesu gêjac laoc malac kapôên to saunĵ samob gêja ma kêdônĵ êsêac anĵa nêņ lôm togêjam mêtê kêpi nĵawae nĵam Anôtônê gamêņnĵa ma gêgôm launêņ gêmacc to ôlinĵ nĵasec samob nĵam kêsa. ³⁶ Eņ gêlic êsêac lau taêsam ma taê walô êsêac, gebe sêpô lêna tauņ to sêmoa jageo nĵanô amboac domba, nanĵ nêņ nĵaceĵob masi. ³⁷ Go eņ kêsôm gadên nê nĵacsenĵomi gebe “Mo tau tec nĵanô kêsa samob, mago koleņwaga tec luagêcgeņ. ³⁸ Amboac tonanĵ atenĵ êndên mo tau nĵatau, gebe êkêņ koleņwaga nasênac nê gêņ nĵanô sa.”

10

Jesu kêjalinĵ aposolo 12 sa

(Mar 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Jesu gêmôêc nê nĵacsenĵomi 12 dêdên eņ sêja ma kêkêņ nĵaclai gêdên êsêac gebe têtinĵ nĵalau nĵatêmui to sêņgôm gêmacc to ôlinĵ nĵasec samob nĵam êsanĵa. ² Êsêac aposolo 12 tau nêņ nĵaê tonec Nac nĵamatanĵa Simon, tanĵ sêsam eņ gebe Petere nanĵ, agêc lasi Andrea ma Sebedai latuagêc Jakobo agêc lasi Joaņ, ³ Pilip agêc Batolomai, Tom agêc telonĵ Matai, Alpai latu Jakobo agêc Tadaï, ⁴ Simon Kanaanĵa agêc Juda Isariot, tanĵ geoc eņ lasê.

Jesu kêkêņ nĵacsenĵomi 12 kêtu kôm misionĵa

(Mar 6:7-13; Luk 9:1-6)

⁵ Lau 12 tonanĵ Jesu kêsakinĵ êsêac to gêjac binĵsu êsêac gebe “Asa lau samuc nêņ intêna atom to asa lau Samaria nêņ malac atom, ⁶ andênĵ lau Israel nêņ domba gêbômgeņ ana. ⁷ Asêlêņ naanam mêtê to asôm gebe ‘Gamêņ undambêņa kêdabinĵgac.’ ⁸ Anĵôm gêmacc ôlinĵ nĵam êsa, anĵ

ɲacmatê dêndi sa, aɲgôm kamocbôm têtû selec, atij ɲalau sec su sêna. Amac akôc ɲaômageɲ, tec akêɲ ɲaômageɲ. ⁹ Gold to silber ma mone saun ɲagêdô êsêp nê m ômbiɲkap ɲaatali atom. ¹⁰ Ambic atali amoa intêna atom, akôc ɲakwê luagêc atom, akôc atapa atom ma aôc tôc atom, gebe koleɲ tau ɲanô oc êlôm koleɲwaga.

¹¹ “Embe asa malac kapôêɲ to saun ana, go atu kênac ɲac, taɲ sêlic eɲ jagêdêɲ aɲga malac tau ma naaɲgôɲ awiɲ eɲ e andi êtiam. ¹² Ma embe api andu tau ana, go awem ênac lau acgom. ¹³ Ma embe lau gêdêɲ, go amacnê m biɲmalô êpi êsêac. Mago embe lau gêdêɲ atom, go nê m biɲmalô êmu wacêpi amac taôm. ¹⁴ Ma embe sêkôc amac sa atom to sêkêɲ taɲeɲ nê m biɲ atom, naɲ awi andu to malac tau siɲ e andôɲ ɲakekop aɲga emkain su. ¹⁵ Biɲ ɲanô, aê jasôm êndêɲ amac gebe Êndêɲ bêc sêmêtôc biɲɲa Sodom to Gomora oc sêɲgôɲ naeo êtôm malac tonaɲ atom.

Jesunê lau sêoc ɲandaɲ

(Mar 13:9-13; Luk 21:12-27)

¹⁶ “Alic acgom, aê jasakiɲ amac amboac domba asêp kêam sec ɲalêlôm ana. Amboac tonaɲ aɲgôm nê m gêɲ tokauc atôm moac ma malô-malô amboac balôsi. ¹⁷ Ajop taôm êndêɲ ɲamalac, gebe oc sêkêɲ amac andêɲ mêtôcwaga ana ma si amac aɲga êsêacnêɲ lôm, ¹⁸ ma sêwê amac andêɲ gôliɲwaga to kiɲ ana êtu aêɲa gebe awa biɲ sa ɲaɲêɲgeɲ êndêɲ êsêac to lau samuc. ¹⁹ Êndêɲ taɲ sêkôc amac ana naɲ, apô sim taôm êtu leɲ to biɲ asômɲa atom, gebe êndêɲ noc tau biɲ asômɲa tau ênsuɲ tau êndêɲ amac êwac. ²⁰ Gebe amac taôm asôm biɲ atom, Tameminê ɲalau êoc amac awem sa.

²¹ “Têwa êkêɲ lasi êndêɲ siɲ ma tama êkêɲ latu ma ɲapalêo to ɲac sêli tauɲ sa êndêɲ tenenɲi to tamenɲi ma sênsuɲ êsêac e siɲ enserɲ êsêac su. ²² Ma lau samob têtac endec amac êtu ɲoc ɲaêɲa. Mago ɲac, taɲ êoc gêɲwapac totêtac êpa sugen e ɲatêku êsu naɲ, Anôtô ênam eɲ kêsi. ²³ Embe sêjanda amac aɲga malac teɲ, naɲ aêc ana teɲ. Biɲɲanô, aê jasôm êndêɲ amac gebe Amac oc anam kôm êpi Israelnêɲ malac samob tomalageɲ atom, ma ɲamalacnê Latu êmêɲ.

²⁴ “Kwapuc oc êlêlêc kwalam laɲgwa, ma sakiɲwaga oc êlêlêc nê ɲatau atom. ²⁵ Kwapuc êtôm nê kwalam laɲgwa, ma sakiɲwaga êtôm nê ɲatau, go êtôm. Embe sêsam gôlôac teɲ nêɲ ɲatau gebe Belsebul, oc sêsam ɲaê sec êpi ênê lau amboac tonaɲgeɲ.

Aêac tatêc asa

(Luk 12:2-7)

²⁶ “Amboac tonaɲ atêc ɲamalac atom. Gêɲ samob, taɲ sêsaɲ auc naɲ, oc êtu awê, ma biɲ samob, taɲ gêc lêlômgeɲ naɲ, oc êsa awê. ²⁷ Biɲ taɲ jasôm êndêɲ amac kesecgeɲ naɲ, asôm êtu awê, ma biɲ taɲ aɲô êsêp taɲemsuɲ naɲ, anam mêtê êpi akô salôm ɲaô. ²⁸ Ma atêc êsêac, taɲ sênac ôlingen êndu, mago sênac katôm êndu têtôm atom naɲ atom. Mago atêc Anôtô, taɲ kêtôm gebe enserɲ ôlim to katôm sêsêp lamboam ɲakêlêndiɲ sênaɲa naɲ. ²⁹ Kêliɲkeieɲ luagêc, naɲ ɲaôli saun ec teɲ. Mago ɲateɲ êu tau êsêp nom atom e Tamemi êlôc sa acgom. ³⁰ ɲac tau tonaɲ kêsa amac môtêmlauɲ sa tomalageɲ. ³¹ Tec atêc taôm atom gebe amac alêlêc kêliɲkelerɲ taêsam su.

Tasom Killsi lase êndêɲ ɲamalac

(Luk 12:8-9)

³² “Ñac tej embe êsôm aê lasê êndêñ ñamalac, oc jasôm enj lasê êndêñ Tamoc, tañ gêñgôn undambê nan, amboac tonañ. ³³ Ma ñac tej embe ênsê aê auc êndêñ ñamalac, oc jansa enj auc êndêñ Tamoc, tañ gêñgôn undambê nan, amboac tonañ.

Biñmalô masi, sinjerj
(Luk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Taêm ênam tonec gebe aê gamêñ gabe jakêñ biñmalô ênêc nom nec atom. Aê gamêñ gabe jakêñ biñmalô atom, gamêñ gabe jakêñ sinj. ³⁵ Aê gamêñ gabe jawa ñamalac êkôc, latu agêc tama, ma latuo agêc têna, ma lawao wakuc agêc lawao lanjwa. ³⁶ Ma lau gôlôac m tenja têtú ñacjo êndêñ tauñ andêñ-êndêñgerj.

³⁷ “Ñac tej embe têtac êwiñ tama me têna êlêlêc aê su, oc êwê kainj aê atom. Ma tej embe têtac êwiñ latu me latuo êlêlêc aê su, oc êwê kainj aê atom. ³⁸ Ma ñac tej embe êôc nê kakesotau êdanjguc aê atom, oc êwê kainj aê atom. ³⁹ Ñac tej embe taê ênam gebe êmoa mata jali, oc êmac êndu. Ma ñac tej embe êmac êndu êtu aêña, oc êñgôn mata jali.

Biñ tatap ñagêjô sana
(Mar 9:41)

⁴⁰ “Ñac tej embe êkôc amac sa, oc êkôc aê sa, ma tej embe êkôc aê sa, oc êkôc ñac, tañ kêsakiñ aê gamêñ nan sa. ⁴¹ Ñac tej embe êkôc propete tej sa êtu enj propetena, nanj ocgo êkôc ñagêjô êtôm propete êkôc, ma tej embe êkôc ñac gêdêñ tej sa êtu enj ñac gêdêñña, nanj ocgo êkôc ñagêjô êtôm ñac gêdêñ êkôc. ⁴² Ma tej embe êkêñ bu ñaluc laclu tej êndêñ lau ñaôma tonec ñai nêñ tej ênôm êtu enj aênoc ñacsenjomña, nanj jasôm biññanôgerj êndêñ amac gebe ñagêjô ñajam eso enj atomanô.” * sêc samob nê ñatau. Sandañnê ñaê tej, tañ gêwa sa gebe enj kêtú ñalau sec samob nêñ ñatau.

11

¹ Jesu kêdôn nê ñacsenomi 12 su, go gêdi anja tonañ gêja gebe naêndôn to ênam mêtê lau êtôm nêñ malacgerj.

Nackêsagu Joan kêkêñ lau dêden Jesu sêja
(Luk 7:18-30)

² Joan gêñgôn kapoacwalô e gêñô Kilisinê kolenj ñawae, tec kêsakiñ nê ñacsen omi ñagêdô ³ jatêtu kênac enj gebe “Aôm ñac tau, tañ sêsôm sebe êmêñña nan, me aêac ansaê ñac tej acgom.” ⁴ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Ana ma anac miñ gêñ, tañ anjô to alic nan, êndêñ Joan ⁵ gebe matenpec sêlic gamêñ kêtiam to magiñ kêsú sêsêlêñ, kamocbôm têtú selec to tanjensunbic sêñô biñ, ñacmatê dêdi sa to lau sêsôm ñawae ñajam lasê gêdêñ lau ñalêlôm sawa. ⁶ Ma aê aoc êôc êsêac, nanj têtac lulu kêtú aêña atom nan.”

⁷ Êsêac sêc sêja acgom, go Jesu gêôc awa sa ma kêsôm biñ gêdêñ lau totonj-tononj tau kêpi Joan gebe “Amac asa gamêñ sawa aja abe alic asagen. Abe alic sóbolec tej mu gêôc jakêsêp mênkêsêp me. ⁸ Aja abe alic asagen. Abe alic ñac tej kêsô ñakwê palê-palê me. Alic acgom, lau, tañ sêsô ñakwê palê-palê nan, sêñgôn kinjerj nêñ andu. ⁹ Asa aja kêtú agenña. Abe alic propete tej me. Aec, aê jasôm êndêñ amac gebe ñac tau kêlêlêc propete su, ¹⁰ gebe ñac tau tec teto biñ kêpi enj gebe

* **10:42:** Sanda n ae tej, tañ gêwa sa gebe enj kêtú ñalau

‘Ôlic acgom, aê jasakinj ñoc ñacjaenj êmuñ aôm naêmansañ nê m intêna, tañ gêc aôm lañômñêmñja nañ.’

Anôtônê binj tau tonañ. ¹¹ Binñjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Lau samob, tañ lauo sêkôc êsêac nañ, nêñj teñj kêlêlêc ñackêsagu Joañ atom. Mago ñac saun, tañ sêsam enj kêtû ñamu anja gamênj undambêña nañ, kêlêlêc enj su. ¹² Gêdênj tañ ñackêsagu Joañ kêpoa lasê e mênjgêdênj galoc nec Anôtô gêu gamênj undambêña lasê, ma lau, tañ sêjac tênêp nañ, oc sêjanjo su. ¹³ Gebe propete samob to Mosenê binjsu seoc binj lasê e gêdênj Joañ ¹⁴ ma amac embe taêm ênam gebe akôc sa, go akêñj êwiñj gebe Joañ enj Elia, tañ sêsôm gebe êmênj nañ. ¹⁵ Ñac teñj nê tañasunj embe ênêc, nañj êñjômanj.

¹⁶ “Aê janam dôñj lau têm tonecña êpi asagenj. Êsêac têtôm ñapalê, tañ sêmoa malaclunj ma sêmôêc gêdênj taunj gebe ¹⁷ ‘Aêac ajac onj, mago amac atê wê atom. Aêac atañ tañjboa, mago amac atañ awiñj atom.’ ¹⁸ Joañ gêmênj e geñj to gênôm gênj atom, ma lau sêsôm sebe ‘Ñalau sec teñj gêgôm enj.’ ¹⁹ Ñamalacnê Latu mênjgeñj to gênôm gênj ma mênjac sêsôm teñj gebe ‘Alic enj lasamtêna to gênôm wain anaboa, telonj to lau sec nêñj teñj enjoc.’ Mago Anôtônê mêtê tokauc gêjam ñjanô kêwaka tau sa.”

*Jesu geñj oliñ malac, tañ sêkêñj gêwiñj atom nañ
(Luk 10:13-15)*

²⁰ Go Jesu gêoc awa sa ma geñj oliñ malac, tañ sêlic ênê gênjalô taêsam nañ, gebe sêjam taunj ôkwi atom gebe ²¹ “Ojæ Korasinma, ojæ Betsaidama, gênjalô tañ gagôm anja amacnêm nañ, embe janjgôm anja Turu to Sidon nêñj, oc sênam taunj ôkwi wanêcgeñj su ma sêsô talu sa to sênac taunj auc. ²² Amboac tonañ jasôm êndênj amac gebe Êndênj bêc Anôtô êmêtôc ñamalacnêñj binña enj taê walô lau Turu to Sidon êlêlêc amac su. ²³ Ma aôm Kapanaum gobe sêsunj aôm sa e ñatêpôê nadingenj undambê me. Aôm oc u taôm ôsêp lamboam ôna. Gênjalô tañj kêsa aômñêm gamênj nañ, embe êsa Sodom oc ênêc e mênjêndênj tonec. ²⁴ Amboac tonañ jasôm êndênj amac gebe êndênj bêc Anôtô êmêtôc ñamalacnêñj binña enj taê walô lau Sodom êlêlêc amac su.”

*Andênj aê amênj ma alêwanj taôm
(Luk 10:21-22)*

²⁵ Gêdênj ñasawa tonañ Jesu gêoc awa sa ma kêsôm gebe “Tamoc, undambê to nom Ñatau, aê jalambin aôm gebe gôsa binj tônê ñai auc gêdênj lau mêtê to lau tokauc ma goc lasê gêdênj ñapalê dedec. ²⁶ Tamoc, binñjanô, aôm gôlic ñajam amboac tonañ, tec gôgôm nê m gênj.

²⁷ “Tamoc kêkêñj gênj samob gêdênj aê, ma ñac teñj kêjala Latu atom, Tama taugenj. Ma Tama, nañ ñac teñj kêjala enj atom, Latu taugenj to lau, tañ Latu gebe eoc lasê êndênj êsêac.

²⁸ “Amac samob, tañ anjônj jageo to aôm wapac amoa nañ, andênj aê amênj, go janam amac awem su. ²⁹ Aôm ta ambalanj ñoc wabaña e jatu nê m kêdônjwaga gebe ñoc ñalêlôm malô to katoc tauc sa atom, ec atap malem alêwanj taômñja sa. ³⁰ Gebe ñoc tê ñagaô to ñoc waba ñawapac atom.”

12

*Ñacsenjomi sesolop polom ñjanô gêdênj sabat
(Mar 2:23-28; Luk 6:1-5)*

¹ Gêdênj ñasawa tonañ Jesu kêsêlênj gêmôa kôm polomña ñalêlôm gêdênj sabat. Mo gêjô ênê ñacsenjomi ma êsêac sesolop polom ñjanô mênjsenj.

² Parisai sêlic e sêsôm gêdêñ enj gebe “Gôlicgac me, nêñ ñacsenñomi sêgôm gêñ, tañ sêjac jao gebe danğôm êndêñ sabat atom.” ³ Tec enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Binj tañ Dawid to nê lau sêgôm gêdêñ mo gêjô êsêac nañ, asam atom me.” ⁴ Enj kêsô Anôtônê andu jageñ polom, tañ sêkêñ gêdêñ Anôtô kêtú da ma sêjac jao gebe êsêac sêniñ atom, lau daburwaga taunjen. ⁵ Ma binj, tañ gêc Mosenê binjsu nañ, gebe gêdêñ sabat samob daburwaga sêjac sabat popoc anğa lôm dabur, mago sêwê ñakainj atom nañ asam atom me. ⁶ Aê jasôm êndêñ amac gebe Gêñ tañ kêlêlêc lôm dabur su nañ, tau tonec. ⁷ Embe ajala binj tonec gebe ‘Aê gabe akêñ da atom, gabe taêm walô laugen,’ oc ambu lau, tec nêñ binj masi nec atom, ⁸ gebe Ñamalacnê Latu kêtú sabat ñatau.”

*Jesu gêgôm lêma kêtú golonj ñajam kêsa
(Mar 3:1-6; Luk 6:6-11)*

⁹ Go Jesu gêdi anğa tonanj gêja e kêsô êsêacnêñ lôm. ¹⁰ Ma ñamalac tenj lêma kêtú golonj gêmoa tonanj. Ma lau ñagêdô sêmoa, tañ sebe sêñgolinj binj êpi enj, tec têtú kênac enj gebe “Embe danğôm lau ôlinj ñajam êsa êndêñ sabat, oc êtôm me masi.” ¹¹ Tec enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amacnêñ asa embe nê domba tenj êmoa ma êu tau êsêp sê êndêñ sabat, oc naê sa atom me. ¹² Op, ñamalac kêlêlêc domba su ñêñjen. Tec tatôm gebe tamoasinj lau êndêñ sabat.” ¹³ Go kêsôm gêdêñ ñac tau gebe “Ômêtôc lêmam.” Tec kêmêtôc lêma e ñajam kêsa kêtiam kêtôm ñamakenj. ¹⁴ Ma Parisai sêsa sêkic ênê binj gebe sensenjen.

Sakinwaga tañ Anôtô kêjalij sa nañ

¹⁵ Jesu kêjala binj tonec, tec kêtaiñ tau su anğa gamêñ tonanj, ma lau taêsam têdaguc enj, ma gêgôm êsêac samob ôlinj ñajam kêsa. ¹⁶ Go kêbaob êsêac ñajana gebe sêsôm enj lasê atom, ¹⁷ gebe binj, tañ propete Jesaia kêsôm nañ, êtu tônj gebe

¹⁸ “Alic acgom, aêñoc sakinwaga, tañ
kajalinj sa
to ñoc ñac têtac gêwiñ enjña, tañ
gallic enj ñajam nañ,
oc jakêñ ñoc Ñalau êpi enj
ma êsôm bêc jamêtôc binjña lasê
êndêñ lau samuc.

¹⁹ Enj oc ênam wambanj to êmôdec
atom,
ma tenj êñô enj awa anğa malaclunj
atom.

²⁰ Sinj tañ gêjac bic nañ, enj oc
êmandôm su atom,
ma dawenj gasilana nañ, enj oc êsi
êmac atom,
êñgôm êmoa e êwê binjgêdêñ êku
ñañacjo tulu,

²¹ ma lau samuc sêkêñ matenjen ênê
ñaê.”

*Jesu ma Belsebul
(Mar 3:20-30; Luk 11:14-23)*

²² Gêdêñ tonañ sêkôc ñac teñ tonjalau sec, nanñ matapec to awamê, dêdêñ Jesu sêja. Ma Jesu gêgôm enñ ôli ñajam kêsa e awamê kêsôm biñ lasê to gêlic gamêñ. ²³ Ma lau samob sê taên ma sêsôm gebe “Ñac tonec oc Dawidnê Latu me.” ²⁴ Parisai sênô, tec sêsôm gebe “Ñac tônê kêtinñ ñalau sec ña ñalau sec nêñ kasêga Belsebul.” ²⁵ Jesu kêjala biñ, tañ êsêac taên gêjam nanñ, ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Gamêñ teñ embe êwa tau êkôc, go êtu gasañ ma malac me gôlôac teñ embe sêwa tauñ êkôc, oc sêmoa atom. ²⁶ Ma embe Sadanñ êtinñ Sadanñ, go êwa tau êkôc. Ma ênê gamêñ ênêc amboac ondoc. ²⁷ Ma aê embe jatinñ ñalau sec ña Belsebul, go amac latômi têtinñ ña asa. Kêtu tonañña êsêac tauñ ocgo sêmêtôc amac. ²⁸ Mago aê embe jatinñ ñalau sec ña Anôtônê Ñalau, go êwa sa gebe Anôtônê gôlinñ wacêpi amac.

²⁹ “Me ñac teñ êsô ñac ñajanañ teñ nê andu naêjanngo ênê waba su amboac ondoc. Enñ ênsô ñac ñajanañ tau tônñ êmunñ acgom, go êjanngo ênê waba.

³⁰ “Ñac teñ embe êwinñ aê atom, oc enseñ aê, ma ñac teñ embe ejonñ ñanô êwinñ aê atom, oc êtê salinñ-salinñ. ³¹ Kêtu tonañña aê jasôm êndênñ amac gebe Ñamalacnêñ sec to biñ alôb-alôb samob Anôtô oc êsuc ôkwi, tagenñ biñ alôb-alôb êpi Ñalau Dabuñ, tec Anôtô êsuc ôkwi atom. ³² Ma teñ embe ênam saic biñ êndênñ Ñamalacnê Latu, tec Anôtô oc êsuc ôkwi, mago teñ embe ênam saic biñ êndênñ Ñalau Dabuñ, nanñ Anôtô oc êsuc ôkwi êndênñ têm tonec to ônêña atomanô.

Biñ karanôña
(Luk 6:43-45)

³³ “Embe asê ka ñajam, oc ênam ñanô ñajam, ma embe asê ka sec, oc ênam ñanô sec. Gebe ka tajala gêdêñ ñanôgenñ. ³⁴ Moac ñalatu amac. Amac secgoc, tec asôm biñ ñajam amboac ondoc. Gêñ tañ geIôc gêc nêñ ñalêlôm nanñ, mênjkêsa awemsunñ. ³⁵ Ñamalac ñajam oc êtainñ gêñ ñajam sa anğa nê awa ñajam, tañ gêc nê ñalêlôm, ma ñamalac sec oc êtainñ gêñ sec sa anğa nê awa sec.

³⁶ “Aê jasôm êndênñ amac gebe Êndênñ bêc mêtôcña ñamalac sêwa biñ agwaagwa samob, tañ sêsôm nanñ, ñam sa. ³⁷ Awamsunñ ñabinñ oc ênam aôm kêsi, ma awamsunñ ñabinñ oc êtinñ aôm su.”

Lau sec sêjatu gêñtalô
(Mar 8:11-12; Luk 11:29-32)

³⁸ Go biñsutau to Parisai nêñ ñagêdô sêjô Jesu awa gebe “Mêtêmôkê, aêac abe alic aôm ôngôm gêñtalô teñ.” ³⁹ Tec enñ gêjô êsêac awenñ gebe “Lau sec to mockainñña sêjatu gêñtalô, mago gêñtalô teñ oc êndênñ êsêac atom, gêñtalô propete Jonañña tagenñ. ⁴⁰ Jona gêmôa gêñsêga têtacilêlôm kêtôm geleñña têlêac ma gêbêcauc têlêac, ma Ñamalacnê Latu oc amboac tonanğenñ. Enñ ômoa nom ñalêlôm êtôm elenñña têlêac ma êmbêcauc têlêac. ⁴¹ Êndênñ noc mêtôcña ñacwaga Niniwenñña oc sêndi sa sêwinñ lau tônê ma sêmêtôc êsêac, gebe Jona gêjam mêtê êsêac, tec sêjam tauñ ôkwi. Ma alic acgom, teñ kêlêlêc Jona su tec gêmôa. ⁴² Êndênñ noc mêtôcña kwin anğa mula-mña oc êndi sa êwinñ lau tônê ma êmêtôc êsêac, gebe enñ anğa nom ñamadinñ, mago gêmênñ gebe êñô Salomonê mêtê. Ma alicgac, teñ kêlêlêc Salomo su tec gêmôa.

Ñalau sec gêmu gêja nê gamêñ lanğwa kêtiam
(Luk 11:24-26)

⁴³ “Ñalau ñatêmui embe êsa anğa ñamalac teñ nê, oc eo êmoa gamêñ kwalam ma ensom gamêñ êlêwanñ tauña e êtap sa atom. ⁴⁴ Go êsôm gebe ‘Aê jamu jana ñoc andu, tañ kasa gamêñ nanñ êtiam.’ Ma embe naêô lasê,

oc alic andu tau sawa ma sêkajo sa to sêgêlôn. ⁴⁵ Go naêkôc ñalau 7, tañ nêj sec kêlêlêc ênê su nañ, sêwiñ ej sêsô nasengôn. Go ñamalac tonañ êmoa naeo ñanô êlêlêc gêmurña su. Ma lau sec tônê ñai amboac tonañgej.”

Jesu têna ma lasiio to ñac

(Mar 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Ej kêsôm biñ gêdêñ lau gêmoa ma têna to lasii mênêsêkô dêmôêña sebe sêsôm biñ êndêñ ej. ⁴⁷ Tec ñac tej kêsôm gêdêñ ej gebe “Gôlicgac me, tênam to lasimi tec mênêsêkô dêmôêña sebe sêsôm biñ êndêñ aôm.” ⁴⁸ Mago Jesu gêjô ñac, tañ kêsôm biñ gêdêñ ej nañ, awa gebe “Tinoc asa ma lasici asa lau.” ⁴⁹ Ma kêmêtôc lêma jakêtôc nê ñacseñomi ma kêsôm gebe “Alic acgom, aê tinoc to lasici tau tonec. ⁵⁰ Lau tañ sêmasañ Tamoc, tañ gêñgôn undambê nañ nê biñ nañ, go têtû lasicio to ñac ma tinoc.” *

13

Biñgôlinj ñac kêpalip ñ awêña

(Mar 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Bêc tonañgej ma Jesu anja andu kêsa jagêñgôn ambêô. ² Lau topom-topom sêkac sa sêgi ej auc, tec kêpi wan tej jagêñgôn ma lau samob sêkô bau. ³ Ma gêjac miñ biñ taêsam gêdêñ êsêac gêjam kêtû biñgôlinjgej ma kêsôm gebe

“Alic acgom, ñac kêpalip ñawêña tej kêsa gêja gebe êpalip ñawê. ⁴ Kêpalip gêmoa e ñagêdô kêsêp intêna, tec moc mênseñ su. ⁵ Ñawê ñagêdô kêsêp poclêlôm nañ nom kapôñ gêc atom. Tec kêpoa sebeñgej gebe kêsêp nomlêlôm gêja atom, ⁶ e oc kêpi ma kêsêgô e kêtû masê gebe ñawakac keselenj kêsêp gêja atom. ⁷ Ma ñagêdô kêsêp êcmôkê ma êc kêpoa e gejon êndu. ⁸ Ma ñagêdô kêsêp nom ñajam, tec gêjam ñanô. Tej gêjam 100, ma tej 60, ma tej 30. ⁹ Ñac tej nê tañasuj embe ênêc, nañ êñô.”

Biñgôlinj tau ñam

(Mar 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Ñacseñomi dêdêñ Jesu jasêsôm gêdêñ ej gebe “Amboac ondod tec gôjam kêtû biñgôlinjgej gêdêñ êsêac nec.” ¹¹ Ma ej gêjô êsêac aweñ gebe “Amac atap kauc sa, tec ajala gamêñ undambêña ñabinj ñalêlômña, mago êsêac têtap sa atom. ¹² Ñac tañ nê gêñ gêc nañ, êtap ñagêdô sa naewiñ e êlêlêc su. Mago ñac, tañ nê gêñ masi nañ, sêkôc ñakêsu, tañ gêc eñña nañ, su amboac tonañgej. ¹³ Êsêac sêlic gêñ e amboac sêlic atom to seño biñ e amboac sêñô atom ma nêñ kauc kêsa atom, tec gajam kêtû biñgôlinjgej gêdêñ êsêac. ¹⁴ Ma Jesaianê biñdêm, tañ geoc lasê nañ, kêtû tônj kêpi êsêac gebe

“Tañemsuj oc anjô, mago oc nêm

kauc êsa atom.

Matemanô oc alic, mago oc ajala

atom.

¹⁵ Lau tonañ nêñ ñalêlôm ñadani to

tañesuj gêôc auc ma matenj gêmôb.

Mago embe amboac tonañ atom,

go sêlic gêñ to tañesuj sêñô

biñ ma nêñ ñalêlôm sêjala mêtê

to sênam tauñ ôkwi ma aê janam

* **12:50:** Sadañnê ñaê tej. Alic Mat 10:25

êseac sa.’

¹⁶ Aê aoc aoc amac matamanô gebe alic gêñ ma amac tanjemsuñ gebe anjô biñ. ¹⁷ Biññanô, aê jasôm êndên amac gebe Propete to lau gêdên gwalêkiñ sêkên materñ gebe sêlic gêñ, tec amac alic nec, mago sêlic atom to sênjô biñ, tec amac anjô nec, mago sênjô atom.

Jesu gêwa biñ gôliñ ñac kêpalip ñawêña ñam sa
(Mar 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹⁸ “Amboac tonañ anjô biñgôliñ ñac kêpalip ñawêña tau ñam acgom. ¹⁹ Lau embe sênjô gamên undambêña ñabinñ ma sêjala atom, nanñ têtôm ñawê, tanñ kêpalip kêsêp intêna nanñ. Ñac sec tau naêjanjo biñ, tanñ kêpalip kêsêp nêñ ñalêlôm nanñ su. ²⁰ Ma ônanñ kêpalip kêsêp poc kêtôm lau, tanñ sênjô biñ ma gacgeñ sêkôc sa totêntac ñajamgeñ. ²¹ Mago nêñ ñawakac jagêjam atom, êseac lau daiñdaiñ. Embe gêñ wapac êtap êseac sa ma sêjanda êseac êtu mêtêña, oc gacgeñ sêwi sinñ. ²² Ma ônanñ kêpalip kêsêp êcmôkê kêtôm lau, tanñ sênjô biñ ma gêñlêlôm-lêlôm nomña to lêtôm awêña ejonñ biñ tau êndu ma sênam ñanô atom. ²³ Ma ônanñ kêpalip kêsêp nom ñajam kêtôm lau, tanñ sênjô biñ e sêjala ma sêjam ñanô, tenñ gêjam 100, tenñ gêjam 60 ma tenñ 30.”

Biñgôliñ waôñña

²⁴ Go Jesu kêkên biñgôliñ tau ñatenñ gêdên êseac ma kêsôm gebe “Tanam dôñ gamên undambêña êpi ñac, tanñ kêpalip ñawê ñajam kêsêp nê kôm. ²⁵ Ma gêdên tanñ lau sêc bêc sêc nanñ, ênê soño-soño mênjkêpalip waôñ ñawê gêsac padi ñaô ma gêc gêja. ²⁶ Ñawê gêlêc e jagêuc acgom, go têtap waôñ sa kêpi gêwiñ. ²⁷ Tec ñataunê sakiñwaga mênjsêsôm gêdên eñ gebe ‘Apômtau, aôm oc kôpalip ñawê ñajamgeñ kêsêp nê m kôm me. Ma waôñ tec anja ondoc mênjkêsa.’ ²⁸ Eñ kêsôm gêdên êseac gebe ‘Gên tonañ ñacjo tenñ gêgôm.’ Ma sakiñwaga sêsôm gêdên eñ gebe ‘Aôm gobe aêac naajo sa me masi.’ ²⁹ Ma eñ kêsôm gebe ‘Masi, gebe amac embe ajo waôñ, oc ambuc padi sa êwiñ. ³⁰ Andec, lulugeñ têtú kapôên sêsêlip taungeñ sêkô e êndên têm sêsêpña acgom. Ma êndên noc sêsêpña aê jasôm êndên sêsapwaga gebe Ajonñ waôñ tau sa êmuñ mênjanac lagic sa naja êniñ su. Mago gêñ taniñña tau anac sa êpi aêñoc andu gêñ ñanôña êna.’ ”

Biñgôliñ gêmêc ñawêña

(Mar 4:31-32; Luk 13:18-19)

³¹ Go kêkên biñgôliñ tau ñatenñ gêdên êseac ma kêsôm gebe “Gamên undambêña kêtôm gêmêc ñawê ñamalac tenñ kêkôc jakêsê kêsêp nê kôm. ³² Gênñ tau talic ñasec-ñasec kêtôm gêñ ñagêdô ñamatu atom ma êpi acgom, go êlêlêc gêñ tolaunñ ñagêdô su e naêtu ka, ma moc umbonñ ñalabuña mênjsênac sac sênjônñ ñalaka.”

Biñgôliñ jistña

(Luk 13:20-21)

³³ Ma kêsôm biñgôliñ tau ñatenñ gêdên êseac gebe “Gamên undambêña kêtôm jist, awê tenñ kêkôc mênjkêgaluñ gêwiñ polom kêsêp suc têlêac e gêjam aucgeñ.”

Jesu kêsôm biñ kêtú biñgôliñ ñamña

(Mar 4:33-34)

³⁴ Biñ samob tonañ Jesu gêjam kêtú biñgôliñgeñ gêdên lau ma kêsôm biñ tenñ gêc awê atom, kêsôm kêtú biñgôliñgeñ, ³⁵ gebe propetenê biñdêm tonac êtu tôn gebe

“Aê gabe janja aoc êtu biñgôlinja,
aê gabe jaôñ biñ sa, tañ kêsiñ tau
gêc lêlôm gêdêñ Anôtô kêkêñ nom
e mênjgêdêñ galoc.”

Jesu gêwa biñgôlinj waôñja sa

³⁶ Go kêkêñ lau tonañ sêja ma kêsô andu gêja. Ma nê ñacsenjomi dêdêñ en jasêsôm gebe “Ôwa biñ waôñ kêsêp kômña nanj ñam sa êndêñ aêac acgom.”

³⁷ Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Ñac, tañ kêpalip ñawê ñajam nanj, ñamalacné Latu. ³⁸ Kôm kêtôm nom, ma ñawê ñajam kêtôm gamênj undambêña tau ñaawêlatu, go waôñ kêtôm ñac sec nê latui. ³⁹ Ma ñacjo, tañ kêpalip waôñ nanj Sadanj. Noc sêsêpña kêtôm nom ñabêc ñamuña. Ma sêsapwaga tau anjela. ⁴⁰ Kêtôm sejon waôñ nasêmboa êpi ja êna, ma êndêñ bêc ñamuña oc sêngôm amboac tonanj. ⁴¹ Ñamalacné Latu êkêñ nê anjela sêna sejon lau kalomtêna to secwaga samob anja ênê gamênj sa, ⁴² ma sêmbalinj êsêac sêsêp gamênj, tañ ja ñawaô kêlakoc sêna, natêtanj ma lunlunj êkôsijñ tau. ⁴³ Ma lau gêdêñ nêñ ñawê êpoa lasê amboac oc anja Tamenjinê gamênj. Ñac teñ nê tanjasunj embe ênêc, nanj êñjômanj.

Biñgôlinj awa gêc kômña

⁴⁴ “Gamênj undambêña kêtôm awa, tañ ñac teñ kêsiñ ôkwi gêc kôm e ñac teñ kêtap sa ma kêsunj auc kêtiam ma totêtac ñajamgeñj gêja, jakêkêñ nê gêñ samob lau sêjam ôli, go jagêjam ôli kôm tau.

Biñgôlinj kêkômña

⁴⁵ “Ma teñ gêwiñj gebe Gamênj undambêña kêtôm ñac-kêtulu-gêñwaga teñ gesom kêkôm ñajam-ñajam gêmoa ⁴⁶ e kêtap kêkôm mata êjam teñ sa, go gêja ma kêkêñ nê gêñ samob lau sêjam ôli, go jagêjam ôli gêñ tau.

Biñgôlinj wasanña

⁴⁷ “Ma teñ gêwiñj gebe Gamênj undambêña kêtôm wasanj, tañ sêkêñ kêsêp gwêc ma gêñ tokainj-tokainj sêwê ⁴⁸ e tonjoma, go sê sa kêpi bau gêja jasêñgôñ sic ma sêjalijñ i ñajamgeñj sa kêsêp laclu, ma sec nanj sêbalijñ sijñ. ⁴⁹ Êndêñ nom ñabêc ñamuña nanj, oc amboac tonanjenj. Anjela oc sêsa sêmênj ma sêjalijñ lau sec anja lau gêdêñ nêñ sa ⁵⁰ ma sêmbalinj êsêac sêsêp gamênj ja ñawaô kêlakocña sêna. Anja tônê oc têtanj ma lunlunj êkôsijñ tau.

Awa wakuc to lanjwa

⁵¹ “Amacnêm kauc kêsa kêpi biñ samob tonanj ñai me masi.” Ma êsêac sêlôc sebe “Aec.” ⁵² Tec enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Kêtu tonanña biñsutau samob, tañ sêñjô biñ gamênj undambêña katu têtôm andu ñatau teñ, nanj gê nê gêñ wakuc to lanjwa sa anja nê awa ñalêlôm.”

Jesunê lau têtijñ enj anja Nasaret

(Mar 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³ Jesu gêjac mata biñgôlinj tonanj ñai su, go gêdi sa anja tonanj. ⁵⁴ Jagêô lasê nê malacmôkê ma kêdôñ êsêac gêmoa nêñ lôm e têtakê ñanô ma sêsôm gebe “Ñac tonec kêkôc kauc to gêñtalô nec anja ondoc. ⁵⁵ Enj tonec kamunda latu me masi. Sêsam enj têna sebe Maria me. Ma lasii Jakobo agêc Josep ma Simon agêc Juda me. ⁵⁶ Ma luio samob sêmoa sêwiñj aêac atom me. Ma enj kêkôc gêñ samob tônê ñai anja ondoc.” ⁵⁷ Ma têtju môsi enj. Tec Jesu kasôm gêdêñ êsêac gebe “Lau gamênj teñ tetoc propete teñ sa kwalec atom, tau nê malacmôkê to nê laugenj tec sêmbu enj.” ⁵⁸ Ma

en gêgom gêntalô taêsam anja tonan atom gebe sêkên gêwiñ atom. * êsêp ewin gebe polom esun êtu kapôên. Jist njanclai ênam polom samucgen auc.

14

Nackêsagu Joan gêmac endu

(Mar 6:14-29; Luk 9:7-9)

¹ Gêdên têm tonan kin Herodo gênô Jesu nawae ² ma kêsôm gêdên nê sakinwaga gebe “En tonec nackêsagu Joan. En gêdi sa anja nacmatênên, tec njaclai kêpoa kêpi en.”

³ Gebe Herodo kêjatu gebe sêkôc Joan tôñ ma sênsô en tôñ nasêkên en êngôn kapoacwalô kêtü têwa Pilip nê awê Herodiana, ⁴ gebe Joan kêsôm gêdên en gebe “Gôjam awê tonan tec keso.” ⁵ Ma têtac kêkac Herodo gebe ênac en êndu, mago kêtêc lau gebe sêlic Joan kêtôm propete.

⁶ Gêdên tan Herodo taê gêjam nê bêc têna kêkôc enja nan, Herodia latuo jakêtê wê gêmoa êsêac to nê naclej nalêlôm. Herodo gêlic e têtac najam kêsa, ⁷ tec kêtôc lêma ma kêsôm gebe “Gên tan oten nan, oc jakên êndên aôm.” ⁸ Ma têna kêsôm bin kêsêp latuo têtac, tec kêsôm gebe “Ôkên nackêsagu Joan môkêapac êsêp laclu ten êndên aê anja tonec.” ⁹ Kinê nalêlôm nawapac kêsa, tagen kêtü kêtôc lêma naclej sêlic suna, tec kêjatu gebe sêkên, ¹⁰ ma kêsakin jadêdim Joan gêsutêkwa gêngic anja kapoacwalô. ¹¹ Ma sêkên môkêapac kêsêp laclu ten mênşêkên gêdên napalêo, ma kêkôc gêdên têna gêja. ¹² Ma Joan nê nacsenomi mênşêkôc ênê nawêlêlan su jasêsun ma jasêsôm nawae gêdên Jesu.

Jesu gêlôm lau 5,000

(Mar 6:30-44; Luk 9:10-17; Joan 6:1-14)

¹³ Jesu gênô Joan gêmac êndu nawae e kêtainj tau su anja gamên tonan jakêpi wan ma gêja gebe êmoa nê nasawa ten tauña. Ma lau sênô nawae tec sêlêlên anja nên malac têdaguc en sêja. ¹⁴ Jesu jakêsô bau ma gêlic lau topom-topom tau, tec taê walô êsêac ma gêgôm êsêacnên gêmac najam kêsa.

¹⁵ Oc jagêjam kwalam, tec nê nacsenomi dêdên en jasêsôm gebe “Gamên tonec gamên sawa ma oc gêja su. Amboac tonan ôkên lau sêc êlin-êlin têtôm malacgen nasênam ôli nên mo.” ¹⁶ Ma Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Oc sêc sêna atom, amac taôm akên gên êsêac sênin.” ¹⁷ Go êsêac sêsôm gêdên en gebe “Aêacma gên gêc tonec atom polom lemen ten to i luagêcgen tec gêc.” ¹⁸ Ma en kêsôm gebe “Akôc gên tau andên aê amên.” ¹⁹ Tec kêjatu lau tau gebe sênğôn sic sênğôn gêgwan, ma kêkôc polom lemen ten to i luagêc tau sa mênmata gedec undambê ma gêjam danje, go kêpô kêkôc ma kêkên polom gêdên nê nacsenomi jasêjac sam gêdên lau. ²⁰ Samob sen e gêôc êsêac tôñ, go sejon napopoc sa kêsêp gadob 12 e mênğêc. ²¹ Ma êsêac, tan sen gên tau nan, nacwaga amboac 5,000, ma sêsa lauo to napalê sa sêwiñ atom.

Jesu kêsêlên gêmoa nadembom naô

(Mar 6:45-52; Joan 6:15-21)

²² Ma Jesu kêkac nê nacsenomi gacgen sêpi wan sêmun en sêna namaken ônêna ma en tau êmoa e êkên lau sêna acgom. ²³ En kêkên lau tau sêja ma taugen kêpi lôc gêja gebe eten mec. Oc jakêsêp su ma en taugen gêmoa nê tônê. ²⁴ Wan kêsa e jakêkô nalunjen ma dembom kêpôn êsêac secanô gebe

* **13:58:** Bômbôm embe sêpac nan polom, go sêkên gên tau

mu kêpuc êsêac tôn. ²⁵ Talec kêtañ, go Jesu kêsêlêñ gêmoa dembom ñaôgen kêsã gêdêñ êsêac gêja. ²⁶ Ñacseñomi sêlic eñ kêsêlêñ gêmoa ñadembom ñaôgen e têtakê ma sêsôm gebe “Joe, balôm tenj.” Tec têtêc e sêwakic. ²⁷ Go Jesu awa kêsã sebeñ ma kêsôm gebe “Têmtac êpa su, aê tau tonec, atêc taôm atom.” ²⁸ Tec Petere gêjô eñ awa gebe “Apômtau, embe aôm tau tonañ, nañ ôsôm ma jamoa bu ñaô jandêñ aôm jawac.” ²⁹ Ma Jesu kêsôm gebe “Ômôêñ.” Go Petere anja wañ kêsêp kêsêlêñ gêmoa bu ñaô gêdêñ Jesu gêja. ³⁰ Mago eñ gêlic mu ñasênôm ma kêtakê e kêka tau su ma gêmôêc gebe “Apômtau, ôkam aê sa.” ³¹ Tec Jesu kêmêtôc lêma ôb tagen jakêkam eñ ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “O aôm ñac, kôkêñ gêwiñ kwalec, kêtû asageñña nêñ ñalêlôm gêja lu.” ³² Agêc jasêpi wañ ma mu kêtû malô. ³³ Ma êsêac, tañ sêngôñ wañ nañ, sêpôn aenjudc dêdêñ eñ ma sêsôm gebe “Anôtônê Latu aôm biññanôgoc.”

*Jesu gêgôm gêmac ôliñ ñajam kêsã anja Genesaret
(Mar 6:53-56)*

³⁴ Ma sêja e sêpi bau anja Genesaret. ³⁵ Ma gêdêñ tañ lau gamêñ tonañña sêjala eñ nañ, sêkêñ biñ kêtôm nêñ malac ñamagêña samob gêja, go sejon lau samob, tañ gêñ gêgôm êsêac nañ, dêdêñ eñ sêja ³⁶ ma teten eñ gebe sêmoasac ênê ñakwê ñataligenj. Tec samob, tañ sêmoasac nañ, ôliñ ñajam kêsã.

15

*Lau ñanô nêñ mêtê
(Mar 7:1-13)*

¹ Gêdêñ tonañ Parisai to biñsutau anja Jerusalem dêdêñ Jesu sêja ma têtû kênac eñ gebe ² “Amboac ondoc, nêñ ñacseñomi sêgêli lau ñanô nêñ biñ ma sebe sênin gêñ, nañ sêkwasiñ lemenj atom.” ³ Tec eñ gêjô êsêac awenj gebe “Ma amac taôm gêdêñ tañ amasanj nêñ ñagôliñ langwa nañ, asen Anôtônê biñsu gêwiñ. ⁴ Anôtô gêjac jatu gebe ‘Otoc tamam agêc tênã sa, ma tenj embe êpuc boa tama me têna, nañ sensen eñ su ênaña.’ ⁵ Mago amac asôm gebe Ñac tañ êsôm êndêñ tama me têna gebe ‘Aôm taêm kêka ñoc gêñ, mago gabe jakêñ êtu da,’ ⁶ ñac tonañ embe etoc tama agêc têna sa atom, oc naêndêñ. Tec agôm nêñ ñagôliñ langwa ñanô kêsã ma asen Anôtônê biñ su. ⁷ Dansañtêna, Jesaia geoc biñ tonec lasê jagadêñgenj kêpi amac gebe ⁸ Anôtô kêsôm gebe

‘Lau tonec tetoc aê sa ña gêdonjôlicgêñ,
ma nêñ ñalêlôm gêmoa jaêc aê.

⁹ Êsêac sêjam sakiñ aê kwalec,
gebe biñsu, tañ têtônj nañ,
ñamalacnêñ biñ ñaômagenj.’ ”

*Gêñ tañ gêgôm ñamalac kêtû sêc
(Mar 7:14-23)*

¹⁰ Go Jesu gêmôêc lau dêdêñ eñ sêja ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Anô biñ ma nêñ kauc êsa. ¹¹ Gêñ tañ kêsô awasunj nañ, oc êngôm ñamalac êtu sec atom, tagenj gêñ tañ kêsã awasunj, tonañ tec êngôm ñamalac êtu sec.”

¹² Go nê ñacseñomi jasêsôm gêdêñ eñ gebe “Parisai tau sêño biñ tonañ e gêli nêñ ñalêlôm sa, nê kôjalagac me.” ¹³ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Gêñ samob, tañ Tamoc undambêña kêsê atom nañ, oc êjô sa. ¹⁴ Andec êsêac, êsêac matenpec, tañ sêwê matenpec. Matapec tenj embe êwê matapec tenj, nañ oc agêc lulugenj sêu taunj sêsêp sê sêna.” ¹⁵ Ma Petere gêjô eñ awa ma

kêsôm gebe “Ôwa binğôlin tonec ñam sa êndên aêac acgom.” ¹⁶ Tec Jesu kêsôm gebe “Ma amac tonec amboac ondoc, nêm kauc kêsa atom tagen atom êsêac me. ¹⁷ Ajala atom me. Gên samob, tañ êsô awemsun nan, oc êsêp ñatêtac ma tau êtain sù êna. ¹⁸ Ma gên samob, tañ kapi anğa ñalêlôm mênkêsa awemsun, tonan tec oc êngôm ñamalac êtu sec. ¹⁹ Gebe gên tonec anğa ñalêlôm kêpi gêmên gebe Taên gêjam sec, sêjac ñamalac êndu, dêdim sêmôcwalô gêogic, sêgôm gên mockaino to mockaino, genjen, bin gêga ma bin alôb-alôb. ²⁰ Gên tonan ñai tec gêgôm ñamalac kêtú sec. Mago embe sêkwasiñ lemen atom ma sêniñ gên, tonan oc êngôm ñamalac êtu sec atom.”

*Awê Kanaanña kékên gêwiñ ñajaña
(Mar 7:24-30)*

²¹ Jesu gêdi kêtaiñ taugen anğa tonan jagêô lasê gamên Turu to Sidonña. ²² Ma gêdên tonan awê Kanaanña ten anğa gamên tonan mênghêmodêc gebe “Apômtau, Dawidnê Latu, taêm walô aê. Aênoc latuco ñalau sec ten kêlêsú en.” ²³ Mago Jesu gêjô ênê bin ten atom. Ma nê ñacsenomi dêdên en jateten en gebe “Ôkên en ênaman, kêtan-kêtan kêdaguc aêac nec.” ²⁴ En gêjô êsêac awen gebe “Anôtô kêsakiñ aê gadên gôlôac Israel taungen nên domba gêbôm tec gamên.” ²⁵ Ma awê tau kêpôn aduc gêdên en ma kêsôm gebe “Apômtau, ônam aê sa.” ²⁶ Tec Jesu gêjô en awa gebe “Embe takôc ñapalênên mo su ma tambalin êndên kêamlatu, oc ñajam atom.” ²⁷ Ma awê tau gêjô en awa gebe “Apômtau, kôsômgac. Mago mo ñapopoc, tañ kêsêlô kêsêp nên ñataunên tebo ñalabu nan, kêamlatu senoc.” ²⁸ Go Jesu gêjô en awa gebe “O awê tau, aôm kôkên gêwiñ ñajaña. Amboac tonan bin, tañ koter nan, êtu tôn.” Ma gêdên ñasawa tonanjen awê tau latuo ôli ñajam kêsa.

Jesu gêgôm lau taêsam ôlin ñajam kêsa

²⁹ Ma Jesu gêdi anğa tonan jagêô lasê bugêjactor Galilaiña, go kêpi lôc ten jakêpon tau sic gêngôn. ³⁰ Go lau topom-topom dêdên en sêja, nan sejon nên magin kêsú, pulin, matenpec, awenmê ma gêmac tokain-tokain sêwiñ dêdên en sêja jatetoc êsêac sêc en a-mña, ma gêgôm êsêac ñajam kêsa. ³¹ Lau sêlic awenmê sêsôm bin to pulin ôlin ñajam kêsa, ma magin kêsú sêsêlên to matenpec sêlic gamên, tec sê taên ma sêlambiñ Israelnên Anôtô nanô.

*Jesu gêlôm lau 4,000
(Mar 8:1-10)*

³² Go Jesu gêmôêc nê ñacsenomi dêdên en jakêsôm gebe “Aê taêc walô lau tonec gebe sêmoa sêwiñ aê e bêc têtêac samuc ma nên gên sêniñña masi, tec gabe jakên êsêac têtac sawagen sêna atom gebe oc enkain to lemen êmac anğa intêna.” ³³ Ma ñacsenomi sêsôm gêdên en gebe “Aêac tamoa gamên sawa nec, oc takôc polom taêsam anğa ondoc gebe lau tonec sêniñ êtôm êsêac.” ³⁴ Tec Jesu kêtú kênac êsêac gebe “Amacnêm polom tendocgen gêc.” Ma êsêac sêsôm gebe “7 to i palê ñagêdô.” ³⁵ Go kêsôm lau sêngôn sic sêngôn nom. ³⁶ Ma kêkôc polom 7 to i tonan sa ma gêjam danje, go kêpô kêkôc ma kêkên gêdên ñacsenomi, go ñacsenomi sêjac sam gêdên lau. ³⁷ Êsêac samob sen e gêôc êsêac tôn ma sejon ñapopoc sa kêsêp gadob 7 e mênghêc. ³⁸ Ma êsêac, tañ sen gên tau nan, ñacwaga 4,000, ma sêsa lauo to ñapalê sa sêwiñ atom.

³⁹ Enj kékêñj lau tau sêja acgom, go kêpi wanj jagêô lasê gamêñj Magadanna. * enañja nec atom. Êsêac sêkêñj gêwiñj gebe êsêac embe sêmoasac lau samuc nêñj gêñj tenj, go lau samuc nêñj ñjatêmui ñjalêlômña elom êsêac, tec sêkwasiñj lemeñj gebe ñjatêmui tau tonañj êñañja.

16

Lau sêjatu gêñtalô

(Mar 8:11-13; Luk 12:54-56)

¹ Ma Parisai to Sadukai dêdêñj Jesu jasêlêtôm enj ma teteren enj gebe êtôc gêñtalô umdambêña tenj êndêñj êsêac sêlic. ² Tec enj gêjô êsêac awen enj gebe “Êndêñj êtula amac asôm gebe ‘Gêjac wêcdêlan, oc gamêñj ñjam.’ ³ Ma bêbêc asôm gebe ‘Gêjac wêcdêlan ma gamêñj kêtun tau. Ocsalô gamêñj oc êtu sec.’ Gamêñj ñpuc tec ajala, mago têm to noc ñabelo tec ajam kauc. ⁴ Gôîôac sec to mockaiñña sêgôm mocsac gêñtalô, mago gêñtalô tenj oc êndêñj êsêac atom, gêñtalô Jonañja tagen.” Go gêjam dêmôê êsêac gacgen sêkô ma gêc gêja.

Parisai to Sadukai nêñj jist

(Mar 8:14-21)

⁵ Ñacsenomi jasêsô ñamaken ònêña ma sêliñj polom siñj sêkôc gêwiñj atom. ⁶ Tec Jesu kêsôm gêdêñj êsêac gebe “Alic ma ajop taôm ñapep êndêñj Parisai to Sadukai nêñj jist.” ⁷ Ma êsêac taên gêjam gêc taunña ma sêsôm gebe “Kec, aêac takôc polom gêwiñj atom, tec kêsôm binj tonec.” ⁸ Ma Jesu kêjala ma kêsôm gebe “O amac, akêñj gêwiñj kwalec, kêtun agenña amac taêm gêjam gêc taômñagen gebe akôc polom gêwiñj atom. ⁹ Nêm kauc kêsa atom tagen me. Taêm gêjam polom lemeñj tenjen, nanj gêdêñj lau 5,000 me masi. Ma ajon ñagêdô-gêdô sa ñagadob tendocgen. ¹⁰ Ma polom 7, nanj gêdêñj lau 4,000 nanj amboac ondoc. Ajon ñagêdô-gêdô sa ñagadob tendocgen. ¹¹ Amboac ondoc nêm kauc kêsa atom gebe aê kasôm binj kêpi polom gêdêñj amac nec atom. Ajop taôm êndêñj Parisai to Sadukai nêñj jist.” ¹² Gêdêñj tonañj nêñj kauc kêsa gebe enj kêsôm binj sejop taunña kêpi jist polomña atom, kêsôm kêpi Parisai to Sadukai nêñj mêtê.

Petere kêsôm Jesu ñam

(Mar 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ Jesu kêsa gamêñj Kaisarea Pilipiña, go kêtun kênac gêdêñj nê ñacsenomi gebe “Lau sêsam ñamalacnê Latu sebe asa.” ¹⁴ Ma êsêac sêjô enj awa gebe “Lau ñagêdô sebe ñackêsagu Joañ, ma ñagêdô sebe Elia, ma ñagêdô sebe Jeremia me propetenêñj tenj.” ¹⁵ Go gêjam kênac êsêac gebe “Ma amac nec asam aê abe asa.” ¹⁶ Go Simon Petere gêjô enj awa gebe “Aôm Kilisi tau, Anôtô mata jali nê Latu aôm.” ¹⁷ Ma Jesu gêjô enj awa gebe “Jona latu Simon, aê aoc êôc aôm gebe ñamalac tenj geoc binj tonañj lasê gêdêñj aôm atom, Tamoc taugen, tañ gêñgôñj undambê nanj. ¹⁸ Ma aêgenj mênjasôm êndêñj aôm gebe Petere, aôm poc tenj ma jansun ñoc gôîôac sa êsêp poc tonec naêkô, ma lamboam ñañaclai êku tulu atom. ¹⁹ Aê jakêñj gamêñj undambêña ñaki êndêñj aôm gebe gêñj, tañ aôm ôi tôn anja nom nanj, oc si tôn anja undambê ma gêñj, tañ aôm ônac pêla anja nom nanj, oc sênac pêla anja undambê.” ²⁰ Go gêjam ñacsenomi awen auc gebe sêsôm enj wae Kilisiña lasê êndêñj lau tenj atom.

* **15:39:** Lau tonañj sekwasin lemeñj gebe ñatemui demôêña

Kilisi geoc êmac êndu to êndi sanja lasê

(Mar 8:31–9:1; Luk 8:22–27)

²¹ Gêdêj tonaj Jesu geoc lasê gêdêj nê nacsenomi kêtû njamata gebe “Aê oc jana Jerusalem ma laumata to dabunșêga ma binsutau sêkêj nandan taêsam êndêj aê ma sênac aê êndu e nâbêc êtu têlêac, go jandi sa matoc jali êsa êtiam.” ²² Tec Petere gê en jakêsôm en gebe “Apômtau, Anôtô êkô bin tonaj auc. Bin amboac tonaj êtap aôm sa atommanj.” ²³ Tec Jesu kêsa tau ôkwi jakêsôm gêdêj Petere gebe “Sadaj, ôkôc taôm sa naôkô jaêc, aôm gôwa lakô aê. Aôm taêm gêjam bin Anôtôna atom, taêm gêjam bin njamalacnagenj.”

²⁴ Go Jesu kêsôm gêdêj nê nacsenomi gebe “Nac tenj embe taê ênam gebe êsap aê tôn, nanj ênac kapoac tau ma êôc nê kakesotau êndanğuc aê, ²⁵ gebe nac tenj embe êngôm mocsac gebe êmoa mata jali, nanj oc êmac êndu. Ma tenj embe êmac êndu êtu aêna, nanj oc êngôj mata jali. ²⁶ Nac tenj embe ênsôb gêj nomja samob sa êtu ênê gêj, mago êjainj katu, oc ênam enj sa me masi. Oc ênam enj sa atom. Njamalac oc ênac da katu nja asagenj. ²⁷ Gebe Njamalacnê Latu oc êmêj to Tamanê njasawi ma nê anjela oc sêwiñ, ma êkêj nğagêjô êndêj njamalac samob êndêj-êndêjgenj êtôm gêj, tanj êsêac tau n sêgôm. ²⁸ Binjanô, aê jasôm êndêj amac gebe Êsêac tec sêkô nec nêj nğagêdô oc sêmac êndu atomgenj, e sêlic Njamalacnê Latu tonê gôlinj êmêj acgom.” * kêpi jist. Jist êtôm gebe polom samucgrj auc (alic Mat 13:33) ma Parisai to Sadukai nêj mêtê êtôm gebe êenam launêj njalêlôm auc amboac tonajgenj. †

17

Jesu ôli kainj têj kêsa

(Mar 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Bêc 6 gêjana acgom, go Jesu kêkôc Petere ma Jakobo agêc lasi Joan sêwiñ enj. Enj gêwê êsêac sêpi lôc nğatêpôê baliñ tenj sêja gebe nasêmoa tauñja. ² Ma sêlic enj ôli kêpô tau ôkwi e lanğanô kêpô gamêj amboac oc, ma nê nğakwê nğawasi nğab nğoma. ³ Go sêlic Mose agêc Elia seoc tauñ lasê dêdêj êsêac ma sêjam binğalôm sêwiñ enj. ⁴ Tec Petere gêoc awa sa ma kêsôm gêdêj Jesu gebe “Apômtau, nğam gebe tamoa gamêj tonec. Embe ôsôm, go janam bec têlêac anja tonec, aômnm tenj ma Mosenê tenj ma Elianê tenj.” ⁵ Kêsôm binj tonaj gêmoa ma sêlic tao tonjawê tenj gêjam ajunj êsêac, go awa tenj kêsa anja tao kêsôm gebe “Aênoc Latuc, tanj têtac gêwiñ enj ma galic enj nğam nanj tonec. Akêj tanjem enj.” ⁶ Nacsenomi sêñô e sêu tauñ jasêc ma têtêc tauñ nğanô. ⁷ Go Jesu kêsa jakêmoasac êsêac ma kêsôm gebe “Andi sa ma atêc taôm atom.” ⁸ Ma gêdêj tanj sêoc matenjanô sa nanj, sêlic tenj atom, Jesu taugenj.

⁹ Êsêac sêsêp anja lôc sêmoa ma Jesu gêjac jao êsêac gebe “Asôm gêj kainj tenj, tanj amac alic nanj, êndêj nac tenj atom e Njamalacnê Latu êndi sa anja nğacmatênêj su acgom.” ¹⁰ Go nacsenomi têtû kênac enj gebe “Amboac ondoc, binsutau sêsôm sebe Elia êmêj êmuñ acgom.” ¹¹ Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Elia oc êmêj ma êsa gêj samob nğalanğ sa êtiam. ¹² Mago aê jasôm êndêj amac gebe Elia tec gêmêj su, ma sêjala enj atom, ma têtû kasec enj kêtôm taênj gêjam. Ma Njamalacnê Latu oc êtap nandanj sa anja êsêacnêj

* **16:28:** Apômtau gêjam dôn Parisai to Sadukai nêj mêtê † **16:28:** Nğê Petere nğam be poc. (Alic Joan 1 42)

amboac tonanġen.” ¹³ Gêdêġ tonanġ ġacsenġominêġ ġauc kêsâ gebe binġ, tanġ enġ kêsôm ġêdêġ êsêac nanġ, kêsôm kêpi ġackêsagu Joaġ.

Jesu ġêġôm ġapalê tonġalau sec ôli ġajam kêsâ
(Mar 9:14-29; Luk 9:37-43)

¹⁴ Ac sêmêġ e sêô lasê dêdêġ lau, ma ġac tenġ kêsâ ġêdêġ Jesu ġakêpômġ aduc ġêdêġ enġ ¹⁵ ma kêsôm gebe “Apômtau, taêm walô ġoc latuc, tê meloc kêtê enġ ma ġêmoa ġageo ġanô, tec ġêu tau kêpi ġa to kêsêp bu kêtû dim taêsam. ¹⁶ Aê kakôc enġ ġadêġ nêm ġacsenġomi ġamêġ, mago têtôm gebe sêġġôm enġ ôli ġajam êsa atom.” ¹⁷ Tec Jesu ġêġo enġ awa gebe “O amac akêġġewiġ-atom to laukesowaga, aê ġamoa ġawiġ amac e êndêġ ondoc, ma ġaġc amacnêm binġ e êndêġ ondocġenġ. Akôc ġapalê andêġ aê amêġ.” ¹⁸ Jesu ġec binġ ġalau sec e kêsâ anġa ênê ġêġa, ma ġêdêġ ġasawa tonanġenġ ġapalê tau ôli ġajam kêsâ.

¹⁹ Go ġacsenġomi dêdêġ Jesu sêġa sêkô tauġġa ma sêsôm gebe “Amboac ondoc tec aêac atôm gebe atiġ ġalau tonanġ atom.” ²⁰ Enġ kêsôm ġêdêġ êsêac gebe “Kêtû amac akêġ ġewiġ kwalecġa. Binġnanô, aê ġasôm êndêġ amac gebe Amac embe nêm akêġ êwiġ êtôm ġêmêc ġamatu tagenġ ênêc, ma asôm êndêġ lôc tonec gebe ‘Ômbuc taôm sa anġa tonec naôkô ônêġa’ oc êmbuc tau sa êna, ma anġôm ġêġ tenġ eselop sa atom. ²¹ [ġalau amboac tonanġ ġai oc tauġ sêsa ġaġaô sêna atom, tatenġ mec to tanam dabuġ mogenġ, go êtôm.]”

Jesu ġeoc êmac êndu to êndi saġa lasê kêtû luagêcġa
(Mar 9:30-32; Luk 9:43-45)

²² Ac sêsêlêġ sêmoa Galilaia ma Jesu kêsôm ġêdêġ êsêac gebe “Kêdabinġ gebe sêkêġ ġamalacnê Latu êndêġ ġamalac lemenġ êna ²³ nasênac enġ êndu e bêc êtu têlêac, go êndi sa êtiam.” Ma ġacsenġominêġ ġalêlôm ġawapac kêsâ ġanô.

Binġ takis lôm dabuġġa

²⁴ Ac ġasêô lasê Kapanaum ma lau, tanġ sêġac takis lôm dabuġġa sa nanġ, dêdêġ Petere ġasêsôm gebe “Amacnêm mêtêmôkê oc êkêġ takis me masi.” ²⁵ Tec enġ ġêlôc gebe “Aec.” Ma ġêdêġ tanġ Petere kêpi andu ġêġa nanġ, Jesu sep tagenġ kêsôm ġêdêġ enġ gebe “Simon, aôm gobe amboac ondoc. ġiġ nomġa nanġ sêkôc awa to takis anġa asa nê, anġa tauġ latuġinêġ me anġa lau ġaba nêġ.” ²⁶ Ma Petere kêsôm gebe “Anġa lau ġaba nêġ.” Tec Jesu kêsôm ġêdêġ enġ gebe “Amboac tonanġ ma êsêac tauġ latuġi oc ġacġenġ sêmoa. ²⁷ Mago aêac dabe danġôm êsêac sêli awenġ sa atom. Amboac tonanġ ôna bu tau nawenġ i ma ôkôc i ġamatanaġ, tanġ ôġac nanġ, ôġa awasunġ, go ôtap mone tau ġatenġ sa, ma ôkôc naôkêġ êndêġ êsêac êtu aêagêc lemenġ.”

18

Asa êtu ġac ġapôêġ
(Mar 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Gêdêġ ġasawa tonanġ ġacsenġomi dêdêġ. Jesu sêġa ma sêsôm gebe “Asa oc êtu ġac towae êlêlêc anġa ġamêġ undambêġa.” ² Tec enġ ġêmôêc ġapalê saunġ tenġ mênġetoc enġ kêkô êsêac ġaluġenġ ³ ma kêsôm gebe “Binġnanô, aê ġasôm êndêġ amac gebe Amac embe akac taôm ôkwi ma atôm ġapalê atom, oc asô ġamêġ undambêġa ana atomanô. ⁴ ġac tanġ kêkôninġ tau kêtôm ġapalê tonec nanġ, kêtû ġac towae kêlêlêc anġa ġamêġ undambêġa. ⁵ Ma tenġ embe êkôc ġapalê tenġ amboac tonec sa êtu ġoc ġaêġa, oc êkôc aê sa.

Tatim lau atom
(Mar 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ “Ñac tej, embe êtim lau sauj, taj sêkênj gêwiñ aêña nanj nêñ tej e êtu sec, nanj lau oc sêwa poctêmui sa enj gêsutêkwa ma sêmbalinj enj êsêp gwêc gêdimbobsêga êna, go ñajam. ⁷ Ojae êsêac kalomtênâmêñ. Binjalom oc êsa, mago ojae ñackalomma.

⁸ “Lêmam me amkainj embe êtim aôm gebe ôñgôm sec, nanj ôndim su ma ômbalinj sinj. Ôñgôñ matam jali amboac pulinj me magi kêsu nanj, ñajam êlêlêc sêmbalinj aôm lêmam to amkainj samucgeñ ôsêp ja, taj kêsa gedenj tonjengeña ôna nanj su. ⁹ Ma matamanô embe êtim aôm gebe ôñgôm sec, nanj ôkip sa ma ômbalinj sinj, ômoa matam jali tomatamanô makenjgeñ nanj, ñajam êlêlêc sêmbalinj aôm tomatamanô lulu ôsêp ja kêlakoc ñalamboam ñakêlêndinj ôna nanj su.

Binj gôlinj domba gêlanja
(Luk 15:3-7)

¹⁰ “Alic taôm gebe ambu êsêac lau sauj tonec nêñ tej atom. Aê jasôm êndênj amac gebe Êsêacnêñ anjela, taj sêmoa undambê nanj, sêlic Tamoc, taj gêmoa undambê nanj, lanjôanô ñapanj. ¹¹ [Gebe Ñamalacnê Latu gêmêñ gebe ênam gêngebenj sa.]

¹² “Amac abe amboac ondoc. Ñac tej embe nê domba 100. sêmoa e ñateñ êmbôm, oc endec 99, nanj sêmoa lôc ma naensom gêbôm tonanj atom me. ¹³ Aê jasôm binjnanôgeñ endenj amac gebe Embe êtap sa, oc êtu samuc gêñ tau ñanô êlêlêc 99, taj sêbom atom nanj su. ¹⁴ Amboac tonanj tec Tamoc, taj gêmoa undambê nanj, gebe êsêac sauj tecenec nêñ tej ênanja atom.

Lasitêwai tobij keso
(Luk 17:3)

¹⁵ “Lasim embe êngôm sec, go ôna e agêc taômgeñ lanjômanô êpi tagenj ma ômêtôc enj. Embe êkênj tanja aôm, go ambinj taôm tôñ lasitêwaiña êtiã. ¹⁶ Ma embe êkênj tanja aôm atom, nanj ôkôc ñac tej me luagêc sêwiñ aôm acgom, gebe ‘ñac luagêc me têlêac, taj sêñô binj sêwiñ nanj, sêpuc binj tau tôñ amboac tonanj.’ ¹⁷ Embe êkênj tanja Êsêac tonanj atom, nanj ôsôm êndênj gôlôac. Ma embe êkênj tanja gôlôac atom, nanj ôlic enj amboac ñac samuc me telonj tej.

Dai binj tôñ to tanac pêla binj

¹⁸ “Binjnanô, aê jasôm êndênj amac gebe Gêñ, taj amac ai tôñ anja nom nanj, Anôtô i tôñ anja undambê, ma gêñ, taj amac anac pêla anja nom nanj, Anôtô ênac pêla anja undambê. ¹⁹ “Ma jasôm tej êndênj amac êwiñ gebe Amacnêm luagêc embe nêm ñalêlôm tagenj anja nom êtu gêñ samob, taj abe atenj nanja, Tamoc taj gêmoa undambê nanj, êngôm ñanô êsa êndênj amagêc. ²⁰ Gebe gamêñ-gamêñ samob, taj luagêc me têlêac sêpi tagenj kêtú ñoc ñaêña, tê gêñgônj êsêac ñaluj.”

Binjôlinj kêpi sakinwaga, taj kêsuc binj ôkwi atom

²¹ Go Petere kêsa jakêtu kênac Jesu gebe “Apômtau, lasic embe êngôm sec êndênj aê, oc jasuc ôkwi êtu dim tendocgeñ. Êtu dim 7 oc êtôm me masi.” ²² Tec Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Aê jasôm êndênj aôm gebe êtu dim 7 geñ atom, 70 e êtu dim 7 acgom. ²³ Kêtu tonanjña gamêñ undambêña kêtôm kinj tej, taj gebe nê sakinwaga sêwa ênê awa ñabinj sa êndênj enj. ²⁴ Gêgôm gêjac

m gêmôa ma sêkôc ñac tenj, tanj nê tốp kêtôm gold totalu milion samuc tenj gêc nanj, dêdêj enj sêja. ²⁵ Ma ñac tonanj nê gêj gebe êjô tốpña gêc atom, tec ñatau kêjatu gebe sêkêj êsêagêc nê awê to nêj gôlôac ma nêj waba samob lau sênam ôli, ma ñaôli tau êjô ênê tốp. ²⁶ Tec sakinwaga kêpônj aduc ma ketenj nê ñatau gebe ‘Ôê aênoc binj tônj ma aê janac nê m tốp samob e êmbacnê.’ ²⁷ Amboac tonanj apômtau taê walô ñac tonanj, tec kêgaboac enj su ma kêsuc tốp tau ôkwi gêwinj.

²⁸ “Sakinwaga tau kêsâ gêja e gêdac nê ñac tenj, tanj sêjam kôm sêwinj taunjanj. Ñac tonanj nê tốp denari 100 gêc enjña. Tec kêkam enj tôj gêginj enj ma kêsôm gebe ‘Ônac ñoc tốp.’ ²⁹ Ma nê ñac tonanj gêu tau ma ketenj enj gebe ‘Oê ñoc binj tônj, ma aê janac nê m tốp e êmbacnê.’ ³⁰ Mago enj gedec jakêbalinj enj kêsêp kapoacwalô gebe ênac ênê tốp e êmbacnê. ³¹ Tec nê lau, tanj sêjam kôm sêwinj taunjanj, sêlic gêj tonanj e têtac kêbôli auc, tec sêja sêsôm binj tonac lasê samob gêdêj nêj ñatau. ³² Go nê ñatau gêmôec enj ma kêsôm gêdêj enj gebe ‘Aôm sakinwaga sec, aê kasuc aôm nê m tốp samob ôkwi kêtû kotenj aêja. ³³ Aê tec taêc walô aôm, ma aôm gobe taêm walô nê m ñac amboac tonanj atom me.’ ³⁴ Ma nê ñatau têtac ñandanj sec ma kêkêj enj gêdêj gejobwaga kapoacwalôña gebe sêlênsu enj e ênac ênê tốp samob su. ³⁵ Ma amac embe asuc lasiminêj binj ôkwi tonê m ñalêlômgerj atom, go Tamoc undambêja êjgôm amac amboac tonanjenj.” *

19

Binj sê môtowalôña

(Mar 10:1-12; Luk 16:18)

¹ Jesu gêjac mata binj tônê su acgom, go gêdi anja Galilaia ma kêsêlêj e gêo lasê Judaia ñagamêj, tanj gêc Jordan ñamakenj ônêja. ² Ma lau topom-topom têdaguc enj jagêgôm êsêac ñajam kêsâ anja tônê.

³ Ma Parisai ñagêdô dêdêj enj sêja sebe sêlêtôm enj ma sêsôm gebe “Ñac tenj embe êwi nê awê sinj êtu binj gêga tenjña palinj-palinj enj, oc êtôm me masi.” ⁴ Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Gêdêj andanjenj ñac-kêkêj-gêjwaga kêkêj awêlu ñac, nanj asam atom me. ⁵ Anôtô kêsôm gebe ‘Amboac tonanj ñac oc êwi tama agêc têna sinj êsap nê awê tônj, ma agêc lulu têtû ñanô tagenj,’ ⁶ ma agêc têtôm gêj luagêc êtiam atom, têtôm ñanô tagenj. Gêj tanj Anôtô kêkêj kêkwa tau nanj, ñamalac tenj êkac su atom.” ⁷ Go Parisai sêsôm gêdêj enj gebe “Ma kêtû asagenjña Mose kêjatu gebe sêkêj papia sêwi awê sinjña acgom, go sêwi enj sinj.” ⁸ Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Mose gêlôc gêdêj amac gebe awi nê m lau sinj kêtû nê m kauc ñadaniña. Mago gêdêj andanjenj nanj amboac tonanj atom. ⁹ Tec aê jasôm êndêj amac gebe Ñac tenj embe nê awê êsêlêj mockainjña atom, mago êwi enj sinj ma ênam awê tenj, nanj oc êjgôm binj sêjam taunjña popoc.”

¹⁰ Go nê ñacsenomi sêsôm gêdêj enj gebe “Embe lau to ñac sêjam taunj ñabinj amboac tonanj, go sênam taunj ñamoasinj masi.” ¹¹ Ma enj kêsôm gêdêj êsêac gebe “Lau samob oc nêj kauc êsa êpi binj tonanj atom, lau tanj Anôtô gêwa sa gêdêj êsêac nanjenj. ¹² Lau ñagêdô sêmoa, tanj tenerj sêkôc êsêac têtôm gebe sênam awê atomña kwananjenj, ma ñagêdô ñamalac sêjam êsêac ôkwi gebe sênam awê atom, ma ñagêdô sêmoa, tanj sêjam awê atom kêtû gamêj undambêja. Tenj embe êjala ñam, oc êjala.”

* **18:35:** Denari tagenj kêtû kômwaganên ñaôli bêc tagenjña.

Jesu gêjam mec ñapalê ñasec-ñasec
(*Mar 10:13-16; Luk 18:15-17*)

¹³ Ma sejoñ ñapalê dêdêñ Jesu sêja gebe êkêñ lêma ênsac êsêac to eteñ mec. Ma ñacseñomi sec biñ lau. ¹⁴ Mago Jesu kêsôm gebe “Andec, ma ñapalê dêdêñ aê sêmêñ. Akô êsêac auc atom, gebe lau tecenañ ñai têtû gamêñ undambêña ñatau.” ¹⁵ Go kêkêñ lêma gêsac êsêac su ma gêdi anja tonañ gêja.

Ñacseñom tolêlôm
(*Mar 10:17-31; Luk 18:18-30*)

¹⁶ Ma ñac teñ gêdêñ eñ jakêtu kênac eñ gebe “Mêtêmôkê, aê janğôm gêñ ñajam ondóc gebe janğôñ matoc jali tengeñ.” ¹⁷ Tec Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Amboac ondóc kôtu kênac aê kêtû gêñ ñajamña. Ñac ñajam tagenânô tê gêmoa. Embe taêm ênam gebe ôngôñ matam jali tengeñ, nañ ômansañ biñsu.” ¹⁸ Eñ kêtû kênac gebe “Biñsu ondóc.” Tec Jesu gêjô eñ awa gebe “Ônac ñamalac êndû atom. Ôngôm gêñ mockaiño to mockaiñña atom. Ônam gengeñ atom. Ônga biñ atom. ¹⁹ Otoc tamam agêc tênam sa ma têtmtac êwiñ lau wacbañ aôm amboac têtmtac gêwiñ taôm.” ²⁰ Ñacseñom tau kêsôm gêdêñ eñ gebe “Gêñ tonañ ñai samob kamasañ su, ma janğôm asageñ teñ êwiñ.” ²¹ Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Embe taêm ênam gebe ômansañ taôm e ñapep sawa, go ôna naôkêñ nêm waba samob lau sênam ôli ma ôkêñ ñaawa êndêñ lau ñalêlôm sawa, go nêm awa oc ênêc undambê, ma ômôêñ ôndañguc aê.” ²² Ñacseñom tau gêjô biñ tonañ e nê ñalêlôm ñawapac ñanô ma kêsa gêja, gebe nê waba taêsam.

²³ Ma Jesu kêsôm gêdêñ nê ñacseñomi gebe “Biñjanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Ñac tolêlôm embe êsô gamêñ undambêña êna, oc êngôm elêmé. ²⁴ Ma jasôm êndêñ amac êwiñ gebe Bôc kamele teñ oc êsêli êsô so ñalasê êna ñagaôgeñ êlêlêc ñac tolêlôm êsô Anôtônê gamêñ ênaña su.” ²⁵ Ñacseñomi sêjô biñ tonañ e têkakê ñanô ma têtû kênac gebe “Ai, amboac tonan asa oc ênam samuc.” ²⁶ Tec Jesu mata gê êsêac ma kêsôm gebe “Ñamalac oc têtôm gêñ amboac tonañ atom, mago Anôtô oc êngôm gêñ samob naêtôm.”

²⁷ Go Petere gêjô eñ awa gebe “Ôlic acgom, aêacmêñ tec awi ma gêñ samob siñ gêcña ma adaguc aôm nec. Oc akôc asageñ êjô.” ²⁸ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Biñjanô, aê jasôm êndêñ amac, tec adaguc aê nec, gebe Êndêñ tañ gêñ samob êtu wakuc nañ, Ñamalacnê Latu oc êngôñ nê lêpôñ ñawasi, ma amac oc anğôñ lêpôñ 12 amboac tonañ ma amêtôc Israelnêñ gôlôacmôkê 12. ²⁹ Lau samob, tañ sêwi andu me lasitêwai me lunjo me tenenji me tamenji me ñapalê me kôm siñ êtu aêña, oc sêkôc ñagêjô êtu dim 100 ma sêwê kaiñ sêngôñ matenji jali tengeñ. ³⁰ Ma lau ñamataña taêsam oc têtû ñamu, ma ñamu oc têtû ñamata.

20

Biñgôliñ ñapalê sêjam kôm wainña

¹ “Gamêñ undambêña kêtôm kôm wainña ñatau teñ, nañ bêbêc kanucgeñ gêja gebe eteñ kômwaga sênam ênê kôm wainña. ² Eñ to kômwaga nêñ biñ kêpi tagen gebe têtap denari tagen-tageñ sa êndêñ oc teñ. Su, go kêsakin êsêac sêja ênê kôm wainña. ³ Oc mêngic laun sa ma kêsa gêja e jagêlic lau ñagêdô tau sêkô malaclun. ⁴ Tec kêsôm gêdêñ êsêac gebe ‘Ana kôm wainña êwiñman, oc janam ôli amac ñajam.’ ⁵ Tec Êsêac sêja. Go ocsalô to ocmata ma kêsa gêja kêtiam nañ gêgôm amboac tonañgeñ ⁶ e oc kêpô sisi,

gocgo kesa gêja e gêdac ñagêdô sêkô ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe 'Asagenj oc samuc tonec amac taôm akô tonec.' ⁷ Êsêac sêsôm gêdêñ enj gebe 'Ñac tenj ketenj aêac kêtû anam kômñja atom.' Tec kêsôm gêdêñ êsêac gebe 'Ana kôm wainñja êwiñmanj.'

⁸ "Kêtula acgom, go kôm wainñja ñatau kêsôm gêdêñ nê gejobwaga gebe 'Ômôêc kômwaga ma ôkêñ nêñ ñaôli êndêñ êsêac, ônac m êndêñ lau ñamuña ma êsêlêñ e êndêñ lau ñamata.' ⁹ Tec lau, tañ sêmêñ gêdêñ oc kêpô sisi nanj, sêkôc denari tagenj-tagenj kêtôm êsêacgenj. ¹⁰ Ma lau ñamatañja sêmêñ, tec seboc oc sêkôc êlêlêc, mago êsêac sêkôc denari tagenj-tagenj kêtôm êsêacgenj amboac tonanj. ¹¹ Ac sêkôc su acgom, go sêli awenj sa gêdêñ ñatau ¹² ma sêsôm gebe 'Lau ñamuña tonec sêjam kôm kêtôm ockatu ñasawa tagenj, mago gôjam ôli êsêac kêtôm aêac, tec aôc wapac to ñandanj oc samucgenñja nec.' ¹³ Tec ñatau gêjô acnêñ ñac tenj awa gebe 'Ñacnec, aê gagôm aôm sec atom, taôm gôlôc kêtû denari tagenñja gêdêñ aê. ¹⁴ Ôkôc nêñ ñaôli sa ma ôêc ôna. Aê gabe jakêñ ñac ñamuña tonec êkôc êtôm aôm. ¹⁵ Gêñ ñatau aê katôm gebe janğôm ñoc gêñ êtôm taêc gêjamñja nec atom me. Ma aôm amboac ondod. Gôlic aê sec kêtû aê ñac wapômñja me.' ¹⁶ Amboac tonanj tec lau ñamu têtû ñamata, ma ñamata têtû ñamu."

Jesu geoc êmac êndu to êndi saña Iasê kêtû têlêacña

(Mar 10:32-34; Luk 18:31-34)

¹⁷ Ma gêdêñ tañ Jesu gebe êpi Jerusalem êna nanj, kêkôc êsêac ñacsenñomi 12 sa jasêmoa nêñ tauñña ma kêsôm gêdêñ êsêac anğa intêna gebe ¹⁸ "Alic acgom, aêac tapi Jerusalem tana ma oc sêkêñ ñamalacnê Latu êndêñ lau dabuñsêga to binjutau sêkic ênê binj, ¹⁹ go sêkêñ enj êndêñ lau samuc gebe sêsu enj susu ma si enj to sênac enj êpi kakesotau. Ma ñabêc êtu têlêac, go êndi sa."

Jakobo agêc Joañ tenenji ketenj Jesu kêtû êsêagêcña

(Mar 10:35-45)

²⁰ Gêdêñ tonanj Sebedai latuagêc to tenenji dêdêñ Jesu sêja ma tenenji kêpônj aduc gebe etenj gêñ anğa Jesunê. ²¹ Tec Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe "Aôm gobe amboac ondod." Awê tau kêsôm gêdêñ enj gebe "Ôsôm êtu tônj gebe latucagêc tonec nêñ tenj êngônj aôm anônja ma tenj êngônj aôm gasêña anğa nêñ gamêñ." ²² Ma Jesu gêjô enj awa gebe "Amac ajam kauc gêñ, tañ atenj nanj. Amac atôm gebe anôm êsêp laclu, tañ aê oc janôm êsêpñja nanj me." Ac sêsôm gêdêñ enj gebe "Aêac atôm." ²³ Enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe "Amac oc anôm êsêp aêñoc laclu, tagenj aê katôm gebe jakêñ lau sêñgenj ñoc anônja to gasêña atom, gêjac lau, nanj Tamoc kêjal i ñ êsêac sa nanğenj ñawae."

²⁴ Êsêac lau 10 sêñô e têtû môsi ñaclu lasi. ²⁵ Tec Jesu gêmôêc êsêac dêdêñ enj sêja ma kêsôm gebe "Amac ajalagac gebe lau samuc nêñ gôliñwaga sêkôninj êsêac ma nêñ lau kapôênj sêjam gôliñ êsêac ñajañja. ²⁶ Mago amac amboac tonanj atom. Ñac tenj embe taê ênam gebe êtu amacnêñ ñac kapôênj, nanj êtu amacnêñ sakinjwaga. ²⁷ Ma tenj embe taê ênam gebe êtu amacnêñ ñamata, nanj êtu amacnêñ gêñôma. ²⁸ ñamalacnê Latu gêmêñ gebe sênam sakinj enñja atom, mago gebe ênam sakinj to êkêñ tau ênac da lau taêsam."

Jesu gêgôm matapec luagêc sêlic gamêñ kêtiam

(Mar 10:46-52; Luk 18:35-43)

²⁹ Ma gédêñ tañ sêwi Jeriko siñ nañ, lau topom-topom sêwê tédaguc Jesu.
³⁰ Ma matapec luagêc sêñgôn intêna ñatali, nañ sêñô gebe Jesu kêsêlêñ gêmêñ, tec sêmôêc gebe “Apômtau, Dawidnê Latu, taêm walô aêagêc.”
³¹ Tec lau tonañ ñai sec biñ êsêagêc gebe sênâma tañ tôn. Mago êsêagêc sêmôêc sêpuc sâgenj gebe “Apômtau, Dawidnê Latu, taêm walô aêagêc.”
³² Tec Jesu kêkô ma gêmôêc êsêagêc ma kêsôm gebe “Agêc abe jañgôm asagenj êndêñ amagêc.”
³³ Agêc sêsôm gédêñ eñ gebe “Apômtau, ôñgôm aêagêc materjanô êpoa lasê.”
³⁴ Tec Jesu taê walô êsêagêc ma kêmoasac êsêagêc materjanô e sep tagenj materj gêlac ma tédaguc eñ. *

21

Jesu jagêô lasê Jerusalem

(Mar 11:1-11; Luk 19:28-38; Joañ 12:12-19)

¹ Ma gédêñ tañ êsêac tédabinj Jerusalem jasêsa Betpage, tañ gêc Lôcatêkwi nañ, Jesu kêsakinj ñacsenjom luagêc ² ma kêsôm gédêñ êsêagêc gebe “Agêc asêlêñ apenj malac, tañ gêc nêmña nañ, ana ma gaôgenj andac donji têna tenj sêkô tôn ma ñalatu kêkô gêwinj, nañ añgamboac su ma awê andêñ aê amêñ. ³ Ñac tenj embe êsôm biñ êndêñ amagêc, nañ agêc asôm gebe ‘Apômtau kêpô lêna genj tau’ ma oc êkêñ gaôgenj êndêñ amagêc.”

⁴ Biñ tonañ kêsa gebe biñ, tañ propete kêsôm nañ, êtu anô gebe

⁵ “Asôm êndêñ Sion latuo gebe

Gôlicgac me, nêm kinj gédêñ aôm gêmêñ,

ñac malô kêpi jagêñgôn donji

ma gêñgônj bôc wabanja ñalatu ñaô.”

⁶ Ñacsenjomagêc sêja jasêsôm kêtôm Jesu kêsakinj êsêagêc, ⁷ sêwê donji têna to ñalatu sêja jasêu nêñ ñakwê gêsac ma Jesu gêñgônj ñaô. ⁸ Lau topom nêñ taêsam sêja nêñ ñakwê gêc intêna, ma ñagêdô, sêsapu kalaunj mênjsêja gêc intêna. ⁹ Ma lau, tañ sêwê topom-topom sêmunj to tédaguc nañ, sêmôêc gebe “Osana êndêñ Dawidnê Latu, alanem eñ, nañ gêmêñ gêjam Apômtau lanjô. Osana êsa anja lolôc.”

¹⁰ Ma gédêñ tañ Jesu jagêô lasê Jerusalem nañ, lau malacña samucgenj sêjam sêjô ma sêsôm gebe “Tônê asa.” ¹¹ Go lau topom tonañ sêsôm gebe “Propete Jesu, tañ anja Nasaret Galilaijanañ nañ, ñac tau tonsc.”

Jesu kêjanda lau anja lôm dabunj

(Mar 11:15-19; Luk 19:45-48; Joañ 2:13-22)

¹² Ma Jesu kêsô lôm dabunj jakêjanda lau-samob, tañ têtulu gêñ sêmoa lôm dabunj ñalêlôm nañ, sêsa awê sêja ma kêtinj lau sêjam-mone-gêjô-tauwaga nêñ tebo to lau-têtulu-balôsiwaga nêñ lêpônj pinjonj. ¹³ Go kêsôm gédêñ êsêac gebe “Teto gêc gebe ‘Aênoc andu sêsam gebe andu mecña,’ mago amac agôm kêtû kêjañgowaganêñ gêsunj.”

¹⁴ Ma materpec to maginj kêsû dêdêñ eñ sêja ma gêgôm êsêac ôlinj ñajam kêsa anja lôm dabunj. ¹⁵ Lau dabunjsêga to biñsutau sêlic gêñ kainj tenj, tañ eñ gêgôm nañ, to ñapalê, tañ sêmôêc sêmoa lôm dabunj gebe “Osana êndêñ Dawidnê Latu,” tec têtû môsi, ¹⁶ ma sêsôm gédêñ Jesu gebe “Biñ tec êsêac sêsôm nec aôm gônjô me.” Ma Jesu kêsôm gédêñ êsêac gebe “Aec, gañôgac. Ma bi ñ tonec gebe ‘Aôm kômasañ lambinj kêsa ñapalê saunj to gêñ dedec awenjsunj’ nec amac asam atom me.” ¹⁷ Ma gêwi êsêac siñ kêsa anja malac gêja Betania ma gêc tônê.

* 20:34: Alic Mat 18:28

Jesu kêpuc boa jambô

(Mar 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Gêdêñ bêbêcgen Jesu gêmu gêja malac kêtiam e mo gêjô enj. ¹⁹ Ma gêlic jambô tenj kêkô intêna, tec kêtû gasuc gêja e gêlic gêñ tenj atom, gêlic ñalauñ naômagenj. Ma kêsôm gêdêñ ka tau gebe “Aôm oc ônam ñanô êtiam atom endenj tônggenj.” Ma jambô tau kêsêlic sep tagenj. ²⁰ Ma ñacsenjomi sêlic e sêñac lemenj ma sêsôm gebe “Amboac ondoc, tec jambô kêsêlic sep tagenj nec.” ²¹ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Binjnanô, aê jasôm êndênj amac gebe Embe akênj ôwiñ ma têtmac lulu atomanô, oc anjôm gêñ amboac tonanj api jambôgenj atom. Embe asôm êndênj lôc tonec gebe ‘Ômbuc taôm sa nau taôm ôsêp gwêc ôna,’ ma oc alic ñanô êsa. ²² Ma gêñ samob, tañ amac atenj êsêp nêmc ñalêlôm embe akênj êwiñ, oc atap ñanô sa.”

Judawaga têtû kênac Jesunê ñaclai ñam

(Mar 11:27-33; Luk 20:1-8)

²³ Jesu kêsô lômc dabunj gêja kêtiam jakêdônj lau. Tec lau dabunjsêga to launênj laumata dêdênj enj sêja ma têtû kênac enj gebe “Aôm gôgôm gêñ tonanj gôjam ñaclai ondoc lanjô. Ma asa kêkênj ñaclai tau gêdênj aôm.” ²⁴ Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Aê gabe jatu kênac binj tenj êndênj amac amboac tonanj. Embe ajô ñoc kênac, go aê Jasam ñaclai, tañ gêjam aê sa ma gagôm gêñ tau nanj, êndênj amac amboac tonanjenj. ²⁵ Joanjné sanju anja ondoc, oc anja Anôtônê me anja ñamalacnênj.” Ma Êsêac taênj gêjam gêc taunjenj gebe “Embe tasôm gebe anja Anôtônê, enj oc êsôm êndênj aêac gebe Ma amboac ondoc tec akênj gêwiñ enj atom. ²⁶ Ma embe tasôm gebe anja ñamalacnênj, oc tatêc lau gebe samob sêlic Joanj kêtôm propete.” ²⁷ Tec sêjô Jesu awa gebe “Aêac ajam kauc.” Ma enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amboac tonanj aê jasôm ñaclai, tañ gêjam aê sa ma gagôm gêñ tau nanj, lasê êndênj amac atom amboac tonanjenj.

Binjôlinj latuagêcnênj binj keso taunja

²⁸ “Amac abe amboac ondoc. Ñac tenj latu luagêc sênjônj. Enj gêdênj ñacsêga gêja ma kêsôm gebe ‘Latucenec, ocsalô ôna ônam kôm wainja.’ ²⁹ Ñac tau gêjô enj awa gebe ‘Apômtau, aêc.’ Mago gêja atom. ³⁰ Go gêdênj ñac sêu ñ gêja ma kêsôm amboac tonanjenj gêdênj enj. Tec ñac tau gêjô enj awa gebe ‘Aê gadec.’ E saunjenj, go taê gêjam tau tec gêja. ³¹ Ñaclagêc tonanj nênj asa gêgôm tamenjinê binj kêtû tônj.” Ma êsêac sêsôm gebe “Ñac saunj.” Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Binjnanô, aê jasôm êndênj amac gebe Telonj to mockainjo oc sêsô Anôtônê gamênj sêna sêmunj amac. ³² Joanj tec gêdênj amac gêmênj ma kêtôc binj, tañ Anôtô kêjatu nanj, gêdênj amac gebe andanjuc, mago akênj gêwiñ enj atom. Telonj to mockainjogenj tec sêkênj gêwiñ enj. Amac tec alicgac, mago taêm gêjam taôm to akênj gêwiñ enj atom.

Binjôlinj kêpi kôm wainja to ñagejobwaga

(Mar 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ “Anjô binjôlinj tenj. Andu ñatau tenj gêmoa, nanj kêsê wain kôm tenj, gêsô tunj e kêsô tau ma kêsap sêpip wain ñamala to kêkwê andu ñaatêkwa balinj kêtû sejop kôm taunja, go kêmasanj binj gêdênj lau sênam kôm êpiña ma enj tau gêja gamênjbôm tenj. ³⁴ Noc wain ñanô êsêña kêdabinj, go kêsakinj nê sakinjwaga gêdênj kômwaga sêja gebe sêkôc ênê ñanô. ³⁵ Ma lau-sêjam-kômwaga sêkôc ênê sakinjwaga tônj jasi tenj ma sêjac tenj êndu ma têtuc tenj ña poc. ³⁶ Ma kêsakinj ñagêdô kêtiam sêlêlêc ñamataña su sêja e sêgôm gêñ

tonanjen gédên êsêac. ³⁷ Kêtu njamu en kêsakin nê latu gédên êsêac gêja ma kêsôm gebe 'Êsêac oc tetoc aênoc latuc sa.' ³⁸ Kômwaga sêlic latu tau gêmên ma sêsôm gédên tauj gebe 'Nac-gêwê-kain-gênlênsêmwaga tau tonec. Ajôc, tanac en êndu ma ênê gênlênsêm êtu aêacnên.' ³⁹ Go sêkôc en tøj ma têtij en anga kôm wainja kêsâ gêja e sêjac en êndu. ⁴⁰ Amboac tonan kôm wainja natau embe êo lasê, oc êngôm lau-sêjam-kômwaga tonan amboac ondoc." ⁴¹ Ma êsêac sêsôm gédên en geb "Oc ensenj lau sec tonan popoc ma êwi kôm wainja sij êndên lau ten sênâ kôm êpi, tan sêkên kôm njanô êndên en êtôm njanocgen nan." ⁴² Ma Jesu kêsôm gédên êsêac gebe " 'Poc tan sêkwêwaga sêbali sij nan, poc tonanjen tec kêtû poc kêclêsuja. Gên tonan Apômtau gégôm, tec matenanô talic amboac gênsêga ten.' Bin tonan teto gêc, oc asam atom me. ⁴³ Amboac tonan jasôm êndên amac gebe sêkôc Anôtônê gamên su anga amacnêm ma sêkên êndên lau ten gebe sênâ njananô. ⁴⁴ Nac ten embe êtuc êpi poc tonec, oc ôli êngic, ma poc tau êmbe êtuc êpi ten, oc êsac en popocgen." ⁴⁵ Lau dabunjsêga to Parisai sênô ênê bingôlinj e sêjala gebe en kêsôm bin kêpi êsêac. ⁴⁶ Tec sebe sêkam en tøj, mago têtêc lau gebe sêlic en kêtôm propete ten. *

22

Bingôlinj kêpi moasinj awêna (Luk 14:15-24)

¹ Go Jesu gêoc awa sa ma gêjam kêtû bingôlinjen gédên êsêac kêtiam ma kêsôm gebe ² "Gamên undambêna kêtôm kin ten kêsî awê gebe latu ênam. ³ Ma kêsakin nê sakinwaga gebe nasêkalem êsêac, tan jaen moasinj awêna gédên êsêac kwananjen nan, e dedec ma sêmên atom. ⁴ Go kêsakin sakinwaga ngagêdô ma kêsôm gebe Asôm êndên êsêac, tan jaen gédên êsêac nan, gebe 'Alicgac, aê gagôm noc moasinj su, gagun noc bulimakao to bôc nâdambê kapôên-kapôên ma gajac dabinj gên samob e gêbacnê. Amboac tonan amên ma anij moasinj awêna tau.' ⁵ Lau tau sênô e sêkôn auc ma sêc êlin-êlin. Ten gêja nê kôm, ma ten gégôm nê kôm awanja. ⁶ Lau ngagêdô sêkam ênê sakinwaga tau tøj ma sêlêsu êsêac e sêjac êsêac êndu. ⁷ Tec kinê lai kêpoa ma kêkên nê lausij sêja e sesen lau, tan sêjac ênê sakinwaga êndu nan su ma sêkêc êsêacnên malac ja gen. ⁸ Gocgo kêsôm gédên nê sakinwaga gebe 'Moasinj tau tec gajac dabinj su, mago êsêac, tan jaen gédên êsêac nan, têtôm atom. ⁹ Amboac tonan naakô intêna gêga tau ma embe andac lau, go akalem êsêac sêmên sênij moasinj awêna.' ¹⁰ Tec sakinwaga tonan naj sêsa intênanja sêja ma sêjac lau samob, tan dêdac nan sa, sec to njam gôlinj-golinjen e naclej sêlôc andu moasinja.

¹¹ "Ma kin kêsô gêja gebe êlic naclej. Ma gêlic nac ten gêmôa, tan kêsô njakwê moasinja atom. ¹² Tec kêsôm gédên en gebe 'Nacnec, aôm kôsô njakwê moasinja atom, mago amboac ondoc tec kôsô gômôên.' Ma nac tau awamê kêsâ. ¹³ Go kin kêsôm gédên sakinwaga gebe 'Ansô en lêma to akainj tøj ma ambalinj en êsa naêsêp gêsunbôm njalêlôm êna, ec êtan ma lulun êkôsij êpi tau.' ¹⁴ Nakalem gédên lau gwalêkin, mago sêjalij ulugen sa."

* **21:46:** Osana njam gebe lambin.

*Biñ takisña**(Mar 12:13-17; Luk 20:20-26)*

¹⁵ Go Parisai sêja sêkic biñ sebe sêwa lip Jesu ña tau nê biñ. ¹⁶ Tec sêsakin nêñ ñacseñomi to Herodonê lau dêdêñ Jesu jasêsôm gebe “Mêtêmôkê, aêac alic aôm ñac biññanôña ma kôdôn Anôtônê intêna ña biññanôgeñ ma goe go lau teñ atom ma kôpuc open lau teñ atom. ¹⁷ Amboac tonañ ôsôm biñ, tañ taêm gêjam nañ êndêñ aêac. Embe takêñ takis êndêñ kaisara oc eso biñsu me masi.” ¹⁸ Mago Jesu kêjala êsêacnêñ ñalêlôm sec, tec kêsôm gebe “Amac dansantêna, amboac ondoc tec abe alêtôm aê. ¹⁹ Akôc mone takisña mênjalic acgom.” Tec êsêac sêkôc denari teñ dêdêñ eñ sêja. ²⁰ Ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Asa nê ñakatu to ñatalô tonec.” Êsêac sêsôm gebe “Kaisaranê.” ²¹ Tec kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amboac tonañ akêñ kaisaranê gêñ êndêñ kaisara ma Anôtônê gêñ êndêñ Anôtô.” ²² Êsêac sêñô biñ tonañ e sê taên ma sêwi eñ siñ ma sêc sêja.

*Ñacmatê sêndi sa ñabiy**(Mar 12:18-27; Luk 20:27-40)*

²³ Gêdêñ bêc tonañgeñ ma Sadukai, tañ sêsôm sebe ñacmatê oc sêndi sa atom nañ, dêdêñ Jesu sêja ma têtû kênac eñ gebe ²⁴ “Mêtêmôke, Mose kasôm gebe ‘Ñac teñ embe êmac êndu ma nê gôlôac masi, nañ lasi ênam ênê awêtuc gebe êka gôlôac lasê êjô têwa su.’ ²⁵ Lasitêwai 7 sêmoa sêwiñ aêac. Ñacsêga gêjam awê e gêmâc êndu. Ênê wakuc masi, tec gêwi nê awê siñ gêdêñ lasi, tañ kêsi eñ nañ. ²⁶ Awê tagen tonañ ma lasitêwa m teñ tonañ sêjam gelom-gelom jakêsu ñac saun. ²⁷ Samob sêmac acgom, go awê tau gêmâc êndu kêdaguc. ²⁸ Êndêñ noc ñacmatê sêndi saña, eñ oc êtu lau 7 nêñ asa nê awê gebe êsêac samob sêjam eñ su.”

²⁹ Ma Jesu gêjô êsêac awen gebe “Amac ajala mêtê to Anôtônê ñaclai atom, tec taêm gêjam biñ keso. ³⁰ Gebe êndêñ noc ñacmatê sêndi saña ñacwaga oc sênam awê atom ma lau sênam ñac atom, samob têtôm añela, tañ sêmoa undambê nañ. ³¹ Biñ ñacmatê sêndi saña, tañ Anôtô kêsôm gêdêñ amac gêc mêtê nañ, asam atom me. Eñ kêsôm gebe ³² ‘Abrahamnê Anôtô agêc Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô aê.’ Eñ ñacmatênêñ Anôtô atom, eñ lau maten jali nêñ Anôtô.” ³³ Lau topom-topom sêñô biñ, tañ Jesu kêdôn nañ, e têtakê.

*Biñsu ñalô, tañ kêlêlêc ñagêdô su nañ**(Mar 12:28-34; Luk 10:25-28)*

³⁴ Parisai sêñô eñ gêjam Sadukai awen auc, tec sêkac taun sa ³⁵ ma acnêñ biñsutaun teñ gebe êlêtôm eñ, tec kêtû kênac gebe ³⁶ “Mêtêmôkê, biñsu ñajatu ondoc kapôên kêlêlêc ñagêdô su gêc biñsu ñabuku.” ³⁷ Ma eñ kêsôm gêdêñ eñ gebe “‘Têmtac êwiñ Apômtau, aômnêm Anôtô, tonêm ñalêlôm samuc ma nêm katôm samuc ma nêm kauc samuc êwiñ engeñ.’ ³⁸ Biñsu ñajatu ñamataña tonañ tec kapôên kêlêlêc. ³⁹ Kêtû luagêcña kêtôm tonañ gebe ‘Têmtac êwiñ lau wachañ aôm amboac têtmac gêwiñ taôm.’ ⁴⁰ Biñsu ñajam luagêc tonañ tec gedên Mosenê biñsu samob to propetenêñ biñ tôn.”

*Kilisi asa nê latu eñ**(Mar 12:35-37; Luk 20:41-44)*

⁴¹ Parisai sêkac taun sa sêmoa ma Jesu kêtû kênac êsêac gebe ⁴² “Amac taêm gêjam biñ amboac ondoc kêpi Kilisi, asa nê latu eñ.” Ma êsêac sêsôm gêdêñ eñ gebe “Dawidnê latu.” ⁴³ Eñ kêtû kênac êsêac gebe “Amboac

ondoc, Njalau gêoc Dawid awa sa ma kêsam enj gebe 'Apômtau' ma kêsôm gebe

⁴⁴ 'Apômtau kêsôm gêdêñ aêñoc Apômtau gebe mênjôngôn aêñoc anôña

e jakêñ nêñ ñacjo sênêc amkainj ñalabu acgom.'

⁴⁵ Embe Dawid êsam enj gebe 'Apômtau' mago amboac ondoc tec Kilisi kêtù ênê latu." ⁴⁶ Ma ñac teñ kêtôm gebe êjô enj awa ña biñ teñ atom ma gêdêñ bêc tonañ têtêc tauñ e têtù kênac biñ teñ gêdêñ enj kêtiam atom.

23

Jesu geñ oliñ biñsutau to Parisai

(Mar 12:38-40; Luk 11:37-52; 20:45-47)

¹ Gêdêñ ñasawa tonañ Jesu kêsôm biñ gêdêñ lau pom kapôêñ teñ to nê ñacseñjomi gebe ² "Biñsutau to Parisai têdôn to sêwa Mosenê biñsu sa. ³ Amboac tonañ biñ samob, tañ sêsôm gêdêñ amac nañ, ajop to amansañ. Tagenj gêñ, tañ sêgôm nañ, añgôm atom, gebe êsêac sêsôm gêc awenjsunjenj, mago tauñ sêgôm atom. ⁴ Êsêac sêkic gêñ ñawapac ma sêu gêsac lau magiñm, ma êsêac tauñ segenj taunjenj. ⁵ Êsêac sêgôm nêñ gêñ samob kêtù ñamalac sêlicnagenj, sebec nanenjenj kapôêñ mecña to sêsô ñakwê ñalêsô baliñ. ⁶ Ma êsêac têtac gêwiñ sebe sênac tauñ mata-mata gebe sênjgôn ñamatagenj anja gamênj sêninj gênña to anja lôm amboac tonañjenj, ⁷ ma sebe lau awenj ênac êsêac anja malacluñ to sêsam êsêac gebe 'Mêtêmôkê'. ⁸ Mago sêsam amac gebe 'Mêtêmôkê' atom, ñac tagenj kêtù nêñ mêtêmôkê ma amac samob atu ñalasiêtewaigenj. ⁹ Ma asam ñac teñ anja nom gebe 'Tamemi' atom, amac Tamemi tagenj tê gêmoa undambê. ¹⁰ Ma sêsam amac gebe "Laumata mêtêña' atom, gebe amacnêñ laumata mêtêña tagenj tec Kilisi tau. ¹¹ Amacnêñ ñac kapôêñ atu amacnêñ sakinjwaga. ¹² Teñ embe etoc tau sa, go Anôtô êkôninjenj enj ma teñ embe êkôninjenj tau, go Anôtô etoc enj sa.

¹³ "Ojae amac dansañtêna, biñsutau to Parisaimênj, tec êlai gamênj undambêña auc gêdêñ ñamalacgoc. Amac taôm oc asô ana atom, ma lau tañ sebe sêsô sêna nañ, tec amac akô êsêac auc sêwiñ.

¹⁴ ["Ojae amac dansañtêna, biñsutau to Parisaimênj, tec ajañgo awêtucnêñ andu to ñawaba ñawaô, mago akwa taôm auc ña mec baliñ. Ñagêjô oc êtap amac sa êlêlêc.]

¹⁵ "Ojae amac dansañtêna, biñsutau to Parisaimênj, tec ajac laoc gwêc to masañmgenj abe anam ñac jaba tagenj ôkwi êtu Juda. Ma embe anam enj ôkwi su, oc añgôm enj êtu lamboam ñakêlêndinjenj ñalatu êlêlêc amac taôm su.

¹⁶ "Ojae amacmênj tec matempec, mago abe awê lau. Amac asôm gebe 'Ñac teñ embe êtôc lêma êpi lôm dabuñ, oc êngôm nê biñ ñanô êsa atom. Ma tagenj embe êtôc lêma êpi lôm dabuñ ñagold, tonañ tec oc êngôm ñanô êsa.'

¹⁷ Meloc to matempec ñanô amac. Gêñ ondoc ñanô, gold me lôm dabuñ, tañ gêgôm gold kêtù gêñ dabuñ. ¹⁸ Ma teñ gebe 'Teñ embe êtôc lêma êpi altar, oc êngôm nê biñ ñanô êsa atom. Ma tagenj embe êtôc lêma êpi da, tañ gêsac altar tau ñaô, tonañ tec oc êngôm ñanô êsa.'

¹⁹ O matempecac, gêñ ondoc ñanô, da me altar, tañ gêgôm da kêtù dabuñ. ²⁰ Ñac embe êtôc lêma êpi altar, nañ oc êtôc êpi altar tau to gêñ samob, tañ gêsac ñaô nañ êwiñ.

²¹ Ma teñ embe êtôc lêma êpi lôm dabuñ, nañ oc êtôc êpi lôm tau to ñac, tañ gêmoa lôm ñalêlôm nañ êwiñ. ²² Ma ñac teñ embe êtôc lêma êpi undambê nañ oc êtôc êpi Anôtônê lêpôn to ñac, tañ gênjgôn ñaô nañ êwiñ.

23 “Ojæ amac dansantêna, biñsutau to Parisaimêḡ, amac embe atap laki to gwêc ma môsi 10-10 sa, go akêḡ ḡateḡ êtu da. Ma biñsu ḡakoleḡ ḡanô tonec biḡgêdêḡ to taêm walô lauḡa ma akêḡ gêwiḡ, tec awi siḡ, Daḡgôm teḡ ma dawi teḡ siḡ atom. 24 Amac matempec, mago abe awê lau. Embe aniḡ gwada sauḡsauḡ, go ajaliḡ ḡatêkwa ḡapeḡgeḡ, ma bôc tec aeḡ totêkwaḡeḡ.

25 “Ojæ amac dansantêna, biñsutau to Parisaimêḡ, tec akwasiḡ laclu to suc ḡadêmôêḡa ḡapeḡ ma ḡalêlôm geḡgeḡ to gêḡ wauc-wauc gêḡam auc. 26 Aô, matapec Parisai, ôkwasiḡ laclu ḡalêlôm êmuḡ acgom, go ḡadêmôêḡa ḡawasi êsa êwiḡ.

27 “Ojæ amac dansantêna, biñsutau to Parisaimêḡ, amac tec atôm sêô, taḡ sêsê ḡadêmôêḡa ḡa pocco gebe ḡakatu ḡajam, go ḡalêlôm naḡ ḡacmatê ḡatêkwa to gêḡ gêmôb gêḡam auc. 28 Amac atôm tonaiḡ. ḡamalac sêlic amacnêm ḡadêmô ḡa amboac lau gadêḡ, mago nêm ḡalêlôm tec biḡḡansaiḡ to gêḡ sec gêḡam auc.

29 “Ojæ amac dansantêna, biñsutau to Parisaimêḡ, tec akwê andu kêkô propetenêḡ sêô ḡaô to ajam gêlôḡ lau gêdêḡ nêḡ sêô 30 ma asôm gebe ‘Aêac embe daḡgôḡ êndêḡ tamenḡinêḡ têm, oc tawe propetenêḡ dec ḡakain atom.’ 31 Amacnêm biḡ tonaiḡ gêwa amac sa gebe Lau taḡ sêḡac propete êndu naḡ, nêḡ latuḡi amac. 32 Amboac tonaiḡ anac dabiḡ tameminêḡ secmaḡ. 33 Moac to lêḡuckêm ḡalatu amac, abe aêc lamboam ḡakêlêndiḡ ḡamêtôc su amboac ondoc.

34 Amboac tonaiḡ alic acgom, aê jasakiḡ propete to lau malô ma biñsutau êndêḡ amac, ma amac oc anac êsêacnêḡ ḡagêdô êndu to anac ḡagêdô sêpi kakesotau ma ai ḡagêdô aḡḡa nêm lôm ma ajanda ḡagêdô selom-selom malacgeḡ sêna, 35 gebe dec ḡajam samob, taḡ sêkêc siḡ aḡḡa nom gêdêḡ ḡac gêdêḡ Abelnê dec e gêdêḡ Balakia latu Sakaria nê dec, taḡ ajac eḡ êndu aḡḡa lôm dabuḡ tau to altar dajaḡa ḡasawa naḡ, êpi amac samob. 36 Biḡḡanô, aê jasôm êndêḡ amac gebe Gêḡ samob tonaiḡ ḡai ḡagêḡô oc êtap lau têm tonecḡa sa.

Jesu kêtaḡ taḡiḡboa kêpi Jerusalem

(Luk 13:34-35)

37 “Jerusalem, Jerusalem, aôm gôḡac propete êndu to kôtuc êsêac, taḡ Anôtô kêsakiḡ dêdêḡ aôm sêwac naḡ, ḡa poc êndu. Aê gagôm gêḡḡlêlôm elêmê gabe janac aôm nêm ḡapalê sa amboac talec têna gêḡac ḡalatu sa sêsô magê ḡalabu, mago amac adec. 38 Alic acgom, amacnêm andu oc êtu tuc êkôḡa. 39 Aê jasôm êndêḡ amac gebe Galoc oc alic aê êtiam atom, e taôm asôm gebe ‘Lambiḡ êndêḡ eḡ, taḡ gêmêḡ gêḡam Apômtau laiḡô naḡ.’ * naḡeḡeḡ toatali ḡasec-ḡasec. Êsêac teto biñsu ḡagêdô kêsêḡ papia ma sêkêḡ kêsêḡ atali ma sebec gêdêḡ noc mecḡa. ḡakwê ḡalêsô aclê ḡam gebe êkêḡ puc lau e sêliḡ Anôtônê biñsu siḡ atom.

24

Jesu geoc senseḡ lôm dabuḡ su ḡabiḡ lasê

(Mar 13:1-2; Luk 21:5-6)

1 Jesu kêsa aḡḡa lôm dabuḡ gêḡa ma nê ḡacseḡomi dêdêḡ eḡ sêḡa sebe têtôc lôm dabuḡ ḡaandu êndêḡ eḡ. 2 Tec eḡ gêḡô êsêac aweḡ gebe “Amac alambiḡ gêḡ samob tônê me. Biḡḡanô, aê jasôm êndêḡ amac gebe Poc teḡ oc êḡḡôḡ teḡ ḡaô aḡḡa tonec atom, têta samob salin-saliḡeḡ.”

* 23:39: Mosenê biñsu kêḡatu gebe lau Juda sêmansaiḡ

Gêñwapac ênac m tau
(*Mar 13:3-13; Luk 21:7-19*)

³ Jesu jagêngôñ Lôckatêkwi acgom, go ñacseñjomi dêdêñ eñ sêja jasêmoa nêñ taunña, go sêsôm gebe “Ôsôm êndêñ aêac acgom, êndêñ ondoc biñ tonañ ñanô êsa ma asageñ oc êtu aôm ômôêñ to nom ñatêku êsuña ñabelo.”

⁴ Ma Jesu gêjô êsêac awenñ gebe “Alic taôm gebe lau sênac amac ôkwi atom. ⁵ Lau gwalêkinj oc sênac aê lanôc sêmêñ ma sêsôm gebe ‘Aê Kilisi,’ ma sênac lau taêsam ôkwi. ⁶ Malôgenj oc anô sinj ñawae to sinj ñaborña. Alic taôm, atakê atom. Gêñ samob tonañ mênêsa, mago noc ñatêku êsuña atom tageñ. ⁷ Laum tej sêndi sebe sênac sinj êndêñ laum tej ma gamêñ tej êndêñ gamêñ tej to tóbôm êsa ma ôjô ênamênac êtôm gamêñgenj. ⁸ Gêñ samob tonañ ñai gêjac m gêñ ñandanñ ñanô tau.

⁹ “Go sêkêñ amac gebe sêlênsu amac e sênac amac êndu. Ma lau tomôkêtomokê têntac endec amac êtu aêñoc ñaêña. ¹⁰ Êndêñ tonañ lau taêsam oc sêwi sêkêñ gêwiñ sinj to seoc taunñ lasê-lasê ma têntac endec taunñ. ¹¹ Ma propete dansañ gwalêkinj oc sêndi sa mênêsênac lau taêsam ôkwi. ¹² Êtu gêñ alôb-alôb ênac sêgaña lau taêsam nêñ têntac gêwiñ oc ñaluc êsa. ¹³ Ma ñac, tañ êpuc tau tôn e êndêñ ñamadinñ nanj, Anôtô ênac eñ kêsi. ¹⁴ Ma sênac mêtê êpi ñawae ñajam Anôtônê gamêñña tonec anja nom samucgenj e lau samuc samob sêñô, go bêc ñatêku êsuña tau mênêsa.”

Gêñwapac ñanô tau
(*Mar 13:14-23; Luk 21:20-24*)

¹⁵ “Embe alic gêñ alôb-alôb, tañ propete Daniel kêsôm ñabinñ nanj, enseñ gêñ ñawao êkô gamêñ dabunñ—lau tañ sêsam biñ tonec nanj, nêñ kauc êsamañ — ¹⁶ go êsêac, tañ sêngônñ Judaia nanj, sêc sêpi lôc sêna. ¹⁷ Tej embe êngônñ salôm ñao, nanj oc ê-sêp naêkôc nê gêñ su anja nê andu atom. ¹⁸ Ma tej embe êmoa kôm, nanj êmu naêkôc nê ñakwê atom. ¹⁹ Ojae lauo, tañ sêmoa tej to êsêac, tañ sêkêñ su ñapalê sêmoa nanmênñ êndêñ bêc ônê. ²⁰ Amboac tonañ atenñ mec êtu aêc êndêñ komô to êndêñ sabat atomña, ²¹ gebe êndêñ bêc ônê gêñwapac kapôênñ êsa êtôm tañ kêsa gêdêñ nom ñatêm andanjenña e mêngegêdêñ galoc atom, ma êtu ñamu oc êsa amboac tonañ êtiam atomanô. ²² Ma embe Anôtô ênac bêc tonañ ñagêdô êñgic atom, oc lau tej sêngônñ matenñ jali atom. Mago êtu lau, tañ eñ kêjalinj êsêac sa nanña, tec oc ênac bôc tonañ êñgic.

²³ “Êndêñ tonañ tej embe êsôm êndêñ amac gebe ‘Alic acgom, Kilisi tec gêmoa tonec’ me ‘Gêmoa ônê,’ nanj akêñ êwiñ atom. ²⁴ Kilisi dansañ to propete dansañ oc mênêsêsa ma sêngôm gêñtalô kapôênñ to gêñsêga. Embe têtôm, go sêwê lau Anôtô kêjalinj êsêac saña ôkwi amboac tonañ. ²⁵ Alic acgom, aê kakêñ puc amac kwananjenñac.

²⁶ “Amboac tonañ embe sêsôm êndêñ amac gebe ‘Alic acgom, eñ gêmoa gamêñ sawa,’ nanj asa ana atom. Embe sêsôm gebe ‘Alic acgom, eñ gêmoa balêmlêlôm,’ nanj akêñ êwiñ atom. ²⁷ Kêtôm ôsic kêkac anja gamêñ oc kêpiña gê tóngeñ e gêdêñ gamêñ oc kêsêpña nanj ñamalacnê Latu embe êmênñ, oc êtôm tonañ. ²⁸ Gêngêgêdêñ tej embe ênêc, nanj aoco sêkac taunñ sa.

Ñamalacnê latu êmu êmên
(*Mar 13:24-27; Luk 21:25-28*)

²⁹ “Gêñwapac ñabêc tonañ êbacnê, go sep tageñ oc ênac kanuc ma ajônñ êngaminñ ñawê ma utitalata êpôp-êpôp anja undambê, ma gêñ ñaclai

undambêña kôtêñ-kôtêñgeñ. ³⁰ Tonañ su acgom, go Ñamalacnê Latunê gêbôm anğa undambê mênêsa ma lau tomôkê-tomôkê samob anğa nom oc têtanj tanjiboa ma sêlic Ñamalacnê Latu êngônj tao undambêña ñaô tonjaclai ma tonjawi kapôêñj êmênj. ³¹ Ma eñ oc êsakiñ nê anjela todauc êtanj kapôêñj ma êsêac sênac ênê lau, tanj kêjalij êsêac anğa mu aclê ñam to anğa undambê ñamadiñ samobgeñ nanj sa.

Kaleloñ êkêñ puc aêac
(*Mar 13:28-31; Luk 21:29-33*)

0 ³² “Kaleloñ êtu biñgôlij êwa nê m kauca sa. Êndênj tanj ñalaka êlij têkwi to ñamatadêbu êjac sa nanj, ajala gebe ockêsa kêdabiñj. ³³ Amac amboac tonanj. Êndênj tê alic gêñ samob tonanj ñai mênêsa nê, ajala gebe Ñac tau mênkêdabiñj katam. ³⁴ Biññanô, aê jasôm Êndênj amac gebe Gôlôac tonec oc sênaña atom e gêñ tonanj ñai samob ñanô êsa acgom. ³⁵ Undambê to nom oc ênaña, mago aêñoc biñj oc ênaña atomanô.

Ñac teñ kêjala bêc to ockatu atom
(*Mar 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36*)

³⁶ “Bêc tonanj to ockatu ñac teñ kêjala atom e anjela undambêña sêjam kauc ma Latu gêjam kauc amboac tonanj, Tama taugenj tec gêlic. ³⁷ Ñamalacnê Latu êmu êmênj ñabêc oc êtôm Noanê bêc. ³⁸ Gêdênj tanj bu kêsuñ atomgeñ nanj, señ to sênôm gêñ ma ñac sêjam awê to awê sêjam ñac, sêgôm sêmoa e gêdênj bêc, tanj Noa kêsô wanj ñalêlôm gêja nanj, ³⁹ ma sêjam kauc tauñ sêmoa e bu kêsuñ mênjgesenj êsêac samob su. Ñamalacnê Latu êmu êmênj ñabêc oc êtôm tonanj. ⁴⁰ Êndênj tonanj ñac luagêc oc sêmoa kôm, nanj Anôtô oc êkôc teñ sa ma êwi teñ sinj, ⁴¹ ma awê luagêc oc sêlai polom sêmoa, nanj Anôtô oc êkôc teñ sa ma êwi teñ sinj. ⁴² Amboac tonanj anam jali gebe ajam kauc bêc amacnêm Apômtau êmu êmênjña. ⁴³ Ajala tonec gebe Andu ñatau embe êjala ockatu geñgeñtêna oc êmênj êndênj êmbêcña, nanj oc ênam jali gebe êkô geñgeñtêna auc, ec êtuc ênê andu popoc atom. ⁴⁴ Tec amansañ taôm amboac tonanjgeñ gebe Ñamalacnê Latu êmênj êndênj ockatu, nanj amac abe oc êmênj atom nanj.

Biñgôlij sakiñwaga gêdenj to kesonja
(*Luk 12:41-48*)

⁴⁵ “Sakiñwaga ñañênj ma tokauc ondoci, tanj nê ñatau kêkêñ enj gebe ejop ênê komwaga gebe êkênj mo êndênj êsêac êtôm ñanocgeñ. ⁴⁶ Aê aoc êôc sakiñwaga tonanj, tanj nê ñatau êmu êmênj ma êtap enj sa gebe kêsap nê kôm tônj gêmoa. ⁴⁷ Biññanô, aê jasôm êndênj amac gebe ñatau oc êkêñ enj ejop ênê waba samob. ⁴⁸ Ma sakiñwaga sec tonanj embe taê ênam ênêc tau gebe ‘Ñoc ñatau gêjam gamênj tônj,’ ⁴⁹ ma ênac m gebe i nê sakiñwaga ñagêdô ma êniñ to ênôm gêñ êwiñ lau, tanj sênôm gêñ e kêjanij êsêac nanj, ⁵⁰ go sakiñwaga tonanj nê ñatau êmênj êndênj bêc, nanj enj gebe oc êmênj atom nanj, to êndênj ockatu, nanj enj kêjala atom nanj, ⁵¹ oc ênac enj popoc to êkêñ ñagêjô êpi enj êwiñ dansañtêna, go ac têtanj ñanô ma lunlunj êkôsij êpi tau anğa ônê.

25

Biñgôlij awêtakiñ 10ña

¹ “Êndênj tonanj gamênj undambêña oc êtôm awêtakiñ 10 sêkôc nêñ lamp sa ma sêpuc ñac-gebe-ênam-awêwaga tônjtônj sêja. ² Êsêacnênj lemenj teñ nêñ kaucmê ma lemenj teñ tokauc. ³ Kaucmêo sêkôc nêñ lamp sa, mago sêkôc

buja gêwiñ atom. ⁴ Ma êsêac tokauc, nañ tec sêkôc buja kêsêp kekec gêwiñ nêñ lamp. ⁵ Ñac-gebe-ênamawêwaga gêjam gamêñ tôn ma êsêac sêjac tuluc sêñgôn e sêc bêc samob.

⁶ “Gêdêñ gêbêc gêja lugen môêc teñ kêtaj gebe ‘Aô, ñac-gebe-ênamawêwaga gêmêñ, apuc en tontôn ana.’ ⁷ Gêdêñ tonaj awêtakiñ samob dêdi sa ma sêmasaj nêñ lamp. ⁸ Go kaucmêo sêsôm gêdêñ tokauc gebe ‘Akêñ buja ñagêdô êndêñ aêac gebe aêacma lamp oc êmac.’ ⁹ Tec tokauc sêjô êsêac awen gebe ‘Masigoc, oc êtôm aêac sêlêñ atom. Amboac tonaj naanam ôli nêñ êndêñ têtulu-gêñwaga acgomman.’ ¹⁰ Êsêac tonaj sebe sênam ôli, tec têtulu lêñña sêmoa ma ñac-gebe-enamawêwaga gêmêñ e êsêac, tañ sêmasaj tañ kwananjen nañ, sêsô sêwiñ en gebe nasêniñ ñamoasiñ ma katam ñajaña kêsa.

¹¹ “Sêmoa acgom, go awêtakiñ ñagêdô, nañ sêmêñ amboac tonaj ma sêsôm gebe ‘Apômtau, Apômtau, ôlêc katam su êndêñ aêac.’ ¹² Mago en gêjô êsêac awen gebe ‘Binñanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Gajam kauc amac.’ ¹³ Amboac tonaj anam jali, gebe ñabêc to ñaockatu amac ajam kauc.

Binjôliñ gold totaluñ
(Luk 19:12-27)

¹⁴ “Têm tau tonaj tanam dôñ êpi ñamalac, tañ gebe êna gamêñbôm teñ nañ. En kêkalem nê sakiñwaga gebe ênac sam nê waba êndêñ êsêac. ¹⁵ En kêkêñ gold talu lemeñ teñ gêdêñ ñac teñ, ma luagêc gêdêñ ñac teñ, ma teñ gêdêñ ñac teñ, kêtôm êsêacnêñ kauc, ma gêc gêja. ¹⁶ Ma ñac, tañ kêkôc talu lemeñ teñ nañ, gêja sebeñ jagêjam kôm kêpi awa tau ma kêtulu gêñ e kêtap talu lemeñ teñ sa mêngewiñ. ¹⁷ Ma ñac, tañ kêkôc talu luagêc nañ, kêtulu luagêc mêngewiñ. ¹⁸ Ma ñac, tañ kêkôc tagen nañ, gêja jakêkwê nom ma kêsuj nê ñataunê awa auc.

¹⁹ “Ñasawa ñênjen gêjaña su, go sakiñwaga tonaj nêñ ñatau gêmu gêmêñ gebe sêwa awa ñam sa êndêñ en. ²⁰ Ma ñac, tañ kêkôc gold talu lemeñ teñ nañ, kêsa gêja ma kêkôc gold talu lemeñ teñ mêngewiñ ma kêsôm gebe ‘Apômtau, aôm kôkêñ gold talu lemeñ teñ gêdêñ aê, mago aê katap lemeñ teñ sa mêngewiñ.’ ²¹ Tec nê ñatau kêsôm gêdêñ en gebe ‘O ñajam, aôm sakiñwaga ñajam ma ñañêñ, tec gojob gen luagêcgen ñapep. Aê jakêñ aôm ojop gêñ taêsam. Ôsô nêñ ñataunê gamêñ têtac ñajamña ôna.’ ²² Ma ñac, tañ kêkôc gold talu luagêc nañ, kêsa gêja ma kêsôm gebe ‘Apômtau, aôm kôkêñ gold talu luagêc gêdêñ aê, mago aê katap gold talu luagêc sa mêngewiñ.’ ²³ Ma nê ñatau kêsôm gêdêñ en gebe ‘O ñajam, aôm sakiñwaga ñajam ma ñañêñ, tec gojob gêñ luagêgen ñapep. Aê jakêñ aôm ojop gêñ taêsam. Ôsô nêñ ñataunê gamêñ têtac ñajamña ôna.’ ²⁴ Go ñac, tañ kêkôc gold talu tagen nañ, kêsa gêja amboac tonaj ma kêsôm gebe ‘Apômtau, aê galic aôm ñac lanjômsiboa. Gêñ tañ aôm kôsê atom, mago kôkôc ñanô, ma gêñ tañ aôm kôpalip atom, mago gôjac sa elêmê. ²⁵ Aê katêc tauc, tec gaja ma kasuj nêñ gold totalu auc kêsêp nom. Ôlic acgom, nêñ gêñ tau tec gêwac.’ ²⁶ Mago nê ñatau gêjô en awa gebe ‘Aôm sakiñwaga sec to ojom, aôm gôlic aê kakoc gêñ, tañ kêsê atom nañ, ñanô sa to gajac gêñ, tañ kapalip atom nañ, sa me. ²⁷ Embe amboac tonaj, go ôkêñ ñoc awa êndêñ lausêjam-mone-gêjô-tauwaga acgomman, go embe jamu jamêñ amboac tec ma jakôc ñoc gêñ tonjalakacen. ²⁸ Amboac tonaj akôc ênê gold totalu tau su ma akêñ êndêñ ñac, tañ kêkôc gold talu 10 nañ. ²⁹ Gebe ñac, tañ kêtap gêñ sa su nañ, oc sêkêñ ñagêdô naêwiñ e êlêlêc su. Ma ñac, tañ kêkôc gêñ teñ atom nañ, oc

sêkôc gêñ nagec, tañ gêc enña nan su êwiñ. ³⁰ Ma sakinwaga ñanô masi nan, ambalin enj sinj êsêp gêsunjbômsêga êna. Anğa ôné êsêac oc têtanj ma lunluj ekôsinj tau.’ ”

Jesu êmêtôc laum nomña samob

³¹ “Êndênj tañ Ñamalacnê Latu êmu êmênj tonê ñawasi ma anjela samob sêwiñ enj nan, êngônj ñawasi ñalêpônj ñaô ³² ma êkac laum nomña samob sa sêkô enj lanjônêm ma êwa êsêac êkôc amboac ñacgejob gêwa nê domba to noninj kêkôc ³³ ma êkênj domba sêkô êné anônja ma noninj sêkô gasêña. ³⁴ Go kinj oc êsôm êndênj êsêac, tañ sêkô êné anônja nanj gebe ‘Amac tañ Tamoc gêjam mec amac nanj amênj. Tamoc kêmasanj gamênj kwananjenj kêtû amacña gêdênj tañ kêkênj undambê to nom nanj. Tec akôc gamênj tau sa êtu nêm gêñlênsêm. ³⁵ Mo gêjô aê, ma amac akênj gêñ aê gaenj, bu gêjô aê, ma amac akênj bu aê ganôm, aê ñac jaba, ma amac agôm ja aê. ³⁶ Aê ôlic ñaôma, ma amac akênj ñakwê aê kasô, gêmac gêgôm aê, ma amac ajac aê kêsi, aê ganjônj kapoacwalô, ma amac adênj aê amênj.’ ³⁷ Êndênj tonanj lau gêdênj oc sêjô enj awa gebe ‘Apômtau, gêdênj ondoc aêac alic mo gêjô aôm, ma akênj gêñ aôm goenj, me bu gêjô aôm, ma akênj bu aôm gônôm. ³⁸ Gêdênj ondoc aêac alic aôm ñac jaba, ma agôm ja aôm, me ôlim ñaôma, ma akênj ñakwê aôm kôsô. ³⁹ Ma gêdênj ondoc alic gêmac gêgôm aôm me gônjônj kapoacwalô, ma adênj aôm awac ajac aôm kêsi.’ ⁴⁰ Ma kinj oc êjô êsêac awenj gebe ‘Binjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Gênj tañ amac agôm gêdênj aênoc lasici ñasec-sec tecenec ñai nêñ tej nanj, agôm gêdênj aêgac.’

⁴¹ “Go êsôm êndênj êsêac, tañ sêkô gasêña nanj, amboac tonec gebe ‘Sec ñalatu amac, aêc su asêp ja kêlakoc tenjenja, tañ Tamoc kêmasanj kêtû Sadanj to nê anjelaña nanj ana. ⁴² Mo gêjô aê, ma amac akênj gêñ aê gaenj atom, bu gêjô aê, ma amac akênj bu aê ganôm atom. ⁴³ Aê ñac jaba, ma agôm ja aê atom, aê ôlic ñaôma, ma amac akênj ñakwê aê kasô atom, gêmac gêgôm aê, ma gêngônj kapoacwalô, ma amac ajac aê kêsi atom.’ ⁴⁴ Go êsêac oc sêjô enj awa gebe ‘Apômtau, gêdênj ondoc aêac alic mo gêjô aôm, me bu gêjô aôm, me alic aôm ñac jaba, me ôlim ñaôma, me gêmac gêgôm aôm, me gônjônj kapoacwalô, ma ajam sakinj aôm atom.’ ⁴⁵ Go enj êjô êsêac awenj gebe ‘Binjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Gênj tañ amac agôm gêdênj lau ñasec-sec tecenec ñai nêñ tej atom nanj, agôm gêdênj aê atom amboac tonanj.’ ⁴⁶ Ma êsêac tonanj sêsêp ñagêjô ñanjananj ênêc tenjenja, mago lau gêdênj oc sênjônj matenj jali tenjenj.”

26

Sêkic Jesunê binj

(Mar 14:1-2; Luk 22:1-2; Joan 11:45-53)

¹ Jesu gêjac mata binj tonanj ñai samob su, go kêsôm gêdênj nê ñacsenjomi gebe ² “Amac alicgac, bêc luagêc ênaña acgom, ma Pasa, ma oc sêkênj Ñamalacnê Latu êpi kakesotau êna.”

³ Gêdênj tonanj lau dabunjsêga to launênj laumata sêkac tauñ sa sêmoa dabunjsêga, tañ sêsam enj gebe Kaiapa nanj, nê gamênj, ⁴ ma sêkic Jesunê binj gebe sêkôc enj tônj kelecgenj e sênac enj êndu. ⁵ Mago sêsôm gebe “Dangôm êndênj om atom, moae tali launênj ñalêlôm sa.”

Awê tej genj oso Jesu anğa Betania

(Mar 14:3-9; Joan 12:1-8)

6 Jesu gëmoa Betania gëngôj ñac tokamocbôm Simon nê andu, 7 nan awê tej kékôc ñop kwalam-kwalam togêjmalu, tan ñaôli kapôêj nan. Enj kêtû gasuc gêdêj Jesu, tan genj gêj nan, jakêkêc kêpi enj môkêapac. 8 Ñacsejomi sêlic e têtû môsi ma sêsôm gebe “Amboac ondoc sêjainj gêj tonanj. 9 Sêkêj êndêj lau sênam ôlimanj ma sêkôc ñaawa kapôêj ma sêkêj êndêj lau ñalêlôm sawa acgom.” 10 Jesu gêjô ma kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amboac ondoc tec agôm awê tonec nê ñalêlôm ñawapac kêsâ nec. Enj gêjam kôm ñajam kêpi aê. 11 Lau ñalêlôm sawa oc sêngôj sêwiñ amac ñapanj, mago aê oc jangôj jawiñ amac ñapanj atom. 12 Enj kêsêwa gêjmalu tonec kêpi aê ôlic gêgôm kêtû sênsuj aêja. 13 Biñjanô, aê jasôm êndêj amac gebe Anja nom samucgenj ñagamêj embe sênam mêtê êpi ñawae ñajam tonec, go sênac minj gêj, tan enj gêgôm nanj, êwiñ gebe taêj ênam enj.”

Juda geoc nê ñatau lasê

(Mar 14:10-11; Luk 22:3-6)

14 Go êsêac lau 12 nêj tej, tanj sêsam enj gebe Juda Isariot nanj, gêdêj lau dabunjsêga gêja 15 ma kêsôm gebe “Embe jaoc Jesu lasê êndêj amac, oc akêj asagenj êndêj aê.” Ma êsêac sêjam ôli enj ña silber 30. 16 Gêdêj tonanj enj gêdib gebe êtap ñasawa ñajam tej sa gebe eoc enj lasêja.

Jesu genj Pasa gêwiñ nê ñacsejomi

(Mar 14:12-21; Luk 22:7-14, 21-23; Joanj 13:21-30)

17 Gêdêj Om Polom Ñalucja ñabêc ñamataña ñacsejomi dêdêj Jesu sêja ma têtû kênac gebe “Aôm gobe aêac amansanj ôniñ Pasa ñamala anja ondoc.” 18 Ma enj kêsôm gebe “Asa malac andêj ñac tej ana ma asôm êndêj enj gebe ‘Mêtêmôkê awa tonec gebe Ñoc noc kêdabiñ ma aê to ñoc ñacsejomi abe aniñ Pasa anjôj awiñ aôm.’” 19 Ma ñacsejomi sêgôm kêtôm Jesu kêsakiñ êsêac ma sêmasanj Pasa.

20 Kêtula acgom ma enj to nê ñacsejomi 12 sêsa tauñ sic. 21 Senj gêj sêmoa ma Jesu kêsôm gebe “Biñjanô, aê jasôm êndêj amac gebe Amacnêm ñac tej oc eoc aê lasê.” 22 Êsêacnêj ñalêlôm ñawapac ñanô ma sêkêj tauñ tagen-tagenj jatêtu kênac enj gebe “Apômtau, oc aê me.” 23 Ma enj gêjô êsêac awenj gebe “Ñac tau, tanj aêagêc asac polom tôj selenjenj kêsêp laclu su, ñac tonanj tec oc eoc aê lasê.

24 Ñamalacnê Latu tau oc êsa nê lêj êtôm teto gêc. Tagenj ojae ñac tauma, nanj eoc Ñamalacnê Latu lasê nanj, têna êkôc enj atommanj.” 25 Ma Juda tau, tanj gebe eoc enj lasê nanj, kêsôm gebe “Mêtêmôkê, oc aê me.” Jesu kêsôm gadêj enj gebe “Taôm kôsômgaç.”

Biñ moasiñ dabunja

(Mar 14:22-26; Luk 22:15-20; 1Kor 11:23-25)

26 Senj gêj sêmoa, go Jesu kékôc polom mêngêjam danje ma kêpô kékôc jakêkên gêdêj ñacsejomi ma kêsôm gebe “Akôc êwac aniñ. Aêñoc ôlic tonec.” 27 Go kékôc laclu mêngêjam danje ma kêkêj gêdêj êsêac ma kêsôm gebe “Samob akôc êwac anôm. 28 Aêñoc dec jamoatiñ poacña tau tonec, tanj kakêc siñ kêtû taêsamja gebe êsuc sec ôkwi. 29 Aê jasôm êndêj amac gebe Aê janôm wain ñanô tonec êtiam atom, e êndêj bêc ônê, go janôm wakuc jawiñ amac anja Tamocnê gamêj.” 30 Sêsôm wê moasiñja su acgom, go sêpi Lôkatêkwi sêja.

Jesu kêkêj puc Petere

(Mar 14:27-31; Luk 22:31-34; Joanj 13:36-38)

³¹ Sêsêlêñ sêmoa, go Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Êmbêc tonec amac samob awi aê siñ gebe teto gêc gebe ‘Aê janac ñacgejob ma domba samob sêc êliñ-êliñ.’ ³² Mago embe jandi sa su, oc jamuñ amac jana Galilaia.” ³³ Ma Petere gêjô eñ awa gebe “Samob embe sêwi aom siñ, mago aê taucgeñ oc jawi aom siñ atomanô.” ³⁴ Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Binñanô, aê jasôm êndêñ aom gebe Êmbêc tonec talec oc êtañ atomgeñ, ma aom ônsa aê auc êtu dim têtêac.” ³⁵ Ma Petere kêsôm gêdêñ eñ gebe “Sênac aê êndu jawiñ aomman, aê gabe jansa aom auc atomanô.” Ma ñacsenjomi samob sêsôm amboac tonanğen.

Jesu keten mec gêmoa kôm Getsemane
(Mar 14:32-42; Luk 22:30-46)

³⁶ Go Jesu kêkôc êsêac sa sêja gamêñ ten, ñaê Getsemane, ma kêsôm gêdêñ ñacsenjomi gebe “Anğônñ tonec ma aê gabe jana ônê najaten mec.” ³⁷ Ma kêkôc Petere to Sebedai latuagêc sêwiñ eñ. Nê ñalêlôm ôluñ-ôluñgeñ ma katu kêlênim tau. ³⁸ Go kêsôm gêdêñ êsêac lau têtêac gebe “Ñoc katuc ôluñôluñgeñ e gabe jamac. Amoa tonec ma anam jali awiñ aê.” ³⁹ Go kêsâ ñasawa gêñgic saunğen e gêu tau lanğanô jagêdêñ nom ma keten mec gebe “Tamoc, embe êtôm, go ôkôc laclu tonec su anğa aêñoc. Mago aêñoc binj êtu tôn atom, aom taôm nêñ binj.”

⁴⁰ Go gêmu gêdêñ ñacsenjomi gêja e gêlic êsêac sêc bêc ma kêsôm gêdêñ Petere gebe “Amboac ondoc, amac oc anam jali ockatu ñasawa tagen awiñ aê atôm atom me. ⁴¹ Anam jali to aten mecman gebe lêtôm êtap amac sa atom. Njalau ôli palê, mago ôlim tekweñ gêbac.”

⁴² Go gêja kêtiam kêtû dim luagêcña ma keten gebe “Tamoc, embe êtôm gebe ôkôc laclu tonec su atom, nan janômman. Aom taôm nêñ binj êtu tôn.”

⁴³ Ma gêmu gêja kêtiam e gêlic êsêac sêc bêc gebe matenjanô ñawapac kêsâ su.

⁴⁴ Tec gêwi êsêac siñ kêtiam ma gêja jaketen kêtû dim têtêac ma kêsôm binj tonanğen kêtiam. ⁴⁵ Go gêmu gêdêñ ñacsenjomi gêja ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aêc bêc to alêwaj taôm amoa me. Alicğac, ñanoc tau kêdabingac, oc sêkêñ ñamalacnê Latu êsêp lau sec lemen. ⁴⁶ Andi sa ma tawac. Alic açgom, ñac-eoc-aê-lasêwaga mênkêdabinj.”

Sêkôc Jesu tonj

(Mar 14:43-50; Luk 22:47-53; Joağ 18:3-12)

⁴⁷ Kêsôm binj kêkô ma êsêac 12 nêñ ten, Juda, kêkôc lau pom kapôên ten sêoc siñ to olopoac anğa dabunșêga to launêñ laumata nêñ sêmên.

⁴⁸ Ñac-eoc-eñ-lasêwaga kêkêñ ñabelo ten gêdêñ êsêac ma kêsôm gebe “Ñac tan jalêsôp eñ alianô nan, ñac tau tonan. Akôc eñ tôn.” ⁴⁹ Go gacgen kêtû gasuc gêdêñ Jesu gêja ma kêsôm gebe “O Metêmôkê” ma kêlêsôp eñ alianô. ⁵⁰ Ma Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ñacnec, gômôên kêtû agenña.” Go êsêac têtû gasuc sêja e sêjac lemen kêsêp Jesu ma sêkôc eñ tôn. ⁵¹ Ma êsêac tan sêwiñ Jesu nan, nêñ ten kêkêñ lêma jagêbuc nê siñ sa ma gêjac dabunșêganê sakinwaga e kêpa tanalauñ su. ⁵² Ma Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ônsêmuñ nêñ siñ êsêp ñamala êtiam, gebe samob, tan lemen gêdêñ siñ nan, siñ oc ensen êsêac su. ⁵³ Aom gobe aê embe jaten Tamoc gebe êkêñ anela êiêlêc tonj kapôên 12 su sep tagen mênșênam aê kêsi, oc jatôm atom me. ⁵⁴ Aê embe janğôm amboac tonan. go binğêm, tan teto gêc gebe binj tonec mênșêsañ nan, oc êtu anô amboac ondoc.”

⁵⁵ Gêdêñ ñasawa tonan Jesu kêsôm gêdêñ lau tau gebe “Amac amên abe akôc aê tôn, mago agôm amboac adên kêjanğowaga ten, tec aoc siñ to

olopoac gêwiñ. Kêtom bêcgeñ kadonj lau gêngônj lôm dabuñ ma amac akôc aê tônj atom. ⁵⁶ Biñ tonañ samob mênkêsa gebe propetenênj biñ, tañ teto gêc nañ, êtu tônj.”

Ma ñacseñomi samob sêwi eñ sinj ma sêc su sêja.

Dabuñwaga to laumata sêgôm Jesunê biñ

(Mar 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Joañ 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Lau tañ sêkôc Jesu tônj nañ, sêwê eñ dêdênj dabuñsêga Kaiapa sêja. Anja tônê biñsutau to laumata sêkac tauñ sa sêmoa. ⁵⁸ Ma Petere gêjac tau susu kêdaguc e jakêsa dabuñsêganê andu ñamalacuj ma kêsô jagêngônj gêwiñ sakinwaga gebe êlic biñ tau ñam. ⁵⁹ Lau dabuñsêga to laumata samob, tañ sêkac sa sêmoa nañ, sêsôm biñ sebe sêngôlinj êpi Jesu gebe sênac eñ ênduñja. ⁶⁰ Lau taêsam sêgôlinj biñ kêpi eñ, mago têtap ñanô teñ sa atom. Ñac luagêc dêdi sa kêtû ñamu ⁶¹ ma sêsôm gebe “Ñac tonec kêsôm gebe ‘Aê katôm gebe jansenj Anôtônê lôm dabuñ su ma jakwê sa êtôm bêc têlêac.’”

⁶² Ma dabuñsêga gêdi sa ma kêsôm gêdênj eñ gebe “Aôm gobe ôjô biñ atom me. Biñ amboac ondoc tec sêgôlinj kêpi aôm.” ⁶³ Mago Jesu gêjam tau tóngenj. Ma dabuñsêga kêsôm gêdênj eñ gebe “Aê jatôc lemoc êpi Anôtô mata jali gebe aôm ôwa taôm sa êndênj aêacmañ gebe Kilisi, Anôtônê Latu tau aôm me masi.” ⁶⁴ Jesu gêjô eñ awa gebe “Taôm kôsômgaç. Mago jasôm êndênj amac gebe Oc alic Ñamalacnê Latu êngônj ñaniniñ Ñatau nê anôña ma êngônj tao undambêña ñaô êmênj.” ⁶⁵ Kêsôm e dabuñsêga kêkac nê ñakwê gêngic ma kêsôm gebe “Eñ kêsôm biñ alôbalôbgoc, tapô lêna lau sêsôm biñ lasêña ñagêdô êtu asagenña. Biñ alôb-alôb tau tec galoc anôgac. ⁶⁶ Ma abe amboac ondoc.” Tec êsêac sêjô eñ awa gebe “Eñ êmac êndugenj.”

⁶⁷ Sêsôm tonañ ma sêkasôp kêpi eñ lanjônô sêmêgôm lemeñ ma têtuc eñ, ma ñagêdô têtap eñ ⁶⁸ ma sêsôm gebe “Kilisi, oc lasê êndênj aêac. Asa tañ gêjac aôm.”

Petere gêsa Jesu auc

(Mar 14:66-72; Luk 22:56-62; Joañ 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Petere gêngônj malacluj ma sakinwagao teñ kêtû gasuc eñ ma kêsôm gebe “Aôm tec gôwiñ Jesu Galilaiña amboac tonañ.” ⁷⁰ Mago eñ kêpa tau gêdênj êsêac samob gebe “Biñ tañ kôsôm nañ, aê gajam kauc.” ⁷¹ Go Petere gebe êsa sacgêdôña êna e sakinwagao teñ gêlic eñ kêtiam ma kêsôm gêdênj lau, tañ sêkô nañ, gebe “Ñac tonec gêwiñ Jesu Nasaretnja.” ⁷² Ma Petere kêpa tau kêtiam e kêtôc lêma gêwiñ gebe “Aê kajala ñamalac tônê atom.” ⁷³ Saunjenj acgom, go lau, tañ sêkô-sêkô nañ, têtû gasuc sêja ma sêsôm gêdênj Petere gebe “Biññanôgoc, êsêacnênj ñac teñ aôm, tec awam tau jala.” ⁷⁴ Go eñ gêôc awa sa, kêpuc boa tau ma kêtôc lêma gebe “Aê kajala ñamalac tônê atom.” Kêsôm biñ tonañ gêmoa e gacgenj talec kêtañ. ⁷⁵ Tec tañ gêjam biñ, tañ Jesu kêsôm nañ, gebe “Talec oc êtañ atomgenj, ma aôm ônsa aê auc êtu dim têlêac.” Tec kêsa gêja kêtañ ñanô.

27

Sêwê Jesu dêdênj gôlinwaga Pilata

(Mar 15:1; Luk 23:1-2; Joañ 18:28-32)

¹ Oc mênkêtuj tau ma lau dabuñsêga samob to launênj laumata sêkac tauñ sa ma sêkic Jesunê biñ gebe sênac eñ êndu. ² Tec sêsô eñ tônj ma sêkôc eñ dêdênj gôlinwaga Pilata sêja.

Juda gêjaŋa
(Apos 1:18-19)

³ Gêdêŋ taŋ ŋac-geoc-eŋ-lasêwaga Juda gêlic gebe sêkic Jesunê biŋ e gêbacnê, tec taê gêjam tau ma kêkôc awa silber 30 naŋ gêdêŋ lau dabuŋsêga to laumata gêmu gêja, ⁴ ma kêsôm gebe “Aê gagôm secgoc, gebe gaoc ŋac gêdêŋ lasê.” Ma êsêac sêsôm gebe “Aêacma gêŋ atom, aôm taôm ôlic.” ⁵ Tec eŋ kêbaliŋ silber siŋ gêc lôm dabuŋ ma kêtaiŋ tau su jagêbic tau êndu.

⁶ Go dabuŋsêga sêkôc awa tau sa ma sêsôm gebe “Awa decŋa tonec embe takêŋ êsêp kanom lôm dabuŋŋa, oc eso biŋsu.” ⁷ Tec sêsôm biŋ kêpi tagen ma sêjam ôli ŋac-gêjac-kuwaga nê kôm gebe sênsuŋ lau jaba sêncê. ⁸ Kêtu tonanŋa sêsam kôm tau gebe “Kômdec” e mênggêdêŋ galoc.

⁹ Tec biŋ, taŋ propete Jeremia kêsôm naŋ, kêtu anô gebe “Êsêac sêkôc silber 30, taŋ kêtu ênê ŋaôli lau Israel sêlôc kêpi naŋ, ¹⁰ ma sêkêŋ gêdêŋ ŋac-gêjackuwaga nê kôm kêtôm Apômtau kêsakiŋ aê.”

Pilata kêtu lêsu Jesu
(Mar 15:2-5; Luk 23:3-5; Joaŋ 18:33-38)

¹¹ Êsêac sêkôc Jesu kêkô gôliŋwaga laŋônêŋ, ma gôliŋwaga kêtu kênac eŋ gebe “Judanêŋ kiŋ aôm me masi.” Tec Jesu gêlôc gebe “Kôsômgaç.” ¹² Go lau dabuŋsêga to laumata sêgôliŋ biŋ kêpi eŋ, tec gêjô êsêac awenŋ atom. ¹³ Ma Pilata kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Gôŋô biŋ, tê sêgôliŋ kêpi aôm nê atom me.” ¹⁴ Ma Jesu gêjô ênê biŋ tenŋ atomanô, tec gôliŋwaga tau gê taê ŋanô.

Sêsôm kêtu tônŋ gebe Jesu êmac êndu
(Mar 15:6-15; Luk 23:13-25; Joaŋ 18:39-19:16)

¹⁵ Kêtôm omsêgagenŋ gôliŋwaga kêsa nê lêŋ tenŋ amboac tonec. Eŋ kêgaboac ŋac kapoacwalôŋa tenŋ su gêdêŋ lau kêtôm êsêac tauŋ sêsam. ¹⁶ Ma gêdêŋ tonanŋ êsêacnêŋ ŋac kapoacwalôŋa towae secŋa tenŋ gêŋgônŋ, ŋaê Baraba. ¹⁷ Sêkac tauŋ sa su, go Pilata kêtu kênac êsêac gebe “Amac abe jaŋgamboac asa êndêŋ amac, Baraba me Jesu, taŋ sêsam eŋ gebe Kilisi naŋ.” ¹⁸ Pilata kêjalagac gebe sêkêŋ Jesu kêtu têtac secŋa gêdêŋ eŋ gêja.

¹⁹ Pilata jagêŋgônŋ lêpônŋ sêmêtoc biŋŋa, ma nê awê kêsakiŋ biŋ gêdêŋ eŋ gêja gebe “Ôlic gebe ôwê ŋac gêdêŋ tonanŋ nê biŋ ŋakaiŋ atom, gebe aê gaêc mê kêpi eŋ ma ênê biŋ kêkêŋ wapac aê ŋanô.”

²⁰ Ma lau dabuŋsêga to laumata sêsôm biŋ kêsêp lau têtac gebe tetenŋ êtu Barabanŋa ma sensenŋ Jesu suŋa. ²¹ Ma gôliŋwaga kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amac abe jaŋgamboac ŋac luagêc tonec nêŋ asa su êndêŋ amac.” Ma êsêac sêsam “Baraba”. ²² Pilata kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Ma Jesu, taŋ sêsam eŋ gebe Kilisi naŋ, oc jaŋgôm eŋ amboac ondoc.” Ma êsêac samob sêsôm gebe “Eŋ êpi kakesotau êna.” ²³ Ma eŋ kêsôm gebe “Eŋ gêgôm sec amboac ondoc.” Mago êsêac sêmôêc sêoc aucgenŋ gebe “Eŋ êpi kakesotau êna.” ²⁴ Pilata gêlic gebe oc êŋgôm êtôm atom ma lau sêli tauŋ sa ênam sêga, tec kêkôc bu jakêkwasiŋ lêma lau sêlic ma kêsôm gebe “Aê jawê ŋac tonec nê dec ŋakaiŋ atom, amac taôm alic.” ²⁵ Ma lau samob sêjô ênê biŋ gebe “Ênê dec êpi aêac tauŋ to ma ŋapalê.” ²⁶ Go Pilata kêgaboac Baraba su gêdêŋ êsêac, ma si Jesu ma kêkêŋ eŋ gêja gebe sênac eŋ êpi kakesotau.

Lau siŋ sêsu Jesu susu
(Mar 15:16-20; Joaŋ 19:2-3)

²⁷ Ma gôliŋwaganê lau siŋ sêkôc Jesu sêja gôliŋwaganê andu ma sêkac siŋwaga samucgenŋ sa gebe sêlic eŋ. ²⁸ Êsêac sêkwalec ênê ŋakwê su ma

sêu sinwaganêñ ñakwê asôsamuc baliñ jagêsan en, ²⁹ go sêmôê okêm kêtû sunsunj jasêkêñ en kêkuc to sêkêñ ôpic en kêkam gêc lêma anôña ma sêpôn aenduc gêdêñ en to sêsu en susu gebe “Judanêñ kin, ômoa ñajamôn.” ³⁰ Sêkasôp kêpi en to si en ña ôpic tau kêsêp mômêapac. ³¹ Sêsu en susu su acgom, go sêkwalec ñakwê baliñ nan su ma sêu en tau nê ñakwê gêsan en, go sêwê en sêja sebe sênac en êpi kakesotau.

Sêjac Jesu kêpi ka

(Mar 15:21-32; Luk 23:26-43; Joañ 19:17-27)

³² Sêsêlêñ sêmoa e jadêdac ñac ten, ñaê Simon ança Kurene, ma sêkac en gebe êoc Jesunê kakesotau su. ³³ Jasêo lasê gamêñ ten, ñaê Golgata, ñam gebe “Gamêñ mômêlacña” ³⁴ ma sêkêñ wain to ñaikisi gêdêñ en gebe ênôm. En kêsâe ma gebe ênôm atom. ³⁵ Sêjac en kêpi kakesotau su acgom, go sêpuc kapoac ênê ñakwê ma sêjac sam ³⁶ ma sejop en Sêngôn tônê. ³⁷ Ma teto ênê bin ma sêjac tamiñ ka gêc en mômêapac ñaôña gebe “Judanêñ kin Jesu tau tonec.” ³⁸ Gêdêñ tonan sêjac kêjançowaga luagêc sêpi kakesotau sêwiñ en, ten geñkaleñ anôña ma ten geñkaleñ gasêña.

³⁹ Ma lau, tan sêwê sêja sêmêñ sêmoa nan, têdaiñ gêsun ma sêsôm bin alôb-alôb kêpi en ⁴⁰ gebe “Aôm tau, tan gobe onsen lôm dabun su ma ôkwê sa êndêñ bêc télêac nan, embe Anôtônê Latu aôm, go ônam taôm sa ôsêp ança kakesotau ômôêñman.” ⁴¹ Lau dabunçêga to binçutau ma laumata sêsu en susu amboac tonan gebe ⁴² “Lau ñagêdô tec gêjam êsêac sa, mago gêjam tau sa jakêtom atom. Israelnêñ kin en, tec galoc êsêp ança kakesotau êmêñman, go aêac takêñ êwiñ en. ⁴³ En taê kêka Anôtô ma kêsôm gebe Anôtônê Latu en. Tec galoc embe Anôtô taê ênam en, nan ênam en kêsi.” ⁴⁴ Ma kêjançowaga, tan sêjac êsêagêc sêpi kakesotau sêwiñ en nan, sêbu en amboac tonan.

Jesu gêmac endu

(Mar 15:33-41; Luk 23:44-49; Joañ 19:28-30)

⁴⁵ Gêdêñ tan oc kêkô ñalun nan, gêsunbôm gêjam gamêñ samob auc e gêdêñ oc mata. ⁴⁶ Ma gadêñ oc mata tonan Jesu gêmôêc awa kapôêñ gebe “Êli, Êli, lêma sabatani,” ñam gebe “Aêñoc Anôtô, aêñoc Anôtô, amboac ondoc gôwi aê sin.” ⁴⁷ Ma lau ñagêdô, tan sêkô ñagala nan sêñô, tec sêsôm gebe “Ñac tau gêmôêc Elia.” ⁴⁸ Ma êsêacnêñ ñac ten kêlêti sebeñ jakêsac mêchelep tôn kêsêp bu ñamakic ma gêjac kêsô ôpic jagêsun gêdêñ en gênôm. ⁴⁹ Ma ñagêdô sêsôm sebe “Akôgeñ ma talic acgom, Elia oc êmêñ ênam en kêsi me masi.” ⁵⁰ Go Jesu gêmôêc awa kapôêñ kêtiam ma gêwi katu sin.

⁵¹ Ma obo baliñ, tan geñkaleñ lôm dabun nan, kêkac tau gêngic gêja luagêc ança ñaê e jakêsu ñalabu, ma ôjô gêjam e poc gêoc kêkôc, ⁵² ma sêo gêña ma lau dabun, tan sêc bêc sêc nan, nêñ taêsam dêdi sa toôliñgeñ ⁵³ sêsa ança sêo sêmêñ. Ma gêdêñ tan en gêdi sa nan, sêsa malac dabun sêja ma têtôc taun dêdêñ lau taêsam sêlic.

⁵⁴ Ma kapitai to nê lau, tan sejop Jesu sêmoa nan, sêlic ôjô gêjam to gêñ samob tonan tec têtakê ñanô ma sêsôm sebe “Ñac tonec Anôtônê Latu en binçanôgoc.” ⁵⁵ Ma lauo taêsam, tan tédaguc Jesu ança Galilaia sêmêñ sêjam sakiñ en nan, sêkô ec jaêcgeñ ma sêlic. ⁵⁶ Ma lauo tau nêñ ñagêdô tonec Maria ança Magdala ma Jakobo agêc Josep tenenji Maria ma Sebedai latuagêc tenenji.

*Sêsun Jesu**(Mar 15:42-47; Luk 23:50-56; Joaņ 19:38-42)*

⁵⁷ Njakêtuła ma ñac tolêlôm tenj anġa Arimatia, ñaê Josep, gêmêñ. Enj kêtú Jesunê ñacseñjom amboac tonaj. ⁵⁸ Enj gêdêñ Pilata gêja ma keten Jesunê ñawêlêlan, tec Pilata kêjatu gebe sêkêñ êndêñ enj. ⁵⁹ Josep kêkôc ñawêlêlan jakêkwa auc ña obo kwalam-kwalam ñajam tenj ⁶⁰ ma ketoc enj gêc nê sêô wakuc, tanj kêsap kêsêp poc nanj, ma kêsabi poc kapôêñ jagêñgôn sêawa auc, ma gêc gêja. ⁶¹ Ma Maria anġa Magdala agêc Maria tenj sêmoa tônê sêñgôn sêkanôn sêô tau.

Sinwaga sejop sêô

⁶² Bêc sêmasan taunġa gêjanja su, ma ñabêc tenj, go lau dêbuñsêga to Parisai sêwiñ taunj dêdêñ Pilata sêja ⁶³ ma sêsôm gebe “Apômtau, aêac taêñ gêjam binj, tanj dansantêna tônê kêsôm gêdêñ tanj gêmoa mata jaligen nanj, gebe ‘Bêc têlêac ênanja acgom, go jandi sa êtiam.’ ⁶⁴ Tec abe akêñ lau nasejop ênê sêô e bêc têlêac ênanja acgom gebe moae ênê ñacsêñjomi nasênam genġen enj ma sêsôm êndêñ lau gebe ‘Enj gêdi sa anġa ñacmatêñêñ.’ Binjdanjanj ñamuñja tonaj oc êtu kapôêñ êlêlêc gêmunġa su.” ⁶⁵ Tec Pilata kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Akôc sinwagamanj, ana ma amansan sêô ñajanja êsa e alic naêtôm.” ⁶⁶ Êsêac sêja sêpac katêkwi gêwê kêsêp poc ñasawa e sêmasan sêô ñajanja kêsa ma sêkêñ sinwaga sejop.

28*Jesu gêdi sa**(Mar 16:1-10; Luk 24:1-12; Joaņ 20:1-10)*

¹ Gêdêñ woke ñabêc ñamata ñabêbêc kanucġen, go Maria anġa Magdala agêc Maria tenj sêja sebe sênac e sêô kêsi. ² Ma Apômtaunê anġa tenj kêsêp anġa undambê gêmêñ, tec ôjô gêjam kapôêñ ma anġa tau kêsabi poc su ma gêñgôn ñaô. ³ Njac tau ôli amboac ôsic ma nê ñakwê sêp samuc amboac oc ñaboatilo. ⁴ Gejobwaganêñ ñalêlôm ñatutuc e têtênêp ma matenj kêlô sêsêp jasêc.

⁵ Ma anġa awa gêjac lauo gebe “Atêc taôm atom. Aê galic amac asôm Jesu, tanj sêjac enj kêpi kakesotau nanj. ⁶ Enj gêc tonec atom, enj gêdi sa su kêtôm tanj enj kêsôm nanj. Amêñ, mênêlic mala, tanj enj gêc nanj. ⁷ Go sebenj naasôm ñawae êndêñ ênê ñacseñjomi gebe ‘Enj gêdi sa anġa ñacmatêñêñ su ma alicġac, enj oc êmunj amac êna Galilaia, oc alic enj anġa ôñê.’ Binj tau tanj kasôm gêdêñ amac.” ⁸ Awêlagêc tonaj sêsa anġa sêô sebenj sêja totetec tauñ ma totêntac ñajam samucġen. Agêc sêlêti sebe nasêsôm ñawae êndêñ ênê ñacseñjomi.

⁹ Tec Jesu gêdac êsêagêc ma kêsôm gebe “Têmtac ñajam êsa.” Ma agêc têtú gasuc sêja e sêkam enj akainj tônj ma sêpônj aenġduc gêdêñ enj. ¹⁰ Go Jesu kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Atêc taôm atom. Ana asôm ñawae êndêñ ñoc lasici gebe sêna Galilaia acgom, go sêlic aê anġa tônê.”

Sinwaga sêsôm Jesu gêdi sa ñawae

¹¹ Agêc sêsêlêñ sêmoa ma sinwaga, tanj sejop sêô nanj, nêñ ñagêdô sêja malac ma sêsôm binj samob, tanj gêgôm êsêac nanj, ñawae gêdêñ lau dabuñsêga. ¹² Ma êsêac sêkac sa sêwiñ laumata ma sêmasan e sêkêñ awa taêsam gêdêñ sinwaga ¹³ ma sêsôm gebe “Asôm gebe Aêac aêc bêc, ma gêdêñ gêbêc ênê ñacseñjomi sêmêñ sêjam genġen ênê ñawêlêlan. ¹⁴ Ma binj tau

embe ñapuc êsa êndêñ gôliñwaga, aêac oc anac eñ têtac tôñ ma akac amac su aña gêñwapac.” ¹⁵ Tec siñwaga sêkôc nêñ awa sa ma sêgôm kêtôm sêjac biñsu êsêac. Ma biñ tau kêtû tapa aña Judanêñ ma gêc mênghêdêñ galoc.

Jesu geoc tau lasê gêdêñ nê ñacseñomi

(Mar 16:14-18; Luk 24:36-49; Joañ 20:19-23; Apos 1:6-8)

¹⁶ Êsêac ñacseñomi 11 sêja Galilaia jasêpi lôc, tañ Jesu gêjac noc êsêac nañ. ¹⁷ Ac sêlic eñ e sêpôn aeriñduc ma êsêacnêñ ñagêdô têtac lulu. ¹⁸ Tec Jesu kêsa jakêsôm gêdêñ êsêac gebe “Undambê to nom ñatau aê. ¹⁹ Amboac tonañ ana e akalem lau samob sa têtû ñoc ñapalê, go ansañgu êsêac anam Tamoc agêc Latu ma Njalau Dabuñ nê lanô, ²⁰ ma andôn êsêac gebe sêmansañ biñ samob, tañ kasakiñ amac nañ. Alicgac me, aê jawiñ amac êtôm bêc samob e nom ñatêm êmbacnê.”

Nawae Najam kêtôm MARKA KETO

Nawae Najam kêtôm Marka Keto kêtû “Jesu Kilisi, Anôtônê Latu, nê Nawae Najam,” tec enj gêwa Jesu sa gebe ñac tékwa saki gégôm kôm ñadôbgenj ma amboac ñatau enj. Gégôm gêñ amboac ñatau enj nec, kêtû awê kêpi binj enj kédôñ-kédôñ nanj, ma kêpi nê ñaclai, tanj kêtinj ñalau sec ña awagenj ma kêsuc launêñ sec ôkwi nanj. Jesu kêsam tau gebe Ñamalacnê Latu enj gêwinj, tanj gêmêñ gebe êkêñ tau gebe êñgamboac lau su anja sec ñañaclai.

Marka keto Jesunê minj gêc awê solop, keto kêtû wakac. Enj kêtûkoma kôm Jesu gégôm nanj sa kélêlêc binj enj kêsôm to kédôñ launja nanj. Gêjac m Nawae Najam tau keto binj dambêgenj kêpi ñackêsagu Joan ma kêpi Jesu gêlinj sanju to Sadanj kêlêtôm enj nanja ma gacgtenj gelom Jesu gégôm gêmec ñajam kêsâ ma gêjam mêtê lau ñasakinj tau. Malôgenj acgom, go lau, têtêdaguc Jesu nê, nêñ kauc kêsâ-kêsâ kêpi enj ma ênê sonjo-sonjo sêkêñ kisa enj ñandanj kêsâ. Marka gêjac Jesunê woke ñamuña, tanj sêjac enj kêpi ka ma enj gêdi sa anja ñacmatênêñ ñaminj gêc môkêlatu ñamuña.

Nadênanj

1. Gêjac m Nawae Najam tau 1:1-13
2. Jesu gêjam mêtê gêmôa Galilaia 1:14–9:50
3. Anja Galilaia gêja Jerusalem 10:1-52
4. Jesunê woke ñamuña anja Jerusalem to malac, tanj gêc malac tau ñagala nanj 11:1–15:47
5. Jesu gêdi sa anja ñaematên ñ 16:1-8
6. Apômtau gêdi sa su jageoc tau lasê ma kêpi undambê gêja 16:9-20

Ñackêsagu Joan gêjam mêtê

(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18; Joan 1:19-30)

¹ Jesu Kilisi, Anôtônê Latu, nê nawae najam tonec. ² Nawae najam tau gêjac m kêtôm propete Jesaia keto gebe

“Ôlic acgom, Anôtônê binj tau tonec, aê jasakinj ñoc ñacjaenj êmunj aôm naêmansanj nê intêna.

³ Ñac tenj gêmôc awa tonec gêmôa gamêñ sawa gebe

‘Amansanj gamêñ Apômtau êsêlêñja

to amêtôc ênê intêna êtu solop.’ ”

⁴ Ñackêsagu Joan gêô lasê gamêñ sawa ma kêsagu lau to gêjam mêtê êsêac gebe “Anam taôm ôkwi to alinj sanju ma Anôtô êsuc nêñ sec ôkwi.” ⁵ Tec lau gamêñ Judaijanja to lau Jerusalemja samob sêsa dêdêñ enj sêja ma seoc nêñ sec lasê, go kêsagu êsêac anja bu Jordan.

⁶ Ma Joan kêsô bôc kamele ñaôlilu, tanj sêwa kêtû obo nanj, to kêjandinj ômbinjak bôc ñaôlic gêc dambêpalê ma genj wagô to lêp kêtû nê mo. ⁷ Ma gêjam mêtê gebe “Ñac tenj oc êndanju aê, nanj ñaclai kélêlêc aê su. Aê oc jatôm gebe jatu ênê ataliwaga atom. ⁸ Aê tec kasagu amac ña bu ma enj oc ênsanju amac ña Ñalau Dabunj.”

Jesu gêlinj sanju

(Mat 3:13-17; Luk 3:21-22)

⁹ Gêdêñ tonanj Jesu anja Nasaret Galilaijanja gêja ma Joan kêsagu enj anja Jordan. ¹⁰ Jesu kêpi anja bu gêmêñ e gêlic undambê gêña ma Ñalau Dabunj

amboac balôsi kêsêp mênggêsac enj ñaô. ¹¹ Ma awa tenj kêsâ anjâ undambê gebe “Aênoc Latuc aôm, tec têtac gêwiñ aôm ma galic aôm ñajam.”

Sadañ kélêtôm Jesu

(Mat 4:1-11; Luk 4:1-13)

¹² Ma Ñalau Dabuñ kêkac Jesu gacgenj kêsâ gamêñ sawa gêja. ¹³ Gêmoa gamêñ sawa bêc 40 ma Sadañ kélêtôm enj, ma gêmoa gêwiñ hôc salenja, mago anjela sêjam sakinj enj.

Jesu gêjac m nê kôm mêtêña anjâ Galilaia

(Mat 4:12-17; Luk 4:14-15)

¹⁴ Êsêac sêkôc Joanj tôñ su acgom, go Jesu gêja Galilaia jagêjam mêtê kêpi Anôtônê ñawae ñajam ¹⁵ gebe “Noc tau mênkêsâ ma Anôtônê gamêñ kédabinj. Amboac tonanj anam taôm ôkwi ma akêñ êwiñ ñawae ñajam tau.”

Jesu kêkalem lau inja aclê

(Mat 4:18-22; Luk 5:1-11)

¹⁶ Jesu kêsêlêñ gêmoa bugêjactorj Galilaianja e gêlic Simon agêc lasi Andrea sêkêñ wasañ sêmoa gebe êsêagêc ñac ulu inja. ¹⁷ Tec Jesu kêsôm gédêñ êsêagêc gebe “Andanjuc aê ma oc jakêñ amagêc alô ñamalac.” ¹⁸ Tec gacgenj dedec nêñ wasañ gêcña ma tédaguc enj.

¹⁹ Gêwi gamêñ tau sinj ma kêsêlêñ gêja ec saunjenj ma gêlic Sebedai latui Jakobô agêc lasi Joanj sêbênôc wasañ sêngôñ wanj. ²⁰ E gacgenj gêmôêc êsêagêc ma sêwi tamenj Sebedai to nê kômwaga sinj sêngôñ wanj ma tédaguc Jesu sêja.

Ñac tonjalau sec

(Luk 4:31-37)

²¹ Anjâ tonanj jasêsa Kapanaum ma gédêñ sabbat Jesu gacgenj kêsô lôm jakedônj lau ²² e êsêac têtakê kêtû ênê mêtêña, gebe enj kédônj êsêac kêtôm binjutau atom, kédônj êsêac kêtôm ñac tonjaclai tenj.

²³ Gédêñ tonanj ñac tonjalau ñatêmui tenj gêngôñ nêñ lôm, nanj gêmôêc gebe ²⁴ “Jesu Nasaretja, aêacnêñ asagenj ñagêdo gédêñ taunj. Aôm gômôêñ gebe onsenj aêac su me. Aê kajala aôm gac, Anôtônê ñac dabuñ aôm.” ²⁵ Ma Jesu gec binj enj gebe “Awammê êsa ma ôsa anjâ ênê ôna.” ²⁶ Ma ñalau ñatêmui kêmônaj enj e kêwakic kapôênj, go kêsâ anjâ ênê gêja. ²⁷ Ma lau samob selendec ñanô e têtû kênac gédêñ taunj gebe “Gêñ tonac amboac ondoc, mêtê wakucgoc. Enj kêjatu ñalau ñatêmui tonjaclaigenj ma tanjenj wamu enj.” ²⁸ Ma gacgenj ênê wae kêsâ kêtôm Galilaia ñagamêñ samob gêjam aucgenj gêja.

Jesu gêgôm lau taêsam ôlinj ñajam kêsâ

(Mat 8:14-17; Luk 4:38-41)

²⁹ Ma êsêac sêsa anjâ lôm mênjsêpi Simon agêc Andrea nêñ andu sêja, ma Jakobô agêc Joanj sêwiñ. ³⁰ Ma Simon lawao gêmac ôli ñawajaô kapôênj gêc, tec gacgenj sêsôm enj ñawae gédêñ Jesu. ³¹ Tec Jesu gêja e kêkôc enj sa e ñawajaô gêwi enj sinj ma gêjam sakinj êsêac.

³² Kêtula gédêñ oc jakêsêp êsêac sejonj lau gêmac samob ma lau tonjalau sec samob dédêñ Jesu sêja. ³³ Lau malac tonanjâ samob sêkac sa jasêkô katamja. ³⁴ Ma enj gêgôm lau gêmac tokainj-tokainj taêsam ôlinj ñajam kêsâ ma kêtinj ñalau sec taêsam su ma gêjac jao ñalau sec gebe sêsôm binj atom, gebe êsêac sêjala enjgac.

Jesu gêjam mêtê gêmoa Galilaia

(Luk 4:42-44)

³⁵ Ma gêdênj bêbêc kanucgen Jesu gêdi gêja gamênj sawa ten jaketen mec gêmoa nê tauja. ³⁶ Go Simon to êsêac, tan sêwiñ en nan, têdaguc en ³⁷ e têtap en sa ma sêsôm gêdênj en gebe “Lau samob sêsôm aôm.” ³⁸ Ma en kêsôm gêdênj êsêac gebe “Tana malac ñagêdô anja ônêña êwiñmar najanam mêtê êsêac anja ônêña amboac tonan, gebe aê gajac kôm tonecgen ñawae tec gamênj.” ³⁹ Amboac tonan en gêjam mêtê kêtôm lôm Galilainja samob ma kêtin ñalau sec su.

Jesu gégôm ñac tokamocbôm ôli kêtú selec

(Mat 8:2-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ Ñac tokamocbôm gêdênj Jesu gêja kêpônj aduc ma kêsôm gêdênj en gebe “Embe têtac êwiñ, nan ñngôm aê jatu selec.” ⁴¹ Jesu taê walô en tec kêmêtôc lêma jakêmoasac en ma kêsôm gêdênj en gebe, “Aê gabe ôtu selec.” ⁴² Ma gacgen kamocbôm gêwi en sin ma ôli kêtú selec. ⁴³ Go Jesu kêmasuc en gacgen kêsa gêja ⁴⁴ ma kêsôm gêdênj en gebe “Ôlic acgom, ôtu awê êndênj lau ten atom, naôtôc taôm êndênj dêburwaga ma ôkênj da êtu kôtu selecña êtôm Mose kêjatu, gebe êwaka nêminj sa êndênj êsêac.” ⁴⁵ Mago en kêsa gêja e gêjac tau nê minj topalêgen ma gégôm binj tau kêtú tapa. Tec Jesu jakêsa malac samob gêmoa awêgen kêtôm gêmunja kêtiam atom, go gêjam tau susu gêmoa ñamagêgen ma lau anja malac gêdô-gêdô dêdênj en sêja-sêja.

2

Jesu gégôm ñac natêkwa kêtú golonj ôli ñajam kêsa

(Mat 9:1-8; Luk 5:17-26)

¹ Bêc ñagêdô gêjaña acgom, go Jesu gêja Kapanaum kêtiam ma êsêac sênô en ñawae gebe gêngônj nê andu. ² Ma lau taêsam sêkac tauñ sa jasêpô en ñênôma ma sêkô katam dêmôêña gêwiñ, go en gêjam mêtê êsêac. ³ Gêjam mêtê gêmoa ma sêkôc ñac ten ñatêkwa kêtú golonj dêdênj en sêja. Lau aclê sêbalar en. ⁴ Lau taêsam sêkô êsêac auc ma sêgôm gêñlêlôm sebe nasêsa Jesu ñagala elêmê, tec sêkac andu ñasalôm sa kêkanônj ônan Jesu kêkô nan, go sêlêwanj ñac ñatêkwa kêtú golonj tonan tomêgen kêsêp gêja. ⁵ Jesu gêlic êsêac sêkênj gêwiñ, tec kêsôm gêdênj ñac ñatêkwa kêtú golonj gebe “Latucenec, aê kasuc aômniem sec ôkwi su.” ⁶ Ma binjsutau ñagêdô, tan sêngônj tonan sêwiñ nan, taênj gêjam gêc nêñ ñalêlôm gebe ⁷ “Ñac tonec kêsôm binj amboac ondóc. En kêsôm binj alôb-alôb. Asa kêtôm gebe êsuc sec ôkwi. Anôtô taugenj.” ⁸ Tec Jesunê kauc kêtap bi ñ, tan taênj gêjam gêc nêñ ñalêlôm nan sa, ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Asagenj amac taêm gêjam binj amboac tonan gêc nêminj ñalêlôm. ⁹ Binj ondóc tasôm ñagaô êndênj ñac ñatêkwa kêtú golonj. Tasôm tonec gebe ‘Aê kasuc aômniem sec ôkwi’ nec, me tasôm gebe ‘Ôndi sa, ôluñ nêminj mê sa ma ôsêlêñ.’ ¹⁰ Ma aê gabe amac ajala gebe Ñamalacnê Latu kêtú ñatau anja nom gebe êsuc sec ôkwi.” Go kêsôm gêdênj ñac ñatêkwa kêtú golonj gebe ¹¹ “Aê jasôm andênj aôm gebe Ôndi sa, ôluñ nêminj mê sa ma ôêc ôna nêminj andu.” ¹² Ñac tau gêdi sa gacgen e kêluñ nêminj mê sa ma kêsa gêja, samob sêlic en e têtakê ñanô ma sêlambin Anôtô gebe “Aêac alic gêñ tenj amboac tonec atomanô.”

Jesu kêkalem Lewi

(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Go Jesu kêsâ bugêjactorj gêja kêtiam ma lau samob dêdêj enj sêja jakêdôj êsêac. ¹⁴ Go kêsêlêj ma gêlic Alpai latu Lewi gêngôj telonj malenj. Tec kêsôm gêdêj enj gebe, “Ôndaŋguc aê.” Lewi gêdi kêdaguc enj gêja.

¹⁵ Jesu genj gêj gêngôj ênê andu, ma telonj to lau sec taêsam, tanj têdaguc enj nanj, sêngôj sêwiŋ Jesu to nê ŋacsenjomi. ¹⁶ Parisainêj binsutau ŋagêdô sêlic enj genj gêj gêngôj gêwiŋ lau sec to telonj, tec têtû kênac ênê ŋacsenjomi gebe “Enj genj to gênôm gêj gêngôj gêwiŋ telonj to lau sec kêtû asagenja.” ¹⁷ Jesu gêjô tec gêjô êsêac awenj gebe “Lau ôlij ŋajam sêpô lêna tauŋ kêtû doktanja atom. Mago lau togêmac tec sêpô lêna. Aê gamêj gabe jakalem lau gêdêj atom, jakalem lau secgenj.”

Binj tanam dabuj moŋa

(Mat 9:14-17; Luk 5:33-39)

¹⁸ Joaŋnê ŋacsenjomi to Parisai sêjam dabuj mo. Tec lau ŋagêdô dêdêj Jesu sêja têtû kênac enj gebe, “Kêtû agenja Joaŋnê ŋacsenjomi to Parisainêj ŋacsenjomi sêjam dabuj mo, mago aômnmê ŋacsenjomi masi.” ¹⁹ Ma Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe “Lau embe sêniŋ awê ŋamoasiŋ ma ŋac-ênamawêwaga êmoa êwiŋ êsêac, oc sênam dabuj mo me. ŋac-ênam-awêwaga embe emôa êwiŋ êsêac, oc sênam dabuj mo atom. ²⁰ Mago ŋabêc oc mênêsa ma sêkôc ŋac-ênam-awêwaga su anja êsêacnêj, nanjo êsêac sênam dabuj mo êndêj bêc tonanj.

²¹ “ŋac tenj oc êsi obo ŋatali wakuc êpi ŋakwê lanŋwa atom, gebe ŋatali wakuc oc êoc ŋakwê êŋgic, wakuc êkac su anja lanŋwa ma êkac kalalac e êtu sec samucgenj. ²² Ma tenj oc êkêc wain wakuc êsêp bôc ŋaôlic lanŋwa atom. Embe sêngôm, oc wain êoc ŋaôlic êpoa e êtaiŋ ênana ma ŋaôlic tau êtu sec amboac tonanj. Wain wakuc sêkêj êsêp ŋaôlic wakuc.”

ŋacsenjomi sesolop polom ŋanô gedenj sabat

(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)

²³ Gêdêj sabat tenj Jesu kêsêlêj gêmoa kôm polom-ŋa ŋalêlôm ma nê ŋacsenjomi sêsêlêj sêwiŋ ma sesolop polom ŋanô. ²⁴ Tec Parisai sêsôm gêdêj enj gebe “Gôlicgac me, êsêac sêgôm gêj, tanj tatôm gebe danjôm êndêj sabatja atom.” ²⁵ Ma enj kêsôm gêdêj êsêac gebe “Binj tanj Dawid gêgôm gêdêj gêmoa jageo ma mo gêjô enj to nê lau nanj, asam atom me. ²⁶ Enj kêsô Anôtônê andu gêdêj ŋac dabunjsêga Abiatar nê têm jagenj polom, tanj sêkêj gêdêj Anôtô kêtû da ma sêjac jao gebe lau sêniŋ atom, dabujwaga tauŋgenj, ma kêkêj gêdêj lau, tanj sêwiŋ enj nanj, senj amboac tonanjenj.” ²⁷ Ma kêsôm gêdêj êsêac gebe “Anôtô kêkêj sabat kêtû ŋamalacja, enj kêkêj ŋamalac kêtû sabatja atom. ²⁸ Amboac tonanj ŋamalacnê Latu kêtû sabat ŋatau gêwiŋ.”

3

ŋac lêma kêtû golonj nê binj

(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Jesu kêsô lôm kêtiam ma ŋac tenj gêmoa tonanj, tanj lêma kêtû golonj. ² Tec êsêac dêdib Jesu gebe moae êngôm enj ôli ŋajam êsa êndêj sabat, gebe êsêac sebe sêngôlij binj êpi enj. ³ Ma enj kêsôm gêdêj ŋac lêma kêtû golonj gebe “Ôsa ômôênj.” ⁴ Go kêsôm gêdêj êsêac gebe “Tatôm gebe tamoasiŋ lau me danjôm êsêac sec êndêj sabat. Tanam katunj sa me dansenj su.” E êsêac sêjam tauŋ tônj. ⁵ Tec enj têtac ŋandanj ma mata gê êsêac gelom-gelom e nê ŋalêlôm ŋawapac kêtû êsêac têtac ŋadanija, go kêsôm gêdêj ŋac tau gebe

“Ômêtôc lêmam.” Tec enj kêmetôc lêma e njam kêsa kêtiam. ⁶ Parisai sêsa e jagacgej sêwiñ Herodonê lau ma sêkic Jesunê biñ gebe senseñ enj su.

Lau taêsam sêkac sa semoa bugêjactorj

⁷ Go Jesu to nê njacseñomi têtaiñ tauñ su sêsa bugêjactorj sêja, ma lau taêsam anja Galilaia to Judaia ⁸ ma anja Jerusalem to Idumaia ma anja Jordan njamakenj ônêña ma anja Turu to Sidon njagamêñ njagêdô têtadaguc enj sêja. Lau taêsam, tañ sêñô enj gêgôm gêñ samob njawae, tec dêdêñ enj sêja. ⁹ Ma enj kêsôm gêdêñ nê njacseñomi gebe sêmansañ wañ sauñ teñ êtu enja, gebe lau sêkapiñ enj sa atom. ¹⁰ Enj gêgôm lau taêsam ôliñ njam kêsa, ma êsêac, tañ njandañ totau-totau gêgôm êsêac nañ, sêsêli-sêsêli lau dêdêñ enj sêja sebe sêmoasac enj. ¹¹ Njalau njatêmui sêlic enj e sêu tauñ sêc enj lanjônemña ma sêmôcêc gebe “Anôtônê Latu aôm.” ¹² Tec enj kêbaob êsêac njajña, gebe sêsôm enj lasê atom.

Jesu kêjaliñ nê aposolo 12 sa

(Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ Go kêpi gamêñ njabau gêja ma gêmôcêc êsêac, tañ nê njalêlôm kepenj êsêac nañ, dêdêñ enj sêja. ¹⁴ Ma Jesu kêjaliñ êsêac 12 sa ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amoa awiñ aê e jasakiñ amac anam mêtê lau ¹⁵ to jakêñ njac lai êndêñ amac gebe atinñ njalau sec.” ¹⁶ Enj kêjaliñ êsêac 12 tonañ sa ma gê Simonnê nê gebe Petere ¹⁷ ma Sebedai latuagêc Jakobo agêc Joañ, tañ gê êsêagêcnêñ nê gebe Boaneges, njam gebe Wapap latuagêc, ¹⁸ ma Andrea agêc Pilip, ma Batolomai agêc Matai, ma Tom agêc Alpai latu Jakobo, ma Tadaï agêc Simon Kanaanña ¹⁹ ma Juda Isariot, tañ geoc Jesu lasê.

Jesu ma Belsebul

(Mat 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10)

²⁰ Ma Jesu gêmu gêja nê andu, ma lau sêkac sa sêpi tagenj kêtiam, tec enj to nê njacseñomi sebe sêniñ gêñ e sêgôm jageo. ²¹ Ênê lau sêñô ma sêsa sebe sêkôc enj têtj sêsôm sebe “Gêñ teñ gêgôm enj”.

²² Ma biñsutau, tañ anja Jerusalem sêsêp sêmên nañ, sêsôm gebe “Belsebul gêwiñ enj, tec kêtinñ njalau sec nê njalau sec nêñ kasêga.” ²³ Amboac tonañ enj kêkalem êsêac sa ma kêsôm kêtj biñgôliñ gêdêñ êsêac gebe “Sadañ oc êtinñ Sadañ amboac ondoc. ²⁴ Gamêñ teñ embe êwa tau êkôc, oc gamêñ tonañ ênêc êtôm atom. ²⁵ Ma gôlôac teñ embe sêwa tauñ êkôc, oc gôlôac tonañ sêmoa êtôm atom. ²⁶ Ma Sadañ embe êkêñ kisa êndêñ tau e êwa tau êkôc, oc êmoa êtôm atom, êtu njacgêbac.

²⁷ “Mago njac teñ êsô njac njajña teñ nê andu naêjanjo ênê waba su atom. Enj ênsô njac njajña tau têtj êmuñ acgom, go êjanjo ênê waba.

²⁸ “Biñjanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Njamalac latuñ nêñ sec samob to nêñ biñ alôb-alôb, tañ sêsôm-sêsôm nañ, Anôtô oc êsuc ôkwi. ²⁹ Mago njac teñ embe êsôm biñ alôb-alôb êpi Njalau Dabuñ, oc sêsuc sec tau ôkwi atomanj. Sec êsap enj têtj ênêc tengeñ.” ³⁰ Êsêac sêsôm gebe “Njalau njatêmui gêgôm enj,” tec Jesu kêsôm biñ tonañ.

Jesu têna to lasii nanô

(Mat 12:46-50; Luk 8:19-21)

³¹ Ma Jesu têna to lasii mênjêkô dêmôêña ma sêkêñ lau jasêmôcêc enj. ³² Lau sêgi enj auc sêngôn ma êsêac sêsôm gêdêñ enj gebe “Gôlicgac me, tênam to lasimi tec sêsôm aôm sêmoa dêmôêña.” ³³ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Tinoc to lasici asa lau.” ³⁴ Go mata gaôc lau, tañ sêgi enj auc sanjônj

nañ, ma kêsôm gebe “Alic acgom, aê tinoc to lasici tau tonec. ³⁵ Lau tañ sêmasañ Anôtônê biñ, lau tonañ têtû lasicio to ñac ma tinoc.” *

4

Biñgôliñ ñac kêpalip ñawêña
(Mat 13:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Go Jesu gêmu jagêjac m kêdôn êsêac gêngôn ambêô kêtiam. Lau taêsam sêkac sa dêdên eñ sêja, tec kêpi wanj tenj jagêngôn. Sêsu wanj su jakêpoac ma lau samob sêmoa bau e gêdên butali. ² Ma kêsôm biñ taêsam gêdên êsêac gêjam kêtû biñgôliñgeñ. Ma kêsôm kêsêp nê mêtê gêdên êsêac gebe ³ “Akêñ tanjem acgom. Alic acgom, ñac-kêpalip-ñawêwaga tenj kêsâ gêja gebe êpalip nê ñawê. ⁴ Kêpalip gêmoa e ñagêdô kêsêp intêna, tec moc mênseñ su. ⁵ Ma ñawê ñagêdô kêsêp nompoc, nañ nom ñalêsi gêc atom. Tec gacgeñ kêpoa gebe kêsêp nomlêlôm gêja atom. ⁶ E oc kêpi ma kêsêgô e kêtû masê gebe ñawakac keseleñ kêsêp gêja atom. ⁷ Ma ñagêdô kêsêp êcmôkê, ma êc kêpoa e gejoñ êndu ma gêjam ñanô atom. ⁸ Ma ñagêdô kêsêp nom ñajam, tec kêpi to kesewec ma gêjam ñanô ñajam. Tenj gêjam 30, tenj 60, ma tenj 100.” ⁹ Ma kêsôm gebe “Ñac tenj nê tanjasuñ embe ênêc, nañ êñômanj.”

Jesunê biñgôliñ ñam
(Mat 13:10-17; Luk 8:9-10)

¹⁰ Ma gêdên tañ eñ gêmoa tauña nañ, êsêac tañ sêwiñ eñ to êsêac 12 têtû kênac eñ kêtû biñgôliñ tauña. ¹¹ Ma eñ kêsôm gêdên êsêac gebe “Amac atap Anôtônê gamên ñabiñ ñalêlômña tônê sa, mago êsêac, tañ sêmoa dêmôênja nañ, sêñô biñ samob êtu biñgôliñgeñ ¹² gebe ‘Êsêac sêlic amboac sêlic ma sêjala atom to sêñô amboac sêñô ma nêñ kauc êsa atom, gebe sênam tauñ ôkwi atom ma nêñ sec ênaña atom.’ ”

Jesu gêwa biñgôliñ ñac kêpalip ñawêña ñam sa
(Mat 13:18-23; Luk 8:11-15)

¹³ Go kêsôm gêdên êsêac gebe “Amac ajala biñgôliñ tônê ñam atom, ma oc ajala biñgôliñ ñagêdô samob ñam amboac ondoc. ¹⁴ Ñac-kêpalip-ñawêwaga nañ kêpalip mêtê. ¹⁵ Lau tañ sêsêp intêna nañ amboac tonec gebe sêpalip mêtê kêsêp êsêacnêñ ñalêlôm ma êndên tañ sêñô nañ e gacgeñ Sadan mênêjango mêtê, tañ sêpalip kêsêp êsêacnêñ ñalêlôm nañ su. ¹⁶ Ma tonec têtôm êsêac, tañ sêpalip kêsêp nompoc nañ gebe Gêdên tañ sêñô mêtê nañ e gacgeñ sêkôc sa totêntac ñajamgeñ. ¹⁷ Mago êsêacnêñ ñawakac jagêjam atom. Êsêac lau daiñ-daiñ. Embe gêñ wapac êtap êsêac sa me sêjanda êsêac êtu mêtêña, oc gacgeñ sêwi siñ. ¹⁸ Ma ñagêdô, tañ sêpalip kêsêp êcmôkê nañ, têtôm êsêac, tañ sêñô biñ ¹⁹ ma gêñlêlôm-lêlôm nomña to lêtôm awêña ma têtac kalac gêñ ñagêdôña ejoñ biñ tau êndu ma sênam ñanô atom. ²⁰ Ma ônañ sêpalip kêsêp nom ñajam têtôm êsêac, tañ sêñô biñ to sêkôc sa ma sêjam ñanô, ñagêdô 30, ñagêdô 60, ñagêdô 100.”

Lamp kêkô suc ñalêlôm
(Luk 8:16-18)

²¹ Ma Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Sêkôc lamp sêmên gebe sêngênduc ña suc auc me sêkên êsô pôpô ñalabu me masi. Me sêkôc lamp sêmên gebe sêkên êkô jakainj ñaô. ²² Gêñ samob, tañ kêsiniñ tau nañ, oc sêkên êsa awê

* 3:35: Sadanê ñaê tenj. (Alic Mat 10:25)

samob. Ma gêñ samob, tañ gêc ñalêlômgeñ nañ, oc êtu awê samob. ²³ Ñac teñ nê tanasun êñôña embe ênêc, nañ êñômañ.”

²⁴ Go kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Gêñ tañ amac añô nañ, taêm ênam. Dôn tañ anam dôn lau nañ, Anôtô oc ênam dôn amac, ma oc ênsalê ñagêdô êlêlêc amacnêñ êndêñ amac êwiñ. ²⁵ Ñac tañ nê gêñ gêc nañ, êtap ñagêdô sa naêwiñ. Ma ñac tañ nê gêñ masi nañ, sêkôc ñakêsu, tañ gêc enña nañ, su amboac tonanğeñ.”

Binğôlin kêpi ñawê tau kêpoaña

²⁶ Ma Jesu kêsôm gebe “Anôtônê gamêñ amboac ñamalac teñ gêjac ñawê kêsêp kôm, ²⁷ go gêc nê bêc gêdêñ gêbêc ma gêdi sa gêdêñ geleñña, ma ñawê tau kêpoa e kêtú kapôêñ nañ ñam enğêjam kauc. ²⁸ Nom tau gêjam ñakôm, ñakain kêtú ñamata, go ñaola, gocgo ñanô gêjac têc auc. ²⁹ Ma êndêñ tañ ñanô êtu gagweñ nañ, ñatau gacgeñ êsakin bôjan jalô êna gebe noc sênac gêñ ñanô sanğa mênkêsa.”

Binğôlin gêmêc ñawêña

(Mat 13:31-32; Luk 13:18-19)

³⁰ Go kêsôm gebe “Aêac tanam dôn Anôtônê gamêñ êpi asageñ ma tanam binğôlin ondoc êpi. ³¹ Kêtôm gêmêc ñawê. Embe tapalip êsêp kôm, oc talic ñasec-ñasec kêtôm gêñ ñagêdô ñamatu atom. Gêñ tau saunjanô. ³² Mago tapalip êsêp nom acgom, go êpi e êlêlêc gêñ tolaunğ samob su ma etoc laka kapôêñ, go moc umbonğ ñalabuña sênac sac sênğôñ ñaajuñ.”

³³ Enğ kêsôm binğ tau gêdêñ êsêac gêjam kêtú binğôlinğ taêsam kêtôm sêjalaña. ³⁴ Ma kêsôm binğ teñ kêsâ awê gêdêñ êsêac atom, kêsôm kêtú binğôlinğeñ e êsêac to nê ñacseñomi sêmoa tauñña acgom, go gêwa binğ samob sa gêdêñ êsêac.

Jesu kêsôm mutêna kêtú malô

(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵ Gêdêñ bêc tonanğ ñakêtulala Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Tanac êngic tana ñamakeñ ôñêña.” ³⁶ Sêwi lau sinğ ma sêkôc enğ toônğeñ sêja wañ ma wañ ñagêdô sêwiñ enğ. ³⁷ Gêdêñ tonanğ mu gêbuc kêtú têna e ñadembom kêsâlê wañ auc ma landôm jagodoc-jagodoc. ³⁸ Ma enğ tau nañ gedeg kwalim ma gêc bêc gêc wañkuña, tec jasênu enğ ma sêsôm gêdêñ enğ gebe “Mêtêmôkê, aôm gôlic oc tanaña necgac me.” ³⁹ Tec enğ mata gêlac ma gec binğ mu ma kêsôm gêdêñ ñadembom gebe “Jamanğeñ ma ônam taôm tônğ.” Ma mu kêtú malô to bônônğ kêsêp e kênğoma. ⁴⁰ Go Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac matem golec asageñña. Amac akêñ gêwiñ atom me.” ⁴¹ Êsêac têtêc tauñ ñanô ma sêsôm gêdêñ tauñ gebe “Ñac tonec asa, tec mu to ñadembom tanğeñ wamu gêdêñ enğ nec.”

5

Jesu gêgôm ñac tonğalau natêmui ôli ñajam kêsâ

(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ Êsêac jasêsô lau Gadarene nêñ gamêñ anğga bugêjactorğ ñamakeñ ôñêña. ² Ma gêdêñ tañ enğ kêsêp anğga wañ nañ, e gacgeñ ñac teñ tonğalau ñatêmui kêsâ anğga sêd jagêdac enğ. ³ Ñac tau gêmoa gamêñ sêônğa ma lau teñ têtôm gebe sênsô enğ tônğ atom, sênsô enğ ña kapoacwalô, mago kêtôm atom amboac tonanğ. ⁴ Sênsô enğ akainğ tônğ to sêbônğ enğ ña kapoacwalô kêtú dim taêsam, mago kêmônanğ kapoacwalô tulu to kêlêsarğ Iêpoa gêngic ma lau teñ

nêñ ñaclai kêtôm gebe sênam enj tònña atom. ⁵ Kêtôm bêc to gelenjen enj gêmoa sêo to lôc gedenj tònjen ma kêwakic to kêtuc tau ña poc.

⁶ Ñac tau gêlic Jesu kêsa jaécgenj ma kêlêti jakêpônj aduc gêdênj enj ⁷ ma gêmôéc awa kapôênj gebe “Lôlôc Ñatau Anôtô nê Latu Jesu, aêagêcnênj asagenj ñagêdô gêdênj taun, aê aoc gêjac Anôtô nanj kêtû ôiênsu aê atomña.”

⁸ Ñac tau kêsôm binj tonanj gebe Jesu kasôm gêdênj enj gêmunj su gebe “Aôm ñalau ñatêmui, ondec ñamalac tonec ma ôsa ôna.” ⁹ Go Jesu kêtû kênac enj gebe “Aômnmê ñaê asa.” Ma enj gêjô enj awa gebe “Aêñoc ñaê ‘Legion’, gebe aêac lau taêsam.” ¹⁰ Go ketenj Jesu kepenj ducgenj gebe êôc êsêac ôkwi sêsa gamênj tonanj sêna atom.

¹¹ Bôcanô pom kapôênj tenj senj gêñ sêmoa gamênj tau ñalôc. ¹² Tec ñalau tau tetenj enj gebe “Ôkênj aêac naasêp bôc tônê ñalêlôm ana.” ¹³ Ma Jesu gêlôc gebe sêna. Tec ñalau ñatêmui sêsa anja ñamalacnê jasêsêp bôc tonanj ñalêlôm sêja ma bôc tau topomgenj sêsabi anja salic gulunj tagenj jasêsêp bu. Bôc tau amboac 2,000 ma sênôm bu su sêjaña.

¹⁴ Go lau bôcña sêc jasêsôm ñawae anja malac to gamênj ñakêtu gêdô. Tec lau sêmênj sebe sêlic gêñ tau ñam. ¹⁵ Amboac tonanj dêdênj Jesu sêja e sêlic ñac, tañ ñalau ñatêmui taêsam sêpônj enj nanj, nê kauc kêsa ma kêsô ñakwê sa gêñgônj, ñac to Legion tau tônê, ma têtêc taunj ñanô. ¹⁶ Ma êsêac, tañ matenjanô sêlic gêñ, tañ kêtap ñac tonjalau ñatêmui ma bôc sa nanj, sêjac ñaminj gêdênj êsêac gêwiñ. ¹⁷ Ma êsêac jatetenj Jesu gebe êwi êsêacnênj gamênj sinj ma êc êna.

¹⁸ Gêdênj enj kêpi wanj nanj, ñac tau gêmunjenj ñalau ñatêmui gêgôm enj nanj, ketenj Jesu gebe “Aê jawiñ aômmanj.” ¹⁹ Mago Jesu gêlôc gêdênj enj atom ma kêsôm gêdênj enj gebe “Ôpi nêmandu ôndênj nêmandu lau ôna ma ônac minj gêñ kapôênj, tañ Apômtau gêgôm gêdênj aôm to taê walô aôm nanj, êndênj êsêac.” ²⁰ Tec enj gêja ma gêjac minj gêñ kapôênj, tañ Jesu gêgôm gêdênj enj nanj, anja gamênj Malaclemenluna. Ma lau samob sê taênj ñanô.

Jairi latuo to awê, tañ kêmoasac Jesunê ñakwê nanj

(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)

²¹ Jesu kêpi wanj ma gêjac gêñgic jakêsô ñamakenj ônênja kêtiam. Ma lau taêsam sêkac sa dêdênj enj sêja. Ma enj gêmoa bugêjactonj ñataligenj. ²² Ma lômmôkê tenj, ênê ñaê Jairi, gêmênj e gêlic enj ma gêu tau gêc enj akaiñña, ²³ ma ketenj enj kepenj ducgenj ma kêsôm gebe “Latuco tecênê gêmac e awa kêtû dambê. Tec ômôênj ma ôkênj lêmam ênsac enj gebe ñajam êsa ma êmoa mata jali.” ²⁴ Tec Jesu gêwiñ enj gêja ma lau taêsam têdaguc enj e sêkapiñ enj sa.

²⁵ Ma awê tenj gêjam dec kêtôm jala 12, ²⁶ ma kêtap ñandanj kapôênj sa anja dokta taêsam nêñ ma kêjaiñ nê awa samob. Mago gêjam enj sa atom e gêmac gêjam sêga. ²⁷ Awê tau gêñô Jesu ñawae ma gêmênj kêsêli lau gêc enj dêmôemuña mênjkêmoasac ênê ñakwê, ²⁸ gebe enj kêsôm gebe “Aê embe lamoasac ênê ñakwêgenj, oc êñgôm aê ôlic ñajam êsa.” ²⁹ Kêmoasac e gacgenj nê dec kêpa ma kêsaê ôli gebe gêmac gêwi enj sinj. ³⁰ Ma Jesu kêsaê sebenj gebe ñaclai kêsa anja ênê gêja, tec kêkac tau ôkwi gêdênj lau ma kêtû kênac gebe “Asa kêmoasac ñoc ñakwê.” ³¹ Ma nê ñacsenjomi sêsôm gêdênj enj gebe “Aôm gôlic lau sêkapiñ aôm sa sêmoa, mago kôtu kênac gebe ‘Asa kêmoasac aê.’ ” ³² Ma Jesu kêkac tau ôkwi gebe êlic asa gêgôm gêñ tau. ³³ Mago awê tau kêjala gêñ, tañ kêtap enj sa nanj, kêtakê e kêtênêp tau ênduêndu, kêsa jagêu tau gêc Jesu lanjônênjña ma geoc binj samob lasê gêdênj enj. ³⁴ Ma

enj kêsôm gêdêj enj gebe “Latucoenec, nê m kôkêj gêwiñ gêgôm aôm njam kêsâ, ôsa totêmtac malôgej ôna ma nê m gêmâc êwi aôm siñ.”

³⁵ Kêsôm biñ gêmôa ma lau njagêdô sêmêj anja lômmôkênê andu ma sêsôm gebe “Latômo gêmâc êndugac, aôm ôiênsôj mêtêmôkê êtu agenja.”

³⁶ Êsêacnêj biñ gêlêj Jesu tôn atom ma kêsôm gêdêj Iômmôkê gebe “Ôtêc taôm atom, ôkêj êwiñgej.” ³⁷ Ma enj gêlôc gêdêj lau teñ gebe sêndanjug enj atom, Petere ma Jakobo agêc lasi Joanj taungej sêwiñ enj. ³⁸ Ac jasêô lasê Iômmôkênê andu e gêjô njaonda ma lau têtanj to sêjam tanj sa. ³⁹ Ma kêsô gêja e kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amac agôm njaonda to atanj kêtû asagenja. Njapalêo gêmâc êndu atom, gêc bêcgej tec gêc.” ⁴⁰ Ma êsêac sêômac enj. Tec kêjanda êsêac samob sêsa sêja ma kêkôc njapalê têna agêc tama to êsêac, tanj sêwiñ enj sêja nanj, ma kêsô balêm, tanj njapalêo gêc nanj gêja. ⁴¹ Jakêkam njapalêo lêma ma kêsôm gêdêj enj gebe “Talita kumi,” tanam ôkwi gebe “Njapalêo, aê jasôm aôm ôndi sa.” ⁴² E gacgej njapalêo gêdi sa ma kêsêlêj, gebe ênê jala kêtû 12. Ma êsêac selendec njanô. ⁴³ Go enj gêjac jao njanja gêdêj êsêac gebe lau teñ sêjô njawae atom, ma kêsôm gebe sêkêj gêj njapalêo tau êniñ. * Legion.

6

Jesunê lau têtij enj anja Nasaret

(Mat 13:53-58; Luk 4:16-30)

¹ Ma Jesu gêwi gamêj tonanj siñ jagêô lasê tau nê malacmôkê ma nê njacsenjomi têdaguc enj sêja. ² Gêdêj sabat enj kêdônj mêtê gêmôa lôm ma êsêac taêsam, tanj sêjô nanj, têtakê njanô ma sêsôm gebe “Nac tonec kêkôc gêj tonec anja ondoc, ma kauc, tanj enj kêtap sa nanj, amboac ondoc, ma gêjtalô, tec enj lêma gêgôm nec, njam amboac ondoc. ³ Nac tonec kamunda, Maria latu ma Jakobo agêc Joses ma Juda agêc Simon tewenji nec. Ma ênê lasiio tec sêmoa sêwiñ aêac nec atom me.” Ma têtû môsi enj. ⁴ Tec Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe “Lau gamêj teñ tetoc propete teñ sa kwalec atom, tau nê malacmôkê to tau nê lasitêwai ma nê gôlôac tec sêmbu enj.” ⁵ Ma enj kêtôm gebe êngôm gêjtalô teñ anja tonanj atom, tagenj kêkêj lêma gêsac lau togêmâc luagêcgej ma gêgôm êsêac ôlinj njam kêsâ. ⁶ Ma êsêacnêj sêkêj gêwiñ masinja gêjac ênê Iênô auc.

Jesu kêsakinj nê aposolo sêja

(Mat 10:5-15; Luk 9:1-6)

Jesu gêjac laoc gamêjgej jakêdônj lau. ⁷ Go gêmôêc êsêac 12 dêdêj enj jakêsakinj êsêac luagêc-luagêc ma kêkêj njac lai gêdêj êsêac gebe sêkônij njalau njatêmui. ⁸ Go gêlêj biñ êsêac gebe sêkôc gêj teñ sêmoa intêna atom, tôtec tagenj. Mo masi, atali masi, awa êsêp ômbinjak atom. ⁹ Mago sêsô nêj atapa ma sêsô njakwê luagêc atom. ¹⁰ Go kêsôm gêdêj êsêac gebe “Embe api andu teñ, nanj anjônj tonanjgej e awi gamêj tau siñ. ¹¹ Malac teñ embe sêkôc amac sa to sêkêj tanjeñ amac atom, nanj awi gamêj tonanj siñ, ma andônj njakekop, tanj gêc amac emkainj nanj, su êtu nêj geo njabelo teñ êndêj êsêac.” ¹² Go njacsenjomi sêsa sêja ma sêjam mêtê gebe lau sênam tauñ ôkwi. ¹³ Ma têtij njalau sec taêsam sêsa sêja to señ oso lau gêmâc taêsam njâ niptêkwi ma sêgôm êsêac ôlinj njam kêsâ.

* **5:43:** Lau Rom sêsam siñwaganêj tonj kapôêj teñ gebe

*Nackêsagu Joaņ gêmac endu
(Mat 14:1-12; Luk 9:7-9)*

¹⁴ Jesunê ñaê ñawae kêsâ e kiņ Herodo gêņô ma lau sêsôm sebe “Ñackêsagu Joaņ gêdi sa aņga ñacmatênên, tec ñaclai kêpoa kêpi eņ.” ¹⁵ Lau ñagêdô sêsôm sebe “Eņ Elia,” ma ñagêdô sêsôm sebe “Propete tê sêmoasêmoa nê nêņ tenj.”

¹⁶ Mago gêdêņ taņ Herodo gêņô biņ tonañ ñawae naņ, kêsôm gebe “Joaņ taņ kajatu dêdim eņ gêsutêkwa gêņgic naņ, gêdi sa.” ¹⁷ Herodo tau tonañ kêsôm sêkôc Joaņ tôn ma sêsô eņ tôn gêņgôn kapoacwalô. Herodo gêgôm gêņ tonañ gebe tau gêjam têwa Pilip nê awê Herodia, ¹⁸ ma Joaņ kêsôm gêdêņ Herodo gebe “Gôjam têwamnê awê tec keso.” ¹⁹ Herodia geņ anô-anô Joaņ gebe ênac eņ êndu, mago gêgôm elêmê, ²⁰ gebe Herodo kêtêc Joaņ. Eņ kêjala eņ gebe eņ ñac gêdêņ to ñac dabuņ, tec gejob eņ. Herodo gêņô ênê biņ e kêpô lêna tau ñasec, mago kêkêņ taņa eņ gêjac ñawaegenj.

²¹ Ma gêdêņ ñasawa tenj Herodo taê gêjam nê bêc têna kêkôc eņņa, tec gêgôm moasiņ kapôêņ gêdêņ nê kiap to kapitai ma laumata Galilaiaņa. ²² Ma Herodia latuo kêsô jakêtê wê e Herodo to nê ñacleņ sêlic ñajam. Tec Herodo kêsôm gêdêņ ñapalêo gebe “Embe têmtac êwiņ gêņ tenj aņga aêņoc ma otenj, oc jakêņ êndêņ aôm.” ²³ Eņ kêtôc lêma ma kêsôm gêdêņ ñapalêo gebe “Gêņ samob, taņ otenj naņ, oc jakêņ êndêņ aôm. Embe otenj ñoc gamêņ ñamakenj, oc jakenģenj.” ²⁴ Tec ñapaņo kêsâ jakêsôm gêdêņ têna gebe “Aê jatenj asagenj.” Ma têna kêsôm gebe “Otenj ñackêsagu Joaņ mômêapac.” ²⁵ E ñapalêo kêlêti gacģenj kêsô gêdêņ kiņ gêja jaketenj gebe “Aê gabe galocģenj ôkêņ ñackêsagu Joaņ mômêapac êsêp laclu tenj êndêņ aê.” ²⁶ Kiņnê ñalêlôm ñawapac ñanô, tagenj kêtû kêtôc lêmaņa to kêtû ñacleņņa tec eņ gebe enseņ biņ su atom. ²⁷ E gacģenj kiņ kêsakiņ siņwaga tenj ma kêjatu gebe êkôc Joaņ mômêapac êmêņ. Ñac tau gêja e gêdim Joaņ gêsutêkwa gêņgic aņga andu kapoacwalôņa, ²⁸ go kêkêņ mômêapac kêsêp laclu tenj mênkêkêņ gêdêņ ñapalêo, ma ñapalêo kêkêņ gêdêņ têna. ²⁹ Joaņnê ñacseņomi sêņô ñawae mênșêkôc ênê ñawêlêlanj su jasêkêņ gêc sê tenj.

Jesu gêlôm lau 5,000

(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Joaņ 6:1-15)

³⁰ Aposolo sêkac sa dêdêņ Jesu sêja ma sêjac gêņ samob, taņ sêgôm to têdôn naņ, ñamiņ gêdêņ eņ. ³¹ Lau taêsam sêja sêmêņ-sêja sêmêņ, ma nêņ ñasawa sêniņ gêņņa gêc atom. Tec Jesu kêsôm gêdêņ êsêac gebe “Ajôc, tana gamêņ ñasawa tenj tamoâ nêņ tauņņa gebe aniņ awem ñagec.” ³² Tec êsêac sêpi wanj sêsô gamêņ ñasawa tenj sêmoa nêņ tauņņa.

³³ Lau sêlic êsêac sêja ma taêsam sêjala êsêac. Tec lau aņga malac samob sêsêlêņ sêwiņ tauņ e jasêô lasê gamêņ tau, taņ Jesu to nê ñacseņomi sebe sêmoa naņ, sêmuņ êsêac.

³⁴ Gêdêņ taņ Jesu mênkêso naņ, gêlic lau toņ kapôêņ ma taê walô êsêac gebe êsêac amboac domba, naņ ñacgejobņa masi. Tec gêôc awa sa ma kêdôn biņ taêsam gêdêņ êsêac. ³⁵ Oc gêja, tec ênê ñacseņomi dêdêņ eņ sêja ma sêsôm gebe “Gamêņ tonec gamêņ sawa ma oc gêja su. ³⁶ Amboac tonañ ôkêņ lau sêc êliņ-êliņ gebe sêna malac to gamêņ ñakêtu gêdô nasênam ôli nêņ gêņ sêniņņa.” ³⁷ Tec Jesu gêjô êsêac awenj ma kêsôm gebe “Amac taôm akêņ gêņ êsêac sêniņ.” Ma êsêac têtû kênac eņ gebe “Amboac ondoc, aêac ana anam ôli polom ña denari 200 mênakêņ êsêac sêniņ me.”

38 Ma en gêjam kênac êsêac gebe “Amacnê m polom tendocgen gêc, ana alic acgom.” Êsêac sêlic su ma mênşêsôm gebe “Polom lemen ten ma i luagêc.”

39 Go en kêjatu êsêac gebe samob sênşgôn sic tomôkê-tomôkê sênşgôn gêgwan şamêdôb wakuc tonan. 40 Ma lau sênşgôn sic toton-toton, ton şagêdô 100, şagêdô 50. 41 Go Jesu kêkôc polom lemen ten to i luagêc tonan sa mênşmata gedec undambê ma gêjam danşe, go kêpô polom kêkôc ma kêkênş gêdên şacşenomi gebe sênac sam êndênş lau. Ma gêjac sam i luagêc tau gêdênş êsêac samob. 42 Samob senş e gêôc êsêac tônş. 43 Go şacşenomi sejonş şapopoc sa kêşêş gadob 12 e mênşgêc ma i şagêdôşgêdô gêwiş. 44 Ma êsêac, tanş senş polom tau nanş, şacwaga 5,000.

Jesu kêşêlêşl gêmoa şadembom şaô

(Mat 14:22-33; Joaş 6:15-21)

45 Ma Jesu kêkac nê şacşenomi gacşenş sêpi wanş sêmunş enş sêna Betsaida, nanş gêc şamakerş ônêşja, ma enş tau êmoa e êkênş lau sêna acgom. 46 Enş kêkênş lau sêja su acgom, go kêpi lôc gêja gebe etenş mec. 47 Oc jakêşêş su ma wanş kêsa e jakêkô şaluş ma enş taugenş gêmoa baugenş gêmoa. 48 Ma gêlic êsêac şegolem elêmê gebe mu kêşuc êsêac tônş. Talec kêtanş, go kêşêlêşl gêmoa şadembom şaôşenş kasa gêdênş êsêac gêja. Enş gebe êôc lêlêc êsêac êna. 49 Ac sêlic enş kêşêlêşl gêmoa şadembom şaôşenş ma sêjam kauc sebe oc balôm tenş, tec sêwakic. 50 Êsêac samob sêlic enş e têtakê. Go enş awa kêsa sebeş ma kêşômş gêdênş êsêac gebe “Têmtac êpa su, aê tau tonec, atêc taômş atomş.” 51 Ma enş jakêpi wanş gêwiş êsêac ma mu kêtu malô. Ma êsêac têtakê e sênşac lemenş şanô, 52 gebe êsêacnêş kauc kêsa kêpi binş polomşja atomş, nêş şalêlômş şajaşja tec gêc.

Jesu gêşômş lau gêmac anşja Genesaret ôliş şajam kêsa

(Mat 14:34-36)

53 Ma sêja e sêpi bau anşja Genesaret ma sêsô wanş tônş. 54 Sêsêş anşja wanş sêja e gacşenş lau sêjala enş denş tagenş. 55 Ma sêlêti sêjam gamêş aucşenş e lau sêbalaş lau, tanş şênş gêşômş êsêac nanş, tosac-tosac sêja gamêş, tanş sênşô gebe enş gêmoa nanş. 56 Ma gêdênş tanş gêô lasê malac saunş to kapôşenş ma gamêş şakêtuş gêdô-gêdô nanş, êsêac sêkênş lau gêmac sec malacluşl kêtômşenş ma tetenş enş gebe sêmoasac ênê şakwê şataligenş, ma samob, tanş sêmoasac enş nanş, tec ôliş şajam kêsa. *

7

Lau şanô nêş mêtê

(Mat 15:1-9)

1 Ma Parisai to binşutau şagêdô, tanş sêmênş anşja Jerusalem nanş, sêkac sa dêdênş Jesu sêja. 2 Ma sêlic ênê şacşenomi şagêdô sêkwasiş lemenş atomş, senş şênş palinş-palinşenş. 3 Parisai to Juda samob senş şênş atomş e sêkwasiş lemenş su acgom, gebe têdaguc lau şanô nêş şagôliş. 4 Ma embe anşja gamêş têtuluş şênşja sêmênş, nanş sêniş şênş atomş e sêliş bu su acgom. Ma şagôliş lanşwa şagêdô taêsamş gêc, tanş têdaguc gêwiş amboac sêkwasiş suc to lacluş ma ku.

5 Amboac tonanş tec Parisai to binşutau têtû kênac enş gebe “Amboac ondoc, aômşnêş şacşenomi têdaguc lau şanô nêş şagôliş atomş, sêkwasiş lemenş atomş ma senş şênş.” 6 Tec enş kêşômş gêdênş êsêac gebe “Jesaija geoc binş lasê şagêdênşşoc kêpi amac dansantêna amboac teto gêc gebe

* 6:56: K mwaganêş a c tagenşja. Alic Mat 18:28

‘Lau tonec tetoc aê sa ña gêdôñôlicgen,
mago nêñ ñalêlôm gêmoa jaêc aê.

⁷ Êsêac sêjam sakinj aê kwalec

gebe biñsu, tanj êsêac têdôñ nanj, ñamalacnêñ binj ñaômagenj.’

⁸ Anôtônê biñsu nanj amac awi sinj su, ma ñamalacnêñ ñagôlinj lanjgwa tec akôc tôñ.”

⁹ Ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Anôtônê biñsu tec abanac e ñapep sawa gebe amansanj taôm nêñ ñagôlinj lanjgwanja. ¹⁰ Mose kêsôm gebe ‘Otoc tamam agêc tênam sa. Ñac teñ embe êsôm binj sec êpi têna me tama, nanj sênac enj êndu.’ ¹¹ Mago amac tec asôm gebe ‘Ñac teñ embe êsôm êndêñ têna me tama gebe Aêñoc gêñ, tanj taêm kêka amoa nanj, Korban,’ ñam gebe jakêñ êndêñ Anôtô, ¹² go anac jao enj gebe ênam têna me tama sa êtiam atom. ¹³ Amac ajam Anôtônê binj auc ña taôm nêñ ñagôlinj lanjgwa, tanj adôñ gelom-gelom nanj, ma ajam gêñ ñagêdô ôkwi gêwiñ.”

Genj tanj gêgôm ñamalac kêtú sec

(Mat 15:10-11, 15-20)

¹⁴ Go Jesu gêmôêc lau dêdêñ enj sêja kêtiam ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Samob anjô aêñoc binj ma nêñ kauc êsa. ¹⁵ Gêñ dêmôêña teñ embe êsêp ñamalacnê ñalêlôm êna, oc êñgôm enj êtu sec atom. Mago gêñ, tanj kêsa anja ñamalac gêmêñ nanj, tec gêgôm enj kêtú sec.” [¹⁶ Ñac teñ nê tanjasunj êñjôña êmbe ênêc, nanj êñjômanj.]

¹⁷ Ma gêdêñ tanj gêwi lau sinj kêsô andu gêja nanj, ênê ñacsenjomi têtú kênac binjgôlinj tau ñam gêdêñ enj. ¹⁸ Ma enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Ma amac tonec nec, nêñ kauc kêsa atom amboac tonanj me. Ajala atom me. Gebe gêñ samob, tanj anja dêmôêña êsêp ñamalac êna nanj, oc êñgôm enj êtu sec atom, ¹⁹ gebe kêsêp ênê ñalêlôm gêja atom, kêsêp ñatêtacñagenj gêja e gê su kêtôm gêgôm-gêgôm.” Tec Jesu gêwa gêñ taniñña samob sa gebe ñajam. ²⁰ Ma kêsôm gebe “Tagenj gêñ, tanj kêsa anja ñamalacnê nanj, tec gêgôm ñamalac kêtú sec. ²¹ Gebe taêñ gêjam binj sec kêsa anja ñamalacnêñ ñalêlôm, binj mockainja, genjenj, sêjac ñamalac êndu, ²² dêdim sêmôcwalô gêñgic, matenj katu, sêgôm sec ñawaô, binjansanj, wauc-wauctêna, matenj danjgucboa, sêsôm binj alôb-alôb, tetoc tauñ sa ma binj meloc. ²³ Gêñ sec samob tonanj ñai tec kêsa anja ñalêlôm ma gêgôm ñamalac kêtú sec.”

Awê teñ kêkêñ gêwiñ ñajana

(Mat 15:21-28)

²⁴ Go Jesu gêdi anja tonanj gêja gamêñ Turunja. Ma kêpi andu teñ gêja ma gebe ênam tau aucgenj e gêgôm jageo. ²⁵ Ma awê teñ, tanj latuo saunj ñalau ñatêmui gêgôm enj nanj, gêñjô enj ñawae ma sebenj gêja gêu tau gêc enj akainja. ²⁶ Awê tau enj Heleno, têna kêkôc enj anja Suropoinikianja. Enj ketenj Jesu gebe êtiñ ñalau sec anja latuonê êsa êna. ²⁷ Mago Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Ondecgenj, ñapalê sêniñ nêñ gêñ e êôc êsêac tôñ acgom. Embe takôc ñapalênêñ mo su ma tambalinj êndêñ kêamlatu, oc ñajam atom.” ²⁸ Tec awê tau gêjô enj awa gebe “Apômtau, mago kêamlatu senj ñapalênêñ mo ñapopoc sêmoa tebo ñalabugoc.” ²⁹ Ma Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Kêtú binj tonanj tec ôna. Ñalau sec kêsa anja latômonê gêja su.” ³⁰ Ma enj gêmu gêja nê andu e gêlic ñapalêo gêc ma ñalau sec kêsa gêja su.

Tanjasunjbic to awamê ñajam kêsa

³¹ Ma Jesu gêwi gamêñ Turuñja siñ kêtiam kêsa Sidonña e jagêô lasê Malaclemenlu ñagamêñ gêc bugêjactonj Galilaiña. ³² Go sêkôc tanjasunbic to nê bi ñ kwackwac dèdên enj sêja ma teten enj gebe êkên lèma ênsac enj. ³³ Tec Jesu kêkôc enj su anja launên jasêkô taunña, go kêkên lêmatalu kêsô enj tanjasun ma kêkasôp to kêmoasac enj imbêla. ³⁴ Go mata gedec undambê e kêsê awa su ma kêsôm gèdên enj gebe “Epata,” gebe “Ôpoa lasê.” ³⁵ Tec tanjasunj kêpoa lasê ma imbêla kêtü golonj e kêsôm binj ñañên kêsa, ³⁶ ma Jesu gêjac jao gebe sêsôm ñawae êndên lau atom. Enj gêjac jao gêmoo, tagenj êsêac sêjac miñ binj tau kêtü tapa-tapa sêjac ñawaegeñ. ³⁷ Lau sêñac lemenj ñanô ma sêsôm gebe “Enj gègôm gên samob ñajam. Tanjensunbic sêñô binj ma awerñmê sêsôm binj lasê.” *

8

Jesu gèlôm lau 4,000

(Mat 15:32-39)

¹ Gèdên tonangenj lau taêsam sêkac taun sa kêtiam ma nên gên sêniñña masi. Tec Jesu gêmôc nê ñacsenjomi dèdên enj jakêsôm gèdên êsêac gebe ² “Aê taêc walô lau tonec gebe sêmoa sêwiñ aê e bêc têtêac samuc ma nên gên sêniñña masi. ³ Amboac tonanj embe jakênj êsêac têtac sawagenj sêmu sêna nên gamêñ, oc enj kaiñ to lemenj êmac anja intêna, gebe lau gamêñ baliñña ñagêdo tec sêwiñ êsêac.” ⁴ Ma ênê ñacsenjomi têtü kênac enj gebe “Aêac takôc mo anja ondóc ma takênj lau tonec sêniñj êôc êsêac tônj, tamoo gamêñ sawa nec.” ⁵ Tec enj kêtü kênac êsêac gebe “Amacnêm polom tendocgenj gêc.” Ma êsêac sêsôm gebe “Polom 7.”

⁶ Ma kêsôm gèdên lau gebe sêngônj sic sêngônj nom. Ma kêkôc polom 7 tonanj mênjgêjam danje su, go kêpô kêkôc ma kêkênj gèdên nê ñacsenjomi gebe sênac sam. Tec sêjac sam gèdên lau. ⁷ Ma êsêacnênj i palê luagêcgenj gêc, nanj gêjam danje ma kêsôm gebe sênac sam amboac tonanj. ⁸ Senj e gèôc êsêac tônj, go sejonj ñapopoc sa kêsêp gadob 7. ⁹ Ma lau tau amboac 4,000. Ma kêkênj êsêac sêja. ¹⁰ Go êsêac to nê ñacsenjomi gacgenj jasêpi wanj tenj ma jasêô lasê gamêñ Dalmanutaña.

Parisai tetenj gêñtalô

(Mat 16:1-4)

¹¹ Parisai sêsa sêja jaêc sesenj taunj sêmoa e sebe sênsaê Jesu. Tec sêsôm gebe “Ôñg m gêñtalô undambêña tenj.” ¹² Jesu gêñô binj tonanj e nê ñalêlôm ñawapacgosu ma kêsôm gebe “Lau têm tonecña sêsôm gêñtalô tenj kêtü asagenña. Binjñanô, aê jasôm êndên amac gebe Lau têm tonecña oc sêlic gêñtalô tenj atomanô.” ¹³ Go gêwi êsêac siñ ma kêpi wanj kêtiam jakêsô ñamakerj ôñêña.

Parisai to Herodo nêñ jist

(Mat 16:5-12)

¹⁴ Ñacsenjomi sêliñ polom siñ sêkôc gêwiñ atom, sêkôc ñanô tagenj gec wanj. ¹⁵ Tec Jesu gèlên binj êsêac gebe “Alic ma ajop taôm ñapep êndên Parisai to Herodo nêñ jist.” ¹⁶ Ma êsêac taênj gêjam gêc taunña ma sêsôm gebe “Kec, enj kêsôm binj tonanj gebe aêac takôc polom gêwiñ atom.” ¹⁷ Ma Jesu kêjala binj, tanj sêsôm nanj, tec kêsôm gèdên êsêac gebe “Kêtü asagenña amac taêm gêjam gêc taomñagenj gebe akôc polom gêwiñ atom. Amacnêm

* **7:37:** Asam binj, tanj gec Mat 15:2

kauc kêsa atom ma ajala biñ tonec ñam atom tagen me. Nêm ñalêlôm ñadani kêsa me. ¹⁸ Matemanô gêc, mago alic gêñ atom to tanjemsuñ gêc, mago anô biñ atom me. Ma taêm gêjam biñ atom me. ¹⁹ Gêdêñ tanj kêpô polom lemeñ teñ kêkôc gêdêñ lau 5,000 nanj, ajojñ ñapopoc sa kêsêp gadob tendocgeñ.” Ma êsêac sêsôm gêdêñ enj gebe “Gadob 12.” ²⁰ “Ma gêdêñ tanj kêpô polom 7 kêkôc gêdêñ lau 4,000 nanj, ajojñ ñapopoc sa kêsêp gadob tendocgeñ.” Ma êsêac sêsôm gêdêñ enj gebe “Gadob 7.” ²¹ Go enj kêtú kênac êsêac gebe “Ajala biñ tonec ñam atom tagen me.”

Ñac matapec ñjam kêsa anja Betsaida

²² Jasêo lasê Betsaida ma lau sêkôc matapec teñ dêdêñ Jesu sêja ma teten enj gebe êmoasac enj. ²³ Tec Jesu kêkam matapec gêdêñ lêma ma gêwê enj agêc sêsa malac ñamagê sêja, go kêkasôp kêsêp enj mataanô ma gêu lêma gêsac enj ma kêtú kênac enj gebe “Gôlic gêñ teñ me masi.” ²⁴ Ma ñac tau kêsa sa ma kêsôm gebe “Aê galic ñamalac, galic êsêac sêsêññ amboac ka.” ²⁵ Go Jesu gêu lêma gêsac enj mataanô kêtiam ma kêpuc mata tônia e mataanô ñawa kêsa ma gêlic gamêñ ñanjêñ kêsa. ²⁶ Go kêsakinj enj gêja nê andu ma kêsôm gebe “Ôsa malac ôna atom.”

Petere kêsôm Jesu ñam

(Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)

²⁷ Go Jesu to nê ñacsenomi dêdi sêsa malac Kaisarea Pilipi sêja. Sêsêlêñ e jasêsa ñadambê teñ ma kêtú kênac nê ñacsenomi gebe “Lau sêsam aê sebe asa.” ²⁸ Ma êsêac sêjô enj awa gebe “Ñagêdô sêsôm gebe ñackêsagu Joan, ma ñagêdô gebe Elia, ma ñagêdô gebe propetenêñ teri.” ²⁹ Go kêtú kênac êsêac gebe “Ma amac taôm nec asam aê abe asa.” Tec Petere gêjô enj awa gebe “Aôm Kilisi tau.” ³⁰ Ma Jesu gêjam êsêac awenj auc gebe sêsôm enj lasê êndêñ lau teñ atomanô.

Jesu geoc êmac êndu to êndi sanja lasê

(Mat 16:21-28; Luk 9:22-27)

³¹ Go gêoc awa sa ma kêdônj êsêac gebe “Ñamalacnê Latu oc êoc ñandanj taêsam ma laumata to dabuñsêga to biñsutau oc têtin enj to sênac enj êndu. Ma bêc têlêac ênaña, go êndi sa êtiam.” ³² Enj kasôm biñ tonanj gêc awagenj. Tec Petere gê enj jaagêc sêkô taunña ma kêsôm enj. ³³ Ma Jesu kêkac tau ôkwi mata gê nê ñacsenomi ma kêsôm Petere gebe “Sadanj, ôkôc taôm sa naôkô jaêc. Aôm taêm gêjam biñ Anôtônia atom, taêm gêjam biñ ñamalacñagenj.”

³⁴ Go gêmôc lau to nê ñacsenomi sêmêñ ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Ñac teñ embe taê ênam gebe êsap aê tônia, nanj ênac kapoac tau ma êoc nê kakesolau êndanğuc aê. ³⁵ Ñac teñ embe êngôm mocsac gebe êmoa mata jali, nanj oc êmac êndu. Ma teñ embe êmac êndu êtu aê to ñawae ñajamña, nanj oc êngônj mata jali. ³⁶ Ñac teñ embe ênsób gêñ nomña samob sa êtu ênê gêñ, mago êjainj katu, oc ênam enj sa amboac ondoc. Oc ênam enj sa atom. ³⁷ Ñamalac oc ênac da katu ña asagenj. ³⁸ Lau mockainjo to lau sec tonec nêñ teñ embe maja aê to ñoc biñ, oc Ñamalacnê Latu maja enj amboac tonanj êndêñ têm, tê êmêñ to Tamanê ñawasi ma anjela dabuñ sêwinj enj.” *

* **8:38:** Asam biñ, tanj gêc Mat 16:6

9

¹ Ma enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Biññanô, aê jasôm êndênj amac gebe Êsêac tec sêkô nec, nêñ ñagêdô oc sêmac êndu atomgenj e sêlic Anôtônê gôlinj toñaclai mênjêsa acgom.”

Jesu ôli kainj tej kêsã
(Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)

² Bêc 6 gêjaña acgom, go Jesu kêkôc Petere agêc Jakobo ma Joanj sêwiñ enj. Ma gêwê êsêac sêpi lôc ñatêpôê baliñ tej sêja gebe sêmoa tauñña. Ma sêlic enj ôl i kêpô tau ôkwi ³ e nê ñakwê sêpôma kêlêlêc oc ñaboatilo su. ⁴ Go Elia agêc Mose seoc tauñ lasê dêdênj êsêac ma sêjam biñgalôm sêwiñ Jesu. ⁵ Ma Petere gêôc awa sa kêsôm gêdênj Jesu gebe “Mêtêmôkê, ñajam gebe tamoa gamênj tonec. Aêac anam bec têlêac acgom, aômnêm tej ma Mosenê tej ma Elianê tej.” ⁶ Êsêac têtêc tauñ ñanô, tec enj gêjam kauc biñ êsômña. ⁷ Go tao tej mênjgêjam ajuñ êsêac ma awa tej kêsã anja tao tau gêmênj gebe, “Aêñoc Latuc tañ têtac gêwiñ enj nan, tau tonec. Akênj tañem enj.” ⁸ Ma sep tagen ac mateñ geso gamênj e sêlic lau tej sêkô sêwiñ êsêac atom, Jesu tauñenj.

⁹ Êsêac sêsêp anja lôc sêmoa ma enj gêjac jao êsê c gebe “Gênj tañ alic nan, anac ñaminj êndênj ñac tej atom e ñamalacnê Latu êndi sa anja ñacmatênj su acgom.” ¹⁰ Êsêac taênj gêjam biñ tonañ gêc tauñgenj sêmoa ma têtû kênac gêdênj tauñ gebe “Êndi sa anja ñacmatênj nec ñam amboac ondoc.” ¹¹ Go têtû kênac enj gebe “Amboac ondoc, biñsutau sêsôm gebe Elia êmênj êmuñ acgom” ¹² Tec enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Elia nanj êmuñ ma êsa gênj samob ñalanj sa êtiam. Ma teto kêpi ñamalacnê Latu amboac ondoc gebe enj oc êôc ñandanj taêsam to têtû kasec enj. ¹³ Mago aê jasôm êndênj amac gebe Elia tec gêmênj su, ma sêgôm enj waucwauçgenj amboac teto kêpi enj.”

Ñapalê toñalau sec ôli ñajam kêsã
(Mat 17:14-20; Luk 9:37-43)

¹⁴ Ac sêmênj ma sêô lasê gêdênj ñacsenjomi ñagêdô ma sêlic lau taêsam sêgi êsêac auc ma biñsutau to êsêac awenjsuñ gêôc ka tauñ. ¹⁵ Lau sêlic enj e gacgenj têtakê ma sêlêti dêdênj enj sêja to sê moalêc enj. ¹⁶ Ma enj kêtû kênac êsêac gebe “Amac awemsuñ gêôc ka taôm kêtû agenña.” ¹⁷ Tec ñac tej anja lau taêsam tonañ nêñ gêjô enj awa gebe “Mêtêmôkê, aê kakôc latuc gadênj aôm gamênj gebe ñalau awamê gêgôm enj. ¹⁸ Gênj tau embe êtap enj sa anja ñasawa tej, oc êmônaj enj e awaôpic êsa ma luluj ñakicsêa kikec-kikec e êtu toñ langwagenj. Ma kateñ nêm ñacsenjomi gebe têtij ñalau tau e sêgôm kêtôm atom.” ¹⁹ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “O amac lau-akênj-gêwiñatomwaga, aê jamoa jawiñ amac e êndênj ondoc, ma jaôc amacnêm biñ e êndênj ondocgenj. Akôc ñapalê tau andênj aê amênj.” ²⁰ Ma sêkôc ñapalê tau dêdênj enj sêja. Ma gêdênj tañ ñalau gêlic Jesu nanj, gacgenj kêgasuñ ñapalê tau e gêjac tau êndu jagêc nom ma kêsabi tau to awaôpic kêsã. ²¹ Go Jesu kêtû kênac tama gebe “Gênj tonec gêgôm enj kêtôm jala tendocgenj su.” Ma enj kêsôm gebe “Ñapalêgenj ma gêgôm enj ²² ma kêtij enj kêpi ja to kêsêp bu kêtû dim taêsam gebe ensenj enj su. Mago aôm embe ôtôm, go taêm walô aêac ma ônam aêac sa.” ²³ Ma Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Aôm gônac aê ôkwi gebe Aôm embe ôtôm me. Ñac tañ kêkênj gêwiñ nanj, oc êngôm gênj samob naêtôm.” ²⁴ E gacgenj ñapalê tama gêmôc ma kêsôm gebe “Aê kakênj gêwiñ, tagenj kakênj gêwiñ kwalec, tec ônam sa.”

²⁵ Jesu gêlic lau sêwêgen sêmên, tec gec bin ñalau ñatêmui ma kêsôm gédên enj gebe “Aôm ñalau awammê to tanjamsunbic, aê jasakin aôm gebe Ondec enj ma ôsa ôna, ma ômu ôsô ñac tau nê ñalêlôm ôna êtiam atom.”
²⁶ Ma ñalau kêgasun enj secanô e kêwacic lasê ma kêsa gêja. Ma ñapalê tau gêc amboac ñacmatê, tec lau taêsam sêsôm gebe “Gêmac êndu su.”
²⁷ Go Jesu kêkam enj kêsêp lêma ma geger enj sa jakêkô.

²⁸ Gêc gêmu gêja nê andu acgom, go nê ñacsenomi têtû kênac enj sêmoa tauñña gebe “Amboac ondoc, tec aêac atin ñalau tonan agôm kêtôm atom nec.”
²⁹ Ma Jesu gêjô êsêac awen gebe “Gên tenj kêtôm gebe êtinj gên amboac tonan ñai su sêsa ñagaô sêna atom, mec tagenj.”

Jesu geoc êmac êndu to êndi sanja lasê kêtû luagêcña

(Mat 17:22-23; Luk 9:43-45)

³⁰ Go ac dêdi anja tonan sêsa Galilaiagen sêja ma enj gebe lau sêjô êsêac ñawae atom, ³¹ gebe enj kédôn nê ñacsenomi ma kêsôm gédên êsêac gebe “Lau sêkên Ñamalacnê Latu êsêp ñamalac lemenj êna nasênac enj êndu. Sênac enj êndu e ñabêc têlêac ênanja su acgom, go êndi sa.”
³² Mago êsêacnênj kauc kêsa kêpi bin tonan atom ma têtêc tauñ tec têtû kênac enj atom.

Asa êtu ñac kapôên

(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Jasêo lasê Kapanaum sêngôn andu acgom, go kêtû kênac êsêac gebe “Amac asôm bin amboac ondoc gédên taôm amoa intêna.”
³⁴ Ma êsêac sêjam tauñ tôn, gebe anja intêna sêjam kênac tauñ kêpi nêñ asa kêtû ñac towae kêlêlêc êsêac ñagêdô su.
³⁵ Go gêngôn sic ma gêm êc êsêac 12 mênjêkêsôm gédên êsêac gebe, “Ñac tenj embe taê ênam gebe êtu ñamata, nanj êtu samob nêñ ñamu to samob nêñ sakinwaga acgom.”
³⁶ Ma kêkôc ñapalê saunj mênjketoc enj kêkô êsêac ñalunjen, go kêmbôên enj ma kêsôm gédên êsêac gebe
³⁷ “Ñac tanj kêkôc ñapalê saunj amboac tonec nêñ tenj sa kêtû ñoc ñaênja nanj, kêkôc aê sa. Ma ñac, tanj kêkôc aê sa nanj, kêkôc aê taucgenj atom, enj kêkôc ñac, tanj kêsakinj aê nanj sa.”

Lau tanj sesenj aêac atom nanj, sêpuc aêac tôn

(Luk 9:49-50)

³⁸ Go Joañ kêsôm gédên enj gebe “Mêtêmôkê, aêac alic ñac tenj, nanj kêdaguc aêac atom, kêtin ñalau sec su ña aômnmê ñaê. Tec ajac jao enj, gebe enj kêdaguc aêac atom.”
³⁹ Ma Jesu kêsôm gebe “Anac jao enj atom, gebe ñac tanj êngôm gêntalô êpi aêñoc ñaê, go gacgenj êkac awa ôkwi ma êsôm binj sec êpi aê nanj, oc êngôm êtôm atom.”
⁴⁰ Gebe ñac, tanj kêkênj kisa gesenj aêac atom nanj, kêpuc aêac tôn.
⁴¹ Ñac nanj êkênj bu laclu tenj amac anôm êtu Kilisinê lau amacña nanj, jasôm binjanô êndên amac gebe ñagêjô ñajam oc eso enj atomanô.

Tatim lau atom

(Mat 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² “Ma ñac tenj, nanj êtim lau saunj, tanj sêkênj gêwinj aênja nanj, nêñ tenj e êtu sec nanj, lau sêwa poctêmui sa enj gêsutêkwa ma sêmbalinj enj êsêp gwêc êna, go ñajam.

⁴³ “Lêmam embe êtim aôm, go ôndim êngic. Tolêmamkatucgenj ôngôn matam jali, oc ñajam êlêlêc tolêmam lulugenj ôsêp lamboam ñakêlêdinj ñaja, tanj kêsa ñapanj nanj ôna. [⁴⁴ Gamên nanj ñatêmoa to ñaja êmac atom.]
⁴⁵ Ma amkainj embe êtim aôm, nanj ôndim êngic. Toamkatucgenj ôngôn matam jali, oc ñajam êlêlêc sêmbalinj aôm toamkainj lulugenj ôsêp

lamboam ñakêlêndiñ ôna. [⁴⁶ Gamêñ nan ñatêmoa to ñaja êmac atom.] ⁴⁷ Ma matamanô tenj embe êtim aôm, nan ôkip sa. Tomatamanô tagenj ôsô Anôtônê gamêñ ôna, oc ñajam êlêlêc sêmbalinj aôm tomatamanô lulugenj ôsêp lamboam ñakêlêndiñ ôna. ⁴⁸ Gamêñ nan ñatêmoa to ñaja êmac atom.

⁴⁹ “Sêpalip ja kêpi lau samob kêtôm sêpalip gwêc kêpi gwada. ⁵⁰ Gwêc tau gêñ ñajam, mago gwêc tau ñamakic embe ênarja, oc danjgôm ñamakic êsa êtiam amboac ondoc. Gwêc ênêc amacña ma amoa tobinjalôgenj awinj taôm.”

10

Binj sêmolcwalôña

(Mat 19:1-12; Luk 16:18)

¹ Jesu gêdi anja tonanj jagêô lasê Judaia to gamêñ, tanj gêc Jordan ñamakeñ ônêña nan, ma lau taêsam sêkac sa dêdêñ enj sêja kêtiam, tec kêdônj êsêac clmboac gêgôm-gêgôm nanj kêtiam.

² Ma Parisai ñagêdô dêdêñ enj sêja sebe sêlêtôm enj ma têtû kênac enj gebe, “Ñac tenj embe êwi nê awê siñ, oc êtôm me masi.” ³ Tec enj gêjô êsêac awenj gebe, “Mose gêjac binjsu amac amboac ondoc.” ⁴ Ma êsêac sêsôm gebe, “Mose gêlôc gebe teto papia sêwi awê siñña ma sêwi enj siñ.” ⁵ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Enj keto binjsu tonanj kêtû nêñ ñalêlôm ñadaniña. ⁶ Mago andanjenj gêdêñ tanj Anôtô kêkêñ undambê to nom nanj, kêkêñ awêlu ñac. ⁷ Amboac tonanj ‘ñac oc êwi tama agêc têna siñ ma êsap nê awê tônj ⁸ ma agêc lulu têtû ôli tagenj.’ Ma agêc têtôm gêñ luagêc êtiam atom, têtôm ñanô tagenj. ⁹ Gêñ tanj Anôtô kêkêñ kêkwa tau nanj, ñamalac tenj êkac su atom.”

¹⁰ Jasêñgônj andu acgom, go ênê ñacsenjomi têtû kênac enj kêtû binj tau tonecña kêtiam. ¹¹ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Ñac tenj embe êwi nê awê siñ ma ênam tenj, oc êñgôm gêñ mockaiñña, ¹² ma awê tenj embe êwi nê akwenj siñ ma ênam tenj, oc êñgôm gêñ mockaiñña amboac tonanj.”

Jesu gêjam mec ñapalê ñasec-ñasec

(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ Ma sejonj ñapalê ñasec-ñasec dêdêñ Jesu sêja gebe êmoasac êsêac. Ma ñacsenjomi sec binj lau. ¹⁴ Jesu gêlic e kêtû môsi ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Andec ñapalê dêndêñ aê sêmêñ, akô êsêac auc atom, gebe lau tecenanj ñai têtû Anôtônê gamêñ ñatau. ¹⁵ Binjñanô, aê jasôm êndêñ amac gebe ñac tanj êkôc Anôtônê gamêñ sa êtôm ñapalê atom nanj, oc êsô êna atom.” ¹⁶ Go kêmbôñj to gêu lêma gêsac êsêac ma gêjam mec êsêac.

Ñacsenjom tolêlôm

(Mat 19:16-30; Luk 18:18-30)

¹⁷ Jesu jakêsa intêna acgom, go ñac tenj kêlêti gesenj enj auc jakêpônj aduc gêdêñ enj ma kêtû kênac enj gebe “Mêtêmôkê ñajam, aê janjgôm asagenj gebe jawê kaiñ janjgônj matoc jali tenjenj.” ¹⁸ Tec Jesu kêtû kênac enj gebe “Amboac ondoc, kôsam aê gebe ñajam. Ñajam tenj gêmoa atom, Anôtô taugenj. ¹⁹ Binjsu tau tec gônjô su gebe ‘Ônac ñamalac êndu atom, ôñgôm gêñ mockaiño to mockaiñña atom, ônam genjenj atom, ôñga binj atom, ôñgambec gêñ atom ma otoc tamam agêc tênam sa.’” ²⁰ Ma ñac tau kêsôm gêdêñ enj gebe “Mêtêmôkê, aê ñapalêgenj ma kamasanj binj samob tonanj kêtû tônj aê.” ²¹ Ma Jesu mata gê enj e têtac gêwiñ enj ma kêsôm gêdêñ enj gebe “Gêñ tagenj tec kôpô lêna. Ôna ma ôkêñ nêñ waba samob lau sênam

ôli ma ôkêñ ñaawa êndêñ lau ñalêlôm sawa, go nêñ awa oc ênêc undambê, ma ômôêñ ôndañguc aê.”²² Ñac tau gêñô biñ tonañ e lanjôanô kêtù sêp ma kêsa tonê ñalêlôm ñawapacgeñ gêja, gebe nê waba taêsam.

²³ Go Jesu kêsala nê ñacseñomi ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Lau toawa embe sêsô Anôtônê gamêñ sêna, oc sêngôm elê mê.”²⁴ Ñacseñomi têtakê kêtù ênê biñ tonañña, tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac kêtiam gebe “Ñapalêac, lau sêsô Anôtônê gamêñ sênaña ñawapac ñanô.²⁵ Bôc kamele tenj oc êsêli êsô so ñalasê êna ñagaôgeñ êlêlêc ñac tolêlôm tenj êsô Anôtônê gamêñ ênaña su.”²⁶ Êsêac têtakê ñanô ma sêsôm gêdêñ tauñ gebe “Ai, amboac tonañ, asa oc ênam samuc.”²⁷ Tec Jesu mata gê êsêac ma kêsôm gebe “Ñamalac oc têtôm gêñ amboac tonañ atom. Mago Anôtô enj kêtôm, gebe Anôtô gêgôm gêñ samob jakêtôm.”

²⁸ Ma Petere gêôc awa sa ma kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôlic acgom, aêacmêñ tec awi ma gêñ samob siñ ma adaguc aôm.”²⁹ Ma Jesu kêsôm gebe “Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Ñac tenj nañ êwi nê andu, me lasitêwai, me luio, me têna agêc tama, me ñapalê, me kôm siñ êtu aê to ñawae ñajamña,³⁰ oc êndêñ têm tonec êkôc gêñ tau ñagêjô êtu dim 100 êjô andu ma lasitêwai to luio, ma tênai to ñapalê ma kôm, ma oc sêjanda enj êwiñ, ma êndêñ têm ñamuña oc êngôñ mata jali tengeñ.³¹ Lau ñamatarña taêsam oc têtù ñamu ma ñamu oc têtù ñamata.”

*Jesu geoc êmac êndu to êndi sarña lasê kêtù têlêacña
(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)*

³² Êsêac sêsêlêñ sêmoa intêna sebe sêpi Jerusalem sêna ma Jesu kêsêlêñ gêmuj êsêac ma êsêac têtakê. Ma êsêac, tañ têdaguc enj nañ, têtêc tauñ. Ma kêkôc êsêac 12 sêmoa nêñ tauñña kêtiam jagêwa gêñ, tañ oc êtap enj sarña nañ, ñam sa gêdêñ êsêac gebe³³ “Alicgac me, aêac tapi Jerusalem tana, ma oc sêkêñ Ñamalacnê Latu êndêñ lau dabuñsêga to biñsutau sêkic ênê biñ, go sêkêñ enj êndêñ lau samuc.³⁴ Ma êsêac sêsu enj susu to sêkasôp êpi enj ma si enj, go sênac enj êndu. Ma bêc têlêac ênaña, go êndi sa.”

*Jakobo agêc Joan tetenj gêñ
(Mat 20:20-28)*

³⁵ Ma Sebedai latuagêc, Jakobo agêc Joan, dêdêñ enj sêja ma sêsôm gêdêñ enj gebe “Mêtêmôkê, aêagêc abe ôngôm gêñ, tañ aêagêc atenj êndêñ aôm nañ, ñanô êsa êndêñ aêagêc.”³⁶ Tec Jesu kêtù kêñac êsêagêc gebe “Amagêc abe aê jañgôm asagenj ñanô êsa êndêñ amagêc.”³⁷ Go êsêagêc sêsôm gêdêñ enj gebe “Ôkêñ aêagêcma tenj êngôñ nêñ anôña ma tenj êngôñ nêñ gasêña anga nêñ ñawasi ñalêlôm.”³⁸ Ma Jesu kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Amagêc ajam kauc gêñ, tañ atenj nañ. Amagêc atôm gebe anôm êsêp laclu, tañ aê janôm êsêpña nañ, ma alinj sañgu, tañ aê jalinj nañ me.”³⁹ Ma êsêagêc sêjô enj awa gebe “Aêagêc atôm.” Ma Jesu kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Laclu tañ aê janôm êsêp nañ, amagêc oc anôm, ma sañgu, tañ aê oc jalinj nañ, amagêc oc alinj.⁴⁰ Tagenj aê katôm gebe jakêñ lau sêngôñ ñoc anôña to ñoc gasêña nec atom, gêjac lau, tañ Tamoc kêmasañ kêtù êsêacña nanjeñ ñawae.”

⁴¹ Êsêac lau 10 sêñô e têtù môsi Jakobo agêc Joan.⁴² Ma Jesu gêmôêc êsêac dêdêñ enj sêja ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac ajalagac gebe lau, tañ seboc têtù lau samuc nêñ gôlinjwaga nañ, sêkôninj êsêac ma nêñ lau kapôêñ sêjam gôlinj êsêac ñajaña.⁴³ Mago amac amboac tonañ atom. Ñac tenj embe taê ênam gebe êtu amacnêñ ñac kapôêñ, nañ êtu amacnêñ sakinjwaga.

44 Ma tenj embe taê ênam gebe êtu amacnê m ñamata, nanj êtu amacnê m gêngôma. 45 Ñamalacnê Latu gêmênj gebe sênam sakinj enja atom, mago gebe ênam sakinj to êkênj tau ênac da lau taêsam.”

Matapec tenj ñajam kêsa

(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)

46 Êsêac sêsêlênj e sêo lasê malac Jeriko. Ma gêdênj tanj êsêac to nê ñacsenjomi ma lau taêsam sêwê sêsa anja Jeriko sêja nanj, Timai latu matapec Batimai keteñ-keteñ gênj gêngôñj intêna ñatali. 47 Ñac tonanj gêngô ñawae gebe Jesu Nasaretña tau enj, tec gêoc awa sa ma gêmôêc gebe “Dawidnê Latu Jesu, taêm walô aêma.” 48 Lau taêsam sec binj enj gebe “Ônam taôm tôñj,” mago enj gêmôêc kêpuc sagenj gebe “Dawidnê Latu, taêm walô aêma.” 49 Tec Jesu kêkô ma kêsôm gebe “Amôêc enj êmênj.” Ma êsêac sêmôêc matapec tau ma sêsôm gêdênj enj gebe “Têmtac êpa su ma ôndi sa, gebe enj gêmôêc aôm.” 50 Tec ñac tau kêbalinj nê ñakwê sinj ma gêboanj sa gêdênj Jesu gêja. 51 Ma Jesu awa gêjac enj gebe “Aôm gobe janjôm asagenj êndênj aôm.” Go matapec kêsôm gêdênj enj gebe “Mêtmômôkê, aê gabe matoc êlac.” 52 Ma Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Ôêc ôna, aôm kôkênj gêwinj gêjam aôm sa.” E gacgenj mata gêlac ma kêdaguc enj gêmoa intêna.

11

Jesu kêsô Jerusalem gêja

(Mat 21:1-11; Luk 19:28-40; Joañ 12:12-19)

1 Ma gêdênj tanj êsêac tédabinj Jerusalem jasêsa malac Betpage to Betania, tanj gêc Lôkatêkwi nanj, Jesu kêsakinj nê ñacsenjomi luagêc 2 ma kêsôm gêdênj êsêagêc gebe “Agêc asêlênj apenj malac, tanj gêc nêmnja nanj, ana ma êndênj tanj aô lasê nanj, gacgenj andac donki ñalatu tenj sêkô tôñj kêkô, ñamalac tenj gêngôñj ñaô kwananjenj atomanô, nanj anjamboac su ma awê amênj. 3 Ñac tenj embe êtu kênac amagêc gebe ‘Agôm tonanj kêtuj agenja,’ nanj asôm gebe ‘Apômtau kêpô lêna gênj tau ma oc êsakinj gaôgenj êmu êmênj tonec êtiam.’ ” 4 Tec agêc sêja e dêdac donki ñalatu tau sêkô tôñj kêkô andu tenj ñasacgêdô kêsi malaclunja ma sêgaboac su. 5 Ma êsêac, tanj sêkô tôñj nanj, nêñ ñagêdô têtuj kênac êsêagêc gebe “Amagêc abe anjô-m asagenj, tec agaboac donki ñalatu tonanj su.” 6 Ma êsêagêc sêsôm binj, tanj Jesu kêsôm nanj, gêdênj êsêac e sêwi sinj. 7 Ma sêwê donki ñalatu tau gêdênj Jesu sêja e sêu nêñ ñakwê gêsac ma Jesu gêngôñj ñaô. 8 Ma lau taêsam sêja nêñ ñakwê gêc intêna ma ñagêdô sêja ka ñalauñ, tanj sêsapu anja kôm 9 ma êsêac, tanj sêmunj to têdaguc nanj, sêmôêc gebe “Osana, alanem enj nanj gêmênj gêjam Apômtau lanjô. 10 Alanem tamenj Dawid nê gamênj kinja, tanj mênjkêsa nanj. Osana êsa anja lôlôc.”

11 Ma enj gêo lasê Jerusalem jakêso lôm dabunj gêja ma kêsala gênj samob gêmoa. Tagenj oc gêja su, tec enj to êsêac 12 sêsa Betania sêja.

Jesu kêpuc boa jambô

(Mat 21:18-19)

12 Ñabêbêc sêwi Betania sinj ma mo gêjô enj. 13 Kêkô jaêcgenj ma gêlic jambô tolaun tenj kêkô, tec kêtuj gasuc gêja gebe moae oc êtap jambô ñanô tenj sa. Gêja e gêlic ñanô tenj atom, ñalauñ ñaômagenj, gebe jambô ñanoc atom. 14 Tec kêsôm gêdênj jambô tau gebe “Êtôm têngenj lau tenj oc sêninj ñanô anja aômnm tenj êtiam atomanô.” Ma ênê ñacsenjomi sênjô.

Jesu kējanda lau anġa lôm dabuŋ

(Mat 21:12-17; Luk 19:45-48; Joaŋ 2:13-22)

¹⁵ Êsêac jasêo lasê Jerusalem ma Jesu kêsô lôm dabuŋ gêja e kējanda lau, taŋ têtulu gêŋ sêmoa lôm dabuŋ ŋalêlôm naŋ, sêsa awê sêja ma kêtinŋ sêjam-mone-gêjô-tauwaga nêŋ tebo to lau-têtulu-balôsiwaga nêŋ lêpônŋ piŋponŋ ¹⁶ ma gêjac jao gebe ŋac teŋ êoc gêŋ teŋ êsêlêŋ êmoa lôm dabuŋ ŋalêlôm atom. ¹⁷ Go kêdônŋ êsêac ma kêsôm gebe “Teto gêc gebe Anôtô kêsôm gebe ‘Aêŋoc andu sêsam gebe tentenŋlatu samob nêŋ andu mecŋa.’ Mago amac agôm kêtû kêjaŋgowaganêŋ gêsunŋ.”

¹⁸ Lau dabuŋsêga to biŋsutau sêŋô ma dêdib sebe senseŋ eŋ su, gebe têtêc eŋ gebe lau samob têtakê kêtû ênê mêtêŋa.

¹⁹ Oc gêja su, tec Jesu to nê ŋacsenŋomi sêc sêsa anġa malac tonanŋ sêja.

Jesu gêwa jambô, taŋ kêtû masê naŋ, ŋabinŋ sa

(Mat 21:20-22)

²⁰ Ŋagelenŋ ac sêsêlêŋ e sêsa gamêŋ, taŋ jambô kêkô naŋ, ma sêlic jambô tau kêtû masê e jakêsêp ŋawakac tau gêja. ²¹ Ma Petere taê gêjam biŋ tau, tec kêsôm gêdêŋ Jesu gebe “Mêtêmôkê, ôlic jambô, taŋ kôpuc boa naŋ, tec kêtû masê su.” ²² Ma Jesu gêjô êsêac awenŋ gebe “Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe ²³ Amac embe akêŋ êwiŋ Anôtô ma asôm êndêŋ lôc tônê gebe Ômbuc taôm sa nau taôm ôsêp gwêc ôna, ma embe asôm totêmtac lulu atom, akêŋ êwiŋ gebe biŋ oc ŋanô êsa, naŋ oc êtu tônŋ. ²⁴ Amboac tonanŋ aê jasôm êndêŋ amac gebe Gêŋ samob, taŋ atenŋ kêsêp mec ŋalêlôm naŋ, embe akêŋ êwiŋ gebe akôc ŋanô, oc akôc. ²⁵ Embe naatenŋ nêŋ mec akô ma nêŋ biŋ teŋ êndêŋ ŋac teŋ ênêc, naŋ asuc ôkwi acgom, gebe Tamemi, taŋ gêmoa undambê naŋ, êsuc amacnêŋ keso ôkwi amboac tonanŋeŋ. [²⁶ Mago amac embe asuc biŋ ôkwi atom, go Tamemi, taŋ gêmoa undambê naŋ, oc êsuc amacnêŋ keso ôkwi atom amboac tonanŋeŋ.]”

Judawaga têtû kênac Jesunê ŋaclai ŋam

(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷ Ac sêmu sêsa Jerusalem kêtiam ma Jesu jakêsêlêŋ gêmoa lôm dabuŋ ŋalêlôm, go lau dabuŋsêga to biŋsutau ma laumata dêdêŋ eŋ sêja ²⁸ ma têtû kênac eŋ gebe “Aôm gôgôm gêŋ tonanŋ gôjam ŋaclai ondoc lanô. Ma asa kêkêŋ ŋaclai tonec gêdêŋ aôm, tec gôgôm gêŋ amboac tonanŋ.” ²⁹ Go Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aê gabe jatu kênac biŋ teŋ êndêŋ amac. Ajô aêŋoc kênac acgom, go jasadŋ ŋatau, taŋ gêjam aê sa ma gagôm gêŋ tau naŋ, êndêŋ amac. ³⁰ Joaŋnê sanġu nec anġa Anôtônê me anġa ŋamalacnêŋ. Ajô ŋoc kênac tonanŋmaŋ.” ³¹ Ma êsêac taêŋ gêjam gêc taungenŋ gebe “Embe tasôm gebe anġa Anôtônê, eŋ oc êsôm gebe Ma amboac ondoc tec akêŋ gêwiŋ eŋ atom. ³² Ma embe tasôm gebe Anġa ŋamalacnêŋ, tec tatêc lau gebe samob sêlic Joaŋ gebe eŋ propete teŋ.” ³³ Tec sêjô Jesu awa gebe “Aêac ajam kauc.” Ma Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amboac tonanŋ aê jasôm ŋaclai, taŋ gêjam aê sa ma gagôm gêŋ tau naŋ, êndêŋ amac atom amboac tonanŋ.”

*

12

Biŋgôlinŋ kêpi kôm wainŋa to ŋagejobwaga
(Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)

* **11:33:** Lambin

¹ Jesu gêôc awa sa ma gêjam kêtû biñgôliñ gêdêñ êsêac gebe “Ñac teñ kêsê wain kôm teñ ma gêsô tunj e kêsô tau, go kêsap sêpip wain ñamala ma kêkwê andu ñaatêkwa baliñ teñ kêtû sejop kôm taunja, go kêmasañ biñ gêdêñ lau sênam kôm êpiña ma eñ tau gêja gamêñbôm teñ. ² Gêdêñ ñanoc eñ kêsakiñ sakiñwaga teñ gêdêñ kômwaga gêja gebe êkôc kôm wainña ñanô anja kômwaganêñ. ³ Êsêac sêkôc ñac tau tôn ma si eñ e sêsakiñ eñ lêma sawagen gêmu gêja. ⁴ Go ñatau kêsakiñ sakiñwaga teñ gêdêñ êsêac gêmu gêja kêtiam, nañ têtuc eñ kêsêp mômêapac to sêpêlê eñ. ⁵ Ma kêsakiñ teñ gêja kêtiam, nañ sêjac eñ êndu. Ma lau ñagêdô taêsam sêwiñ, nañ si êsêacnêñ ñagêdô ma sêjac ñagêdô êndu. ⁶ Ñac tagen gêmoa, ênê latu, tañ têtac gêwiñ eñ ñanô. Kêtû ñamu kêsakiñ eñ gêdêñ êsêac gêja ma kêsôm gebe ‘Êsêac oc tetoc aêñoc latuc sa.’ ⁷ Gêja e kômwaga tonañ ñai sêsôm gêdêñ taunj gebe ‘Ñacgêwê-kainj-gêñlênsêmwaga tau tonec. Ajôc, tanac eñ êndu, gebe gêñlênsêm êtu aêacnêñ.’ ⁸ Go sêkôc eñ tôn e sêjac eñ êndu ma sêbaliñ ênê ñawêlêlan anja kôm wainña kêsâ gêja.

⁹ “Kôm wainña ñatau oc êngôm amboac ondoc. Eñ oc êmêñ ma ensen kômwaga su ma êkêñ kôm wainña êndêñ lau teñ. ¹⁰ Biñ tonec amac asam me masi gebe

‘Poc tañ sêkwêwaga sêbaliñ siñ nañ,
tec kêtû poc ñakêclêsuña.

¹¹ Gêñ tonañ Apômtau gêgôm, tec materjanô talic amboac gêñsêga teñ.’ ”

¹² Êsêac sen anô-anô sebe sêkôc Jesu tôn, mago têtêc lau gebe sêjala biñgôliñ tau ñam jakêsêp êsêac taunj, tec sêwi eñ siñ ma sêc sêja.

Biñ takisña

(Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ Ma êsêac sêsakiñ Parisai to Herodonê lau ñagêdô dêdêñ Jesu sêja sebe sêwa lip eñ ña tau nê biñ. ¹⁴ Tec sêmêñ ma sêsôm gêdêñ eñ gebe “Mêtêmôkê, aêac alic aôm ñac biññanôña, ma gôê go lau teñ atom gebe aôm kôpuc openj lau teñ atom, mago kôdôn Anôtônê intêna ña biññanôgenj. Embe takêñ takis êndêñ kaisara, oc eso aêacnêñ biñsu me masi. Takêñ me takêñ atom.” ¹⁵ Mago Jesu kêjala êsêacnêñ dansañ, tec kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amboac ondoc tec abe atim aê. Akêñ denari teñ êndêñ aê jalic acgom.” ¹⁶ Tec sêkôc teñ sêja. Ma eñ kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Asa nê ñakatu to ñatalô tonec.” Ma êsêac sêsôm gêdêñ eñ gebe “Kaisaranê.” ¹⁷ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Akêñ kaisaranê gêñ êndêñ kaisara ma Anôtônê gêñ êndêñ Anôtô.” Tec êsêac sê taên eñ.

Ñacmêtê sêndi sa ñabin

(Mat 22:23-33; Luk 20:27-40)

¹⁸ Go Sadukai, tañ sêsôm sebe ñacmatê oc sêndi sa atom nañ, dêdêñ Jesu sêja ma têtû kênac eñ gebe ¹⁹ “Mêtêmôkê, Mose keto ñagôliñ tonec gêdêñ aêac gebe ‘Ñac teñ têwa embe nê ñapalê masi ma êmac êndu ma nê awêtuc êñgôn, nañ lasi ênam ênê awêtuc ma êka gôlôac lasê êjô têwa su.’ ²⁰ Amboac tonañ lasitêwai 7 sêmoa, ñacsêga gêjam awê teñ. Eñ kêka ñapalê lasê atom ma gêmac êndu. ²¹ Go lasi, tañ kêsi eñ nañ, gêjam awêtuc tau. Eñ kêka ñapalê lasê atom ma gêmac êndu. Ma ñac ñawaluj teñ amboac tonañgenj. ²² Êsêac 7 nêñ gôlôac masi. Samob sêmac êndu, go awêtuc gêmac êndu kêdaguc. ²³ Êndêñ noc ñacmatê sêndi saña eñ oc êtu êsêacnêñ asa nê awê, gebe êsêac 7 sêjam eñ kêtû nêñ awê sugac.” ²⁴ Tec Jesu kêsôm gêdêñ

êsêac gebe “Amboac ondoc ajala biñ, tañ teto gêc nañ, to Anôtônê ñaclai atom, tec taêm gêjam biñ keso nec. ²⁵ Êndêñ tañ sêndi sa aña ñacmatênêñ nañ, ñacwaga oc sênam awê atom ma lauo sênam ñac atom, samob têtôm aña, tañ sêmoa undambê nañ. ²⁶ Biñ kêpi ñacmatê sêndi saña gêc Mosenê buku gêwiñ. Amac asam miñ kêpi ja kêsã gamêñdani nañ me masi. Gêdêñ tonaj Anôtô kêsôm gêdêñ Mose gebe ‘Abrahamnê Anôtô agêc Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô aê.’ ²⁷ Biñ tonec ñam gebe Anôtô kêtũ lau materñ jali nêñ Anôtô, kêtũ ñacmatênêñ Anôtô atom. Amac taêm gêjam biñ keso samucgeñ.”

Biñsu ñalô, tañ kêlêlêc ñagêdô su nañ

(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)

²⁸ Ma biñsutaunêñ teñ mêngêô lasê e gêñô êsêac sêpa tauñ ma gêlic gebe Jesu gêjô Sadukai awenñ jagêdêñgeñ, tec kêtũ kênac eñ gebe “Biñsu ñajatu ondoc ñanô kêlêlêc ñagêdô samob su.” ²⁹ Jesu gêjô eñ awa gebe “Biñsu ñamataña tonec gebe ‘O Israel, ôkêñ tañam gebe Apômtau, aêacnêñ Anôtô, eñ Apômtau tagen. ³⁰ Têmtac êwiñ Apômtau, aômñêm Anôtô, tonêm ñalêlôm samuc ma nêm katôm samuc ma nêm kauc samuc to nêm ñaclai samuc êwiñ eñgeñ.’ ³¹ Ma kêtũ luagêcña gebe ‘Têmtac êwiñ lau wacbañ aôm amboac têmtac gêwiñ taôm.’ Biñsu ñajatu kêlêlêc tonaj su teñ gêc atom.” ³² Go biñsutau kêsôm gêdêñ eñ gebe “Mêtmôkê, biññanô, aôm kôsôm jagêdêñ gebe Anôtô eñ tagen, teñ gêmoa atom, eñ taugen. ³³ Ma biñ têtac êwiñ eñ tonêñ ñalêlôm samuc ma nêñ kauc samuc to nêñ ñaclai samuc êwiñ eñgeñ, to biñ têtac êwiñ lau mênbañ aêac amboac têtac gêwiñ tauña, nañ kêlêlêc daja to da ñagêdô samob su.” ³⁴ Jesu gêlic eñ kêsôm biñ tokauc amboac tonaj ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Aôm gômoa jaêc Anôtônê gamêñña atom.” Ma lau samob têtêc tauñ e têtũ kênac biñ teñ gêdêñ eñ kêtiam atom.

Kilisi asa nê latu eñ

(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)

³⁵ Go Jesu kêdôñ mêtê gêmoa lôm dabuñ ma kêsôm gebe “Amboac ondoc tec biñsutau sêsôm sebe Kilisi eñ Dawidnê latu. ³⁶ Dawid tau Ñalau Dabuñ gêôc eñ awa sa ma kêsôm gebe

‘Apômtau kêsôm gêdêñ aêñoc Apômtau gebe

Ôñgôn aêñoc anôña

e jakêñ aômñêm ñacjo sênêc amkaiñ ñalabu acgom.’

³⁷ Dawid tau kêsam eñ gebe ‘Apômtau,’ mapo amboac ondoc tec Kilisi kêtũ ênê latu.”

Ma lau toñ kapôêñ sêkêñ tañeñ eñ sêjac ñawaegen.

Lau sejop tauñ êndêñ biñsutaunêñ mêtê geo

(Mat 23:1-36; Luk 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Ma Jesu kêdôñ mêtê gêdêñ êsêac ma kêsôm gebe “Ajop taôm êndêñ biñsutau, nañ sebe sêsêlêñ tonakwê balingeñ ma sebe lau awenñ ênac êsêac aña malacluñ ³⁹ to sebe sênac tauñ mata-mata gebe sêñgôn ñamatagen aña lôm to gamêñ sêniñ gêñña. ⁴⁰ Êsêac tonaj sêjañgo awêtucnêñ andu su ma sêsabañ ña mec baliñ auc. Ñagêjô oc êtap êsêac sa êlêlêc.”

Awêtucnê da

(Luk 21:1-4)

⁴¹ Jesu gêñgôn kêkanôn kanom ma mata gê lau, tañ sêkêñ awa kêsêp kanom nañ. Ma gêlic lau tolêlôm sêkêñ awa taêsam ⁴² e gêlic awêtuc

ñalêlôm sawa teñ gêmêñ kêkêñ mone saun luagêc kêsêp kêtôm toea tagen.⁴³ Go Jesu gêmôc nê ñacseñomi dêdêñ en mênkêsôm gêdêñ êsêac gebe “Binñanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Awêtuc ñalêlôm sawa tônê kêkêñ gêñ kêsêp kanom kêlêlêc êsêac samob su,⁴⁴ gebe lau tau samob sêkôc anja nêñ gêñ kêlêsuc êsêacña mênșêkêñ kêsêp gêja, mago en kêpô lêna ñanô, mago kêkêñ nê gêñ tonê mo samobgen kêsêp gêja.”

13

Jesu geoc senseñ lôm dabuñ su ñabin lasê

(Mat 24:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Ma en kêsa anja lôm dabuñ gêmêñ ma nê ñacseñominêñ teñ jakêsôm gêdêñ en gebe “Mêtêmôm kê, ôlic poc to andu nê acgom, têtac kêsa lanğwageñ.” ² Tec Jesu kêsôm gêdêñ en gebe “Aôm gôlic andu kapôêñ tônê me. Poc teñ oc êngôñ poc teñ ñaô anja tonec atom, têta samob salin-salinğen.”

Gêñwapac ênac m tau

(Mat 24:3-14; Luk 21:7-19)

³ Jesu jagêñgôñ Lôckatêkwi kêkanôñ lôm dabuñ acgom, go Petere agêc Jakobo ma Joan agêc Andrea têtú kênac en sêmoa taunña gebe ⁴ “Ôsôm êndêñ aêac acgom, êndêñ ondoc bin tonan mênêsa ma asagen oc êtu gêñ tonan ñai ñanô êsaña ñabelo.”

⁵ Tec Jesu gêôc awa sa ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Alic taôm gebe lau sênam amac ôkwi atom. ⁶ Lau gwalêkiñ oc sênam aê lanğc sêmêñ ma sêsam taun gebe ‘Aê Kilisi,’ ma sênam lau taêsam ôkwi. ⁷ Ma êndêñ anğ sin ñawae to sin ñabonja, nan atakê atom. Gêñ samob tonan mênêsa, mago noc ñatêku êsunja atom tagen. ⁸ Laum teñ sêndi sebe sênac sin êndêñ laum teñ ma gamêñ teñ êndêñ gamêñ teñ. Ôjô ênam-ênam êtôm gamêñgen ma tóbôm oc êsa. Gêñ samob tonan ñai gêjac m gêñ ñandan ñanô tau.

⁹ “Amboac tonan amac ajop taôm ñapep gebe êsêac oc sêkêñ amac andêñ lau-sêmêtôc-binwaga ana to si amac anja lôm ma akô gôliñwaga to kiñ lanğñnêmña êtu aêña, gebe awa bin sa ñarjêñgen êndêñ êsêac. ¹⁰ Ma sênam mêtê êpi ñawae ñajam êndêñ lau samuc samob sêñğ êmuñ acgom. ¹¹ Êndêñ tañ sêwê to sêkôc amac ana nan, apô sim taôm êtu bin asômña êmuñ atom. Asôm bin tê Anôtô oc êkêñ êndêñ amac êndêñ noc tônê nêgen, gebe amac taôm asôm bin atom, Ñalau Dabuñ tau. ¹² Têwa êkêñ lasi êndêñ sin ma tama êkêñ latu, ma ñapalêo to ñac sêli taun sa êndêñ tenenji to tamenji ma sêsunj êsêac e sin ensenj êsêac su. ¹³ Ma lau samob têntac endec amac êtu ñoc ñaêña. Mago ñac, tañ êôc gêñwapac totêtac êpa sugen e ñatêku êsu nan, Anôtô ênam en kêsi.

Gêñwapac ñanô tau

(Mat 24:15-28; Luk 21:20-24)

¹⁴ “Êndêñ tañ alic gêñ alô-alôb êkô gamêñ, tañ gêjac en ñawae atom nan, (lau tañ sêsam bin tonec nan, nêñ kauc êsaman) êsêae tañ sêngôñ Judaia nan, sêc sêpi lôc sêna. ¹⁵ Teñ embe êngôñ salôm ñaô, nan êsêp naêsô gebe êkôc gêñ su anja nê andu atom. ¹⁶ Ma teñ embe êmoa kôm, nan êmu naêkôc nê ñakwê atom. ¹⁷ Ojae lauo, tañ sêmoa teñ to êsêac, tañ sêkêñ su ñapalê sêmoa nanmêñ, êndêñ bêc ônê. ¹⁸ Amboac tonan aten mec gebe êtap amac sa êndêñ komô atom, ¹⁹ gebe êndêñ bêc ônê gêñwapac êsa êtôm kêsa gêdêñ

tañ Anôtô kékêñ undambê to nom e mênghêdêñ galoc atom, ma êtu ñamu oc êsa amboac tonañ étiam atomanô. ²⁰ Ma Apômtau embe ênac bêc tonañ êñgic atom, oc lau teñ sênghôn matenñ jali atom. Mago kêtú lau gêdêñ, tañ kêjalíñ êsêac sa nanña, tec gêjac bêc tonañ gêñgic.

²¹ “Ma êndêñ tônê ñac teñ embe êsôm êndêñ amac gebe ‘Alic acgom, Kilisi gêmoa tonec,’ me ‘Alic acgom, gêmoa ônê,’ nanñ akêñ êwiñ atom. ²² Kilisi dansañ to propete dansañ oc mênhsêsa ma sênghôm gêñtalô kapôêñ to gêñsêga. Embe sê gôm êtôm, oc sêwê lau Anôtô kêjalíñ êsêac sanña ôkwi amboac tonañ. ²³ Amboac tonañ ajop taôm, gebe biñ samob tec kakêñ puc amac kwananñenñ.

Ñamalacnê Latu êmu êmêñ
(Mat 24:29-31; Luk 21:25-28)

²⁴ “Gêñwapac ñabêc tonañ êmbacnê, go oc ênam kanuc ma ajôn êñgamiñ ñawê ²⁵ ma utitalata êpôp-êpôp anga undambê ma gêñ ñaclai undambêña kôtêñ-kôtêñgenñ. ²⁶ Ma êndêñ tonañ oc sêlic Ñamalacnê Latu tonñaclai kapôêñ ma tonñawasi êñgôn tao ñalêlôm êmêñ. ²⁷ Go enñ êsakinñ anjela ma sênac lau, nanñ kêjalíñ êsêac sanña nanñ, sa anña mu aclê ñam, anña nom ñamadiñ e êndêñ undambê ñamadiñ.

Kalelon êkêñ puc aêac
(Mat 24:32-35; Luk 21:29-33)

²⁸ “Kalelon êtu bingôliñ êwa nêñm kauc sa. Êndêñ tañ ñalaka êliñ têkwi to ñamatadêbu êjac sa nanñ, ajala gebe ockêsa kêdabiñ. ²⁹ Ma amac amboac tonanñenñ. Êndêñ tê alic gêñ samob tonañ ñai mênhsêsa nê, ajala gebe ñac tau mênghêdabiñ katam. ³⁰ Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Gôlôac tonec oc sênanña atom e gêñ tonañ ñai samob ñanô êsa acgom. ³¹ Undambê to nom oc ênanña, mago aêñoc biñ oc ênanña atomanô.

Ñac teñ kêjala bêc to ockatu atom
(Mat 24:36-44)

³² “Bêc tonañ to ñaockatu ñac teñ kêjala atom. Anjela undambêña sêjam kauc ma Latu gêjam kauc amboac tonañ, Tama taugenñ. ³³ Alic taôm ma anam jaligenñ gebe amac ajam kauc ñanoc. ³⁴ Tanam dôñ êpi ñamalac, tañ gebe êna gamêñ teñ nanñ, ma gêwi nê andu siñ. Enñ kékêñ nê sakinñwaga gebe sênam enñ lanô ma sênam nêñ kôm êndêñ-êndêñgenñ. Ma gêjac biñsu ñac gejob sacgêdôña gebe ênam jaligenñ. ³⁵ Amboac tonañ anam jali, gebe ñanoc, tañ andu ñatau êmu êmêñña nanñ, amac ajam kauc, oc êndêñ êtula, me êmbêcauc êna lu, me êndêñ talec êtañ, me bêbêcgenñ. ³⁶ Embe êmêñ sep tagenñ, nanñ êtap amac sa amboac aêc bêc atom. ³⁷ Biñ tañ kasôm gêdêñ amac nanñ, kasôm gêdêñ samob gebe Anam jali.”

14

Sêkic Jesunê biñ
(Mat 26:1-5; Luk 22:1-2; Joan 11:45-53)

¹ Om Pasa to Polom Ñalucña ñabêc luagêcgenñ gêc ma lau dabunñsêga to biñsutau sêsôm intêna sebe sêkôc Jesu tônñ kelecgenñ ma sênac enñ êndunña. ² Ma sêsôm gebe “Danğôm êndêñ om atom, moae tali launêñ ñalêlôm sa.”

Awê teñ genñ oso Jesu anña Betania
(Mat 26:6-13; Joan 12:1-8)

³ Jesu gen gêj gêngôj ñac tokamocbôm Simon nê andu anja Betania tec awê tenj gêmêj kékôc ñop kwalam-kwalam togêjmalu ñajamanô, tanj ñaôli kapôêj kêlêlêc nanj, mêngkêruc ñop tau popoc ma kékêc kêpi Jesu môkêapac. ⁴ Lau ñagêdô sêmoa, tanj têtû môsi ma sêsôm gêdêj tauj gebe “Amboac ondoc sêjaij gêjmalu tonanj. ⁵ Sêkêj gêjmalu tau êndêj lau sênam ôlimanj ma sêkôc êlêlêc denari 300 su ma sêkêj êndêj lau ñalêlôm sawa acgom.” Ma êsêac sêsac awê tau. ⁶ Tec Jesu kêsôm gebe “Andec enmanj, amboac ondoc agôm ênê ñalêlôm ñawapac kêsa. Enj kêmoasinj aê ñanôgoc. ⁷ Lau ñalêlôm sawa oc sêngôj sêwiñ amac ñapanj. Embe têmtac êwiñ, oc atôm gebe amoasinj êsêac. Mago aê oc jangôj jawiñ amac ñapanj atom. ⁸ Gêj tanj enj kêtôm gebe êngômña nanj, tec gêgômngac. Enj genj oso aê ôlic kwananjenj kêtû sênsuj aêña. ⁹ Biñjanô, aê jasôm êndêj amac gebe Anja nom samucgenj ñagamênj embe sênam mêtê êpi ñawae ñajam, oc sênac minj gêj, tanj enj gêgôm nanj êwiñ, gebe taênj ênam enj.”

Juda Isariot gêlôc gebe eoc Jesu lasê

(Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰ Go êsêac lau 12 nêj tenj, Juda Isariot, gêdêj lau dabuñsêga gêja gebe eoc Jesu lasê. ¹¹ Êsêac sêjô e têtac ñajam kêsa ma sêjac mata gebe sêkêj mone êndêj enj. Tec enj gêdib gebe êtap ñasawa ñajam tenj sa gebe eoc enj lasêña.

Jesu genj Pasa gêwiñ nê ñacsenjomi

(Mat 26:17-25; Luk 22:7-14, 21-23; Joanj 13:21-30)

¹² Gêdêj Om Polom ñalucña ñabêc ñamataña, tanj sêbuc-sêbuc domba Pasaña nanj, ênê ñacsenjomi sêsôm gêdêj Jesu gebe “Aôm gobe aêac naamansanj gamênj ôniñ Pasa ômoaña ênêc ondoc.” ¹³ Tec Jesu kêkêj nê ñacsenjomi luagêc ma kêsôm gêdêj êsêagêc gebe “Agêc ana malac, oc andac ñac tenj gegenj ku buña, nanj andanruc enj ¹⁴e naaô lasê andu, tanj enj oc êsô êna nanj, ma asôm êndêj andu ñatau gebe ‘Mêtêmôkê kêtû kênac aôm gebe ñoc balêm, tanj janiñ Pasa jawiñ ñoc ñacsenjomi nanj, gêc ondoc.’ ¹⁵ Ma enj oc êtôc balêm ñalêlôm kapôêj tenj êndêj amagêc, tanj gêc ñadenj ñaôña ma sêpô adêj kwananjenj nanj. Tec amansanj aêacnêj gêj amoa balêm tonanj.” ¹⁶ ñacsenjomagêc sêsa jasêô lasê malac ma têtac sa kêtôm enj kêsôm gêdêj êsêagêc, go sêmasanj Pasa.

¹⁷ Kêtula acgom, go Jesu tonê lau 12 sêwiñ tauñ sêja. ¹⁸ Senj gêj sêngôj ma Jesu kêsôm gebe “Biñjanô, aê jasôm êndêj amac gebe Amacnêm ñac tenj, tec genj gê gêwiñ aê gêmoa nec, oc eoc aê lasê.” ¹⁹ Êsêac sêjô e nêj ñalêlôm ñawapac kêsa ma sêkêj tauñ tagen-tagenj jatêtu kênac enj gebe “Oc aê me.” ²⁰ Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Amac 12 nêj tenj, tanj kêsac gêj tøj kêsêp laclu gêwiñ aê. ²¹ ñamalacnê Latu tau oc êsa nê lêj êtôm teto gêc. Tagenj ojae ñac tauma, nanj eoc ñamalacnê Latu lasê nanj, têna êkôc enj atomnanj.”

Apômtaunê moasinj dabuj

(Mat 26:26-30; Luk 22:15-20; 1Kor 11:23-25)

²² Senj sêmoa, go Jesu kékôc polom mêngêjam danje su ma kêpô kékôc jakêkêj gêdêj êsêac ma kêsôm gebe “Akôc êwac, aêñoc ôlic tonec.” ²³ Go kékôc laclu mêngêjam danje su ma kékêj gêdêj êsêac ma ac samob sênôm kêsêp tonanj. ²⁴ Go Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe “Aêñoc dec jamoatiñ poacña tau tonec, tanj kékêc siñ kêtû taêsamña. ²⁵ Biñjanô, aê jasôm êndêj

amac gebe oc janôm wainj ñanô êtiam atom, e êndêñ béc ônê, go janôm wakuc anja Anôtônê gamêñ.”²⁶ Sêsôm wê moasinña su acgom, go sêpi Lôkatêkwi sêja.

Jesu kêkêñ puc Petere

(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Joaņ 13:36-38)

²⁷ Ma Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac samob oc awi aê siñ gebe teto gêc gebe ‘Aê janac ñacgejob ma domba sêc êliñ-êliñ.’²⁸ Mago embe jandi sa su, oc jamuñ amac jana Galilaia.”²⁹ Ma Petere kêsôm gêdêñ eñ gebe “Samob embe sêwi aôm siñ, mago aê taucgeñ oc masi.”³⁰ Ma Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Biññanô, aê jasôm êndêñ aôm gebe Êmbêc tonec talec oc êtañ êtu dim luagêc atomgeñ, ma aôm oc ônsa aê auc êtu dim têlêac.”³¹ Ma Petere gêôc lêñ tau gêc-gêcgeñ gebe “Sênac aê êndu jawiñ aômmanj, aê gabe jansa aôm auc atomanô.” Ma êsêac samob sêsôm amboac tonanğeñ.

Jesu keteñ mec gêmoa kôm Getsemane

(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)

³² Go ac sêô lasê gamêñ teñ, ñaê Getsemane, ma eñ kêsôm gêdêñ nê ñacseñomi gebe “Angôn tonec, aê gabe jateñ mec acgom.”³³ Ma kêkêc Petere agêc Jakobo ma Joaņ sêwiñ eñ. Eñ kelendec ma katu kêlênim tau gêmoa,³⁴ ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Ñoc katuc ôluñ-ôluñgeñ e gabe jamac. Amoa tonec ma anam jali.”³⁵ Go kêsâ ñasawa gêñgic saunğeñ gêja e gêu tau gêc nom ma keteñ gebe embe êtôm, go têm wapacña êôc lêlêc eñ.³⁶ Ma kêsôm gebe “O Tamoc, aôm kôtôm gêñ samob, ôkêc laclu tonec su anja aêmanj. Mago aêñoc biñ êtu tôn atom, aômgeñnêm biñ êtu tôn.”

³⁷ Go gêmu gêja e gêlic êsêac sêc bêc. Ma kêsôm gêdêñ Petere gebe “Simon, aôm gôêc bêc me. Aôm oc ônam jali ockatu ñasawa tageñ ôtôm atom me.³⁸ Anjam jali to aterñ mecmanj gebe lêtôm êtap amac sa atom. Njalau ôli palê, mago ôlim tekwem gêbac.”

³⁹ Go gêja kêtiam ma keteñ mec kêsôm biñ tonanğeñ.⁴⁰ Ma gêmu gêja kêtiam e gêlic êsêac sêc bêc gebe matenjanô ñawapac kêsâ su ma sêjam kauc biñ sêjô eñ awêña.

⁴¹ Go gêmu gêja kêtü dim têlêacña ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aêc bêc to alêwanj taôm amoa me. Kêtômğac, ñanoc tau kêdabiñgac. Alicğac me, sêkêñ Njalacnê Latu êsêp lau sec lemeñ.⁴² Andi sa ma tawac. Alic acgom, ñac-eoc-aê-lasêwaga mênkêdabiñgac.”

Sêkêc Jesu tôn

(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Joaņ 18:2-12)

⁴³ Kêsôm biñ gêmoa ma gacgeñ êsêac 12 nêñ teñ, Juda, kêkêc lau pom teñ sêôc siñ to olopoac anja lau dabuñsêga to biñsutau ma laumata nêñ sêmêñ.⁴⁴ Nac-eoc-eñ-lasêwaga kêkêñ ñabelo teñ gêdêñ êsêac gebe “Nac tañ jalêsôp eñ alianô nanj, ñac tau tonanğeñ. Akêc eñ tôn ma ajop eñ ñapep ana.”

⁴⁵ Jagêô lasê e gacgeñ gêdêñ Jesu gêja ma kêsôm gebe “Mêtêmôkê,” ma kêlêsôp eñ alianô.⁴⁶ Ma êsêac sêjac lemeñ kêsêp eñ ma sêkêc eñ tôn.⁴⁷ Go êsêac, tañ sêkô sêwiñ Jesu nanj, nêñ ñac teñ gêbuc nê siñ sa ma gêjac dabuñsêganê sakiñwaga e kêpa tañalaunj su.⁴⁸ Ma Jesu awa gêjac êsêac ma kêsôm gebe “Amac amêñ abe akêc aê tôn, mago agôm amboac adêñ kêjanğowaga teñ, tec aôc siñ to olopoac gêwiñ.⁴⁹ Kêtôm bêcgeñ gajam mêtê gamoa lôm dabuñ gawiñ amac ma akêc aê tôn atom, mago galoc agôm

gebe bin, tañ teto gêc nan, êtu tòn.” ⁵⁰ Ma nacsenomi s, êwi en sin ma sêc sêja.

⁵¹ Ma n̄apalê ten kêdaguc en gêja. En gi tau auc n̄a obogen. Ma êsêac sebe sêkôc en tòn. ⁵² Tec kêpô obo sin gêcna ma gêc ôli n̄aômagen gêja.

Dabuñwaga to laumata sêgôm Jesunê bin

(Mat 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Joaṅ 18:13-14, 19-24)

⁵³ Êsêac sêkôc Jesu dêdên n̄ac dabuñsêga sêja, ma lau dabuñsêga to laumata ma bin̄sutau samob sêkac tauñ sa. ⁵⁴ Ma Petere gêjac tau susu kêdaguc ên e jakêsô dabuñsêganê andu n̄amalac-luñ gêja jagêṅgôn̄ gêwiñ sakin̄waga ma kêsêlu ja. ⁵⁵ Lau dabuñsêga to laumata samob, tañ sêkac sa sêmoa nan, sêsôm bin̄ sebe sêṅgôlin̄ êpi Jesu gebe senac en ênduñja. Mago têtap ten sa atom. ⁵⁶ Lau taêsam sêgôlin̄ bin̄ kêpi en, mago nêñ bin̄ keso tau samob. ⁵⁷ Go lau n̄agêdô dêdi sa ma sêgôlin̄ bin̄ kêpi en gebe ⁵⁸ “Aêac an̄o gebe en kêsôm gebe Lôm dabuñ, tañ sêkwê n̄a lemen̄ nan, aê oc jansen̄ su ma jakwê ten êtiam atôm bêc têlêac, jan̄gôm n̄a lemoc atom.” ⁵⁹ Sêsôm sêjac n̄awaegen, mago nêñ bin̄ keso tau n̄apan̄.

⁶⁰ Ma dabuñsêga gêdi jakêkô êsêac n̄aluñ ma kêtû kênac Jesu gebe “Aôm gobe ôjô bin̄ atom me. Bin̄ amboac ondoc sêgôlin̄ kêpi aôm.” ⁶¹ Mago Jesu gêjam tau tòngeñ, gêjô êsêacnêñ bin̄ ten atom. Ma dabuñsêga kêtû kênac en kêtiam gebe “Aôm Kilisi, n̄ac tañ alanem en nan, Latu aôm me.” ⁶² Ma Jesu gêjô en awa gebe “Aec, aê tau tonec. Ma amac oc alic N̄amalacnê Latu êṅgôn̄ n̄anin̄iñ N̄atau nê an̄oñja ma êwiñ tao undambêña êmêñ.” ⁶³ Ma dabuñsêga kêkac nê n̄akwê gêṅgic ma kêsôm gebe “Tapô lêna lau sêsôm bin̄ lasêña n̄agêdô êtu asagen̄ja. ⁶⁴ Bin̄ alôb-alôb tau tec an̄ôgac. Ma abe amboac ondoc.” Tec êsêac samob sêsôm kêtû ton̄ gebe “En n̄ac tobin̄ tec êmac êndugen̄.”

⁶⁵ Lau n̄agêdô sêkasôp kêpi en ma sêkwa en lan̄ôanô auc, go sêmêgôm lemen̄ ma têtuc en ma sêsôm gêdên en gebe “Oc lasêman̄, asa kêtuc aôm.” Ma sakin̄waga sêkôc en su to têtap engeñ.

Petere gêsa Jesu auc

(Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Joaṅ 18:17, 25-27)

⁶⁶ Ma Petere gêmoa bêbê gêmoa malacluñ ma dabuñsêganê sakin̄wagao ten gêmên. ⁶⁷ En gêlic Petere kêsêlu ja, ma mata gê en e kêsôm gebe “Aôm tec gôwiñ Jesu Nasaret̄ja amboac tonan̄.” ⁶⁸ Mago en kêpa tau gebe “Aê kajala ma n̄oc kauc kêsa kêpi bin̄, tañ aôm kôsôm nan atom.” Go en kêsa sacgêdô gêja ma talec kêtan̄. ⁶⁹ Sakin̄wagao tau gêlic en ma kêsôm kêtiam gêdên lau, tañ sêkô-sêkô nan, gebe “Êsêacnêñ n̄ac ten tônê.” ⁷⁰ Ma en kêpa tau kêtiam. Saun̄geñ acgom, go lau, tañ sêkô-sêkô nan, sêsôm gêdên Petere kêtiam gebe “Bin̄nan̄ogoc, êsêacnêñ n̄ac ten aôm gebe aôm n̄ac Galilain̄ja ten.” ⁷¹ Mago en gêoc awa sa kêpuc boa tau ma kêtôc lêma gebe “Aê kajala n̄ac, tañ amac asôm ênê bin̄ nan atom.” ⁷² Kêsôm bin̄ tonan̄ gêmoa e gacgeñ talec kêtan̄ kêtû dim luagêcna. Tec Petere taê gêjam bin̄, tañ Jesu kêsôm gêdên en nan, gebe “Talec oc êtan̄ êtu dim luagêc atomgeñ ma aôm ônsa aê auc êtu dim têlêac.” Taê gêjam birl tonan̄ ma kêtan̄ nanô.

15

Jesu kêkô Pilata lan̄ônêm

(Mat 27:1-2, 11-14; Luk 23:1-5; Joaṅ 18:28-38)

1 Bêbêc kanucgeŋ lau dabuŋsêga to laumata ma biŋsutau to lau ŋanô samob sêkac sa jasêsôm biŋ kêtû tôn, go sêsô Jesu tôn ma sêkêŋ eŋ gêdêŋ Pilata gêja. 2 Ma Pilata kêtû kênac eŋ gebe “Judanêŋ kiŋ aôm me masi.” Tec Jesu gêjô eŋ awa gebe “Kôsômgaç.” 3 Ma lau dabuŋsêga sêgôliŋ biŋ taêsam kêpi eŋ. 4 Tec Pilata kêtû kênac eŋ kêtiam gebe “Aômnêm biŋ ôjô êsêac awenŋa gêc atom me. Ôlic acgom, êsêac sêgôliŋ biŋ gwalêkiŋ kêpi aômgaç.” 5 Mago Jesu gêjô biŋ teŋ kêtiam atom, tec Pilata gê taê eŋ.

Sêsôm kêtû tôn gebe Jesu êmac endu

(Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; Joan 18:39-19:16)

6 Kêtôm omsêgagen Pilata kêgaboac ŋac kapoacwalôŋa teŋ su gêdêŋ êsêac kêtôm teten. 7 Ma ŋac teŋ, ŋaê Baraba, gêŋgôn kapoacwalô gêwiŋ sêli-lausawaga, taŋ sêjac ŋac teŋ êndu gêdêŋ taŋ sêli taun sa nan. 8 Tec lau sêpi sêja ma teten Pilata gebe êŋgôm êndêŋ êsêac amboac gêgôm-gêgôm gêmoa. 9 Ma Pilata gêjô êsêac awenŋa gebe “Amac abe aê jaŋgamboac Judanêŋ kiŋ su êndêŋ amac me masi.” 10 Gebe eŋ kêjalagac gebe lau dabuŋsêga sêkêŋ Jesu gêdêŋ eŋ kêtû têntac secŋa. 11 Ma lau dabuŋsêga sêli lau sa gebe teten Pilata êŋgamboac Baraba su êndêŋ êsêac. 12 Tec Pilata kêtû kênac êsêac kêtiam gebe “Ma eŋ, taŋ asam eŋ gebe Judanêŋ kiŋ nan, jaŋgôm eŋ amboac ondod.” 13 Ma êsêac sêmôêc kêtiam gebe “Ônac eŋ êpi kakesotau.” 14 Ma Pilata kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Eŋ gêgôm sec ondod.” Mago êsêac sêmôêc sêoc aucgeŋ gebe “Ônac eŋ êpi kakesotau.” 15 Pilata gebe ênac malô lau têntac, tec kêgaboac Baraba su gêdêŋ êsêac ma kêsôm si Jesu ma kêkêŋ eŋ gêja gebe sênac eŋ êpi kakesotau.

Siŋwaga sêsu Jesu susu

(Mat 27:27-31; Joan 19:2-3)

16 Siŋwaga sêwê Jesu sêja gôliŋ-waganê andu ma sêkalem siŋwaga samucgeŋ sa. 17 Go sêkêŋ eŋ kêsô ŋakwê asôsamuc teŋ ma sêmôê okêm kêtû sunsuŋ jasêkêŋ eŋ kêkuc. 18 Ma awenŋ gêjac eŋ to sê moalêc eŋ gebe “Judanêŋ kiŋ, ômoa ŋajamôn.” 19 Ma si eŋ ŋa ôpic kêsêp mômêapac to sêkasôp kêpi eŋ, ma sêpôn aenduc to awenŋ gêoc eŋ. 20 Sêsu eŋ susu su acgom, go sêkwalec ŋakwê asôsamuc nan su ma sêu tau nê ŋakwê gêsasŋ eŋ kêtiam. Ma sêwê eŋ sêsa sêja sebe sênac eŋ êpi kakesotau.

Sêjac Jesu kêpi kakesotau

(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Joan 19:17-27)

21 Sêsa sêja e dêdac ŋac teŋ kêsâ anŋa kôm gêmêŋ, Alesandere agêc Rupu tamenŋ Simon anŋa Kurene. Tec sêkac eŋ g ebe êoc Jesunê kakesotau. 22 Ma sêkôc Jesu sêpi gamêŋ Golgata sêja, tanam ôkwi gebe “Gamêŋ mokê-lacŋa.” 23 Ma sêsuŋ wain togêŋ ŋamakic gêdêŋ eŋ gebe ênôm e gedec. 24 Sêjac eŋ kêpi kakesotau su, go sebe sênac sam ênê ŋakwê, tec sêpuc kapoac gebe sêlic asa oc êkôc asagen. 25 Oc mênŋic lauŋ sa ma sêjac eŋ kêpi kakesotau gêja. 26 Ma teto ŋabinŋ gêwiŋ gebe “Judanêŋ kin tonec.” 27 Ma sêjac kêjaŋgowaga luagêc sêpi kakesotau sêwiŋ eŋ, teŋ geŋkaleŋ ênê anôŋa ma teŋ geŋkaleŋ ênê gasêŋa. [28 Tec biŋ, taŋ teto gêc nan, gebe “Sêsam eŋ gêwiŋ lau sec” nan, kêtû tôn.]

29 Ma lau, taŋ sêwê sêja sêmêŋ semoa nan, têdainŋ gêsusŋ ma sêsôm biŋ alôb-alôb kêpi eŋ gebe “Op, aôm tau, taŋ gobe onseŋ lôm dabuŋ su ma ôkwê sa êndêŋ bêc têlêac nan, 30 ônam taôm sa ma ôsêp anŋa kakesotau ômôênmar.” 31 Lau dabuŋsêga to biŋsutau sêsu eŋ susu amboac tonan to

sêsôm gédêj taun gebe “Lau nãgêdô tec gêjam êsêac sa, mago gêjam tau sa jakêtom atom. ³² Kilisi, Israelnêj kin, êsêp anãa kakesotau êmêjman, go talic ec takêj êwiñ enj.” Ma êsêagêc, tañ sêjac agêc sêwiñ enj nan, têtanj pêlê enj amboac tonanjenj.

Jesu gêmac êndu

(Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Joañ 19:28-30)

³³ Gêdêj tañ oc kêkô ñalun nan, gêsunjbôm gêjam gamêj samucgenj auc e gêdêj ocmata. ³⁴ Ma gêdêj ocmata tonanj Jesu gêmôêc awa kapôêj gebe “Êli, Êli lama sabatani,” tanam ôkwi gebe “Aêñoc Anôtô, aêñoc Anôtô, amboac ondod gôwi aê sinj.” ³⁵ Ma lau nãgêdô, tañ sêkô ñagala nan, sêñô tec sêsôm gebe “Kec, enj gêmôêc Elia.” ³⁶ Ma ñac tenj kêlêti gêja kêsac mêckelep tôn kêsêp bu ñamakic ma jagêsunj gêdêj enj gênôm ma kêsôm gebe “Akôgenj ma talic acgom, Elia oc mênêkôc enj su me masi.” ³⁷ Go Jesu gêmôêc awa kapôêj ma gêmac êndu.

³⁸ Ma obo baliñ, tañ genkalenj lôm dabun nan, kêkac tau gêñgic gêja luagêc anãa ñaô e jakêsu ñalabu. ³⁹ Ma kapitai, tañ kêkô kêkanôn Jesunê kakesotau nan, kêkô e gêlic Jesu gêmac êndu amboac tonanj ma kêsôm gebe “Ñac tonec Anôtônê Latu enj binñanôgoc.” ⁴⁰ Lauo nãgêdô sêkô ec jaêcgenj ma sêlic sêwiñ. Êsêacnêj ñagêdô tonec Maria Magdalanja ma Jakobo saunj agêc Joses tenenji Maria ma Salome. ⁴¹ Gêdêj tañ Jesu gêmôa Galilaia nan, lauo tonanj têdaguc enj ma sêjam sakinj enj. Ma nãgêdô taêsam, tañ sêpi Jerusalem sêwiñ enj sêja nan, sêkô sêwiñ amboac tonanj.

Sêsunj Jesu

(Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Joañ 19:38-42)

⁴² Ñakêtula ma sêmasanj taunj gebe ñaelenj oc sêlic sabat. ⁴³ Tec kasêga towae tenj, ñaê Josep anãa Arimatia, gêmên, tañ gêôn Anôtônê gamêj amboac tonanj nan. Enj taê kêpa sugenj kêsô gêdêj Pilata gêja ma keteñ Jesunê ñawêlêlanj. ⁴⁴ Pilata gêñô gebe Jesu gêmac êndu su, tec gê go ma gêmôêc kapitai tau mênkêtu kênac enj gebe “Ñac tau gêmac êndu su me.” ⁴⁵ Enj gêñô kêtu katô anãa kapitainê, tec gêwi ñawêlêlanj sinj gêdêj Josep. ⁴⁶ Ma Josep gêjam ôli obo kwalam-kwalam tenj ma jakêkôc enj su anãa kakesotau mênkêsabanj enj kêsêp obo tonanj ma ketoc enj gêc sêô tenj, tañ sêsap kêsêp poc nan, ma kêsabi poc jagêsanj sêawa auc. ⁴⁷ Ma Maria anãa Magdala agêc Joses têna Maria sêlic gamêj, tañ tetoc enj gêc nanj.

16

Jesu gêdi sa

(Mat 28:1-8; Luk 24:1-12; Joañ 20:1-10)

¹ Sabat gêbacnê acgom, go Maria anãa Magdala agêc Jakobo têna Maria ma Salome sêjam ôli gêñmalu sebe nasêninj oso enj. ² Tec woke ñabêc ñamatarãa gêdêj bêbêc kanucgenj jasêô lasê sêô, go oc kêpi. ³ Ma sêsôm gêdêj taunj gebe “Asa ênsambi poc anãa seawa su êndêj aêac.” ⁴ (Gebe poc tau kapôêj.) Sêôc matenãnô sa e sêlic poc tau sêsabi su. ⁵ Tec sêsô sêlêlôm sêja e sêl ic ñac matac tenj to ñakwê sêpsêp baliñ gêñgôn kêsianônja ma selendec. ⁶ Ma enj kêsôm gêdêj êsêac gebe “Alendec atom. Amac asôm Jesu Nasaretnã, tañ sêjac enj kêpi kakesotau nanj. Enj gêdi sa su, gêmôa tonec atom. Alic, mala tañ tetoc enj gêc nanj tonec. ⁷ Ana ma asôm ñawae êndêj ênê ñacsenjomni to Petere genje Enj oc êmunj amac êna Galilaia, oc alic

en anġa ônê êtôm biñ, tañ kêsôm gêdêñ amac nañ.” ⁸ Tec lauo tau sêsa anġa sêo sêc sêja gebe têtênêp e katunġ gêjaña. Ma sêsôm biñ tenġ gêdêñ lasi tenġ atom gebe têtêc taunġ.

Jesu yeoc tau lasê gêdêñ Maria Magdalaña
(Mat 28:9-10; Joaņ 20:11-18)

⁹ Jesu gêdi sa gêdêñ woke ñabêc ñamataña gêdêñ bêbêc kanucġen su acgom, go geoc tau lasê gêdêñ Maria anġa Magdala, tañ kêtinġ ñalau sec 7 anġa ênê sêsa sêja nañ, kêtu ñamata. ¹⁰ Awê tau gêja ma kêsôm ñawae gêdêñ nê lau, tañ sêmoa sêwiñ enġ nañ. Êsêac sêmoa tonêñ ñalêlôm ñawapacġen ma têtanġ. ¹¹ Êsêac sêñô gebe Jesu gêmoa mata jali ma awê tau gêlic enġ, mago sêkêñ gêwiñ atom.

Jesu geoc tau lasê gêdêñ ñacseñomi luagêc
(Luk 24:13-35)

¹² Tonañ su acgom, go Jesu geoc tau lasê gêjam ñac tenġ lanġô gêdêñ êsêagêc ñac luagêc, tañ sêsêlêñ sêmoa gamêñ ñasawa tenġ. ¹³ Ñaclagêc tonanġ sêja sêsôm ñawae gêdêñ lau ñagêdô, mago sêkêñ gêwiñ êsêagêc atom amboac tonanġenġ.

Jesu geoc tau lasê gêdêñ nê aposolo
(Mat 28:16-20; Luk 24:36-49; Joaņ 20:19-23)

¹⁴ Kêtu ñamu enġ geoc tau lasê gêdêñ lau 11 gêdêñ tañ senġ gêñ sêñgôn tebo, ma kêsôm êsêac kêtu sêkêñ gêwiñ atom to kêtu nêñ ñalêlôm ñadaniña, gebe êsêac sêkêñ gêwiñ lau, tañ sêlic enġ gêdi sa ñanô nañ, nêñ biñ atom.

¹⁵ Ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Atôm nom ñagamêñ samob ana ma anam mêtê ñawae ñajam êndêñ ñamalac peberġ. ¹⁶ Lau tañ sêkêñ gêwiñ ma sêlinġ sanġu nañ, Anôtô oc ênam êsêac kêsi. Ma êsêac, tañ sêkêñ gêwiñ atom nañ, oc sênaña. ¹⁷ Gêñtalô tonec oc êwiñ lau-sêkêñ-gêwiñwaga gebe têtinġ ñalau sec su sênam aê lanġôc to sêsôm biñ ña awenġ wakuc, ¹⁸ lemenġ sêkôc moac sa ma embe sênôm gêñ ñamalac tenġ, oc êmalac êsêac atom, sêu lemenġ ênsac lau gêmac ma oc ñajam êsa.”

Jesu kêpi undambê gêja
(Luk 24:50-53; Apos 1:4-11)

¹⁹ Apômtau Jesu kêsôm biñ gêdêñ êsêac su acgom, go Anôtô kêsunġ enġ sa kêpi undambê jagêñgôn ênê anôña. ²⁰ Ma ñacseñomi taunġ têtôm gamê samob sêja ma sêjam mêtê kêtôm gamêñġenġ ma Apômtau gêjam kôm gêwiñ êsêac to kêpuc nê biñ tôñ ña gêñtalô, tañ gêgôm nañ.

Nawae Najam kêtôm LUKA KETO

Nawae Najam kêtôm Luka Keto nec gêwa Jesu sa gebe Israelnêh Kêsiwaga, tañ Anôtô geoc enj lasê gédênj êsêac nañ, ma lau nomña samob tapaôngeñ nêh Kêsiwaga tau enj gêwiñ amboac tonanげñ. Luka taugenj keto gebe Apômtaunê Nalau Dabuñ kékalema Jesu gebe “êsôm Nawae Najam lasê êndênj lau ñalêlôm sawa” (4:18). Nawae Najam tau tec gêjac lau sêngônj jageo to sêoc ñawapac tokainj-tokainj nañ ñawae. Aêac tatap ñalô têntac wapiña sa anげa Lukan gêjam môkêlatu ñamataña luagêc, tañ kêsôm Jesu gêmênj nom nec ñabonja lasê nañ auc, go anげa môkêlatu ñamuña, tañ keto Jesu kêpi undambê gêja ñaminj nañ, amboac tonanげñ.

Anげa ñasêbu 2 to 6ña (alic ñadênanj sêpuc gêc ñalabuña) aêac tatap binj to miñ ñagêdô taêsam sa, nañ Luka taugenj keto gêc Nawae Najam tonec, amboac anげa sêjam wê lambinげa ma gejobwaga bôcña dêdênj ñapalê Jesu sêja Betlehem nañ, to ñapalê Jesu gêh-gônj lôm dabuñ, go binjôlinj Nac Samaritinja taê walô ñac gêbac ma Latu Gêjaña to ñagêdô gêwiñ. Binj tañ Nawae Najam tonec kêwaka sa gêc awêgeñ nañ, ñagêdô tonec gebe Tatenj mec ñabinj to Nalau Dabuñ nê binj ma Anôtô kêsuc sec ôkwi ñabinj.

Nadênanj

1. Gêjac m Nawae Najam tau 1:1-4
2. Joan agêc Jesu nêh binj ñapalêgeñña 1:5–2:52
3. Nackêsagu Joan nê sakinj 3:1-20
4. Jesu gêlinj sanğu ma Sadanj kêlêtôm enj 3:21–4:13
5. Jesunê sakinj anげa Galilaia 4:14–9:50
6. Gêdi anげa Galilaia gêja Jerusalem 9:51–19:27
7. Jesunê woke ñamuña anげa Jerusalem ma malac, tañ gêc malac tau ñagala nañ 19:28–23:56
8. Apômtau gêdi sa to jageoc tau lasê ma kêpi undambê gêja 24:1-53

Binj tau ñam

¹ Lau taêsam sêsaê gebe sênac miñ binj, tañ kêsua gêdênj aêacnêh têm nañ, sêpuc gêdôgeñ. ² Êsêac teto miñ kêtôm lau, tañ matenjanô sêlic gêdênj tañ gêjac m tau ma sêjam sakinj mêtê tau nañ, sêjac tulu gêdênj aêac. ³ O ñac towae Teopili tau, aê tec galic ñajam amboac tonanげñ, tec kakip binj tau sa kagêluc tomalagenj ma kato kadênanげñ gêdênj aôm, ⁴ gebe ôjala binj, tañ têdônj gêdênj aôm nañ, gebe binjnanôgeñ.

Nackêsagu Joan nê puc têna êkôc enげa

⁵ Gêdênj kinj Judaijaña Herodo nê têm nañ dabuñwaga tenj gêmoea, ñaê Sakaria. Enj gêjam sakinj gêwiñ dabuñwaga Abia nê tonj. Enj gêjam awê anげa Aronnê wakuc nêh, ñaê Elisabet. ⁶ Anôtô gêlic êsêagêc lulu gêdêngeñ, gebe sêsa nêh lêh sejoj Apômtaunê binjsu to ñagôlinj samob ñabinj masigenj sêmoea. ⁷ Agêcnêh gôlôac masi, gebe Elisabet enj awê kapoac, ma agêc nê akweñ têtû lauo ñanô to ñac.

⁸ Ma gêdênj tañ Sakarianê tonj nêh têm sênam sakinげa nañ, enj gêjam nê kôm dabuñwagaña gêmoea Anôtônê lanjônêmña. ⁹ Ma sêpuc kapoac kêtôm dabuñwaganênj mêtê e jakêsêp enj gebe êsô Apômtaunê lôm dabuñ naêkênj da jadaunげa. ¹⁰ Ma gêdênj noc sêkênj da jadaunげa nañ, lau samucgeñ tetenj

mec semoa dêmôêḡa. ¹¹ Ma Apômtaunê aḡela teḡ geoc tau lasê gedey eḡ kêkô kêsî altar jadaunḡa ḡaanôḡa. ¹² Sakaria gelic e kêlênsôḡ eḡ ma kêtakê ḡanô. ¹³ Tec aḡela kêsôm gêdêḡ eḡ gebe “Sakaria, ôtêc taôm atom, gebe Anôtô gêḡô nêḡ mecgac. Aômḡnêḡ awê Elisabet oc êkôc latôm teḡ ma ôê ênê ḡaê gebe Joaḡ. ¹⁴ Aôm oc ôtu samuc ma ômoa totêḡtac ḡajamgeḡ ma lau taêsam têtu samuc êndêḡ bêc têna êkôc eḡḡa amboac tonanḡ. ¹⁵ Eḡ êtu ḡac towae êkô Apômtau laḡônêḡ ma ênôm wain to bu ḡaclai atom. Eḡ ênêc têna têtacclêlômgeḡ ma ḡalau Dabuḡ êḡnam eḡ auc kwananḡeḡ, ¹⁶ gebe eḡ êḡnam Israelnêḡ gôlôac taêsam ôkwi dêndêḡ Apômtau, nêḡ Anôtô, sêḡmu sêna. ¹⁷ ḡac tau tonanḡ Elianê ḡalau to ḡaclai êḡpi eḡ ma êsêlêḡ êḡmuḡ Apômtau, gebe êḡnam tamenḡinêḡ ḡalêlôm ôkwi êndêḡ latuḡi ma lau taḡeḡḡpêc dêndêḡ lau, taḡ sêsap biḡgêdêḡ tôḡ naḡ, oc êḡmansaḡ lau sêḡnac dabiḡ nêḡ ḡalêlôm ḡapeḡ êtu Apômtauḡa.”

¹⁸ Go Sakaria kêsôm gêdêḡ aḡela gebe “Aê jajala biḡ tonanḡ êndêḡ asageḡ, aêagêc ḡoc awê atu lauo ḡanô to ḡac su nec.” ¹⁹ Tec aḡela gêḡô eḡ awa gebe “Aê Gabriel tec kakô Anôtô laḡônêḡ, ma eḡ kêsakiḡ aê gebe jasôm biḡ êndêḡ aôm ma jakêḡ ḡawae ḡajam tonec êndêḡ aôm. ²⁰ Mago aôm kôkêḡ gêwiḡ aêḡoc biḡ, taḡ oc ḡanô êsa êndêḡ ḡanoc tau naḡ atom. Amboac tonanḡ oc awammê êsa, ôsôm biḡ naeo ômoa e êndêḡ bêc, taḡ biḡ tau êtu anô su acgom.”

²¹ Lau sêôḡ Sakaria elêḡmê ma sêḡnac mateḡ eḡ gebe gêḡmoa lôm dabuḡ e ḡḡeḡgeḡ su nec. ²² Go kêsâ gêḡmêḡ ma gebe êsôm biḡ êndêḡ êsêac e gêḡôm jageo. Tec êsêacnêḡ kauc kêsâ gebe eḡ oc gêlic gêḡ ḡakatu teḡ aḡḡa lôm dabuḡac. Amboac tonanḡ eḡ gêḡam dôḡdôḡ biḡgêḡ gêdêḡ êsêac ma gêḡam tau tôḡ kêkô.

²³ Gêḡmoa e nê bêc sakiḡḡa gêbacnê ma gêc gêḡmu gêḡa nê andu kêtiam. ²⁴ Têḡ ḡagêdô gêbacnê, go Elisabet kêkêkam ḡapalê ma kêsḡiḡ tau gêḡmoa aḡôḡ lemeḡ teḡ, ma kêsôm gebe ²⁵ “Gêḡ tonanḡ Apômtau gêḡôm gêdêḡ aê, gêdêḡ têḡ taê gêḡam aêḡa eḡ kêkac majoc su aḡḡa launêḡ.”

Jesunê puc têna êkôc eḡḡa

²⁶ Elisabet kêkêkam ḡapalê ḡaajôḡ kêtu 6, go Anôtô kêsakiḡ aḡela Gabriel gêḡa malac Galilaiaḡa teḡ, ḡaê Nasaret, ²⁷ gêdêḡ awêtakiḡ teḡ, taḡ sê eḡ gêdêḡ ḡac teḡ, ḡaê Josep, kwananḡeḡ gebe agêc sêḡnam tauḡ. ḡac tau aḡḡa Dawidnê gôlôac. Ma awê tau nê ḡaê Maria. ²⁸ Aḡela kêsô gêdêḡ eḡ gêḡa ma kêsôm gebe “O gabêḡamo, biḡmalô êndêḡ aôm, Apômtau gêwiḡ aômḡoc.” ²⁹ Maria gêḡô biḡ tonanḡ e kêlênsôḡ eḡ ḡanô ma taê gêḡam gebe “Awa gêḡac aê amboac tonec kêtu asageḡḡa.” ³⁰ Tec aḡela kêsôm gêdêḡ eḡ gebe “Maria, ôtêc taôm atom, gebe Anôtô gêlic aôm gêḡac mataanô ḡajam. ³¹ Ôlic acgom, aôm oc ôkêkam ḡapalê e ôkôc latôm teḡ ma ôê ênê ḡaê Jesu. ³² ḡac tau tonanḡ oc êtu ḡac towae ma sêsam eḡ gebe Lôlôc ḡatau nê Latu. Apômtau Anôtô oc êkêḡ eḡ êḡḡôḡ aba Dawid nê lêḡpôḡ, ³³ gebe eḡ oc êtu kiḡ ma êḡnam gôliḡ Jakobnê gôlôac endey tôḡgeḡ. Ma ênê gamêḡ kiḡḡa ḡatêku masi.”

³⁴ Ma Maria kêsôm gêdêḡ aḡela gebe “Biḡ tau ḡanô êsa amboac ondoc, gebe aêḡoc akweḡ masi.” ³⁵ Tec aḡela gêḡô eḡ awa gebe “ḡalau Dabuḡ mêḡêḡpi aôm ma Lôlôc ḡatau nê ḡaclai mêḡêḡnam aḡuḡ aôm. Amboac tonanḡ ḡapalê, taḡ aôm ôkôc naḡ, sêsam eḡ gebe dabuḡ, eḡ Anôtônê Latu. ³⁶ Gôlicḡac me, nêḡ tawaḡo Elisabet, taḡ kêtu awêanôḡac ma sêsam eḡ

gebe awê kapoac nan, tec kékêkam ñapalê gêmoa e galoc ñaajôn kêtú 6gac,
 37 gebe Anôtô en ñaclai, en kêtôm gêñ samobña.”

38 Ma Maria kêsôm gebe “Amboac tonan, Apômtaunê sakinwagao aê, ma bin, tan kôsôm nan, oc êtu tôn êpi aê.” Go anêla gêwi en sin ma gêc gêja.

Maria kêtú ñaclen gédên Elisabet

39 Gédên ñasawa tonan Maria gêdi kêsaiç tau e jakêpi Judanên gamên lônça jagêo lasê malac ten, 40 ma kêsô Sakarianê andu gêja e awa gêjac Elisabet. 41 Elisabet gêñ Maria awa gêjac en, tec ñapalê géboan ança têna têtacélôm. Ma Nalau Dêbuñ gêjam Elisabet auc 42 e awa gêoc en ña awa kapôên ma kêsôm gebe “Anôtô gêjam mec aôm kêlêlêc lauo ñagêdô su ma gêjam mec ñanô têtacélômña gêwiñ. 43 Aê amboac ondoc, tec aênoc Apômtau têna gédên aê gêmên nec. 44 Gôlicgac me, awam gêjac aê kêsô tanocsur e ñapalê kêtú samuc tec géboan ança têtacélôm. 45 Aê aoc gêoc awê, tan kékên gêwiñ gebe bin, tan Apômtau kêsôm gédên en nan, oc êtu tôn.”

Marianê wê lambiña

46 Go Maria kêsôm gebe
 “Aênoc ñalêlôm gêoc Apômtau sa
 47 ma katuc kêtú samuc ñoc kêsiwaga Anôtô,
 48 gebe gewec gédên nê sakinwagao ñaôma aê,
 tec galoc gólôac togólôac samob oc awen êoc aê.
 49 Gebe en ñaclai ñatau gégôm gêñsêga kêtú aêna, ênê ñaê dabuñ.
 50 En taê walô gólôac togólôac, tan têtêc en nan.
 51 Ênê lêma gégôm gêñ ñaclai
 ma kêta lau, tan nêñ ñalêlôm sêkian tauñ sa nan, salin-salin sêja.
 52 En kêtin gôlinwaga ñajaña ança nêñ lêpôn su ma ketoc lau ñaôma sa.
 53 Lau tan mo gêjô êsêac nan, tec kékên gêñ ñajam gêjam êsêac aucgen
 ma kêtin lau tolêlôm su tolemeñ sawagen.
 54 En gêjam nê sakinwaga Israel sa taê gêjam nê moasin
 55 kêtôm bin, tan gêjac mata gédên aêac tamenj Abraham to nê wakuc nan,
 ma ênêc enden tôngen.”
 56 Maria gêmoa gêwiñ Elisabet amboac ajôn têlêac, go gêmu gêja nê gamên kêtiam.

Joan têna kêkôc en

57 Têm Elisabet êkôc ñapalêña kêdabin, tec kêkôc ñapalê ñac ten. 58 Ma ênê lau, tan nêñ sackapoagêdô gédên tau nan, to nêñ tawan sêñô Apômtau gégôm nê taê walô ñanô kêsâ kêpi en ñawae ma têtac ñajam kêsâ sêwiñ en.
 59 Nâbêc kêtú 8 ma sêkac sa sêja sebe sêsa ñapalê tau ma sê tama Sakaria nê ñaê êpi en. 60 Mago têna kêsôm gebe “Masi, taê ênê ñaê gebe Joan.”
 61 Tec êsêac sêsôm gédên en gebe “Nêm lau ten sêmoa ondoc, tan nêñ ñaê amboac tonan.” 62 Ma sêjac kajo tama gebe mêntau êsôm acgom. 63 Tec en gêjam dôñdôn gebe sêkên tapele saun ten êndên en ma keto gebe “Ênê ñaê Joan.” Ma samob sê taên. 64 Ma sep tagen awasun to imbêla kêtú golon ma kêsôm bin lasê to kêlanem Anôtô. 65 Ma nêñ lau samob, tan nêñ sackapoagêdô gédên tau nan, têtêc tauñ. Ma lau samob sêjam bin tau kêtú binjalôm e gêjam lau, tan sêngôn Judaia ñagamên lônça nan, auc samucgen.
 66 Êsêac samob, tan sêñô bin tau nan, taên gêjam gêc nêñ ñalêlômgen gebe “Ñapalê tonac amboac ondoc.” Êsêac sêlic gebe Apômtau lêma gêwiñ en.

Sakaria geoc bill lasé

⁶⁷ Ma Njalau Dabun gêjam tama Sakaria auc e geoc binj lasé ma kêsôm gebe

⁶⁸ “Aê jalambin Apômtau, Israelnêj Anôtô, gebe kêtü naclej mêngêjam né lau kési.

⁶⁹ Enj kékêj késiwaga tonacjai tec mênjkésa anja né sakinwaga Dawid né gólôac,

⁷⁰ kêtôm enj tau kêsôm késa né propete dabun gêmunja awensun gebe

⁷¹ ênam aêac kési anja nanj nacjo to anja lau samob, tanj sêkêj kisa aêac nanj lemenj.

⁷² Enj taê walô aêac tamenj to taê gêjam né poac dabun.

⁷³ Enj gêjac mata binj to kêtôc lêma gédêj tamenj Abraham gebe

⁷⁴ ênam aêac kési anja nanj nacjo lemenj ma êkêj aêac tanam sakin enj tatêc tauj atom.

⁷⁵ Tatu lau dabun to gédêj tamoa en lajônêmja êtôm aêacnêj têm samob.

⁷⁶ Ma aôm njapalênenec, lau oc sêsam aôm gebe Lôlôc Natau né propete.

Aôm oc ômunj Apômtau gebe ômansanj êné intêna.

⁷⁷ Aôm oc ôkêj êné lau sêjala moasinj, tanj njam kêsêp kêsuc nêj sec ôkwinja.

⁷⁸ Aêacnêj Anôtô taê walô aêac njanô tec êkêj njawê mênjêsa anja lôlôc gebe êtu naclej aêac

⁷⁹ ma êpô êsêac, tanj sêngôj gêsunjôm to gêmacanô njakanuc nanj, to êwê aêac enjkainj katôgenj tasa lêj binjalôja.”

⁸⁰ Njapalê tau kêtü kapôenj ma né kauc taê gêjam binj njapep, go jagêmoa gamênj sawa e gédêj béc, tanj kêtôc tau gédêj lau Israel nanj.

2

Jesu têna kékôc enj

(Mat 1:18-25)

¹ Gédêj njasawa tonanj kaisara Augustu kêjatu binj tenj gebe teto lau samob, tanj sêngôj nom samucgenj nanj, nêj njâ sa. ² Kôm tau tonanj sêjac m gédêj gôlinwaga Suriana Kuren gêngôj, ³ ma lau samob dèdi sêja nêj malacmôkê gédêj-gédêngenj gebe teto êsêac. ⁴ Tec Josep anja malac Galilaiana Nasaret kêpi Judaia gêja Dawidnê malac, njâ Betlehem, gebe enj anja Dawidnê gólôac tauj nêj. ⁵ Enj gebe teto êsêagêic né awê Maria, tanj sê êsêagêc dèdêj tauj nanj, ma awê tau kékêkam njapalê gêmoa. ⁶ Agêc jasêngôj tonanj e têm Maria êkôc njapalêna kédabinj. ⁷ Tec kékôc latu njamêc, nanj kékwa enj nj obo auc ma ketoc enj gêc bôcnêj sac tenj, gebe nêj gamênj njasawa tenj gêc andu naclejja atom.

Gejobwaga to anjela

⁸ Ma gamênj tonanj njagejobwaga sêmoa jasejop nêj domba gédêj gêbêc sêmoa oba. ⁹ Tec Apômtaunê anjela tenj gêô lasé gédêj êsêac e Apômtaunê njawasi kêpô êsêac gêjam aucgenj ma nêj njalêlôm njatutuc njanô. ¹⁰ Tec anjela kêsôm gédêj êsêac gebe “Atêc taôm atom, alicgac me, aê jasôm njawae njam atu samucnja tenj êndêj amac, njawae tau oc êtu tapa ênam lau samucgenj auc. ¹¹ Galoc tonec amacnêm késiwaga Apômtau Kilisi kêtü njamalac anja Dawidnê malac. ¹² Amac ajala enj êndêj njabelo tonec gebe Atap njapalê dedec tenj sa, tanj sêkwê enj nj obo auc ma sêkêj enj gêc bôcnêj sac.”

¹³ Ma sep tagen lau sin undambêna taêsam mênsêwin aŋela tau ma sêlanem Anôtô gebe ¹⁴ “Anôtônê wae êsa aŋga lôlôc ma binjalô ênêc nom, tan Anôtô gêlic lau tau njam.”

¹⁵ Aŋela têtaiŋ tauŋ su aŋga êsêacnêŋ sêmu sêja undambê acgom, go gejobwaga sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe “Ajôc, tawac Betlehem ma talic bin, tan mênkêsa ma Apômtau kékêŋ ŋawae gêdêŋ aêac nan acgom.” ¹⁶ Ma ac sêsaic taunŋen sêja e têtap Maria agêc Josep sa ma sêlic ŋapalê dedec tau gêc sac. ¹⁷ Sêlic su ma têdôŋ bin, tan aŋela kêsôm kêpi ŋapalê tau nan, gêdêŋ êsêac. ¹⁸ Ma lau samob, tan sêŋô bin nan gejobwaga sêjac min nan, sê taêŋ ŋanô. ¹⁹ Ma Maria kêmasaŋ bin samob tonan ŋai napep ma taê gêjam gêc nê ŋalêlôm. ²⁰ Gejobwaga sêmu sêja ma awenŋ gêôc Anôtô to sêlanem en kêtû bin samob, tan sêŋô to sêlic kêtôm aŋela kêsôm gêdêŋ êsêac nanŋa.

Sê Jesunê ŋaê

²¹ Bêc kêtû 8, go sêsa ŋapalê tau ma sê ênê ŋaê, tan aŋela kêsam gêdêŋ en gêc têna têtacilêlôm atomŋen nan, gebe Jesu.

Têtôc ŋapalê tau aŋga lôm dabuŋ

²² Têm sêmbuŋ ŋatêmui suŋa gêbacnê kêtôm Mosenê binjsu, go Maria agêc Josep sêkôc ŋapalê sêpi Jerusalem sêja sebe sênsuŋ en êndêŋ Apômtau. ²³ Ac sêgôm kêtôm bin, tan teto gêc Apômtaunê binjsu gebe “Ŋamêc samob, tan tenenŋi sêkôc nan, sênam dabuŋ êsêac napep, gebe têtû Apômtaunê gêŋ.” ²⁴ Ma agêc sêkêŋ da kêtôm bin, tan sêsôm gêc Apômtaunê binjsu gebe “Moŋgôm luagêc me balôsi ŋalatu luagêc.”

²⁵ Gêdêŋ tonan ŋac ten, nê ŋaê Simeon, gêmoa Jerusalem. Ŋac tau en ŋac gêdêŋ to ôli andan Anôtô ma gêôŋ Israelnêŋ binjalô ŋam gêmoa ma Ŋalau Dabuŋ gêjam en auc. ²⁶ Ŋalau Dabuŋ tau gêwa sa gêdêŋ en gebe êmac êndu atom e êlic Apômtaunê Kilisi acgom. ²⁷ Tec Ŋalau Dabuŋ gêôc en kêsô lôm dabuŋ gêja. Ma gêdêŋ tan têna agêc tama sêkôc ŋapalê Jesu sêsô sêja sebe nasêŋgôm gêŋ êtôm binjsu ŋajatu nan, ²⁸ tec Simeon kêsip en sa ma kêlanem Anôtô gebe

²⁹ “Apômtau, galoc ôkôc nêŋ ŋacsakiŋ aê tobinjalôŋen jawac êtôm nêŋ bin, ³⁰ gebe matocanô galic nêŋ moasiŋ ŋam,

³¹ tan kômasaŋ gêc awêgeŋ nan, gebe lau samob sêlicŋa.

³² En oc êtu ja êpô lau samuc to êtu nêŋ lau Israel nêŋ ŋawasi.”

³³ Tama agêc têna sê taêŋ bin, tan sêsôm kêpi ŋapalê nan. ³⁴ Go Simeon gêjam mec êsêac ma kêsôm gêdêŋ têna Maria gebe “Gôlicgac me, ŋapalê tonoc oc êŋgôm Israelnêŋ lau taêsam sembenŋ to sêndi sa. Lau ŋagêdô oc sênac en êtu mu, mago ŋagêdô oc sêsôm sêôc aucŋen. ³⁵ Bin tonan êsa gebe eoc lau taêsam nêŋ ŋalêlôm ŋabinŋ lasê. Ma aôm taôm nêŋ ŋalêlôm oc epen aôm êtôm kêŋ kêkô nêŋ ŋalêlôm.”

³⁶ Go Panuel latuo, propeteo ten, gêŋgôŋ, ŋaê Ana. Awê tonan aŋga Asernê gôlôalc. Ênê jala taêsam ŋanô. En gêmoa awêtakiŋen e gêjam ŋac sa ma agêc sêmoa sêwinŋ tauŋ jala 7, ³⁷ go kêtû awêtuc gêŋgôŋ e nê jala kêtû 84. Mago gêwi lôm dabuŋ sin atom, gêjam sakiŋ Anôtô ma gêjam dabuŋ mo to ketenŋ mec kêtôm gêbêc to gelenŋen. ³⁸ Gêdêŋ ŋasawa tecenanŋen en gêô lasê jagêjam danŋe Anôtô ma gêwa ŋapalê sa gêdêŋ lau samob, tan sêôŋ têtôm Anôtô ênam Jerusalem kêsina nan.

Sêmu sêja Nasaret

³⁹ Sêjac dabinj gênj samob kêtôm Apômtaunê binjsu njajatu e gêbacnê acgom, go sêmu sêja Galilaia jasêngôn nênj malac Nasaret. ⁴⁰ Njapalê kêtôp e kêtû kapôênj ma mêtê gêjam enj auc to Anôtônê moasinj kêpi enj.

Njapalê Jesu gêngônj lôm dabunj

⁴¹ Kêtôm jalagenj Jesu têna agêc tama sêpi Jerusalem sêja sêlic omsêga Pasa. ⁴² Gêdênj tanj njapalê Jesu nê jala kêtû 12 nanj, ac sêmu sêpi sêja kêtôm omsêga njamêtê. ⁴³ Pasa gêbacnê, go êsêac sêc sêmu sêja ma njapalê Jesu gacgenj gêngônj Jerusalem, ma têna agêc tama sêjam kauc. ⁴⁴ Êsêagêc sebo enj oc gêwinj nênj lau njagêdô, tec sêsêlênj oc samuc tenj ma sêsôm enj anja nênj tawanj to lau ôlinj andanj taunja, ⁴⁵ e têtap enj sa atom. Tec sêmu sêja Jerusalem jasêsôm enj. ⁴⁶ Sêsôm sêmoa e bêc têlêac gêjanja acgom, go têtap enj sa gêngônj lôm dabunj kêsêp lau-mêtêwaga njalêlôm gênjô êsêacnênj binj ma kêtû kênac-kênac êsêac. ⁴⁷ Ma samob, tanj sênjô ênjê binj nanj, sênjac lemenj kêtû ênê kauc to binj, tanj gêjô êsêac awenjanja. ⁴⁸ Agêc sêlic enj e têtakê ma têna kêsôm gêdênj enj gebe “Latucenec, amboac ondoc, tec gôgôm aêagêc amboac tonanj. Ôlic acgom, aêagêc tamam asôm aôm totaênj-totaênjenj tec amoa.” ⁴⁹ Ma enj kêsôm gêdênj êsêagêc gebe “Agêc asôm aê kêtû asagenja. Agêc alic njoc njalêlôm kêkac aê gebe jamoa Tamocnê andu nec atom me.” ⁵⁰ Ma binj, tanj enj kêsôm gêdênj êsêagêc nanj, agêc sêjala njam atom.

⁵¹ Go gêwinj êsêagêc ac sêsêp Nasaret sêja ma enj tanja wamu êsêagêc njapep ma têna kêmasanj binj samob tonanj njai gnjc nê njalêlôm. ⁵² Jesu kêtôp to nê kauc mêtênja kêsa gêwinj ma Anôtô to njamalac têtac gêwinj enj.

3

Njackêsagu Joanj gêjam mêtê

(Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Joanj 1:19-28)

¹ Kaisara Tiberi gêjam gôlinj lau e njajala kêtû 15, Ponti Pilata kêtû gôlinjwaga Judaiana, Herodo kêtû kasêga Gallilaiana, têwa Pilip kêtû kasêga Ituraia to gamênj Trakonitiña, Lusani kêtû kasêga Abileneña, ² ma Anas agêc Kaiapa têtû dabunjsêga sêmoa. Gêdênj têm tonanj Anôtônê binj gêdênj Sakaria latu Joanj, tanj gêmooa gamênj sawa nanj gêja. ³ Njac tau tonanj gêjac laoc gamênj Jordanja samob ma gêjam mêtê lau gebe “Anam taôm ôkwi to alinj sanju, ma Anôtô êsuc nênj sec ôkwi.” ⁴ Binj tonanj kêtôm binj, tanj propete Jesaia keto kêsêp nê buku gebe

“Njac tenj gêmôc awa tonec gêmooa gamênj sawa gebe

‘Amansanj gamênj Apômtau esêlê a

to amêtôc ênê intêna êtu solop.

⁵ Sênsunj gaboanj samob auc to sensenj lôc to gamênj njabau êtu tapa

ma sêmêtôc njapoalic samob êtu solop

to sêmansanj intêna kalonj-kalonj njatip êsa.

⁶ Ma njamalac samob sêlic Anôtônê lênj ênam njamalac kêsiña.’”

⁷ Lau taêsam dêdênj enj sêja sebe sêlinj ênê sanju. Enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Moac njalatu amac, asa gêwa sa gêdênj amac gebe awê Anôtônê têtac njandanj, tanj mênêsa nanj sa. ⁸ Anam njanô êwa amac sa gebe ajam taôm ôkwiña acgom. Ma asôm êndênj taôm gebe ‘Abraham kêtû aêac tamenji,’ nec atom. Aê jasôm êndênj amac gebe Anôtô kêtôm gebe ênju poc tonec njai sa têtû Abrahamnê latui. ⁹ Ki njamata gêdênj kawakac tec gêc. Amboac tonanj ka samob, tanj sêjam njanô njajam atom nanj, oc êsap su ma êmbalinj êpi ja êna.”

¹⁰ Ma lau samob sêjam kênac Joan gebe “Aêac oc anjôm amboac ondocgen.” ¹¹ Tec enj gêjô êsêac awen gebe “Ñac tenj nê ñakwê luagêc embe ênêc, nanj êkên tenj êndênj ñac, tanj nê ñakwê masi nanj. Ma ñac tenj nê mo embe ênêc, nanj êngôm amboac tonanj.” ¹² Go telonj ñagêdô dêdênj enj sêja amboac tonanj gebe ênsanjgu êsêac, tec têtû kênac enj gebe “Mêtêmôkê, aêac anjôm amboac ondocgen.” ¹³ Tec enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Akôc gênj anja launênj êlêlêc ñaôli, tanj sêsakinj amac nanj su atom.” ¹⁴ Ma sinjwaga ñagêdô têtû kênac enj amboac tonanj gebe “Ma aêac nec oc anjôm amboac ondoc.” Tec enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Anjôlinj binj to alênsu lau e ajanjo êsêacnênj gênj su atom. Ñaôli tanj gêjô nê m kôm nanj, akôc ma kêtôm.”

¹⁵ Lau samob taênj gêjam binj jakêsa-jakêsa ma sêjam kênac tauj gêc nênj ñalêlômña kêtû Joanña gebe “Moaenj Kilisi tau tonec nec.” ¹⁶ Tec Joan gêjô êsêac awen ma kêsôm gêdênj êsêac samob gebe “Aê tec kasagu amac ña bu, mago ñac tenj oc êmênj, enj ñaclai kêlêlêc aê su. Aê katôm gebe janac pêla ênê atapa ñalêkônj atom. Ñac tonanj tec oc ênsanjgu amac ña Ñalau Dabuj to ja. ¹⁷ Enj lêma kêkam lala sekolonj gênj gebe êtinj gênj ñapaôma ma ênac ñanô sa êpi nê andu-gênj-ñanôña êna, go ñapaôma êkên êpi ja, tanj êsa ñapanj nanj.”

¹⁸ Joan gêjac binjsu lau ña binj ñagêdô taêsam gêwinj to gêwa ñawae ñajam sa gêdênj êsêac. ¹⁹ Mago kasêga Herodo, tanj Joan gêbu enj kêtû têtwanê awê Herodia to sec samob, tanj Herodo gêgôm nanjña, ²⁰ ñac tau kêsâlê sec tonec gêsac ñaô gêwinj gebe kêlai Joan auc gêngônj andu kapoacwalônja.

Jesu gêlinj sanju

(Mat 3:13-17; Mar 1:9-11)

²¹ Gêdênj tanj lau samob sêlinj sanju nanj, Jesu gelinj gêwinj. Ketenj mec gêmôa ma undambê gêña ²² e Ñalau Dabuj gêjam balôsi lanjô kêsêp mênjgêsac enj ñaô, ma awa tenj anja undambê kêsâ gebe “Aênjoc Latuc tau aôm, tec têtêc gêwinj to galic aôm ñajam.”

Jesunê ñam

(Mat 1:1-17)

²³ Jesunê jala amboac 30 ma gêjac m nê kôm. Ma lau seboc enj Josep latu, nanj Êli latu, ²⁴ nanj Matat latu, nanj Lewi latu, nanj Melki latu, nanj Janai latu, nanj Josep latu, ²⁵ nanj Matatia latu, nanj Amos latu, nlanj Naum latu, nanj Esli latu, nanj Nagai latu, ²⁶ nanj Mat latu, nanj Matatia latu, nanj Semein latu, nanj Josek latu, nanj Joda latu, ²⁷ nanj Joanan latu, nanj Resa latu, nanj Serubabel latu, nanj Sealtiel latu, nanj Neri latu, ²⁸ nanj Melki latu, nanj Adi latu, nanj Kosam latu, nanj Elmadam latu, nanj Er latu, ²⁹ nanj Josua latu, nanj Elieser latu, nanj Jorim latu, nanj Matat latu, nanj Lewi latu, ³⁰ nanj Simeon latu, nanj Juda latu, nanj Josep latu, nanj Jonam latu, nanj Eliakim latu, ³¹ nanj Melea latu, nanj Mena latu, nanj Matata latu, nanj Natan latu, nanj Dawid latu, ³² nanj Isai latu, nanj Obed latu, nanj Boas latu, nanj Sala latu, nanj Nason latu, ³³ nanj Aminadab latu, nanj Admin latu, nanj Ami latu, nanj Hesron latu, nanj Peres latu, nanj Juda latu, ³⁴ nanj Jakob latu, nanj Isak latu, nanj Abraham latu, nanj Tara latu, nanj Nahor latu, ³⁵ nanj Serug latu, nanj Reu latu, nanj Peleg latu, nanj Eber latu, nanj Sela latu, ³⁶ nanj Kainan latu, nanj Arpaksad latu, nanj Sem latu, nanj Noa latu, nanj Lamek latu, ³⁷ nanj Metusala latu, nanj Enok latu, nanj Jared latu, nanj

Mahalalel latu, nañ Kainan latu, ³⁸ nañ Enos latu, nañ Set latu, nañ Adam latu, nañ Anôtô latu.

4

Sadan këlêtôm Jesu

(Mat 4:1-11; Mar 1:12-13)

¹ Njalau Dabuñ gêjam Jesu auc, go gêmu anğa Jordan gêja ma Njalau Dêbu ñ gêwê enj gêjac laoc gamêñ sawagenj gêmoa, ² e kêtôm bêc 40 ma Sadan këlêtôm enj. Jesu geñ gêñ atom e bêc samob tonanğ gêbacnê, tec mo gêjô enj.

³ Ma Sadan kêsôm gêdêñ enj gebe “Embe Anôtônê Latu aôm, nañ ôsôm poc tonec êtu mo.” ⁴ Jesu gêjô enj awa gebe “Teto gêc gebe ‘Mo tagenğ êoc ñamalac tôn atom.’ ”

⁵ Ma gêwê enj kêpi jakêtôc gamêñ nomğa samob gêdêñ enj eb tagenğ. ⁶ Ma Sadan kêsôm gêdêñ enj gebe “Aê gabe jakêñ ñaclai samob tônê tonawasigenğ êndêñ aôm gebe sêkêñ gêdêñ aê. Ma aê embe jakêñ êndêñ ñac tenğ, oc jakêñ. ⁷ Amboac tonanğ embe ôpônğ amduc êndêñ aê, go gêñ tau samob êtu aômnmê.” ⁸ Tec Jesu gêjô enj awa ma kêsôm gêdêñ enj gebe “Teto gêc gebe ‘Ôpônğ amduc êndêñ Apômtau, aômnmê Anôtô, ma ônam sakinğ enj taugenğ.’ ”

⁹ Go Sadan gêwê Jesu agêc sêpi Jerusalem jaketoc enj kêkô lôm dabuñ ñasalôm ñalami ma kêsôm gêdêñ enj gebe “Aôm embe Anôtônê Latu, go u taôm anğa tonec ôna, ¹⁰ gebe teto gêc gebe ‘Enğ oc êsakinğ nê anjela êtu aômğa gebe mênşejop aôm ¹¹ to sêsip aôm ña lemenğenğ gebe ôndinğ amkainğ êpi poc atom.’ ” ¹² Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Binğ gêc gebe ‘Ônsaê Apômtau, aômnmê Anôtô, atom.’ ” ¹³ Sadanğ kêsasê enj kêpi binğ samob tonanğ e gêbacnê, go gêwi enj sinğ gebe êmoa e noc tenğ acgom.

Jesu gêjac m nê kôm anğa Galilaia

(Mat 4:12-17; Mar 1:11-15)

¹⁴ Go Njalau Dabuñ kêkac Jesu gêmu gêja Galilaia, ma nê wae kêsasê kêtôm gamêñ tau ñamadinğ samob gêja. ¹⁵ Enğ kêdônğ êsêac anğa nêñ lôm e samob sêlambinğ enj.

Jesunê lau têtinğ enj anğa Nasaret

(Mat 13:53-58; Mar 6:1-6)

¹⁶ Enğ gêô lasê Nasaret, nañ êsêac sêlôm enj ñapalêgenğ e kêtü kapôênğ anğa tonanğ. Ma gêdêñ sabat kêsô lôm gêja amboac gêgôm-gêgôm gêmoa, ma gêdi sa gebe êsam mêtê lasê. ¹⁷ Tec sêkêñ propete Jesaia nê buku gêdêñ enj ma kêlainğ buku tau e kêtap ñalô, tanğ teto gêc nañ sa gebe

¹⁸ “Apômtaunê Njalau kêpi aê.

Enğ geñ oso aê gebe jasôm ñawae ñajam lasê êndêñ lau ñalêlôm sawa.

Enğ kêsakinğ aê gebe jasôm lasê êndêñ lau, tanğ sênğônğ kapoacwalô nañ, gebe sênğamboac êsêac su,

ma êndêñ matenğpec gebe sêlic gamêñ êtiam,

to êndêñ lau, tanğ ñamalac sêgôm êsêac êndu-êndu gebe sêmoa nêñ lêtêgenğ

¹⁹ to jasôm Apômtau ênam lau kêsî ñajala lasê.”

²⁰ Go Jesu kêluñ buku sa jakêkêñ gêdêñ sakinğwaga ma gênğônğ sic. Ma lau samob, tanğ sênğônğ lôm nañ, matenğ gê enğenğ. ²¹ Ma enğ gêôc awa sa ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Binğ tanğ teto gêc ma tanğemsunğ anğ nañ, kêtü anò gêdêñ ocsalô tonec.” ²² Lau samob sênğô ênê binğ moasinğ, tanğ kêsôm kêsasê awa nañ, ñajam-ñajam e sê taênğ ma sêsôm gebe “Ñac tonec Josep latu atom me.” ²³ Tec enğ kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Kec, galoc oc abe

asôm binjêdêm tonec êndênj aê gebe ‘Dokta, ôngôm taôm ôlim njam êsaman. Binj tanj aêac anjô gebe gôgôm anja Kapanau m nanj, ôngôm anja taôm nêmalacmôkê amboac tonanj acgom.’ ” ²⁴ Go kêsôm gebe “Binjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Propete tenj oc tetoc enj sa njapep anja enj tau nê malacmôkê atom. ²⁵ Ma jasôm tenj tobinjanôgenj êwinj gebe Gêdênj têtêm Elia gêmôa nanj, undambê njajanja gêc e jala têlêac ma ajônj 6 ma tôbôm kapôênj gêjam gamênj samucgenj auc nanj, awêtuc taêsam sêmôa Israel. ²⁶ Mago Anôtô kêsakinj Elia gêdênj êsêacnênj tenj gêja atom, kêsakinj enj gêdênj awêtuc, tanj gêngônj Sarepta Sidonja nanj, taugenj gêja. ²⁷ Ma gêdênj tanj propete Elisa gêmôa nanj, kamocbôm gwalêkinj sêmôa Israel. Mago êsêacnênj tenj kêtû selec atom, njac Surianja Naeman taugenj.” ²⁸ Lau samob, tanj sêngônj lôm ma sênjô binj tau nanj, têtac kêbôli auc njanô. ²⁹ Tec dêdi ma têtin enj kêsa malacmagê gêja. Malac tau sêkwê gêc lôc. Tec sêwê enj jasêô lasê sêlic tau gebe têtin enj pinpanj êsêp êna. ³⁰ Mago enj gêsijn êsêac popoc kêsa njaluŋgenj gêc gêja.

*Njac tonjalau sec
(Mar 1:21-28)*

³¹ Jesu kêsêp malac Galilaijanja Kapanau gêja ma kêdônj êsêac gêdênj sabbat ³² e êsêac têtakê kêtû ênê mêtênja, gebe kêsôm binj tonjaclaigenj. ³³ Ma njamalac tenj tonjalau njatêmui gêngônj lôm, nanj gêmôêc awa kapôênj gebe ³⁴ “Op, Jesu Nasaretja, aêacnênj asagenj njagêdô gêdênj tauj. Aôm gômôênj gebe onsenj aêac su me. Aê kajala aômga. Anôtônê njac dabunj aômga.” ³⁵ Tec Jesu gec binj enj gebe “Awammê êsa ma ôsa anja ênê ôna.” Ma njalau sec kêmônaj njac tau gêmôa e gêu tau kêsêp êsêac njaluŋgenj jagêc, go kêsa anja njamalacnê gêja, mago gêgôm enj ôli kêtû sec atom. ³⁶ Tec êsêac samob têtakê e sêsôm gêdênj tauj gebe “Binj tonec amboac ondoci. Enj kêjatu njalau njatêmui tonjaclaigenj amboac njatau ma sêc sêsa sêja.” ³⁷ Ma ênê wae kêsa kêtôm gamênj tonanj njamalac samobgenj gêja.

*Jesu gêgom lau taêsam ôlinj njam kêsa
(Mat 8:14-17; Mar 1:29-34)*

³⁸ Jesu gêdi anja lôm kêsa jakêsô Simonnê andu. Ma Simon tau lawao gêmâc ôli njawajaô kapôênj tec gêc, nanj êsêac teteren enj kêtû awê tauja. ³⁹ Tec Jesu kêtû gasuc gêja e gêôc gadê enj, go gec binj njawajaô ma gêwi enj sinj e gacgenj gêdi sa mêngêjam sakinj êsêac.

⁴⁰ Oc jakêsêp acgom, go lau samob, tanj nêj lau gêmâc njagêdô tokainj-tokainj sêc nanj, sejonj êsêac dêdênj Jesu sêja. Ma gêu lêma gêsac êsêac gêdênj-gêdênjenj ma gêgôm êsêac ôlinj njam kêsa. ⁴¹ Ma njalau sec sêsa anja lau taêsam nêj amboac tonanj. Êsêac sêwakic to sêsôm gebe “Anôtônê Latu aôm.” Ma Jesu gec binj êsêac to gêjac jao gebe sêsôm binj atom gebe êsêac sêjala gebe enj Kilisi tau.

*Jesu gêjam mêtê gêmôa Judaia
(Mar 1:35-39)*

⁴² Gelenja lasê, go Jesu gêdi kêsa gamênj sawa tenj gêja. Ma lau sêsôm enj e têtap enj sa ma sebe sêngamin enj gebe êwi êsêac sinj atom. ⁴³ Mago enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Kôm tonec gêjac aê njawae gebe jasôm njawae njam Anôtônê gamênja lasê êndênj malac njagêdô êwinj, gebe Anôtô kêsakinj aê kêtû kôm tonanja.” ⁴⁴ Ma enj gêjam mêtê gêmôa lôm Judaianja.

5

*Jesu kékalem né nacsejomi namataja
(Mat 4:18-22; Mar 1:16-20)*

¹ Nábéc tej Jesu kékô bugêjacton Genesaret ma lau taêsam sêkaton enj sa sebe sêhôn Anôtônê mêtê. ² Ma gêlic wanj luagêc sêpoac, mago lau inja sêwi wanj sinj jasêkwasinj nêj wasanj sêmoa. ³ Tec jakêpi wanj luagêc tonanj natenj, tanj natau Simon nanj, ma keten enj gebe êsu wanj su êkêj bau sinj saunjenj. Go gêngôn sic ma kédônj mêtê gédênj lau gêngônj wanj.

⁴ Gêjac mata nê binj su ma kêsôm gédênj Simon gebe “Asinj asa gêdim ana e au nêw wasanj êsêp gebe alô i.” ⁵ Tec Simon gêjô enj awa gebe “Mêtêmôkê, gêbêc samuc tonec aêac ajam wasanj e tekwenj gêbac ma atap nânô tej sa atom. Mago kêtû aôm nêw binja tec najau wasanj êtiam.” ⁶ Sêu wasanj ma sêkêj i taêsam auc e gebe êngônj wasanj êngic. ⁷ Tec sêjac kajo nêj lau wanj tej gebe nasênam jaônj sêwi j êsêac, tec sêja ma sêjac i tulu kêsêp wanj lulu e gebe ênê. ⁸ Simon Petere gêlic e gêu tau jagêc Jesu akainja ma kêsôm gebe “Apômtau, ômoa nêw lêtêgenj, gebe aê nac sec.” ⁹ Petere to lau samob, tanj sêwinj enj nanj, têtakê kêtû i taêsam, tanj sêlô nanja. ¹⁰ Sebedai latuagêc, Jakobo agêc Joanj, tanj sêwê kainj kôm sêwinj Simon nanj, têtakê amboac tonanj. Go Jesu kês jm gédênj Simon gebe “Ôtêc taôm atom, galoc oc ôlô namalac amboac tonanj.” ¹¹ Ma êsêac sêsinj e jasêsô bau, go dedec nêj waba samob gêc ma têdaguc enj.

*Jesu gêgôm nac tokamobôm ôli najam kêsa
(Mat 8:1-4; Mar 1:40-45)*

¹² Nasawa tej Jesu gêmoa malac tej ma nac tej kamobôm gêjam enj auc gêngônj. Enj gêlic Jesu e gêu tau jagêc nom, go keten enj gebe “Apômtau, embe têtmac êwinj, go ôngôm aê jatu selec.” ¹³ Tec Jesu kêmêtôc lêma jakêmoasac enj ma kêsôm gebe “Aê gabe ôtu selec.” E gacgenj ênê kamobôm gêwi enj sinj. ¹⁴ Jesu gêjac jao gebe “Ôsôm binj tonec êndênj lau tej atom.” Ma kêjatu enj gebe “Naôtôc taôm êndênj dabunwaga ma ôkênj da êtu kôtû selecj a êtôm Mose kêjatu, gebe êwaka nêw binj sa êndênj êsêac.” ¹⁵ Tagenj Jesunê wae kêtû tapa kêlêlêc, tec lau taêsam sêkac sa sêmênj sebe sêhôn ênê binj ma êngôm êsêacnênj gêmac tokainj-tokainj najam êsa. ¹⁶ Go enj kêtainj tau su kêsa gamênj sawanjenj jaketenj mec.

*Jesu gêgôm nac natêkwa kêtû golonj ôli najam kêsa
(Mat 9:1-8; Mar 2:1-12)*

¹⁷ Gédênj béc tej Jesu kédônj mêtê gêmoa, ma Parisai to binjutau anja malac Galilaia to Judaijana samob ma anja Jerusalem mênjsêngônj. Ma Apômtaunê nac lai gêjam enj sa gêgôm lau gêmac najam kêsa. ¹⁸ Ma lau sêbala nj nac natêkwa kêtû golonj tej kêsêp mê, tec têtû kêka-kêka sebe sejon enj sêsô andu natetoc enj ênêc Jesu lanônênja. ¹⁹ Mago têtap lênj sejon enj sêsô sênarja sa atom, gebe lau taêsam. Tec sêpi salôm jasêkip salôm sa ma sêlêwanj enj tomêgenj kêsêp nalunjenj jagêc Jesu lanônênj. ²⁰ Jesu gêlic êsêac sêkêj gêwinj, tec kêsôm gebe “Nac tau, aê kasuc nêw sec ôkwigac.” ²¹ Ma binjutau to Parisai sêoc awen sa ma têtû kênac gebe “Nac tonec asa, tec kêsôm binj alôb-alôb amboac tonec nec. Asa gebe êsuc sec ôkwi, Anôtô taugenj.” ²² Mago Jesu kêjala binj, tanj êsêac taênj gêjam nanj, ma gêjô êsêac awen gebe “Amboac ondoc tec taêm gêjam binj amboac tonanj gêc nêw nalêlômgenj. ²³ Binj ondoc oc tasôm njagô. Tasôm tonec gebe ‘Aê kasuc

aômnêm sec ôkwi' nec, me tasôm gebe 'Ôndi sa ma ôsêlêj,' ²⁴ Ma aê gabe amac ajala gebe Njamalacnê Latu kêtû natau anja nom gebe êsuc sec ôkwi," go kêsôm gêdêj nac natêkwa kêtû golonj gebe "Aê jasôm êndêj aôm gebe Ôndi sa. Ôluj nê mê sa ma ôêc ôna nê andu." ²⁵ Nac tau gêdi sa sep tagen gêdêj êsêc matenânô sêlic, go kêluj nê mê, taj enj gêc nanj, sa ma gêc gêja nê andu ma kêlanem Anôtô. ²⁶ Lau samob têtakê nanô ma sêlambinj Anôtô tonêj nalêlôm natutucgenj ma sêsôm gebe "Ocsalô tonec aêac alic gêj kainj tej."

Jesu kêkalem Lewi

(Mat 9:9-13; Mar 2:13-17)

²⁷ Jesu gêgôm tonanj su, go kêsa gêja e gêlic telonj tej, jaê Lewi, gêngônj telonj malenj ma kêsôm gêdêj enj gebe "Ôndanjuc aê." ²⁸ Tec nac tau gedec nê gêj samob gêcna ma gêdi kêdaguc Jesu gêja.

²⁹ Jesu gêgôm moasinj kapôênj tej anja nê andu kêtû Jesuna, ma telonj to lau nagêdô taêsam senj gêj tau sêngônj sêwinj êsêc. ³⁰ Tec Parisai to nêj binjsutau têtû môsi ma sêsôm gêdêj ênê nacsenjomi gebe "Amboac ondoc tec amac aenj to anôm gêj anjônj awinj telonj to lau sec nec." ³¹ Ma Jesu gêjô êsêc awenj gebe "Lau ôlinj najam sêpô lêna tauj kêtû doktana atom, mago lau gêmac tec sêpô lêna. ³² Aê gamêj gabe jakalem lau gêdêj atom, jakalem lau secgenj gebe sênam tauj ôkwi."

Binj tanam dabuj moja

(Mat 9:14-17; Mar 2:18-22)

³³ Ma êsêc sêsôm gêdêj Jesu gebe "Joanê nacsenjomi sêjam dabuj mo to tetenj mec elêmê ma Parisainêj nacsenjomi amboac tonanj. Mago aômnêm nec senj to sênôm gêj." ³⁴ Tec Jesu kêsôm gêdêj êsêc gebe "Lau embe sêninj awê njamoasinj, ma nac-gebe-ênam-awêwaga êmoa êwinj êsêc, oc amac akac êsêc gebe sênam dabuj mo me. Masianô. ³⁵ Mago njabêc oc mênjêsa ma sêkôc nac-gebe-ênam-awêwaga su anja êsêcênêj. Êndêj bêc tônê, go sênam dabuj mo."

³⁶ Go kêsôm binjônj tej gêdêj êsêc gêwinj gebe "Lau tej sêkac obo njatali su anja njakwê wakuc gebe sêsi êpi njakwê lanjwa atom. Embe sêngôm, go sêkac njakwê wakuc ênjic ma njakwê wakuc njatali naêtôm njakwê lanjwa atom. ³⁷ Ma lau tej sêkêj wain wakuc êsêp bôc njôlic lanjwa atom. Embe sêngôm, oc wain wakuc êôc njôlic êpoa e êtajn ma njôlic tau êtu sec. ³⁸ Takêj wain wakuc êsêp njôlic wakuc ênamanj. ³⁹ Ma lau, taj sênôm wain lanjwa su nanj, sebe sênôm wain wakuc atom. Êsêc sêsôm gebe 'Wain lanjwa najam kêlêlêc.' "

6

Nacsenjomi sesolop polom gêdêj sabat

(Mat 12:1-8; Mar 2:23-28)

¹ Gêdêj sabat tej Jesu kêsêlêj gêmoa kôm polomnja nalêlôm, ma nê nacsenjomi sesolop polom nanô mênjêlêsa popoc ma senj. ² Tec Parisainêj njagêdô sêsôm gebe "Amboac ondoc amac agôm gêj, taj binjsu gêjac jao gebe danjôm êndêj sabat atom nanj." ³ Ma Jesu gêjô êsêc awenj gebe "Amac asam binj, taj Dawid gêgôm gêdêj mo gêjô enj tau to êsêc, taj sêwinj enj nanj, atom me. ⁴ Enj kêsô Anôtônê andu gêja ma kêkôc polom, taj sêkêj gêdêj Anôtô kêtû da nanj, mênjenj to kêkêj gêdêj êsêc, taj sêwinj enj

nan, senj amboac tonan. Mago polom tau binjsu gêjac jao gebe lau tenj sêninj atom, dabunwaga tau ngenj.”⁵ Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Njamalacnê Latu kêtû sabat ntau gêwinj.”

Nac lêma kêtû golonj njam kêsâ
(Mat 12:9-14; Mar 3:1-6)

⁶ Gêdênj sabat tenj Jesu kêsô lôm gêja ma kêdônj êsêac. Ma nac tenj gêngôn tonan, tanj lêma anônja kêtû golonj. ⁷ Ma binjsutau to Parisai dêdib Jesu gebe moae êngôm nac tau ôli njam êsa êndênj sabat, sebe têtap lênj sêngôlinj binj êpi enja sa. ⁸ Mago Jesu kêjala êsêac taênj gêjam binj tonanj tec kêsôm gêdênj nac lêma kêtû golonj gebe “Ôndi sa ôkô njaluj.” Ma nac tau gêdi sa kêkô. ⁹ Ma Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Aê jatu kênac amac acgom, oc tatôm gebe tamoasinj lau me danjôm êsêac sec êndênj sabat. Tanam katunj kêsî me tajainj.” ¹⁰ Go mata gê êsêac gelom-gelom ma kêsôm gêdênj nac tau gebe “Ômêtôc lêmam.” Nac tau kêmêtôc lêma e njam kêsâ kêtiam. ¹¹ Tec êsêac têtac nandanj gêoc nênj njalêlôm auc ma sêsôm nabinj sêwinj tauj gebe sêngôm Jesu amboac ondod.

Jesu kêjalinj nê aposolo 12 sa
(Mat 10:1-4; Mar 3:13-19)

¹² Gêdênj njasawa tonanj Jesu kêpi lôc gêja gebe etenj mec. Tec gêbêc samuc tonanj ketenj mec gêdênj Anôtô napanj¹³ e gelenja lasê, go gêmôêc nê njacserjomi mênjkêjalinj 12 sa anja êsêacnênj ma kêsam êsêac gebe “Aposolo.” ¹⁴ Simon tanj gê enj gebe Petere gêwinj nan, agêc lasi Andrea, ma Jakobo agêc Joanj, Pilip agêc Batolomai,¹⁵ Matai agêc Tom, Alpainê latu Jakobo ma Simon, tanj sêsam enj gebe Seloto nanj,¹⁶ Jakobonê latu Juda, go Juda Isariot, tanj geoc enj lasê nanj.

Jesu gêjam sakinj lau taêsam
(Mat 4:23-25)

¹⁷ Jesu gêwinj êsêac sêsêp anja lôc sêmênj e sêsa njadenj tenj, go nê njacserjomi pom kapôênj tenj ma lau njagêdô taêsam anja malac Judaianja samob ma anja Jerusalem to anja gamênj gwêcna Turu to Sidonja sêwinj. ¹⁸ Lau tonanj naj samob sêja sebe sênjô ênê binj ma sebe enj êngôm êsêacnênj gêmac tokainj-tokainj njam êsa. Ma gêgôm êsêac, tanj njalau njatêmui kêlêsu êsêac nanj, njam kêsâ amboac tonanj. ¹⁹ Nac lai kêsâ anja ênê, tec gêgôm samob ôlinj njam kêsâ, amboac tonanj lau pebenj sêgôm mocsac gebe sêmoasac enj.

Binj moasinj to binj ojaenja
(Mat 5:1-12)

²⁰ Jesu kêsâ lanjônân sa gêdênj nê njacserjomi ma kêsôm gebe “Aê aoc êôc amac lau njalêlôm sawa, gebe Anôtônê gamênj kêtû amacnêm. ²¹ Aê aoc êôc amac, tanj mo gêjô amac galoc nanj, gebe oc aninj gênj e êôc amac tônj.

Aê aoc êôc amac, tanj galoc atanj nanj, gebe oc aômâc.

²² “Aê aoc êôc amac embe njamalac têtac endec amac to sêmasuc ma sêmbu amac to sêsôm gebe amac lau sec êtu Njamalacnê Latunja. ²³ Têmtac njam êsa êndênj bêc ônê toôlim êpigenj gebe amacnêm njagêjô njam kapôênj gêc undambê. Êsêacnênj lau njanô sêgôm gênj tonanj gêdênj propete amboac tonanj enj.

²⁴ “Ojae amac lau tolêlôm, gebe nênj moasinj tec akôc kwananjenj.

²⁵ Ojae amac, tanj galoc têtac kêkôc nanj, gebe mo oc êjô amac.

Ojae amac, tañ galoc aômac nañ, gebe almac oc têtmtac ñawapac to atañ.

²⁶ “Ojaê amac, embe lau samob awen aôc amac nañ, gebe êsêacnêñ lau ñanô sêgôm gêñ tonañ gêdêñ propete dansañ kêtôm tonañgenj.

Têtmtac êwiñ nêñ soño-soño
(Mat 5:38-48; 7:12)

²⁷ “Mago aê jasôm êndêñ amac, tec añô aêñoc biñ amoa nec, gebe Têtmtac êwiñ nêñ soño-soño to amoasiñ êsêac, tañ têtmtac gedec amac nañ. ²⁸ Anam mec êsêac, tañ sêpuc boa amac, to atenj mec êtu lau, tañ sêsac amac nañña. ²⁹ Ñac, tañ êtap aôm alimanô ñamakerj nañ, ôkêñ ñamakerj êndêñ enj êwiñ, ma ñac tañ êjanjo nêñ ñakwê su nañ, ôñgamiñ obo êndêñ enj atom. ³⁰ Samob tañ tetenj gêñ êndêñ aôm nañ ôkêñ, ma êsêac, tañ sêkôc nêñ gêñ su nañ, otenj êêac gebe sêkêñ êm u êmêñ êtiam atom. ³¹ Gêñ tañ amac abe lau sêngôm êndêñ amac nañ, taôm anjôm êndêñ êsêac.

³² “Embe têtmtac êwiñ lau, tañ têtmtac gêwiñ amac nañ, oc ñanô amboac ondoc, gebe lau sec têtmtac gêwiñ lau, tañ têtmtac gêwiñ êsêac nañ amboac tonañ. ³³ Ma embe amoasiñ lau, tañ sêmoasiñ amac nañ, oc ñanô amboac ondoc. Lau sec sêgôm nêñ gêñ amboac tonañ. ³⁴ Ma embe akêñ gêñ êtu tôp êndêñ lau ma taêm êka gebe sênac ñatôp, oc ñanô amboac ondoc. Lau sec sêkêñ gêñ kêtû tôp gêdêñ lau amboac tonañgenj. ³⁵ Têtmtac êwiñ nêñ soño-soño to amoasiñ lau ma akêñ gêñ êsêac, taêm êka ñagêjô atom, go amacnêñ ñagêjô ñajam êtu kapôênj ma atu Lôlôc Ñatau latui, gebe enj kêtû lau têtmtac daní to lau sec nêñ ñac gabêjam. ³⁶ Taêm walô lau amboac Tamemi taê walô.

Biñ lamêtôc lauñja
(Mat 7:1-5)

³⁷ “Amêtôc lau atom, go Anôtô êmêtôc amac atom. Anac jatu lau atom, go Anôtô ênac jatu amac atom. Anac pêla lau, go Anôtô ênac pêla amac. ³⁸ Akêñ gêñ êndêñ lau, go Anôtô êkêñ gêñ êndêñ amac. Oc êkêñ gêñ êndêñ amac êsêp nêñ gadob e mênêc ma ekolonj, go ênsalê ñagêdô ênsac ñaô êwiñ, gebe dôñ, tañ anam dôñ lau nañ, oc Anôtô ênam dôñ amac.”

³⁹ Go Jesu kêsôm biñgôliñ tonec gêdêñ êsêac gebe “Matapec tenj kêtôm gebe êwê matapec tenj atom. Agêc lulu oc sêu tauñ sêsêp sê sêna. ⁴⁰ Kwapuc tenj êlêlêc kwalam lanjwa atom. Mago kwapuc samob embe sênac dabiñ ñapep, go têtôm nêñ kwalam lanjwa.

⁴¹ “Asagenj gôlic ka ñasili, nañ gêgunj lasim mataanô, ma ñadambê, tañ kêkô taôm matamanô nañ, gôlic sapu. ⁴² Ma amboac ondoc ôsôm êndêñ lasim gebe ‘Lasicenec, ondecgenj ma jambuc ñasili, tañ gêgunj matamanô nañ sa.’ Mago ka ñadambê, tañ kêkô aôm taôm matamanô nañ, gôlic sapu. Aôm dansañtêna, ômbuc ka ñadambê anja taôm matamanô sa acgom e matamanô ñawa êsa, go ômbuc ñasili, tañ gêgunj lasim mataanô nañ sa.

Tajala ka endenj ñanô
(Mat 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ “Ka ñajam oc ênam ñanô sec atom, ma ka sec oc ênam ñanô ñajam atom. ⁴⁴ Ka samob tajala êndêñ ñanô êndêñ-êndêñgenj. Sêpip jambô ñanô anja locgôm atom ma sêwa aiñ anja okêñ atom. ⁴⁵ Ñamalac ñajam kêtaiñ gêñ ñajam sa anja nê awa ñajam, tañ gêc nê ñalêlôm nañ, ma ñamalac sec kêtaiñ gêñ sec sa anja nê awa sec. Gebe gêñ, tañ gêlôc gêc nê ñalêlôm tonañ tec mênêsa awasuj.

Nac lulagêc sêkwê andu

(Mat 7:24-27)

⁴⁶ “Amboac ondoc, amac asam aê gebe ‘Apômtau, Apômtau,’ mago agôm binj, tanj kasôm nanj, ñanô kêsa atom. ⁴⁷ Lau samob, tanj dêdêñ aê sêmêñ to sêñô aêñoc binj ma sêgôm ñanô kêsa nanj, aê janam dôñ êsêac amboac tonec. ⁴⁸ Êsêac têtôm ñac, tanj kêkwê andu tenj. Enj kêkwê sê balingenj kêsêp gêja e poc kêkapiñ ñaalê tônj. Gêdêñ tanj bu kêsa kapôên nanj, ñasamac kêgasim jakêpi andu tau, mago kêwiwic jageo, gebe poc kêkapiñ tônj. ⁴⁹ Ma Nac tanj gêñô binj, mago gêgôm ñanô kêsa atom nanj, kêtôm ñac, tanj kêkwê nê andu kêkô nom ñaô kêkwê alê kêsêp gêja atom. Ma bu kêsa kapôên jakêpi andu tau ma gacgenj kêku sa jagulunj tagenj.”

7

Jesu gêgôm lau Rom nêñ kapitainê sakinwaga ôli ñajam kêsa

(Mat 8:5-13)

¹ Jesu kêsiôm nê bi ñ samob tonanj gêdêñ lau sêñô su, go kêsêp Kapanauum gêja. ² Ma kapitai tenj nê sakinwaga, tanj têtac gêwiñ enj nanj, gêmac jaonagenj gêc. ³ Tec nê ñatau gêñô Jesu ñawae ma kêsakinj Judanêñ lômmôkê dêdêñ enj sêja gebe teterj enj mênênam ênê sakinwaga sa. ⁴ Lau tau jasêô lasê dêdêñ Jesu ma teterj enj sepeñ ducgenj gebe “Ôkêñ tanjam enmanj, ⁵ gebe enj têtac gêwiñ aêacnêñ lau ma kêkwê aêacma lôm.” ⁶ Tec Jesu gêwiñ êsêac gêja. Kêsêlêñ e gêjam andu ñasawa kêtû dambê, go kapitai kêsakinj nê lau jasêsôm gêdêñ enj gebe “Apômtau, ôjainj taôm atom, gebe aê galic tauc katôm gebe ôsô ñoc andu ñasalôm ñalabu ômôên atom. ⁷ Aê galic tauc amboac tonanj, tec gabe jatoc tauc sa jandêñ aôm jawac atom. Amboac tonanj, ôsôm ña awamgenj ma ñoc ñacsenjom oc ôli ñajam êsa. ⁸ Gebe aê ñac tenj, tanj kasô lau kapôên ñalabu ma sinwaga sêsô aê ñalabu. Embe jasôm êndêñ ñac tenj gebe ‘Ôna,’ oc êna. Ma êndêñ ñac tenj gebe ‘Omôên,’ oc êmênj, ma êndêñ ñoc sakinwaga gebe ‘Ôngôm gêñ tonec,’ oc êngôm.” ⁹ Jesu gêñô binj tonanj e gêñac lêma ma kêsa tau ôkwi jakêsôm gêdêñ lau, tanj têtadaguc enj nanj gebe “Lauac, anja Israelnêñ aê katap kêkêñ gêwiñ kapôên amboac tonanj sa atomgenj.” ¹⁰ Go lau, tanj kapitai kêsakinj êsêac nanj, sêmu sêja andu e sêlic sakinwaga tau ôli ñajam kêsa.

Jesu gêñu awêtuc tenj latu mata jali kêsa

¹¹ Ñasawa baliñ atom, go Jesu gêja malac tenj ñaê Nain, ma nê ñacsenjomi to lau taêsam sêwê sêwiñ enj. ¹² Enj kêdabinj malac ñasacgêdô ma gêlic sêbalañ ñacmatê tenj sêsa sêmênj, awêtuc tenj nê latu tagenj tonanj, tec lau malacña taêsam sêwiñ enj. ¹³ Apômtau gêlic awê tau e taê walô enj ma kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôtanj atom.” ¹⁴ Go kêtû gasuc jagêu lêma gêsac katapa e lausêbalañwaga têtû malô sêkô. Go kêsôm gebe “Ñapalê, aê jasôm aôm ôndi sa.” ¹⁵ Ma ñacmatê gêdi gêngônj e kêsôm binj lasê. Go Jesu kêkêñ enj gêdêñ têna gêja. ¹⁶ Lau samob têtakê ma sêlanem Anôtô gebe “Aêacnêñ propete kapôên tenj mênkêpi anja aêacnêñ ma Anôtô mênkêtu ñaclenj nê lau.” ¹⁷ Go ênê binj ñawae kêtû tapa anja Judaia tau to ñagamênj ñamagêña samob gêja.

Nackêsagu Joañ kêkêñ nê ñacsenjomi têtû kênac Jesu ñam

(Mat 11:2-19)

¹⁸ Ma Joañnê ñacsenjomi sêkêñ gêñ samob tonanj ñawae gêdêñ enj. Tec gêmôêc nê ñacsenjom luagêc ¹⁹ mênj kêsakinj êsêagêc gebe dêndêñ Apômtau

sêna ma sêsôm gebe “Nac tañ sêsôm sebe êmêñña nan, ñac tau aôm tonec, me aêac ansaê ñac teñ acgom.”²⁰ Nac ulu tau dêdêñ Jesu sêja ma sêsôm gebe “Nackêsagu Joan kêsakin aêagêc tec adêñ aôm amêñ ma kêsôm gebe Nac tañ sêsôm sebe êmêñña nan, ñac tau aôm tonec, me aêac ansaê ñac teñ acgom.”²¹ Gêdêñ ñasawa tonañ Jesu kêmoasin gêmac taêsam to lau ôlin kêtun êsêac ma ñalau sec gêgôm êsêac nan, ôlin ñajam kêsa ma gêgôm matenpec taêsam sêlic gamêñ kêtiam.²² Tec en gêjô êsêagêc awen gebe “Ana ma anac miñ gen, tañ alic to anô nan, êndêñ Joan gebe matenpec sêlic gamêñ kêtiam to magin kêsû sêsêlêñ, kamochôm têtû selec to tañen sunbic sêñô bin, ma ñacmatê dêdi sa to lau sêsôm ñawae ñajam lasê gêdêñ lau ñalêlôm sawa.²³ Ma aê aoc êoc êsêac, tañ têtac lulu kêtû aêña atom.”

²⁴ Joanê ñacjaen luagêc tonañ sêc sêmu sêja acgom, go Jesu gêoc awa sa ma gêwa J oan sa gêdêñ lau gebe “Amac asa gamêñ sawa aja abe alic asagen. Abe alic sôbolec teñ mu gêoc jakêsêp mênkêsêp me.²⁵ Me aja abe alic asagen. Abe alic ñac teñ kêsô ñakwê palê-palê me. Alicgac me, lau tañ sêsô ñakwê togêññ ma sêmoasin taun ôlin nan, sêñgôn kinêñ andugen.²⁶ Me aja abe alic asagen. Abe alic propete teñ me. Binñano, aê jasôm êndêñ amac gebe Nac tañ kêlêlêc propete su.²⁷ Nac tau tonañ, tec teto bin kêpi en gebe ‘Anôtô kêsôm gebe Ôlic acgom, aê jasakiñ ñoc ñacjaen êmun aôm naêmansañ nêñ intêna, tañ gêc aôm lanômnmêña nan.’²⁸ Aê jasôm êndêñ amac gebe lau samob, tañ lauo sêkôc êsêac nan, nêñ teñ kêlêlêc Joan su atom. Mago ñac saun, tañ sêsam en kêtû ñamu anga Anôtônê gamêñ nan, kêlêlêc en su.”

²⁹ Lau samob to telon, tañ sêñô bin tonañ nan, tañen wamu Anôtônê bin, tañ kêjatu jagêdêñgen nan, sêlin Joanê sanju su.³⁰ Mago Parisai to binjutau sêpô Anôtônê mêtê ñagôlin, tañ kêmasañ kêtû êsêacña nan sin, tec sêlin ênê sanju atom.

³¹ “Aê janam dôñ lau têm tonecña êpi asagen, ma êsêac oc têtôm asa lau.³² Êsêac têtôm ñapalê, tañ sêñgôn malaclun ma sêmôc bin gelom tau gebe ‘Aêac ajac on, mago amac atê wê atom. Aêac atan tanjiboa, mago amac atan awin atom,³³ Nackêsagu Joan gêmêñ e gen mo atom to gênôm wain atom, tec amac asôm gebe ‘Nalau sec teñ gêgôm en.’³⁴ Ñamalacnê Latu gêmêñ e gen to gênôm gên ma amac asôm gebe ‘Alic en lasamtêna to gênôm wain anaboa, telon to lau sec nêñ ñac en goc.’³⁵ Mago bin amboac tonañ Anôtônê mêtê tokauc kêwaka tau sa kêpi êsêac, tañ têtû ênê lau nan.”

Jesu kêtû ñaclen Parisai Simon

³⁶ Parisainêñ teñ keten Jesu gebe êniñ gên êwiñ en. Tec Jesu kêsô Parisai tonañ nê andu jagêñgôn gebe êniñ gên.³⁷ Ma awê teñ gêmoa malac tonañ. En awê sec. En gêñô Jesu gen gên gêñgôn Parisainê andu ñawae, tec kêkôc gêñmalu kêsêp kekec kwalam-kwalam teñ.³⁸ En jakêkô Jesu dêmôêmu kêsi akainña ma kêtan e matasulu gêgôm Jesu akain ñawambuc kêsa. Tec gêbuñ ña môkêlauñ ma kêlêlêc en akain ma gen oso ña gêñmalu.³⁹ Parisai tañ kêkalem Jesu nan, gêlic ma taê gêjam gêc taugen gebe “Nac tonec embe propete teñ, oc êlic awê tec kêmoasac en nec, to êjala ênê lêñ, gebe en awê sec.”⁴⁰ Ma Jesu gêjô bin tañ ma kêsôm gebe “Simon, aê gabe jasôm ñoc bin teñ êndêñ aôm.” Go en kêsôm gebe “Mêtêmôkê, ôsômman.”⁴¹ Tec Jesu kêsôm gebe “Ñamalac teñ kêkêñ mone kêtû têtû gêdêñ ñac luagêc. Nac teñ nê têtû kêtôm denari 500, ma teñ nê 50.⁴² Êsêagêc têtôm gebe sênac têtû tau atom, tec ñatau gêwi ñabin sin. Aôm gobe êsêagêcnêñ asa oc têtac

êwiñ enj êlêlêc.”⁴³ Tec Simon gêjô Jesu awa gebe “Aê gabe ñac, tanj awa njatau gêwi gêñ taêsam sinj gêdêñ enj nanj.” Ma Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Kôsôm jagêdêñ.”⁴⁴ Go Jesu kêkac tau ôkwi gêdêñ awê tau ma kêsôm gêdêñ Simon gebe “Aôm gôlic awê tonec me masi. Aê kasô nêmandu gamêñ, mago aôm kôkêñ bu ockaiñña gêdêñ aê atom, e enj matasulugenj gêgôm ockaiñ ñawambuc kêsa ma gêbuñ ña môkêlauñ.”⁴⁵ Aôm kôlêsoj aê alicanô atom, mago gêdêñ tanj aê kasô gamêñ e mênjgêdêñ tonec enj kêlêsoj ockaiñ gedenj tôngeñ tec gêmoa.⁴⁶ Aôm goenj oso môkêcapac ña niptêkwi atom. Mago enj tec geñ oso ockaiñ ña gêñmalu.⁴⁷ Amboac tonanj jasôm êndêñ aôm gebe Ênê sec taêsam gêjaña, gebe enj têtac gêwiñ ñanô. Mago ñac, tanj nê sec luagêcgeñ gêjaña nanj, enj têtac gêwiñ ñagecgeñ.”⁴⁸ Go Jesu kêsôm gêdêñ awê tau gebe “Aômnêmandu sec aê kasuc ôkwi su.”⁴⁹ Ma lau, tanj senj gêñ sênjgônj sêwiñ enj nanj, sêôc awenj sa ma sêsôm gêdêñ tauñ gebe “Ñac tonec asa, tec kêsuc sec tau ôkwi gêwiñ nec.”⁵⁰ Go Jesu kêsôm gêdêñ awê tau gebe “Kôkêñ gêwiñ, tec gêjam aôm kêsi. Ôêc ôna totêmtac malôgeñ.”

8

Lauo tanj sêsêlêñ sêwiñ Jesu nanj

¹ Nasawa saunjenj, go Jesu kêsêlêñ kêsô malac saunj to kapôênj ma gêjam mêtê to kêsôm ñawae ñajam Anôtônê gamêñña lasê. Ma ñacsenjomi 12 sêwiñ enj.² Ma lauo ñagêdô, tanj kêtijñ ñalau sec anjga êsêacnêñ to gêgôm êsêacnêñ gêmâc ñajam kêsa nanj, sêwiñ amboac tonanj, Maria tanj sêsam enj gebe Magdalaña, nanj ñalau sec 7 sêsa anjga ênê nanj,³ ma Herodonê gejobwaga Kusa nê awê Joana, ma Susana to lauo ñagêdô taêsam, tanj sêmoasinj Jesu to nê ñacsenjomi ña nêñ gêñ tokaiñ-tokaiñ.

Binjôlinj ñac kêpalip ñawêña

(Mat 13:1-9; Mar 4:1-9)

⁴ Ma gêdêñ tanj lau taêsam sêkac sa to lau anjga malac tomalac sêwê dêdêñ Jesu sêja nanj, enj kêsôm ña binjôlinjenj gebe.

⁵ “Ñac-kêpalip-ñawêwaga tenj kêsa gêja gebe êpalip nê ñawê. Kêpalip gêmoa ma ñagêdô kêsêp intêna, nanj ñamalac sêka tônj ma moc, tanj sêmoa umbonj ñalabu nanj mênjenj su.”⁶ Ma ñagêdô gêsac poc ñaô, nanj kêpoa e su, go kêmêlinj, gebe nom ñawambuc gêc atom.⁷ Ma ñagêdô kêsêp êcmôkê ñalêlôm, nanj êc kêpoa gêwiñ tec gejonj endu.⁸ Ma ñagêdô kêsêp nom ñajam, tec kêpi jagêjam ñanô e kêtû dim 100.” Kêsôm binj tonanj su, go gêmôêc gebe “Ñac tenj nê tanjasunj êñjona embe ênêc, nanj êñjomanj.”

Binjôlinj tau ñam

(Mat 13:10-17; Mar 4:10-12)

⁹ Ma ênê ñacsenjomi têtû kênac binjôlinj tau ñam gêdêñ Jesu.¹⁰ Tec enj kêsôm gebe “Amac atap kauc sa, tec ajala Anôtônê gamêñ ñabinj ñalêlômña. Mago lau ñagêdô oc sênjô êtu binjôlinjenj, gebe sêlic gêñ e amboac sêlic atom, ma sênjô binj e sêjala atom.

Jesu gêwa binjôlinj ñac kêpalip ñawêña ñam sa

(Mat 13:18-23; Mar 4:13-20)

¹¹ “Ma binjôlinj ñam tau tonec gebe ñawê kêtôm Anôtônê binj.¹² Êsêac tanj sêsêp intêna nanj, sênjô binj e Sadanj mênjêjanjgo binj su anjga êsêacnêñ ñalêlôm gebe sêkêñ êwiñ atom ma sênaña.¹³ Ma êsêac tanj sêsac poc ñaô nanj, gêdêñ tanj sênjô binj nanj, sêkôc sa totêmtac ñajamgeñ. Mago êsêacnêñ

ñawakac masi. Ac sêkêñ gêwiñ ñasawa saunğen ma gêdêñ noc lêtômña sêwi taun sin. ¹⁴ Ma ônañ kêsêp êcmôkê nañ, êsêac tañ sêñô biñ ma sêc sêja e gêñ Iêlôm-lêlôm to waba ma moasiñ ôliñña gejon êsêac, tec nêñ ñanô kêtü gagwen atom. ¹⁵ Ma ônañ kêsêp nom ñajam nañ, êsêac tañ sêñô biñ e sêkôc sa tonêñ ñalêlôm mansañ to ñajam ma sêjam ñanô geden tönğen.

Lamp kêkô suc ñalêlôm
(Mar 4:21-25)

¹⁶ “Ñac tenj êtuñ lamp ma êngênduc ña suc auc me êkêñ êsô pôpô ñalabu atom, etoc êkô jakaiñ ñaô gebe êsêac, tañ sêsô sêmêñ nañ, sêlic nawê. ¹⁷ Gebe gêñ samob, tañ kêsiniñ tau nañ, sêkêñ êsa awê ma gêñ samob, tañ gêc lêlômğen nañ, oc ñapuc êsa ma ênêc awêğen.

¹⁸ “Amboac tonañ taêm ênam nêmlêñ añô biñña acgom gebe ñac, tañ nê gêñ gêc nañ, oc êtap ñagêdô sa naêwiñ. Ma ñac tenj, tañ nê gêñ masi nañ, oc sêkôc ñakêsu, tañ enj geboc kêkôc nañ, su amboac tonanğen.”

Jesu têna to lasii
(Mat 12:46-50; Mar 3:31-35)

¹⁹ Go Jesu têna to lasii dêdêñ enj sêja e têtôm gebe têtü gasuc enj atom gebe lau taêsam. ²⁰ Tec lau sêsôm ñawae gêdêñ Jesu gebe “Tênam to lasimi tê mênşêkô dêmôêña sebe sêlic aôm.” ²¹ Mago enj gêjô êsêac awen ma kêsôm gebe “Lau tañ sêñô Anôtônê biñ ma sêgôm ñanô kêsa nañ, tec têtü aêñoc tinoc to lasici.”

Jesu kêsôm mutêna kêtü malô
(Mat 8:23-27; Mar 4:35-41)

²² Ñabêc tenj acgom, go Jesu to nê ñacsenjomi sêpi wanj tenj, ma enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Tanac êngic tana bugêjactorñ ñamakenj ônêña.” Tec ac sêlac sêja. ²³ Sêlac sêmoa ma enj gêc bêc. Go mu gêbuc ñatêna mênkêjamun bugêjactorñ ma ñadembom kêsalê wanj auc e sêmoa jageo. ²⁴ Tec ñacsenjomi têtü gasuc jasêñu enj ma sêsôm gebe “Mêtêmôke, mêtêmôkê, aêac oc dambac tanaña.” Tec enj mata gêlac ma gec biñ mu to ñadembom sec e kêtü malô to bênôñ kêsêp. ²⁵ Go kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac akêñ gêwiñ ñanô gêc ondoc.” Ma êsêacnêñ ñalêlôm ñatutuc e sêñac lemenj ma sêsôm gêdêñ taun gebe “Ñac tonec asa, tec kêjatu mu to bu ma tanenj wamu gêdêñ enj nec.”

Jesu gêgôm ñac tonjalau sec ôli ñajam kêsa
(Mat 8:28-34; Mar 5:1-20)

²⁶ Go ac sêlac sêja Gadarenenêñ gamêñ, tañ gêc Galilaia ñamakenj ônêña. ²⁷ Ma gêdêñ tañ Jesu jakêpi bau nañ, ñac tenj tonjalau sec kêsa anğa malac jagêdac enj. Ñac tau kêsô ñakwê atom e ñasawa ñênğen ma gêngôn andu atom, gêmoa gamêñ sêônğen. ²⁸ Enj gêlic Jesu e kêwakic ma gêu tau gêc enj akaiñña, go gêmôêc ña awa kapôên gebe “Lôlôc Ñatau Anôtô nê Latu Jesu, aêagêcnêñ asagenj ñagêdô gêdêñ taun. Aê jatenj aôm gebe Ôlênsu aê atomman.” ²⁹ Enj kêsôm biñ tonañ gebe Jesu kêjatu ñalau ñatêmui gebe êsa anğa ñamalac tau nê êna. Gebe ñalau tonañ kêsaic enj todim-todim, tec sejon enj ma sêbôên enj ña kapoacwalô to sêsô enj akaiñ tôn. Mago enj kêmônaj gêñ, tañ sêsô enj tônña nañ gêngic-gêngic, ma ñalau sec tau kêkac ñamalac tonañ kêsa gamêñ sawa gêja. ³⁰ Go Jesu kêtü kênac enj gebe “Aômñem ñaê asa.” Ma enj kêsôm gebe “Legion,” gebe ñalau sec taêsam sêsêp enj. ³¹ Go ñalau tau tetenj Jesu gebe êmasuc êsêac sêsêp gamêñ ñakêlêndinj sec sêna atom.

³² Bôcanô ton kapôên ten sen gên sêmoa gamên tau ñalôc, tec ñalau teten Jesu gebe êlôc ma sêsêp bôc tonan ñalêlôm sêna. Tec Jesu gêlôc gêdên êsêac. ³³ Tec ñalau sec sêsa anga ñamalac tonan ma jasêsêp bôc tonan ñalêlôm sêja ma bôc tau totongen sêsabi anga salic gulun tagen jasêsêp bugêjacton ma sênôm bu su.

³⁴ Lau bôcña sêlic gên tonan ma sêc jasêsôm ñawae anga malac to gamên ñakêtu gêdô. ³⁵ Tec lau sêsa sêja sebe sêlic gên tau e jasêo lasê Jesu ma sêlic ñac, tan ñalau sec sêsa anga ênê sêja nan, nê kauc kêsa ma kêsô ñakwê sa jagêngôn Jesu akainna ma têtêc tauñ ñanô. ³⁶ Ma êsêac, tan tauñ matenânô sêlic ñac tonalau sec ôli ñajam kêsa nan, sêjac ñamin gêdên êsêac gêwiñ. ³⁷ Ma lau samob anga Gadarenenên gamên nên ñalêlôm ñatutuc ñanô, tec teten Jesu gebe êwi êsêac sin. Tec Jesu kêpi wan ma gêc gêmu gêja kêtiam. ³⁸ Ñac tau, tan ñalau sec sêsa anga ênê nan, keteñ Jesu gebe êmoa êwiñ en. Mago Jesu gêwi en sin ma kêsôm gebe ³⁹ “Ômu ôna nêmandu ma ônac min gên kapôên, tan Anôtô gêgôm gêdên aôm nan.” Tec en gêc gêja ma kêsôm gên, tan Jesu gêgôm gêdên en nan, lasê anga malac samucgen.

*Jairi latuo to awê, tan kêmoasac Jesunê ñakwê
(Mat 9:18-26; Mar 5:21-43)*

⁴⁰ Lau samob sêôn Jesu sêngôn e gêmu gêmên kêtiam, tec sêkôc en sa. ⁴¹ Ma lômmôkê ten, ñaê Jairi, jagêtu tau gêc Jesu akainna ma keteñ en gebe êna ênê andu ⁴² gebe ênê latuo tagen gen, tan nê jala kêtû 12 nan, tec gêmac e awa kêtû dambê su.

Jesu gêdi gêja ma lau taêsam sêkapiñ en sa. ⁴³ Ma awê ten gêjam dec kêtôm jala 12 ma gêjam ôli dokta kêkên nê awa samob gêjarja su. Mago ten kêtôm gebe êngôm en ôli ñajam êsaña atom. ⁴⁴ Êñ kêtû gasuc mênkêkô Jesu dêmdêmu ma kêmoasac ênê ñakwê ñalêsô, ma sep tagen nê dec kêpa. ⁴⁵ Ma Jesu kêtû kênac gebe “Asa kêmoasac aê.” Tec êsêac samob sêpê tauñ ma Petere kêsôm gebe “Mêtêmôkê, lau taêsam sêkapiñ aôm sa to têtin aôm.” ⁴⁶ Ma Jesu kêsôm gebe “Ten kêmoasac aê, tec kêsae ñaclai kêsâ anga aênoc gêja.” ⁴⁷ Awê tau gêlic gebe oc êsin tau êtôm atom, tec gêja tokêtênêp gen jagêtu tau gêc Jesu akainna ma gêwa nê bin kêmoasac en e gacgen ñajam kêsana ñam sa lau samob sêñô. ⁴⁸ Tec Jesu kêsôm gêdên en gebe “Latucoenec, kôkên gêwiñ gêgôm aôm ñajam kêsâ, ôêc ôna totêmtac malôgen.”

⁴⁹ Jesu kêsôm bin tonan gêmoa ma ñac ten anga lômmôkênê andu gêmên ma kêsôm gebe “Latômô gêmac êndugac, ôlênsañ Mêtêmôkê êtiam atom.” ⁵⁰ Jesu gênô mago kêsôm gêdên Jairi gebe “Ôtêc taôm atom, ôkên êwiñ gen, go ñapalêo ñajam êsa.” ⁵¹ Go Jesu jagêo lasê andu ma gêlôc gêdên ten gebe êpi andu êwiñ atom, Petere agêc Joañ ma Jakobo ma ñapalêo têna agêc tama taun gen. ⁵² Lau samob têtan to sêjam tan sa kêtû ñapalêona. Mago Jesu kêsôm gebe “Atañ atom, ñapalêo gêmac êndu atom, gêc bêc tec gêc.” ⁵³ Ma êsêac sêômac en gebe sêlic ñapalêo gêmac êndu tomatêgen. ⁵⁴ Go Jesu kêkam ñapalêo lêma e awa gêjac en ma kêsôm gebe “Ñapalêo, ôndi sa.” ⁵⁵ Tec ñapalêonê katu gêmu gêmên e gacgen gêdi sa, ma Jesu kêjatu gebe sêkên gên êndên ñapalêo tau êniñ. ⁵⁶ Têna agêc tama selendec ñanô. Ma Jesu gêjac jao êsêagêc gebe sênac min bin tau êndên lau ten atom. * Legion. 8:48 Luk 7:50

* **8:56:** Lau Rom sêsam sinwaganên ton kapôên ten gebe

9

Jesu kêsakin nê lau 12

(Mat 10:5-15; Mar 6:7-13)

¹ Jesu gêmôêc êsêac 12 sêpi tageri ma kêkêy ri jaja ri to ri alai gelom êsêac gebe têtiri ri alau sec samob to sêngôm gêmac ôli ri ri jama êsa. ² Go kêsakin êsêac sêja gebe sênam mêtê êpi Anôtônê gamêy to sêngôm gêmac ri jama êsa. ³ Ma eni kêsôm gêdêy êsêac gebe “Akôc gêy teni amoa intêna atom. Aôc tôc atom. Ambic atali atom. Akôc mo atom. Akôc mone atom. Akôc ri kwê luagêc atom.” ⁴ Embe api andu teni, nan angôy tonanjen e awi gamêy tau sin. ⁵ Ma lau embe sêkôc amac sa atom, nan awi malac tonan sin ma êndôy ri kakep anga emkain su êtu geo riabelo teni êndêy êsêac.” ⁶ Tec ri cse ri omi têtôm malacgeni sêja ma sêsôm ri awae ri jama lasê to sêgôm gêmac ri jama kêsâ kêtôm malacgeni.

Jesunê bi ri kêlênsôy Herodo

(Mat 14:1-12; Mar 6:14-29)

⁷ Kasêga Herodo gêyô bi ri samob tonan ri awae e kêpô lêna tau ri anô, gebe lau ri gêdô sêsôm sebe “Joan gêdi sa anga ri cmatêneni.” ⁸ Ri gêdô sêsôm sebe “Elia tec geoc tau lasê.” Ma ri gêdô sêsôm sebe “Propete langwa nêy teni gêdi sa.” ⁹ Ma Herodo kêsôm gebe “Joan tec gabuc eni gêsutêkwa gêngic su. Mago tonê asa, tê ganô ri awae amboac tonec kêpi eni nê.” Ma gêgôm mocsac gebe êlic Jesu ri anô.

Jesu gêlôm lau 5,000

(Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Joan 6:1-14)

¹⁰ Aposolo sêmu sêmêy kêtiam ma sêjac min gêy, tan sêgôm nan, gêdêy eni. Go kêkôc êsêac sa ma ac têtairi taujen sêja malac teni, ri aê Betsaida, gebe nasêmôa nêy tau ri ri. ¹¹ Mago lau sêlic ma têdaguc eni, tec kêkôc êsêac sa ma kêsôm Anôtônê gamêy ri awae gêdêy êsêac, to gêgôm êsêac, tan sêpô lêna nan, ôli ri ri jama kêsâ.

¹² Kêdabin gebe oc naêsêp, ma ri cse ri omi 12 jasêsôm gêdêy eni gebe Aêc tamoa gamêy sawa nec, ôkêy lau sêc êli ri-êli ri gebe sêna malac to gamêy ri kêtû gêdô nasêlêwan tau ri ma têtap nêy mo sa.” ¹³ Mago Jesu kêsôm gêdêy êsêac gebe “Amac taôm akêy gêy êsêac sêni ri.” Tec êsêac sêsôm gebe “Aêcma polom lemen teni ri ma i luagêcanô tec gêc. Aôm gobe aêc ana anam ôli mo êtu lau samob tonan ri ri me.” ¹⁴ Êsêac ri cwaga amboac 5,000. Tec Jesu kêsôm gêdêy nê ri cse ri omi gebe Asôm êsêac sêngôy sic totori-totori êtôm 50-50 sêwi ri tau ri.” ¹⁵ Tec ri cse ri omi sêgôm amboac tonan ma samob sêngôy sic. ¹⁶ Go kêkôc polom lemen teni to i luagêc tonan sa mêy mata gedec undambê ma gêjam danje, go kêpô kêkôc-kêkôc ma kêkêy gêdêy ri cse ri omi, gebe sênac sam êndêy lau. ¹⁷ Seni e gêoc êsêac tôy samob, go sejon ri ri popoc sa kêsêp gadob 12.

Petere kêsôm Kilisi ri jama

(Mat 16:13-19; Mar 8:27-29)

¹⁸ Ri sawa teni Jesu keteni mec gêmôa tau ri ri ma nê ri cse ri omi sêwi ri eni. Go kêtû kênac êsêac gebe “Lau sêsam aê sebe asa.” ¹⁹ Ma êsêac sêjô eni awa gebe “Ri gêdô sêsôm gebe aôm ri ckêsagu Joan, ma ri gêdô sêsôm gebe aôm Elia, ma ri gêdô sêsôm gebe Propete langwa nêy teni, tec gêdi sa.” ²⁰ Ma Jesu kêtû kênac êsêac gebe “Ma amac nec asam aê abe asa.” Tec Petere gêyô eni awa gebe “Aôm Anôtônê Kilisi tau.”

Jesu geoc êmac êndu to êndi sarja lasê

(Mat 16:20-28; Mar 8:30-9:1)

²¹ Ma Jesu gêjam êsêac awenj auc to gêjac jao gebe sêsôm lasê êndênj lau tenj atomanô. ²² Ma kêsôm gebe “Njamalacnê Latu oc êoc njanan taêsam. Laumata to lau dabunjsêga ma binjsutau oc têtinj enj to sênac enj êndu e njabêc êtu têtêac, go êndi sa êtiam.”

²³ Ma kêsôm gêdênj êsêac samob gebe “Nac tenj embe taê ênam gebe êsap aê tônj, nanj ênac kapoac tau ma êoc nê kakesotau êtôm bêcgenj, go êndanjuc aê, ²⁴ gebe nac tenj embe êngôm mocsac gebe êmoa mata jali, nanj oc êmac êndu, ma tenj embe êmac êndu êtu aêja, nanj oc êngônj mata jali. ²⁵ Nac tenj embe ênsôb gênj nomnja samob sa ma êjainj tau to ênam tau sapu, oc ênam enj sa amboac ondoci. ²⁶ Nac tenj embe maja aê to njoc binj, Njamalacnê Latu oc maja enj amboac tonanj êndênj tanj êmênj totau nê njawasi ma Tamanê njawasi ma anjela dabunj nênj njawasi. ²⁷ Binjananô, aê jasôm êndênj amac gebe Êsêac tec sêkô-sêkô nec, nênj njagêdô oc sêmac êndu atomgenj e sêlic Anôtônê gôlinj su acgom.”

Jesu ôli kainj tenj kêsa

(Mat 17:1-9; Mar 9:2-8)

²⁸ Jesu kêsôm binj tonanj su ma njabêc 8 gêjana acgom, go kêkôc Petere agêc Joanj ma Jakoboc sêpi lôc tenj sêja gebe etenj mec. ²⁹ Tec ketenj gêmoc e lanjananô kainj tenj kêsa ma nê njakwê e njaeb njâoma. ³⁰ Ma sêlic nac luagêc sêjam binjalôm sêwinj enj. Nac lagêc tau Mose agêc Elia. ³¹ Tec agêc seoc taunj lasê tonjawasigenj mênjsêsôm ênê lênj, tanj oc ênac dabinj anja Jerusalemnja nanj, lasê gêdênj enj. ³² Petere to nê nac luagêc, tanj sêwinj enj nanj, sêc bêc sêc e matenj gêlac, go sêlic Jesunê njawasi, ma nac lagêc tonanj sêkô sêwinj enj. ³³ Agêc dêdi sêmoa gebe sêwi Jesu sinj, go Petere kêsôm gêdênj Jesu gebe “Mêtêmôkê, njajam gebe tamoc tene. Aêac anam bec têtêac acgom, aômênj tenj ma Mosenê tenj ma Elianê tenj.” Petere gêjam kauc binj, tanj tau kêsôm nanj. ³⁴ Kêsôm binj tonanj gêmoc ma tao tenj mênjgêjam ajunj êsêac e kêkôm êsêac auc ma nacsenjomi têtêc taunj nananô. ³⁵ Go awa tenj kêsa anja tao tonanj gêmênj gebe “Aênjoc Latuc tecenec, tec kajalinj enj sa nanj akênj tanjem enj.” ³⁶ Awa tonanj kêsa gêmênj ma sêlic Jesu taugenj kêkô. Sêlic gênj tonanj e sêjam taunj tónjenj, tec gêdênj njasawa tonanj sêjac minj binj, tanj sêlic nanj, njawae gêdênj lau tenj atom.

Jesu gêgôm njapalê tonjalau sec ôli njajam kêsa

(Mat 17:14-18; Mar 9:14-27)

³⁷ Njabêbêc sêsêp anja lôc sêmênj e dêdac lau taêsam. ³⁸ Ma nac tenj anja lau tonanj nênj gêmôc gebe “Mêtêmôkê, aê jatenj aôm gebe ôlic njoc latuc acgom, gebe njoc gênj tagenjanô. ³⁹ Njalau sec tenj kêkam enj e kêwakic sec ma kêjamunj enj e awaôpic kêsa, ma êwi enj sinj atom e njasawa ec balinj. ⁴⁰ Tec aê katenj nênj nacsenjomi gebe têtinj njalau tau e sêgôm jageo.” ⁴¹ Ma Jesu gêjô enj awa gebe “Ojae, amac akênj-gêwinj-atom ma amac lau-kesowaga, aê jamoc jawinj amac e êndênj ondoci ma jaoc amacnênj binj e êndênj ondoci. Ôkôc latôm êmênj tene acgom.” ⁴² Njapalê kêsêlênj gêmoc ma njalau tau kêmônaj to kêjamunj enj. Tec Jesu gec binj njalau sec ma gêgôm njapalê njajam kêsa, go kêkênj enj gêdênj tama gêmoc gêja. ⁴³ Ma êsêac lau samob têtakê nananô kêtuc Anôtônê njac lai kapôênja.

Jesu geoc êmac endu to êndi sanya lasé kêtû luagêcña

(Mat 17:22-23; Mar 9:30-32)

Lau samob sêñac lemenj kêtû ênê gêñ samob, tanj gêgôm nanña, sêmoa ma Jesu kêsôm gêdêñ nê ñacsenjomi gebe ⁴⁴“Akêñ tanjem binj tecenec ñapep, gebe sêkêñ Ñamalacnê Latu êndêñ ñamalac lemenj êna.” ⁴⁵Mago êsêacnêñ kauc kêsa kêpi binj tonanj atom, ma binj tau kêsiñ tau gêdêñ êsêac e sêjala ñam atom. Ma têtêc tauñ tec têtû kênac enj kêtû binj tauña atom.

Asa êtu ñac kapôêñ

(Mat 18:1-5; Mar 9:33-37)

⁴⁶Ñasawa tenj êsêac taêñ gêjam jakêsa-jakêsa gebe nêñ asa kêtû ñac towae kêlêlêc êsêac ñagêdô su. ⁴⁷Tec Jesu kêjala binj, tanj êsêac taêñ gêjam gec nêñ ñalêlôm nanj, ma kêkôc ñapalê tenj ketoc enj kêkô kêsi enña ⁴⁸ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Ñac tenj embe êkôc ñapalê tonec sa êtu aêñoc ñaêña, nanj êkôc aê sa. Ma ñac tenj embe êkôc aê sa, nanj êkôc ñac, tanj kêsakinj aê nanj sa. Amacnêñ ñac, tanj alic enj ñac sauñ ec tenj nanj, enj ñac kapôêñ.”

Ñac tanj kêkeñ kisa amac atom nanj, kêpuc amac tøj

(Mar 9:38-40)

⁴⁹Tec Joanj gêjô enj awa gebe “Mêtêmôkê, aêac alic ñac tenj kêtiñ ñalau sec su ña aôlmnêñ ñaê, tec ajac jao enj gebe enj kêdaguc aêac atom.” ⁵⁰Ma Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Anac jao enj atom, gebe ñac, tanj kêkêñ kisa gesen amac atom nanj, kêpuc amac tøj.”

Lau Samaria sêkôc Jesu sa atom

⁵¹Ñanoc tanj Anôtô gebe êkôc Jesu sanya nanj kêdabinj, tec Jesu kêsêlêñ kepeñ Jerusalem gêja, ⁵²ma kêsakinj laujaenj sêmunj enj. Ma êsêac sêsô lau Samaria nêñ malac tenj sebe sêmansañ ênê gamêñ kwananjen. ⁵³Mago lau tau sêkôc enj sa atom gebe enj kêsêlêñ kepeñ Jerusalemgen. ⁵⁴Ñacsenjomagêc Jakobo agêc Joanj sêlic ma sêsôm gebe “Apômtau, aôm gobe aêac asôm gebe ja êsêp anja undambê mênêninj êsêac su me masi.” ⁵⁵Tec Jesu kêkac tau ôkwi ma gec binj êsêagêc gebe “Asa ñalau latu amagêc. Ñamalacnê Latu gêmêñ gebe ensenj launêñ katunj su atom, gêmêñ gebe ênam sa.” ⁵⁶Ma ac sêc sêja malac tenj.

Lau sebe sêndanjuc Jesu

(Mat 8:19-22)

⁵⁷Êsêac sêsêlêñ sêmoa intêna ma ñac tenj kêsôm gêdêñ enj gebe “Gamêñ tanj aôm gobe ôna nanj, aê oc jandanjuc aôm.” ⁵⁸Tec Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Mojanj sê ic ma moc, tanj sêmoa umbonj ñalabu nanj, sêjam sac. Mago Ñamalacnê Latu nê gamêñ tenj gebe endenj kwalim ênêcña gêc atom.” ⁵⁹Go kêsôm gêdêñ ñac tenj gebe “Ôndanjuc aê.” Ma ñac tonanj kêsôm gebe “Apômtau, ôlôc acgom gebe jana jansunj tamoc acgom.” ⁶⁰Tec Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Andec ñacmatê sênsunj tauñ nêñ ñacmatê ma aôm ôna ôsôm Anôtônê gamêñ ñawae lasêmanj.” ⁶¹Go ñac tenj kêsôm gebe “Apômtau, aê gabe jandanjuc aôm. Tagenj ôlôc êmunj êndêñ aê gebe jana ma jakam ñoc gôlôac lemenj acgom.” ⁶²Tec Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Ñac tanj lêma gêdêñ wanj ñagôlinj su ma mataanô geogeo nanj, kêtôm Anôtônê gamêñ atom.”

¹ Tonañ su, go Apômtau kêjaliñ lau 70 sa sêwiñ ma kêsakiñ êsêac luagêc-luagêc gebe sêmuñ sêna malac to gamêñ, tañ eñ taê gêjam gebe êna nañ. ² Ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Mo tau tec ñanô kêsa samob, mago kolenwaga tec luagêcgeñ. Amboac tonañ atañ êndêñ mo tau ñatau gebe êkêñ kolenwaga nasênac nê gêñ ñanô sa. ³ Alic acgom, aê jasakiñ amac amboac domba asêp kêam sec ñalêlôm ana. ⁴ Akôc awa êsêp ômbiñkap ñaatali atom. Ambic atali atom. Asô atapa atom. Ma awem ênac lau anğa intêna atom. ⁵ Embe api andu teñ, go asôm êtu ñamatageñ gebe ‘Biñmalô êpi andu tonec.’ ⁶ Ma biñmalô latu teñ embe êngôñ tônê, go amacnêm naênsac eñ. Ma embe masi, go êmu êndêñ amac êwac êtiam. ⁷ Anğôñ andu tau tonañ ma aniñ to anôm gêñ, tañ sêkêñ êndêñ amac nañ, gebe kolenwaganê ñaôli gêjac eñ ñawae. Alom-alom andu atom. ⁸ Ma embe naasa malac teñ e sêkôc amac sa, go aniñ gêñ, tañ êsêac sêkêñ amac nañ, ⁹ ma anğôm lau gêmac, tañ sêmoa malac tau nañ, ôliñ ñajam êsa to asôm êndêñ êsêac gebe ‘Anôtônê gamêñ kêdabiñ amacgac.’ ¹⁰ Ma embe asa malac teñ e sêkôc amac sa atom, go aêc mênako intêna ma asôm gebe ¹¹ ‘Amacnêm malac ñakekop, tec gi aêac eñkaiñ nec, aêac êndôñ su wacêpi amac taôm. Mago biñ tonec ajala gebe Anôtônê gamêñ kêdabiñ su.’ ¹² Aê jasôm êndêñ amac gebe Êndêñ bêc Anôtô êmêtôc biñña lau Sodom oc sêngôñ naeo êtôm lau malac tonañña atom.

*Ojæ kêpi malac, tañ sêjam tauñ ôkwi atom
(Mat 11:20-24)*

¹³ “Ojæ Korasinma, ojæ Betsaidama. gêñtalô tañ gagôm anğa amacnêm nañ, embe jañgôm anğa Turu to Sidon nêñ, oc sênam tauñ ôkwi wanêcgeñ ma sêsô talu to sêliñ wao sa sêngôñ. ¹⁴ Êndêñ bêc mêtôcña Anôtô taê walô lau Turu to Sidon êlêlêc amac su. ¹⁵ Ma aôm Kapanaum tonañ, gobe sêsuñ aôm sa e nadiñgeñ undambê me. Aôm oc u taôm e gacgeñ ôsêp lamboam ôna.”

¹⁶ Ma Jesu kêsôm gêdêñ nê ñacseñomi gebe “Ñac tañ gêñô amac nañ, gêñô aê, ma ñac tañ kêmasuc amac nañ, kêmasuc aê. Ma ñac tañ kêmasuc aê nañ, kêmasuc ñac, tañ kêsakiñ aê gamêñ nañ.”

Lau 70 tonañ sêmu dêdêñ Jesu sêja

¹⁷ Lau 70 sêmu sêmêñ kêtiam totêntac ñajamgeñ ma sêsôm gebe “Apômtau, ñalau sec tañeñ wamu gêdêñ aêac gêwiñ kêtü aômñêm ñaêña.” ¹⁸ Ma Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aê galic Sadan tau gêu tau anğa undambê amboac ôsic. ¹⁹ Alicgac me, aê kakêñ ñaclai gelom amac gebe aka moac to alidêbu ma akôniñ ñacjo tau nê ñactêkwa samob tôn, ma gêñ teñ oc êngôm amac atu sec atomanô. ²⁰ Tageñ atu samuc êtu ñalau sec tañeñ wamu amacña nec atom, atu samuc gebe teto amacnêm ñaê gêc undambê.”

*Jesu têtac ñajam kêsa
(Mat 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ Gêdêñ ñasawa tonañ Ñalau Dabuñ gêjam Jesu auc e têtac ñajam kêsa ma kêsôm gebe “Tamoc, undambê to nom Ñatau, aê jalambiñ aôm gebe gôsañ biñ tônê auc gêdêñ laumêtê to lau tokauc ma goc lasê gêdêñ ñacpalê dedec. Aec, Tamoc, biññanô, aôm gôlic ñajam amboac tonañ, tec gôgôm nêm gêñ.

²² “Tamoc kêkêñ gêñ samob gêdêñ aê. Ma ñac teñ kêjala Latu atom, Tama taugenj. Ma teñ kêjala Tama atom, Latu taugenj to êsêac, tañ Latu gebe eoc lasê êndêñ êsêac nañ.”

²³ Go kesa tau okwi menkêsôm gédên nê nacsenomi taunjen gebe “Aê aoc êoc matenanô, tañ sêlic gên onañ amac alic nan, ²⁴ gebe aê jasôm êndên amac gebe Propete to kin gwalêkin sebe sêlic gên, tec amac alic nec, mago sêlic atom to sebe sênô bin, tec amac anô nec, mago sênô atom.”

Binjôlin nac Samaria taê walô nacgêbac

²⁵ Binjutau tenj gêdi sa gebe ênsaê en, tec kêsôm gebe “Mêtêmokê, aê janjôm asagen, ec jawê kain janjôn matoc jali tenjen.” ²⁶ Jesu gêjô enj awa gebe “Teto binj ondoc gec Mosenê binjsu. Aôm kôsam amboac ondoc.” ²⁷ Tec nac tau kêsôm gebe “Têmtac êwinj Apômtau, aômnêm Anôtô, tonêm njalêlôm samuc ma nêm katôm samuc ma nêm naclai samuc ma nêm kauc samuc êwinj enjen, ma têtmtac êwinj lau wacbanj aôm amboac têtmtac gêwinj taôm.” ²⁸ Ma Jesu kêsôm gédên enj gebe “Kôsôm jagédên. Ôngôm amboac tonanjen, go ômoa matam jali tenjen.”

²⁹ Nac tonanjen gebe êwaka tau sa, tec kêtû kênac Jesu gebe “Lau ondoc mênbanj aê.” ³⁰ Go Jesu gêjô enj awa gebe “Nac tenj anja Jerusalem kêsêp Jeriko gêja e kêsêp kêjanjowaga njalêlôm. Êsêac sêkwalec ênê nakwê su ma sêjac enj gêwê sinj sa ma sêc sêja. ³¹ Gocgo nac dabunwaga tenj gêjam kauc nac tonanjen nabinj kêsêlênj kêsêp intêna tonanjen gêja e gêlic nac tau gêc ma gêoc lêlêc enj gêja. ³² Ma Lewi tenj amboac tonanjen. Mênjgêo lasê gamênj tau e gêlic enj su ma gêoc lêlêc enj gêja. ³³ Go nac Samarianja tenj kêsêlênj gêmoe e jagêo lasê gédên enj, tec gêlic e taê walô enj ³⁴ na kêtû gasuc gédên enj jakêkêc niptêkwi to wain kêsêp ênê kamoc su, go kêsabanj ma gêoc enj sa gêngônj tau nê bôc naô ma kejonj enj kêpi andu naclenja jagejob enj. ³⁵ Njabêbêc gê denari luagêc sa jakêkêc gédên andu natau tonanjen ma kêsôm gebe ‘Ojop enj napep. Ma gên, tañ okênj êlêlêc naôli tonanjen su nan, embe jamu jamênj, go janac natôp.’ ³⁶ Aôm gobe lau têlêac tonanjen nênj asa kêtû nac, tañ kêjanjowaga sêjac enj nan, nê nac jabanjen.” ³⁷ Tec binjutau kêsôm gebe “Nac tañ taê walô enj nan.” Go Jesu kêsôm gédên enj gebe “Ôêc onâ ma ôngôm amboac tonanjen.”

Jesu kêtû naclej Maria agêc Marta

³⁸ Ac sêsêlênj-sêsêlênj sêmoe e jasêo lasê malac tenj. Ma awê tenj, naê Marta, kêkôc enj sa kêsô ênê andu gêja. ³⁹ Ma lasio tenj gêmoe, nê naê Maria, nanj gêngônj Apômtau akainja ma gênô ênê binj. ⁴⁰ Marta gim tau su kêtû sakinjagenj, tec gédênj Jesu jakêsôm gebe “Apômtau, lasico gêwi sakinj sinj gédênj aê taucgenj gajam nec, oc gôlic najam me masi. Ôsôm êndên enj gebe ênam aê samanjen.” ⁴¹ Tec Apômtau gêjô enj awa gebe “Marta, Marta, aôm kôpô sim taôm to gôim taôm su gên taêsamja elêmê. ⁴² Aômnêm gên njanô tagenjen masi. Maria kêjalinj nê gên najam sa sugac, oc sêkôc su anja ênê atom.”

11

Binj tatenj mecja

(Mat 6:9-15; 7:7-11)

¹ Nasawa tenj Jesu ketenjen mec gêmoe gamênjen tenj. Ketenen e su ma nê nacsenominênjen tenj kêsôm gedenen enj gebe “Apômtau, ôndônj aêac êtu atenen mecjanamanjen êtôm Joanj kédônjen nê nacsenomi.” ² Ma enj kêsôm gédênjen êsêac gebe “Êndênjen atenen mec, nanj asôm gebe
‘Tamemai,

Aômnêm ñaê lau sênam dabuñmanj.

Ômôêj ôtu Apômtau ôtôm gamêñgej.

³ Ôkêj aêacma mo êtôm bêcgeñña êndêj aêac êtôm bêcgeñ.

⁴ Ma ôsuc aêacma sec ôkwi, gebe aêac tauñ asuc launêj tôp ôkwi amboac tonanjen.

Ôwê aêac asa lêtôm atom.’ ”

⁵ Ma Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amacnêm ñac tenj embe êndêj nê gwadê êna ên êj êmbêcauc êna lugej naêsôm êndêj enj gebe ‘Gwadêc, ôkêj mo têlêac êndêj aê, ⁶ gebe ñoc ñac tenj kêtû intênanajenj mênjgêô lasê gêdêj aê, ma ñoc gêj gebe jakêj êndêj enjña masi,’ ⁷ ma embe nê gwadê tonanj êmoa nê gamêj ñanjlômgenj ma êjô enj awa gebe ‘Ôlênsônj aê amboac secgeñmanj. Katam ñajajña kêsâ ma aêac to ñoc gôlôac saunj êu tauñ jaaêc sugac. Aê katôm gebe jandi sa jakêj gêj tenj êndêj aômña atom,’ ⁸ go amboac ondóc. Aê jasôm êndêj amac gebe Ñac tau embe êndi sa mênjêkêj êndêj enj êtu ênê gwadê enjña atom, mago oc êndi sa naêkêj gêj, tanj kêpô lêna nanj, êtu enj ketenj gêôc aucgeñña. ⁹ Amboac tonanj aê jasôm êndêj amac gebe Atenj gêj, oc akôc ñanô. Ansom gêj, oc atap sa. Amandi katam, oc êlêc su êndêj amac. ¹⁰ Gebe ñac, tanj etenj gêj nanj, êkôc ñanô. Ma ñac, tanj ensom nanj, êtap sa. Ma ñac, tanj êmandi katam nanj, katam oc êlêc su êndêj enj. ¹¹ Tama asa anja amacnêm nanj latu etenj mo êndêj enj ma êkêj poc, me etenj i ma êkêj moac êjô i êndêj enj, ¹² me etenj ñakecsulu ma êkêj alidêbu êndêj enj. ¹³ Amac lau sec ajala akêj genj ñajam-ñajam êndêj nêm gôlôac ñasec-ñasec, ma abe Tamemi undambêña êkêj Ñalau Dabuñ êndêj lau, tanj tetenj enj nanj atom me.”

Jesu ma Belsebul

(Mat 12:22-30; Mar 3:20-27)

¹⁴ Jesu kêtinj ñalau sec toawamê kêsâ gêja. Ñalau tonanj kêsâ gêja su, go awamê tau kêsôm binj lasê, ma lau samob sêñac lemenj. ¹⁵ Tec êsêacnêj lau ñagêdô sêsôm gebe “Enj kêtinj ñalau sec ña Belsebul, tanj kêtû ñalau sec nêj kasêga nanj.” ¹⁶ Ma ñagêdô sebe sênsaê enj, tec sêsôm gêntalô undambêña anja ênê. ¹⁷ Jesu kêjala binj, tanj êsêac taênj gêjam nanj, ma kêsôm gêdêj êsêac gebe “Gamêj tenj embe êwa tau êkôc, oc êtu gasanj, ma gôlôac tenj oc sensenj gôlôac tenj. ¹⁸ Ma Sadanj to nê lau embe sêwa tauñ êkôc, go nêj gamêj ênêc amboac ondóc. Amac tanj asôm gebe aê kêtinj ñalau sec ña Belsebul nanj, taêm ênam binj tonanj. ¹⁹ Aê embe jatinj ñalau sec ña Belsebul, go amac latômi têtinj ña asa. Kêtû tonanjña êsêac tauñ ocgo sêmêtôc amac. ²⁰ Ma aê embe jatinj ñalau sec ña Anôtônê ñaclai, go êwa sa gebe Anôtônê gôlinj wacêpi amac.

²¹ “Ñactêkwa tenj embe lêma tokêmgênj ma ejop nê gamêj êmoa, oc nê waba ênêc tenjenj ²² Mago ñac sinjêlêc tenj embe êndac enj, oc êku enj tulu ma êjanjo ênê laukasap, tanj taê kêka nanj su, ma ênac sam ênê waba.

²³ “Ñac tanj êwiñ aê atom nanj, ensenj aê. Ma ñac tanj ejonj ñanô sa êwiñ aê atom nanj, êtê salinj-salinj.

Ñalau sec gêmu gêja nê gamêj langwa kêtiam

(Mat 12:43-45)

²⁴ “Ñalau ñatêmui embe êsa anja ñamalac tenj nê, oc eo êmoa gamêj kwalam ma ensom gamêj êlêwanj tauña, e embe êtap sa atom, go êsôm gebe ‘Aê jamu jana ñoc andu, tanj kasa gamêj nanj êtiam.’ ²⁵ Ma embe naêô lasê, oc êlic sêkajo sa to sêgelônj. ²⁶ Go naêkôc ñalau 7, tanj nêj sec

kêlêlêc ênê su nan, mên̄sêsô nasên̄gôn̄. Go ñamalac tonan̄ êmoa naeo ñanô êlêlêc gêmun̄ja su.”

Jesu awa gêôc lau

²⁷ Jesu kêsôm bin̄ tonan̄ gêmôa ma awê ten̄ an̄ga lau tau nêñ gêôc awa sa ma kêsôm gêdên̄ en̄ gebe “Aê aoc êôc têtacêlêlôm, tan̄ kêkêkam aôm to su, tan̄ aôm gônôm nan̄.” ²⁸ Mago Jesu kêsôm gebe “Bin̄ñanô, aê aoc êôc êsêac, tan̄ sên̄jô Anôtônê bin̄ ma sêmasan̄ nan̄.”

Lau sêjatu gêñtalô

(Mat 12:38-42)

²⁹ Lau taêsam sêkac sa sêpi tagen̄, go Jesu gêôc, awa sa ma kêsôm gebe “Lau têm tonecña êsêac lau sec. Ac sêsôm gêñtalô, mago gêñtalô ten̄ oc êndên̄ êsêac atom, gêñtalô Jonaña tagen̄. ³⁰ Kêtom Jona kêtû lau Niniwe nêñ gêñtalô, ñamalacnê Latu êtu lau têm tonecña nêñ gêñtalô amboac tonan̄gen̄. ³¹ Êndên̄ noc mêtôcña kwin̄ an̄ga mula-mña oc êndi sa êwin̄ gôlôac têm tonecña nêñ lau ma êmêtôc êsêac, gebe en̄ an̄ga nom ñamadin̄, mago gêmên̄ gebe êñô Salomonê mêtê. Ma alic acgom, ñac ten̄ kêlêlêc Salomo su tec gêmôa. ³² Êndên̄ noc mêtôcña ñacwaga Niniwen̄ja oc sêndi sa sêwin̄ lau têm tonecña ma sêmêtôc êsêac gebe Jona gêjam mêtê êsêac, tec sêjam tauñ ôkwi. Ma alic acgom, ñac ten̄ kêlêlêc Jona su tec gêmôa.

Bin̄ kêpi ôlin̄ ñaja

(Mat 5:15; 6:22-23)

³³ “Ñac ten̄ embe êtuñ ja sa, oc êsin̄ ôkwi me êngênduc ña suc auc atom. En̄ etoc êkô jakain̄ ñaôgen̄ gebe êsêac, tan̄ sêsô sêmên̄ nan̄, sêlic ñawê. ³⁴ Matamanô kêtû ôlim ñaja. Matamanô embe ñajam, go ñawê ênam ôlim samucgen̄ auc. Ma matamanô embe sec, go ôlim samuc ñakesec. ³⁵ Amboac tonan̄ ojop taôm ñapep gebe ñawê, tan̄ gêc nêm ñalêlôm nan̄, ñakesec êsa atom. ³⁶ Ôlim samuc embe ñawê êsa e ñagên̄lêlôm ten̄ ñakesec atom, oc ñawê êsa samucgen̄ êtôm ja ñanô kêpô aôm.”

Jesu gen̄ olin̄ Parisai to bin̄sutau

(Mat 23:1-36; Mar 12:38-40; Luk 20:45-47)

³⁷ Jesu kêsôm bin̄ tonan̄ gêmôa ma Parisai ten̄ keten̄ en̄ gebe êna ênin̄ gên̄ ocsalôña êwin̄ en̄. Tec kêsô gêja e jagên̄gôn̄ sic. ³⁸ Parisai tonan̄ gêlic en̄ gebe ênin̄ gên̄, mago kêkwasiñ tau gêmun̄ atom, tec gên̄ac lêma. ³⁹ Ma Apômtau kêsôm gêdên̄ en̄ gebe “Kec, amac Parisai akwasiñ laclu to suc ñadêmôên̄ja ñapep, mago nêm ñalêlôm nan̄ gen̄gen̄ to sec gêjam auc. ⁴⁰ Amac lau meloc, ñac tau, tan̄ kêmasan̄ gên̄ ñadêmôên̄ja nan̄, kêmasan̄ gên̄ ñalêlômña gêwin̄ atom me. ⁴¹ Akên̄ gên̄, tan̄ gêc laclu to suc ñalêlôm nan̄, êtu moasin̄ êndên̄ lau, go talic amacnêm gên̄ samob ñawasi.

⁴² “Ojae amac Parisaimên̄, amac embe atap lai to môm ma gên̄ gêga 10–10 sa, go akên̄ ñaten̄ êtu da ma awi bin̄gêdên̄ to têtac gêwin̄ Anôtôn̄ja sin̄. Dangôm ten̄ ma dawi ten̄ sin̄ atom.

⁴³ “Ojae amac Parisaimên̄, tec têtac gêwin̄ abe an̄gôn̄ ñamatagen̄ an̄ga lôm to sê moalêc amac an̄ga malacluñgen̄. ⁴⁴ Ojae amacmên̄, tec atôm sêô, tan̄ gamên̄ kêkên̄ auc nan̄. ñamalac sêka tôn̄ palin̄-palin̄gen̄ ma sêjam kauc.”

⁴⁵ Tec bin̄sutau ten̄ kêsôm gêdên̄ en̄ gebe “Mêtêmôkê, kôsôm bin̄ tonan̄ tec gêbu aêac bin̄sutau gêwin̄ amboac tonan̄gen̄.” ⁴⁶ Ma Jesu kêsôm gebe “Ojae amac bin̄sutaumên̄ amboac tonan̄gen̄. Amac akên̄ gên̄ wapac kêsac lau, mago taôm lemematu ten̄ kêmoasac gên̄ wapac ñagec atom. ⁴⁷ Ojae

amacmêḡ, tec aboa propete, taḡ tamemi sêjac êsêac êndu naḡ, nêḡ sêo sa. ⁴⁸ Tec amac awa tameminêḡ ḡêḡ, taḡ sêḡôm naḡ, sa to alic ḡajam, gebe êsêac sêjac propete êndu ma amac aboa êsêacnêḡ sêo sa. ⁴⁹ Amboac tonaj Anôtônê mêtê kêsôm lasê gebe 'Aê oc jasakiḡ propete to laujaen dêndêḡ êsêac sêna, ma oc sênac êsêacnêḡ ḡagêdô êndu to sêjanda ḡagêdô,' ⁵⁰ Amboac tonaj Anôtô êjatu propete samob nêḡ, dec, taḡ sêkêc siḡ ḡêdêḡ Anôtô kêkêḡ undambê to nom e mênḡḡêdêḡ galoc naḡ, ḡagêjô aḡḡa lau têm tonecḡa nêḡ, ⁵¹ aḡḡa Abelnê dec e ḡêdêḡ Sakarianê dec, taḡ sêjac eḡ êndu aḡḡa altar dajaḡa to lôm dabuḡ ḡasawa naḡ.

⁵² "Ojae amac biḡsutaumêḡ, amac akôc ki, taḡ êlai andu tajala mêtê ḡamḡa ḡakatann su. Amac taôm asô aja atom ma akô lau, taḡ sebe sêsô sêna naḡ, auc amboac tonajḡeḡ."

⁵³ Jesu kêsa aḡḡa andu tonaj ḡêja ma Parisai to biḡsutau sêôc aweḡ sa ma sêkac eḡ to têtû lêsu eḡ kêtû biḡ taêsamḡa. ⁵⁴ Aê dêdib eḡ sebe tau êwa lip tau ḡa biḡ, taḡ êsôm naḡ. *

12

Jesu ḡêlêḡ biḡ nê ḡacseḡomi

(Mat 10:26-27)

¹ Lau taêsam ḡasec sêkac tauḡ sa e ḡamêḡ ḡêlôc, ma Jesu kêsôm biḡ ḡêjac m ḡêdêḡ nê ḡacseḡomi gebe "Ajop taôm êndêḡ Parisainêḡ jist. Jist tau êsêacnêḡ dansaḡ. ² ḡêḡ samob, taḡ sêsaḡ auc naḡ, oc êtu awê, ma biḡ samob, taḡ ḡêc lêlôm naḡ, oc êsa awê. ³ Amboac tonaj biḡ samob, taḡ asôm kesecḡeḡ, oc sêḡô ênêc awêḡeḡ. Ma biḡ, taḡ atu dindiḡ ḡêdêḡ taôm aḡḡôḡ balêmlêlôm naḡ, oc sênam mêtê êpi aḡḡa malacluḡ.

Aêac tatêc asa

(Mat 10:28-31)

⁴ "ḡoc lauac, aê jasôm êndêḡ amac gebe Êsêac taḡ sênac ôlimḡeḡ êndu, mago têtôm gebe sêḡḡôm ḡêḡ ḡagêdô êwiḡḡa atom naḡ atêc atom. ⁵ Aê jakêḡ puc amac êtu ḡac, taḡ atêc eḡḡa naḡ. Atêc Anôtô, taḡ ênac ḡamalac êndu su acḡom, go nê ḡaclai êtôm gebe êmbaliḡ eḡ êsêḡ lamboam ḡakêlêndiḡ êna. Kec, jasôm êndêḡ amac gebe Atêc ḡac tau tonaj.

⁶ "Kêliḡkeliḡ lemeḡ teḡ naḡ ḡaôli sauḡanô. Mago Anôtô kêliḡ ḡateḡ siḡ atomanô. ⁷ Ma ḡac tau, naḡ kêsa amac môkêmlauḡ sa tomalageḡ. Amboac tonaj atêc taôm atom gebe amac tonaj alêlêc kêliḡkeliḡ taêsam su.

Tasôm Kilisi lasê endeḡ ḡamalac

(Mat 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ "Aê jasôm êndêḡ amac gebe ḡac teḡ embe êsôm êndêḡ ḡamalac gebe Aê katu ênê ḡêḡ, naḡ ḡamalacnê Latu êsôm eḡ lasê êndêḡ Anôtônê aḡela. ⁹ Ma ḡac teḡ embe ênsa aê auc êndêḡ ḡamalac, naḡ ḡamalacnê Latu ênsê eḡ auc êndêḡ Anôtônê aḡela amboac tonaj.

¹⁰ "ḡac teḡ embe êsac ḡamalacnê Latu, naḡ Anôtô oc êsuc ôkwi. Mago teḡ embe êsôm biḡ alôb-alôb êpi ḡalau Dabuḡ, naḡ Anôtô oc êsuc ôkwi atom.

¹¹ "Embe sêkêḡ amac akô lôm me ḡôliḡwaga me lau toḡaclai laḡôḡnêḡmḡa, naḡ apô sim taôm êtu lêḡ me biḡ ajô êsêac aweḡ me asômḡa atom, ¹² gebe êndêḡ noc tau tonaj ḡalau Dabuḡ oc êndôḡ biḡ, taḡ amac asômḡa naḡ êndêḡ amac."

* **11:54:** Sadaḡnê ḡaê teḡ.

Biñgôliñ kêpi ñac meloc tolêlôm

¹³ Go ñac teñ anja launêñ kêsôm gêdêñ Jesu gebe “Mêtêmôkê, ôsôm teoc gebe êwa aêagêcma gêñlênsêm êkôc ma êkêñ ñamaken êndêñ aê acgom.”

¹⁴ Tec Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ñacnec, asa kêkêñ aê gebe jamêtôc biñ to janac sam amagêcnêm gêñlênsêm.” ¹⁵ Go kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Alic taôm to ajop taôm êndêñ matem katu gêñ tokainj-tokainja, gebe ñac teñ oc êmoa mata jali êtu nê waba taêsamña atom.”

¹⁶ Go kêsôm biñgôliñ teñ gêdêñ êsêac gebe “Ñac tolêlôm teñ nê kôm gêjam ñanô taêsam, ¹⁷ tec taê gêjam gêc tau gebe ‘Jangôm amboac ondoc, gebe ñoc gamêñ janac ñoc kôm ñanô saña masi.’ ¹⁸ Go kêsôm gebe ‘Aê jangôm amboac tonec, jansenj ñoc andu-gêñ-ñanôña su ma jakwê êtu kapôêñ, go janac ñoc kôm ñanô to gêñ samob sa êpi tagenj. ¹⁹ Go jasôm êndêñ ñoc katuc gebe Katucenec, nêm gêñ taêsam gêc kêtôm jala taêsamña. Ôngôñ nêm ñêñgenj, ôniñ to ônôm gêñ ma ômoa totêmtac ñajamgenj.’ ²⁰ Mago Anôtô kêsôm gêdêñ eñ gebe ‘Melocma, êmbêc tonec jakalem katôm su ma gêñ, tañ kômasanj nanj, oc êtu asa nê.’ ²¹ Lau tañ sêjac nêñ gêñ taêsam sa kêtù tauñña, mago Anôtô gêlic êsêac amboac lau tolêlôm atom nanj, nêñ biñ amboac tonanj.”

Tapô sim tauñ atomña
(Mat 6:25-34)

²² Go Jesu kêsôm gêdêñ nê ñacsenjomi gebe “Kêtù gêñ tônêña aê jasôm êndêñ amac gebe Apô sim taôm êtu anij gêñ êoc amac tônj amoa matem jalinja atom to êtu ñakwê ênsanj ôlimña atom. ²³ Amoa matem jali kêlêlêc mo ma ôlim kêlêlêc ñakwê su. ²⁴ Alic aoco acgom. Êsêac sêsê gêñ atom ma sêjac gêñ ñanô sa atom. Êsêacnêñ Iêsucm to andu sênac gêñ saña masi. Mago Anôtô gêlôm êsêac. Ma amac alêlêc moc tau su ñêñgenj. ²⁵ Amacnêm asa êpô sim tau êtu nê têm êmoa nomña ma nê êpô sim tauña ênac têku ñasawa tagenj êwiñ. ²⁶ Embe angôm gêñ sauñ ec teñ naêtôm atom, nanj apô sim taôm êtu gêñ ñagêdôña êtu agenña. ²⁷ Alic mênaminj, tañ kêpi nanj, gêjam kôm to kêsac obo atom, mago jasôm êndêñ amac gebe Salomonê gêñ ñawasi samob, tañ kêkwa eñ auc nanj, ñatenj kêtôm gêñ tonanj ñai atomanô. ²⁸ Anôtô embe êkêñ gêgwanj, tañ galoc kêkô kôm ma bêbêc sêkêñ êsa ja nanj, ñagêlôm êkwa auc, nanj oc êkêñ gêñ êkwa auc êlêlêc atom me, amac lau akêñ gêwiñ kwalecña. ²⁹ Ma ansom gêñ anij to anômña atom to aê go taôm atom. ³⁰ Gêñ samob tonanj ñai nom ñatenterlatu oc sensom. Mago amac Tamemi tec kêjala gebe apô lêna gêñ tonanj. ³¹ Amboac tonanj ansom ênê gamêñ, go gêñ tonanj ñai êtu amacnêm.

Biñ awa undambêña
(Mat 6:19-21)

³² “Amac tonj sauñ tonec, atêc taôm atom, gebe Tamemi têtac gêwiñ gebe êkêñ gamêñ tau êndêñ amac. ³³ Akêñ nêm waba lau sênam ôli ma akêñ awa tau êmoasiñ lau ñalêlôm sawa. Awa nêm atali monerña, tañ êtu manê atom nanj, to anac nêm awa ñanô, tañ ênaña atomanô nanj, sa ênêc undambê. Geñgentêna nasêsa atom ma bulesenj ensenj su atom. ³⁴ Gebe gamêñ, tañ nêm awa gêc nanj, nêm ñalêlôm oc êsap tônj amboac tonanjgenj.

Biñ tanam jalinja

³⁵ “Apeñ obo sa ma aôc nêm ja sa, ³⁶ ma atôm lau, tañ sêônj nêñ ñatau gebe êmu êmêñ anja moasiñ awê to ñacña. Embe êtuc katam, go sêlêc

su sebenj êndêj enj. ³⁷ Aê aoc êoc sakinwaga, tañ Apômtau oc êtap êsêac sa sênâj jaligenj êndêj noc êmu êmêjja. Binjanô, aê jasôm êndêj amac gebe Enj oc epenj nê obo sa ma mênêsôm êsêac sêngôn sic, go enj tau mênênâj sakinj êsêac. ³⁸ Aê aoc êoc êsêac, tañ Apômtau embe êmu êmêj êndêj omm êsa me êu bônj ma êtap êsêac sa sêjam jali sêmoa. ³⁹ Ajala tonec gebe andu njatau embe êjala ockatu êmbêcja ondoc genjêntêna oc êmêj, nañ êkô genjêntêna auc, gebe êtuc ênê andu popoc atom. ⁴⁰ Tec amansanj taôm amboac tonanj, gebe Namalacnê Latu êmêj êndêj ockatu njasawa, tañ amac abe enj oc êmêj atom nañ.”

Sakinwaga gêdêj to keso

(Mat 24:45-51)

⁴¹ Go Petere kêsôm gebe “Apômtau, aôm kôsôm binjôlinj tonanj gêdêj aêac taunjenj me gêdêj êsêac samob gêwiñ.” ⁴² Tec Apômtau gêjô enj awa gebe “Sakinwaga njanjêj ma tokauc asa. Enj njac, tañ nê njatau oc êkêj enj ejop ênê kômwaga gebe êkêj mo êtôm dôj êndêj êsêac êndêj njanoc. ⁴³ Aê aoc êoc sakinwaga, tañ nê njatau êmu êmêj ma êlic enj kêsap nê kôm tôj gêmoa. ⁴⁴ Aê jasôm binjanôgenj êndêj amac gebe njatau oc êkêj enj ejop ênê waba samob. ⁴⁵ Ma sakinwaga tonanj embe taê ênam ênêc tau nj gebe ‘Noc njatau gêjam gamêj tôj’ ma ênac m gebe i sakinwagao to njac ma êniñ to ênôm gêj e êjanij enj, ⁴⁶ go sakinwaga tonanj nê njatau oc êmêj êndêj bêc, tañ enj gebe êmêj atom nañ, to êndêj ockatu, tañ enj gêjam kauc nañ, ma oc ênac enj popoc to êkêj njagêjô êndêj enj êwiñ lau-sêkêj-gêwiñ-atomwaga.

⁴⁷ “Sakinwaga tañ kêjala nê njatau nê binj, mago kêmasanj to gêgôm ênê binj kêtû tôj atom nañ, oc êndac sêm njanô. ⁴⁸ Mago njac, tañ gêjam kauc njataunê binj ma gêgôm keso, tañ kêtôm gebe sêmêtôc enj nj sêm nañ, oc êndac sêm njanô atom. Njac, tañ sêkêj gêj taêsam gêdêj enj nañ, Anôtô oc êjatu gêj taêsam anja ênê. Ma njac, tañ sêkêj gêj taêsam jakesenj sa gêwiñ nañ, Anôtô oc êjatu njanô taêsam êlêlêc anja ênê.

Jesu gêwa lau kêkôc

(Mat 10:34-36)

⁴⁹ “Aê gamêj gabe jambalinj ja ênêc nom ma taêc kêka gebe jalic elom lasêmanj. ⁵⁰ Noc busanju gabe jalinja njatenj tec gêc, tec noc njalêlôm njatutuc njanô, gabe gêj tau êmbacnê acgom. ⁵¹ Amac abe aê gamêj gabe jaê wama anja nom me. Masigoc, aê jasôm êndêj amac gebe gamêj gabe jawa amac êkôc. ⁵² Êndêj galoc tonec lau lemenj tenj embe sêngôn andu tagenj, oc sêwa taunj êkôc. Têlêac sêmoa gêdôgenj ma luagêc sêmoa gêdôgenj, luagêc sêmoa gêdôgenj ma têlêac sêmoa gêdôgenj. ⁵³ Tama agêc latu ma latu agêc tama, têna agêc latuo ma latuo agêc têna, lawao langwa agêc lawao wakuc ma lawao wakuc agêc lawao langwa oc sêwa taunj êkôc-êkôc amboac tonanj.”

Têm to noc njabelo

(Mat 16:2-3)

⁵⁴ Go Jesu kêsôm gêdêj lau gebe “Amac embe alic njamajanj êpuc êpi gwêcm, oc asôm sebenj gebe ‘Kom oc ênac,’ ma oc êtôm tonanj. ⁵⁵ Ma musanju embe êsêlêj, oc asôm gebe ‘Gamêj oc njandanj êsa,’ ma oc êtôm tonanj. ⁵⁶ Amac dansanjtêna, nom to umbonj njapuc tec ajala, mago amboac ondoc tec ajala noc tonec atom.

*Tamansañ biñ êndêñ nêñ soño-soño
(Mat 5:25-26)*

⁵⁷ “Ma amboac ondoc amac taôm ajala biñ êndêngeñ atom. ⁵⁸ Embe amagêcnêm soño-soño andên gôlinwaga ana ma agêc asêlêñ amoa intêna ñadambê, nanj têtac êtu lési êndên taôm, gebe moae enj ê aôm ôndên mêtôcwaga ôna, go mêtôcwaga êkêñ aôm êndên gejobwaga kapoacwalôña ma gejobwaga kapoacwalôña êmbalinj aôm ôsêp kapoacwalô ôna. ⁵⁹ Aê jasôm êndên aôm gebe Oc ôsa anja tônê ômôên atom e ônac nê m tôp samob êmbacnê tomalagen acgom.”

13

Jesu gêlêñ biñ lau kêtû nêrl secña

¹ Gêdên ñasawa tonanj lau ñagêdô sêmoa, tanj sêjac minj gêdên Jesu kêpi lau Galilaiana ñagêdô, tanj Pilata gêjac êsêac êndu gêdên tanj sêkên da gêdên Anôtô. ² Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Amac abe Galilaia tonanj lau sec sêlêlêc lau Galilaiana ñagêdô samob su, tec sêôc gêñwapac amboac tônê me. ³ Aê jasôm êndên amac gebe Masigoc. Maiao amac embe anam taôm ôkwi atom, oc ananja samob amboac tônêgeñ. ⁴ Me abe lau 18, tanj andu tonjatêpôê balinj anja Siloamña kêku sa jagêjac êsêac êndu nanj, lau geo sêlêlêc lau ñagêdô samob, tanj sêngôñ Jerusalem nanj su me. ⁵ Aê jasôm êndên amac gebe Masigoc. Mago amac embe anam taôm ôkwi atom, oc ananja samob amboac tônêgeñ.”

Biñ aijn gêjam ñanô atomña

⁶ Go Jesu kêsôm binjgôlinj tonec gebe “Ñac tenj kêsê nê aijn tenj kêsêp nê kôm moña ma gêja gesom ñanô e kêtap sa atom. ⁷ Tec kêsôm gêdên ñac-gejobkômwaga gebe ‘Gôlicgac me, aê gamênj kêtôm jala têlêac gasom aijn tonec ñanô, mago katap sa atom. Amboac tonanj ôsap su, êkô nom auc êtu agenja.’ ⁸ Tec gejobwaga gêjô enj awa gebe ‘Apômtau, ondec, êkô jala tecenec êwiñ, ma jasap nom to jaôc bôckêpêc êpi ñamôkê. ⁹ Moae oc ênam ñanô. Embe masi, go ôsap su.’ ”

Jesu gêgôm awê tenj gêmac kegasun enj ôli ñajam kêsa gedên sabat

¹⁰ Gêdên sabat tenj Jesu kêdônj lau gêmoa lôm tenj. ¹¹ Ma awê tenj gêmoa tonanj ñalau gêmacña tenj gêgôm enj kêtôm jala 18. Enj gêmoa gewec-gewecgeñ ma kêtôm gebe êsa sa atom samucgeñ. ¹² Jesu gêlic enj tec gêmôêc enj ma kêsôm gêdên enj gebe “Awê, aê kêgaboac aôm su anja nê m gêmacgac.” ¹³ Go gêu lêma gêsac enj e sep tagen awê tau kêmetôc tau kêtiam ma kelanem Anôtô. ¹⁴ Mago lômmôke gêlic Jesu gêgôm gêmac ñajam kêsa gêdên sabat e kêtû môsi, tec kêsôm gêdên lau gebe “Bec kômña 6 tec gêc. Amboac tonanj amênj êndênj bêc tônêgeñ gebe sêngôm amac ôlim ñajam êsana. Amênj êndênj sabat atom.” ¹⁵ Ma Apômtau gêjô enj awa gebe “Amac dansantêna, amac samob agaboac nê m bôc to donki anja sêniñ gêñ ñamala su gêdênj sabat ma awê êsêac jasênôm bugoc. ¹⁶ Ma awê tau, Abraham latuo tecenec, Sadanj gêsô enj tônj kêtôm jala 18 nec, oc janjamboac ênê Iêpoa su êndênj sabat atom me.” ¹⁷ Jesu kêsôm biñ tonanj e nê soño-soño samob majenj taun. Ma lau samob têtac ñajam kêtû gêñsêga ñajam samob, tanj enj gêgôm nanja.

*Binjgôlinj gêmêc ñawêña
(Mat 13:31-32; Mar 4:30-32)*

18 Ma Jesu kêsôm gebe “Anôtônê gamêḡ kêtôm asageḡ ma jaê dôḡ êpi asageḡ. 19 Gamêḡ tau kêtôm gêmêc ḡawê, ḡamalac teḡ kêkôc jakêsê kêsêp nê kôm. Gêḡ tau kêtû kapôêḡ e kêtû ka, go moc umbonḡ ḡalabuḡa jasêjam sac sêḡḡonḡ ḡalaka.”

Binḡolinḡ jistḡa

(Mat 13:33)

20 Go Jesu kêtû kênac kêtiam gebe “Jaê dôḡ Anôtônê gamêḡ êpi asageḡ. 21 Gamêḡ tau kêtôm jist awê teḡ kêkôc ma kêgaluḡ ḡêwiḡ polom kêsêp suc têlêac e ḡêjam aucgeḡ.”

Biḡ sacḡêdô gasuc-gasucḡa

(Mat 7:13-14, 21-23)

22 Go Jesu kêsêlêḡ jakêdônḡ-kêdônḡ lau aḡa malac saunḡ to kapôêḡ lanḡ ḡêlac Jerusalemgeḡ ḡêja. 23 Ma ḡac teḡ kêsôm ḡêdêḡ eḡ gebe “Apômtau, lau taḡ sêḡḡonḡ matenḡ jali naḡ, oc luagêcgeḡ me.” Tec Jesu ḡêjô êsêac aweḡ gebe 24 “Atu kêka-kêka gebe asô sacḡêdô gasucgasuc ana. Aê jasôm êndêḡ amac gebe Taêsam oc sêḡḡom ḡêḡlêlôm elêmê, mago têtôm gebe sêsô sênaḡa atom.

25 “Êndêḡ taḡ andu ḡatau êndi naêlai katam auc naḡ, amac oc akô awê ma atuc katam to asôm gebe ‘Apômtau, ôlêc su êndêḡ aêac.’ Ma eḡ oc êjô amac awem gebe ‘Aê ḡajam kauc amac amêḡ aḡa ondoc.’ 26 Go amac aôc awem sa ma asôm gebe ‘Aêac aenḡ to anôm ḡêḡ amoa awiḡ aôm, ma kôdônḡ aêac ḡômoa ma malacluḡ.’ 27 Mago eḡ oc êsôm êtiam gebe ‘Aê ḡajam kauc amac amêḡ aḡa ondoc, amac sec ḡakolenḡwaga samob, ataiḡ taôm su aḡa aêḡoc.’ 28 Amac oc alic Abraham ḡêc Isak ma Jakob to propete samob sêmoa Anôtônê gamêḡ, mago amac taôm oc têtinḡ amac su naamo a onê. Aḡa onê oc têtaiḡ sêwakicgeḡ ma luḡluḡ êkôsiniḡ tau nanô. 29 Ma lau oc sêmêḡ aḡa oc kêpi to oc kêsêp ma aḡa musaḡgu-m to mula-mḡa, nasêḡḡonḡ êtu sêniḡ ḡêḡḡa aḡa Anôtônê gamêḡ. 30 Alicḡac me, lau ḡamuḡa oc têtû ḡamata, ma ḡamataḡa oc têtû ḡamu.”

Jesu têtac ḡêwiḡ Jerusalem

(Mat 23:37-39)

31 ḡêdêḡ ḡasawa tonanḡenḡ Parisai ḡagêdô dêdêḡ Jesu sêja ma sêsôm gebe “Ôêc aḡa tonec ôna, gebe Herodo gebe ênac aôm êndu.” 32 Tec Jesu kêsôm ḡêdêḡ êsêac gebe “Ana ma asôm êndêḡ ḡac imbêla pap tônê gebe ‘ḡôlicḡac me, aê tec kêtinḡ ḡalau sec ma ḡagôm ḡêmac ḡajam kêsa. Oc janḡôm êndêḡ ḡaloc ma bêbêc, ma êndêḡ bêc êtu têlêacḡa oc janac dabiḡ ḡoc kôm. 33 Lêḡ tonec ḡêjac aê ḡawae gebe jasêlêḡ ḡaloc to bêbêc ma ḡaelenḡ gebe propete teḡ kêtôm gebe ênaḡa aḡa gamêḡ teḡ atom, aḡa Jerusalem tageḡ.’

34 “Jerusalem, Jerusalem, aôm ḡôjac propete êndu to kôtuc êsêac, taḡ Anôtô kêsakiḡ dêdêḡ aôm sêwac naḡ, ḡa poc endu. Aê ḡagôm ḡêḡlêlôm elêmê gebe janac aômniêm ḡapalê sa amboac talec têna ḡêjac ḡalatu sa sêsô magê ḡalabu, mago amac adec. 35 Alic acgom, amacniêm andu oc êtu tuc êkônḡa. Ma aê jasôm êndêḡ amac gebe Alic aê atom e asôm gebe ‘Lambiḡ êndêḡ eḡ, taḡ ḡêmêḡ ḡêjam Apômtau lanḡ naḡ.’ ”

14

Jesu ḡêḡôm ḡac ḡêmac ôli ḡajam kêsa

¹ Gêdêñ sabat teñ Jesu kêsô Parisainêñ kasêga teñ nê andu gaja gebe sêniñ geñ ma lau dèdib eñ sêmoa. ² Sêmoa e ñac ôli kêsun- kêsun teñ gêdêñ Jesu gêja. ³ Tec Jesu gêôc awa sa ma kêsôm gêdêñ biñsuta to Parisai gebe “Embe danjôm sêjam tauñ tôn. Tec Jesu kêkam ñac tau e gêgôm eñ ôli ñajam kêsâ ma kêkêñ eñ gêc gêja. ⁵ Go kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amacnêm asa, embe latu me bôc emberñ êsêp sê tobu êndêñ sabat ma oc ê eñ sa seben êndêñ sabat atom me.” ⁶ Ma êsêac têtôm gebe sêjô biñ tonañ atom.

Biñ tamoasiñ lau to takôniñ tauñña

⁷ Jesu gêlic gebe ñacleñ sêgôm mocsac gebe sêngônñ ñamatañagen, tec kêsôm biñgôliñ teñ gêdêñ êsêac gebe ⁸ “Ñac teñ embe êkalem aôm gebe ôniñ awê to ñac ñamoasiñ ôwiñ, nañ ôngônñ ñamata atom, gebe moae ñatau kêkalem ñac towae teñ êlêlêc aôm su êwiñ êmêñ, ⁹ go ñac, tañ kêkalem amagêc wacêsôm êndêñ aôm gebe ‘Ôwi malam siñ êndêñ ñac tonecmañ.’ Ma aôm oc ôndi tomajamgeñ naôngônñ ñamuñña. ¹⁰ Embe sêkalem aôm, nañ naôngônñ ñamuñña acgom. Go ñac, tañ kêkalem aôm nañ, embe êmêñ, oc êsôm êndêñ aôm gebe ‘Ñoc ñac, ôsa mênjônñ ñamataña.’ Amboac tonañ oc etoc aôm sa êndêñ lau samob, tañ sêngônñ sêwiñ aôm nañ sêlic. ¹¹ Teñ embe etoc tau sa, nañ Anôtô oc êkôniñ eñ, ma teñ embe êkôniñ tau, nañ Anôtô oc etoc eñ sa.”

¹² Go Jesu kêsôm gêdêñ ñac, tañ kêkalem eñ nañ gebe “Embe ono gêñ ocsalô me êtulanña, nañ ôkalem nêm lau to lasimi ma tawan to lau tolêlôm, tañ acnêm sackapoagêdô gêdêñ tau nañ, gebe moae sêkalem aôm ñagêjônña nanñeñ atom. ¹³ Embe ono moasiñ, nañ ôkalem lau ñalêlôm sawa to puliñ ma magiñ kêsû to matenpecgeñ, ¹⁴ go aê aoc êôc aôm, gebe êsêac tonañ oc sêkalem aôm ñagêjônña atom, ma êndêñ tañ lau gêdêñ sêndi sa nañ, Anôtô oc êkêñ ñagêjô êndêñ aôm.”

Biñgôliñ moasiñ kapôêñña

(Mat 22:1-10)

¹⁵ Ñacleñnêñ teñ gêñô biñ tonañ ma kêsôm gêdêñ Jesu gebe “Aê aoc êôc ñac, tañ oc êniñ gêñ anña Anôtônê gamêñ nañ.” ¹⁶ Tec Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ñac teñ gêgôm moasiñ kapôêñ ma kêkêñ jaen lau taêsam. ¹⁷ Kêdabiñ gebe sêniñ ñamoasiñ tau ma kêsakiñ nê sakiñwaga teñ gêja gebe naêsôm êndêñ lau, tañ jaen gêdêñ êsêac kwananñeñ nañ gebe ‘Amêñ, gebe gajac ñabiñ gêñ gêbacnê.’ ¹⁸ Ma êsêac samob nêñ ñalêlôm kêtôm taugen tec sesen tauñ su. Ñac ñamataña kêsôm gêdêñ eñ gebe ‘Aê gajam ôli kôm teñ, tec najanac kêsû acgom. Amboac tonañ jaten aôm gebe naômansañ ñoc biñ.’ ¹⁹ Ma ñac teñ kêsôm gebe ‘Aê gajam ôli bôc 10, tec najanac ñoc gêñ kêsû. Aê jaten aôm gebe naômansañ ñoc biñ.’ ²⁰ Go teñ kêsôm gebe ‘Aê galoc gajam awê sa, tec katôm gebe jawac atom.’ ²¹ Sakiñwaga tonañ gêmu jagêjac miñ biñ samob tonañ ñai gêdêñ nê ñatau. Teic andu ñatau têtac ñandan kêsâ ma kêsôm gêdêñ nê sakiñwaga tonañ gebe ‘Seben ôna ma ojon lau ñalêlôm sawa to puliñ ma matenpec to magiñ kêsû sa anña malac ñaintêna sauñ to kapôêñ mênjsêsô gamêñ tonec.’ ²² Ma sakiñwaga kêsôm gebe ‘Apômtau, biñ tañ kôjatu aê gebe jañgômña nañ gagôm su, mago andu gêlôc atom tagen.’ ²³ Tec ñatau kêsôm gêdêñ sakiñwaga tau gebe ‘Ôsa kôm ñaintêna to tunmagê ôna ma ôkac lau gebe sêsô sêmêñ e ñoc: andu êlôc.’ ²⁴ Ma aê jasôm êndêñ amac gebe Lau tañ sêñô aêñoc jaen su nañ, nêñ teñ oc êsac aêñoc moasiñ ñagec atom.”

*Biñ tasap Jesu tôñña**(Mat 10:37-38)*

²⁵ Lau taësam sêwiñ Jesu sêja, tec kêsa tau ôkwi ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe ²⁶ “Ñac teñ embe êndêñ aê êmêñ ma têtac endec tama agêc têna ma nê awê to ñapalê ma lasiio to ñac ma ênac kapoac tau atom, nañ oc êtôm gebe êtu ñoc ñacseñom atom. ²⁷ Ñac teñ embe êôc nê kakesotau êndanğuc aê atom, nañ oc êtôm gebe êtu ñoc ñacseñom atom. ²⁸ Amacnêm teñ embe taê ênam gebe êkwê lôm teñ, go ênggôñ sic ma êsa waba andu tauña ñaôli samob sa êmuñ acgom e êjala gebe nê awa kêtôm gebe ênac dabiñ kôm tau. ²⁹ Eñ embe ênggôm amboac tonañ atom, go êu demboñ ênsac ñaômagenñ ma êtôm gebe ênac dabiñ andu atom. Ma lau samob, tañ sêlic nañ, oc sêsu eñ susu ³⁰ ma sêsôm gebe ‘Ñac tônê kêkwê lôm gêjac mgenñ, mago kêtom gebe ênac dabiñ atom.’ ³¹ Ma kin teñ, tañ nê sinwaga 10,000 embe ênac sin êndêñ kin teñ, tañ nê sinwaga 20,000 nañ ênggôñ sic ma taê ênam tau ñapep êmuñ acgom e êjala gebe nê ñaclai kêtôm gebe êku ñacjo tulu me masi. ³² Embe êtôm atom, go êsakinñ lau-sê-wamawaga nasêpuc ñacjo tôñ jaêcgeñ ma tetenñ êtu wamaña. ³³ Amboac tonañ amacnêm ñac teñ embe êwi nê gêñ samob sin samucgeñ atom, oc êtôm gebe êtu ñoc ñacseñom atom.

*Gwêc tañ kêtû sec**(Mat 5:13; Mar 9:50)*

³⁴ “Gwêc tonañ gêñ ñajam, mago embe ñamakic ênaña, oc danğôm ñamakic êsa êtiam amboac ondoc. ³⁵ Oc êtôm gebe tapalip êsêp kôm to êpi lênduc êna atom, tambaliñ sinñ ñaômagenñ. Ñac teñ nê tanasunñ êñôña embe ênêc, nañ êñômañ.”

15*Biñgôliñ domba gêjaña**(Mat 18:12-14)*

¹ Teloñ to lau sec samob têtû gasuc Jesu sêmêñ sebe sêñô eñ. ² Tec Parisai to biñsutau têtû môsi ma sêsôm gebe “Ñac tonec kêkôc lau sec sa ma geñ gêñ gênggôñ gêwiñ êsêac.” ³ Go Jesu kêsôm biñgôliñ tonec gêdêñ êsêac gebe.

⁴ “Amacnêm ñac teñ embe nê domba 100 sêmoa e ñateñ eo tau, oc ênggôm amboac ondoc. Eñ oc êwi 99 sinñ sêmoa gamêñ sawa ma naensom nañ gêbôm e êtap sa. ⁵ Embe ensom êmoa e êtap sa, oc êu ênsac magim ma êtu samuc nê gêñ ⁶ e naêpi nê andu, go êmôêc nê tawan to lau sackapoagêdô gêdêñ tauña mênêsôm êndêñ êsêac gebe ‘Têmtac ñajam awiñ aê gebe aê katap ñoc domba, tañ gêjaña nañ, sa kêtiam.’ ⁷ Aê jasôm êndêñ amac gebe Ñac sec tagenñ embe ênam tau ôkwi, nañ lau undambêña oc têtû samuc eñ êtôm tonañ êlêlêc lau gêdêñ 99, tañ sêpô lêna biñ sênam tauñ ôkwiña atom nañ.

Biñgôliñ mone gejaña

⁸ “Me awê teñ embe nê mone 10 ênêc ma embe teñ ênaña, oc ênggôm amboac ondoc. Eñ êtuñ ja sa naêsa gamêñ ma ensom ñapanñ e êtap sa. ⁹ Eñ embe êtap sa, oc êmôêc nê lauo to lau sackapoagêdô gêdêñ tauña ma êsôm gebe ‘Têmtac ñajam awiñ aê, gebe aê katap ñoc mone, tañ gêjaña su nañ sa kêtiam.’ ¹⁰ Aê jasôm êndêñ amac gebe Ñac sec tagenñ embe ênam tau ôkwi, Anôtônê anjela oc têtû samuc eñ êtôm tonañ,”

Biñgôliñ latu gêjaña

11 Go Jesu kêsôm gebe “Nac tenj latuagêc sêmoa. 12 Ma nac saunj kêsôm gédênj tama gebe ‘Tamoc, ôkênj gênj samob, tanj gawê kainj nanj, êndênj aê.’ Tec tama gêwa waba kékôc gédênj êsêagêc. 13 Bêc jauc atom, go nac saunj kékênj nê waba samob lau sêjam ôli su ma kékôc njaawa gêdi gêja gamênjbôm. Anja onê kêsâ lênj sêlênj e kêjainj nê awa samob. 14 Kêta nê gênj salinj salinj e gêbacnê samob ma tôbôm kapôênj kêsâ gamênj tonanj, go nac tau gênjgônj jageo njanô. 15 Tec jakêsap gamênj natau tenj tônj, tanj kêsakinj enj gebe ejop ênê bôcanô, nanj sêmoa sêjam. 16 Nac tau taê kêka tagenj tonec gebe êninj gênj njaôlic, tanj bôc senj-senj nanj, gebe êoc enj tônj, mago lau tenj sêkênj gênj tenj gédênj enj atom. 17 Tec taê gêjac tau kêsî-kêsî gebe ‘Tamocnê kômwaga taêsam e gênj kêlêsuc êsêac, mago aê tec mo êjô aê êndu anja tonec nec. 18 Aê jandî jandênj tamoc najasôm êndênj enj gebe Tamoc, aê gagôm sec gédênj Anôtô to gédênj aôm. 19 Amboac tonanj ôsam aê gebe latôm aê êtiam atom. Ôkênj aê jatu nêk kômwaga tenj.’ 20 Go gêdi gédênj tama gêja.

“Kasêlênj jakêsâ jaêcgenj e tama gêlic enj. Tec taê walô enj ma kêlêti jakambôênj enj ma kêlêlêp enj alianô. 21 Go latu kasôm gédênj enj gebe ‘Tamoc, aê gagôm sec gédênj Anôtô to gédênj aôm. Amboac tonanj ôsam aê gebe latôm aê êtiam atom.’ 22 Ma tama kêsôm gédênj nê sakinjwaga gebe ‘Sebenj akôc nakwê najamanô tau mênjakênj enj êsô ma akêka joc êsêp enj lêma to akênj atapa êsêp enj akainj. 23 Ma akôc bôc, tanj talôm e kêtôp najam nanj, mênjanjgeunj gebe tainj totêntac najamgenj, 24 gebe latuc tecenec gêmac êndu su, mago mata jali gêmoa. Gêjanja su, mago katap enj sa kêtiam.’ Ma samob sêmoa totêntac najamgenj.

25 “Latu nacsêga gêmoa kôm. Enj gêmu gêmênj e kêdabinj andu su, go gênjô onj to wê. 26 Tec gêmôêc njaalê tenj jakêtu kênac gênj tônê njam gédênj enj. 27 Ma njaalê kêsôm gédênj enj gebe ‘Lasim gêmu gamênj tec tamam gegunj bôc, tanj talôm e kêtôp najam nanj, gebe kêtap lasim sa toôli samucgenj kêtiam.’ 28 Têwa têtac nandanj e gebe êsô andu êna atom. Tec tama kêsâ gêja jagêjam malô-malô enj. 29 Ma enj gêjô tama awa gebe ‘Gôlicgac me, jala taêsam gajam sakinj gédênj aôm ma kagêli aômnmêm binjsu tenj atom. Mago kôkênj noninj njalatu tenj gédênj aê gebe aêac to njoc lau aninj totêntac najamgenj nec atomanô. 30 Mago latôm, tanj kêjainj nêk waba gêmoa gêwinj mockainjo nanj, gêmênj acgom, gocgo gôgunj bôc, tanj talôm e kêtôp najam nanj, kêtû ennja.’ 31 Tec tama kêsôm gédênj enj gebe ‘Latucenec, aôm gônjgônj gôwinj aê napanj, ma aênjoc gênj samob kêtû aômnmêm gêwinjgac. 32 Aêac têtac najam to ôlinj kêpi nec jagêdênjgoc, gebe lasim tecenec gêmac êndu su, mago mata jali gêmoa. Enj gêjanja su, mago tatap enj sa kêtiam.’ ”

16

Binjôlinj gejobwaga secnja

1 Nasawa tenj Jesu kêsôm gédênj nê nacsenjomi gebe “Nac tolêlôm tenj gênjgônj ma nê gejobwaga tenj gêmoa. Ma lau sêju binj gédênj natau gebe gejobwaga kêjainj ênê waba. 2 Tec natau gêmôêc enj ma kêsôm gédênj enj gebe ‘Binj amboac ondoc tec ganjô kêpi aôm nec. Ôwa kôm gejobwaganja sa acgom gebe aômnmêm kôm gejobwaganja gêbacnê.’ 3 Gejobwaga tonanj kêsôm gédênj tau gebe ‘Njoc natau oc êkôc njoc kôm gejobwaganja su anja aênjoc, tec jangôm asagenj. Kôm takwê nomnja oc jangôm êtôm atom, ma embe jatenj gênj, oc majoc. 4 Aê kajala gênj, tanj gabe jangôm nanj, ec sêkôc aê sa jangônj nênj andu êndênj noc natau êtinj aê su anja kôm gejobwaganja.’

⁵ Go kêkalem lau samob, tañ nê nâtaunê tîp gêc êsêacña nan, tagen-tagen dêdêj en sêja ma kêtû kênac gêdêj ñac ñamataña gebe 'êoc nâtaunê tîp amboac ondoc gêc aômña.' ⁶ Ma en kêsôm gebe 'Niptêkwi wapap 100.' Go en kêsôm gêdêj ñac tau gebe 'Ôngôn sic ma ôkôc nêp papia tîpña mênjoto sebenj gebe 50.' ⁷ Go kêtû kênac ñac tenj gebe 'Ma aômniêm binj tîpña amboac ondoc.' Tec en kêsôm gebe 'Janjom gasuc kapôênj 100.' Ma gejobwaga kêsôm gêdêj enj gebe 'Ôkôc nêp papia tîpña ma oto gebe 80.' ⁸ Go nâtau kêlanem gejobwaga keso tonanj gebe gêgôm tokauc gebe lau nom tonecña sêgôm gêj gêdêj tauñ tokauc sêlêlêc lau ñawêña su.

⁹ "Amboac tonanj jasôm êndêj amac gebe Akôc awa nomña naanam lau ôkwi têtac êwiñ amac, gebe sêkôc amac sa anjônj bec tenjenña êndêj noc awa êmbacnêña. ¹⁰ Ñac tenj embe ejop gêj ñasec-ñasec ñapepgej, oc ejop gêj kapôênj-kapôênj êtôm tonanj. ¹¹ Embe ajop awa nomña ñapep atom, ma asa oc êkêj waba ñanô êndêj amac gebe ajopña. ¹² Ma embe ajop gêj jaba tonec ñapep atom, ma asa oc êkêj gêj ñanô êndêj amac gebe awê kainj êsa ôlim.

¹³ "Sakinwaga tenj ênam sakinj apômtau luagêc êtôm atom, enj oc têtac endec tenj ma têtac êwiñ tenj me oc êsap tenj tîp ma têtac êmbu tenj. Amac amboac tonanj, atôm gebe anam Anôtô to awa êpi tagenj atom."

Jesunê binj ñalô ñagedô

(*Mat 11:12-13; 5:31-32; Mar 10:11-12*)

¹⁴ Parisai tañ sêgôm mocsac awêña nan, sêjô binj samob tînê e sêlêc lusunjsunj sa. ¹⁵ Tec enj kêsôm gêdêj êsêac gebe "Amac tec atoc taôm sa gêdêj ñamalac gebe lau gêdêj amac, mago Anôtô kêjala amacnêp ñalêlôm su. Waen tañ ñamalac sê taênj nan, Anôtô gêlic amboac gêj alôb-alôb.

¹⁶ "Mosenê binjsu to propetenênj binj gêbacnê gêdêj Joanjê têm, go sêsôm ñawae ñajam Anôtônê gamêjña lasê ma lau samob sêkac tauñ sebe sêsô sêna. ¹⁷ Mago undambê to nom embe ê su, oc ñagaô êlêlêc binjsu ñatalô saunânô tenj ê sunj sa.

¹⁸ "Ñac tenj embe endec nê awê ma ênam tenj, oc êngôm gêj mockainjña. Ma ñac tenj embe ênam awê, tañ nê akwenj gedec enj nan, oc êngôm gêj mockainjña amboac tonanjenj.

Ñac tolêlôm agêc Lasara

¹⁹ "Ñac tolêlôm tenj gêngônj. Enj kêsô ñakwê asôsamac to kwalam-kwalam ñajam-ñajam ma kêtôm bêcgej kêmoasinj tau ñapep. ²⁰ Ma ñac ñalêlôm sawa tenj gêngônj, nê ñaê Lasara. Kamoc gêjac têt enj auc ma tetoc enj gêc ñac tolêlôm nê sacgêdô. ²¹ Enj gebe êniñ mo ñapopoc, tañ kêsêlô anja ñac tolêlôm nê tebo nan, ma kêam sêja e têtamôê ênê kamoc. ²² Sêmoa acgom, go ñac ñalêlôm sawa tau gêmac êndu ma anjela sêsip enj jatetoc enj gêngônj Abrahamnê labum ñaô. Go ñac tolêlôm gêmac êndu amboac tonanjenj ma sêsunj enj. ²³ Enj gêmoa lamboam tonjandanj kapôênj ma gêoc mataanô sa e gêlic Abraham gêngônj jaêcgej ma Lasara gêngônj enj labum ñaô. ²⁴ Tec gêmôêc gebe "Tamoc Abraham, taêm walô aê ma ôsakinj Lasara êsac lêmalatu ñatêpôê ñagec tîp êsêp bu ma mênjêmoasac imbeloc êtu luc gebe gamoa jawaô ñalêlôm tonjandanjenj." ²⁵ Ma Abraham kêsôm gebe 'Latucenec, taêm ênam gebe kôkêc nêp ñajam su kwananjenj gêdêj gômoa matam jali, ma Lasara kêkêc secgej. Mago galoc enj gêngônj malôgenj anja tonec ma aôm gômoa tonjandanjenj. ²⁶ Ma binj tenj êwiñ gebe Ñasawa kapôênj tec gec, genj aêac to amac gêngic. Lau tenj anja tonec embe taênj

ênam gebe dëndêj amac sêwac, oc têtôm atom. Ma anja tonaj amboac tonanjen.’ ²⁷ Go nac tolêlôm kêsôm gebe ‘Amboac tonaj, tamoc, jatenj aôm gebe ôsakiñ enj êna tamocnê andu. ²⁸ Aênoc lasici lemenj tenj tê sêngônj, tê naêkênj puc êsêac napep gebe sêsêp njandanj njagamênj tonec sêmênj sêwi nj atom.’ ²⁹ Tec Abraham kêsôm gebe ‘Mose to propete nêj binj tê gêc êsêacnja nê, ac sêjômanj.’ ³⁰ Ma enj kêsôm gebe ‘Masi, tamoc Abraham, tonec kêtôm atom. Mago nac tenj anja njacmatênênj embe êndênj êsêac êna, oc sênam taurj ôkwi.’ ³¹ Tec Abraham kêsôm gêdênj enj gebe ‘Êsêac embe sêkênj tanjenj Mose to propete nêj binj atom, oc sêkênj êwiñ nac, tanj êndi sa anja njacmatênênj nanj, atom amboac tonanjenj.’ ”

17

Binj kêpi sec

(*Mat 18:6-7, 21-22; Mar 9:42*)

¹ Go Jesu kêsôm gêdenj nê njacsenomi gebe “Lêtôm tanj êngôm lau têtû sec nanj mênêsa, mago ojae nac, tanj lêtôm njam kêsêp enj nanjma. ² Sêwa pocôtêmui sa enj gêsutêkwa ma sêmbaliñ enj êsêp gwêc êna, go njajam, gebe êtim lau saurj tonec nêj tenj e êtu sec nec atom. ³ Alic taôm.

“Lasim embe êngôm sec, go wec binj enj. Ma enj embe ênam tau ôkwi, go ôsuc ênê binj ôkwi. ⁴ Ma embe êngôm aôm sec êtu dim 7 êndênj bec tagenj, ma êkac tau ôkwi êndênj aôm êmu êwac êtu dim 7 wacêsôm gebe ‘Aê gajam taurj ôkwi,’ go ôsuc ênê binj ôkwi.”

Binj kêpi takênj gêwiñ

⁵ Aposolo sêsôm gêdênj Apômtau gebe “Ôkênj aêacma akênj gêwiñ esewec.” ⁶ Tec Apômtau kêsôm gebe “Embe nêam akênj êwiñ êtôm gêmêc njawê ma asôm êndênj ka kamoc-kamoc tonec gebe ‘Ômbuc taôm sa naôsê taôm ôkô gwêc,’ oc tanja wamu êndênj amac.

Sakiñwaganê kôm

⁷ “Amacnêam asa nê sakiñwaga embe êkaliñ nom me ejop bôc su ma anja kôm êmu êmênj, oc êsôm êndênj enj gebe ‘Gacgenj mênjônjônj sic ma ôniñ genj.’ ⁸ Natau tenj oc êsôm atom. Enj oc êsôm êndênj sakiñwaga gebe ‘Ono njoc gênj ma ômansañ taôm êtu ônam sakiñ aêja e janiñ to janôm gênj su acgom, go taôm naônij to ônom nêam gênj êndanjuc.’ ⁹ Oc ênam danje êndênj nê sakiñwaga tonaj gebe gêgôm kôm, tanj kêjatu enjja nanj, me masi. ¹⁰ Ma amac amboac tonaj. Embe anjôm kôm samob, tanj sêjatu amacnja nanj, go asôm gebe ‘Aêac sakiñwaga njadma, tec agôm gênj, tanj gêjac aêac njawae nanjenj.’ ”

Jesu gêgôm lau tokamocbôm 10 ôliñ têtû selec

¹¹ Jesunê lêñ kepenj Jerusalem, tec kêsêlênj kêsa Samaria to Galilaia njamadinjenj gêja. ¹² Ma enj gêô lasê malac tenj ma lau tokamocbôm 10 dêdac enj sêkô jaêcgenj sêkanônj enj ¹³ ma sêmôêc sêpuc awenj sagenj gebe “Mêtêmôkê Jesu, taêm walô aêacmênj.” ¹⁴ Jesu gêlic ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Aêc naatôc taôm êndênj lau dabunwaga.” Tec sêsêlênj sêmoa ma ôliñ têtû selec. ¹⁵ Êsêacnênj nac tenj gêlic tau gebe ôli njajam kêsa, tec kêkac tau ôkwi gêmu menkêlambiñ Anôtô nj awa kapôênj, ¹⁶ ma gêu tau lanjôanô jagêdênj nom gêc Jesu akaiñja, go gêjam danje gêdênj enj. Ma nac tau enj njac Samarianaj tenj. ¹⁷ Ma Jesu kêsôm gebe “Aê gaboc lau 10 ôliñ têtû selec. Ma 9 sêmoa ondoc. ¹⁸ Nêj nac tenj gebe êmu êmênj êlambiñ Anôtônja gêmoa

atom me, ñac jaba tagen tonec me.”¹⁹ Go Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôndi sa ma ôêc ôna, aômnêm kôkêñ gêwiñ tec gêgôm aôm ñajam kêsa.”

Biñ kêpi Anôtônê gôlinj êmeñña
(Mat 24:23-28, 37-41)

²⁰ Parisai ñagêdô têtû kênac Jesu gebe “Êndêñ ondoc Anôtônê gôlinj êmêñ.” Tec enj gêjô êsêac aweñ gebe “Anôtônê gôlinj êmêñ tonjapuc gebe talic ña matenjanôña nec atom.”²¹ Êsêac oc sêsôm gebe ‘Gêc tonec’ me ‘gêc ônê’ nec atom, gebe Anôtônê gôlinj wacgêc amac ñalêlôm.”

²² Ma enj kêsôm gêdêñ ñacseñomi gebe “Ñabêc ñagêdô oc êmêñ, ma amac oc anam awem su gebe alic Ñamalacnê Latunê bêc tagenjen, mago oc alic atom.”²³ Êsêac oc sêsôm êndêñ amac gebe ‘Alic, gêmoa ônê. Alic, gêmoa tonec,’ nan ana atom ma andanꝓuc êsêac atom.”²⁴ Kêtôm ôsic kêkac eb tagen ma kêpô umbonj ñalabu anꝓa ñagêdô e jakêsa gêdô nan, Ñamalacnê Latu embe êmêñ, oc êtôm tônê.”²⁵ Mago enj êoc ñandan taêsam to lau têm tonecña têtin enj su êmuñ acgom.”²⁶ Gêñ tanj sêgôm gêdêñ Noanê bêc nan, oc sêñgôm êndêñ Ñamalacnê Latunê bêc amboac tonan.”²⁷ Êsêac samob señ to sênôm gêñ ma ñac sêjam awê to awê sêjam ñac e gêdêñ bêc, tanj Noa kêsô wanj ñalêlôm gêja nan, ma bu kêsuñ mênꝓeseñ êsêac samob su.”²⁸ Gêdêñ Lotnê bêc sêgôm amboac tonanjen.” Êsêac samob señ to sênôm gêñ, ma sêjam ôli gêñ to sêkêñ gêñ gêdêñ lau sêjam ôli, ma sêsê gêñ to sêkwê nêñ andu.”²⁹ Mago gêdêñ bêc, tanj Lot kêsa anꝓa Sodom gêja nan, ja to talao anꝓa undambê kêsêp e geseñ êsêac samob su.”³⁰ Ma êndêñ bêc, tanj Ñamalacnê Latu eoc tau lasê nan, oc êtôm tonanjen.”

³¹ “Êndêñ bêc tônê ñac teñ embe êñgônj salôm ñaô, nanj êsêp naêkôc nê gêñ, tanj gêc andu ñalêlôm nanj atom. Ma ñac teñ embe êmoa kôm, nanj êkac tau ôkwi êmu êna nê andu atom amboac tonanjen.”³² Taêm ênam Lotnê awê.”³³ Ñac teñ embe êñgôm gêñlêlôm gebe êmoa mata jali, oc êmac êndu, ma ñac teñ embe êmac êndu, oc êñgônj mata jali.”³⁴ Aê jasôm êndêñ amac gebe Êndêñ êmbêc tau tônê ñac luagêc embe sênêc mê tagen, nanj Apômtau oc êkôc teñ sa ma êwi teñ sinj.”³⁵ Ma awê luagêc embe sêlai polom sêwiñ tauñ sêmoa, nanj Apômtau oc êkôc teñ sa ma êwi teñ sinj. [³⁶ Ma ñac luagêc embe sêmoa kôm sêwiñ tauñ, nanj Apômtau oc êkôc teñ sa ma êwi teñ sinj.]”³⁷ Ma êsêac têtû kênac enj gebe “Apômtau, oc ñanô êsa anꝓa ondoc.” Tec enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Gamêñ tanj ñamêtê teñ gêc nan, aoco oc sêkac sa sêmoa.”

18

Biñgôlinj awêtuc ma mêtôcwagaña

¹ Jesu kêsôm biñgôlinj teñ gêdêñ êsêac gebe êkêli êsêac gebe teteñ mec ñapanj têtû golonj atom.”² Enj kêsôm gebe “Mêtôcwaga teñ gêñgônj malac teñ. Enj kêtêc Anôtô atom ma gê go ñamalac atom.”³ Ma awêtuc teñ gêñgônj malac tonan, nanj gêdêñ enj gêja-gêja ma kêsôm gebe ‘Ônam aê kêsi anꝓa ñoc soño-soñonê.’⁴ Mêtôcwaga gedec e ñasawa teñ, gocgo kêsôm gêdêñ tau gebe ‘Aê katêc Anôtô atom ma gaê go ñamalac atom,’⁵ mago kêtû awêtuc tonec kêlênsônj aêña, tec gabe janam enj kêsi, gebe moae nê meloco êsa mênjêtap aê lanôcanô auc.’”⁶ Go Apômtau kêsôm gebe “Akêñ tanjen bi ñ, tanj mêtôcwaga keso kêsôm nanj.”⁷ Amac abe Anôtô oc ênam nê lau, tanj kêjalinj êsêac sa ma aweñ gêjac enj kêtôm bêc to gelenjen nan, kêsi atom

me. Ma abe oc ênam tau tøn me. ⁸ Aê jasôm êndên amac gebe En oc ênam êsêac kêsi sebeñ. Tagenj êndên noc Njamacnê Latu êmênja nan, oc êtap sêkênj gêwiñ nanô sa anga nom me masi.”

Binjôlinj Parisai agêc telonja

⁹ Jesu kêsôm binjôlinj tonec gêdênj lau njagêdô, tanj sêlic tauñ sebe lau gêdênj ma sêbu lau njagêdô nanj gebe ¹⁰ “Njac luagêc sêpi lôm dabunj sêja sebe tetenj mec, Parisai tenj ma telonj tenj. ¹¹ Parisai kêsa jakêkô ma ketenj mec gêc lêlômgenj gebe ‘O Anôtô, aê gabe janam danje êndênj aôm gebe aê katôm njamacalac njagêdô amboac kêjanjgowaga to lau sec ma mockainj ma amboac telonj tonec atom. ¹² Aê gajam dêbu ñ mo kêtôm dim luagêc kêtôm wokegenj, ma ñoc gênj samob, tanj katap 10-10 sa nanj, kakôc njatenj su kêtômgenj mênjkêkênj kêtû da.’ ¹³ Go telonj tau kêsa jakêkô njalêtinj. Enj gebe êoc mataanô sa êpi undambê atom, go kêpô gêduc ma kêsôm gebe ‘O Anôtô, taêm labu aê njac secmanj.’ ¹⁴ Aê jasôm êndênj amac gebe Njac tonanj kêsêp nê andu gêja nanj Anôtô gêlic enj amboac njac gêdênj kêlêlêc Parisai su. Tenj embe etoc tau sa, go Anôtô êkôninj enj, ma tenj embe êkôninj tau, go Anôtô etoc enj sa.”

Jesu gêjam mec njapalê

(Mat 19:13-15; Mar 10:13-16)

¹⁵ Lau sejonj njapalê dedec dêdênj Jesu sêja gebe êkênj lêma ênsac êsêac. Ma nê njacsenjomi sêlic e sec binj êsêac. ¹⁶ Go Jesu gêmôêc êsêac ma kêsôm gebe “Andec njapalê dêndênj aê sêmênjmanj. Akô êsêac auc atom, gebe lau tecenanj ñai tec têtû Anôtônê gamênj njatau. ¹⁷ Binjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Njac, tanj êkôc Anôtônê gamênj sa êtôm njapalê atom nanj, oc êsô êna atom.”

Njac tolêlôm

(Mat 19:16-30; Mar 10:17-31)

¹⁸ Ma kasêga tenj kêtû kênac Jesu gebe “Mêtêmôkê njajam, aê janjôm amboac ondoc gebe jawê kainj janjônj matoc jali tenjenj.” ¹⁹ Tec Jesu kêtû kênac enj gebe “Amboac ondoc kôsam aê gebe njajam. Njac njajam tenj gêmoa atom, Anôtô taugenj. ²⁰ Binjsu tec gônjô su gebe ‘Ônjôm gênj mockainjo to mockainja atom. Ônac njamacalac êndu atom. Ônam genjenj atom. Ônja binj atom. Otoc tamam agêc tênam sa.’ ” ²¹ Ma njac tau gêjô enj awa gebe “Aê kamasanj binj samob tonanj kêtû tøn su gêdênj aê njapalêgenj e mênjgêdênj galoc.” ²² Jesu gênjô ma kêsôm gêdênj enj gebe “Gênj tagenj tec aôm kôpô lêna. Ôkênj nêwaba samob lau sênam ôli ma ônac sam njawawa êndênj lau njalêlôm sawa, go nêwaba awa oc ênêc undambê, ma ômônj ôndanjguc aê.” ²³ Njac tau gênjô binj tonanj e nê njalêlôm njawapac kêsa, gebe enj njac tolêlôm nanjô.

²⁴ Jesu mata gê enj ma kêsôm gebe “Lau tolêlôm embe sêsô Anôtônê gamênj sêna oc sênjôm elêmê. ²⁵ Bôc kamele tenj oc êsêli êsô so njalasê êna njagaôgenj êlêlêc njac tolêlôm êsô Anôtônê gamênj ênanja su.” ²⁶ Ma lau, tanj sênjô binj tau nanj, sêsôm gebe “Ai, amboac tonanj asa ênam samuc.” ²⁷ Tec Jesu kêsôm gebe “Gênj tanj njamacalac sênjôm êtôm atom nanj, Anôtô oc ê gôm naêtôm.”

²⁸ Go Petere kêsôm gebe “Ôlic acgom, aêacmênj tec awi ma gênj samob sinj ma adaguc aôm.” ²⁹ Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Bi anô, aê jasôm êndênj amac gebe Lau samob, tanj sêwi andu me awê me lasitêwai me tenerji me tamenji me njapalê sinj kêtû Anôtônê gamê ña, ³⁰ oc têtap gênj

ņanô tau taêsam sa êlêlêc su êndêj têm tonec, go êndêj têm ônêja oc sêņgôņ maten jali tengeņ.”

Jesu geoc nê ņandan lasê kêtū têlêacņa

(Mat 20:17-19; Mar 10:32-34)

³¹ Go Jesu kêkôc êsêac 12 sa ma kêsôm gêdêj êsêac gebe “Alic acgom, aêac tapi Jerusalem tana, ma biņ samob, taņ propete teto kêpi ņamalacnê Latu naņ, oc êtu anô, ³² gebe êsêac oc sêkêj eņ êndêj lau samuc nasêsu eņ susu to sêlênsu eņ ma sêkasôp êpi eņ. ³³ Êsêac oc si eņ, go sênac eņ êndu e abêc êtu têlêac oc êndi sa êtiam.” ³⁴ Mago êsêacnêj kauc kêsa kêpi biņ tonanņ ņai atom. Biņ ņalô tonanņ ņam kêsiņ tau gêdêj êsêac ma sêjala biņ, taņ Jesu kêsôm naņ atom.

Jesu gêgôm matapec, taņ keteņ-kêtê geņ naņ, mata gêjac

(Mat 20:29-34; Mar 10:4-52)

³⁵ Jesu kêsêlêj e kêdabiņ Jeriko, ma ņac matapec teņ gêņgôj intêna ņatali keteņ-keteņ gêj gêmoa. ³⁶ Eņ gêjô lau taêsam sêsêlêj ņaonda ma kêtū kênac ņam. ³⁷ Êsêac sêwa sa gêdêj eņ gebe “Jesu aņga Nasaret tec kêsêlêj gêmêj.” ³⁸ Ma ņac tau gêmôêc gebe “Dawidnê Latu Jesu, taêm walô aêma.” ³⁹ Tec lau, taņ sêsêlêj sêmuņ naņ, sec biņ eņ gebe ênam tau tôj, mago eņ gêmôêc kêpuc sagen gebe “Dawidnê Latu, taêm walô aêma.” ⁴⁰ Tec Jesu kêkô ma kêjatu gebe sêkôc eņ dêndêj eņ sêmêj. Sêwê eņ kêtū gasuc Jesu, go kêtū kênac eņ gebe ⁴¹ Aôm gobe aê jaņgôm asageņ êndêj aôm. Ma eņ kêsôm gebe “Apômtau, aê gabe matoc êlêc.” ⁴² Tec Jesu kêsôm gêdêj eņ gebe “Matam êlêc, aôm kôkêj gêwiņ, tec gêgôm aôm ņajam kêsa.” ⁴³ Ma mata gêlac gaôgeņ e kêdaguc Jesu ma kêlambiņ Anôtô. Lau samob, taņ sêlic gêj tonanņ naņ, sêlanem Anôtô.

19

Jesu agêc Sakai

¹ Go Jesu kêsô Jeriko gebe êsêlêj tôngeņ êna. ² Ma ņac teņ gêmoa, nê ņaê Sakai. Eņ teloņnêj kasêga ma eņ ņac tolêlôm teņ. ³ Eņ kêtū kêka-kêka gebe êlic Jesu êpi ņanôgeņ, mago gêgôm elêmê kêtū lau taêsamņa gebe eņ ņac dambê ec teņ. ⁴ Tec kêlêti gêmuņ jakêpi ka kamoc-kamoc teņ gebe Jesu naêsa tonanņ ma êlic eņ êpi ņanôgeņ. ⁵ Jesu kêsêlêj e mêņkêkanôj eņ, go mata gedec ma kêsôm gêdêj eņ gebe “Sakai, ôsêp seberj ômôêj, gebe ocsalô tonec jaņgôj nêm andu.” ⁶ Tec Sakai kêsêp seberj mêņkêkôc Jesu sa totêtac ņajamgeņ. ⁷ Êsêac samob sêlic ma sêsac biņ to sêsôm gebe “Eņ kêsô ņac sec nê andu gêja gebe êlêwan tau.” ⁸ Sakai jakêkô ma kêsôm gêdêj Apômtau gebe “Apômtau, ôlic acgom, aêņoc waba samob tonec galoc jakêj ņamakeņ êndêj lau ņalêlôm sawa, ma moae kasau ņac teņ, tec jakêj gêj aclê êjô gêj, taņ kakôc su naņ.” ⁹ Go Jesu kêsôm gêdêj eņ gebe “Ocsalô Anôtônê moasiņ ênam ņamalac kêsiņa mêņkêpi andu tonecgoc, gebe Abrahamnê wakuc teņ eņ amboac tonanņ. ¹⁰ Gebe ņamalacnê Latu tec gêmêj gebe ensom gêj gebeņ ma ênam sa.”

Biņgôliņ mone goldņa

(Mat 25:14-30)

¹¹ Jesu kêdabiņ Jerusalem ma lau, taņ sêjô biņ tonanņ ņai naņ, seboc Anôtônê gôliņ oc gaôgeņ êo lasê, tec eņ kêsôm biņgôliņ teņ gêwiņ gebe ¹² “ņac towae teņ gêdi gêja gamêj jaêcsêga teņ gebe sêkêj eņ êtu kiņ, go

êmu êmêj êtiam. ¹³ Tec gêmôêc nê sakinwaga 10 sêmêj ma kêkêj mone goldja 10 gêdêj êsêac. Go kêsôm gêdêj êsêac gebe 'Atulu gêj amoa e jamu jamêj êtiam.' ¹⁴ Nac tau nê lau malacm têtac gedec en, tec sêsakin laumata têdaguc en sêja ma sêsôm gebe 'Aêac abe nac tônê êtu aêacma kin atom.'

¹⁵ "Sêkêj nac tau kêtû kin su, go gêmu gêmêj ma kêsôm sêmôêc sakinwaga, tan en kêkêj mone gêdêj êsêac nan, gebe êjô nêj kôm têtulu gêjja njananô. ¹⁶ Nac namatanja mênkêsôm gebe 'Apômtau, aômnêm mone gold tagen nan, tec katulu gêj e kêtap 10 sa mênjgêwin.' ¹⁷ Ma natau kêsôm gêdêj en gebe 'Aôj, aôm sakinwaga najam. Aôm gojob gen saujanô njapep, tec jakêj aôm ôtu natau ônam gôlin malac 10.' ¹⁸ Go nac kêtû luagêcja mênkêsôm gebe 'Apômtau, nêm mone gold, tec kêtulu gêj e kêtap lemen ten sa mênjgêwin.' ¹⁹ Tec natau kêsôm amboac tonec gebe 'Amboac tonan, aôm ônam gôlin malac lemen ten.' ²⁰ Ma nac ten mênkêsôm gebe 'Apômtau, ôlic nêm mone. Aê kasaban ja obo auc ma tec gec. ²¹ Aê katêc aôm gebe aôm nac najanja. Aôm kôkôc gêj, tan kotoc gêcja atom nan, ma kôjôj kôm, tan kôsê atom nan njanô sa.' ²² Go natau kêsôm gêdêj en gebe 'Aôm nac sec. Aôm taôm kôkic nêm binjac. Aôm gôlic aê nac najanja ma kakôc gêj, tan katoc gêcja atom nan, ma kajôj kôm, tan kasê atom nan njanô sa. ²³ Amboac ondoc kôkêj njoc mone gêja gamêj têtulu monenja atom. Embe jamu jamêj amboac tec, go jatap njoc gêj tonjalacacen sa.' ²⁴ Go kêsôm gêdêj lau, tan sêkô-sêkô nan, gebe 'Akôc mone gold su anja ênê ma akêj êndêj nac, tan nê mone gold 10 gêc nan.' ²⁵ Ma êsêac sêsôm gêdêj en gebe 'Apômtau, ênê mone 10 gêc sugac.' ²⁶ Mago en kêsôm gebe 'Aê jasôm êndêj amac gebe Nac tan nê gêj gêc nan, oc sêkêj njagêdô naêwin, mago nac, tan nê gêj masi nan, oc sêkôc njakêsu, tan gêc enja nan, su amboac tonan. ²⁷ Ma njoc njacjo, tan sebe aê jatu êsêacnêj kin atom nan, akôc êsêac mênjanac êsêac êndu êndêj aê lanjônêmja.' "

*Lau sêwê Jesu sêsô Jerusalem sêja
(Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Joan 12:12-19)*

²⁸ Jesu kêsôm bin tonan su, go kêsêlêj kêpi Jerusalem gêja. ²⁹ Kêsêlêj e kêdabin Betpage to Betania, tan kêsi lôc, tan sêsam sebe Lôcatêkwi nan, go kêsakin njacsenjomi luagêc ³⁰ ma kêsôm gebe "Agêc asêlêj apen malac, tan gêc nêmja nan ana. Ma êndêj tan aô lasê, oc atap donki njalatu ten sa sêkô tøj kêkô, njamalac ten gêjgôj jaô kwananjen atomanô nan. Anjamboac su ma awê amêj. ³¹ Ma nac ten embe êtu kênac amagêc gebe 'Agaboac su kêtû agenja,' nan asôm gebe 'Apômtau kêpô lêna gêj tau.' " ³² Naclagêc tau sêja e têtap sa kêtôm kêsôm gêdêj êsêagêc. ³³ Agêc sêgaboac donki njalatu sêmoa, go natau sêsôm gêdêj êsêagêc gebe "Agêc agaboac donki njalatu su kêtû asagenja." ³⁴ Ma êsêagêc sêsôm gebe "Apômtau kêpô lêna gêj tau." ³⁵ Go êsêagêc sêwê donki dêdêj Jesu sêja, sêu nêj njakwê gêsac donki njalatu jaô ma sêkêj Jesu gêjgôj. ³⁶ En kêsêlêj gêmoa, tec lau sêja nêj njakwê gêc intêna. ³⁷ En kêsêlêj intêna, tan kêsêp anja Lôcatêkwi kepen Jerusalem gêja, tec njacsenjomi samob sêoc awen sa ma sêlambin Anôtô totêntac najamgen ja awen kapôj kêtû gêjnsêga samob, tan sêlic nanja, ³⁸ ma sêmôc gebe "Alanem kin, tan gêmêj gêjam Apômtau lanô nan. Binjalô ênê undambê to njawasi êsa anja lôlôc."

³⁹ Ma Parisai njagêdô, tan sêwê sêwin êsêac ton tonan nan, sêsôm gêdêj Jesu gebe "Mêtêmokê, wec bi nj nêm njacsenjomanj." ⁴⁰ Ma en gêjô êsêac

awen gebe “Aê jasôm êndên amac gebe Êsêac tonec embe sênam tauj tøj, ma poc oc sêmdêc.”

Jesu kêtañ kêpi Jerusalem

⁴¹ Eñ kêsêlêñ e kêdabinj malac tau ma gêlic e kêtañ lasê ⁴² gebe “Ojae, ñabêc tecenec ôjala gêñ, tañ gebe ênam malô aômña nanj ôwiñmanj, mago galoc kêsijn tau gêdên matamanô. ⁴³ Têm oc mênêsa, go nêm ñacjo mênêsêkwê tunbôm to sêwê aôm auc ma sênji aôm auc e sêkapiñ aôm sa. ⁴⁴ Oc senseñ aôm to nêm ñapalê samob su ma sêwi poc teñ sinj êngôñ poc teñ ñaô atom, gebe kôjala noc Anôtô ênam aôm sanja atom.”

Jesu kêjanda lau anja lôm dabuñ

(Mat 21:12-17; Mar 11:15-19; Joañ 2:13-22)

⁴⁵ Go Jesu kêsô lôm dabuñ gêja e kêjanda lau, tañ têtulu gêñ sêmoa nanj, ⁴⁶ ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Teto gêc gebe Anôtô kasôm gebe ‘Aênjoc andu tonec andu mecña,’ mago amac agôm kêtú kêjanjgowaganênj gêsunj.”

⁴⁷ Jesu kêdônj lau gêmoa lôm kêtôm bêcgenj, ma lau dabuñsêga to binjsutau ma launênj laumata dêdib sebe senseñ enj su. ⁴⁸ Mago têtap ñalênj senseñ enja sa atom gebe lau samob sêsap enj tøj sebe sênjô enjenj.

20

Dabuñsêga sebe sêkip Jesunê ñaclai ñam sa

(Mat 21:23-27; Mar 11:27-33)

¹ Ñabêc teñ Jesu kêdônj lau anja lôm dabuñ to gêjam mêtê êsêac gêmoa ma lau dabuñsêga to binjsutau ma laumata dêdênj enj sêja ² ma sêsôm gêdênj enj gebe “Ôsôm êndênj aêac gebe Aôm gôgôm gêñ tonanj gôjam ñaclai ondoc lanjô, me asa kêkêñj ñaclai tau gêdênj aôm.” ³ Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Aê gabe jatu kênac binj teñ êndênj amac amboac tonanj. Asôm êndênj aê acgom gebe ⁴ Joañné sanju nec anja Anôtônê me anja ñamalacnênj.” ⁵ Ma êsêac taênj gêjam gêc taunjenj gebe “Aêac embe tasôm gebe Anja Anôtônê, enj oc êsôm aêac gebe ‘Ma amboac ondoc tec akênj gêwiñ enj atom.’ ⁶ Ma embe tasôm anja ñamalacnênj, oc lau samob têtuc aêac ña poc êndu, gebe sêjala Joañ gebe enj propete teñ.” ⁷ Tec sêjô enj awa gebe “Aêac ajam kauc ênê ñam.” ⁸ Ma Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amboac tonanj aê jasôm ñaclai, tañ gêjam aê sa ma gagôm genj tau nanj, êndênj amac atom amboac tonanj.”

Binjôlinj kôm wainja ñakômwaganja

(Mat 21:33-46; Mar 12:1-12)

⁹ Go Jesu gêoc awa sa ma kêsôm binjôlinj tonec gêdênj lau gebe “Ñac teñ kêsê nê wain kôm teñ, go kêmasanj ñabinj gêdênj lau sênam kôm êpiña ma enj tau gêc gêja gamênj teñ gêmoa e ñasawa ñênjenj. ¹⁰ Gêdênj noc wain gêjam ñanôña enj kêsakinj sakinjwaga teñ gêdênj kômwaga gêja gebe sêkênj wain ñanô ñagêdô êndênj enj. Ma kômwaga si enj ma sêkênj enj lêma sawagenj gêmu gêja. ¹¹ Ma ñatau kêsakinj sakinjwaga teñ gêja, nanj si enj ma sêpêlê enj amboac tonanj enj sêkênj enj lêma sawagenj gêmu gêja. ¹² Go kêsakinj ñac teñ gêwiñ kêtú têlêacña, nanj sêjac enj ôli lasê amboac tonanj ma têtijn enj kêsá gêja. ¹³ Ma kôm wainja ñatau kêsôm gebe ‘Aê jangôm amboac ondocgenj. Aê jasakinj ñoc latuc, tec têtac gêwiñ enj nec êna. Moae tetoc enj sa.’ ¹⁴ Kômwaga sêlic latu tau ma sêsôm gêdênj tauñ gebe ‘Ñac-gêwê-kainj-gênjlênsêmwaga tau

tonec. Ajôc, tanac enj êndu gebe gêrlênsêm êtu aêacnênj. ¹⁵ Tec têtinj enj anja kôm wainja kêsa gêja e sêjac enj êndu.

“Kôm wainja njatau oc êngôm êsêac amboac ondod. ¹⁶ Enj oc êmênj ma ensej kômwaga tonanj su ma êkênj kôm wainja êndênj lau tejj.” Ma êsêac, taj sêjô bijj tau nanj, sêsôm gebe “Masi, amboac tonanj atom.” ¹⁷ Tec Jesu mata gê êsêac ma kêsôm gebe “Bij taj teto gêc gebe ‘Poc taj sêkwêwaga sêbalijj sijj nanj, poc tonanj enj kêtuj poc kêclêsuja nanj, njam amboac ondod.’ ¹⁸ Njac tejj embe êtuc tau êpi poc tonec oc ôli êngic, ma poc tau embe êtuc êpi tejj, oc êsac enj popocgejj.”

Bij takisja

(Mat 22:15-22; Mar 12:13-17)

¹⁹ Bijsutau to lau dabusêga sêjala gebe enj kêsôm bijjôlijj tonanj kepejj êsêac, tec gacgejj sebe sêkam enj tøj gêdênj njasawa tonanj enj, mago têtêc lau.

²⁰ Êsêac dêdib enj ma sêsakijj lau sepejj bijjwaga, taj sêsabaJJ taujj gebe lau mansanj nanj, ec sêlô enj nj tau nê bijj ma sêkênj enj êsêp gôlijjwaga lêma gebe êmêtôc enj. ²¹ Tec sêsôm gêdênj enj gebe “Mêtêmôkê, aêac alic aôm kôsôm to kôdôjj jagêdênj ma kôpuc openj njamalac atom ma kôdôjj Anôtônê lêjj tonanj enj. ²² Aêac embe takêjj takis êndênj kaisara oc eso aêacnêjj bijsu me masi.” ²³ Jesu kêjala êsêac têtim enj, tec kêsôm gêdênj êsêac gebe ²⁴ “Akôc denari tejj mênjalic acgom. Asa nê njakatu to njatalô gêc.” Ma êsêac sêsôm gebe “Kaisaranê.” ²⁵ Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amboac tonanj akêjj kaisaranê gêjj êndênj kaisara ma Anôtônê gêjj êndênj Anôtô.” ²⁶ Ma êsêac têtôm gebe sêlô enj nj tau nê bijj lau sêlic nec atom. Ac sê taêjj bijj, taj enj kêsôm gêjô êsêac awenj nanj, ma sêjam taujj tøj.

Bij njacmatê sêndi saja

(Mat 22:23-33; Mar 12:18-27)

²⁷ Ma Sadukai, taj sêsôm gebe njacmatê oc sêndi sa atom nanj, nêjj njagêdô dêdênj Jesu sêja ma têtuj kênac enj gebe ²⁸ “Mêtêmôkê, Mose keto bijsu gêdênj aêac gebe Njac tejj, taj gêjam awê sa, mago nê gôlôac masi, embe êmac êndu, nanj lasi ênam ênê awêtuc tau gebe êka gôlôac lasê êjô tewa su. ²⁹ Amboac tonanj lasitêwai 7 tec sêmoa. Njacsêga gêjam awê e nê gôlôac masi ma gêmac êndu. ³⁰ Ma lasi, taj kêsij enj nanj, gêjam ênê awêtuc, ³¹ go njac njawaluj tejj. Bijj tonec kêtap lasitêwai 7 tonanj sa kêtômgejj gebe sêmac êndu togôlôac masigejj. ³² Sêmac êndu su, go awêtuc tau gêmac êndu amboac tonanj. ³³ Êndênj noc njacmatê sêndi saja nanj, enj oc êtu êsêacnênj asa nê awê, gebe êsêac 7 sêjam enj kêtuj nêjj awêgac.”

³⁴ Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Lau nom tonecna nanj njac sêjam awê to awê sêjam njac. ³⁵ Ma lau, taj Anôtô ketoc êsêac sa gebe sêndi sa anja njacmatênêjj to sêwê kai nj têm ônêja nanj, oc sênam awê to sênam njac atom, ³⁶ ma sêmac êndu êtiam atom gebe êsêac têtôm anela ma têtuj Anôtô latui gebe Anôtô gênu êsêac dêdi sa anja njacmatênêjj. ³⁷ Njacmêtê sêndi sa njabiJJ Mose kêsôm lasê amboac tonanj. Enj gêjac miJJ kêpi ja kêsa gamêjj danija, tec kêsam Apômtau gebe Abrahamnê Anôtô agêc Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô. ³⁸ Bijj tonanj njam gebe Anôtô kêtuj njacmatênêjj Anôtô atom, enj kêtuj lau matejj jali nêjj Anôtô, gebe samob sêmoa matejj jali sepejj engejj.” ³⁹ Ma bijsutau njagêdô sêjô enj awa gebe “Mêtêmôkê, aôm kôsôm jagêdênj.” ⁴⁰ Gebe êsêac têtêc e têtuj kênac bijj njagêdô gêdênj enj kêtiam atom.

*Biñ kêpi Kilisi**(Mat 22:41-46; Mar 12:35-37)*

⁴¹ Go Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Ac sêsôm amboac ondoc tec sebe Kilisi Dawidnê latu enj ⁴² gebe Dawid tau tec kêsôm gêc Pesalem ñabuku gebe

‘Apômtau kêsôm gêdêñ aêñoc Apômtau gebe

Ôñgôn aêñoc anôña

⁴³ e jakêñ aômnêm ñacjo sênêc amkainj ñalabu acgom.’

⁴⁴ Kec, Dawid kêsam enj gebe ‘Apômtau.’ Mago amboac ondoc tec Kilisi kêtû ênê latu.”

*Lau sejop tauñ enderj biñsutau**(Mat 23:1-36; Mar 12:38-40; Luk 11:37-54)*

⁴⁵ Ma Jesu kêsôm gêdêñ nê ñacsenomi lau samob sêñô gebe ⁴⁶ “Ajop taôm êndêñ biñsutau, tañ sebe sêsêlêñ tonakwê balingenj ma têtac gêwiñ gebe lau awenj ênac êsêac anja malaclunj ma sebe sênac tauñ mata-mata gebe sêñgôn ñamataña anja lôm to gamêñ sêniñ gêñña. ⁴⁷ Êsêac sêjanjo awêtucnêñ andu su ma sêsabanj ña mec balinj auc. Ñagêjô oc êtap êsêac sa êlêlêc.”

21*Awêtuc kêkêñ da**(Mar 12:41-44)*

¹ Jesu gêoc mataanô sa ma gêlic lau tolêlôm sêkêñ nêñ da kêsêp Anôtônê kanom ² e gêlic awêtuc ñalêlôm sawa tenj kêkêñ mone sauñanô luagêc kêsêp. ³ Go kêsôm gebe “Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Awêtuc ñalêlôm sawa tônê kêkêñ kêlêlêc êsêac samob su, ⁴ gebe lau samob tônê sêkôc anja nêñ gêñ kêlêlêc êsêacña sa mênjsêkêñ kêtû da. Ma enj kêpô lêna ñanô, mago kêkêñ nê gêñ tonê mo samobgenj kêsêp gêja.”

*Jesu kêsôm biñ kêpi senseñ lôm dabunj surja**(Mat 24:1-2; Mar 13:1-2)*

⁵ Lau ñagêdô sêsôm biñ kêpi lôm dabunj gebe sêjam gêlôn ña poc ñajam to ña awalaunj, tañ sêkêñ kêtû daña. Tec Jesu kêsôm gebe ⁶ “Têm oc mênjêsa, go gêñ tê alic nê, ñapoc tenj oc êñgôn poc tenj ñaô anja tonec atom, têta samob salinj-salinj.”

*Gêñwapac ênac m tau**(Mat 24:3-14; Mar 13:3-13)*

⁷ Ma êsêac têtû kênac Jesu gebe “Mêtêmôkê, êndêñ ondoc biñ tonec mênjêsa ma asagenj oc êtu gêñ tonan ñai ñanô êsaña ñabelo.”

⁸ Ma Jesu kêsôm gebe “Alic taôm gebe sênam amac ôkwi atom, gebe lau gwalêkinj oc sênam aê lanjoc sêmênj ma sêsam tauñ gebe ‘Aê enj.’ Ma sêsôm gebe ‘Ñanoc kêdabiñgac.’ Mago andanğuc êsêac atom. ⁹ Ma embe anjô sinj to lau sêli tauñ sa ñawae, nanj atakê atom, gebe gêñ samob tonan mênjêsa êmunj, mago noc nom ñatêku êsunja oc êsa sebenj atom.” ¹⁰ Go kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Laum tenj sêndi sênac sinj êndêñ laum tenj, ma gamêñ tenj êndêñ gamêñ tenj. ¹¹ Ôjô oc ênam kapôênj-kapôênj ma tóbôm to gêmec sec êsa êtôm gamênjenj ma gênjsêga têtakê ñamalacña to gêñtalô kapôênj anja undambê oc mênjsêsa.

¹² Gêñ tonan ñai samob êsa atomgenj ma sêu lemenj êpi amac ma sêjanda amac to sêkêñ amac asô lôm malacña to andu kapocwalônja ma

sêwê amac akô kinj to gôlinwaga lanjônêm êtu aêhoc ñaêña. ¹³ Nasawa tonaj amacnêm noc awa Anôtônê mêtê saña. ¹⁴ Taêm ênam êtu tøj gebe amansaj binj ajô êsêac awenja kwanaj-kwanaj atom, ¹⁵ gebe aê jansuj binj to kauc êndêj amac êwac ma nêm ñacjo samob sêkñ auc to sensej nêm binj nê sêngôm êtôm atom. ¹⁶ Tenemi to tamemi, ma tewemi to lasimi, ma nêm tawaj to nêm lau ñagêdô oc sêkêj amac nasênac amacnêm ñagêdô êndu, ¹⁷ ma lau samob têtac endec amac êtu hoc ñaêña. ¹⁸ Mago môkêmlauj tagen oc ênaña anja môkêmapac atom. ¹⁹ Apuc taôm tøj ma atap anjôj matem jali sa.

Jesu kêsôm binj kêpi sensej Jerusalem sunja
(Mat 24:15-21; Mar 13:14-19)

²⁰ “Amac embe alic sinwaga topomtopom sêwa Jerusalem auc, nan ajala êndêj tonaj gebe kêdabinj gebe malac tau oc êtu gasaj. ²¹ Êndêj tonaj lau, taj sêngôn Judaia nan, sêc sêpi lôc sêna, ma êsêac taj sêmoa malacêlôm tau nan, sêc sêsa sêna, ma êsêac taj sêmoa malacmagê nan, sêsô malac sêna atom, ²² gebe ‘bêc Anôtô êkêj ñagêjôña tau tônê,’ gebe binj samob, taj teto gêc nan, ñanô êsa. ²³ Ojae lauo, taj sêmoa tej to ônaj sêkêj su ñapalê sêmoa nanmêj, gebe gêjwapac ñanô êtap gamêj tonaj sa ma Anôtônê têtac ñandaj êtap laum tonaj sa. ²⁴ Oc sênac êsêac ña sinj ma sêkôc êsêac tøj sêwê êsêac nasêsêp tentenlatu samob ñalêlôm. Ma lau samuc sêka Jerusalem popoc sêmoa e lau samuc nêj noc ênac pep.

Ñamalacné Latu êmu êmêj
(Mat 24:29-31; Mar 13:24-27)

²⁵ “Oc to ajônj ma utitalata kainjenkainjen êsa ma gwêc ñadembom êngasim ñakicsêa e ñamalac samob, taj sêmoa nom nan, nêj meloco êsa ma nêj ñalêlôm ñatutuc ñanô. ²⁶ Ñamalac têtêc tauj to gêj, taj mênêsa anja nom nan, ñawêc êngôm ñamalac materj êtô gebe gêj ñaclai undambêña kôtêj-kôtêjenj. ²⁷ Ma êndêj tonaj oc sêlic Ñamalacné Latu tonjaclai ma tonjawi ñanô êngôn tao tej ñalêlôm êmêj. ²⁸ Ma gêj tonaj embe êndambinj gebe ñanô êsa, nan matem tenjenjenj to aôc lanôm sa, gebe bêc Anôtô ênam amac kêsinja kêdabinj.”

Kalelonj êkêj puc aêac
(Mat 24:32-35; Mar 13:28-31)

²⁹ Ma Jesu kêsôm binjgolinj tej gêdêj êsêac gebe “Alic kalelonj to ka ñagêdô samob. ³⁰ Embe alic êlêc, go taôm ajala gebe ockêsa kêdabinjac. ³¹ Amac amboac tonaj. Êndêj taj alic gêj samob tonaj mênêsa nan, amac ajala gebe Anôtônê gamêj kêdabinj.

³² Binjanô, aê jasôm êndêj amac gebe Gôlôac tonec oc sênaña atom e gêj tonaj ñai samob ñanô êsa acgom. ³³ Undambê to nom ênaña ma aêhoc binj oc ênaña atom.

Tanam jali

³⁴ “Ajop taôm gebe gêj êjanij amac to anôm gêj anaboa ma apô sim taôm êtu gêj nomña êkônij nêm ñalêlôm tøj atom, gebe bêc tonaj êtap amac sa sep tagen ³⁵ êtôm lip gêjac gwada nec atom. Bêc tonaj oc êtap lau samob, taj sêngôn nom auc nan sa. ³⁶ Amboac tonaj anam jali to atenj mec ñapanj gebe êpuc amac tøj ma awê gêj samob, taj oc êmêj nan sa ma naêkô Ñamalacné Latu lanônêm.”

³⁷ Gêdêñ bêc, tañ Jesu kêdôñ lau anğa lôm dabuñ nan, ñagêbêc en kêsa jagêmoa lôc, tañ sêsam sebe Lôckatêkwi nan. ³⁸ Ma ñabêbêc lau samob dêdêñ en sebe sêñô ênê biñ anğa lôm dabuñ.

22

Judanêñ laumata sêkêc Jesunê biñ

(*Mat 26:1-5, 14-16; Mar 14:1-2, 10-11; Joaņ 11:45-53*)

¹ Om Polom Ñalucña, tañ sêsam gebe Pasa nan, kêdabiñ ² ma lau dabuñsêga to biñsutau sêgôm mocsac sebe senseñ Jesu suna elêmê, gebe têtêc lau.

³ Ma Sadañ kêsêp Juda, tañ sêsam en sebe Isariot ma gêmoa gêwiñ êsêac 12 nan, nê ñalêlôm gêja. ⁴ Ma en gêdêñ lau dabuñsêga to siñwaga lôm dabuñña nêñ laumata jakêmasañ lêñ eoc Jesu lasê êndêñ êsêacña. ⁵ Tec êsêac têntac ñajam kêsa ma sêsôm kêtú tônia gebe sêkêñ mone êndêñ en. ⁶ Ñac tau gêlôc gebe êñgôm, tec gêdib gebe êtap ñasawa ñajam ten sa nan lau sêkac tauñ su anğa ênê acgom, go eoc en lasê êndêñ êsêac.

Sêmansañ moasiñ Pasaña

(*Mat 26:17-25; Mar 14:12-21; Joaņ 13:21-30*)

⁷ Polom ñaluc ñabêc sêmbuc domba Pasaña mênjkêsa. ⁸ Ma Jesu kêsakiñ Petere agêc Joaņ ma kêsôm gebe “Agêc naamansañ aêacnêñ moasiñ Pasaña gebe taniñ.” ⁹ Tec êsêagêc sêsôm gêdêñ en gebe “Aôm gobe aêagêc amansañ anğa ondóc.” ¹⁰ Tec en kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Alic acgom, agêc embe asô malac ana, oc andac ñac ten engeñ ku buña. Andanguc en asô andu tau, tañ en êsô êna nan. ¹¹ Go asôm êndêñ andu ñatau gebe ‘Mêtêmôkê kêtú kênac aôm gebe Balêm ñaclerña, tañ aê to ñoc ñacsenomi aniñ Pasa amoaña nan, gêc ondóc.’ ¹² Ma en oc êtôc gamêñ ñalêlôm kapôêñ ten êndêñ amagêc, tañ gêc ñaden ñaônia, sêpô adêñ kwanangeñ nan, go amansañ gêñ anğa tonañ.” ¹³ Agêc sêja ma têtap sa kêtôm Jesu kêsôm gêdêñ êsêagêc ma sêmasañ Pasa.

Biñ moasiñ dabuñña

(*Mat 26:26-30; Mar 14:22-26; 1Kor 11:23-25*)

¹⁴ Noc mênjkêsa, tec Jesu jagêñgônia sic ma aposolo jasêwiñ en. ¹⁵ Go kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Ñoc ñalêlôm taêc gêjam geden tônia gebe janiñ Pasa tonec jawiñ amac êmuñ acgom, go jaôc ñandan. ¹⁶ Aê jasôm êndêñ amac gebe Oc janiñ êtiam atom jamoa e janiñ tonjanônia anğa Anôtônê gamêñ.” ¹⁷ Go kêkôc laclu gêjam danje ma kêsôm gebe “Akôc êwac ma anac sam êndêñ taôm. ¹⁸ Ma aê jasôm êndêñ amac gebe Galoc janôm wain ñanô êtiam atom e Anôtônê gamêñ mênjêsa acgom.” ¹⁹ Go kêkôc polom mênjêjam danje su, ma kêpô kêkôc jakêkêñ gêdêñ êsêac ma kêsôm gebe “Aêñoc ôlic, tañ kakêñ gêjô amacña nan tonañ. Anğôm amboac tonañ ec taêm ênam aêgeñ.” ²⁰ Sen su, go kêkôc laclu amboac tonañ ma kêsôm gebe “Laclu tonañ kêtú aêñoc dec jamoatiñ poac wakucña tau, tañ kêkêc siñ kêtú amacña.

²¹ “Alic acgom, ñac tañ gebe eoc aê lasê nan, lêma gêsac tebo gêwiñ aêñoc. ²² Ñamalacnê Latu tec oc êsa nê lêñ êna êtôm Anôtô kêmasañ, tagen ojae ñac, tañ eoc en lasê nanma.” ²³ Ma êsêac têtú kênac tauñ gebe êsêacnêñ asa oc êñgôm gêñ amboac tônia.

Asa lau têtú lau kapôêñ

²⁴ Nacsenomi sêsôm taun gebe nêj asa oc êtu ñac kapôêj êlêlêc ñagêdô su. ²⁵ Tec Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe “Lau samuc nêj kin sêkônij nêj lau. Ma êsêac, tanj sêjam gôlij lau tonajlai nan, sêsam êsêac sebe ‘Moasinj ñatau.’ ²⁶ Amac amboac tonaj atom. Mago amacnêj ñacsêga nan êtôm ñac saun ma kasêga êtôm sakinwaga acgom, go ñajam. ²⁷ Nac ondoc kêlêlêc ondoc su. Nac tanj gêjgôj gebe ênij ñêngej nan, me ñac tanj gêjam sakinj gêj gêmoa nan. Nac tanj gêjgôj gebe ênij gêjja nan. Aê tec gamoa amac ñasawa nec, katôm sakinwaga.

²⁸ “Amac lau tonaj asap aê tøj kêtôm ñoc noc lêtômja ñapan. ²⁹ Tamoc gêlij ñagôlij su gêdêj aê, tec aê jalinj su êndêj amac. ³⁰ Anij to anôm gêj anja ñoc tebo amoa ñoc gamêj ma anjgøj lêpøj ñaô, gebe amêtôc Israelnêj gôlôac 12 nêj binj.

Jesu kêkêj puc gêdêj Petere

(Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Joaj 13:36-38)

³¹ “Simon, Simon, ôlic Sadanj gebe êkôc amac su, gebe ekolonj amac êtôm sekolonj lala sêjalij ñanô to ñapa sanja. ³² Ma aê tec katej kêtû aômja gebe nêj kôkêj gêwij ê su atom. Ma êndêj tanj ônam taôm ôkwi su nan, ôpuc lasimi tøj.” ³³ Tec Petere kêsôm gêdêj enj gebe “Apômtau, aê gajac ñawae gabe jasêp kapoacwalô to jamac êndu jawinj aôm.” ³⁴ Tec Jesu kêsôm gebe “Petere, aê jasôm êndêj aôm gebe Êmbêc tonec talec oc êtanj atomgej, ma aôm ônsa aê auc êtu dim têtêac gebe gôjam kauc aê.”

Binj atali to sinja

³⁵ Go Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe “Gêdêj tanj kasakinj amac aja akôc awa kêsêp ômbinjak ñaatali ma abic atali to asô atapa atom nan, gêj tenj gêjô amac me masi.” Ma êsêac sêjô enj awa gebe “Masianô, gêj tenj gêjô aêac atom.” ³⁶ Tec enj kêsôm gêdêj êsêac gebe “Mago galoc amboac tenj. Nac tanj nê awa to atali gêc nan, êkôc gêj tau. Ma ñac tanj kêkôc sinj atom nan, êkên nê ñakwê êndêj lau sênam ôli ma êkôc ñaawa naênam ôli sinj tenj. ³⁷ Ma aê jasôm êndêj amac gebe Binj tanj teto amboac tonec nan, oc êtu tøj êpi aê gebe ‘Sêsam enj gêwij kêjanjowaga.’ Binj tanj teto kêpi aê nan, oc ñanô êsa.” ³⁸ Ma êsêac sêsôm gebe “Apômtau, alic acgom, sinj luagêc tec gêc.” Go enj kêsôm gêdêj êsêac gebe “Kêtôm su.”

Jesu ketej mec

(Mat 26:36-46; Mar 14:32-42)

³⁹ Go Jesu kêsa gêja ma kêpi Lôkatêkwi amboac gêgôm-gêgôm gêmoa ma ñacsenomi têtaduc enj. ⁴⁰ Sêô lasê gamêj tau acgom, go kêsôm gêdêj êsêac gebe “Atej mecmanj, gebe lêtôm êtap amac sa atom.” ⁴¹ Go gêwi êsêac sinj ma kêsu tau su kêsa gêja ñasawa kêtôm têtuc poc naêsêpja, go kêpøj aduc ma ketej mec gebe ⁴² “O Tamoc, embe aôm têtmac tenj, nanj ôkôc laclu tonec su anja aêjoc. Mago aêjoc binj êtu tøj atom, aôm taôm nêj êtu tøj.” [⁴³ Go anjela tenj anja undambê mênjgêc tau lasê gêdêj enj ma kêpuc enj tøj. ⁴⁴ Binj tonanj kêmonanj enj ñanô e ketej mec ñajanja. Ma nê waen keselenj jatep-jatep amboac dec kêsêp nom.]

⁴⁵ Ketej mec su ma gêdi gêdêj nê ñacsenomi gêja e gêlic binj gêjac êsêac êndu ma sêc bêt sêc. ⁴⁶ Tec Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amac aêc bêt kêtû asagenja. Andi sa ma atej mecmanj, gebe lêtôm êtap amac sa atom.”

Sêkôc Jesu tøj

(Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Joaj 18:3-11)

⁴⁷ Jesu kêsôm biñ tonañ gêmoa ma sêlic lau pom tenj sêmêñ, nanj êsêac 12 nêñ ñac tenj, ñaê Juda, gêwê êsêac. Juda tau kêtú gasuc gêdêñ Jesu gêja gebe êlêsoþ enj alianô. ⁴⁸ Tec Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Juda, aôm kôlêsoþ Ñamalacnê Latu gobe oc enj lasê me.” ⁴⁹ Ma êsêac tanj sêsap Jesu tøj sêmoa nanj, sêlic gêñ tonañ e sêsôm gebe “Apômtau, aêac oc anac êsêac ña sinj me masi.” ⁵⁰ Ma nêñ ñac tenj gêjac dabuñsêganê sakinwaga kêpa enj tanjalaunj anôña su. ⁵¹ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Andec, agôm kêtôm.” Ma kêmoasac ênê tanjalaunj e ñajam kêsa.

⁵² Ma Jesu kêsôm gêdêñ lau dabuñsêga to sinjwaga lôm dabuñña ma laumata, tanj têtú oloñ-olonjenj dêdêñ enj sêja nanj, gebe “Amac alic aê amboac kêjanjowaga tenj me, tec aóc sinj to olopoac adêñ aê amêñ. ⁵³ Kêtôm bêcgenj gawiñ amac gamoa lôm dabuñ, mago êu lememe tenj kêpi aê atom. Ma onec amac to ñakesec ñañaclai tau nême nocgoc.”

Petere gêsa Jesu auc

(Mat 26:57-58, 69-75; Mar 14:53-54, 66-72; Joan 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Êsêac sêkôc Jesu tøj ma sêwê enj sêsô dabuñsêganê andu sêja. Ma Petere gêjac tau susu kêdaguc. ⁵⁵ Lau sêboa ja kêsa andu tau ñamalaclunj ma sêsêlu sêñgôn. Tec Petere jakêsêp êsêac ñasawa. ⁵⁶ Ma sakinwagao tenj gêlic ja kêpô Petere ma kêpuc mata tøj enj e kêsôm gebe “Ñac tônê gêwiñ Jesugoc.” ⁵⁷ Ma Petere kêpa tau gebe “Awê, aê gajam kauc enj nec.” ⁵⁸ Têlagenj ma ñac tenj gêlic enj e kêsôm gebe “Êsêacnêñ tenj aôm amboac tonañ.” Mago Petere kêsôm gebe “Ñac tau, aê atom.” ⁵⁹ Ma kêtôm ockatu ñasawa tenj gêbacnê, go ñac tenj kêsôm ñajaña gebe “Biññanô, ñac tônê gêwiñ enj amboac tonanjoc, gebe enj ñac Galilaiana.” ⁶⁰ Tec Petere kêsôm gebe “Ñac tau, biñ tanj aôm kêsôm nanj, aê gajam kauc.” Kêsôm biñ tonañ gêmoa ma gaôgenj talec kêtanj. ⁶¹ Tec Apômtau kêkac tau ôkwi mênmata gê Petere e Petere taê gêjam Apômtaunê biñ, tanj kêsôm gêdêñ enj gebe “Êmbêc tonec talec oc êtanj atomgenj ma aôm ônsa aê auc êtu dim têlêac.” ⁶² Tec kêsa gêja ma kêtanj ñanô.

Lau sêsu Jesu susu to sêjac enj

(Mat 26:67-68; Mar 14:65)

⁶³ Lau tanj sêkôc Jesu tøj nanj, sêsu enj susu to sêjac enj. ⁶⁴ Êsêac sêkwa enj lanjônô ña obo auc, go têtú kênac enj gebe “Ôsôm lasê gebe asa gêjac aôm.” ⁶⁵ Ma sêsôm biñ alôb-alôb ñagêdô taêsam kêpi enj gêwiñ.

Laumata sêkip Jesunê biñ sa

(Mat 26:59-66; Mar 14:55-64; Joan 18:19-24)

⁶⁶ Gelenmata ma launêñ lau ñanô to dabuñsêga ma biñsutau sêkac sa ma sêsôm sejoñ Jesu sêja lau ñanô sêkac sa ñamala. ⁶⁷ Go sêsôm gebe “Aôm embe Kilisi, nanj ôsôm taôm lasê êndêñ aêac.” Tec enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aê embe jasôm êndêñ amac, oc akêñ êwiñ atom. ⁶⁸ Ma embe jatu kênac biñ tenj êndêñ amac, oc ajô aê aoc atom. ⁶⁹ Ma galoc tonec Ñamalacnê Latu oc êñgôn Anôtô ñaniniñ Ñatau nê anôña.” ⁷⁰ Ma lau samob sêsôm gêdêñ enj gebe “Amboac tonañ Anôtônê Latu aôm me.” Tec enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac asôm gebe aê ênê Latu.” ⁷¹ Ma êsêac sêsôm gebe “Aêac tapô lêna biñ ñagêdô êtu agenña. Aêac taunj tanjô biñ tau kêsa enj tau awa.”

23

Jesu kêkô Pilata lajônêm

(*Mat 27:1-2, 11-14; Mar 15:1-5; Joaņ 18:28-38*)

¹ Lau samob, taņ sêkac taun sa sêmoa nan, dêdi jasejon eņ dêdêņ Pilata sêja. ² Go sêoc awen sa ma sêgôliņ biņ kêpi eņ ma sêsôm gebe “Ņac tonec aêac alic eņ gêli aêacma lau sa, ma kêkô lau auc gebe sêkêņ takis êndêņ kaisara atom to gê tau kêpi kiņ Kilisi.” ³ Tec Pilata kêtû kênac Jesu gebe “Judanêņ kiņ aôm me masi.” Ma Jesu gêjô eņ awa gebe “Kôsômgaç.” ⁴ Go Pilata kêsôm gêdêņ lau dabuņsêga to lau ņagêdô gebe “Aê galic ņac tonec gêwê biņ teņ ņakaiņ atom.” ⁵ Mago êsêac sêsôm ņajaņa gebe “Eņ gêli lau sa ma kêdôņ kêtôm Judaia ņagamêņ samob. Gêjac m aņga Galilaia e mênġêdêņ tonec.”

Jesu kêkô Herodo lajônêm

⁶ Pilata gêņô biņ tonan ma kêtû kênac gebe “Ņac tônê eņ ņac Galilaiaņa me.” ⁷ E gêņô gebe eņ aņga Herodonê gôliņ ņalêlôm, tec kêkêņ eņ gêdêņ Herodo tau, taņ gêdêņ ņasawa tonanġêmoa Jerusalem nan gêja. ⁸ Herodo gêlic Jesu e têtac ņajam samucgeņ gebe gêņô eņ ņawaegen ma gebe êlic eņ ņanô elêmê ma taê gêjam gêwiņ gebe Jesu êņġôm nê gêņsêga teņ eņ êlic acgom. ⁹ Tec kêtû kênac biņ taêsam gêdêņ eņ. Mago Jesu gêjô eņ awa teņ atom. ¹⁰ Ma lau dabuņsêga to biņsutau, taņ sêkô nan, sêgun biņ ņajaņa kêpi eņ. ¹¹ Go Herodo to nê siņwaga sêmajec eņ to sêsu eņ susu ma sêkêņ ņakwê kwalam-kwalam gêdêņ eņ kêsô, ma sêkêņ eņ gêdêņ Pilata gêmu gêja kêtiam. ¹² Gêdêņ bêc tonanġ Herodo agêc Pilata, taņ gêmunġeņ sêkêņ kisa gêdêņ taunġ nan, sêwê taunġ auc kêtiam.

Sêsôm kêtû tônġ gebe Jesu êmac êndu

(*Mat 27:15-26; Mar 15:6-15; Joaņ 18:39-19:16*)

¹³ Pilata kêkalem lau dabuņsêga to kasêga ma lau ņagêdô sa sêpi tagen, ¹⁴ go kêsôm gêdêņ êsêac gebe “Ņac tonec amac akôc eņ adêņ aê amêņ kêtû gêli lau saņa, mago aê katu Iêsu eņ, amac taôm aņô. Biņ taņ amac agôliņ kêpi eņ nan, aê katap ņanô teņ sa aņga ênê atom. ¹⁵ Ma Herodo amboac tonanġ, tec kêkêņ eņ gêdêņ aêac gêmu gêmêņ kêtiam. Alicgaç me, eņ gêgôm biņ teņ kêtôm gebe dansenġ eņ suņa nec atom. ¹⁶ Amboac tonanġ jasôm si eņgeņ ma jaņgamboac eņ su.” [¹⁷ ņagôliņ teņ gêc gebe Pilata êņgamboac ņac teņ su êtôm omsêgagenġ êndêņ êsêac.] ¹⁸ Tec lau samob sêmôêc gulunġeņ gebe “Eņ ênaņamanġ, ma ôņgamboac Baraba su êndêņ aêac.” ¹⁹ Ņac tonanġ gêli lau sa aņga malac e gêjac ņamalac êndu, tec sêkêņ eņ gêņġônġ kapoacwalô. ²⁰ Pilata taê gêjam gebe êņgamboac Jesu su, tec kêmasaņ biņ gêdêņ êsêac kêtiam. ²¹ Ma êsêac sêmôêc kêkô aucgeņ gebe “Ônac eņ êpi kakesotau, ônac eņ êpi kakesotau.” ²² Go Pilata kêsôm gêdêņ êsêac kêtû dim têlêac gebe “Ņac tonec gêgôm sec amboac ondod. Aê katap ênê biņ dansenġ eņ su ênaņanja teņ sa atom, tec gabe jai eņgeņ ma jaņgamboac eņ su.” ²³ Ma êsêac sêkac eņ sêmôêc kapôêņ ma sêjatu gebe ênac eņ êpi kakesotau êna. ²⁴ Amboac tonanġ Pilata kêsôm kêtû tônġ gebe sêņġôm nêņ biņ ņanô êsa, ²⁵ ma kêgaboac ņac, taņ gêņġônġ kapoacwalô kêtû gêli lau sa to gêjac ņamalac ênduņa nan, su kêtôm êsêac tetenġ, ma Jesu tec kêkêņ eņ gêja kêtôm êsêacnêņ biņ.

Sêjac Jesu kêpi kakesotau

(*Mat 27:32-44; Mar 15:21-32; Joaņ 19:17-27*)

26 Êsêac sêkôc Jesu sêja e sêkam ñac Kureneña tenj tôñ, ñaê Simon, tanj anja kôm gêmênj nanj, ma sêu kakesotau gêsac enj gebe êôc êndanjuc Jesu.

27 Lau taêsam ñasac têdaguc Jesu ma lauo, tanj taênj walô enj to têtanj nanj, sêwiñ amboac tonanjenj. 28 Tec Jesu kêkac tau ôkwi gêdênj êsêac ma kêsôm gebe “Jerusalem latuio, atanj aê atom, atanj taôm to nêma ñapalê acgom. 29 Alicgac me, têm tenj oc êmênj êsa, go lau sêsôm gebe ‘Aêac awenj êôc lauo kapoac to êsêac, tanj sêkêkam atom nanj, ma su tanj gêlôm gênj dedec atom nanj.’ 30 Êndênj ñasawa tônê oc lau sêôc awenj sa ma sêsôm êndênj lôc gebe ‘Au taôm ansac aêac ñaô,’ ma êndênj gamênj ñabau gebe ‘Angênduc aêac auc.’ 31 Embe êtap ka matac sa amboac tonec, ma oc êngôm ka masê amboac ondocgenj.”

32 Ma sêwê ñac sec luagêc sêwiñ sêja sebe sênac êsêagêc êndu sêwiñ Jesu. 33 Sêja e sêô lasê gamênj tau, nanj sêsam sebe “Môkêlac” nanj acgom, go sêjac enj to ñac sec luagêc sêpi kakesotau, tenj genjalenj anôña ma tenj genjalenj gasêña. 34 Ma Jesu kêsôm gebe “Tamoc, ôsuc êsêacnênj binj ôkwi, gebe sêjam kauc gênj, tanj sêgôm nanj.” Go êsêac sêpuc kapoac ênê ñakwê ma sêjac sam. 35 Lau sêkô ma sêlic gênj tonanj ñai sêwiñ. Kasêga têtanj pêlê enj gebe “Enj gêjam lau ñagêdô sa, ma enj embe Kilisi, tanj Anôtô kêjalij enj sa nanj, go ênam tau sa amboac tonanjenj.” 36 Ma sinwaga sêsu enj susu amboac tonanj ma têtü gasuc enj sebe sêkênj bu ñamakic êndênj enj 37 ma sêsôm gebe “Embe Judanênj kinj aôm, nanj ônam taôm samanj.” 38 Ma binj tenj gêc enj ñaôña gebe “Judanênj kinj tau tonec.”

39 Ma ñac sec luagêc, tanj senjalenj nanj, nênj tenj kêsôm binj alôb-alôb kêpi enj gebe “Aôm tonanj oc Kilisi me. Ônam taôm kêsi ma aêagêc awiñmanj.” 40 Go nê ñac tenj gêjô enj awa jagêc binj enj gebe “Ñandanj kêpi aêac kêtôm tau, ma aôm tonanj kôtêc Anôtô atom me. 41 Aêagêc tec daôc jagêdênj, gebe kêtü aêagêcnênj binj ñagêjô, mago ñac tecenanj gêgôm gênj tenj keso atom.” 42 Ma kêsôm gebe “O Jesu, taêm ênam aêma êndênj tanj mênjôtu kinj.” 43 Ma Jesu kasôm gêdênj enj gebe “Binjnanô, aê jasôm êndênj aôm gebe Ocsalô tonec aôm ômoa ôwiñ aê anja Paradis.”

Jesu gêmac êndu

(Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Joañ 19:28-30)

44 Kêdabinj gebe oc êkô ñaluñ ma gêsunjbôm gêjam gamênj samob auc e gêdênj ocmata. 45 Oc ñawê gêjanja ma obo baliñ, tanj genjalenj lôm dabunj nanj, gênjic kêsêp ñaluñgenj. 46 Ma Jesu gêmôêc kapôênj gebe “O Tamoc, aê jasakinj katuc êndênj lêmam êwac.” Kêsôm tonanj su ma gêmac êndu. 47 Kapitai tau gêlic e awa gêôc Anôtô gebe “Binjnanô, ñac tonec enj ñac gêdênjgoc.” 48 Ma lau samob, tanj mênjsêkô sebe sêlic gênj tau nanj, sêlic e têtuc bôndagi ma sêc sêmu sêja. 49 Jesunê lau samob to lauo, tanj têdaguc enj anja Galilaia sêmênj nanj, sêkô jaêcgenj ma sêlic gênj tonanj samob.

Sêkênj Jesu kêsêp sê

(Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Joañ 19:38-42)

50 Judanênj kasêga tenj gêmoa, nê ñaê Josep, nanj ñac ñajam to ñac gêdênj. 51 Enj gêlôc sa gêdênj binj, tanj êsêac sêsôm to sêgôm nanj atom. Enj anja Judanênj malac tenj, ñaê Arimatia. Ñac tau gêôn Anôtônê gamênjenj gêmoa. 52 Enj gêdênj Pilata gêja ma ketenj Jesunê ñawêlêlanj, 53 jakêkôc su mênjkêsabanj ña obo ma ketoc enj gêc sêô, tanj sêsap kêsêp poc nanj. Tetoc

ñawêlêlanj tenj gêc sê tau su atom tagenj. ⁵⁴ Bêc sêmasanj taunja ma sabat kédabinj.

⁵⁵ Tec lauo, tanj tédaguc Jesu anja Galilaia sêmênj nanj, sêwinj Josep jasêlic sêo to kôm tetoc Jesunê ñawêlêlanj ênêcña. ⁵⁶ Go sêmu sêja ma sêmasanj gênj ñamaluo to ñalêsi gebe sêniñ oso ñawêlêlanj. Ma gêdênj sabat tau sêlêwanj taunj kêtôm binjsu ñajatu.

24

Jesu gêdi sa

(Mat 28:1-10; Mar 16:1-8; Joan 20:1-10)

¹ Gêdênj woke ñabêc ñamataña gêdênj bêbêc kanucgenj nanj lauo sejonj gênj ñamaluo, tanj sêmasanj nanj, sa sêja sêo ² e sêlic sêsabi poc su anja sêawa. ³ Tec sêsô sêja ma têtap Apômtau Jesu nê ñawêlêlanj sa atom. ⁴ Lauo tonanj taênj gêjam jakêsa-jakêsa sêkô e sêlic ñac luagêc tonjakwê ñaeb ñaôma mênjsêkô sêwinj êsêac. ⁵ Êsêac têtêc taunj e sêpô dêducgenj sêkô, go êsêagêc sêsôm gêdênj lauo gebe “Amboac ondoci asôm mata jali tau anja ñacmatênênj. ⁶ Enj gêmoo tonoci atom, Anôtô gênju enj sa su. Taêm ênam binj, tanj enj kêsôm gêdênj amac gêdênj gêmoo Galilaia nanj ⁷ gebe ‘Oci sêkênj Ñamalacnê Latu êndênj lau sec nêj lemenj nasênaci enj êpi kakesotau ma ñabêc êtu têlêac, go êndi sa.’” ⁸ Lauo taênj gêjam ênê binj tau tonanj, ⁹ tec sêmu anja sêo sêja ma têdônj binj samob tonanj ñai gêdênj ñacsenjomi 11 to lau ñagêdô samob. ¹⁰ Lauo tau tonoci ñai Maria anja Magdala agêc Joana ma Jakobonê têna Maria to lau ñagêdô, tanj sêwinj êsêac nanj, sêsôm binj tonanj gêdênj aposolo. ¹¹ Mago lau tonanj sênjô lauonênj binj tonanj ñai e amboaci sêboaco ma sêkênj gêwinj atom. ¹² Tec Petere gêdi ma kêlêti gêja sêo jakêtuci kêninj kêsêp e gêlic obo kwalam-kwalam tau gêc ma gênjac lêma kêtuci gênj tonanjanja, go gêc gêmuc gêja kêtiam.

Ñac luagêc sêja Emaus

(Mar 16:12-13)

¹³ Bêc tonanjenj ma lau tonanj nêñ ñac luagêc sêja malaci tenj, ñaê Emaus, nanj gêc Jerusalem ñagala, ñasawa kêtôm ockatu ñasawa têlêac, ¹⁴ ma agêc sêjam binj samob tonanj ñai kêtuci binjalôm gêdênj taunj. ¹⁵ Agêc sêsôm binj tau ma sênaci materj gêdênj taunj sêmoa e Jesu tau jagêo lasê ma kêsêlêñj gêwinj êsêagêc, ¹⁶ mago agêc materjanô kainj tenj e sêjala enj atom. ¹⁷ Go Jesu kêtuci kênaci êsêagêc gebe “Binj ondoci tec amagêc ajam kêtuci binjalôm gêdênj taôm amoo intêna nec.” Ma êsêagêc sêpô dêducgenj sêkô. ¹⁸ Go agêcnênj ñac tenj, ñaê Kleopa, gêjô enj awa gebe “Aôm ñac jaba tagenj tonoci, tec gômoo Jerusalem ma kôjala binj, tanj sêgôm anja malaci gêdênj ñasawa teceneci nanj atom me.” ¹⁹ Go Jesu kêtuci kênaci êsêagêc gebe “Binj amboaci ondoci.” Tec êsêagêc sêjô enj awa gebe “Binj tonanj kêpi Jesu anja Nasaret. Enj propete, tanj kêsôm to gêgôm nê gênj ñajanja, Anôtô to lau samob sêlic. ²⁰ Ma aêacma lau dabunjsêga to kasêga sêkênj enj gêdênj lau-mêtôcwaga sebe sênaci enj êndu e sêjac enj kêpi kakesotau. ²¹ Mago aêaci tec taênj kêka gebe Ñac tau tonanj oci ênam Israel sa. Binj tonanj mênjkêsa ma galoci ñabêc kêtuci têlêac. ²² Go aêacma lauo ñagêdô têtakê aêaci gebe bêbêc kanucgenj sêja sêo ²³ ma têtap ênê ñawêlêlanj sa atom, tec sêmu sêmênj ma sêsôm gebe sêlic anjela seoci taunj lasê, nanj sêsôm gebe enj gêmoo mata jali. ²⁴ Tec aêacma lauo ñagêdô sêja sêo ma têtap sa kêtôm tanj lauo sêsôm nanjenj. Mago ñac tau tec sêlic enj atom.”

²⁵ Go Jesu kêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe “Melocagêc, tonêm ŋalêlôm ŋadanigenj e akêŋ gêwiŋ biŋ samob, taŋ propete sêsôm naŋ atom.” ²⁶ Ŋandaŋ tonaj gêjac Kilisi ŋawae gebe êoc, go êkôc nê ŋawasi sa atom me.” ²⁷ Ma eŋ gêwa biŋ, taŋ teto kêpi eŋ naŋ, sa gêdêŋ êsêagêc gêjac m aŋga Mose to propete samob nêŋ.

²⁸ Ac sêsêlêŋ e têdabinj malac, taŋ sebe sêna naŋ, ma eŋ gêgôm amboac gebe êoc lêlêc êsêagêc êna. ²⁹ Tec agêc sêsôm sepeŋ ducgeŋ gebe “Ômoa ôwiŋ aêagêcmaŋ gebe kêtula ma oc jakêsêpgac.” Tec eŋ kêsô gêja gebe êŋgôn êwiŋ êsêagêc. ³⁰ Gêdêŋ taŋ sêŋgôn sêwiŋ tauŋ sebe sêniŋ gêŋ naŋ, Jesu kêkôc polom mêngêjam danje ma kêpô kêkôc jakêkêŋ gêdêŋ êsêagêc. ³¹ Ma agêc matenjanô ŋakêŋkêŋ kêsa e sêjala eŋ su ma malamê. ³² Gocgo agêc sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe “Kec, gêdêŋ taŋ eŋ kêsôm biŋ gêdêŋ aêagêc aŋga intêna ma gêwa biŋ, taŋ teto gêc naŋ sa, ma nêŋ ŋalêlôm kepeŋ aêagêc nec atom me.”

³³ Ma gacgeŋ dêdi sêmu sêja Jerusalem e têtap êsêac 11 to nêŋ lau ŋagêdô, taŋ sêkac tauŋ sa sêŋgôn naŋ sa. ³⁴ Ma lau tonaj sêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe “Apômtau gêdi sa biŋŋanôgoc, tec geoc tau lasê gêdêŋ Simon.” ³⁵ Go êsêagêc sêjac miŋ biŋ, taŋ kêsa aŋga intêna to sêjala eŋ gêdêŋ kêpô polom kêkôc naŋ, gêdêŋ êsêac.

Jesu geoc tau lasê gêdêŋ nê ŋacseŋomi

(Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Joaŋ 20:19-23; Apos 1:6-8)

³⁶ Sêsôm biŋ tonaj sêmoa ma Jesu tau kêsa jakêkô êsêac ŋaluŋgeŋ ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Biŋmalô êndêŋ amac.” ³⁷ Mago êsêac têtakê ma têtêc tauŋ ŋanô seboc sêlic ŋalau teŋ. ³⁸ Tec eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amboac ondoc tec atakê ma nêŋ ŋalêlôm ulu-ulu kêtû asageŋŋa. ³⁹ Alic lemoc to ockaiŋ acgom, gebe aê tau tec kakô. Mênamoasac aê alic acgom. Ŋalaunê ŋamêsôm to ŋatêkwa amboac alic aŋga aêŋoc nec gêc atom.” ⁴⁰ Kêsôm tonaj ma kêtôc lêma to akaiŋ gêdêŋ êsêac. ⁴¹ Êsêac têtac ŋjam gêbôc nêŋ ŋalêlôm auc ma sêkêŋ gêwiŋ atom, sê taêŋ ŋaômageŋ. Tec eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amacnêŋ gêŋ taniŋŋa teŋ gêc tonec me masi.” ⁴² Ma sêkêŋ i sigob ŋagêdô teŋ gêdêŋ eŋ. ⁴³ Ma eŋ kêkôc su mêngeŋ êsêac sêlic.

⁴⁴ Ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aêŋoc biŋ, taŋ gêŋgôn gawiŋ amac ma kasôm gêdêŋ amac naŋ, tonec gebe Biŋ samob. taŋ teto kêpi aê gêc Mosenê biŋsu to propete ma Pesalem naŋ, samob oc êtu tôn.” ⁴⁵ Go gêwa biŋ sa gêdêŋ êsêac e nêŋ kauc jakêsêp biŋ, taŋ teto gêc naŋ. ⁴⁶ Ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Biŋ amboac tonec tec teto gêc gebe Kilisi êoc ŋandaŋ ma êndêŋ bêc êtu têlêac, go êndi sa aŋga ŋacmatênêŋ. ⁴⁷ Ma ênê lau sênam eŋ laŋô nasênam mêtê lau samuc samob gebe sênam tauŋ ôkwi e êsuc êsêacnêŋ sec ôkwi. Êsêac sênam mêtê sênac m aŋga Jerusalem. ⁴⁸ Biŋ tonaj ŋai ŋasêwa-biŋ-sawaga amac. ⁴⁹ Alicgac me, biŋ tau, taŋ Tamoc gêjac mata naŋ, oc jakêŋ wacêpi amac. Mago aŋgôn malac tonecgeŋ e ŋaclai aŋga lôlôc êkwa amac auc acgom.”

Jesu kêpi undambê gêja

(Mar 16:19-20; Apos 1:9-11)

⁵⁰ Go gêwê êsêac sêsa Betania sêja e gêoc lêma sa ma gêjam mec êsêac. ⁵¹ Gêjam mec êsêac gêmoa e gêwi êsêac siŋ ma Anôtô kêkôc eŋ sa kêpi undambê gêja. ⁵² Go êsêac sêpôn aenduc gêdêŋ eŋ ma sêc sêmu sêja

Jerusalem kêtiam totêntac ñajam samucgeñ. ⁵³ Ac sêmoa lôm dabuñ sêwi siñ atom, sêlanem Anôtôgeñ.

Nawae Najam kêtôm JOANJ KETO

Nawae Najam kêtôm Joan Keto nec gêwa Jesu sa gebe Anôtônê Binj ênêc tengej to tengejña enj, tañ “kêtu ñamalac mênghêmoa nom gêwiñ aêc”. Teto Nawae Najam ñam buku tau gêwa sa gebe Lau tê sêsam-sêsam nê, sêkên êwiñ Jesu gebe Kilisi tau, tañ Anôtô gêjac mata enj nañ, Anôtônê Latu tau ma lau, tañ sêkênj êwiñ enj oc sênghôj maten jali nañ (20:31).

Joan Gêjac m nê Nawae Najam gêwa Jesu sa gebe Anôtônê Binj Tau ênêc tengej to tengejña, tañ ñaê lulu sêkwa taungej. Enj keto gêñtalô ñagêdô, tañ sêwaka Jesu sa gebe Kilisi, tañ Anôtô gêjac mata nañ, to Anôtônê Latu enj. Go keto gêñtalô ñabingalôm, tañ gêwa binj nañ Anôtô geoc lasê ña gêñtalô tau nañ, ñam sa. Buku ñasêbu tonanj gêjac ñagêdô sêkênj gêwiñ Jesu to tédaguc enj ñaminj, mago ñagêdô sêli taunj sa gêdên enj ma sêjac jao taunj e sêkênj gêwiñ enj atom. Jesu to nê ñacsenjomi sêbinj taunj tónj ñañjêngosu, tec kêtu awê gêdên gêbêc, tañ sêkôc enj tónj nañ, ma kêpi binj, tañ enj kêkênj puc to gêjac êsêac têtac tónj gêdênj tañ ñacjo sêjac enj kêpi ka ñanoc kêdabinj nañ. Joan keto binj tonanj gêc môlêlatu 13-17. Go sêkôc Jesu tónj to sêmêtôc ênê binj ma sêjac enj kêpi ka e gêdi sa to jageoc tau lasê gêdên nê ñacsenjomi ñaminj nañ, teto gêc môkêlatu ñamuña.

Joan tec kêwaka binj tonec sa gêc awêgej gebe Danğon maten jali ñam kêsêp Kilisigenj. Anôtô gêsuj moasinj ñanô gêdên ñamalac sêkôc ñaômagenj. Moasinj tau enj galocgej gêjac m ma kêkênj lau, tañ sêkênj gêwiñ Jesu gebe intêna to binjñanô ma danğonj maten jali ñamôkê enj nañ ñawae (14:6). Go Joanê binj taujala tenj tonec gebe gê dôñ gênj ñanô undambêña kêpi ñamalacnêj gênj kêtôm bêcgejña amboac bu to mo ma ñawê to gejobwaga to nê domba ma wainmôkê to ñañanô.

Ñadênanj

1. Binjandanj 1:1-18
2. Ñackêsagu Joan ma Jesunê ñacsenjomi ñamataña 1:19-51
3. Jesu kêkôc nê sakinj sa gêjam mêtê lau gêmoa awêgej 2:1–12:50
4. Jesunê bêc ñamuña anga Jerusalem to malac, tañ gêc malac tau ñagala nañ 13:1–19:42
5. Apômtau gêdi sa anğañacmatênêj ma geoc tau lasê 20:1-31
6. Ñatêkku gebe Apômtau geoc tau lasê anga Galilaia gêwiñ 21:1-25

Binj danğôj maten jaliña

¹ Anôtô kêkênj undambê to nom atomgej nañ Binj tau gêmoa. Binj tau tonanj gêmoa jagêwiñ Anôtôgej, ma Binj tau nañ Anôtô tau. ² Anôtô kêkênj undambê to nom atomgej nañ Binj tau gêmoa jagêwiñ Anôtôgej. ³ Anôtô kêkênj gênj samob ña engej. Enj kêkênj gênj tenj ña enj masi nec atom. ⁴ Maten jali ñam gêc Binj tau ma maten jali tau tonanj kêtu ñamalacnêj ñawê. ⁵ Ñawê tau tec mênkêpô ñakesec, mago ñakesec gêjam auc atom.

⁶ Anôtô kêsakinj ñamalac tenj, nê ñaê Joan. ⁷ Enj gêmênj gebe êwa Binj sa, gebe êwa ñawê tau ñam sa, gebe ñamalac samob sênjô ênê binj ma sêkênj êwiñ. ⁸ Ñac tau tonanj ñawê tau enj atom, gêmênj gebe êwa ñawê ñam sagenj.

⁹ Ñawê ñanô tau tonec mênkêsêp nom e kêpô ñamalac samob. ¹⁰ Enj gêmoa nom ma Anôtô kêkênj nom ña enj, mago lau nomña sêjala enj atom. ¹¹ Enj

gêmêḅ tau nê gamêḅ, mago nê lau sêkôc eḅ sa atom. ¹² Lau taḅ sêkôc eḅ sa to sêkêḅ gêwiḅ eḅ naḅ, tec kêkêḅ ḅaclai gêdêḅ êsêac gebe têtḅ Anôtônê ḅapalê. ¹³ Êsêacnêḅ ḅam kêsêḅ dec to têtac kêkac ma ḅac teḅ kêka lasêḅa atom. Nêḅ ḅam jakêseḅ Anôtôgeḅ.

¹⁴ Biḅ tau kêtu ḅamalac mêngeḅmoa gêwiḅ aêac. Ma aêac talic ênê ḅawasi, taḅ moasiḅ to biḅḅanô gêḅam eḅ auc naḅ, ma ḅawasi tau kêtôm Tama kêkêḅ gêdêḅ Latu tagen. ¹⁵ Joaḅ gêwa eḅ ḅam sa kêkac awa sageḅ gebe “ḅac tau, naḅ kasôm ênê biḅ gebe ‘ḅac taḅ êndanḅuc aê êmêḅ naḅ, gêmuḅ aê gebe eḅ kêtu aêḅoc ḅamata.’”

¹⁶ Aêac samob takôc moasiḅ to moasiḅ aḅga gêḅ, taḅ gêḅam eḅ auc samucgeḅ naḅgoc. ¹⁷ Anôtô kêkêḅ biḅsu gêdêḅ Mose kêsôm lasê, ma moasiḅ to biḅḅanô kêsa aḅga Jesu Kilisi nê. ¹⁸ ḅamalac teḅ gêlic Anôtô atomanô, Anôtônê Latu tagen, taḅ gêḅgôḅ Tama labum naḅ, gêwa eḅ ḅam sa.

Nackêsagu Joaḅ gêḅam mêtê

(Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Luk 3:1-18)

¹⁹ Juda sêsakiḅ lau dabuḅwaga to Lewinê wakuc aḅga Jerusalem dêdêḅ Joaḅ sêḅa gebe têtḅ kênac eḅ gebe “Aôm asa.” Ma Joaḅ gêwa biḅ amboac tonec sa ²⁰ ma kêsôm lasê to gêsaiḅ biḅ teḅ auc atom, kêsôm lasêgeḅ gebe “Aê Kilisi tau atom.” ²¹ Tec êsêac têtḅ kênac eḅ gebe “Amboac ondoc, aôm Elia me.” Ma eḅ kêsôm gebe “Aê eḅ atom.” Tec têtḅ kênac eḅ gebe “Aôm oc propete tau me.” Tec eḅ gêḅô êsêac awenḅ gebe “Masi.” ²² Go têtḅ kênac eḅ gebe “Aôm asa. Ôsôm acgom gebe awa biḅ sa êndêḅ lau, taḅ sêsakiḅ aêac naḅ. Aôm taôm ôwa taôm sa acgom.” ²³ Tec eḅ kêsôm gebe “Aê ḅac teḅ awa, taḅ gêmôêc gêmoa gamêḅ sawa gebe ‘Amansaḅ Apômtaunê intêna’ amboac propete Jesaia kêsôm.”

²⁴ Go lau, taḅ Parisai sêsakiḅ êsêac naḅ, ²⁵ têtḅ kênac eḅ gebe “Aôm Kilisi tau atom ma aôm Elia atom, ma aôm propete tau atom, mago amboac ondoc tec kôsagu lau.” ²⁶ Tec Joaḅ gêḅô êsêac awenḅ gebe “Aê tec kasagu lau ḅa bugeḅ, ma ḅac tau, naḅ amac ajala eḅ atom naḅ, tec wackêkô amac ḅaluḅgeḅ. ²⁷ Eḅ kêdaguc aê gêmêḅ, ma aê katôm gebe janac pêla ênê atapa ḅalêkôḅ atom.” ²⁸ Biḅ tonaiḅ kêsa Betania, naḅ gêc Jordan ḅamakeḅ ônêḅa, gamêḅ taḅ Joaḅ kêsagu lau gêmoa naḅ.

Anôtônê domba

²⁹ ḅageleḅ Joaḅ gêlic Jesu gêdêḅ eḅ gêmêḅ ma kêsôm gebe “Kec, nê Anôtônê domba, taḅ kêsip ḅamalacnêḅ sec su naḅ, tau tônê. ³⁰ ḅac tau, taḅ ḅawa eḅ sa gebe ‘ḅac teḅ êndanḅuc aê êmêḅ, naḅ gêmuḅ aê gebe eḅ kêtu aêḅoc ḅamata.’ ³¹ Aê tec kajala eḅ kwananḅeḅ atom, mago Anôtô gebe lau Israel sêlic eḅ, tec aê mênkasagu lau ḅa bugeḅ.” ³² Joaḅ gêwa biḅ ḅagêdô sa gebe “Aê galic ḅalau kêsêḅ aḅga undambê amboac balôsi mêngeḅmoa gêwiḅ eḅ. ³³ Aê tauc tec kajala eḅ kwananḅeḅ atom. Mago ḅac, taḅ kêsakiḅ aê gamêḅ gebe jansaḅu lau ḅa bu naḅ, kêsôm gêdêḅ aê gebe ‘Aôm oc ôlic ḅalau êsêḅ mênêḅmoa êwiḅ ḅac teḅ. Ma ḅac tau tonaiḅ oc ênsaḅu lau ḅa ḅalau Dabuḅ.’ ³⁴ Biḅ tonaiḅ aê galic, tec gawa sa gebe Anôtônê Latu eḅ.”

Jesunê ḅacseḅomi ḅamataḅa

³⁵ ḅageleḅ ma Joaḅ to nê ḅacseḅomi luagêc sêmu jasêkô kêtiam ³⁶ e Joaḅ mataanô gêlic Jesu kêsêlêḅ gêmêḅ ma kêsôm gebe “Kec, nê Anôtônê domba.” ³⁷ ḅacseḅomagêc tau sêḅô eḅ kêsôm biḅ tonaiḅ, tec têdaguc Jesu

sêja. ³⁸ Jesu kêsa tau ôkwi e gêlic êsêagêc têdaguc enj ma kêtû kênac êsêagêc gebe “Amagêc asôm asagenj.” Ma êsêagêc sêjô enj awa gebe “Rabi” (tanam ôkwi gebe Mêtêmôkê), “aôm gôêc ondóc.” ³⁹ Ma enj kêsôm gêdênj êsêagêc gebe “Amênj, mênjalic.” Tec êsêagêc sêja sêlic gamênj, tanj enj gêc nanj, ma gêdênj bêc tonanj agêc sêmoa sêwiñ enj. Ma binj tonanj gêdênj oc gebenj kwalamgenj.

⁴⁰ Naclagêc tanj sêjô Joan kêsôm binj tau e agêc têdaguc Jesu sêja nanj, nênj ñac tej tec Simon Petere lasi Andrea. ⁴¹ Ñac tau kêtap têwa Simon sa kêtû ñamata ma kêsôm gêdênj enj gebe “Aêagêc atap Mesia tau sa” (tanam ôkwi gebe Kilisi). ⁴² Go gêwê têwa gêdênj Jesu gêja. Jesu mata gê enj ma kêsôm gebe “Aôm Joan latu Simon, tasam aôm gebe Kêpa acgom” (tanam ôkwi gebe Petere).

Jesu kêkalem Pilip agêc Natanael

⁴³ Ñagelenj Jesu gebe êna Galilaia e gêdac Pilip ma kêsôm gêdênj enj gebe “Ôndanjuc aê.” ⁴⁴ Ma Pilip tau anja Andrea agêc Petere nênj malac Betsaida. ⁴⁵ Pilip gêdac Natanael ma kêsôm gêdênj enj gebe “Ñac tanj Mose keto binj kêpi enj gêc binjsu to propete teto nanj, aêac atap enj sêñac. Enj Josep latu Jesu anja Nasaret.” ⁴⁶ Ma Natanael kêsôm gêdênj enj gebe “Gênj ñajam tej oc mênêsa Nasaret me.” Tec Pilip kêsôm gêdênj enj gebe “Ômôênj ôlic.” ⁴⁷ Jesu gêlic Nata nael gêdênj enj gêja ma kêsôm kêpi enj gebe “Kec, Israel ñanô enj, binjdansanj tej gêc ênê ñalêlôm atom.” ⁴⁸ Natanael kêtû kênac enj gebe “Gôlic aê anja ondóc.” Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Pilip gêmôêc aôm atomgenj, ma aê galic aôm kôkô jambô ñalabu.” ⁴⁹ Ma Natanael gêjô enj awa gebe “Mêtêmôkê, Anôtônê Latu aôm, Israelnênj kinj aômogoc.” ⁵⁰ Go Jesu gêjô enj awa gebe “Aê kasôm gêdênj aôm gebe Galic aôm kôkô jambô ñalabu, tec kôkênj gêwiñ aê nec me. Aôm oc ôlic ñanô ñagêdô êlêlêc gênj tonanj su.” ⁵¹ Ma kêsôm gêdênj enj gebe “Binjanô, aê jasôm tobinjanôgenj êndênj amac gebe Amac oc alic undambê ênja ma Anôtônê anjela sêpi sêsêp dêndênj ñamalacnê Latu.” * sêjam ñaê Petere ôkwi kesep taunj awenj gebe Kêpa. l

2

Señ awê to ñac ñamoasinj anja Kana

¹ Ñabêc kêtû têlêac, go sêsi awê anja Kana Galilaijanja ma Jesu têna gêmoa gêwiñ. ² Ma sêkênj jaenj gêdênj Jesu to nê ñacsenjomi gêja amboac tonanj gebe sêniñ moasinj sêwiñ. ³ Wain kêpa, tec Jesu têna kêsôm gêdênj enj gebe “Êsêacnênj wain masi.” ⁴ Ma Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Awê, aêagêcnênj asagenj ñagêdô gadênj taunj. Ñoc noc mênkêsa atom tagenj.” ⁵ Go têna kêsôm gêdênj sakinjwaga gebe “Enj embe êsôm binj tej êndênj amac, nanj anjôm.” ⁶ Lau tau nênj kupoc buña 6 kêkô kêtôm Judanênj binj sêkwasiñ taunj têtû selecña. Ku tau tagenj ñalêlôm kêtôm sêsêwa bu bakep luagêc me têlêac êsêpña. ⁷ Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Asunj bu êsêp ku tonanj e mênjêc.” Tec êsêac sêsunj bu kêsêp e mênjgêc poap tagenj. ⁸ Go kêsôm gêdênj êsêac gebe “Galoc akati ma akôc andênj Ñac-kêsaê-gênjwaga ana.” Tec êsêac sêkôc sêja. ⁹ Ñac-kêsaê-gênjwaga kêsaê e gêlic bu kêtû wain ma gêjam kauc ñam. Tagenj sakinjwaga, tanj sêsunj bu tau nanj, tec sêjalagac. Go gêmôêc ñac-gêjam-awêwaga ¹⁰ mênjkêsôm gêdênj enj gebe “Lau samob sêkênj wain ñajam

* 1:51: Ñae Kepa to ñae Petere ñam tagenj gebe poc. Lau Juda

lau sênôm gêmuṅ e kêtôm, go sêkêṅ wain ṅaôma kêdaguc. Ma aôm kôgamiṅ wain ṅajam e galoc, go kôkêṅ.”

¹¹ Jesu gêjac m nê gêṅtalô kêpi gêṅ tonan ṅga Kana Galiliana ma geoc nê ṅawasi lasê, ma nê ṅacsenomi sêkêṅ gêwiṅ eṅ.

¹² Gêgôm gêṅ tonan su, go agêc têna ma lasii to nê ṅacsenomi sêsêp Kapanaum sêja jasêmoa tonan bec ṅagêdô.

Jesu kêjanda têtulu-gêṅwaga ṅga lôm dabuṅ
(*Mat 21:12-13; Mar 11:15-17; Luk 19:45-46*)

¹³ Judanêṅ Pasa kêdabiṅ, tec Jesu kêpi Jerusalem gêja. ¹⁴ ṅga lôm dabuṅ eṅ kêtap sa gebe lau sejon bulimakao to domba ma balôsi gebe lau sênam ôli, ma sêjô-monewaga sêṅgôṅ sêwiṅ. ¹⁵ Tec gêjam lêpoa kêtû bôcômbiṅ ma kêjanda êsêac samob to nêṅ domba ma bulimakao ṅga lôm dabuṅ sêsa awê sêja. Go kêsêwa sêjô-monewaga nêṅ mone siṅ ma kêtij tebo piṅṅon. ¹⁶ Ma kêsôm gêdêṅ lau-têtulu-balôsiwaga gebe “Akôc gêṅ tau sa êsa awê êna. ṅṅôm Tamocnê andu Êtu andu sênam ôli gêṅṅa atom.” ¹⁷ Ma nê ṅacsenomi taêṅ gêjam biṅ, taṅ teto gêc naṅ gebe “Gaim tauc su katu nêṅ anduṅa.”

¹⁸ Tec Juda têtû kênac eṅ gebe “Aôm gôgôm gêṅ amboac tonan, naṅ ôwa taôm sa ṅa gêṅtalô ondoc êndêṅ aêac.” ¹⁹ Ma Jesu gêjô êsêac awenṅ gebe “Embe anseṅ lôm dabuṅ tonec su ma oc jakwê sa êtôm bêc têtêac êtiam.” ²⁰ Tec Juda sêsôm gebe “Lôm dabuṅ tecenec sêkwê sêmoa e jala 46 gêjaṅ, ma aôm tonan gobe ôkwê sa êtôm bêc têtêac me.” ²¹ Jesu kêsôm biṅ lôm dabuṅṅa tonan kêpi tau ôli. ²² Gêdêṅ taṅ Anôtô gêṅṅu Jesu sa ṅga ṅacmatênêṅ naṅ, nê ṅacsenomi taêṅ gêjam ênê biṅ tau tonan ma sêkêṅ gêwiṅ biṅ, taṅ teto gêc to biṅ Jesu kêsôm naṅ.

Jesu kêjala lau samob

²³ Jesu gêmoo Jerusalem gêdêṅ omsêga Pasa ma gêgôm gêṅtalô lau taêsam sêlic, tec sêkêṅ gêwiṅ ênê ṅaê. ²⁴ Mago Jesu kêkêṅ tau paṅ-paṅ gêdêṅ êsêac atom, gebe kêjala êsêac samob, ²⁵ ma kêpô lêna lau sêwa ṅamalac teṅ ṅam sa êndêṅ eṅṅa atom, gebe eṅ tau kêjala biṅ, taṅ gêc ṅamalacnêṅ ṅalêlôm naṅ.

3

Jesu agec Nikodeme

¹ Parisainêṅ ṅac teṅ gêmoo, nê ṅaê Nikodeme. Eṅ Judanêṅ kasêga teṅ. ² ṅac tonan gêdêṅ gêbêc gêdêṅ Jesu gêja ma kêsôm gêdêṅ eṅ gebe “Mêtêmôkê, aêac alic aôm mêtêmôkê ṅga Anôtônê tec gômôṅ, gebe gêṅtalô taṅ aôm gôgôm naṅ, ṅamalac teṅ oc êṅgôm êtôm atom, Anôtô êwiṅ eṅ acgom.” ³ Ma Jesu gêjô eṅ awa gebe “Biṅṅanô, aê jasôm tobiṅṅanôṅeṅ êndêṅ aôm gebe ṅamalac teṅ embe êtu wakuc atom, oc êtôm gebe êlic Anôtônê gamêṅ atom.” ⁴ Go Nikodeme kêsôm gêdêṅ eṅ gebe “ṅamalacanô êtôm gebe êtu wakuc êtiam amboac ondocgeṅ. Oc êtôm gebe êsêp têna têtacclêlôm êtu dim luagêc ma êkôc eṅ êtiam me.” ⁵ Tec Jesu gêjô eṅ awa gebe “Biṅṅanô, aê jasôm tobiṅṅanôṅeṅ êndêṅ aôm gebe Bu to ṅalau embe êkôc ṅamalac êtu wakuc atom, oc êsô Anôtônê gamêṅ êna atom. ⁶ Gêṅ taṅ ôli kêkôc naṅ ôli, ma gêṅ taṅ ṅalau kêkôc naṅ ṅalau. ⁷ ṅṅac lêmam atom gebe kasôm gêdêṅ aôm gebe ‘Amac atu wakuc êtiam.’ ⁸ Mu kêsêlêṅ amboac kêsêlêṅ. Aôm gôṅṅo ṅakicsêa, mago mu-m to mutêpôe naṅ gôjam kauc. Lau taṅ ṅalau kêkôc êsêac naṅ, nêṅ biṅ amboac tonan.” ⁹ Ma Nikodeme gêjô

en awa gebe “Bin tonan êtu anô amboac ondoc.”¹⁰ Jesu gêjô en awa gebe “Israelnêj mêtêmôkê aôm, mago gôjam kauc bin tonec me.”¹¹ Binjanô, aê jasôm tobinjanôgenj êndên aôm gebe Gêj tanj aêac ajala nan, tec asôm lasê, ma gêj tanj aêac alic nan, tec awa sa. Mago amac akôc aêacma binj, tanj awa sa nan, sa atom.¹² Aê kasôm binj nomnja gêdên amac, mago akênj gêwiñ atom. Ma embe jasôm binj undambêja êndên amac, oc akênj êwiñ amboac ondoc.¹³ Namalac tenj kêpi undambê gêja atom, ñac tagen, tanj kêsêp anja undambê gêmên nanjen. En Namalacnê Latu tau.¹⁴ Mose gêjac moac ñakatu sa anja gamên sawa ma oc sênac Namalacnê Latu sa êtôm tônê,¹⁵ gebe ñamalac samob, tanj sêkênj gêwiñ en nan, sêngônj materj jali tenjen.”

¹⁶ Gebe Anôtô têtac gêwiñ ñamalac kainj tenj, tec kêkênj nê Latu tagenj gêmênj gebe samob, tanj sêkênj gêwiñ en nan, sênaña atom, sêngônj materj jali tenjen.¹⁷ Gebe Anôtô kêsakinj Latu tagenj gêmênj nom, gebe êmêtôc ñamalac atom, gêmênj gebe ênam ñamalac kêsî.

¹⁸ Lau tanj sêkênj gêwiñ en nan, oc êmêtôc êsêac atom. Ma lau tanj sêkênj gêwiñ en atom nan, têtap mêtôc sagac, gebe sêkênj gêwiñ Anôtônê Latu tagenj nê ñaê atom.¹⁹ Mêtôc tau ñam amboac tonec gebe ñawê gêmênj nom, mago ñamalac têtac gêwiñ ñakesec kêlêlêc ñawê su, gebe sêgôm nêj secgenj.²⁰ Lau samob, tanj sêgôm sec nan, têtac gedec ñawê ma oc nasêô lasê ñawê tau atom, gebe ñawê oc êmbu êsêacnêj kolenj.²¹ Ma lau tanj sêgôm binjanô ñanô kêsî nan, tec oc nasêô lasê ñawê gebe êpô nêj kolenj e ênêc awê, gebe sêgôm toAnôtôgenj.

Jesu agêc ñackêsagu Joan

²² Bin tonan su, go Jesu to nê ñacsenomi sêja gamênj Judaianja. En gêmoa gêwiñ êsêac gêmoa tonan ma kêsagu lau.²³ Ma Joan kêsagu lau gêmoa Ainon, tanj gêc Salim ñagala nan amboac tonan gebe bu taêsam kêpoac tônê, tec lau sêja jakêsagu êsêac,²⁴ gebe gêdên tonan sêkênj Joan gêngônj kapoacwalô atomgenj.

²⁵ Joanê ñacsenomi to ñac Judanja tenj ac sêpa tauñ kêtû binj sêkwasiñ tauñ têtû selecña.²⁶ Go êsêac dêdênj Joan sêja ma sêsôm gêdên en gebe “Mêtêmôkê, ôlic acgom, ñac nan agêc amoa Jordan ñamakenj ônêja awiñ taôm ma gôwa en ñam sa nan, tec tau kêsagu lau ma samob dêdên en sêja.”²⁷ Tec Joan gêjô êsêac awenj gebe “Ñamalac tenj tau êkôc gêj tenj êtôm atom, Anôtô êkênj êndên en acgom.”²⁸ Taôm anôgac gebe kasôm gebe ‘Aê Kilisi atom, mago Anôtô kêsakinj aê gamuj en.’²⁹ Ñac tanj sêsi awê gêjac en ñawae nan, kêtû ñac-ênam-awêwaga. Mago ñac-ênamawêwaga nê ñac, tanj jakêkô ma gêjô en nan, kêtû samuc ñac-ênam-awêwaga nê awa. Ma galoc aê amboac tonan têtac ñajam kêlêlêc samucgenj.³⁰ Enj êtôp ma aê jamêlinj.”

³¹ Enj tanj anja lôlôc nan, kêlêlêc samob su. Enj tanj nê ñam gêc nom nan, kêtû gêj nomnja ma kêsôm binj nomnja. Ma enj tanj anja undambê nan, kêlêlêc samob su.³² Binj tanj enj gêlic to gêjô nan, tec gêwa sa, mago lau tenj sêkôc ênê binj sa atom.³³ Ma lau tanj sêkôc binj tonan sa nan, sêlôc kêtû tônj gebe Anôtô enj Ñac binjanôña.³⁴ Ñac tanj Anôtô kêsakinj en nan, kêsôm Anôtônê binj, gebe Anôtô kêkênj Ñalau gêdên enj kêtôm dônjenj atom, enj kêsêwageñ.³⁵ Tama têtac gêwiñ Latu, tec kêkênj gêj samob kêsêp enj lêma.³⁶ Enj tanj kêkênj gêwiñ Latu nan, êngônj mata jali tenjen. Ma enj tanj tanjapêc gêdên Latunê binj nan, êlic gamênj êngônj mata jalinja atom, gebe Anôtô têtac ñandanj ginj enj tônjgac.

4

Jesu agêc awê Samarianja

¹ Jesu kejala gebe Parisai sêñô enj gêjam lau taêsam ôkwi têtû ñacsenjomi to kêsagu lau kêlêlêc Joan ñawae, ² Jesu tau kêsagu lau atom, ênê ñacsenjomigenj sêgôm, ³ tec gêwi Judaia sinj ma gêmu gêja Galilaia kêtiam. ⁴ Gamêñ tonanj ñaintêna tagenj kêsâ Samarianjagenj gêja. ⁵ Tec enj kêsêlêñ e gêô lasê malac Samarianja tenj ñaê Sukar gêc kôm, tanj Jakob kêkêñ gêdêñ latu Josep nanj ñagala. ⁶ Ma Jakobnê bumata kêpoac tonanj. Jesu kêsêlêñ e têtwa gêbac tec gêñgôñ bumata tau, ma oc amboac kêkô ñalunjenj.

⁷ Go awê tenj anja Samaria kêsâ gêmênj gebe êtê bu. Tec Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôkêñ bu mênjanôm.” ⁸ Gêdêñ tonanj Jesunê ñacsenjomi sêsa malac sêja sebe sênâ òli mo. ⁹ Ma awê Samarianja tonanj kêsôm gêdêñ enj gebe “Aôm Juda ma aê awê Samarianja, mago amboac ondoc tec kotenj gebe jakêñ bu aôm ônom nec.” (Gebe Juda to lau Samaria nêñ binj gelom tau atom.) ¹⁰ Go Jesu gêjô enj awa gebe “Aôm embe ôjala gêñ, tanj Anôtô kêkêñ nanj, to ñac tanj kêsôm gêdêñ aôm gebe Ôkêñ bu mênjanôm nanj, go aômgenj otenj enj gebe êkêñ bu mata jaliña êndêñ aôm.” ¹¹ Ma awê kêsôm gêdêñ enj gebe “Apômtau, aômnêm laclu masi ma bu nec gacgenj kêsêp gêja su, ma aôm oc ôkôc bu mata jaliña tau anja ondoc. ¹² Aêac tamenj Jakob kêkêñ bumata tonec gêdêñ aêac. Êsêac to latui ma nê bôc sênôm bu tau. Aôm kôlêlêc enj su me.” ¹³ Go Jesu gêjô enj awa gebe “Lau samob, nanj sênôm bu tonec, oc êjô êsêac êtiam. ¹⁴ Mago tenj embe ênom bu, tanj aê oc jakêñ êndêñ enj nanj, oc bu êjô enj êtiam atom, êoc enj tónj endenj tónjenj. Gebe bu, tanj aê jakêñ êndêñ enj nanj, êtu bumata êpulu anja ênê ñalêlôm ma êkêñ enj êñgônj mata jali tenjenj.” ¹⁵ Tec awê tau kêsôm gêdêñ Jesu gebe “Apômtau, ôkêñ bu tonanj êndêñ aê acgommanj, gebe bu êjô aê êtiam atom ma jamênj tonec êtu jatê buña êtiam atom.”

¹⁶ Ma Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôna ômôêc nêm akwenj, agêc amu amênj tonec.” ¹⁷ Tec awê gêjô enj awa gebe “Aênjoc akwenj masi.” Go Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Kôsôm jagêdêñ gebe nêm akwenj masi. ¹⁸ Aôm gôjam ñac lemenj tenj su, ma ñac, tanj galoc gôjam gômoa nanj, nêm akwenj enj atom. Tec kôsôm jagêdêñ.”

¹⁹ Ma awê kêsôm gêdêñ enj gebe “Apômtau, aê galic aôm propete tenj. ²⁰ Aêac tamenj tetenj mec anja lôc tônê, ma amac tec asôm gebe atenj mec ñamala gêc Jerusalem.” ²¹ Go Jesu kêsôm gebe “Awê, ôkêñ êwiñ aê gebe noc tenj oc mênêsa, nanj atenj mec êndêñ Tamoc anja lôc tônê to Jerusalem atom. ²² Amac tonanj atenj mec gêdêñ ñac, tanj ajala enj sapu nanj, ma aêac tec atenj gêdêñ ñac, tanj ajala enj nanj, gebe Anôtô ênam ñamalac kêsî ñamoasinj êsa anja Judanêñ. ²³ Mago noc oc mênêsa, ma noc tau kêdabinj su, ma êsêac, tanj tetenj mec ñanô nanj, oc tetenj êndêñ Tamoc tonjalau ma tobinjnanôgenj. Tamoc tec gesom lau, nanj tetenj mec amboac tonanj êndêñ enj. ²⁴ Anôtô enj ñalau, ma êsêac, tanj tetenj mec êndêñ enj nanj, tetenj tonjalau ma tobinjnanôgênj.” ²⁵ Ma awê kêsôm gêdêñ enj gebe “Aê kajala gebe Mesia, tanj sêsam enj sebe Kilisi nanj, oc êmênj. Êndêñ noc êmênjña, oc êwa binj samob ñam sa êndêñ aêac.” ²⁶ Tec Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Ñac tau aê, tec kasôm binj gêdêñ aôm.”

²⁷ Gêdêñ tonanj ênê ñacsenjomi sêô lasê e têtakê, gebe gêjam binjalôm gêwiñ awê tenj. Mago nêñ tenj kêsôm gebe “Aôm gobê amboac ondoc,” me

“Aôm kôsôm asagen gêdêñ en,” nec atom. ²⁸ Awê tau gedec nê ku kêkô ma gêja malac jakêsôm gêdêñ lau gebe ²⁹ “Amêñ alic ñac ten, tê kêsôm ñoc gêñ, tañ gagôm nañ, samob lasê nê. Oc moae Kilisi tau me.” ³⁰ Tec êsêac sêsa anga malac dêdêñ en sêja.

³¹ Gêdêñ ñasawa tonanjen ênê ñacseñomi jateten en gebe “Mêtêmôkê, ôniñ gêñ.” ³² Tec en kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aêñoc mo ten tec gêc, amac ajala atom.” ³³ Ma ênê ñacseñomi sêsôm gêdêñ taun gebe “Ñac ten kêkêñ gêñ taniñña gêdêñ en me.” ³⁴ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aêñoc mo tonec gebe jangôm ñac, tañ kêsakiñ aê gamêñ nañ, nê biñ êtu tôn to janac dabiñ ênê kolen. ³⁵ Amac asôm gebe ‘Ajôn aclê ênaña acgom, go tajon kôm ñanô sa,’ asôm me masi. Ma aê tec jasôm êndêñ amac gebe Aóc matemanô ña alic gêñ kômña gebe mo tau ñakwac kêtú sôlôcgac. ³⁶ Ñac-kejon-sawaga kêkôc nê ñaôli tec gêmôa ma gêjac ñanô sêngôn mater jali tengeñña sa, e ñackêsêgêñwaga agêc ñac-kejon-sawaga lulugen têtac ñajam. ³⁷ Biñ tonec biññanô gebe ñac ten kêsê ma ñac ten kejon ñanô sa. ³⁸ Aê kasakiñ amac gebe akôc kôm, tañ ajam atom nañ, ñanô sa. Lau ten gêjam ñakôm su, ma amac akôc êsêac lemeñgêdô su.”

³⁹ Lau Samaria taêsam anga malac tonan sêkêñ gêwiñ en kêtú biñ, tañ awê kêsôm lasê gêdêñ êsêac nañña gebe “En kêsôm aêñoc gêñ, tañ gagôm nañ, samob gêdêñ aê.” ⁴⁰ Amboac tonan lau Samaria dêdêñ en sêja ma teten en gebe êmoa êwiñ êsêac. Tec en gêmôa gamêñ tonan kêtôm bêc luagêc. ⁴¹ Lau taêsam kêlêlêc sêkêñ gêwiñ en kêtú en tau nê biñña, ⁴² ma sêsôm gêdêñ awê tau gebe “Aêac akêñ gêwiñ kêtú aômnêm biñjager atom, gebe aêac tauñ anô to ajalagac gebe ñac tecenec kêtú ñamalac samob nêñ kêsiwaga biññanô.”

Jesu gêgôm kinñê ñacnê latu ôli ñajam kêsá

⁴³ Bêc luagêc tonan gêjaña, go Jesu gêdi anga tonan gêja Galilaia. ⁴⁴ En tau tec kêsôm lasê gebe “Propete ten oc tetoc en sa anga tau nê malac atom.” ⁴⁵ Gêdêñ tañ jagêo lasê Galilaia nañ, lau Galilaiana sêkôc en sa kêtú sêlic gêñ samob, tañ gêgôm gêdêñ om gêmôa Jerusalem nañña, gebe tauñ sêlic om tonan sêwiñ. ⁴⁶ Amboac tonan gêmú gêja Kana Galilaiana, tañ gêjam bu ôkwi kêtú wain nañ.

Kinñê ñac ten gêmôa Kapanaum, nañ latu gêmác gêc. ⁴⁷ Ñac tau gêñô Jesu anga Judaia gêmêñ Galilaia ñawae ma gêdêñ en jaketen en gebe êsêp êwiñ en naêngôm ênê latu ôli ñajam êsa, gebe en awa kêtú dambê. ⁴⁸ Ma Jesu kêsôm gêdêñ en gebe “Amac embe alic gêñtalô to gêñsêga atom, oc akêñ êwiñ atom.” ⁴⁹ Tec kinñê ñac kêsôm gêdêñ en gebe “Apômtau, ôsêp ôwiñ aê ñagaô, gebe ñoc ñapalê oc êmac êndu.” ⁵⁰ Ma Jesu kêsôm gêdêñ en gebe “Ôna, latôm oc êmoa mata jali.” Ñac tau kêkêñ gêwiñ biñ, tañ Jesu kêsôm gêdêñ en nañ, ma gêja. ⁵¹ Kêsêlêñ gêmú kêsêp gêmôa ma nê sakiñwaga sêpuc en tôniañ sêja e sêsôm gêdêñ en gebe “Latôm gêmôa mata jali.” ⁵² En kêtú kênac ockatu ñasawa, tañ ñac tau ôli kêpôlac tau su nañña gêdêñ êsêac e sêsôm gêdêñ en gebe “Gêdêñ nôgen katuñ gêmú kêsá ma ôli ñandan gawi en siñ.” ⁵³ Ma tama kêjala gebe oc kêtôm tonan, tec Jesu kêsôm gêdêñ en gebe “Latôm oc êmoa mata jali.” Amboac tonan êsêac to nê gôlôac samob sêkêñ gêwiñ Jesu. ⁵⁴ Gêñtalô tonan Jesu gêgôm kêtú luagêc gêdêñ tañ gêmú anga Judaia gêja Galilaia nañ.

5

Nac gêmac anga bugêjacton ôli njam kesa

¹ Tonê su ma Judanêj om tej kédabiñ, tec Jesu kêpi Jerusalem gêja.
² Ma bugêjacton tej kêpoac Jerusalem kesi sacgêdô dombaņa, sêsam ņa Ebolai awenj gebe Betsada, ma andu sêlêb lemenj tej kêkô tonanj. ³ Lau togêmac taêsam sêc tonanj, matenpec to maginj kêsû ma ņatêkwa kêtû golonj. [Êsêac sêônj gebe bu tau ņakotonj-kotonj êsa ⁴ gebe Apômtaunê anjela tej kêsêp bu ņatonj tau jakêjali bu tonanj kêsêp ņasawa elêmê. Bu tonanj embe ņakotonkotonj êsa ma ņac tej embe êsêp êtu ņamata, nanj oc ôli ņajam êsa, gebe bu tonanj kepej gêmac su paliñ-paliñgenj.] ⁵ Nac tej gêc tonanj, nanj gêmac gêc e ņajala kêtôm 38. ⁶ Jesu gêlic ņac tau gec ma kêjala gebe gêmac tonanj gêjam enj tônj kêtôm têm taêsam su, tec kêtû kênac enj gebe “Gobe ôlim ņajam êsa me masi.” ⁷ Ma ņac gêmac tau gêjô enj awa gebe “Apômtau, bu tonanj embe ņakotonj-kotonj êsa, nanj ņoc ņac tej gebe êkêj aê jasêp bu ņatonj tau jana nanj, gêmoa atom. Tauc gabe jana, tec ņawapac ma lau sêmunj aê ņapanj.” ⁸ Tec Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Ôndi sa, oc nê mêmê sa ma ôsêlêj,” ⁹ e gacgenj ņac tau ôli ņajam kesa, gêoc nê mêmê sa ma kêsêlêj.

Ma gêj tonanj gêdêj sabet. ¹⁰ Tec Juda sêsôm gêdêj ņac, tanj ôli ņajam kesa nanj gebe “Sabet tec gêc, amboac tonanj kêtôm atom gebe ôc mêmê.” ¹¹ Ma enj gêjô êsêac awenj gebe “Nac nanj gêgôm aê ôlic ņajam kesa nanj, kêsôm gêdêj aê gebe ‘Oc nê mêmê sa ma ôsêlêj.’” ¹² Ma êsêac têtû kênac enj gebe “Nac asa tê kêsôm gêdêj aôm gebe ‘Ôc nê mêmê sa ma ôsêlêj.’” ¹³ Mago ņac tanj ôli ņajam kesa nanj, gêjam kauc, gebe lau taêsam sêkac sa sêmoa ma Jesu kêtaij tau su anga êsêacnêj.

¹⁴ Tonê su ma Jesu kêtap enj sa gêmoa lôm dabuñ ma kêsôm gêdêj enj gebe “Ôlic acgom, ôlim ņajam kêsagac. Amboac tonanj ôngôm sec êtiam atom, gebe genj tej êtap aôm sa êlêlêc gêmunja su atom.” ¹⁵ Go ņac tau jakêsôm gêdêj Juda gebe “Nac tanj gêgôm aê ôlic ņajam kesa nanj Jesu.” ¹⁶ Amboac tonanj Juda senj olinj Jesu gebe gêgôm gêj amboac tonanj gêdêj sabet. ¹⁷ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Tamoc gêjam kôm e mêngêdêj galoc, ma aê gajam kôm amboac tonanj.” ¹⁸ Kêtû tonanja Juda dêdib enj ņanogenj sebe sênac enj êndu kêtû gêgôm sabet popocņagenj atom, kêtû biñ, tanj enj kêsam Anôtô tau gebe Tama ma gêgôm tau kêtôm Anôtô nanja gêwiñ.

Jesunê ņaclai ņam

¹⁹ Go Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Biñjanô, aê jasôm tobiñjanôgenj êndêj amac gebe Latu kêtôm gebe tau êngôm gêj tenj atom. Gêj tanj enj êlic Tama gêgôm nanj, go êngôm êtôm tonanj, gebe gêj, tanj Tama gêgôm nanj, Latu gêgôm amboac tonanjenj. ²⁰ Tama têtac gêwiñ Latu ma kêtôc gêj samob, tanj enj tau gêgôm nanj, gêdêj enj ma oc êtôc kôm êlêlêc tonanj su êndêj enj e amac oc êjac lememe. ²¹ Tama gêju ņacmatê matenj jali kesa. Ma Latu tau êju êsêac, tanj taê ênam nanj, matenj jali êsa amboac tonanjenj. ²² Tama tau oc êmêtôc ņac tenj atom. Enj gêwi mêtôc siñ samucgenj gêdêj Latu, ²³ gebe ņamalac samob tetoc Latu sa êtôm tetoc Tama sa. Tenj embe etoc Latu sa atom, nanj oc etoc Tama, tanj kêsakiñ enj gêmêj nanj, sa atom amboac tonanj.

²⁴ “Biñjanô, aê jasôm tobiñjanôgenj êndêj amac gebe Nac tanj gêjô ņoc biñ ma kêkêj gawinj ņac, tanj kêsakiñ aê nanj, enj gêngônj mata jali tenjenj. Ma enj oc êô lasê mêtôc atom, enj anga gêmac êndu tau jagelom gêngônj

mata jali. ²⁵ Binjanô, aê jasôm tobinjanôgen êndên amac gebe Noc ten oc mênêsa, ma noc tau kédabin su gebe nacmatê sênô Anôtônê Latu awa, ma êsêac, tañ sênô nañ, oc sêngôñ mater jali. ²⁶ Tama mata jali ñam gêc en taña ma kékên Latu mata jali ñam gêc en taña amboac tonanjen. ²⁷ Ma kékên ñaclai gédên en gebe êmêtôc ñamalac gebe en ñamalacnê Latu. ²⁸ Anac lemema atom, gebe noc oc mênêsa ma samob, tañ sêc sêo nañ, oc sênô en awa ²⁹ ma mênêsa. Lau tañ sêgôm gen ñajam nañ, sêndi sa sêngôñ mater jali. Ma êsêac, tañ sêgôm sec nañ, sêndi sa gebe têtap mêtôc sa.

Lau sêwa Jesunê ñam sa

³⁰ “Aê katôm gebe tauc janğôm gên ten atom. Aê jamêtôc êtôm ganjô. Tec ñoc mêtôc tau jagêdên gebe gagôm tauc ñoc bin atom, gagôm ñac, tañ kêsakin aê nanjen nê bin.

³¹ “Aê embe jawa tauc ñam sa, oc jawa sa êtôm atom. ³² Nac ten gêwa aê ñam sa tec gêmoa, ma aê kajala bin, tañ gêwa sa kêpi aê nañ, gebe binjanô. ³³ Amac tonan asakin lau dêdên Joan sêja, ma en gêwa binjanô ñam sa, ³⁴ mago bin, tañ ñamalac sêwa sa nañ, aê nec kakôc sa atom, tagen kasôm bin tau gebe ênam amac kêsî. ³⁵ Joan kêtû ja, nañ gelom ñawê kêpô gamên nañ, ma amac abe atu samuc ênê ñawê têlagen. ³⁶ Nac bin gêwa aê ñam saña kêlêlêc Joanê su, gebe kôm tañ tamoc kékên aê gebe janac dabin nañ, tec gajam. Ma kôm tau gêwa aênoc ñam sa gebe Tamoc kêsakin aê. ³⁷ Ma Tamoc, tañ kêsakin aê nañ, gêwa aênoc ñam sa. Amac anjô ênê awa atom e alic en lanjô atom. ³⁸ Ma ênê bin gêc amacnêm ñalêlôm atom, gebe akên gêwin ñac, tañ kêsakin aê nañ atom. ³⁹ Mêtê tañ teto gêc nañ, amac apuc atu dôbgen amoa, abe anğôn matem jali tenjen ñam jakêsêp bin tonan, ma bin tonan ñai gêwa aê ñam sagoc. ⁴⁰ Mago amac abe andên aê amên akôc matem jali ñam atom.

⁴¹ “Aê jakôc waec anğa ñamalacnên atom. ⁴² Mago aê kajala amac têtac gêwin Anôtônja gêc nêm ñalêlôm atom. ⁴³ Aê gamên gajam Tamoc lanjô, mago amac akôc aê sa atom. Nac ten embe êmên ênam tau lanjô, go akôc en sa. ⁴⁴ Amac tañ akôc waem anğa taôm nêm ma matem gêdin waem anğa Anôtô tagen nê atom nañ, atôm gebe akên êwin amboac ondoc. ⁴⁵ Taêm ênam gebe aê jandôn amacnêm bin êndên Tamoc nec atom. Nac-êndôn-amacnêm-binwaga gêmoa, en Mose, tañ akên matem en amoa nañ. ⁴⁶ Embe akên êwin Mose, oc akên êwin aê, gebe ñac tônê tê keto bin kêpi aê. ⁴⁷ Ma embe akên êwin bin, tañ en keto nañ atom, oc akên êwin aênoc bin amboac ondoc.”

6

Jesu gêlôm 5,000

(Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ Tônê su ma Jesu gelom bugêjacton Galilaiana, tañ sêsam ten gebe Tiberiana nañ, ñamaker onêña gêja. ² Ma lau taêsam têdaguc en sêja, gebe sêlic gênjalô, tañ en gêgôm gêdên lau gêmac nañ. ³ Jesu kêpi lôc jagênğôn sic gêwin nê ñacsenomi. ⁴ Ma Judanên omsêga Pasa kédabin. ⁵ Jesu gêoc mataanô sa e gêlic lau taêsam dêdên en, ma kêsôm gêdên Pilip gebe “Aêac tanam ôli mo anğa ondoc gebe lau tonec sênin.” ⁶ Bin tonan Jesu kêsôm gebe ênsaê en, gebe tau kêjala gên, tañ gebe êngômña nañ. ⁷ Ma Pilip gêjô en awa gebe “Aêac embe tanam ôli mo ña denari 200 ma mênjakên ñagec-ñagec êndên êsêac êndên-êndênjen, mago oc êtôm atom.”

⁸ Go êné nacsenominênj tenj, Simon Petere lasi Andrea, kêsôm gadênj enj gebe ⁹ “Npalê tenj kékôc mo lemenj tenj ma i luagêc tec gêmôa, mago gênj tecenec oc êtôm lau taêsam tonec naj amboac ondoc.” ¹⁰ Go Jesu kêsôm gebe “Asôm gebe lau sêngônj sic.” Anja gamênj tonanj gêgwanj taêsam gêc. Amboac tonanj lau, tanj sêngônj sic nanj, amboac 5,000. ¹¹ Go Jesu kékôc mo ma gêjam danje, go gêjac sam gêdênj lau, tanj sêngônj nanj, ma gêgôm i amboac tonanjenj gebe sêniñj êtôm têntac êwiñj. ¹² Senj e gêôc êsêac tônj, go kêsôm gêdênj nê nacsenomi gebe “Anac nãgêdôgêdô sa, gebe tenj ênanja atom.” ¹³ Mo lemenj tenjenj tecenanj, mago lau senj e dedec nãgêdô-gêdô gêcña, go sêjac sa kêsêp gadob 12 e mênjgêc.

¹⁴ Nmalac sêlic gênjalô, tanj enj gêgôm nanj, tec sêsôm gebe “Propete tanj êmênj nom nanj nãc tau tonec binjanôgoc.” ¹⁵ Jesu kêjala gebe êsêac sebe sêmênj sêjanjo enj su ma sêkênj enj êtu nênj kinj, tec kêtaiñj taugenj gêc kêpi lôc gêja.

*Jesu kêsêlênj gêmôa nãdembom nãô
(Mat 14:22-23; Mar 6:45-52)*

¹⁶ Kêtula, go nê nacsenomi sêsêp bugêjactorj sêja ¹⁷ e sêpi wanj tenj sebe sêlac sêna Kapanaum. Gamênj nãkesec kêsa su, mago Jesu gêô lasê êsêac atom tagenj, ¹⁸ ma mu gêbuc nãtêna e nãdembom secanô. ¹⁹ Sêlac e sêkênj gamênj kêtû sêga gêc wanjkuña, go sêlic Jesu tau kêsêlênj gêmôa nãdembom nãôgenj mênjkêdabiñj wanj ma têtêc tauñj. ²⁰ Tec enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Aê tau tonec, atêc taôm atom.” ²¹ Êsêac sebe nasêkôc enj êpi wanj, ma eb tagenj wanj kêsô gamênj, tanj sepenj nanj.

Jesu kêtû mo nãnô danjônj materj jaliñja

²² Nãgelenj lau, tanj sêmoa bugêjactorj nãmakerj ônêña nanj, sêlic gebe wanj tenj kêpoac sêclunj gêwiñj atom, wanj tagenj, ma Jesu tau gêwiñj nê nacsenomi gêja atom, nê nacsenomi tauñjenj sêja. ²³ Mago wanj nãgêdô anja Tiberia sêlac e jasêsô gamênj, tanj Apômtau gêjam danje ma kêkênj mo êsêac senj nanj nãgala. ²⁴ Gêdênj tanj lau sêlic Jesu to nê nacsenomi lanjônjmê nanj, ac sêpi wanj jasêsôm Jesu anja Kapanaum.

²⁵ Êsêac têtap enj sa gêmôa bu makenj, tec sêsôm gêdênj enj gebe “Mêtêmôkê, aôm gêdênj ondoc gômôênj tonec.” ²⁶ Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Binjanô, aê jasôm tobinjanôgenj êndênj amac gebe Amac asôm aê kêtû alic gênjalônja atom, ac asôm aê kêtû aenj mo e gêôc amac tônja. ²⁷ Anjôm mocsac gênj taniñja, tanj êtu palê nanj atom, mago anjôm mocsac gênj taniñja, tanj ênêc e êkênj nãmalac sêngônj materj jali tenjenja nanj. Nãmalacnê Latu oc êkênj gênj tau êndênj amac gebe Tama Anôtô gêlôc gêdênj enj kêtû tônj sugac.” ²⁸ Ma êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Aêac anjôm amboac ondoc gebe anam Anôtônê kôm.” ²⁹ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Anôtônê kôm tau tonec gebe akênj êwiñj nãc, tanj enj kêsakiñj nanj.” ³⁰ Ma êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Aôm ôngôm gênjalô ondoc gebe aêac alic ec akênj êwiñj aôm. Aôm ôngôm asagenj. ³¹ Tamenj tec senj mana anja gamênj sawa kêtôm binj, tanj teto gêc nanj gebe ‘Enj kêkênj mo anja undambê gêdênj êsêac senj.’” ³² Go Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Binjanô, aê jasôm tobinjanôgenj êndênj amac gebe Mose kêkênj mo anja undambê gêdênj amac atom. Mo nãnô undambêña tonanj Tamoc tau kêkênj gêdênj amac, ³³ gebe nãc, tanj anja undambê kêsêp gêmênj ma kêkênj nãmalac sêngônj materj jali nanj, tec kêtû Anôtônê mo.” ³⁴ Ma êsêac sêsôm gêdênj enj gebe

“Apômtau, ôkêñ mo tonañ êndêñ aêac endenj tângênmanj.” ³⁵ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aê tauc tec katu mo ñamalac sêmoa matenj jaliña tau. Ñac tanj êndêñ aê êmêñ nanj, mo êjô enj êtiam atom. Ma ñac, tanj êkêñ êwiñ aê nanj, bu êjô enj êtiam atomanô.

³⁶ “Aê tec kasôm gêdêñ amac su gebe Amac alic aêgac, mago akêñ gêwiñ atom. ³⁷ Gêñ samob, tanj Tamoc kêkêñ gêdêñ aê nanj, oc êndêñ aê êmêñ ma ñac tenj embe êndêñ aê êmêñ, oc jamasuc enj atom. ³⁸ Aê kasêp anga undambê gamêñ gebe janğôm tauc ñoc biñ êtu têtj atom, janğôm ñac-kêsakinjaêwaga nê biñ êtu têtj. ³⁹ Ma ñackêsakinj-aêwaga tau nê biñ amboac tonec gebe gêñ samob, tanj kêkêñ gêdêñ aêña nanj, janam ñatenj sapu atom, janju samob sêndi sa êndêñ bêc ñamuña. ⁴⁰ Tamocnê biñ tau tonec gebe lau samob, tanj sêlic Latu ma sêkêñ gêwiñ enj nanj, gêñgôñ matenj jali tenjenj ma aê êñu êsêac sêndi ña êndêñ bêc ñamuña.”

⁴¹ Juda sêli awenj sa kêtju biñ, tanj kêsôm gebe “Aê mo kasêp anga undambê gamêñ nanjña.” ⁴² Ma êsêac sêsôm gebe “Ñac tonec Josep latu Jesu me masi. Têna agêc tama tec tajalagac. Ma amboac ondoc tec galoc enj kêsôm gebe Aê kasêp anga undambê gamêñ nec.” ⁴³ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Ali awem sa atom. ⁴⁴ Ñac tenj kêtôm gebe tau êndêñ aê êmêñ atom. Tamoc tanj kêsakinj aê gamêñ nanj, embe ê enj, go aê janju enj êndi sa êndêñ bêc ñamuña. ⁴⁵ Teto gêc propetenêñ buku gebe ‘Anôtô oc êndônj ñamalac samob.’ Ma samob, tanj sêñô Tamocnê biñ ma sêkôc kauc anga ênê nanj, tec dêdêñ aê sêmêñ. ⁴⁶ Tenj gêlic Tamoc atom, ñac tagenj, tanj kêsa anga Anôtô tau nê nanj, taugenj tec gêlic tama. ⁴⁷ Biñjanô, aê jasôm tobiñjanôgenj êndêñ amac gebe Enj tanj kêkêñ gêwiñ nanj, gêñgôñ mata jali tenjenj. ⁴⁸ Mo ñamalac gêñgôñ matenj jaliña aê. ⁴⁹ Tamemi senj mana anga gamêñ sawa, mago sêmac êndu. ⁵⁰ Mo tecenec kêsêp anga undambê gêmêñ gebe tenj embe êniñ oc êmac êndu atom. ⁵¹ Mo mata jali, tanj kêsêp anga undambê gêmêñ nanj aê. Ñamalac tenj embe êniñ mo tau tonec, oc êñgôñ mata jali tenjenj. Ma mo tau, tanj aê jakêñ nanj, tauc ôlic tec jakêñ gebe ñamalac samob sêñgôñ matenj jali.”

⁵² Judawaga awenjsunj gêoc ka tauñ ma sêsôm gebe “Amboac ondoc, ñac tonec kêtôm gebe êkêñ nê ôli aêac taniñ me.” ⁵³ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Biñjanô, aê jasôm tobiñjanôgenj êndêñ amac gebe Amac embe anij Ñamalacnê Latunê ôli to anôm ênê dec atom, oc matem jali ñam ênêc amacña atom. ⁵⁴ Enj tanj genj aêñoc ôlic to gênôm aêñoc dec nanj, gêñgôñ mata jali tenjenj, ma aê oc janju enj sa êndê bêc ñamuña, ⁵⁵ gebe aêñoc ôlic kêtju gêñ taniñña ñanô tau, ma aêñoc dec kêtju gêñ tanômña ñanô tau. ⁵⁶ Enj tanj genj aêñoc ôlic to gênôm aêñoc dec nanj, gêmoa aê ñalêlôm ma aê gamoa enj ñalêlôm. ⁵⁷ Tamoc mata jali kêsakinj aê gamêñ, ma aê tec gamoa matoc jali kêtju Tamocña. Ma enj tanj genj aê nanj, êñgôñ mata jali êtu aêña amboac tonanjenj. ⁵⁸ Mo tau, tanj kêsêp anga undambê gêmêñ nanj, kêtôm mo, tanj tamemi senj-senj ma sêmac êndu nanj atom. Enj tanj genj mo tonanj êñgôñ mata jali tenjenj.” ⁵⁹ Biñ tonanj Jesu kêsôm gêdêñ kêdônj mêtê gêmoa lôm Kapanaumña.

Biñ dangôñ matenj jaliña

⁶⁰ Ênê ñacsenjomi gwalêkinj sêñô biñ tonanj ma sêsôm gebe “Biñ tonanj ñawapac sec. Asa kêtôm gebe êkêñ tanja.” ⁶¹ Jesu kêjala gêc tau gebe nê ñacsenjomi sêli awenj sa, tec kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Biñ tonec kêtju kasec amac me. ⁶² Ma embe alic Ñamalacnê Latu êmu êpi gamêñ, tanj andanjenj

gêngôñ nanj êna, oc amboac ondoc. ⁶³ Nalau tagenj êkêñ ñamalac sêngôñ matenj jali. Ôlinj oc ênam sa naeo. Binj tanj kasôm gêdêñ amac su nanj, tau ñalau to mata jali. ⁶⁴ Mago amacnêm ñagêdô sêkêñ gêwinj atom.” Jesu kêsôm binj tonanj gebe kêjala êsêac, tanj sêkêñ gêwinj enj atomña nanj, ma kêjala ñac, tanj eoc enj lasêña nanj kawananj. ⁶⁵ Tec kêsôm gebe “Kêtu tonanjña tec kasôm gêdêñ amac gebe Ñac tenj kêtôm gebe tau êndênj aê êmênj atom, Tamoc êlôc êndênj enj acgom.”

⁶⁶ Gêdêñ tonanj ênê ñacseñomi gwanjinj sêwi enj sinj sêsêlêñ sêwinj enj kêtiam atom. ⁶⁷ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac lau 12 gebe “Ma amac abe aêc ana amboac tonanj enj me.” ⁶⁸ Ma Simon Petere gêjô enj awa gebe “Apômtau, aêac oc andênj asa ana, anjônj matenj jali tenjenj ñam gêc aômgenj nêm, binj. ⁶⁹ Ma aêac akêñ gêwinj to ajala gebe Anôtônê ñac dabunj aôm.” ⁷⁰ Go Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Aê kajalinj amac lau 12 sa me masi. Mago amacnêm ñac tenj kêtû Sadanjnê ñac.” ⁷¹ Enj kêsôm binj tonanj kêpi Simon Isariot latu Juda, tanj gebe eoc enj lasê nanj. Êsêac lau 12 nêñ ñac tenj enj.

7

Jesu to lasii

¹ Binj tônê su ma Jesu kêsêlêñ gêmôa Galilalagenj. Enj gebe êsêlêñ êmoa Judaia atom, gebe Juda dêdib sebe sênac enj êndu. ² Judanênj omsêga Lômbec kêdabinj. ³ Tec Ênê lasii sêsôm gêdêñ enj gebe “Ôndi anjga tonec ma ôna Judaia gebe nêm ñacseñomi sêlic kôm, tanj aôm ôngômña nanj sêwinj. ⁴ Ñac tenj embe taê ênam gebe nê wae êtu tapa, nanj êngôm nê gêñ ênêc lêlômgenj atom. Embe ôngôm nêm kôm tenj, go ôtu awê êndênj lau samob sêlic.” ⁵ Lasii sêsôm binj tonanj gebe sêkêñ gêwinj enj atom amboac tonanj. ⁶ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aênoc noc kêdabinj atom tagenj, êmacgenj nêm noc tec gêc ñapanj. ⁷ Lau nomña têtac gedec amac atom, têtac gedec aêgenj, gebe gawa êsêac sa gebe nêñ kôm keso. ⁸ Taôm api ana alic om. Aê tec oc japi jawac êndênj om tonec atom tagenj, gebe aênoc noc kêdabinj atom.” ⁹ Binj tonanj kêsôm gêdêñ êsêac su ma gêmôa Galilaia.

Jesu gêlic om Lômbeçña

¹⁰ Lasii sêpi sêja su sebe sêlic om, go enj kêpi gêja amboac tonanj, mago gêmôa awê atom, kêsinj taugenj. ¹¹ Gêdêñ om tau Juda sesom enj ma sêsôm gebe “Ñac tau gêmôa ondoc.” ¹² Lau taêsam sêli awenj sa kêtû enjña. Ñagêdô sêsôm gebe “Enj ñac ñajam”, ma ñagêdô sêsôm gebe “Masi, enj kêsau lau.” ¹³ Binj tonanj kêpi enj, tec êsêacnênj tenj kêsôm kêtû awê atom, gebe samob têtêc Juda.

¹⁴ Sêlic om e sêkô lunjenj, go Jesu kêpi lôm dabunj jakêdônj mêtê gêdêñ êsêac. ¹⁵ Tec Juda sêñac lemenj ma sêsôm gebe “Ñac tônê kêjala mêtê amboac ondoc, têdônj enj atom nec.” ¹⁶ Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Aênoc mêtê kêtû tauc êoc gêñ atom, ñac tanj kêsakinj aê gamênj nanj, nê gêñ. ¹⁷ Tenj embe taê ênam gebe êngôm Anôtônê binj êtu tônj, oc êjala ñoc mêtê ñam gebe anjga Anôtônê me aê kasôm tauc ñoc binj. ¹⁸ Ñac tanj kêsôm tau nê binj nanj, gebe êngôm tau nê wae êsa. Ma ñac tanj gebe êngôm ñac-kêsakinjwaga nê wae êsa nanj, enj ñac binjanônja ma keso tenj gêc enjña atom. ¹⁹ Mose kêkêñ binjsu gêdêñ amac atom me. Mago amacnêm tenj kêmasanj kêtû tônj atom. Ma amac adib aê abe anac aê êndu êtu asagenjña.” ²⁰ Lau tau sêjô enj awa gebe “Ñalau sec gêgôm aôm. Asa gebe ênac aôm

êndu.” ²¹ Tec Jesu gêjô êsêac awen gebe “Aê gajam kolej tagen ma amac samob ênac lememe. ²² Mose kêsakin amac gebe asa n̄apalê, (lêj tau kê a an̄ga Mosenê atom, gelom an̄ga abeminêj,) tec amac êsa lau gêdên sabat amboac tonan. ²³ Embe sêsa nac ten êndên sabat gebe sensen Mosenê bin̄su su atom, ma amboac ondoc tec têtac n̄andan̄ gêdên aê gebe gagôm nac ten̄ ôli samucgen n̄ajam kêsa gêdên sabat. ²⁴ Amêtôc bin̄ êtôm alic gen̄ gêc dêmôêna atom. Amêtôc akip n̄am n̄a êndên gen̄ êtôm mêtôc gêdên.”

Jesu en̄ Mesia me masi

²⁵ Ma lau Jerusalem̄na n̄agêdô sêsôm gebe “N̄ac tau, tan̄ dêdib sebe sênac en̄ êndu nan̄ tônê me. ²⁶ Alic acgom, en̄ kêsôm bin̄ gêmoa awêgen, mago sêsôm en̄ awa auc atom. Moae kasêga sêjala en̄ gebe en̄ Kilisi tau me. ²⁷ N̄ac tônê aêac tajala ênê n̄amgac. Mago Kilisi tau embe êmên, nan̄ nac ten̄ êjala ênê n̄am atom.”

²⁸ Jesu kêdôn̄ mêtê gêmoa lôm dabun̄, tec kêsôm bin̄ kêkac awa sagen gebe “Amac tec ajala aê to ajala n̄oc n̄am me masi. Tauc n̄oc n̄alêlôm kêkac aê tec gamên̄ nec atom. En̄ tan̄ kêsakin̄ aê nan̄, nac bin̄nan̄ona tau, nan̄ amac ajam kauc en̄. ²⁹ Aê tec kajala engac, gebe aê an̄ga ênê, ma en̄ kêsakin̄ aê tec gamên̄.” ³⁰ Êsêac dêdib en̄ gebe sêkôc en̄ tôj, mago nac ten̄ lêma kêsac en̄ atom, gebe nê noc kêdabin̄ atom tagen̄. ³¹ Lau taêsam sêkên̄ gêwin̄ en̄ ma sêsôm gebe “Kilisi tau embe êmên, oc êngôm gên̄talô wakuc ondoc êlêlêc nac tonec su.”

Juda sêsakin̄ sin̄waga gebe sêkôc Jesu tôj

³² Parisai sên̄jô gebe lau sêli awen̄ sa amboac tonan̄, tec lau dabun̄sêga to Parisai sêsakin̄ sakin̄waga sêja sebe sêkôc en̄ tôj. ³³ Ma Jesu kêsôm gebe “Aê jamoa saun̄gen̄ jawin̄ amac acgom, go jandên̄ nac, tan̄ kêsakin̄ aê gamên̄ nan̄ jana. ³⁴ Amac oc ansom aê e atap aê sa atom, ma gamên̄, tan̄ aê jan̄gôn̄ nan̄, amac oc atôm gebe naasa atom.” ³⁵ Tec Juda sêsôm gêdên̄ taun̄ gebe “N̄ac tônê gebe êna ondoc, tec kêsôm gebe aêac tatap en̄ sa atom nê. En̄ gebe êndên̄ lau Helen me. ³⁶ Bin̄ tec en̄ kêsôm gebe ‘Oc ansom aê e atap aê sa atom,’ ma ‘Gamên̄ tan̄ aê jan̄gôn̄ nan̄, amac atôm gebe naasa atom,’ nec n̄am amboac ondoc.”

Bin̄ kêpi bu mata jali

³⁷ Gêdên̄ omsêga n̄abêc kapôên̄ n̄amūna nan̄, Jesu gêdi n̄a ma kêsôm kêkac awa sagen gebe “N̄ac ten̄ embe bu êjô en̄, go mên̄ênôm an̄ga aên̄oc. ³⁸ N̄ac tan̄ kêkên̄ gêwin̄ aê kêtôm bin̄, tan̄ teto gêc nan̄, gebe ‘Bu mata jalin̄a êc n̄asamac kapôên̄ êsa an̄ga ênê n̄alêlôm êna.’” ³⁹ Bin̄ tonan̄ en̄ kêsôm kêpi N̄alau. tan̄ en̄ gebe lau-sêkên̄-gêwin̄waga êkêc an̄ga ênê. Jesunê n̄awasi kêsa atomgen̄, tec N̄alau gêmên̄ atom tagen̄.

Lau sêwa taun̄ kêkôc

⁴⁰ Lau tan̄ sên̄jô bin̄ tonan̄ nêj n̄agêdô sêsom gebe “N̄ac tonê en̄ propete tau, bin̄nan̄ô.” ⁴¹ Ma n̄agêdô sêsôm gebe “N̄ac tônê en̄ Kilisi tau.” Mago n̄agêdô sêsôm gebe “Kilisi êsa an̄ga Galilaia me. ⁴² Bin̄ tan̄ teto gêc nan̄, amboac tonec gebe Kilisi êsa an̄ga Dawidnê n̄awê ma êsa an̄ga malac Betlehem, tan̄ Dawid gên̄gôn̄ nan̄ êmên̄.” ⁴³ Amboac tonan̄ lau sêwa taun̄ kêkôc kêtû Jesun̄a ⁴⁴ e lau n̄agêdô sebe sêkôc en̄ tôj, mago nac ten̄ lêma kêsac en̄ atom.

Judanên̄ laumata seken̄ gêwin̄ atom

⁴⁵ Sakinwaga dèdèh lau dabunșeğa to Parisai sèmu sèja ma nêh ñataui sêsòm gèdèh êsèac gebe “Amboac ondoc, tec akôc enj atom nec.” ⁴⁶ Ma sakinwaga sêjô êsèac awenj gebe “Ñamalac tenj kêsòm binj amboac ñac tònê kêsòm nec atomanô.” ⁴⁷ Tec Parisai sêjô êsèac awenj gebe “Enj gêwa amac ôkwi amboac tonanjen me. ⁴⁸ Amac alic kasèğa to Parisai tenj kèkèh gèwiñ enj su me. ⁴⁹ Mago lau tònê sêjam kauc Mosenê binjsu nanj, acmênj sêbacgac.”

⁵⁰ Go êsèacnênj ñac tenj, Nikodeme, tanj gêmunjenj gèdèh Jesu gèja nanj, kêsòm gèdèh êsèac gebe ⁵¹ “Aèac embe tanjô ñac tenj nê binj to tajala kèn, tanj enj gègôm nanj atom, binjsu êmêtôc enj me masi. Oc masi.” ⁵² Tec êsèac sêjô enj awa gebe “Aôm anğa Galilaia amboac tonanjen me. Ôsala ôlic acgom, propete tenj gèdi sa anğa Galilaia atom.”

⁵³ Êsèac sêc gèdèh-gèdèhjenj sèja nêh andu.

8

Jesu taê walô mockaiño

¹ [Jesu kêpi Lôcatakwi gèja ² e bèbêcgenj, go gemu gèja lôm dabunj ma lau samob dèdèh enj sèja, tec gèngôh sic ma kèdôh mêtê gèdèh êsèac. ³ Ma binjsutau to Parisai sèwê awê tenj, tanj tètáp enj sa gèjac sêmôcwalô gèngic nanj, jatetoc enj kèkô êsèac ñaluñ. ⁴ Ma sêsòm gèdèh enj gebe “Mêtêmôkê, awê tonec lau tètáp êsèagêc nê mockaiñ sa. ⁵ Mose kêjatu gêc binjsu gebe tètuc lau amboac tonanjen ña poc êndu. Ma aôm oc ôsòm amboac ondoc.” ⁶ Êsèac sebe sèngôlinj binj êpi enj, tec sêsau sêôc enj ña binj tonanjen. Jesu gewec ma lêmalatu keto gèh gêc nom. ⁷ Ma êsèac têtú kênac enj sêôc aucgenj sêmóa, tec enj kêsa sa ma kêsòm gèdèh êsèac gebe “Amacnêm ñac, tanj nê sec masi nanj, êtuc poc êpi awê tonec êtu ñamata.” ⁸ Kêsòm su ma gewec jaketo nê gèh kêtiam. ⁹ Êsèac sèñô binj tonanjen ma tètáin taunjen tagenjen. Lau ñanô sêc sèmunjen e sedec Jesu taugenjen kèkô gèwiñ awê, tanj kèkô ñaluñ nanj. ¹⁰ Go Jesu kêsa sa ma kêsòm gèdèh awê gebe “Awê tau, ma lau tau. Nêh tenj kêtinjen aôm me masi.” ¹¹ Ma awê tau kêsòm gebe “Apômtau, masianô.” Tec Jesu kêsòm gèdèh enj gebe “Ma aê latinjen aôm atom amboac tonanjen. Ôna ma ôngôm sec tenj êtiam atom.”]

Jesu kêtú ñawê nomña

¹² Go Jesu kêsòm binj gèdèh êsèac kêtiam gebe “Nom ñaja aê. Ñac tanj êndanjen aê nanj, êsêlênj tokesec atom, mata jali ñaja êpô enjenjen.” ¹³ Ma Parisai sêsòm gèdèh enj gebe “Taôm gôwa taôm nêm binj sa, tec nêm binj tonanjen binjanô atom.” ¹⁴ Go Jesu gèjô êsèac awenjen gebe “Aê tauc embe jawa tauc ñoc binj sa, go ñoc binj tonanjen binjanô gebe ñoc ñam, tanj kasa gamênjen to ñoc lêñtêpôê, tanj jana nanj kajalagac, mago amac ajam kauc ñam, tanj kasa gamênjen to ñoc lêñtêpôê, tanj jana nanj. ¹⁵ Amac amêtôc kôtôm ñamalacnênjen kauc. Aê kêmêtôc ñac tenj atom. ¹⁶ Aê embe jamêtôc binj, go ñoc mêtôc tau binjanô, gebe aê taucgenjen gamoa atom, ñac tanj kêsakinjen aê nanj, gèwiñ aê. ¹⁷ Teto gêc amac taôm nêm binjsu gebe ‘Binjen tanjen ñamalac luagêc sêwa sa kêpi tagenjen nanjen binjanô.’ ¹⁸ Aê tec gawa tauc ñam sa gamoa, mago Tamoc, tanjen kêsakinjen aê nanjen, gèwa aê sa gèwiñ.” ¹⁹ Tec êsèac sêsòm gèdèh enjen gebe “Tamam gêmóa ondoc.” Ma Jesu gèjô êsèac awenjen gebe “Amac ajala aê atom, tec ajala Tamoc atom. Embe ajala aê, oc ajala Tamoc êwiñ.”

²⁰ Biñ tonañ Jesu kêsôm gêmoa lôm dabuñ ma kêdôn lau gêmoa balêm, tañ kanom kékô nañ. Mago lau sêkam enj tôn atom gebe êné noc mênkêsa atom tagen.

Gamêñ tañ aê gabe lêna nañ, amac atôm gebe naasa atom

²¹ Go kêsôm gêdêñ êsêac kêtiam gebe “Aê jana ma amac oc ansom aê e amac êndu tonêm secgen. Gamêñ tañ aê jana nañ, amac atôm gebe naasa atom.” ²² Tec Juda sêsôm gebe “Moa e gebe êjainj tau, tec kêsôm gebe ‘Gamêñ tañ aê jana nañ, amac atôm gebe naasa atom’ nec me.” ²³ Go enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac anja elon, mago aê anja lôlôc. Amac anja nom tonec, mago aê anja nom tonec atom. ²⁴ Tec kasôm gêdêñ amac gebe Amac êndu tonêm secgen. Ma embe akêñ êwiñ gebe aê ñac tau tonec atom, oc amac êndu tonêm secgen.” ²⁵ Ma êsêac sêsôm gêdêñ enj gebe “Ma aôm asa.” Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Êtu asagenña aê jasôm biñ êndêñ amac ñapan. ²⁶ Aêñoc biñ jasôm êndêñ amac to jamêtôc amacña taêsam tec gêc. Ñac tañ kêsakinj aê gamêñ nañ, enj ñac biññanôña, ma biñ tañ ganô anja êné nañ, kasôm lasê gêdêñ ñamalac samob.”

²⁷ Enj kêsôm biñ kêpi Tama gêdêñ êsêac, mago nêñ kauc kêsa atom. ²⁸ Go Jesu kêsôm gebe “Êndêñ tañ anac Ñamalacnê Latu sa nañ, ajala gebe aê tau tonec. Aê gagôm tauc ñoc gêñ atom, gêñ tañ Tamoc kêdôn gêêdêñ aê nañ, tec kasôm. ²⁹ Ma ñac, tañ kêsakinj aê gamêñ nañ, tec gêwiñ aê. Enj gedec aê taucgêñ gamoa atom, gebe aê gagôm gêñ, tañ enj gêlic ñajam nañ, ñapanj tec gamoa.” ³⁰ Enj kêsôm biñ tonañ ma lau gwalêkinj sêkêñ gêwiñ enj.

Biññanô oc êngamboac amac su

³¹⁻³² Go Jesu kêsôm gêdêñ Juda, tañ sêkêñ gêwiñ enj nañ gebe “Amac embe amoa ñoc biñ ñalêlôm, oc atu aêñoc ñacseñomi ñanô “ma ajala biññanô e biññano tau enjamboac amac su.” ³³ Tec êsêac sêjo enj awa gebe “Abrahamnê ñawê aêac ma aêac atu lau teñ nêñ sakinjwaga atomanô, ma amboac ondoc tec kêsôm gebe ôngamboac aêac su.” ³⁴ Go Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Biññanô, aê jasôm tobiññanôgenj êndêñ amac gebe Ñamalac samob, tañ sêgôm sec nañ, têtú sec ñasakinjwaga. ³⁵ Sakñwaga oc êngôn andu endenj tônjenj atom, latu tec êngôn endenj tônjenj. ³⁶ Latu embe enjamboac amac su, ôc tec amoa nêñ lêtêgenj. ³⁷ Aê kajalagac gebe Abrahamnê wakuc amac, mago amac adib abe anac aê andu ñam gebe aêñoc biñ wackêsêp amacnêñ ñalêlôm atom. ³⁸ Gêñ tañ aê galic anja Tamocnê nañ, tec kasôm. Ma biñ, tañ amac anjô anja tameminê nañ, tec agôm amboac tonanjenj.”

³⁹ Ma êsêac sêjô enj awa gebe “Tamemai Abraham.” Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Embe Abrahamnê ñapalê amac, nañ anjôm gêñ atôm Abraham acgom, ⁴⁰ ma galoc amac adib abe anac aê êndu. Aê kasôm biññanô, tañ ganô anja Anôtônê nañ, gêdêñ amac, tec abe anac aê. Abraham gêgôm gêñ amboac tonañ atom. ⁴¹ Amac agôm tameminê genj.” Ma êsêac sêsôm gêdêñ enj gebe “Mockainj teñ kêka aêac lasê atom, aêac tamemai tagenj tec gêmoa, enj Anôtô.” ⁴² Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Anôtô embe amac tamemi, oc têtmtac êwiñ aê, gebe aê kasa anja Anôtônê, ma anja êné tec gamêñ. Tauc kakac tauc tec gamêñ nec atom. Ñac tau tônê kêsakinj aê gamêñ. ⁴³ Ambôac ondoc tec nêñ kauc kêsa kêpi aêñoc biñ atom. Ñam gebe amac akêñ tañem aêñoc biñ akêtôm atom. ⁴⁴ Amac tamemi Sadañ tau, ma sec, tañ kékac tameminê ñalêlôm nañ, abe anjôm ñanô êsa. Ñac tau tonañ têt andanjenj kêtú gêjac-ñamalac-ênduwaga ma

en gêmoa binjanô ñalêlôm atom, gebe binjanô gêc enja atom. Embe êsôm binjansan, oc êsôm tau nê gen, gebe dansantênato dansanmôkê en. ⁴⁵ Mago aê kasôm binjanô, tec akêj gêwiñ aê atom. ⁴⁶ Amacnêm asa oc eoc aêñoc geo ten lasê. Aê embe jasôm bljanô, ma amboac ondoc tec akêj êwiñ aê atom. ⁴⁷ Ñac tan anga Anôtônê nan, gêjô Anôtônê bin. Amac anga Anôtônê atom, tec anô ênê bin atom.”

Jesu agêc Abraham

⁴⁸ Juda sêjô en awa gebe “Aêac asôm gebe aôm ñac Samarianja ten, tec ñalau sec ten gêôc aôm nec. Aêac asôm jagêdên me masi.” ⁴⁹ Tec Jesu gêjô êsêac awen gebe “Ñalau sec ten gêôc aê atom. Aê katoc Tamoc sa, mago amac agôm aê êndu-êndugen. ⁵⁰ Tauc gasom waec atom. Ñac tan gesom ñoc waec ma kêmêtôc bin nan, tec gêmoa. ⁵¹ Binjanô, aê jasom tobinjanôgen êndên amac gebe Ñac ten embe êmansan aêñoc bin êtu tôn, oc êlic gêmacanô atom enden tônjen.” ⁵² Ma Juda sêsôm gêdên en gebe “Galoc aêac ajala ñanôgen gebe ñalau sec ten gêôc aôm. Abraham to propete sêmac êndu, mago aôm kôsôm gebe ‘Ñac ten embe êmansan aêñoc bin êtu tôn, oc ênsaê gêmacanô atom enden tônjen.’ ⁵³ Aôm kôlêlêc tamemai Abraham, tan gêmac êndu nan su me. Ma propete sêmac êndu. Aôm gobe ôngôm taôm amboac asa.” ⁵⁴ Tec Jesu gêjô êsêac awen gebe “Embe janôm tauc waec êsa, oc ñoc waec ñanô masi. Tamoc tan amac asôm gebe nêc Anôtô en nan, tec gêgôm aê waec kêsa. ⁵⁵ Amac ajala en atom, mago aê tec kajala enjac. Aê embe jasôm gebe Kajala en atom, oc jatu dansantêna ten jatôm amac. Mago aê kajala en tec kamasan ênê bin gamoa. ⁵⁶ Tamemai Abraham têtac ñajam gebe êlic aêñoc bêc e gêlic ma kêtusamuc.” ⁵⁷ Ma Juda sêsôm gêdên en gebe “Aôm nêc jala kêtôm 50 su atom, ma gôlic Abraham amboac ondoc.” ⁵⁸ Tec Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Binjanô, aê jasôm tobinjanôgen êndên amac gebe Abraham têna kêkôc en atomgen, ma aê gamoa.” ⁵⁹ Ma êsêac sejon poc sa sebe têtuc en. Tec Jesu kêtaiñ tau su anga lôm dabun kêsa awê gêja.

9

Ñac têna kêkôc en tomatapecgen mataano ñajam kêsa

¹ Jesu kêsêlên gêmoa e gêlic ñac ten têna kêkôc en tomatapecgen. ² Ma nê ñacsenjomi têtus kênac en gebe “Mêtêmôkê, asa gêgôm sec, ñac tau me têna agêc tama, tec têna kêkôc en tomatapecgen.” ³ Tec Jesu gêjô êsêac awen gebe “Ñac tau gêgôm sec atom. Têna agêc tama sêgôm sec atom. En matapec gebe Anôtônê kôm ten êtu awê êpi en. ⁴ Aêac tanam ñac, tan kêsakiñ aê nan, nê kôm êndên elenjanen. Ñakesec êsa nan lau ten oc sênam kôm ten atom. ⁵ Aê gamoa nom, tec katu nom tau ñaja.” ⁶ Kêsôm bin tonan ma kêkasôp kêsêp nom, go kêjaliñ e ñalemonoma jakêkên kêpi ñac tau mataanô, ⁷ go kêsôm gêdên en gebe “Ôna ma ônsanju taôm anga bugêjacton Siloam” (tanam ôkwi gebe “Ñac tan sêsakiñ en nan.”) Amboac tonan tec en gêja kêsagu tau su ma gêmu gêja tomatanô gêlic gamênjen. ⁸ Ênê lau sackapoagêdô gêdên tauja to êsêac, tan gêmunenjêlêc en ketenketen gêñ nan, sêsôm gebe “Ñac tan gêñ gôn ketenketen gêñ nan, ñac tau tonec me masi.” ⁹ Tec ñagêdô sêsôm gebe “Aec, ñac tau tonec.” Ma ñagêdô sêsôm gebe “Masi, ñac ten, tan lanjanô kêtôm tau nan.” Ma ñac tau kêsôm gebe “Aê tau tonec.” ¹⁰ Go êsêac sêsôm gêdên en gebe “Asagen gêgôm matamanô kêpoa lasê.” ¹¹ Ma en gêjô Êsêac awen gebe “Ñamalac

tañ sêsam enj gebe Jesu nan, këlalinj lemoñ mênjkêkênj kêpi matocanô. Go kêsôm gêdênj aê gebe ‘Ôna Siloam ma ônsanju taôm.’ Tec aê gaja kasagu tauc e matocanô kêpoa lasê.”¹² Ma êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Ma ñac tau gêmoa ondoc.” Enj kêsôm gebe “Aê gajam kauc.”

Parisai sêkip enj mataanô ñajam kêsa ñalênj sa

¹³ Ma êsêac sêwê ñac, tañ gêmunjenj matapec nan, dêdênj Parisai sêja, ¹⁴ gebe Jesu kêjalinj lemoñ ma gêgôm enj mataanô kêpoa lasê tonanj gêdênj sabat tenj. ¹⁵ Go Parisai têtû kênac enj kêtiam kêtû mataanô kêpoa lasênja. Ma enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Ñac tau kêkênj nom ñalemoñ kêpi matocanô ma kasagu tauc, tec matocanô galic gamênj.” ¹⁶ Tec Parisai ñagêdô sêsôm gebe “Ñac tonanj anja Anôtônê atom, gebe gêjam dabunj sabat atom.” Ma ñagêdô sêsôm gebe “ñac sec tenj oc êngôm gênjalô kapôênj tônê ñai amboac ondocgenj.” Ma sêwa tauñ kêkôc. ¹⁷ Ma sêsôm gêdênj matapec kêtiam gebe “Ma aôm taôm oc ôsôm binj amboac ondoc êpi ñac, tañ gêgôm matamanô kêpoa lasê nanj.” Tec enj kêsôm gebe “Enj propete tenj.”

¹⁸ Juda sêkênj gêwinj gebe enj gêmunjenj matapec ma galoc mataanô kêpoa lasê nanj atom e sêmôêc ñac, tañ mataanô kêpoa lasê nanj, têna agêc tama. ¹⁹ Ma têtû kênac êsêagêc gebe “Amagêc latômi, tañ asôm gebe têna kêkôc enj tomatapecgenj nanj, ñac tau tonec me. Ma amboac ondoc tec galoc mataanô gêlic gamênj.” ²⁰ Ma têna agêc tama sêjô êsêac awenj gebe “Aêagêc ajala gebe latunj enj, tañ têna kêkôc enj tomatapecgenj. ²¹ Mago mataanô gêlic gamênj ñalênj tec aêagêc ajam kauc. Ma ñac tañ gêgôm enj mataanô kêpoa lasê nanj, aêagêc ajam kauc enj amboac tonanj. Atû kênac enj. Enj kêtû kapôênj sugac, tau êsôm nê binj.” ²² Têna agêc tama sêsôm amboac tonanj kêtû têtêc Judanja, gebe Juda sêsôm binj kêpi tagenj gebe “Ñac tenj embe êsam Jesu gebe Kilisi,” nanj têtinj enj su anja gôlôacnênj. ²³ Têna agêc tama têtêc tonanj, tec sêsôm gebe “Enj tau kêtû kapôênj sugac, atû kênac enj tau.”

²⁴ Amboac tonanj sêmôêc ñac, tañ gêmunjenj matapec nanj, kêtû luagêcña ma sêsôm gêdênj enj gebe “Otoc Anôtô sa. Aêac ajala gebe ñac tônê enj ñac sec.” ²⁵ Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Enj embe ñac sec, oc janam kauc. Tagenj tonec tec kajala gebe gêmunjenj matocpec, mago galoc galic gamênj.” ²⁶ Ma êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Enj gêgôm asagenj gêdênj aôm. Enj gêgôm matamanô kêpoa lasê ñalênj amboac ondoc.” ²⁷ Enj gêjô êsêac awenj gebe “Kasôm gêdênj amacgac mago akênj tanjem atom. Abe anjô asagenj êtiam. Amac abe atû ênê ñacsenjomi awinj me.” ²⁸ Ma êsêac sêbu enj ma sêsôm gebe “Aôm tec kôtu ênê ñacsenjom, ma aêac tec atû Mosenê ñacsenjomi. ²⁹ Aêac ajalagac gebe Anôtô kêsôm binj gêdênj Mose. Mago ñac tônê tec ajam kauc ênê ñam.” ³⁰ Tec ñac tau gêjô êsêac awenj gebe “Tonanj gênj kainj tenj gebe amac ajam kauc ênê ñam, mago gêgôm matocanô kêpoa lasêgoc. ³¹ Aêac tajala gebe Anôtô kêkênj tanja gêdênj lau sec atom. Mago ñac tenj embe êsap Anôtô tôñ ma êngôm ênê binj ñanô êsa, nanj Anôtô oc êkênj tanja enj. ³² Gêdênj andanjenj e mêngêdênj galoc aêac tanjô ñac tenj gêgôm ñac, tañ têna kêkôc enj tomatapecgenj nanj, mataanô kêpoa lasê ñawae tenj atomanô. ³³ Embe ñac tônê anja Anôtônê atom, oc êtôm gebe êngôm gênj tenj atom.” ³⁴ Tec êsêac sêjô enj awa gebe “Tênam kêkôc aôm tosec samucgenj ma gobe ôndônj aêac me.” Ma têtinj enj kêsa gêja.

³⁵ Jesu gênjô têtinj enj kêsa ñawae, go gêdênj tañ kêtap ñac lau sa nanj, kêsôm gebe “Aôm kôkênj gêwinj Ñamalacnê Latu me masi.” ³⁶ Ma ñac tau gêjô

en awa gebe “Apômtau, en asa gebe jakêñ êwiñ en.” ³⁷ Tec Jesu kêsôm gédêñ en gebe “Aôm gôlic enjac. En ñac tau, tañ gêjam biñgañm gédêñ aôm gêmoa.” ³⁸ Ma ñac tau kêsôm gebe “Apômtau, aê kakêñ gêwiñ.” Ma kêpôn aduc gédêñ en. ³⁹ Go Jesu kêsôm gédêñ en gebe “Aê gamêñ nom tonec gebe jamêtôc ñamalac, gebe êsêac, tañ sêlic gamêñ atom nañ, sêlic gamêñ, ma êsêac, tañ sêlic gamêñ sêmoa nañ, matenpec êsa.” ⁴⁰ Parisai tañ sêmoa sêwiñ en nañ, ñagêdô sêñô biñ tonañ ma sêsôm gédêñ en gebe “Aêac matenpec amboac tonañ me.” ⁴¹ Tec Jesu kêsôm gédêñ êsêac gebe “Amac embe matenpec, go sec ênêc amacña atom. Mago galoc asôm gebe ‘Aêac alic gamêñ,’ tec nêc sec kêsap amac tôn.”

10

Jesu kêtú ñacgejob ñajam

¹ “Biññanô, aê Jasôm tobiññanôgen êndêñ amac gebe Ñac tañ kêsô dombanêñ sapa gêja, mago kêsô sacgêdôña atom, kêgêli paliñ-paliñgen nañ, kêtú ñacgenjen to kêjañgowaga ten. ² Ma ñac tañ kêsô sacgêdôña nañ, tec dombanêñ ñacgejob en. ³ Ñacgejobsacgêdôwaga gêlêc katam su gédêñ en, ma domba sêñô en awa ma en gêmôêc nê domba kêsam êsêacnêñ ñaêgen, ma gêwê êsêac ña sêja. ⁴ Kêkêñ nê domba sêsa awê su, go tau kêsêlêñ gêmuñ ma domba têdaguc en, gebe sêjala ênê awagac. ⁵ Ñac jaba ten oc têdaguc en atom, oc sêc en, gebe sêjala lau jaba awen atom.” ⁶ Biñgôlin tonañ Jesu kêsôm gédêñ êsêac, ma biñ tau, tañ kêsôm gédêñ êsêac nañ, sêlala ñam atom.

⁷ Go Jesu kêsôm biñ kêtiam gebe “Biññanô, aê jasôm tobiññanôgen êndêñ amac gebe Aê katu domba ñasacgêdô. ⁸ Lau samob, tañ sêmuñ aê sêmên nañ, genjen têna to kêjañgowaga. Tagen domba sêkêñ tanen êsêac atom. ⁹ Aê katu ñasacgêdô. Ten embe êsô aênagen êna, oc ênam en kêsî. En êsô êsa ma êtap nê gên êlôm taunja sa. ¹⁰ Genjen têna gêmên kêtú gên tagen tonecña gebe ênam genjen to êmbuc ma ensenjen. Aê gamêñ gabe êsêac sêmoa maten jali ma nêñ gên êlêsuc êsêacgen.

¹¹ “Ñacgejob ñajam tau aê. Ñacgejob ñajam tau êmac êndu êjô domba su. ¹² Ñac tañ gêjôb kêtú awañja nañ, en ñacgejob ñanô atom, ma domba têtú ênê gên atom. En êlic kêam sec êmên, oc êwi domba siñ ma êc êna, ma kêam sec mênêñac to ênam domba tau salin-salin. ¹³ En gejob kêtú awañja, tec gê go domba tau atom. ¹⁴ Ñacgejob ñajam aê, tec kajala ñoc gên ma ñoc gên sêjala aê, ¹⁵ kêtôm Tamoc kêjala aê ma aê kajala Tamoc. Ma aê jamac êndu jajô domba su. ¹⁶ Aênoc domba ñagêdô sêmoa. Êsêac anja ton sapa tonecña atom. Amboac tonañ kôm tonec gêjac aê ñawae gebe jawê êsêac sêmên e sêñô aê aoc têtú ton tagen ma ñacgejob tagen. ¹⁷ Aê jamac êndu gebe janğôn matoc jali êtiam. Kêtú biñ tonañja Tamoc têtac gêwiñ aê. ¹⁸ Ñac ten êkôc matoc jali su anja aênoc atom, tauc jakêñ êna. Natau aê tec jakêñ êna, ma natau aê tec jakôc su êtiam. Tamoc kêjatu aê gebe amboac tonañ.”

¹⁹ Ma Juda sêwa taun kêkôc kêtiam kêtú biñ tonañja. ²⁰ Êsêacnêñ gwalêkin sêsôm gebe “Ñalau sec ten gêgôm en, tec kêtú meloc. Amac akên tanem en êtu asagenja.” ²¹ Ma ñagêdô sêsôm gebe “Ñac tonalau sec ten oc êsôm biñ amboac tonañ atom. Nalau sec ten kêtôm gebe êngôm matenpec maten êlêc me.”

Juda têtin Jesu su

²² Kêdabin om-sêjac-kawi-lôm-dabunja anja Jerusalem ma komô. ²³ Ma Jesu kêsêlêñ gêmoa lôm dabun gêmoa Salomonê lôm sêlêb. ²⁴ Tec Juda sêgi

enj auc ma sêsôm gêdêj enj gebe “Aô, aôm gobe aêac amoa totêntac lulu e êndêj ondocgenj. Aôm embe Kilisi tau, nanj ôsôm lasê êndêj aêac.” ²⁵ Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Aê kasôm gêdêj amacnac, mago amac akêj gêwiñ atom. Kôm tanj gagôm gajam Tamoc lanjô nanj, gêwa aê sa su. ²⁶ Ma amac akêj gêwiñ atom, gebe amac anja aêñoc dombanêj atom. ²⁷ Aêñoc domba sêjô aê aoc ma aê kajala êsêac ma tédaguc aê. ²⁸ Aê oc jakêj êsêac sêngôj materj jali tenjenj. Êtôm têm samob oc sênaña atomanô ma tenj oc êjanjo êsêac su anja aê lemoc atom. ²⁹ Tamoc tanj kêkêj êsêac gêdêj aê nanj, kêlêlêc samob su, ma ñac tenj kêtôm gebe êjanjo êsêac su anja Tamoc lêma atom. ³⁰ Aêagêc Tamoc atu ñanô tagenj.”

³¹ Tec Juda sejoñ poc sa kêtiam sebe têtuc enj êndu. ³² Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Aê katôc kôm ñajam taêsam anja Tamocnê gêdêj amac alic, mago kêtû kôm tonanj ñai ñaondocña tec abe atuc aê êndu.” ³³ Go Juda sêjô enj awa gebe “Aêac abe atuc aôm êndu kêtû kôm ñajam tenña atom, kêtû binj alôb-alôbña to kêtû aôm ñamalac, mago gôboac taôm kôtu Anôtôña.” ³⁴ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Teto gêc amacnêm binjsu gebe ‘Aê kasôm gebe amac anôtôi.’ Teto gêc me masi. ³⁵ Enj kêsam lau, tanj Anôtônê binj gêdêj êsêac nanj, gebe anôtôi. Binj tanj teto gêc nanj, dansenj su atom. ³⁶ Aê kasam tauc gebe Anôtônê Latu aê. Ma amboac ondoc amac asôm gêdêj aê, tanj Tamoc gêjam dabunj aê e kêsakiñ aê kasêp nom gamêj nanj, gebe Kôsôm binj alôb-alôb. ³⁷ Embe janam Tamocnê kôm atom, go akêj êwiñ aê atom. ³⁸ Mago embe janam kôm tau, ma amac embe akêj êwiñ aê atom, nanj akêj êwiñ kômgenj ma ajala to nêm kauc êsa gebe Tamoc gêmoa aê ñalêlôm ma aê gamoa Tamoc ñalêlôm.” ³⁹ Tec êsêac sebe sêkam enj tøj êtiam, mago enj gêwê êsêac lemenj sa.

⁴⁰ Go gelom Jordan ñamakenj ônêña kêtiam jagêmoa gamêj, tanj gêmunjenj Joan kêsagu lau nanj. ⁴¹ Ma lau taêsam dêdêj enj sêja ma sêsôm gebe “Joan gêgôm gêñtalô tenj atom, mago binj samob, tanj Joan kêsôm kêpi ñac tonec nanj binjnanô.” ⁴² Amboac tonanj lau taêsam sêkêj gêwiñ enj anja tônê.

11

Lasara gêmac êndu

¹ Ñac tenj, nê ñaê Lasara, gêmac gêc Maria agêc têwao Marta nêj malac Betania. ² Maria nanj genj oso Apômtau ña gêñmalu ma gêburj ênê akainj ña môkêlauñ nanj, lu ñac Lasara êmac gêc. ³ Tec luoagêc sêsakiñ binj gêdêj Jesu gebe “Apômtau, ôlic acgom, ñac tanj têmtac gêwiñ enj nanj, tec gêmac gêc.” ⁴ Jesu gêjô binj tonanj ma kêsôm gebe “Tonanj gêmac êmac ênduña atom, êgôm enj gebe Anôtônê wae êsa. Ma Anôtô êwaka Latunê wae sa êwiñ.”

⁵ Jesu têtac gêwiñ Marta agêc lasio ma Lasara. ⁶ Enj gêjô gêmac tonanj ñawae su, mago gêngôj gamêj, tanj gêmoa nanj, e bêc luagêc gêjaña acgom. ⁷ Go kêsôm gêdêj nê ñacsenjomi gebe “Aêac tamu tana Judaia êtiam.” ⁸ Tec ñacsenjomi sêsôm gêdêj enj gebe “Mêtêmôkê, galocgenj Juda sebe têtuc aôm ña poc êndu, ma gobe ômu ôna tônê êtiam me.” ⁹ Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Bêc samuc tenj kêtôm ockatu ñasawa 12. Ñac tenj embe êsêlêj êndêj ocgenj, oc êndiñ akainj êpi gêj tenj atom, gebe êllc ñawê nom tonecña. ¹⁰ Ñac tenj embe êsêlêj êndêj êmbêc, oc êndiñ akainj, gebe ñawê gêc ênê ñalêlôm atom.” ¹¹ Enj kêsôm tonanj su acgom, go kêsôm gêdêj êsêac gebe “Aêacnêj ñac Lasara gêc bêc su, tec gabe najanju enj.” ¹² Ma ñacsenjomi sêsôm gêdêj enj gebe “Apômtau, embe ênêc bêc, oc ênam enj sa nanj.” ¹³ Binj tonanj Jesu

kêsôm kêpi Lasara gêmac êndu, mago êsêac seboc enj kêsôm kêpi tanêc bêc talêwanj taunja. ¹⁴ Tec Jesu kêsôm lasê gêdêj êsêac gebe “Lasara gêmac êndu. ¹⁵ Aê têtac njam gebe gamoa enj njagala atom kêtû amacnja, gebe akêj êwiñ. Amboac tonanj dandêj enj tana.” ¹⁶ Ma Tom, tanj sêsam enj gebe Ôlinbôm nanj, kêsôm gêdêj ênê njacsenomi njagêdô gebe “Dawin enj tanamanj, gebe tamac êndu dawin enj.”

Jesu kêtû dandi sa to danjônj materj jali njam

¹⁷ Jesu gêô lasê ma kêtap sa gebe Lasara gêc sêlêlôm bêc aclê su. ¹⁸ Betania tonanj gêc Jerusalem njagala, intêna tau kêtôm ockatu njasawa tagenj. ¹⁹ Tec Juda gwalêkinj dêdêj Marta agêc Maria sêja-sebe sênac êsêac têtac tôj êtu luninja. ²⁰ Marta gêjô Jesu gêmêj njawae ma kêpuc enj tôjtônj gêja, ma Maria gacgenj gêngônj andu. ²¹ Marta kêsôm gêdêj Jesu gebe “Apômtau, aôm embe ômoa tonec, luc oc êmac êndu atom. ²² Ma kajala gêwiñ gebe Aôm embe otenj gêj tenj êndêj Anôtô, oc Anôtô êkêj êndêj aôm.” ²³ Ma Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Lômjac oc êndi sa.” ²⁴ Marta kêsôm gêdêj enj gebe “Aê kajalagac gebe êndêj bêc njamu êndêj tanj njacmatê sêndi sa nanj, enj oc êndi sa êwiñ.” ²⁵ Tec Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Sêndi sa to sêngônj materj jali njam aê. Nac tanj êkêj êwiñ aê nanj, êmac êndumanj, tagenj oc êngônj mata jali. ²⁶ Lau samob, tanj sêmoa materj jali ma sêkêj gêwiñ aê nanj, sêmac êndu atomanô, sêmoa tenjenj. Kôkêj gêwiñ binj tonec me masi.” ²⁷ Ma awê tau kêsôm gêdêj enj gebe “Aec, Apômtau, aê kakêj gêwiñ gebe Kilisi Anôtônê Latu, tanj êmêj nom nanj aôm.”

Jesu kêtanj

²⁸ Marta kêsôm binj tonanj su ma jagêmoêc lasio Maria mênkêsôm kelecgenj gêdêj enj gebe “Mêtêmoêc tec gêmooa ma gêmôêc aôm.” ²⁹ Maria gêjô e gêdi sa ôb tagenj gêdêj Jesu gêja. ³⁰ Jesu gêô lasê malaclêlôm atom, gacgenj gêmooa gamêj, tanj Marta jagêdac enj nanj. ³¹ Juda tanj sêjac Maria têtac tôj sêngônj andu sêwiñ nanj, sêlic enj gêdi sebenj kêsa gêja ma têdaguc enj, seboc enj êna sêô ma êtanj anja tônê.

³² Maria gêja e gêô lasê gamêj, tanj Jesu gêmooa nanj, jagêlic enj ma gêu tau jagêc enj akaiñja, go kêsôm gêdêj enj gebe “Apômtau, aôm embe ômoa tonec ma luc oc êmac êndu atom.” ³³ Jesu gêlic êsêac to Juda, tanj sêwiñ tauñ sêmêj nanj, têtanj e atê gêmô enj ma kêlênim tau. ³⁴ Go Jesu kêsôm gebe “Amac atoc njac tau gêc ondod.” Ma êsêac sêsôm gêdêj enj gebe “Apômtau, ômôêj, go ôlic.” ³⁵ Jesu matasulu kêsa ³⁶ ma Juda sêsôm gebe “Alic acgom, têtac gêwiñ enj njanôgoc.” ³⁷ Ma êsêacnêj njagêdô sêsôm gebe “Nac tau, nanj gêgôm matapec mata gêlac nanj, oc kêtôm gebe ênam Lasara sa e êmac êndu atom me masi.”

Jesu gêju Lasara mata jali kêsa kêtiam

³⁸ Jesu atê gêmô enj kêtiam e gêô lasê sêô. Ma sêô tau nanj pocgêsunj, tec sêkêj poc tapa gêsanj auc. ³⁹ Tec Jesu kêsôm gebe “Akac poc tapa su.” Ma njac gêmac nê luu Marta kêsôm gêdêj enj gebe “Apômtau, njasu kêsa gebe gêc bêc aclê su.” ⁴⁰ Tec Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Aê kasôm gêdêj aôm, embe ôkêj êwiñ, oc ôlic Anôtônê njawasi. Kasôm me masi.” ⁴¹ Go sêkac poc su, ma Jesu mata gedec ma kêsôm gebe “Tamoc, aê gajam danje aôm gebe kôkêj tanjam aêgac. ⁴² Aê kajalagac gebe kôkêj tanjam aê gedênj tönjenj. Mago kasôm binj tau kêtû lau tec sêkôsêkô necnja, gebe sêkêj êwiñ aôm kôsakinj aê gamêj.” ⁴³ Kêsôm binj tonanj su ma gêmôêc njawa kapôênj gebe “Lasara,

ôsa ômôêŋ.” ⁴⁴ Ma ŋacmatê kêsa toobo, nan si en akain to lêma tôn, ma toobo waenŋa, nan sêkwa en lanôanô auc nanŋen gêmêŋ. Go Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Anŋamboac en su ma akêŋ en êna.”

Lau dabuŋsêga to Parisai sêkic Jesunê bin

(*Mat 26:1-5; Mar 14:1-2; Luk 22:1-2*)

⁴⁵ Juda tan dêdêŋ Maria nan, nêŋ taêsam sêlic Jesu gêgôm gêŋ tonan e sêkêŋ gewiŋ en. ⁴⁶ Ma nêŋ ŋagêdô dêdêŋ Parisai jatedôŋ gen, tan Jesu gêgôm nan, ŋawae gêdêŋ êsêac. ⁴⁷ Tec lau dabuŋsêga to Parisai sêkac laumata sa ma sêsôm gebe “Aêac danŋôm amboac ondoc. Ŋac tônê tec gêgôm gêŋtalô taêsam. ⁴⁸ Aêac embe talicgen ma êŋgôm nê gêŋ, oc lau samob sêkêŋ êwiŋ en ma Rom mênŋsêjanŋo aêacnêŋ gamêŋ tolaugen su.” ⁴⁹ Ma êsêacnêŋ ŋac ten, nê ŋaê Kaiapa, tan kêtû ŋac dabuŋsêga gêdêŋ jala tonan gêmoa nan, kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amac ajam kauc bin. ⁵⁰ Ma nêŋ kauc kêsa kêpi bin tonec atom gebe Ŋac tagen êmac êndu êjô lau, go êmoasiŋ amac êlêlêc lau samob sênaŋa su.” ⁵¹ Bin tonan en kêsôm tau nê bin atom. En kêtû ŋac dabuŋsêga gêdêŋ jala tonan gêmoa, tec geoc ŋalô tonan lasê kêpi Jesu êmac êndu êjô lauŋa. ⁵² En oc êmac êndu êjô lau tecenanŋen atom, en êkaton Anôtônê lau samob, tan sêŋgôn palip-palipgen nan, sa sêpi tagen amboac tonan. ⁵³ Gêdêŋ bôc tonan êsêac sêjac m sêkic êna bin sênac en ênduŋa. ⁵⁴ Tonan su ma Jesu kêsêlêŋ gêmoa awê kêsêp Juda ŋalêlôm kêtiam atom, kêtaiŋ taugen anŋa tonan gêja malac ten, ŋaê Epraim gêc kêsi gamêŋ sawaŋa, jatônê ŋacsenŋomi sêmoa tonan.

⁵⁵ Judanêŋ Pasa kêdabin, tec lau taêsam anŋa gamêŋ tonan sêpi Jerusalem sêja sêmuŋ Pasa ŋanoc, sebe sênac dabin tauŋ. ⁵⁶ Êsêac sêsôm Jesu sêmoa lôm dabuŋ ma sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe “Amac abe amboac ondoc, abe en oc êmêŋ êlic om êwiŋ me.”

Lau dabuŋsêga to Parisai sêjatu bin gebe “Ŋac ten embe êjala gamêŋ, tan Jesu gêmoa nan, go êsôm lasê gebe sêkôc en tôn.”

12

Maria gen oso Jesu

(*Mat 26:6-13; Mar 14:3-9*)

¹ Pasa atom tagen, bec 6gen gêc, tec Jesu gêô lasê Betania. Lasara tan Jesu gêŋu en sa anŋa ŋacmatênêŋ nan, gêmoa malac tonan. ² Êsêac seno moasiŋ gêdêŋ en anŋa tonan, tec Marta gêjam sakin gêŋ ma Lasara gen gêŋ gêŋgôn gêwiŋ êsêac. ³ Go Maria kêkôc bu ŋamalu, tan ŋaôli kapôêŋ nan, kekec ten mênŋen oso Jesu akain ma gêbuŋ en akain ŋa môkêlauŋ e bu tau ŋamalu kêpôn popoc kêkôc andu tonan ŋalêlôm. ⁴ Tec ênê ŋacsenŋominêŋ ten, Juda Isariot, tan gebe eoc en lasê nan, kêsôm gebe ⁵ “Amboac ondoc sêkêŋ bu tau gêdêŋ lau sêjam ôli ŋa denari 300 atom, gebe sêkêŋ ŋaawa êndêŋ lau ŋalêlôm sawa.” ⁶ En taê gêjam lau ŋalêlôm sawa, tec kêsôm bin tonan nec atom. En ŋacgenŋen tec kêbic êsêacnêŋ kanom, ma gêŋ tan lau sêkêŋ kêsêp nan, en kêkôc sa. ⁷ Tec Jesu kêsôm gebe “Ondec enŋen, en gêjam dôŋ aêŋoc bec sênsuŋ aêŋa. ⁸ Lau ŋalêlôm sawa tec sêŋgôn sêwiŋ amac ŋapan, ma aê oc jangôn jawiŋ amac ŋapan atom.”

Sêkic Lasaranê bin

⁹ Judanêŋ lau taêsam sêŋô en gêmoa tonan ŋawae tec sêja, mago sêja kêtû Jesu taugenŋa atom, sebe sêlic Lasara, tan Jesu gêŋu en sa anŋa ŋamatênêŋ

nanj êwiñ. ¹⁰ Lau dabuñsêga sêkic binj gebe sênac Lasara êwiñ, ¹¹ gebe Juda taêsam sêja kêtû enja e sêkêñ gêwiñ Jesu.

Jesu kêsô Jerusalem gêja

(*Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Luk 19:28-40*)

¹² Njagelenj ma lau taêsam, tanj sêô lasê kêtû omña nanj, sêñô Jesu êna Jerusalem njawae, ¹³ tec sêôc tômtômlauñ sêpuc enj tôñtôn sêja ma sêmôêc gebe “Osana, alanem enj, nanj gêmênj gêjô Apômtau lanjô nanj, to Israelnênj kin,” ¹⁴ Jesu kêtap donki njalatu tenj sa ma gêñgônj njaô kêtôm teto gêc gebe ¹⁵ “Sion Latuo, ôtêc taôm atom.

Ôlic acgom. nêmm kinj gêñgônj donki njalatu tenj njaô gêdênj aôm gêwac.”

¹⁶ Gêdênj tonanj Jesunê njacsenjomi sêjala binj tonanj njam atom. Mago gêdênj tanj Jesu kêkôc nê njawasi sa su nanj, ac taênj gêjam gebe binj tònê teto kêpi enj. tec sêgôm njanô kêsâ amboac tonanj, ¹⁷ Lau tanj sêwiñ enj gêdênj gêmôêc Lasara anja sêô ma gêñu enj sa anja njacmatênênj nanj, tec sêsôm binj tau lasê. ¹⁸ Amboac tonanj lau sêpuc enj tôñtôn sêja, gebe sêñô enj gêgôm gêñtalô tonanj njawaeagac. ¹⁹ Ma Parisai sêsôm gêdênj tauñ gebe “Kec, amac alicgac, amacnêmm binj njanô masi, lau samob jatêdaguc enjenj.”

Helen njagêdô sebe sêlic Jesu

²⁰ Ma Helen njagêdô sêwiñ êsêac, tanj sêpi Jerusalem sêja nanj, sebe tetenj mec êndênj om. ²¹ Lau tau dêdênj Pilip anja Betsaida Galiliana sêja ma tetenj enj gebe “Apômtau, aêacmênj abe alic Jesu.” ²² Tec Pilip jakêsôm gêdênj Andrea ma Andrea agêc Pilip jasêsôm gêdênj Jesu. ²³ Ma Jesu gêjô êsêagêc awenj gebe “Njanoc kêdabinjgac gebe Njamalacnê Latunê njawasi êsa. ²⁴ Binjanô, aê jasôm tobijnjanôgenj êndênj amac gebe Janjom njawê embe êsêp nom atom, oc êtu palê atom ma tau ênêc. Êtu palê acgom, go ênam njanô taêsam. ²⁵ Nac tanj têtac gêwiñ gebe êmoa mata jali nanj, oc ênam sapu. Ma nac tanj têtac gedec tau gebe êmoa mata jali anja nom tonec nanj, oc êmoasinj enj êñgônj mata jali tenjenj. ²⁶ Tenj embe ênam sakinj aê, nanj êndanjguc aêmanj ma gamênj, tanj aê janjgônj nanj, njoc sakinjwaga oc êñgônj êwiñ. Tenj embe ênam sakinj aê, nanj Tamoc oc etoc enj sa.

Jesu gêwa tau sa gebe êmac êndu

²⁷ “Galoc aênjoc katuc kêlênim tau, ma jasôm binj amboac ondoci. Jasôm gebe ‘Tamoc, ônam aê kêsî êndênj noc tonec me.’ Masianô, aê gamênj kêtû noc tonecña. ²⁸ Tamoc, ôñgôm nêmm njâê njawae êsa.” Ma binj tenj kêsâ anja undambê gêmênj gebe “Aê gagôm njawae kêsagac, ma oc janjgôm njawae êsa êtiam.” ²⁹ Lau tanj sêkô nanj, sêñô e sêsôm gebe “Wapap gêjac.” Ma njagêdô sêsôm gebe “Anjela tenj kêsôm binj gêdênj enj.” ³⁰ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Awa tònê kêsâ kêtû aênja atam, kêsâ kêtû amacña. ³¹ Galoc nom tonec njatêmm mêtôcña. Galoc Anôtô êtijn nom tonec njatau êsa êna. ³² Ma embe sêsuñ aê sa anja nom, oc jaê êsêac samob sa dêndênj aê sêmênj.” ³³ Binj tonanj enj kêsôm gebe êwa nê êmac êndu njalênj sa. ³⁴ Tec lau sêjô enj awa gebe “Aêac tec anjô gêc binjsu gebe Kilisi tau oc êmoa tenjenj. Ma amboac ondoci aôm kôsôm sêsuñ Njamalacnê Latu sa acgom. Njamalacnê Latu tonê asa.” ³⁵ Go Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Ja tau oc êwê amac njasawa saunjenj ôwiñ. Asalênj atôm lau, tanj ja gêwê êsêac nanj, gebe njakesec êtap amac sa atom. Nac tanj kêsêlênj gêmoa njakesec njalêlôm nanj, gêjam kauc gamênj, tanj

gebe êna nan. ³⁶ Ja tec gêwê amac gêmoa. Amboac tonan akêñ êwiñ ja tau gebe atu ñawê latui.”

Juda sêkêñ gêwiñ Jesu atom

Jesu kêsôm biñ tonan su ma gêja kêsiniñ tau gêdêñ êsêac. ³⁷ Enj gêgôm gêñtalô kapôên taêsam êsêac sêlic, mago sêkêñ gêwiñ enj atom, ³⁸ gebe propete Jesaia nê biñ êtu anô gebe

“Apômtau, asa lau sêkêñ gêwiñ aêacma jaen, ma Apômtau geoc nê lêma ñañaclai lasê gêdêñ asa.”

³⁹ Amboac tonan êsêac têtôm gebe sêkêñ êwiñ atom gebe Jesaia kêsôm tenj gêwiñ gebe

⁴⁰ “Enj kêpô êsêac matenânô ôkwi

to gêjac kapoac êsêac e nêñ ñalêlôm ñadani kêsa,

gebe matenânô sêlic gêñ atom

to gêñ ñalêlôm sêjala biñ atom ma sênam tauñ ôkwi atom,

e jañgôm êsêac ñajam êsa atom.”

⁴¹ Biñ tonan Jesaia kêsôm gebe gêlic Jesunê ñawasi to gêwa enj sêñjac.

⁴² Biñ tonan gêc, mago kasêganêñ taêsam sêkêñ gêwiñ enj, tagenj sêsôm lasê atom kêtû Parisainja gebe têtiniñ êsêac su anja gôñacnêñ atom. ⁴³ Lau tonan ñai têtac gêwiñ waen, tanj gêc ñamalacña nan, kêlêlêc waen, tanj gêc Anôtônja nan su.

⁴⁴ Jesu gêmôêc gêc awêgenj gebe “Ñac tanj kêkêñ gêwiñ aê nan, kêkêñ gêwiñ aê atom, kêkêñ gêwiñ ñac, tanj kêsakinj aê gamêñ nan. ⁴⁵ Ma enj tanj gêlic aê nan, gêlic ñac, tanj kêsakinj aê gamêñ nan. ⁴⁶ Aê ja tec gamêñ nom, gebe ñamalac samob, tanj sêkêñ gêwiñ aê nan, nêñ tenj êmoa ñakesec atom.

⁴⁷ Ma ñac tenj embe êñô aêñoc biñ ma êmansañ atom, nanj aê oc jamêtôc enj atom, gebe aê gamêñ gabe jamêtôc lau nomña atom, gamêñ gabe janam lau nomña kêsi. ⁴⁸ Ñac tanj kêpô aê sinj ma kêkôc ñoc biñ sa atom nan, kêtap nê ñac-êmêtôc-enjwaga sa. Biñ tanj kasôm nan, êmêtôc enj êndêñ bêc ñamuña,

⁴⁹ gebe aê kasôm tauc ñoc biñ atom, Tamoc tau, tanj kêsakinj aê gamêñ nan, kêjatu aê kêtû biñ, tanj jasôm to jawa sa nanña. ⁵⁰ Ma aê kajala gebe êné jatu kêtû danjôn materj jali tenjenj ñam. Amboac tonan biñ, tanj gawê sa nan, gawa sa kêtôm Tamoc kêsôm gêdêñ aê.” *

13

Jesu kêkwasiñ nê ñacseñomi enj kainj

¹ Om Pasa kêdabinj su ma Jesu kêjala nê noc êwi nom tonec sinj êndêñ Tama ênanja gêsun sa. Enj têtac gêwiñ nê lau, tanj sêmoa nom nan ñanô, ma têtac gêwiñ êsêac e gêjac dabinj kêpi nê ñacseñomi. ² Êsêac senj gêñ sêñgônj ma Sadanj kêbaliñ biñ kêsêp Simon Isariot latu Juda su, gebe eoc Jesu lasê. ³ Jesu kêjala gebe Tama kêkêñ gêñ samob kêsêp enj lêma to kêjala gebe mênkêsa anja Anôtônê ma oc êmu êndêñ Anôtô êna êtiam, ⁴ tec gêdi sa anja tebo ma kêkôc nê ñakwê ñaônja su ma kêkôc obo sakinjña jakêjandinj.

⁵ Go kêkêc bu kêsêp laclu jagêjac m kêsagu ñacseñomi enj kainj ma gêbuñ ña obo, tanj kêjandinj nan. ⁶ Gêgôm e jakêsa Simon Petere, go ñac tau kêsôm gêdêñ enj gebe “Apômtau, aôm gobe ônsañgu aê ockainj me.” ⁷ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Gêñ tanj galoc gagôm nan, gôjam kauc malôgenj go ôjala.” ⁸ Ma Petere kêsôm gêdêñ enj gebe “Masianô, aôm ônsañgu aê

* **12:50:** Denari tagenj kêtû komwaganenj ñaoli bec tagenjña.

ockainj atomanô.” Jesu gêjô enj awa gebe “Aê embe jansaŋgu aôm atom, oc ôwê kainj aê atom.”⁹ Ma Simon Petere kêsôm gêdêj enj gebe “Apômtau, amboac tonaj ockainjenj atom, lemoc to môkêcapac êwiŋ acgom.”¹⁰ Ma Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Njac tanj gêlij bu su nanj, êkwasinj tau êtiam atom, akainj tagenj, gebe enj kêtû selegac. Amac atu seleg amboac tonaj, tagenj samob atom.”¹¹ Enj kêjala njaceoc-enj-lasêwaga su, tec kêsôm gebe “Amac samob atu seleg atom.”¹² Enj kesagu êsêac enjkainj su, go kêsô nê njakwê sa kêtiam jagêngôj sic ma kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amacnêm kauc kêsâ kêpi gêj, tanj gagôm gêdêj amac nanj, me masi.”¹³ Amac tonaj asam aê gebe Mêtêmôkê to Apômtau, nanj asôm jagêdêj, gebe aê tau tonec.¹⁴ Apômtau to mêtêmôkê tau aê embe jansaŋgu amac emkainj, go ansaŋgu taôm emkainj êndêj-êndêjenj amboac tonajenj,¹⁵ gebe aê katôc njadôjdonj gêdêj amac gebe amac taôm anjôm amboac gagôm gêdêj amac su.¹⁶ Binjanô, aê jasôm tobinjanôjenj êndêj amac gebe Sakiŋwaga kêlêlêc nê njatau atom, ma jaenwaga kêlêlêc njac, tanj kêsakinj enj nanj atom.¹⁷ Embe ajala binj tonaj ma embe anjôm njanô êsa, oc aê aoc êôc amac.

¹⁸ “Ma Jasôm êpi amac samob atom. Aê kajala lau, tanj kajalinj êsêac sa nanj. Mago binj, tanj teto gec nanj, êtu anô gebe ‘Njac tanj genj aêjoc mo nanj, gêôc akainj sa gebe êka aê.’¹⁹ Binj tau njanô kêsâ atom tagenj, ma galoc jawa sa êndêj amac kwananjenj. Ma êndêj binj tau njanô êsa, go akêj êwiŋ gebe aê tau tonec.”²⁰ Binjanô, aê jasôm tobinjanôjenj êndêj amac gebe Tenj embe êkôc njac, tanj aê kasakinj enj nanj sa, oc êkôc aê sa. Ma tenj embe êkôc aê sa, oc êkôc njac, tanj kêsakinj aê gamêj nanj sa.”

Jesu kêtôc njac, tanj eoc enj lasê nanj

(Mat 26:20-25; Mar 14:17-21; Luk 22:21-23)

²¹ Jesu kêsôm binj tonaj su e katu kêlênim tau, go gêwa sa gêc awêjenj gebe “Binjanô, aê jasôm tobinjanôjenj êndêj amac gebe Amacnêm njac tenj oc eoc aê lasê.”²² Ma njacsenjomi matenjanô gêdêj tauŋ ma sêjam kauc njac, tanj enj kêsôm binj kêkanôj enj nanj.²³ Njacsenjominêj tenj, tanj Jesu têtac gêwiŋ enj nanj, gêngôj kêsi enjja.²⁴ Njac tonaj tec Simon Petere kêsênic mata enj ma kêsôm gêdêj enj gebe “Ôtu kênac enj gebe binj tonaj kêsôm kêpi asa.”²⁵ Go Njac tau kêsô Jesu asêtêkwa njalabu gêja ma kêtû kênac gebe “Apômtau, asa.”²⁶ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Njac tau tec aê oc jasac mô njagêdô tôj ma jakêj êndêj enj.” Go kêsac mo njagêdô tôj ma kêkôc jakêkêj gêdêj Simon Isariot latu Juda.²⁷ Njac tau genj su, ma Sadanj kêsêp ênê njalêlôm gêja. Tec Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Gêj tanj gobe ôngôm nanj, ôngôm sebenj.”²⁸ Ma êsêac samob, tanj senj gêj sêmoa nanj, nêj tenj kêjala binj, tanj Jesu kêsôm gêdêj enj nanj, njam atom.²⁹ Nêj njagêdô sebec Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Ônam ôli aêacnêj gêj omnja kwananjenj,” gebe Juda kêbic kanom. Njagêdô sebec enj êkêj gêj êndêj lau njalêlôm sawa.³⁰ Njac tau genj gêj su ma gacgenj kêsâ gêja. Ma gêbêcauc.

Binjsu wakuc

³¹ Juda kêsâ gêja su, go Jesu kêsôm gebe “Galoc Njamalacnê Latunê njawasi mênjkêsâ ma Anôtônê njawasi kêsâ kêtû enjja.³² Anôtônê njawasi embe êsa êtu enjja, go Anôtô êkêj tau nê njawasi êndêj enj amboac tonaj. Ma êkêj ênê njawasi êsa sebenj.”³³ Njapalêc, aê jamoa jawiŋ amac njasawa saunjenj êwiŋ, go ansom aê. Ma binj tanj kasôm gêdêj Juda nanj, galoc jasôm êndêj amac amboac tonaj gebe Gamêj tanj aê jana, amac atôm gebe naasa atom.

³⁴ Aê jakêñ biñsu wakuc teñ êndêñ amac gebe Akêñ nêñ têmtac gêwiñ elom tau. Akêñ nêñ têmtac gêwiñ elom tau êtôm aê têtac gêwiñ amac. ³⁵ Embe akêñ nêñ têmtac gêwiñ elom tau, go samob sêjala êndêñ tonañ gebe aêñoc ñacseñomi amac.”

Jesu kêsôm lasê gebe Simon Petere ênsê eñ auc
(*Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Luk 22:31-34*)

³⁶ Ma Simon Petere kêsôm gêdêñ eñ gebe “Apômtau aôm ôna ondóc.” Tec Jesu gêjô eñ awa gebe “Gamêñ tañ aê jana nañ, galoc kôtôm gebe ôndañguc aê nec atom. Malôgeñ, go ôndañguc.” ³⁷ Ma Petere kêsôm gêdêñ eñ gebe “Apômtau, amboac ondóc galoc katôm gebe jandañguc aôm atom. Aê jamac endu êtu aômña.” ³⁸ Tec Jesu gêjô eñ awa gebe “Aôm gobe ômac êndu êtu aêña me. Biññanô, aê jasôm tobiññanôgeñ êndêñ aôm gebe Talec oc êtañ atomgeñ, ma aôm ônsa aê auc atu dim têlêac.

14

Jesu kêtú intêna daô lasê dandêñ Tameñña

¹ “Nêñ ñalêlôm êlênim tau atom. Akêñ êwiñ Anôtô ma akêñ êwiñ aê. ² Tamocnê andu tec ñabalêm taêsam gêc. Embe ênêc atom, oc jasôm êndêñ amac gebe Jana jamansañ nêñ gamêñ. ³ Aê jana jamansañ amacnêñ gamêñ su acgom, go jamu jamêñ ma jakôc amac, gebe gamêñ, tañ aê gêñgôñ nañ, amac añgôñ awiñ. ⁴ Ma gamêñ, tañ aê jana nañ, ñaintêna amac alicgac.” ⁵ Tom kêsôm gêdêñ eñ gebe “Apômtau, gamêñ tañ aôm ôna nañ, aêac ajala atom, ma oc alic ñaintêna amboac ondóc.” ⁶ Tec Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Intêna aê ma biññanô to añgôñ matem jali ñam aê. Ñamalac teñ oc êndêñ Tamoc êna atom, aê jawê eñ acgom. ⁷ Embe ajala aê, oc ajala Tamoc amboac tonañ. Galoc tec ajala eñ ma alic eñgac.”

⁸ Go Pilip kêsôm gêdêñ Jesu gebe “Apômtau ôtôc Tamam êndêñ aêac alic, go êtôm aêac.” ⁹ Tec Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “O Pilip, gamoa gawin amac e ñêñgeñ ma kôjala aê atom me. Ñac tañ gêlic aê nañ, gêlic Tamoc su. Amboac ondóc tec kôsôm gebe ‘Ôtôc Tamam êndêñ aêac.’ ¹⁰ Aê gamoa Tamoc ñalêlôm ma tamoc gêmoa aê ñalêlôm nec kôkêñ gêwiñ atom me. Biñ tañ kasôm gêdêñ amac nañ, aê tauc ñoc biñ atom. Tamoc tañ gêmoa aê ñalêlôm nañ, gêjam nê kôm tonañ. ¹¹ Akêñ êwiñ aê gebe gamoa Tamoc ñalêlôm ma Tamoc gêmoa aê ñalêlôm. Embe masi, go akêñ êwiñ êtu kôm tonañña. ¹² Biññanô, aê jasôm tobiññanôgeñ êndêñ amac gebe Ñac tañ kêkêñ gêwiñ aê nañ, ênam kôm, tañ aê gajam nañ amboac tonañ ma oc ênam êlêlêc tonañ su, gebe aê jandêñ Tamoc jana. ¹³ Ma gêñ samob, tañ atej anam aê tañôc nañ, oc jañgôm ñanô êsa, gebe Latu êwaka Tamané ñawasi sa. ¹⁴ Embe atej gêñ teñ êndêñ aê anam aê lañôc, oc jañgôm ñanô êsa.

Jesu gêjac mata Ñalau Dabuñ

¹⁵ “Embe têmtac êwiñ aê, oc amansañ aêñoc biñsu. ¹⁶ Go aê jateñ êndêñ Tamoc ma eñ êkêñ amacnêñ ênamawemwaga teñ gebe ômoa êwiñ amac teñgeñ. ¹⁷ Ñac tau Ñalau biññanôña, tañ lau nomña sêkôc eñ sa êtôm atom nañ, gebe êsêac sêlic to sêjala eñ atom. Amac tec ajala eñgac, gebe gêwiñ amac ma gêmoa amacnêñ ñalêlôm.

¹⁸ “Aê oc jandec amac atôm mosêbu atom, aê oc jandêñ amac jawac. ¹⁹ Ñasawa saungeñ ma lau nomña sêlic aê êtiam atom, mago amac tec oc alic aê, gebe aê ganğôñ matoc jali, tec amac oc añgôñ matem jali amboac

tonanjen. ²⁰ Êndên bêc ônê amac oc ajala gebe aê gamoa Tamoc ñalêlôm ma amac amoa aê ñalêlôm ma aê jamoa amac ñalêlôm.

²¹ “Ñac tañ kékôc aêñoc biñsu sa ma kamasan nan, en ñac têtac gêwiñ aêña. Ñac tañ têtac gêwiñ aê nan, Tamoc têtac êwiñ en ma aê têtac êwiñ en amboac tonan ma jaoc tauc lasê jandên en.” ²² Ma Juda, Isariot latu tonan atom, kêsôm gédên en gebe “Apômtau, aôm gobe oc taôm lasê êndên aêac, mago êndên lau nomña atom, nan ñam amboac ondoc.” ²³ Tec Jesu gêjô en awa gebe “Ñac ten embe têtac êwiñ aê ma êmansan aêñoc biñ, oc Tamoc têtac êwiñ en ma aêagêc andên en naanğôn awiñ en. ²⁴ Ma ñac tañ têtac gêwiñ aê atom nan, kêmasan aêñoc biñ atom. Ma biñ tau, tañ amac anô nan, aêñoc biñ atom, Tamoc tañ kêsakin aê gamên nan nê.

²⁵ “Biñ tonan nan aê gêngôn gawiñ amac tec kasôm gédên amac. ²⁶ Ma ênam-awemwaga Nalau Dabun tau, tañ Tamoc êsakin mênênam aê lanôc nan, oc êndôn biñ samob êndên amac to êwa amacnêm kauc sa e taêm ênam biñ samob, tañ kasôm gédên amac nan. ²⁷ Aê jandec biñmalô êndên amac ma aêñoc biñmalô oc jakên êndên amac. Mago jakên êndên amac amboac lau nomña sêkên nec atom. Nêm ñalêlôm êlênim tau to atêc taôm atom. ²⁸ Amac anô aê kasôm gédên amac gebe jana ma oc jandên amac jamên êtiam. Embe têtac êwiñ aê, oc têtac ñajam êsa gebe jandên Tamoc jana, gebe Tamoc kapôên kêlêlêc aê su. ²⁹ Biñ tau ñanô kêsa atom tagen, mago gabe jasôm êndên amac kwananjen gebe êndên tañ ñanô êsa nan akên êwiñ. ³⁰ Aê jasôm biñ gwalêkin êndên amac êwiñ atom, gebe nom tonec ñatau êmên, mago oc êku aê tulu atom. ³¹ Tagen aê gagôm gêñ, tañ Tamoc kêjatu aê nan, gebe lau nomña sêjala aê têtac gêwiñ Tamoc. Andi sa ma taêc anga tonec tana.

15

Jesu kêtú wainmôkê ñanô

¹ “Wainmôke ñanô aê ma Tamoc kêtú kôm wainña ñatau. ² Nôc ñawalô samob, tañ gêjam ñanô atom nan, oc eso êngic, ma samob, tañ gêjam ñano nan, oc ênac ñasêli su gebe ênam ñanô êlêlêc. ³ Amac atu selec su kêtú biñ, tañ kasôm gédên amac nanña. ⁴ Amoa aê ñalêlôm, oc jamoa amac ñalêlôm. Ñawalô ten embe naênđin êsô ñamôkê atom, tau ênêc, oc êtôm gebe ênam ñanô atom. Ma amac embe amoa aê ñalêlôm atom, oc amboac tonan.

⁵ “Wainmôkê aê ma ñawalô amac. Ñac tañ gêmoa aê ñalêlôm, ma aê gamoa en ñalêlôm nan, gêjam ñanô taêsam, gebe aê embe jawiñ atom, oc atôm gebe anğôm gêñ ten atom. ⁶ Ten embe êmoa aê ñalêlôm atom, oc sêmbalin en siñ e êtu masê amboac ñawalô, tañ kê mêlin ma sejon sa nasêmbalin êpi ja gebe êniñ su. ⁷ Embe amoa aê ñalêlôm ma ñoc biñ oc ênêc amacnêm ñalêlôm, ma embe têtac êwiñ gêñ ten ma aten, nan oc akôc. ⁸ Embe anam ñanô taêsam e atu aêñoc ñacseñomi, go anğôm Tamocnê ñawasi êsa. ⁹ Aê têtac gêwiñ amac kêtôm Tamoc têtac gêwiñ aê. Amoa ñoc têtac gêwiñ, tañ kepen amac auc nan ñalêlôm. ¹⁰ Embe amansan aêñoc biñsu, oc amoa ñoc têtac gêwiñ, tañ kepen amac auc nan ñalêlôm, atôm aê kamasan Tamocnê biñsu ma gamoa ênê têtac gêwiñ, tañ kepen aê auc nan ñalêlôm.

¹¹ “Biñ tonan ñai samob kasôm gédên amac, gebe ñoc têtac ñajam wacênêc amacnêm ñalêlôm ma ênac dabin amacnêm têtac ñajam ênam amac auc. ¹² Aêñoc biñsu tonec gebe Akên nêm têtac gêwiñ elom tau êtôm

aê têtac gêwiñ amac. ¹³ Nac tañ êmac êndu êjô nê lau nañ, nê têtac gêwiñ kêlêlêc nêñgeñ su. ¹⁴ Amac embe anğôm gêñ, tañ kajatu amac nañ, oc atu aêñoc lau. ¹⁵ Aê jasam amac gebe sakinwaga êtiam atom, gebe sakinwaga gêjam kauc gêñ, tañ nê ntau gêgôm nañ. Aê kêsam amacgac gebe atu ñoc lau, gebe gêñ samob, tañ ganjô anğa Tamocnê nañ, tec gaoc lasê gêdêñ amac su. ¹⁶ Amac tec ajaliñ aê sa atom, aê kajaliñ amac sa ma kasakiñ amac gebe ana ma anam ñanô, ma amacnêm ñanô tonañ ênêc ñapan. Ma gêñ tañ aterñ anam aê lanjôc nañ, Tamoc oc êkêñ êndêñ amac. ¹⁷ Aê jajatu amac gebe akêñ têtac gêwiñ elom tau.

Lau nomña têtac gedec Jesunê lau

¹⁸ “Lau nomña embe têtac endec amac, nañ taêm ênam gebe têtac gedec aê kêtû ñamata. ¹⁹ Amac embe anğa lau nomña nêñ, oc lau nomña têtac êwiñ amac, gebe êsêacnêñ ñagêdô amac. Mago aê kajaliñ amac sa anğa lau nomña nêñ, gebe atu lau nomña êtiam atom, tec lau nomña têtac gedec amac. ²⁰ Taêm ênam biñ, tañ kasôm gêdêñ amac nañ gebe Sakinwaga kêlêlêc nê ntau su atom. Êsêac sêjanda aêgac, tec oc sêjanda amac amboac tonañ. ²¹ Gêñ samob tonañ ñai oc sêñgôm êndêñ amac êtu ñoc ñaêña, gebe sêjala ñac, tañ kêsakiñ aê gamêñ nañ atom. ²² Aê embe jamêñ to jawa biñ sa êndêñ êsêac atom, oc nêñ sec masi. Mago galoc embe taêñ ênam gebe sênsa nêñ sec auc, oc sêñgôm naeo. ²³ Nac tañ têtac gedec aê nañ, têtac gedec Tamoc amboac tonañ. ²⁴ Aê embe janam kôm, tañ ñac teñ gêjam atom nañ, anğa êsêacnêñ atom, go nêñ sec masi. Tagenñ galoc sêlic ñoc kôm tau su, mago têtac gedec aêagêc Tamoc. ²⁵ Amboac tonañ biñ, tañ teto gêc êsêacnêñ biñsu nañ, oc êtu anô gebe ‘Êsêac têtac gedec aê ñaômagen.’

²⁶ “Êndêñ tañ jasakiñ ênam-awemwaga anğa Tamocnê êndêñ amac êmêñ, Nalau biññanôña, nañ êsa anğa Tamocnê nañ, oc êwa aê ñam sa. ²⁷ Ma amac awa aê ñam sa amboac tonañ, gebe amoa awiñ aê gêdêñ gajac m ñoc kôm e mênğêdêñ galoc.

16

¹ “Biñ tonañ ñai kasôm gêdêñ amac gebe têtac lulu e anaña atom. ² Êsêac oc têtin amac su anğa gôlôacnêñ. Ñanoc oc mênğesa ma samob, tañ sênac amac êndu nañ, oc sênam kauc gebe sêjam sakin gêdêñ Anôtô ña gêñ amboac tonañ. ³ Gêñ tonañ ñai oc sêñgôm gebe sêjala Tamoc atom ma sêjala aê atom. ⁴ Biñ samob kasôm gêdêñ amac gebe êsêac embe sêñgôm gêñ tau êndêñ ñanoc, nañ taêm ênam gebe biñ tau kasôm gêdêñ amac su.

Nalau Dabuñ nê kôm

“Gêmunğenñ kasôm biñ amboac tonañ gêdêñ amac atom, gebe tauc gêñgôn gawiñ amac. ⁵ Ma galoc jandêñ ñac, tañ kêsakiñ aê gamêñ nañ jana, ma amacnêm ñac teñ kêtû kênac aê gebe ‘Ôna ondoc’ nec atom. ⁶ Aê kasôm biñ tonañ gêdêñ amac e amacnêm ñalêlôm ñawapac gêjam aucgen, ⁷ ma aê jasom biññanô êndêñ amac gebe jawi amac siñ nec, oc êmoasiñ amac. Embe jawi amac siñ atom, oc ênam-awemwaga êndêñ amac êmêñ atom. Embe jana, go jasakiñ enñ êndêñ amac êmêñ. ⁸ Nac tonañ êmêñ, go êwaka lau nomña nêñ kauc sa êpi sec tau ma êpi biñğêdêñ to êpi Anôtônê mêtôc. ⁹ Êpi sec gebe sêkêñ gêwiñ aê atom. ¹⁰ Ma êpi biñğêdêñ gebe jandêñ Tamoc jana ma amac alic aê êtiam atom. ¹¹ Ma êpi mêtôc gebe Anôtô kêmêtôc nom tonec ntau su.

¹² “Aênoc bin nãgêdô gwalêkin gebe jasôm êndên amacna tec gêc, mago galoc oc asip sa atôm atom. ¹³ Ma êndên tan nãc ônê, Nalau binñanôna, tau êmên nan, oc êwê amac ajala binñanô tau tomalagen, gebe en oc êsôm tau nê bin atom. Bin tan en gêñô nanen, tec êsôm ma eoc bin, tan oc mênêsa nan, lasê êndên amac. ¹⁴ Nãc tau oc êwaka aênoc nãwasi sa, gebe en oc êkôc su anãa aênoc ma êsôm lasê êndên amac. ¹⁵ Tamocnê gên samob kêtû aênoc. Amboac tonan tec kasôm gebe Nãc tau êkôc su anãa aênoc ma êsôm lasê êndên amac.

Nalêlôm nãwapac ênam tau ôkwi êtu têtac nãjam

¹⁶ “Têlagen acgom ma alic aê sapu, ma têlagen êtiam, go alic aê êtiam.” ¹⁷ Ênê nãcsenomi nãgêdô sêsôm gêdên tauñ gebe “Bin tonec amboac ondoc, tec en kêsôm gêdên aêac nec gebe ‘Têlagen acgom ma alic aê sapu, ma têlagen êtiam, go alic aê êtiam, ma nãlô tonec ‘Aê jandên Tamoc jana.’” ¹⁸ Ma Êsêac sêsôm gebe “Bin tonec amboac ondoc, tec en kêsôm nec gebe ‘Têlagen.’ Aêac tajala ênê bin nãam atom nec.” ¹⁹ Jesu kêjala êsêac sebe têtû kênac en, tec kêsôm gêdên êsêac gebe “Amac apuc taôm gebe kasôm gebe ‘Têlagen acgom ma amac alic aê sapu, ma têlagen êtiam, go alic aê êtiam me.’” ²⁰ Binñanô, aê jasôm tobijnãnôgen êndên amac gebe Amac oc atan nãnô e apuc tanjiboa sa ma atan ma lau nomña oc têtû samuc. Amac oc amoa tonêm nãlêlôm nãwapacgen, mago nêm nãlêlôm nãwapac tonan oc ênam tau ôkwi êtu têtac nãjam. ²¹ Awê ten embe êkôc nãpalê, oc nê nãlêlôm nãwapac gebe nê noc kêdabinãac. Mago êndên tan êkôc nãpalê su nan, taê ênam nãdan êtiam atom, têtac nãjam gebe kêkôc nãpalê kêtû awê sugac. ²² Amboac tonan galoc tonêm nãlêlôm nãwapacgen amoa e êndên tan jalic amac êtiam nan, têtac nãjam êsa. Ma lau ten oc sêkôc têtac nãjam su anãa amacnêm êtiam atom. ²³ Êndên bêc ônê oc atu kênac bin ten êndên aê êtiam atom. Binñanô, aê jasôm tobijnãnôgen êndên amac gebe Embe aten gên ten êndên Tamoc anam aê lanôc, oc êkên êndên amac. ²⁴ Mênãgêdên tonec amac aten gên ten ajan aê lanôc atom. Aten oc akôc ma têtac nãjam êsa samucgen.

Jesu kêku nom tau tulu

²⁵ “Bin tonec nãi kasôm kêtû binãolin gêdên amac. Ma nãnoc tau mênêsa, oc janam êtu binãolin êndên amac êtiam atom, jawa Tamoc nãam sa êndên amac ênêc awêgen. ²⁶ Êndên bêc onan amac oc aten gên anam aê lanôc, nan aê jasôm êndên amac gebe aê oc jaten êndên Tamoc êtu amacna êtiam nec atom. ²⁷ Tamoc tau tec têtac gêwiñ amac, gebe amac têtac gêwiñ aê ma akên gêwiñ gebe aê kasa anãa Tamocnê tec gamên. ²⁸ Aê kasa anãa Tamocnê tec gamên nom. Ma jawi nom sin ma jandên Tamoc jamu jana êtiam.” ²⁹ Tec ênê nãcsenomi sêsôm gebe “Kec, galoc kôsôm gêc awêgen, gôjam kêtû binãolin atom. ³⁰ Galoc aêac ajala gebe aôm kôjala bin samob ma kôpô lêna lau gebe têtû kênac bin ten êndên aômna atom. Amboac tonan tec aêac akên gêwiñ gebe aôm kôsa anãa Anôtônê.” ³¹ Go Jesu gêjô êsêac awen gebe “Galoc akên gêwiñ me. ³² Alic acgom, noc ten oc mênêsa, ma noc tau kêdabinã sugac, tan sêsa amac êlin-êlin amoa nêm êndênêndên gen ma oc andec aê taucgen jamoa, mago oc taucgen jamoa atom, gebe Tamoc gêwiñ aê. ³³ Aê kasôm bin tonec gêdên amac gebe tobijnãlôgen amoa aê nãlêlôm. Anãa nom tonec amac amoa tonêm nãlêlôm nãwapacgen, mago têtac êpa sugen. Aê kaku nom tau tulu sugac.”

17

Jesu keteŋ mec kētu nê ŋacseŋomiŋa

¹ Jesu kêsôm biŋ tonan su, go mata gedec undambê ma keteŋ mec gebe “O Tamoc, ŋanoc kêdabinŋac, ôkêŋ Latômnê ŋawasi êsa, gebe Latôm oc êkêŋ aômnêm ŋawasi êsa. ² Aôm kôkêŋ eŋ kētu gêŋ totau-totau samob ŋatau, gebe êkêŋ lau samob, taŋ kôkêŋ gêdêŋ eŋ nan, sêŋgôŋ mater jali tenŋeŋ. ³ Sêŋgôŋ mater jali ŋam tonec gebe sêjala aôm Anôtô ŋanô tageŋ agêc Jesu Kilisi tau, taŋ kôsakin eŋ gêmêŋ nan. ⁴ Kôm taŋ kôsakin aê gebe janam nan, tec gajam e gajac dabin su ma kakêŋ aômnêm ŋawasi kêsa anŋa nom. ⁵ O Tamoc, galoc ôkêŋ ŋawasi, taŋ gêc aomŋa nan, êndêŋ aê, ŋawasi taŋ gawê kainŋ gêdêŋ nom masigen ma gamoa gawiŋ aôm nan.

⁶ “Aê gawa nêŋ ŋaê sa gêdêŋ ŋamalêc, taŋ kôkêŋ gêdêŋ aê anŋa lau nomŋa nêŋ. Aômnêm gêŋ êsêac, tec kôkbn êsêac gêdêŋ aê ma sêmasan aômnêm biŋ. ⁷ Galoc sêjala gebe gêŋ samob, taŋ kôkêŋ gêdêŋ aê nan, anŋa aômnêmgeŋ, ⁸ gebe biŋ, nan kôkêŋ gêdêŋ aê, tec kakêŋ gêdêŋ êsêac. Ac sêkôc sa e sêjala tonanôgeŋ gebe aê kasa anŋa aômnêm, ma sêkêŋ gêwiŋ gebe aôm kôsakin aê tec gamêŋ.

⁹ “Aê kateŋ kētu êsêacŋa, kateŋ kētu lau nom-ŋanŋa atom. Kateŋ kētu êsêac taŋ kôkêŋ gêdêŋ aê nanŋa, gebe nêŋ gêŋ êsêac. ¹⁰ Aêŋoc gêŋ samob kētu aômnêm gêŋ, ma aômnêm gêŋ samob kētu aêŋoc gêŋ, ma êsêac sêwaka aêŋoc ŋawasi sa. ¹¹ Aê tec jaŋgôŋ nom êtiam atom, mago êsêacmêŋ gacgeŋ sêŋgôŋ nom. Ma aê jandêŋ aôm jawac. O Tamoc dabuŋ, ômansaŋ êsêac gebe sêmoa nêŋ ŋaê, taŋ kôkêŋ gêdêŋ aê nan ŋalêlôm, ma têtû gêŋ tageŋ amboac aêagêc tageŋ. ¹² Gêdêŋ taŋ gamoa gawiŋ êsêac nan, kamasan êsêac sêŋgôŋ tonêŋ ŋaêgeŋ, taŋ kôkêŋ gêdêŋ aê nan. Aê gajob êsêac e nêŋ tenŋ gêjaŋa atom, ŋac gêbac latu tageŋ, gebe biŋ taŋ teto gêc nan, êtu anô. ¹³ Galoc tonec aê jandêŋ aôm jawac, ma biŋ tonec jasôm anŋa nom êwiŋ gebe ŋoc têtac ŋajam ênam êsêac auc samucgeŋ. ¹⁴ Aê kakêŋ aômnêm biŋ gêdêŋ êsêac ma lau nomŋa têtac gedec êsêac, gebe êsêac anŋa lau nomŋa nêŋ atom, têtôm aê tauc anŋa nom atom amboac tonan. ¹⁵ Aê jateŋ gebe aôm ôkôc êsêac su anŋa nom atom, jateŋ gebe ojop êsêac êndêŋ ŋac sec. ¹⁶ Êsêac anŋa nom atom têtôm aê anŋa nom atom. ¹⁷ Ônam dabuŋ êsêac ŋa biŋŋanô tau, gebe aômnêm biŋ kētu biŋŋanô. ¹⁸ Aê kasakin êsêac sêmoa nom kêtôm aôm kôsaki ŋ aê gamêŋ nom. ¹⁹ Ma aê janam dabuŋ tauc êtu êsêacŋa gebe êsêac têtû dabuŋ tobiŋŋanô amboac tonan.

²⁰ “Aê jateŋ êtu êsêac tonec taunŋeŋŋa atom, jateŋ êtu lau, taŋ sêŋô êsêacnêŋ biŋ e sêkêŋ êwiŋ aê nanŋa êwiŋ ²¹ gebe samob têtû gêŋ tageŋ amboac aôm, Tamoc, gômoa aê ŋalêlôm ma aê gamoa aôm ŋalêlôm. Ma êsêac sêmoa aêagêc ŋalêlôm, ec lau nomŋc sêkêŋ êwiŋ gebe aôm kôsakin aê gamêŋ. ²² Ma ŋawasi, taŋ kôkêŋ gêdêŋ aê nan, tec kakêŋ gêdêŋ êsêac, gebe êsêac têtû gêŋ tageŋ amboac aêagêc tageŋ. ²³ Aê gamoa êsêac ŋalêlôm kêtôm aôm gômoa aê ŋalêlôm, gebe ônac dabin êsêac têtû gêŋ tageŋ, ma lau nomŋa sêjala gebe aôm kôsakin aê gamêŋ to têtac gêwiŋ êsêac amboac têtac gêwiŋ aê.

²⁴ “O Tamoc, aê gabe gêŋ, taŋ kôkêŋ gêdêŋ aê nan, sêmoa sêwiŋ aê sêŋgôŋ gamêŋ, taŋ aê oc jaŋgôŋ nan, gebe sêlic aêŋoc ŋawasi, taŋ kôkêŋ gêdêŋ aê, gebe aôm têtac gêwiŋ aê gêdêŋ nom ŋanô kêsa atom tageŋ. ²⁵ O Tamoc, ŋac gêdêŋ, lau nomŋa sêjala aôm atom, mago aê kajala aômŋac, ma êsêac tonec tec sêjala gebe aôm kôsakin aê. ²⁶ Aê ŋawa nêŋ ŋaê sa gêdêŋ êsêac

ma oc jawa sa-jawa sa jamoa, gebe nê m têmtac gêwiñ aêña ênêc êsêacnêñ ñalêlôm ma aê jamoa êsêacnêñ ñalêlôm.”

18

Sêkôc Jesu tôñ

(*Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Luk 22:47-53*)

¹ Jesu kêsôm biñ tonañ su, go gêwiñ nê ñacseñomi sêsa jaselom bu Kidron. Kôm teñ gêc bu ñamakeñ ônêña, ma Jesu to nê ñacseñomi sêsêp kômlêlôm sêja. ² Juda tañ geoc eñ lasê nañ, gêlic gamêñ tonañ kwananğeñ, gebe Jesu kêkac nê ñacseñomi sa anğa tonañ elê mê. ³ Juda tau kêkôc lau matu teñ sa ma lau dabuñsêga to Parisai nêñ sakinwaga ñagêdô sêwiñ sêôc daweñ to lamp ma laukasap sa jasêô lasê. ⁴ Jesu kêjala gêñ samob, tañ gebe êtap eñ sa nañ kwananğeñ, mago kêsa jakêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac asôm asa.” ⁵ Ma êsêac sêjô eñ awa gebe “Jesu Nasaretna.” Go eñ kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aê tau tonec.” Ma Juda tañ gebe eoc eñ lasê nañ, kêkô gêwiñ êsêac. ⁶ Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aê tau tonec,” ma êsêac sênu taunğeñ e jasêu taunğeñ. ⁷ Tec eñ kêtü kênac êsêac kêtiam gebe “Amac asôm asa.” Ma êsêac sêsôm gebe “Jesu Nasaretna.” ⁸ Tec Jesu gêjô êsêac aweñ gebe “Aê kasôm gêdêñ amac su gebe aê tau tonec. Embe ansom aê, ma andec êsêac onec sêna.” ⁹ Biñ tonañ gebe ênê biñ, tañ kêsôm nañ, êtu anô gebe “Êsêac tañ kôkêñ gêdêñ aê nañ, gajam êsêacnêñ teñ sapu atom.” ¹⁰ Ma Simon Petere, nañ nê siñ gêc, tec gêbuc sa jakêpa dabuñsêganê sakinwaga tañalauñ anôña su, ma sakinwaga tau nê ñaê Malku. ¹¹ Tec Jesu kêsôm gêdêñ Petere gebe “Ônsêmuñ siñ êmu êsêp ñaatali êna. Laclu tañ Tamoc kêkêñ gêdêñ aê nañ, oc janôm gêñ êsêp atom me.”

Jesu kêkô dabuñsêga lañôñnê m

¹² Lau toñ tonañ to nêñ kapitai ma Judanêñ sakinwaga sêkôc Jesu ma sêsô eñ tôñ. ¹³ Go sêwê eñ dêdêñ Anas sêja, Kaiapa tañ kêtü ñac dêbuñsêga gêdêñ jala tonañ gêmoa nañ iawa. ¹⁴ Kaiapa tau tec kêsôm gêdêñ Juda gebe “Ñac tageñ êmac êndu êjo lau, go êmoasin lau êlêlêc.”

Petere gêsa Jesu auc

(*Mat 26:69-70; Mar 14:66-68; Luk 22:55-57*)

¹⁵ Simon Petere agêc ñacseñom teñ tédaguc Jesu sêja. Ma ñac dabuñsêga kêjala ñacseñom tonanğac, tec gêwin Jesu kêsô ñac dabuñsêga nê andu ñamalac luñ gêja. ¹⁶ Ma Petere kêkô sacgêdô ñadê m ôñêña. Go ñacseñom, tañ ñac dabuñsêga kêjala eñ su nañ, kêsa jakêmasañ biñ gêdêñ awê gejob sacgêdôña ma gêwê Petere agêc sêsô sêja. ¹⁷ Ma awê gejob sacgêdôña kêsôm gêdêñ Petere gebe “Aôm kôtu ñac tônê nê ñacseñom teñ gôwiñ me.” Ma eñ kêsôm gebe “Masi.” ¹⁸ Gamêñ ñaluc ma kômwaga to sakinwaga sêmakop ja ma sêsêlu sêkô, tec Petere kêsêlu ja kêkô gêwiñ êsêac.

Dabuñwaga kêtü lêsu Jesu

(*Mat 26:59-66; Mar 14:55-64; Luk 22:66-71*)

¹⁹ Ma ñac dabuñsêga kêtü kênac Jesunê ñacseñomi to nê mêtê ñam gêdêñ eñ. ²⁰ Tec Jesu gêjô eñ awa gebe “Aê kasôm biñ gêdêñ lau samob gamoa awêgeñ ma kadôñ mêtê gamoa lôm malacña to lôm dabuñ, tañ Juda samob sêkac sa nañ, elê mê ma kasôm biñ teñ kasiñ atom. ²¹ Aôm kôtu kênac aê kêtü asageñña. Ôtu kênac lau-sêñô-biñwaga acgom, gebe êsêac tec sêjala aêñoc bi ñ, tañ kasôm nañ.” ²² Kêsôm bi ñ tonañ gêmoa ma sakinwaga,

tañ sêkô nan, nêñ teñ kêtap Jesu kêsêp alianô ma kêsôm gebe “Aôm gôjô ñac dabuñsêga awa amboac tonañ me.” ²³ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Embe jasôm eso, nanj ôwa sa gebe keso. Ma embe jasôm êndên, ma amboac ondoc gôjac aê.” ²⁴ Go Anas gêsô enj tônj ma kêsakinj enj tolêpoagenj gêdênj ñac dabuñsêga Kaiapa gêja.

Petere gêsa Jesu auc kêtiam

(*Mat 26:71-75; Mar 14:69-72; Luk 22:58-62*)

²⁵ Simon Petere kêsêlu ja kêkô ma êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Aôm anja ênê ñacsenominênj teñ amboac tonañ me.” Ma enj kêpa tau gebe “Masi.” ²⁶ Go ñac dabuñsêga nê sakinjwaganênj teñ, ñac tañ Petere kêpa enj tanjalaun su nanj gwadê, tec kêsôm gebe “Aôm tonec tê galic aôm gômoa kôm gôwinj enj nê me.” ²⁷ Ma Petere kêpa tau kêtiam, tec sep tagenj talec kêtanj.

Jesu kêkô Pilata lanjônêm

(*Mat 27:1-2, 11-14; Mar 15:1-5; Luk 23:1-5*)

²⁸ Bêbêcgenj ma sêwê Jesu anja Kaiapanê sêja gôlinjwaganê andu. Juda taunj sêsô gôlinjwaganê andu sêja atom, têtêc gebe sêngôm taunj têtû sec a têtôm gebe sêniñ Pasa sêwiñ atom. ²⁹ Amboac tonañ Pilata kêsâ gadênj êsêac gêja ma kêsôm gebe “Atiñ biñ ondoc ñakainj kêpi ñac tonec.” ³⁰ Ma êsêac sêjô enj awa gebe “Ñac tonañ êmbe ñac secanô atom, aêac oc akôc enj andênj aôm amênj atom.” ³¹ Tec Pilata kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amac taêm akôc enj awac ma amêtôc enj êtôm amacnêm biñsu.” Ma Juda sêsôm gêdênj enj gebe “Aêacma jao kêkô gebe anac ñamalac teñ êndu atom.” ³² Biñ tonañ kêsâ gebe Jesunê biñ, tañ kêsôm gêwa nê êmac êndu ñalên sa nanj, êtu anô.

³³ Amboac tonañ Pilata kêsô gôlinjwaganê andu gêja kêtiam jagêmodêc Jesu ma kêtû kênac enj gebe “Judanênj kinj aôm me masi.” ³⁴ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Aôm taôm taêm gêjam biñ tonañ tec kôsôm, me lau ñagêdô sêwa aê ñam sa gêdênj aôm.” ³⁵ Ma Pilata gêjô enj awa gebe “Aê Juda me. Aômnêm lau to lau dabuñsêga sêkênj aôm gôdênj aê gômôênj. Aôm gôgôm asagenj.” ³⁶ Ma Jesu gêjô enj awa gebe “Aênoc gamênj gêc nom tonec atom. Embe aênoc gamênj ênêc nom tonec, oc ñoc lau sênac sinj ma Juda sêkôc aê tônj atom. Mago aênoc gamênj gêc tonec atom.” ³⁷ Ma Pilata kêsôm gêdênj enj gebe “Amboac tonañ aôm kinj teñ me.” Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Kôsômgac, aê kinj teñ. Tinoc kêkôc aê tec gamênj nom tonec gebe jawa biñjanô sa. Lau samob, tañ nêñ ñam kasêp biñjanô nanj, sêñjô aê aoc.” ³⁸ Ma Pilata kêsôm gêdênj enj gebe “Biñjanô tau tonañ asagenj.”

Pilata kêkic Jesunê biñ

(*Mat 27:15-31; Mar 15:6-20; Luk 23:13-25*)

Kêsôm biñ tonañ su, go kêsâ gêdênj Juda gêja kêtiam ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Aê katap biñ teñ sa kêpi ñac tônê atomanô. ³⁹ Amacnêm mêtê teñ tec gêc gebe janjgamboac ñac teñ su êtôm Pasagenj êndênj amac. Ma galoc abe janjgamboac Judanênj kinj su êndênj amac me masi.” ⁴⁰ Ma êsêac sêmodêc sêoc aucgenj kêtiam gebe “Enj atom, Baraba.” Ma Baraba tau tonañ enj kêjanjogowa teñ.

19

¹ Gocgo Pilata kêsôm sêkôc Jesu tônj ma si enj ña lêpoa. ² Ma sêkôc okêm mênjsêmodê kêtû sunsunj, go sêkênj enj kêkuc ma sêu ñakwê asôsamuc gêsac enj, ³ go jasêkô enj lanjônêmña ma sêsêm gebe “Judanênj kinj, ômoa ñajamônj.” Ma têtap enj kêsêp alianô.

⁴ Pilata kêsá gêja kêtiam ma kêsôm gédêñ êsêac gebe “Alic acgom, aê jawê enj êsa awê êndêñ amac, go taôm ajala gebe katap binj tenj sa kêpi enj atom.”
⁵ Go Jesu tosunsunj okêm ma tonjakwê asôsamuk kêsá awê gédêñ êsêac gêja. Ma Pilata kêsôm gédêñ êsêac gebe “Alic ñamalac tau tonec.”
⁶ Lau dabunjsêga to sakinwaga sêlic enj e sêmôêc gebe “Ônac enj êpi kakesotau êna. Ônac enj êpi kakesotau êna.” Tec Pilata kêsôm gédêñ êsêac gebe “Taôm akóc enj awac ma anac enj êpi kakesotau, gebe aê tauc tec katap binj tenj sa kêpi enj atom.”
⁷ Juda sêjô enj awa gebe “Aêacma binjsu tenj gêc, ma êtu binjsu tonanña tec enj êmac êndu, gebe kêsam tau gebe Anôtônê Latu.”

⁸ Pilata gêñô binj tonan e kêtêc tau ñanô, ⁹ ma kêsô gôlinwaganê andu gêja kêtiam jakêtu kênac Jesu gebe “Aôm anga ondoc,” e Jesu gêjam tau tôn. ¹⁰ Tec Pilata kêsôm gédêñ enj gebe “Aôm gôjam taôm tôn aê me. Aôm kôjala gebe aê katu ñatau janngamboac aôm sunja to ñatau janac aôm ôpi kakesotaunja me masi.”
¹¹ Ma Jesu gêjô enj awa gebe “Anôtô lolôcña embe êlôc atom, aôm ôtu aêñoc ñatau atom. Amboac tonan ñac, tanj kêkêñ aê gadêñ aôm gamêñ nan, nê sec kêlêlêc aômnêm su.”
¹² Pilata gêñô binj tonan tec gesom intêna êngamboac enj sunja, mago Juda sêmôêc sêoc aucgenj gebe “Embe ôngamboac ñac tonan su, oc kaisaranê ñac aôm atom. Ñac tenj embe êngôm tau êtu kinj nan, oc etoc tau sa êndêñ kaisara.”

¹³ Pilata gêñô binj tonan su, go gêwê Jesu kêsá awê e Pilata tau gêngônj lêpônj sêmêtôc binja, nanj kêkô gamêñ, tanj sêsam sebe “Masacpoc” nanj, sêsam ña Ebolai awenj gebe “Gabata.”
¹⁴ Binj tonanj sêgôm gédêñ bêc, tanj sêmasanj taunj kêtú Pasaña nanj. Ñaoc kêkô ñalunjenj ma Pilata kêsôm gédêñ Juda gebe “Alic nêm kinj tauma acgom.”
¹⁵ Ma lau tau sêmôêc gebe “Enañamanj, ênanjamanj. Ônac enj êpi kakesotau.” Tec Pilata kêsôm gédêñ êsêac gebe “Amac abe aê janac amacnêm kinj êpi kakesotau êna me.”
 Ma lau dabunjsêga sêjô enj awa gebe “Aêacma kinj masi, kaisara taugenj.”
¹⁶ Sêsôm su, go kêkêñ Jesu gédêñ êsêac gebe sênac enj êpi kakesotau.

Sêjac Jesu kêpi kakesotau

(Mat 27:32-44; Mar 15:21-32; Luk 23:26-43)

Amboac tonan sêkóc Jesu sa sêja. ¹⁷ Enj tau gêoc nê kakesotau ma sêsa gamêñ, tanj sêsam gebe “Gamêñ môkêlacña” nanj sêja, sêsam ña Ebolai awenj gebe “Golgata.”
¹⁸ Jasêjac enj kêpi kakesotau anga tonan, ma ñac luagêc sêwinj enj senkalerj makenj-makenj, ma Jesu kêsêp ñalunjenj.
¹⁹ Ma Pilata keto ñalô tenj ma gêjac taminj kakesotau. Ñalô tau gebe “Judanêñ Kinj Jesu Nasaretna.”
²⁰ Gamêñ tanj sêjac Jesu kêpi kakesotau nanj, gêc malacgala, tec Juda taêsam sêsam ñalô tau. Ma teto ñalô tau ña Ebolai ma Rom to Helen awenj.
²¹ Tec Judanêñ lau dabunjsêga sêsôm gédêñ Pilata gebe “Oto gebe ‘Judanêñ kinj atom,’ oto gebe ‘Enj tau kêsam tau gebe Judanêñ kinj aê.’”
²² Ma Pilata gêjô êsêac awenj gebe “Binj tanj kato nanj katogac.”

²³ Sinwaga sêjac Jesu kêpi kakesotau su acgom, go sêboa ênê ñakwê sa gêja toê aclê kêtôm êsêac sinwaga kêtômgenj. Ma ñakwê ôlinja gacgenj gêc. Ñakwê balinj tau sêsi atom, sêwa samucgenj anga gêsutêkwa ma kêsêp e gédêñ akainj,
²⁴ ma sêsôm gédêñ taunj gebe “Takac êngic atom, tapuc kapoac ma takêñ êndêñ ñac tenj êkóc samucgenj.” Sêgôm tonan gebe binj, tanj teto gêc nanj, êtu anô gebe

“Êsêac sêjac sam aêñoc ñakwê gédêñ taunj ma sêpuc kapoac kêtú ñoc ñakwê balinja.”
 Gêñ tonan sinwaga sêgôm.

²⁵ Jesu tēna agêc tēna saun, Kleopanê awê Maria, ma Maria Magdalaņa sêkô Jesunê kakesotau ŋalabu. ²⁶ Jesu gêlic tēna agêc ŋacsenjom, taņ têtac gêwiņ enj naņ, agêc sêkô sêwiņ taun, tec kêsôm gêdêņ tēna gebe “Awê, ôlic latôm tonañ.” ²⁷ Go kêsôm gêdêņ ŋacsenjom tau gebe “Ôlic tēnam tonañ.” Ma gêdêņ ŋasawa tau tonañgeņ ŋacsenjom tau kêkôc Jesu tēna sa jagêņgôn ênê andu gêwiņ enj.

Jesu gêmac êndu

(Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸ Tonañ su ma Jesu kêjala gebe gêjac dabiņ nê gêņ samob e gêbacnê gebe biņ, taņ teto gêc naņ, êtu anô, tec kêsôm gebe “Bu gêjô aê.” ²⁹ Laclu tobu ŋamakic kêkô, tec sêsac mêckelep tôn kêsêp bu ŋamakic ma sêjac kêsô ôpic jasêsuņ kêpi gêdêņ enj awasugj gêja. ³⁰ Jesu gênôm bu ŋamakic tau su ma kêsôm gebe “Gajac dabiņ sugac.” Go môkêapac gêjac tulu ma kêkêņ nê katu gêja.

Sêgun Jesu kêsêp nê bl

³¹ Gêdêņ bêc tonañ, bêu sêmansaņ taunj êtu Pasaņa, tec Juda tetenj Pilata gebe êkêņ lau têtuc lau tau enkainj tulu ma sêkôc êsêacnêņ ŋawêlêlaņ su. Tetenj enj naņ ŋam gebe ŋawêlêlaņ senkaleņ kakesotau êndêņ sabat atom, gebe sabat tonañ kapôeņ kêlêlêc. ³² Amboac tonañ siņwaga jatêtuc ŋac ŋamataņa akainj tulu ma ŋac, taņ sêjac enj geņkaleņ ŋamakenj naņ, sêgôm enj amboac tonañgeņ. ³³ Go dedeņ Jesu sêja e sêlic enj gêmac êndu su, tec têtuc enj akainj tulu atom. ³⁴ Mago siņwaga teņ gêgunj enj ŋa kem ŋamata kêsêp nê bi e gacgeņ dec to bu kêsa. ³⁵ Ma ŋac, taņ gêlic geņ tau naņ, kêsôm lasê ma kêsôm lasê tobiņŋanôgeņ. Ŋac tau kêjala gebe kêsôm biņŋanô gebe amac akêņ êwiņ amboac tonañ. ³⁶ Sêgôm gêņ tonec gebe biņ, taņ teto gêc naņ, êtu anô gebe “Êsêac oc têtuc ênê ŋatêkwa teņ tulu atom.” ³⁷ Ma biņ tonec êwiņ gebe “Lau oc matenj e ŋac, taņ sêgunj enj naņ.”

Êsêac sêsuņ Jesu kêsêp sé

(Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ Biņ tonañ su acgom, go Jesunê ŋacsenjom teņ, taņ gêjam nê ŋalêlôm auc kêtû kêtêc Judanja naņ, Josep aņga Arimatia, ketenj Pilata gebe êkôc Jesunê ŋawelesaņ su, tec Pilata gêlôc. Amboac tonañ Josep jakêkôc ŋawêlêlaņ tau su. ³⁹ Ma Nikodeme, taņ gêmungeņ gedeneņ gêbêc gedeneņ Jesu gêja naņ, kêkôc katêkwi to môsê sêgaluņ gawinj tau kêtôm dôņ 100 ma gêja amboac tonañ. ⁴⁰ Êsêac lau tonañ jasekôc Jesunê ŋawêlêlaņ su ma sêsabaņ togeņmalugeņ kêsêp obo kwalam-kwalam kêtôm Juda sesabaņ nêņ ŋacmatê semoa. ⁴¹ Kôm teņ gêc gamêņ, taņ sêkêņ Jesu kêpi kakesotau naņ ŋagala, ma sêô wakuc teņ gec kôm tonañ ŋalêlôm, taņ tetoc ŋacmatê teņ gêc gêmunj su atomanô. ⁴² Ac tetoc enj gec tonañ gebe Judanêņ bêc sêmansaņ taunja gêbacnê, tec sesuņ Jesu gêc sêô tonañ dambegenj.

20

Jesu gêdi sa aņga ŋacmatênêņ

(Mat 28:1-8; Mar 16:1-8; Luk 24:1-12)

¹ Gêdêņ woke ŋabêc ŋamata ŋabêbêc kanucgeņ naņ Maria Magdalaņa gêja sêô e gêlic sêkac poc su aņga sêawa. ² Tec kêlêti jakêsôm gêdêņ Simon Petere agêc ŋacsenjom, taņ Jesu têtac gêwiņ enj naņ gebe “Êsêac sêkôc Apômtau sa aņga sêô ma aņam kauc gamêņ, taņ tetoc enj gêc naņ.” ³ Tec

Petere agêc ñacseñom tau sêsa sêô sêja. ⁴ Agêc sêlêti lulugen sêwiñ taun sêja e ñacseñom, nan kêlêlêc Petere ma gêmun jagêô lasê sêô kêtû ñamata ⁵ jakêtuç kênin e gêlic obo kwalam-kwalam gêc, mago enj tau kêsêp gêja atom. ⁶ Simon Petere kêdaguc e gacgenj kêsêp sêlêlôm gêja ma gêlic obo kwalam-kwalam gêc, ⁷ ma obo waenja, tanj sêu gêsac môkêapac nanj, gêc gêwiñ obo kwalam-kwalam tonanj atom, sêluñ sa ma tetoc gêc taunja. ⁸ Gocgo ñacseñom, tanj jagêô lasê sêô kêtû ñamata nanj, kêsêp ñalêlôm gêja e gêlic ma kêkêñ gêwiñ, ⁹ gebe agêcnêñ kauc kêsâ kêpi binj, tanj teto gêc gebe Enj oc êndi sa anja ñacmatênên nanj, su atom tagenj. ¹⁰ Tonanj su, go ñacseñomagêc sêc sêmu sêja.

Jesu geoc tau lasê gêdên Maria Magdalaña
(Mat 28:9-10; Mar 16:9-11)

¹¹ Maria mênkêtanj kêkô sê ñamagê. Kêtanj ma kêtuc kênin kêsêp sê ñalêlôm ¹² e gêlic anja luagêc tonênj ñakwê ñaeb ñaôma sênngôn gamênj, tanj tetoc Jesunê ñawêlêlanj gêc nanj ñamala, tenj gênngôn enj môkêapacña ma tenj gênngôn enj akainja. ¹³ Ma agêc sêsôm gêdên enj gebe “Awê, aôm kôtanj asagenj.” Tec enj kêsôm gêdên êsêagêc gebe “Êsêac sêkôc ñoc Apômtau sa ma aê gajam kauc gamênj, tanj tetoc enj gêc nanj.” ¹⁴ Kêsôm binj tonanj su ma kêkac tau ôkwi e jagêlic Jesu kêkô, mago kêjala enj gebe Jesu nec atom. ¹⁵ Tec Jesu kêsôm gêdên enj gebe “Awê, aôm kôtanj asagenj. Aôm gosom asa.” Ma awê tau geboc enj ñac-gejob-kômwaga tenj, tec kêsôm gêdên enj gebe “Apômtau, embe aôm ôkôc enj su, nanj ôsôm gamênj, tanj kotoc enj gêc nanj, ñam êndênj aê, ma jakôc enj jamênj,” ¹⁶ Go Jesu awa gêjac enj gebe “Maria.” Tec awê tau gêjac tau ôkwi ma kêsôm gêdên enj ña Ebolai awenj gebe “Rabuni,” gebe “Mêtêmôkê.” ¹⁷ Tec Jesu kêsôm gêdên enj gebe “Ômoasac aê atom, gebe kapi gadênj Tamoc gaja atom tagenj. Ôndênj lasici naôsôm êndênj êsêac gebe ‘Aê japi jandênj aê Tamoc to ac Tamemi, jandênj êoc Anôtô to amacnêm Anôtô jana acgom.’” ¹⁸ Amboac tonanj Maria Magdalaña jakêsôm lasê gêdênj ñacseñomi gebe “Aê galic Apômtau su, tec kêsôm binj tonec gêdênj aê.”

Jesu geoc tau lasê gêdênj ñacseñomi
(Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Luk 24:36-49)

¹⁹ Woke ñabêc ñamataña tonanj ñakêtula ma ñacseñomi sêlai balêm, tanj sênngôn nanj, ñakatam auc gebe têtêc Juda. Go Jesu jakêkô êsêac ñaluñgenj ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Binjalô êndênj amac.” ²⁰ Kêsôm binj tonanj su, go kêtôc lêma to nê bi gêdênj êsêac. Tec ñacseñomi têtac ñajam kêsâ gebe sêlic Apômtau. ²¹ Go Jesu kêsôm gêdênj êsêac kêtiam gebe “Binjalô êndênj amac, aê jasakinj amac amboac Tamoc kêsakinj aê.” ²² Kasôm binj tonanj su, go gêju awajaô kêpi êsêac ma kêsôm gebe “Akôc Ñalau Dabunj êwac. ²³ Embe asuc launênj sec ôkwi, oc ênaña, ma embe aê tônj, oc gacgenj ênêc êsêacña.”

Jesu agêc Tom

²⁴ Gêdênj tanj Jesu mêngeoc tau lasê nanj, êsêac 12 nêñ tenj, Tom, tanj sêsam enj gebe Ôlinbôm nanj, gêmoa gêwiñ êsêac atom. ²⁵ Tec ñacseñomi ñagêdô sêjac minj gêdênj enj gebe “Aêac alic Apômtau su.” Ma enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Aê embe jalic bêlêm ñamala, tanj gêc ênê lêma nanj atom, ma embe jakênj lemoclatu êsêp bêlêm ñamala atom, ma embe jakênj lemoc êsô ênê bi atom, oc jakênj êwiñ atomanô.”

²⁶ Njâbêc 8 gêjaŋa acgom, go njacseŋomi sêŋgôŋ balêm kêtiam ma Tom gêwiŋ êsêac. Ac sêlai katam auc sêŋgôŋ, ma Jesu jakêkô êsêac njaluŋgeŋ, go kêsôm gebe “Biŋmalô êndêŋ amac.” ²⁷ Ma kêsôm gêdêŋ Tom gebe “Ôkêŋ Iêmamlatu ênsac tecenec ma ôlic lemoc ma ôkêŋ lêmam êsô ŋoc bi ec têtmac lulu atom, ôkêŋ êwiŋgeŋ.” ²⁸ Tec Tom gêjô eŋ awa gebe “O ŋoc Apômtau to êôc Anôtô.” ²⁹ Ma Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm kôkêŋ gêwiŋ kêtû gôlic aêŋa me. Aê aoc êôc êsêac, taŋ sêlic ŋanô atom ma sêkêŋ êwiŋ.”

Joan keto buku tonec kêtû ŋam amboac ondocŋa

³⁰ Jesu gêgôm gêŋtalô gwalêkiŋ nê njacseŋomi sêlic, mago teto samob tomalageŋ kêsêp buku tonec atom. ³¹ Teto tonanŋeŋ gebe akêŋ êwiŋ Jesu, gebe Kilisi tau, Anôtônê Latu eŋ, ma akêŋ êwiŋ gebe aŋgôŋ matem jali êtu ênê ŋaêŋa.

21

Jesu geoc tau lasê gêdêŋ njacsenomi 7

¹ Tonanŋ su, go Jesu geoc tau lasê gêdêŋ nê njacseŋomi kêtiam aŋga bugêjactorŋ Tiberianaŋ, ma ŋamiŋ tau tonec. ² Simon Petere agêc Tom, taŋ sêsam eŋ gebe Ôliŋbôm nanŋ, ma Natanael aŋga Kana Galilaianaŋ, ma Sebedai latuagêc to njacseŋomi ŋagêdô nêŋ luagêc, ac sêŋgôŋ sêwiŋ tauŋ. ³ Ma Simon Petere kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aê jana jansom i.” Tec êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aêac awiŋ aôm.” Ac sêsa jasêpi waŋ teŋ ma gêdêŋ gêbêc tonanŋ têtap i teŋ sa atom. ⁴ Gêdêŋ gelenmata, go Jesu kêkô ambêô ma nê njacseŋomi sêjala eŋ gebe Jesu nec atom. ⁵ Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Napalêac, amacnêŋ gêŋ taniŋŋa teŋ gêc me masi.” Ma êsêac sêjô eŋ awa gebe “Masi.” ⁶ Go kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Au wasanŋ êsêp waŋ ŋalêsiŋ, taŋ kêsi anôŋa nanŋ, ma oc atap ŋanô sa.” Sêu kêsêp gêja ma sebe sênam jaôŋ êpi êmêŋ e sêgôm jageo gebe i taêsam gêwê. ⁷ Ma njacseŋom taŋ Jesu têtac gêwiŋ eŋ nanŋ, kêsôm gêdêŋ Petere gebe “Op, Apômtaugoc.” Simon Petere gêŋô gebe Apômtau, tec kêkwa tau auc ŋa nê ŋakwê, taŋ kêkôc su gêc nanŋ, ma gêu tau kêsêp bu gêja. ⁸ Njacseŋomi ŋagêdô towanŋeŋ sêpoac jabanŋ bau amboac tasaka ŋasawa êtôm 50, tec sêjam jaôŋ wasanŋ toigenŋ kêpi bau gêja. ⁹ Jasêsô bau e sêlic ja kêsâ ma i to mo kêsâ gêwiŋ. ¹⁰ Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Akôc i, taŋ galoc alô nanŋ, ŋagêdô amêŋ.” ¹¹ Tec Simon Petere kêpi waŋ gêja ma gêjam jaôŋ wasanŋ, taŋ i kapôêŋ 153 sêwê e toŋoma nanŋ, kêpi bau gêja, mago wasanŋ gêŋgic atom. ¹² Go Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amêŋ, aniŋ gêŋ bêbêcŋa acgom.” Njacseŋomi samob têtêc tauŋ e nêŋ teŋ katu kênac eŋ gebe “Aôm asa,” nec atom. Êsêac sêjala eŋgac gebe eŋ Apômtau. ¹³ Go Jesu kêkôc mo jakêkêŋ gêdêŋ êsêac ma i amboac tonanŋeŋ. ¹⁴ Jesu gêdi sa aŋga ŋacmatêŋeŋ ma geoc tau lasê gêdêŋ nê njacseŋomi kêtû dim têlêacŋa tonanŋ.

Jesu agêc Petere

¹⁵ Seŋ gêŋ su, go Jesu kêsôm gêdêŋ Simon Petere gebe “Joan latu Simon, aôm têtmac gêwiŋ aê kêlêlêc êsêac tônê su me masi.” Tec Simon gêjô eŋ awa gebe “Aec, Apômtau, aôm kôjala gebe aêŋoc ŋalêlôm gêwiŋ aôm. “Ma Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ojop aêŋoc domba ŋalatu.” ¹⁶ Go Jesu kêtû kênac eŋ kêtiam kêtû dim luagêc gebe “Joan latu Simon, aôm têtmac gêwiŋ aê me masi.” Tec Simon gêlôc gêdêŋ Jesu gebe “Aec, Apômtau, aôm kôjalagac gebe aêŋoc ŋalêlôm gêwiŋ aôm.” Ma Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ojop

aênoc domba.” ¹⁷ Go kêtú kênac eñ kêtú dim têlêac gebe “Joan latu Simon, aômnêm ñalêlôm gêwiñ aê me masi.” Tec Peterenê ñalêlôm ñawapac kêsa, gebe kêtú kênac eñ katu dim têlêac gebe “Aômnêm ñalêlôm gêwiñ aê me masi,” ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Apômtau, aôm kôjala gêñ samob, aôm kôjala gebe ñoc ñalêlôm gêwiñ aôm.” Ma Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ojop aênoc domba. ¹⁸ Biññanô, aê jasôm tobiññanôgeñ êndêñ aôm gebe Aôm ñapalêgeñ, tec taôm kôjandiñ nêm ômbiñkap ma kôsêlêñ gôja gamêñ, tañ gobe ôna nan. Ma embe otu ñac lanğwa, oc ôlam lêmam ma teñ êjandiñ aômnêm ômbiñkap ma êwê aôm ôna gamêñ, tañ taôm godec gebe ôna atom nan.” ¹⁹ Jesu kêsôm biñ tonan gebe êtôc Peterene lêñ êmac êndu ma êwaka Anôtônê ñawasi sanja. Kêsôm biñ tonan su ma keten eñ gebe “Ôndanğuc aê.”

Jesu agêc ñacseñom, tañ eñ têtac gêwiñ nan

²⁰ Petere kêkac tau ôkwi e gêlic ñacseñom, tañ Jesu têtac gêwiñ eñ nan kêdaguc. Gêdêñ êsêac señ Pasa ma eñ gêc kêsi Jesuñ ma kêsôm gebe “Apômtau, asa oc eoc aôm lasê.” ²¹ Tec Petere gêlic eñ e kêsôm gêdêñ Jesu gebe “Apômtau, ma ñac tônê oc amboac ondoc.” ²² Ma Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Aê embe têtac teñ gebe eñ êmoa e jamu jamêñ, nan oc aômnêm biñ me. Aôm tec ôndanğuc aêgeñ.” ²³ Amboac tonan biñ tonec kêsa gêdêñ lasitêwai ñagêdô gêja gebe Ñacseñom tônê oc êmac êndu atom. Jesu kêsôm ñalô tonec gebe “Eñ êmac êndu atom” nec atom. Eñ kêsôm tagen tonec gebe “Aê embe têtac teñ gebe eñ êmoa e jamu jamêñ, nan oc aômnêm biñ me.”

²⁴ Ñacseñom tonec tec gêwa biñ tau ñai ñam sa ma keto biñ tau ma aêac ajala gebe biñ, tañ gêwa sa nan biññanô.

²⁵ Jesu gêgôm gêñ ñanô ñagêdô gwalêkiñ gêwiñ. Aê taêc gêjam gebe êsêac embe sêwa samob sa tomalagen ma teto, oc êsêp papia taêsam e ênam ñom aucgeñ.

Gêñ Tañ Apostolo Sêgôm Nan APOSOLO

Gêñ Tañ Aposolo Sêgôm Nan nec Luka keto gêjac têku nê Njawae Njam. Enj keto buku tau gebe ênac miñ njalau Dabunj gêwê lau buña namataña sêpuc Jesu wanja ma sêsôm ênê Njawae Njam lasê “anğa Jerusalem to Judaia samucgeñ ma Samaria njagamêñ e naêndên nom njamadinj” (1:8). Mêtê kêlainj tau gêjac m anğa Judanênj gamêñ acgom, ma gelom-gelom jakêtu lau nomña samobgeñ nêñ sekênj gêwiñ, tec naminj tau tonanj. Luka gebe ênac nê lau têm tônêña têntac tônj, tec keto gebe Mêtê tau kékêli lau tenj sêli tauñ sa gêdênj kaisara, tê sejam gôlinj Romnênj gamêñ nê atomanô. Enj gêwa lau tau nêñ kauc sa kêpi binj, tañ lau Juda sêkênj gêwiñ to sêkênj matengeñ sêmoa nanj, gebe kêtû anô kêpi binj lau buña sêkênj gêwiñ necgac.

Buku tau nec njasêbu têlêac, nanj kêtôc aposolo to lau sêsôm Jesunê Njawae Njam lasê kêsa anğa gamêñ dambê jaselom gamêñ baliñ ma sêwaka Gôlôac Dabunj tau sa-sa nanj gebe (1) Jesu kêpi undambê gêja su acgom, go gôlôac buña namataña kêwaka tau sa anğa Jerusalem tau; (2) Mêtê kêsa anğa Palestina njagameñ njagêdô (Samaria to Suria) gêwiñ; ma (3) Mêtê gelom Gwêc Njalunj njagamêñ njagêdô samob e jagêdênj malacsêga Rom.

Aposolonênj buku tonec njagêbôm tenj gebe sêjac Njalau Dabunj nê koleñsêga naminj gêjam auc. Gêdênj Om Pentekostnja Njalau Dabunj tonjaclaigenj mênjkêpi lau buña anğa Jerusalem, tec gêwê to kêpuc êsêac to nêñ laumata tônj kêtôm binj, tê sêjac naminj gec buku tau nê, samob gêmoagenj. Ac sêkatonj lau buña namataña nêñ jaenj sa natênagenj gêc binj njagêdô, tañ aposolo sêjam-sejam mêtê lau ma teto sa nanj. Go gêñsêga, tañ teto naminj gêc nanj, kêtôc jaenj tau njanclai kêtû anô kêpi lau buña sêsa nêñ lênja ma kêpi gôlôac samob sêbinj tauñ tônj tonjanôgeñ nanja.

Nadênanj

1. Jesu gêjac dabinj aposolo kêtû nêñ kôm sêwa enj njam sanja 1:1-26
 - a. Jesunê awamu kêjatu aposolo sa sêsôm enj wae lasêña ma gêjac mata Njalau Dabunj gêdenj êsêac 1:1-14
 - b. Sêjalinj njac tenj sa gêjô Juda su 1:15-26
2. Sêwa Jesu sa anğa Jerusalem 2:1-8:3
3. Sêwa Jesu sa anğa Judaia to Samaria 8:4-12:25
4. Aposolo Paulu nê sakinj 13:1-28:31
 - a. Lênj Misionnja namataña 13:1-14:28
 - b. Aposolo sêkac tauñ sa anDa Jerusalem 15:1-35
 - c. Lênj Misionnja kêtû luagêcña 15:36-18:22
 - d. Lênj Misionnja kêtû têlêacña 18:23-21:16
 - e. Sêkêc Paulu tônj gêñgônj kapoacwalô anğa Jerusalem ma Kaisarea to Rom 21:17-28:31

APOSOLO

Jesu gêjac mata Njalau Dabunj

¹ Teopili, binj namataña tec kato su kêpi binj samob, tañ Jesu gêgôm to kêdônj gêdênj tañ gêjac m nê kôm ² e gêdênj bêc, tañ Anôtô kékôc enj sa nanj. Anôtô kékôc enj sa atomgeñ ma Njalau Dabunj kékac Jesu tec kêsakinj aposolo, tañ kêjalinj êsêac sa nanj. ³ Gêdênj tañ kékôc nê njandanj su nanj, kêtôc tau gêmoa mata jalinja gêdênj êsêac gêjagêmu-gêjagêmu njalênj gwalêkinj. Sêlic

enj kêtôm bêc 40 ma kêsôm binj kêpi Anôtônê gamêñ gêdêñ êsêac. ⁴Enj gêmoa gêwiñ êsêac ma gêjac jao gebe “Awi Jerusalem sinj atom ma aôn binj, tanj Tamoc gêjac mata to anj aŋga aêñoc nanj, e ñanô êsa acgom. ⁵Gebe Joanj tec kêsagu lau ña bu, ma amac oc alinj Ñalau Dabunj êtu nêñ sanju ñabêc jauc atom.”

Jesu kêpi undambê gêja

(Mar 16:19-20; Luk 24:50-53)

⁶Lau tanj sêkac tanj sa nanj, têtû kênac enj gebe “Apômtau, êndêñ têtû tonec oc ômansañ Israelnêñ gamêñ êtu gamêñ towae êtiam me masi.” ⁷Ma enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amacnêñ kôm gebe ajala têtû to noc, nanj ñaclai ñatau Tamoc taê gêjam gêc nê tauña nanj atom. ⁸Mago Ñalau Dabunj wacêpi amac e atu lau tonjaclai ma awa aê ñam sa aŋga Jerusalem to Judaia samucgenj ma Samaria ñagamêñ e naêndêñ nom ñamadinj.” ⁹Jesu kêsôm binj tonanj su, go êsêac sêlic enj kêpi lôlôc gêja e tao tenj kêsip enj su, tec matenjanô sêlic enj sapu.

¹⁰Enj kêpi gêja ma êsêac matenj gê undambê ñanêñgenj sêkô e sêlic ñac luagêc tonjakwê ñaeb ñaôma mênêsêkô sêwiñ êsêac. ¹¹Ac sêsôm gebe “Amac Galilaiawaga, asagenj akô matem gê undambê. Jesu tau, tanj aŋga amacnêñ kêpi undambê gêja nanj, oc êmu êmêñ êtôm tê alic enj kêpi undambê gêja nê.”

Sêjalinj ñac tenj sa gêjô Juda

¹²Go aposolo sêmu aŋga lôc, tanj sêsam gebe Lôcatêkwi nanj, sêja Jerusalem. Lôc tau gêc Jerusalem ñagala amboac lêñ sabbatña tenj. ¹³Jasêô lasê e gacgenj sêpi andu ñabalêm ñadenj ñaôña, tanj êsêac sêmoasêmoa nanj sêja. Ma êsêac lau tau tonec Petere agêc Joanj ma Jakobo agêc Andrea ma Pilip agêc Tom ma Batolomai agêc Matai ma Alpai latu Jakobo agêc Simon Seloto ma Jakobo latu Juda. ¹⁴Lau samob tonanj sêwiñ lauo ñagêdô ma Jesu têna Maria to Jesu lasii tetenj mec tonêñ ñalêlôm kêpi tagenj sêjac ñawae sêmoa.

¹⁵Gêdêñ ñasawa tonanj lasitêwai amboac 120 sêñgônj sêwiñ tauñ, go Petere gêdi kêkô êsêac ñalunj ma kêsôm gebe ¹⁶“O lasitêwaac, Ñalau Dabunj gêôc Dawid awa sa ma kêsôm binj kwananjenj kêpi Juda, tanj gêwê lau-sêkôc-Jesu-tônwaga nanj. Binj tanj teto gêc nanj, kêtû anô sugac. ¹⁷Ñac tonanj gêwiñ aêac ma gêwê kainj sakinj tonec gêwiñ.”

¹⁸Ñac tau kêkôc awa geo jagêjam ôli kôm tenj, go gêu tau môkêapac gêmunj e jagêôc gêñgic kêsêp ñalunjenj ma ñatêtac gêwê. ¹⁹Lau Jerusalemña samob sêñô binj tonanj ñawae, tec sêsam kôm tau ñaê ña êsêac tauñ awenj gebe Akeldama, ñam gebe “Kômdec.”

²⁰“Binj tau teto gêc buku Pesalemña gebe ‘Ênê andu oc êtu tuc e ñac tenj êñgônj ñalêlôm atomanô.’ Ma teto binj tonec gêwiñ gebe ‘Ñac tenj oc êwê kainj ênê sakinj.’”

²¹⁻²²“Amboac tonanj ñac tenj mênêwiñ aêacmanj ma êsôm Apômtau Jesu gêdi sa ñawae lasê. Enj ñac tanj aŋga lau, tanj sêsêlêñ sêwiñ aêac gêdêñ tanj Apômtau Jesu kêsêñj gêja gêmêñ gêmoa aêac ñasawa gêdêñ tanj enj gêlinj Joanj nê sanju nanj, e mênêgêdêñ gêwi aêac sinj ma kêpi lôlôc gêja nanj.” ²³Amboac tonanj sêkêñ ñac luagêc, Josep, tanj sêsam enj gebe Barsaba, ma nê ñaê tenj gebe Justu nanj, agêc Matia. ²⁴Go tetenj mec gebe “O Apômtau, aôm kôjala ñamalac samob nêñ ñalêlôm, mênêôtôc ñac tau, tanj

kôjalij enj sa anja ñac luagêc tonec nêj nanj, êndêj aêac, ²⁵ gebe êkôc sakinj to aposolonêj kôm sa êjô Juda, tanj gêwi sinj ma gêc gêja nê gamêj.”
²⁶ Ma sêpuc kapoac e jakêsêp Matia ma sêsam enj gêwiñ aposolo 11. *
 palij-palijgenj êndêj sabat atom. Êsêac sêsêlêj intêna dambêgenj, tec sêsam ñasawa tonanj gebe lêj sabatnja.

2

Ñalau Dabuñ kêsêp gêmêj

¹ Gêdêj bêc Pentekostnja nanj êsêac samob sêkac tauñ sa sêngôj tagenj.
² Go sep tagenj ñadindij kêsa anja undambê kêtôm mu gêbuc ñatêna mênjgêjam andu, tanj êsêac sêngôj nanj, auc samucgenj. ³ Ma sêlic gêj gêwa gêngic-gêngic amboac ja ñaimbêla mênjgêsac êsêac ñaô gêdêj-gêdêjgenj.
⁴ Ma ñalau Dabuñ gêjam êsêac samob auc, tec sêjam lau jaba awenj kêtôm Ñalau Dabuñ gêôc êsêac awenj sa.

⁵ Juda mansanj anja gamêj samob, tanj gêc umbonj ñalabu nanj, sêkac tauñ sa jasêngôj Jerusalem. ⁶ Gamêj tau tonanj ñadindij kêsa, tec lau samob sêpi tagenj e têtakê gebe sêjô lau tônê sêjam êsêac tauñ awenj gêdêj-gêdêjgenj. ⁷ Lau samob sêlic e gêjac nêj Iênô auc to sê taêngenj ma sêsôm gebe “Êsêac samob, tê sêsôm binj sêmoa nê, lau Galilaiana me masi. ⁸ Amboac ondoc tec tanjô êsêac sêsôm aêac tauñ awenj, tanj teneñi sêkôc aêac ma tasôm nanj. ⁹ Lau Parta to Mede ma Elam, ma aêac, tanj danjgôj Mesopotamia to Judaia ma Kapadokia ma Pontu to Asia ¹⁰ ma Prugia to Pampulia ma Aiguptu to Libua ñagamêj Kurene ma lau, tanj tamêj anja Rom nanj, ¹¹ Judawaga to lau lêjña ma lau Krete to Arabia, aêac tanjô êsêac sêsôm Anôtônê gêjtalô kapôêj ñawae ña aêac tauñ awenj.” ¹² Gêj tonanj gêjac êsêac samob nanj Iênô auc e sêpê lêna ma sêsôm gêdêj tauñ gebe “Gêj tonanj ñam amboac ondoc.” ¹³ Ma lau ñagêdô sêsu susu gebe “Wain wakuc kêjanjij êsêac.”

Petere gêjam mêtê

¹⁴ Tec Petere to êsêac lau 11 dêdi sêkô, go kêsôm kêpuc awa sagenj gêdêj êsêac gebe “Judawaga to amac samob, tanj anjônj Jerusalem nanj, aê jawa binj tonec ñam sa êndêj amac anjô acgom. ¹⁵ Amac abe lau tonanj wain kêjanjij êsêac me. Masigoc. Oc gocgo tec mênjgic lauj sa kêtô. ¹⁶ Tagenj binj, tanj propete Joel kêsôm nanj, kêtû anô gebe

¹⁷ ‘Anôtô kêsôm gebe Êndêj bêc ñamuña oc jakêc ñoc Ñalau êpi ñamalac samob e latômio to ñac oc seoc binj lasê, ma nêj ñacsenjomi oc sêlic ñakatu, ma amacnêj lau ñanô oc sênêc mê.

¹⁸ Êndêj bôc tonanj oc jakêc ñoc Ñalau êpi ñoc sakinjwagao to ñac e seoc binj lasê.

¹⁹ Ma oc jakêj gêjnsêga anja umbonj Iólôcña ma gêjtalô anja nom elonja tonec ñai, dec to ja ma jadauj.

²⁰ Oc oc ênam kanuc ma ajônj êtôm dec, go Apômtaunê bêc kapôêj ma bêc towae tau mênjêsa.

²¹ Êndêj tônê lau samob, tanj awenj gêjac Apômtaunñ ñaê nanj, tec Anôtô oc ênam êsêac kêsi.’

²² “Amac Israelwaga, anjô ñoc binj tonec acgom. Anôtô kêwaka Jesu Nasaretña sa gedenj amac ña genj kapôêj to gêjnsêga ma gêjtalô. Enj kêkêj

* **1:26:** Lau Juda sêjac go gebe sênam kôm go sêsêlêj

Jesu gégôm gêñ tau gêmoa amac ñalêlôm taôm ajalagac. ²³ Anôtô taê gêjam ñabinj to kējala kētu tōñ kwananjen gebe êwi ñac tau sinj êsêp amac lememe. Amac akêñ enj gédênj lau-sesenj-biñsu-popocwaga sêjac enj kêpi kakesotau, tec kêtôm amac taôm ajac enj êndu. ²⁴ Ñac tau tonan Anôtô kégaboac enj su anja gêmac ñañandanj ma gêñu enj gêdi sa gebe gemacanô tau kékôc enj tōñ kêtôm atom. ²⁵ Dawid kêsôm biñ kêpi enj gebe

‘Aê galic Apômtau kékô ñoc lanjôcnêm gederj tōñgenj.

Enj gêmoa aêñoc anôña gebe jaku atom.

²⁶ Amboac tonanj tec têtac ñajam kêsa ma imbeloc kētu samuc.

Aê gamoa toôlic matê-matêgenj, mago kakêñ matoc

²⁷ gebe aôm oc ondec aêñoc katuc êmoa lamboam atom

ma aôm Ôkêñ nêm ñac dabunj ôli êtu palê atom.

²⁸ Aôm kôtôc intêna janjôñ matoc jalinja gédênj aê.

Aôm oc ôkêñ aê jamoa aôm lanjômnêm e têtac ñajam ênam aê auc samucgenj.’

²⁹ “O ñoc lasitêwaac, aê gabe jasôm abenji Dawid nê biñ ênêc awêgenj êndênj amac. Enj gêmac êndu ma sêsunj enj ma ênê sêô gêc aêac ñalêlôm e gederj galoc. ³⁰ Ñac tonan enj propete tej ma kējala biñ, tanj Anôtô kêsôm kētu tōñ kêpi enj gebe ‘Aô mnêm wakuc tej oc êñgôñ nêm lêpônj kinja.’

³¹ Enj propete, tec gêlic biñ, tanj ocgo mênjêsa nanj kwananjenj ma kêsôm ñalô tonec kêpi Kilisi êndi sanja gebe

‘Anôtô gedec enj gêmoa lamboam atom ma enj ôli kētu palê atom.’

³² Ma Jesu tau tec Anôtô gêñu enj gêdi sa ma aêac lau samob tonec alic genj tau asôm lasê. ³³ Anôtô kêsunj enj sa jagêñgôñ ênê anôña, ma Jesu kékôc Ñalau Dabunj anja Tamanê kêtôm Tama gêjac mata gédênj enj nanj, menjkekec tec amac alic to anjô. ³⁴ Dawid tau kêpi undambê gêja atomgenj, mago kêsôm gebe

‘Apômtau kêsôm gédênj aêñoc Apômtau gebe Ôñgôñ aêñoc anôña

³⁵ e jakêñ aômnêm ñacjo sênêc amkainj ñalabu acgom.’

³⁶ “Amboac tonan lau Israel samob sêjala ñanôgenj acgom gebe Jesu tau, tanj amac ajac enj kêpi kakesotau nanj, Anôtô kékênj enj kētu Apômtau to Kilisi.” ³⁷ Sêñô biñ tonan e kepenj êsêacnênj ñalêlom ñanô ma sêsôm gederj Petere to aposolo ñagêdô gebe “O lasitêwaac, aêacmênj oc anjôm tauñ amboac onclocgenj.” ³⁸ Tec Petere kêsôm gederj êsêac gebe “Anam taôm ôkwi ma sensanju amac sênam Jesu Kilisi lanjô êtômgenj gebe êsuc amacnêm sec ôkwi, go Anôtô êkêñ Ñalau Dabunj êndênj amac êwac. ³⁹ Gebe Anôtô gêjac mata biñ kêpi amac to nêm ñapalê ma êsêac lau gamênjômña samob, kêpi êsêac samob, tanj Apômtau, aêacnênj Anôtô, kékalem êsêac nanj.”

⁴⁰ Ma Petere gêwa sa to gêjac biñsu êsêac ña biñ ñagêdô gwalêkinj gebe “Akêñ taôm andênj Anôtô gebe ênam amac kêsî anja lau geo tonan nêñ.”

⁴¹ Lau tanj sêkôc Peterenê biñ sa nanj, sêlinj sanju. Ma gédênj béc tonan lau amboac 3,000 jasêwinj gôlôac. ⁴² Lau tonan ñai sêmasanj aposolonênj mêtê to biñ sêmbinj tauñ tōñña ma sêpô polom kékôc to teterj mec. Sêgôm gêñ tonan gederj tōñgenj.

Gôlôacnênj lêñ

⁴³ Êsêac samob têtac ñatutuc, gebe aposolo sêgôm Ogênjsêga to gêñtalô taêsam. ⁴⁴ Ma êsêac, tanj sêkênj, gêwinj nanj, samob sêñgôñ sêwinj tauñ ma sêwê kainj nêñ gêñ samob sêpi tagenj. ⁴⁵ Êsêac sêkênj nêñ waba to gêñ lau

sêjam ôli ma sêjac sam ñaawa gêdêñ lau samob kêtôm sêpô lêna tauñ gêdêñ-gadêñgenñ. ⁴⁶ Êsêac semoa lôm dabuñ kêtôm bêcgen, ma nêñ ñalêlôm kêpi tagen to sêpô polom kékôc kêtôm nêñ andugen ma sen nêñ gêñ totêntac ñajam ma tonêñ ñalêlôm ñajêñ. ⁴⁷ Êsêac sêlambiñ Anôtô ma lau samob sêlic êsêac ñajam ma sêmoasin êsêac. Ma Apômtau kékêñ lau, tañ gêjam êsêac kêsi nan, jasêwiñ gôlôac tau kêtôm bêcgen.

3

Ñac ñatêkwa kêtû golon ôli ñajam kêsa

¹ Ñasawa tenj Petere agêc Joan sêpi lôm dabuñ sêja sebe teten mec êndêñ ñanoc ocmataña. ² Ma ñac tenj gêmoo tonañ. Têna kékôc enj akainj to lêma kêtû golon. Kêtôm bêcgen lau sêbalañ enj jatetoc enj gêñgônj lôm dabuñ ñakatam, tañ sêsam gebe Katamñajam nan, gebe etenj gêñ êndêñ lau, tañ sêsô lôm dabuñ sêna nan. ³ Ñac tau gêlic Petere agêc Joan sebe sêsô lôm dabuñ sêna, tec ketenj gêñ gêdêñ êsêagêc. ⁴ Tec Petere agêc Joan matenj gê enj e Petere kêsôm gebe “Matam ê aêagêc acgom.” ⁵ Ma ñac tau mata gê êsêagêc gêjam kauc gebe sêkêñ gêñ êndêñ enj. ⁶ Go Petere kêsôm gebe “Silber to gold gêc aêña atom, ma gêñ, tañ gêc aêña nan, tec gabe jakêñ êndêñ aôm. Gajam Jesu Kilisi Nasaretña lanjô gebe Ôsêlêñ.” ⁷ Go kêkam enj gêdêñ lêma anôña ma gegen enj sa. Ma gaôgenj ñac tau atapa to agwam ñajaña kêsa, ⁸ ma gêboanj sa jakêkô ma kêsêlêñ, go gêwiñ êsêagêc kêsô lôm dabuñ jakêlambiñ Anôtô to kêsêlêñ gêboanj kêpigenj. ⁹ Lau samob sêlic enj kêlambiñ Anôtô gegen taugenj gêmoo, ¹⁰ ma sêjala gebe ñac, tañ gêñgônj kêsi lôm dabuñ ñaKatamñajam ma ketenj-ketenj gêñ gêmoo nan, ñac tau tonecgoç. Ma sê taêñ to sêñac lemenj kêtû gêñ, tañ kêtap enj sa nanña.

Petere gêjam mêtê gêmoo Salomonê lôm seleb

¹¹ Ñac tau kêsap Petere agêc Joan tôn ñapanj, tec lau samob sê taêñ ma sêkac sa dêdêñ êsêac sêja jasêkô lôm sêlêb, tañ sêsam gebe Salomonê nan. ¹² Petere gêlic lau tonañ ma awa gêjac êsêac gebe “Amac lau Israelwaga, asagenj asôm binj selec kêtû ñac tonecña ma matemanô gêdêñ aêagêc kêtû asagenja. Abe aêagêc tauñ ma ñaclai to ñajam tec agôm enj kêsêlêñ nec me. ¹³ Abraham agêc Isak ma Jakob nêñ Anôtô ma tamenj samob nêñ Anôtô kékêñ nê sakinwaga Jesu nê ñawasi kêsa. Ñac tonañ, tañ amac akêñ enj gêdêñ ñacjo ma asa enj auc akô Pilata lanjônêm. Pilata gebe êñgamboac enj su, ¹⁴ mago amac asa ñac dabuñ to gêdêñ tau auc ma atenj gebe sêñgamboac ñac, tañ gêjac ñamalac êndu nan, su êndêñ amac. ¹⁵ Ñac tau gebe êwê amac aňgônj matem jali, mago ajac enj êndu, nanj tec Anôtô gêñu enj sa aňga ñacmatêñêñ, aêac alic gêñ tau tec asôm lasê. ¹⁶ Ma ñac tau, nanj amac alic to ajala enj nanj, kékêñ gêwiñ Jesunê ñaê, tec ñaê tau gêjam enj sa. Jesu kêpuc ñac tau tôn kékêñ gêwiñ, tec gêgôm enj ôli samucgenj ñajam kêsa tec alic enj kékô amac samob lanjônêmña.

¹⁷ “O lasitêwaac, aê galicgac gebe amac ajam kauc tê agôm, ma amacnêm kasêga sêjam kauc amboac tonanjenj. ¹⁸ Anôtô gêgôm nê binj, tañ gêôc propete samob awenj sa ma sêsôm lasê gebe Kilisi êkôc ñandanj nanj, ñanô kêsa. ¹⁹ Amboac tonañ ambu taôm ma anam taôm ôkwi gebe nêm sec ênaña, ²⁰ ma têm moasiñña aňga Apômtaunê lanjônê mênêsa wacêlau amac tekweñ saki êsa, ec êkêñ Kilisi Jesu, tañ kêjalinj sa kêtû amacña kwananjenj nanj êmêñ. ²¹ Ñac tau êmoa undambê e êndêñ têm Anôtô êmansanj gêñ samob êtu wakuc êtiam, amboac kêsôm lasê gêôc propete dabuñ awenj

sa gédêj andanjen nanj. ²² Mose kêsôm gebe ‘Apômtau, amacnêm Anôtô, oc êju amacnêm propete tej sa anja lasimi to tewemi nêj êtôm aê, ma binj samob, taj enj êsôm êndêj amac nanj, akêj tajem. ²³ Lau embe sêkêj tajen propete tau tonan nê binj atom, oc Anôtô ensenj êsêac samob su anja nê launêj.’ ²⁴ Propete samob, Samuel to êsêac, taj tédaguc nanj, sêsôm to sêkêj têm tonan jawae. ²⁵ Propete latunji amac to poac, taj Anôtô kêmoatinj gédêj tamemi nanj, njalatui amac. Anôtô kêmoatinj poac tau gédêj Abraham ma kêsôm gebe ‘Êtu nêw wakucnja laum nomnja samob têtap moasinj sa.’ ²⁶ Anôtô kêtôc nê sakinjwaga gédêj amac kêtû njamata ma kêsakinj enj gebe êmoasinj amac e anam taôm ôkwi êndêj-êndêjenjen ma awi nêw sec tokainj-tokainj sinj.”

4

Petere agêc Joaņ sêngônj kapoacwalô

¹ Agêc sêsôm binj tonan gédêj lau sêmoa ma lau dabunjwaga to kapitai lôm dabunjna ma Sadukai dédêj êsêagêc sêja. ² Lau tonan njai sêlic êsêagêc sec gebe tédônj lau ma sêkêj Jesu gêdi sa anja njacmatênêj jawae gédêj êsêac. ³ Tec sêkôc êsêagêc tônj jasêlai agêc auc sêngônj e bêbêcgenj acgom, gebe kêtula su. ⁴ Lau taj sêngônj Peterenê binj tau nanj, nêj taêsam sêkêj gêwinj ma lau tau nêj njacwaga amboac 5,000.

⁵ Njâbêbêc êsêacnêj kasêga to laumata ma binjsutau sêkac tauj sa anja Jerusalem, ⁶ ma njac dabunjsêga Anas agêc Kaiapa ma Joaņ agêc Aleksandere ma êsêac njagêdô anja njac dabunjsêga nê gôlôac sêwinj. ⁷ Ma sêsôm sejon njaclagêc tau jasêkô êsêac lanjônêw, go têtû Iêsu êsêagêc gebe “Asa nê njacalai to njâê kêpuc amagêc tônj, tec agôm gêj tônê nec.” ⁸ Tec Njalau Dabunj gêjam Petere auc e kêsôm gédêj êsêac gebe “O launêj kasêga to laumataac, ⁹ galoc amac embe atu Iêsu aêagêc êpi moasinj, taj agôm gédêj njac pulinj nanj, ¹⁰ go amac samob to lau Israel samob ajala gebe Jesu Kilisi Nasaretnja, taj amac ajac enj kêpi kakesotau gêja ma Anôtô gêju enj sa anja njacmatênêj nanj, nê njâê gêgôm njac, taj kêkô amac lanjômênêw nanj, ôli njajam kêsa. ¹¹ Njac tau

‘poc, taj amac akwêwaga alic gebe sec nanj, tec kêtû poc kêclêsunja.’

¹² Njacmoasinj tej gêmoa atom, ma njâê njajam tej anja umbonj njalabu gédêj njamalac gebe ênam aêac saņa tej gêc atomanô.”

¹³ Lau tau sêlic Petere agêc Joaņ têtac kêpa su ma nêj kauc kêsa gebe êsêagêc anja lau njâoma nêj, taj sêsô lôm tej atom nanj, tec sê taênj ma sêjala êsêagêc gebe sêsap Jesu tônjenj. ¹⁴ Ac sêlic njac pulinj, taj ôli njajam kêsa nanj, kêkô gêwinj êsêagêc ma sêsôm binj sêjô agêc awenjna e masi. ¹⁵ Amboac tonan sêjatu êsêagêc sêwi gamênj sêkac saņa sinj sêsa awê sêja, ma sêmasanj binj gédêj tauj ¹⁶ ma sêsôm gebe “Aêac danjôm njaclagêc tônê amboac ondod. Lau Jerusalemja samob sêlic gêntalô, tê êsêagêc sêgôm nêgac, ma aêac oc dansa auc êtôm atom. ¹⁷ Dambôc êsêagêc awenj auc njajanja gebe binj tau tonec jawae êtu tapa êndêj lau samob êna atom, ma sêsam njac tônê nê njâê êndêj lau tej êtiam atom.” ¹⁸ Go sêwômêc êsêagêc mênjsêjac jao gebe êsêagêc sêsôm Jesunê njâê lasê to têndônj njâê tau tej êtiam atomanô.

¹⁹ Ma Petere agêc Joaņ sêjô êsêac awenj gebe “Taôm taêm ênam alic acgom, Anôtô êlic binj ondod naêndêj, tajenj wamu amac me tajenj wamu enj. ²⁰ Aêagêc atôm atom gebe akapic awenjsunj êtu gêj, taj alic to anjô nanja.” ²¹ Amboac tonan sêjac binjsu êsêagêc njakônijnja ma sêkêj agêc

sêja. Êsêac têtap lêñ sêmêtôc êsêagêcña tenj sa atom kêtú lauña, gebe samob tetoc Anôtô sa kêtú gêñ, tañ gêgôm nanña. ²² Nac tau, nanj êsêagêc sêgôm gêñtalô ôli ñajam kêsaña kêpi enj nanj, nê jala kêtú 40 su.

Gólôac teterj mec kêtú sêmoa totêntac êpa sugenja

²³ Sêwi Petere agêc Joañ sinj su, tec agêc dêdêñ nêñ lau sêja ma sêjac miñ biñ, tañ lau dabuñsêga to laumata sêsôm gêdêñ êsêagêc nanj. ²⁴ Lau tonañ sêñô su e awenj gêôc Anôtô selengenj gebe “O Natau, aôm nanj kôkêñ undambê to nom ma gwêc to gêñ samob, tañ sêmoa ñalêlôm nanj, ²⁵ aôm tau tonañ kôkêñ Nalau Dabuñ gêôc aêac abenji Dawid, tañ kêtú aômnêm sakinwaga nanj, awa sa gebe

‘Lau samuc nêñ ñaonda kêpi kêtú asagenja

to lau taên gêjam biñ ñaôma-ñaôma nanj, ñam amboac ondoc.

²⁶ Kinj nomña sêkac tauñ sa,

ma kasêga sêmoatinj biñ sêñgôñ tagenj amboac tonañ,

sebe sensenj Apômtau agêc nê ñac, tañ genj oso enj nanj su.’

²⁷ Biññanôgenj, Herodo agêc Ponti Pilata ma lau samuc to lau Israel sêkac sa anja malac tonec sebe sensenj aômnêm sakinwaga dabuñ Jesu, tañ goenj oso enj nanj su. ²⁸ Ma sêgôm gêñ, tañ aôm taêm gêjam kwanangenj gebe lêmam ôñgômña nanj, ñanô kêsa. ²⁹ O Apômtau, galoc ôlic gebe êsêac sêjô aêac ña biñgenj. Amboac tonañ ôpuc nêm sakinwaga aêac tôñ gebe asôm nêm biñ totêntac êpa sugenj. ³⁰ Ômêtôc lêmam moasinj ma ôkêñ nêm sakinwaga dabuñ Jesu nê ñaê êñgôm gêñsêga to gêñtalô.” ³¹ Ac teterj mec tonañ su, ma gamêñ, tañ êsêac sêkac sa sêñgôñ nanj, kêwiwic tau e Nalau Dabuñ gêjam êsêac samob auc ma sêsôm Anôtônê mêtê totêntac kêpa sugenj.

Gólôac sêwê kainj nêñ genj samob ñatonj tagenj

³² Lau-sêkêñ-gêwiñwaga samob têtac tagenj to nêñ ñalêlôm kêpi tagenj. Ma ñac tenj gêlic nê gêñ amboac taugenj nê gêñ atom, êsêac samob sêwê kainj gêñ ñatonj tagenj. ³³ Aposolo sêwa Apômtau Jesu gêdi sa ñawae sa tonjaclaigenj, ma ñamoasinj kapôênj kêpi êsêac samob, ³⁴ gebe êsêacnêñ ñac tenj kêpô lêna tau kêtú gêñ tenña gêmoa atom, gebe gamêñ to and-u ñatau samob sêkêñ nêñ gêñ lau sêjam ôli ma sêkôc ñaawa ³⁵ jatetoc gêc aposolo enkainja. Go êsêac sêjac sam gêñ tau gêdêñ lau, tañ sêpô lêna kêtú gêñ tenña nanj kêtômgenj.

³⁶ Ma Lewinê wakuc tenj gêmoa, nê malacmôkê Kupro. Ênê ñaê Josep, mago aposolo sêsam enj gebe Bamaba, tanam ôkwi gebe “Biñmanjlatu,” ³⁷ ñac tau nê kôm tenj gêc, tec kêkêñ lau sêjam ôli ma kêkôc ñaawa jaketoc gêc aposolo enkainja amboac tonangenj.

5

Anania agêc Sapira nêñ biñ

¹ Nac tenj, nê ñaê Anania, agêc nê awê Sapira sêkêñ nêñ kôm ñagêdô tenj lau sêjam ôli. ² Nac tau gêjam ñaawa ñagêdô auc, nê awê gêlic, ma kêkôc ñagêdô jaketoc gêc aposolo enkainja. ³ Ma Petere kêsôm gebe “Anania, amboac ondoc Sadañ gêjam nêm ñalêlôm auc e kôsau Nalau Dabuñ ma gôjam kôm ñaawa ñagêdô auc. ⁴ Aôm kôkêñ gêdêñ lau sêjam ôli atomgenj, tec taôm kôtu nêm gêñ ñatau. Kôkêñ gêdêñ lau sêjam ôli su, tec kôtu ñaawa ñatau amboac tonañ. Amboac ondoc tec taêm gêjam biñ amboac tonañ gêc nêm ñalêlôm. Aôm kôsau ñamalac atom, aôm kôsau Anôtôgoc.” ⁵ Anania

gêñô binj tonañ e gêu tau jatomatêgenj gêc. Ma lau samob, tanj sêñô binj tonañ ñawae nanj, têtêc tauñ ñanô. ⁶ Go lau matac dêdi jasêsabanj enj ma sêbalanj enj sêsa awê jasêsunj enj.

⁷ Ockatu ñasawa amboac têtêac gêjanja, ma ñac tau nê awê gêjam kauc binj, tanj gêgôm nê akweñ nanj, tec gêmênj. ⁸ Ma Petere kêtü kênac enj gebe “Ôsôm êndênj aê acgom gebe Amagêc akôc kôm ñaôli tau tecenecgenj me.” Ma awê tau kêsôm gebe “Aec, gêñ tau tecenanjenj.” ⁹ Tec Petere kêsôm gêdênj enj gebe “Amboac ondoc amagêcnêm ñalêlôm kêpi tagenj abe ansaê Apômtaunê Ñalau. Ôlic acgom, lau tanj sêsunj nêm akweñ su nanj, enjmata gêdinj katam sebe sêmbalanj aôm sêsa sêna.” ¹⁰ Ma gacgenj awê tau kêku e jatomatêgenj gêc enj akainja. Lau matac sêsô sêja e sêlic awê tau tomatêgenj gêc, tec sêbalanj enj jasêsunj enj gêwinj nê akweñ. ¹¹ Gôlôac dabunj pebenj têtakê ñanô e lau ñagêdô samob, tanj sêñô binj tau ñawae nanj, têtakê amboac tonanjenj.

Aposolo sêgôm gêñtalô to gêñsêga taêsam

¹² Aposolo sêgôm gêñtalô to gêñsêga taêsam sêmoa lau ñalêlôm ma lausêkênj-gêwinjwaga samob sêkac tauñ sa semoa Salomonê lôm sêlêb. ¹³ Lau ñagêdô têtêc tauñ, tec sêsap êsêac tôñ atom, mago tetoc êsêac sa têtôm apômtau towae. ¹⁴ Ma êsêac, tanj sêkênj gêwinj Apômtau nanj, têtü gwalêkinj, gebe lauo to ñac taêsam. ¹⁵ Lau tau sejonj nêñ gêmac sêsa malaclunj sêja jasêkênj êsêac sêc mê to sac ma taênj kêka gebe Petere embe êsêlênj êmênj, nanj katu naênêc ajuñ ênsac êsêacnênj ñagêdô êwinj-êwinj. ¹⁶ Ma lau taêsam anja malac, tanj gêc Jerusalem ñagala nanj, sejonj lau gêmac to lau ñagêdô, tanj ñalau ñatêmui gêgôm êsêac nanj sêmênj, tec aposolo sêgôm êsêac ôlinj ñajam kêsa samob.

Sêkôc aposolo tôñ kêtü dim luagêcña

¹⁷ Ma ñac dabunjsêga to nê lau samob, tanj anja Sadukainênj tonj nanj, sêjam lêmunj aposolo ñanô ¹⁸ e sêkam êsêac tôñ ma sêkênj êsêac sêñgônj andu kapoacwalôña. ¹⁹ Gêdênj gêbêc Apômtaunê anjela tenj jagêlêc katam andu kapoacwalôña su, go gêwê êsêac sêsa sêja ma kêsôm gebe ²⁰ “Ana anam mêtê lau akô lôm dabunj ma asôm binj anjônj matem jalinja samob lasê.” ²¹ Ac sêñô binj tonañ, tec bêbêc kanucgenj sêsô lôm dabunj sêja ma têtônj lau.

Go ñac dabunjsêga to nê lau sêkac tauñ sa ma sêkalem laumata to Israelnênj lau ñanô samob sa ma sêkênj lau sêja andu kapoacwalôña gebe sêkôc aposolo tau sêmênj. ²² Tec sakinjwaga sêja e têtap aposolo sa sêmoa andu kapoacwalôña atom, go sêmu sêja ma sêsôm gebe ²³ “Aêac aja e alic sêlai andu kapoacwalôña auc e panj tagenj to gejobwaga sejob katam sêkô, mago alêc katam su e alic jaôb tagenj.” ²⁴ Lôm dabunj ñakapitai to lau dabunjsêga sêñô binj tonañ ma taênj gêjam jakêsa-jakêsa. ²⁵ Go ñac tenj kasôm gedênj êsêac gebe “Alic acgom, lau tau, tanj akenj êsêac sêñgônj kapoacwalô nanj, tê jatedônj lau sêkô lôm dabunj.” ²⁶ Amboac tonanj kapitai gêwinj nê sakinjwaga jasêkôc aposolo. Sêkôc êsêac sêjam saicgenj atom, têtêc gebe lau oc têtuc êsêac ña poc êndu.

²⁷ Amboac tonanj sêwê êsêac sêja laumata sêkac sa ñamala. Ñac dabunjsêga kêtü kênac êsêac gebe ²⁸ “Aêac ajac jao ñajanja gêdênj amac gebe andônj ñaê tonanj êtiyam atom, mago alic acgom, amacnêm mêtê gêjam Jerusalem aucgenj. Amac abe aê ñamalac tônê nê dec êpi aêac me.” ²⁹ Tec Petere to aposolo sêjô êsêac awenj gebe “Aêac tanjenj wamu Anôtô êlêlêc

ņamalac. ³⁰ Jesu taņ amac akêņ en ģenkaleņ kakesotau jaaseņ en su naņ, tec aêac tameninêņ Anôtô ģeņu en sa. ³¹ Ņac tau Anôtô ketoc en sa ģeņģoņ ênê anôņa, gebe êtu laumata to kêsiwaga ma ênam Israel ôkwi to êsuc êsêacnêņ sec ôkwi. ³² Biņ tonajņ ļai aêac alic ļanô, tec awa sa amoa, aêac to Ņalau Dabuņ, taņ Anôtô kêkêņ ģêdêņ lau taņeņ wamu eņņa naņ.”

³³ Lau tonajņ ļai sêņô biņ tonajņ e ģêli nêņ ļalêlôm sa secanô sebe sênac aposolo endu. ³⁴ Go laumatanêņ teņ ģêdi sa, eņ Parisai teņ, nê ļaê Gamaliel. Eņ kêdôņwaga biņsuņa teņ ma lau samob tetoc eņ sa. Eņ kêjatu gebe sejoņ aposolo sêsa awê sauņgeņ. ³⁵ Go kêsôm ģêdêņ laumata gebe “Amac lau Israelwaga, alic taôm ļapep, aņģôm lau tonajņ amboac secgeņmaņ. ³⁶ Ģêdêņ ļasawa teņ Teuda ketoc tau sa gebe êtu ļac towae ma lau 400 sêsap eņ tôņ. Tec sêjac eņ endu, ma lau, taņ sêsap eņ tôņ naņ, sêjanda êsêac samob sêc êliņêliņgeņ e nêņ kôm ģê su. ³⁷ Tonajņ su, go ģêdêņ bêc, taņ sêsa lau saņa naņ, ļac Galilaiņa Juda ģêdi ma kêlêtôm lau e taêsam sêsap eņ tôņ. Sêmoa e ļac tau ģêjaņa ma sesen êsêac, taņ sêsap eņ tôņ naņ, samob êliņ-êliņ. ³⁸ Ma galoc jasôm ļoc ļalêlôm êndêņ amac gebe Awi lau tônê siņ ma akêņ êsêac sêc sêna. Ģêņ amboac tônê embe ļamalac tauņ taêņ ênam me sêņģôm, oc êtu goloņ. ³⁹ Ma embe aņģa Anôtônê, oc anseņ su atôm atom. Ajop tagen tonec, anseņ Anôtô atom.”

⁴⁰ Lau tau sêkêņ ģêwiņ Ģamalielnê biņ, go sêmôêc aposolo jasi êsêac ļa palipgeņ ma sêjac biņsu êsêac gebe sênam mêtê êpi Jesunê ļaê êtiām atom. Go sêkêņ êsêac sêsa sêja. ⁴¹ Lau tau sêwi laumata siņ sêsa sêja totêntac ļajamgeņ, gebe Anôtô ketoc êsêac sa ma ģêlic êsêac têtôm gebe lau sêģôm êsêac majeņ kêsa kētu Jesunê ļaêņa. ⁴² Êsêac têdôņ lau aņģa lôm dabuņ to andu kêtôm bêcgeņ ma sêsôm ļawae ļajam lasê gebe Jesu eņ Kilisi, sêwi siņ atom.

6

Sêjaliņ samwaga 7 sa

¹ Ģêdêņ ļasawa tonajņ ļacseņomi tētu taêsam. Ma lau Helen tētu môsi lau Ebolai gebe sim êsêacnêņ awêtuc su ļa ģêņ, taņ sêjac sam kêtôm bêcgeņņa naņ. ² Tec êsêac lau 12 sêkalem ļacseņomi samob sa ma sêsôm gebe “Aêac embe anac sam mo ma oc aņģôm Anôtônê mêtê êtôm atom. Ģêņ amboac tonajņ aêac alic kêtôm atom. ³ O lasitêwaac, ajaliņ nêm lau mansaņ 7, taņ Ņalau Dabuņ to kauc mêtêņa ģêjam êsêac auc naņ sa, gebe mêņsêkôc kôm tau tonajņ su. ⁴ Aêac lau tonec abe ateņ mec to anam sakiņ êndêņ mêtêgeņ.” ⁵ Lau samob, taņ sêkac tauņ sa naņ, sêņô biņ tonajņ ļajam, tec sêjaliņ lau tonec ļai sa, ļac teņ kêkêņ ģêwiņ ļajaja to Ņalau Dêbu ņ ģêjam eņ auc, nê ļaê Stepan, ģêwiņ Pilip aģêc Prokoro ma Nikanor aģêc Timon ma Parmena aģêc Judanêņ ļac lêņņa teņ aņģa Antiokia, nê ļaê Nikolaus. ⁶ Sêkêņ lau tonajņ ļai sêkô aposolo ļaņôņnêm ma teten mec to sêu lemeņ ģêsac êsêac.

⁷ Anôtônê mêtê kētu tapa e ļacseņominêņ toņ aņģa Jerusalem kētu kapôeņ, ma lau dabuņwaga taêsam sêkêņ ģêwiņ mêtê to sêsô ļalabu.

Sêkôc Stepan tôņ

⁸ Moasiņ to ļaclai ģêjam Stepan auc ma ģêģôm ģêņsêga to ģêņtalô kapôeņ lau sêlic. ⁹ Tec lau ļaģêdô aņģa toņ, taņ sêsam êsêac sebe Libertini to Kurene ma Alesandriņa naņ, dêdi sa ma lau Kilikia to Asiaņa sêwiņ. Êsêac to Stepan ac sêpa tauņ kētu mêtêņa. ¹⁰ Eņ kêsôm biņ tokauc ma

toŃalau DabuŃ, tec êsêac sêku eŃ tulu atom. ¹¹ Amboac tonañ sêu biŃ gêdêŃ lau teŃ jasêsôm gebe “Aêac aŃô eŃ kêsôm biŃ alôb-alôb kêpi Mose to Anôtô.” ¹² Sêgôm sêmoa e dêdac lau to laumata ma biŃsutau sa, jasêkôc Stepan tônia ma sê eŃ dêdêŃ laumata sêja. ¹³ Ma sêjaliŃ lau Ńagêdô sa gebe sêŃgôliŃ biŃ êpi eŃ gebe “Ńac tonec kêsôm biŃ kêpi gamêŃ dabuŃ to Mosenê biŃsu Ńawaô. ¹⁴ Aêac aŃô eŃ kêsôm gebe Jesu NasaretŃa oc enseŃ gamêŃ tonec su, ma mêtê, taŃ Mose kêkêŃ gelom aêac naŃ, eŃ oc ênam ôkwi.” ¹⁵ Laumata samob, taŃ sêkac taun sa sêŃgôŃ naŃ, materŃ gê eŃ e sêlic laŃôanô kêtôm aŃela teŃ nê.

7

Stepan gêjam mêtê

¹ Go Ńac dabuŃsêga kêsôm gebe “BiŃ tau amboac tônia me masi.” ² Tec Stepan kêsôm gebe

“O tamocac to Ńoc lasitêwaac, aŃ Ńoc biŃ acgom. GêmungeŃ aêac abeni Abraham gêŃgôŃ Haran atomgeŃ, gêmoa MesopotamiageŃ e Ńawasi Ńatau Anôtô geoc tau lasê ³ ma kêsôm gêdêŃ eŃ gebe ‘Ondec nêŃ gamêŃ ênêc to nêŃ lau sêmoa ma ôna ôŃgôŃ gamêŃ, taŃ aê oc jatôc êndêŃ aôm naŃ.’ ⁴ Tec eŃ gedec KaldeanêŃ gamêŃ gêcŃa ma gêdi mêŃgêŃgôŃ Haran. Gêmoa e tama gêmac êndu acgom, go Anôtô gêwê eŃ aŃga tonañ mêŃgelom gamêŃ tau tec galoc êmac aŃgôŃ nec. ⁵ GêdêŃ tonañ ênê Ńapalê masi, ma Anôtô kêkêŃ eŃ gêwê kaiŃ gamêŃ Ńagec atomanô, mago Anôtô gêjac matageŃ gedeeŃ eŃ gebe êkêŃ gamêŃ tonec êndêŃ eŃ to nê wakuc, taŃ sêjô eŃ su naŃ. ⁶ Ma Anôtônia biŃ amboac tonec gebe ‘NêŃ wakuc oc têtú lau jaba sêmoa lau teŃ nêŃ gamêŃ, ma malacm oc sêkônia esêac têtú nêŃ gêŃôma to sejoŃ êsêac êtôm jala 400.’ ⁷ Ma Anôtô kêsôm gêwiŃ gebe ‘Lau tau, taŃ sêkônia esêac têtú nêŃ gêŃôma naŃ, aê oc jamêtôc êsêac. Tonañ su, go êsêac sêc sêmu mêŃsênam sakiŃ aê aŃga gamêŃ tau tonec.’ ⁸ Go Anôtô kêmoatiŃ poac sêsa ŃapalêŃa gêdêŃ Abraham gêwiŃ, tec kêka Isak lasê ma kêsa eŃ gêdêŃ Ńabêc kêtú 8, ma Isak gêgôm gêdêŃ Jakob, ma Jakob gêgôm gêdêŃ aêac abeni 12 amboac tonangeŃ.’

⁹ “Aêac abeni têtac sec gêdêŃ Josep e sêkêŃ eŃ gêdêŃ lau sêjam ôli eŃ ma sêkôc eŃ sêja Aiguptu, mago Anôtô gêwiŃ eŃ. ¹⁰ Tec kêjango eŃ su aŃga nê ŃandaŃ samob to kêkêŃ moasiŃ ma kauc mêtêŃa gêdêŃ eŃ kêkô kiŃ AiguptuŃa, Parao, laŃônêŃ. Ma Parao kêkêŃ eŃ gêjam gôliŃ Aiguptu to ênê gôlôac samob. ¹¹ Tôbôm kêsa Aiguptu to Kanaan ŃagamêŃ samob e sêŃgôŃ jageo Ńanô ma tamenŃi têtap nêŃ gêŃ sêniŃŃa sa atom. ¹² Jakob gêŃô polom gêc Aiguptu Ńawae, tec kêsakiŃ tamenŃi sêsêp sêja kêtú Ńamata. ¹³ Sêmoa e sêsêp sêja kêtú luagêcŃa naŃ, tec Josep gêwa tau sa gêdêŃ têwai ma Parao gêŃô Josep tau nê gôlôac Ńam. ¹⁴ Go Josep kêkêŃ biŃ gêja ma kêkalem tama Jakob to nê gôlôac samob sêja. Ma lau tau têtôm 75. ¹⁵ Jakob tau kêsêp gêja e gêmac êndu aŃga Aiguptu, ma tamenŃi amboac tonañ. ¹⁶ Go sêkôc êsêac sêja Sikem ma sêsusŃ êsêac sêc sêô, taŃ Abraham gêjam ôli Ńa silber toŃ teŃ gêdêŃ Hamor latui aŃga Sikem naŃ.

¹⁷ “Ńanoc sêwi gamêŃ tau siŃŃa, taŃ Anôtô gêjac mata gêdêŃ Abraham naŃ, kêdabiŃ gebe êmbacnê, ma lau têtú taêsam e sêjam Aiguptu auc. ¹⁸ Sêmoa e kiŃ wakuc teŃ, taŃ gêjam kauc Josep naŃ, gêjam gôliŃ Aiguptu. ¹⁹ Ńac tonañ kêsau kêtim aêacnêŃ lau ma gejoŃ tamenŃi ma kêkac êsêac gebe sêwi nêŃ gêŃ dedec siŃ paliŃ-paliŃgeŃ gebe sêmoa materŃ jali atom.

²⁰ Gêdêñ ñasawa tonañ Mose têna kêkôc enj, ma Anôtô gêlic enj ñajam, tec agêc sêlôm enj sêmoa nêñ andulêlôm e ajônj têlêac. ²¹ Go sêwi enj sinj palinj-palinj enj e Parao latuo kêkôc enj sa jagêlôm enj kêtôm latu tenj. ²² Ma têdônj Aiguptunêñ mêtê samob gêdêñ Mose, gêmoe e kêtû ñac ñajaña binj to kômña.

²³ “Ñac tau gêmoe e nê jala kêtû 40 su, go taê gêjam gebe ênac lasitêwai Israelña kêsi. ²⁴ Gêlic ñac tenj kêlêsu ñac Israelña tenj, tec gêjam Israel tonañ kêsi ma gêjac ñac Aigupturña nanj êndu kêtû kêlêsu ñac tonañña. ²⁵ Mose geboc lasitêwai sêjala Anôtô gebe ênam êsêac kêsi ya eylêma, mago nêñ kauc kêsa su atom. ²⁶ Njâbêbêc lau ñagêdô sêsôm tauñ sêmoa e enj gêlic, tec gê wama êsêac ma kêsôm gebe ‘Lauac, amac lau ñam tagenj. Amboac ondoc tec abe angôm taôm kwalec nec.’ ²⁷ Ma ñac-kisa-môkêwaga tonañ kêtin enj ma kêsôm gebe ‘Asa kêkêñ aôm kôtû aêacma gôlinwaga to mêtôcwaga. ²⁸ Oc gobe ônac aê êndu amboac nôgenj gôjac Aiguptu tau nanj me.’ ²⁹ Tec Mose gêc su kêtû binj tonañña jakêtu ñac jaba gêngônj nom Midian e kêka ñapalê luagêc lasê anja tonañ.

³⁰ “Jala 40 gêjaña gêwinj, go anjela tenj geoc tau lasê gêdêñ enj anja gamêñ sawa lôc Sinaiña, kêsêp ja ñawaô, tanj kêsa gamêñdani nanj ñalêlôm. ³¹ Mose gêlic gêñ tonañ e gêñac lêma ma kêtû gasuc gêja gebe êlic gêñ tau ñam acgom. Tec Apômtaunê awa tenj kêsa gebe ³² ‘Tamaminêñ Anôtô, Abraham agêc Isak ma Jakob nêñ Anôtô aê.’ Tec Mose kêtênêp ma kêtêc tau e gebe êlic gêñ tau ñam atom. ³³ Go Apômtau kêsôm gêdêñ enj gebe ‘Ôngamboac atapa su anja amkainj gebe gamêñ, tanj kôkô nanj, gamêñ dabu ñ. ³⁴ Aê galic sejonj ñoc lau anja Aiguptu e sêmoa jageo, ma ganjô nêñ tanj, tec kasêp gamêñ gebe janam êsêac kêsi. Amboac tonañ ômôênj, aê gabe jasakinj aôm êna Aiguptu.’

³⁵ “Mose tau, tanj êsêac sêsa enj auc ma sêsôm gebe ‘Asa kêkêñ aôm kôtû gôlinwaga to mêtôcwaga nanj,’ tec Anôtô kêsakinj enj kêtû gôlinwaga to kêsiwaga. Enj kêkêñ anjela geoc tau lasê gêdêñ Mose anja gamêñdani gebe êpuc enj tôñ. ³⁶ Ñac tonañ kejonj êsêac sa ma gêgôm gêñsêga to gêñtalô anja gamêñ Aiguptu to anja Gwêckoc ma gamêñ sawa kêtôm jala 40. ³⁷ Mose tau tec kêsôm gêdêñ Israelwaga gebe ‘Anôtô oc êñu amacnêm propete tenj sa anja lasimi to tewemi nêñ êtôm aê.’ ³⁸ Ñac tagenj tonañ tec gêmoe gêwinj gôlôac dabun anja gamêñ sawa ma gêwinj anjela, tanj kêsôm binj gêdêñ êsêac to tamenj anja lôc Sinai nanj, ma ñac tonangenj tec binj mata jalinja gêdêñ enj gebe êndônj aêac.

³⁹ “Mago aêac tamenj sebe tanjenj wamu enj atom. Êsêac sêmasuc enj to sêjam nêñ ñalêlôm ôkwi gêdêñ Aiguptu kêtiam. ⁴⁰ Ma sêsôm gêdêñ Aron gebe ‘Ômansañ aêacma anôtôi gwam gebe sêwê aêacña, gebe Mose, tanj gêwê aêac anja Aiguptu amêñ nanj, aêac ajam kauc binj ondoc kêtap enj sa.’ ⁴¹ Gêdêñ tonañ sêgôm nêñ bulimakao ñalatu ñakatu tenj ma sêkêñ da gêdêñ anôtô gwam tau to têtû samuc lemenj ñakôm. ⁴² Tec Anôtô gêjam dêmôê êsêac ma kêkêñ êsêac sêjam sakinj umbonj ñagêlônj kêtôm teto gêc propetenêñ buku gebe

‘Amac lau Israelwaga, gêdêñ tanj amoa gamêñ sawa e jala 40 nanj, oc akêñ bôc to da gêdêñ aê me masi.

⁴³ Amac abalanj gwam Moloknê bec to anôtô gwam Repan nê utitalata ma agôm gêñ tau ñakatu abe atenj mec êpi.

Amboac tonañ aê jawê amac e naanjônj Babel ñamakenj ônêña.’

44 “Aêac tamenj sêkôc lôm bec, tanj gêwa Anôtô gêmoa gêwiñ êsêacña sa nanj, sêmoa gamêñ sawa. Ac sêmasanj kêtôm ñadônj, tanj Anôtô kêtôc gêdêñ Mose gêlic ma kêjatu enj gebe êñgômña nanj. 45 Tamenj sêbalanj lôm bec tonanj sêwiñ Josua sêja lau samuc nêñ gamêñ, tanj sêkôc su nanj. Anôtô tau gêmuj tamenj ma kêtiñ lau samuc su, tec lôm bec kêkô gamêñ tonec e gêdêñ Dawidinê têm. 46 Anôtô gêlic Dawid ñajam, tec ñac tau ketenj gebe êtap gamêñ tenj sa ma êsunj Jakobnê Anôtônê andu tenj sa êkô. 47 Mago gêc e Salomo kêkwê Anôtônê andu tau. 48 Tagnj Lôlôc Ñatau oc êñgônj andu, tanj sêgôm ña lemenj nanj atom, êtôm propete kêsôm gebe

49 ‘Undambê kêtû ñoc lêpônj
ma nom kêtû ockaiñ ñakadembonj.
Apômtau kêsôm gebe

Amac abe akwê aêñoc andu amboac ondoc,
me ñoc gamêñ, tanj janjônj tekoc saki êsanja nanj, oc ênêc ondoc.

50 Amac abe gêñ totau-totau samob tonanj ñai tauc lemoc gajam kauc me.’

51 “Ojae amac, gêsômtekwa ñatonj ma nêñ ñalêlôm to tanjemsunj ñadani atôm lau samuc. Amac akô Ñalau Dabunj auc ñapanj atôm tamemi tec amoa. 52 Propete ondoc tenj amac tamemi sêjanda enj atom. Ma êsêac sêjac lau, tanj andanjenj seoc binj lasê kwananjenj gebe ñac gêdêñ oc êmêñ nanj êndugac. 53 Amac lau tau tonec tec êkêc binjsu anja anjelanêñ, mago amasanj kêtû tônj atom.”

Têtuc Stepan ña poc êndu

54 Lau sêñô binj tonanj e gêli nêñ ñalêlôm sa secanô ma sêmôê lunlun enj. 55 Ma Ñalau Dabunj gêjam Stepan auc e mata gedec undambê, gêlic Anôtônê ñawasi ma gêlic Jesu kêkô Anôtônê anônja. 56 Tec kêsôm gebe “Op, aê galic undambê gêña ma Ñamalacnê Latu kêkô Anôtônê anônjagoc.” 57 Lau tonanj sêwakic e sêbôc tanjensunj auc ma gulunj tagenj sêja sêgi enj auc. 58 Ma têtin enj kêsa malacmagê gêja sebe têtuc enj ña poc êndu. Tec lau binjmôkê sêkôc nêñ ñakwê su ma sêkêñ jatetoc gêc ñac matac tenj, nê ñaê Saulu, akaiñja. 59 Êsêac têtuc Stepan ña poc sêmoa ma ketenj mec gebe “Apômtau Jesu, ôkôc ñoc ñalau sa.” 60 Enj kêpônj aduc ma gêmôêc ña awa kapôênj gebe “Apômtau, ôê êsêacnêñ sec tônj atom.” Kêsôm tonanj su ma gêmac êndu.

8

1 Saulu gêlic êsêac sesenj Stepan su e gêjac mataanô ñajam.

Saulu kêlêsu gôloac dabunj

Gêdêñ ñasawa tonanj lau sêlêsu gôlôac dabunj Jerusalemña kêlêlêc. Sêgôm e lau samob sêc êlinj-êlinj têtôm Judaia to Samaria ñagamênjenj sêja. Aposolo taunjenj tec sêmoa. 2 Ma lau mansanj ñagêdô sêsunj Stepan ma têtanj tanjiboa ñanô kêpi enj.

3 Saulu kêpi gôlôac dabunj nêñ andu kêtômgenj ma gê lauo to ñac jakêkêñ êsêac sêsô kapoacwalô sêja, gêgôm e gesenj gôlôac dabunj êlinj-êlinj.

Mêtê kêtû tapa anja Samaria

4 Êsêac tanj sêc êlinj-êlinj kêtôm gamênjenj sêja nanj, jasêsôm ñawae ñajam lasê. 5 Ma Pilip tec kêsêp malac Samarianja jagêjam mêtê êsêac kêpi Kilisi. 6 Lau taêsam sêñô Pilipnê binj to sêlic gêñtalô, tanj enj gêgôm nanj, e sêkêñ tanjenj enj totêntac tagenj, 7 gebe lau taêsam tonjalau ñatêmui sêmoa, nanj ñalau

tau sêwakic ma sêsa anġa êsêacnêj sêja, ma nġatêkwa kêtû golonj to maginj kêsû taêsam ôlinj nġajam kêsa. ⁸ Ma lau, tanj sêngônj malac tonanj nanj, têntac nġajam samucgenj.

⁹ Ma nġac mecwaga tenj, nê nġaê Simon, gêngônj malac tonanj, nanj gêmunġenj gêgôm mectomanj e gêjac lau Samarianġa nêj Iênô auc ma gêboa tau gebe enj nġac tonġaclai kainj tenj. ¹⁰ Tec lau sauġ to lau kapôênj samob sêkênj tanġen enj ma sêsôm gebe “Anôtônê nġaclai, tanj sêsam gebe kapôênj nanj, oc nġac tau tonanj.” ¹¹ Êsêac sêkênj tanġen enj gebe enj gêjac êsêacnêj Iênô auc nġa nê mecgenj e nġasawa ec baliġ su. ¹² Ma Pilip kêsôm nġawae nġajam Anôtônê gamênj to Jesu Kilisi nê nġaêna lasê e lauo to nġac sêkênj gêwiġ ma sêlinj sanġu. ¹³ Go Simon tau kêkênj gêwiġ amboac tonanj e gêlinj sanġu ma kêsap Pilip tônj. Enj gêlic gêntalô to gênsêga kapôênj e gêjac ênê Iênô auc.

¹⁴ Aposolo tanj sêngônj Jerusalem nġaj, sêjô nġawae gebe lau Samarianġa sêkôc Anôtônê mêtê sa, tec sêsakiġ Petere agêc Joaġ dêdêj êsêac sêja. ¹⁵ Nġaclagêc tonanj sêsêp sêja, go tetenj mec kêtû lau tauġa gebe Nġalau Dabuġ êpi êsêac, ¹⁶ gebe Nġalau Dabuġ kêpi êsêacnêj tenj atom tagenj, ac sêlinj busanġu nġaômagenj kêpi Apômtau Jesu nê nġaê. ¹⁷ Tec aposolo luagêc sêkênj lemenj gêsac êsêac acgom, go Nġalau Dabuġ gelom êsêac.

¹⁸ Simon gêlic aposolo sêkênj lemenj gêsac lau, ma Nġalau Dabuġ gelom êsêac, tec kejonj awa gêdênj êsêagêc gêja ¹⁹ ma kêsôm gebe “Akêj nġaclai tonanj êndênj aê amboac tonanġenj. Aê embe jakêj lemoc ênsac nġac tenj, go Anôtô êkênj Nġalau Dabuġ êndênj enj.” ²⁰ Tec Petere kêsôm gêdênj enj gebe “Aôm ônaġa tonêm awagenj. Aôm gobe ônam ôli Anôtônê moasiġ nġa awa me. ²¹ Aôm gôwê kainj kôm tonec nġagec atomanô, gebe Anôtô gêlic aômnmêm nġalêlôm geogenj. ²² Amboac tonanj ônam taôm ôkwi anġa nênm geo tonanj ma otenj Apômtau, moae êsuc binj geo, tanj gêc nênm nġalêlôm nanj ôkwi. ²³ Aê galic nênm geo kêtôm nġaikisi nġamakic gêjam aôm auc to sec nġalêpoa gêsô aôm tônj.” ²⁴ Go Simon gêjô enj awa gebe “Amagêc taôm atenj mec êndênj Apômtau anam aê aoc gebe binj, tanj agêc asôm nanj, nġatenj êtap aê sa atom.”

²⁵ Nġaclagêc tau sêsôm to sêwa Apômtaunê binj sa su, go sêmu sêja Jerusalem ma sêsôm nġawae nġajam lasê anġa Samarianênj malac gwalêkinj gêwiġ.

Pilip agêc gejobwagasêga Aitiopianġa

²⁶ Apômtaunê anġela tenj kêsôm gêdênj Pilip gebe “Ôndi ma ôsêlêj êndênj oc êkô nġaluġ ôsa intêna, tanj anġa Jerusalem kêsêp Gasanġa gêja nanj. “Intêna tau kêsêp gamênj sawa. ²⁷ Tec enj gêdi gêja. Ma nġac Aitiopianġa tenj, lau Aitiopianġa nêj kwin Kandake nê gejobwagasêga, nanj kwin kêkênj enj gejob ênê waba samob nanj, jaketenj mec anġa Jerusalem. ²⁸ Enj gêmu gêja nê gamênj ma kêsam propete Jesaia nê binj gêngônj nê kareta nġaô. ²⁹ Go Nġalau Dabuġ kêsôm gêdênj Pilip gebe “Ôtu gasuc nawê kareta tônê tônj.” ³⁰ Tec Pilip kêlêti kêdaguc gêja e gêjô enj kêsam propete Jesaia nê binj ma kêtû kênac gebe “Binj tanj kôsam nanj, kôjala nġam me masi.” ³¹ Ma nġac tau kêsôm gebe “Embe nġac tenj êtôc intêna êndênj aê atom, oc jajala amboac ondoc.” Go ketenj Pilip gebe êpi naêngônj êwiġ enj. ³² Ma binj tau, tanj nġac tau kêsam nanj, tonec gebe

“Sejonj enj amboac domba, nanj sebe sêmbucġa ma amboac domba nġalatu, tanj sebe sêkapiġ nġaôlilu nanj, mago kêtanj atom.

³³ Gêdênj tanj sêkôninj enj nanj, sêmêtôc enj kêtôm nġagôlinj atom.

Asa kêtôm gebe ênac ênê wakuc nêh miñ. Oc masi, gebe sesen enj su anga nom.”

³⁴ Go gejobwagasêga tau kêsôm gêdêh Pilip gebe “Aê jatenj aôm ôwa sa acgom. Propete kêsôm binj tau kêpi asa. Kêsôm kêpi tau me kêpi ñac tenj.” ³⁵ Tec Pilip gêôc awa sa gêjac m nê mêtê ña propetenj ñalô tonanj ma kêsôm Jesunê ñawae ñajam lasê gêdêh enj. ³⁶ Agêcnêh kareta kêsêlêh e jasêô lasê bu tenj ma gejobwagasêga tau kêsôm gebe “Kec, bu tec kêpoac. Asagenj êkô aêñoc busanju auc.” [³⁷ Go Pilip kêsôm gêdêh enj gebe “Aôm embe ôkêh êwiñ tonêm ñalêlôm samucgenj, go danjôm.” Ma enj gêjô Pilip awa gebe “Aê kakêh gêwiñ Jesu Kilisi enj Anôtônê Latu.”] ³⁸ Go enj kêjatu gebe kareta êkô, ma Pilip agêc gejobwagasêga sêsêp bu jasêkô, go Pilip kêsagu enj. ³⁹ Agêc anga bu sêpi sêmênj e Apômtaunê Ñalau kêkôc Pilip su, ma gejobwagasêga gêlic enj kêtiam atom ma gêc totêtac ñajamgenj gêja. ⁴⁰ Pilip jagêô lasê Asoto, go kêsôm ñawae ñajam lasê gêjac laoc malac samob e jagêô lasê Kaisarea.

9

Jesu gêjam Saulu ôkwi

¹ Saulu tau nê ñalêlôm gegenj enj sa e gêjô Apômtaunê ñacsenjomi ña binj ma gebe ênac êsêac êndu. Enj gêdêh dabunjsêga gêja ² ma ketenj enj gebe êkêh papia êwa enj sanja êndênj lau Damaskus nêh Iómmôke gebe Saulu embe êtap lau ñagêdô, nanj sêkêh gêwiñ Jesunê mêtê nanj sa, oc ênsô êsêac awê ma ñac tôh ma ejoj êsêac sêna Jerusalem. ³ Enj kêsêlêh gêmoa e kêdabinj Damaskus ma sep tagenj ja tenj anga undambê kêpô enj gêjam aucgenj ⁴ e gêu tau jagêc nom ma gêñô awa tenj, tanj kêsôm gêdêh enj gebe “Saulu, Saulu, asagenj kôjanda aê.” ⁵ Ma enj kêsôm gebe “Apômtau, aôm asa.” Go ñac tau kêsôm gebe “Aê Jesu tec kôjanda aê. ⁶ Mago galoc aôm ôndi ôsa malac ôna, go sêsôm binj, tanj gêjac aôm ñawae nanj. Iasê êndênj aôm.” ⁷ Ma lau, gêh sêwiñ enj nanj, sêñô binj tau, mago sêlic ñamalac tenj atom, tec sêjam tauñ tònjenj sêkô. ⁸ Saulu gêdi anga nom ma mata gêlac e gêlic gamêh atom. Tec êsêac sêkam enj ma sêwê enjenj sêja Damaskus. ⁹ Enj gêñgôh tonanj gêlic gamêh atom kêtôm bôc têlêac ma genj to gênôm gêh atom.

¹⁰ Ma ñacsenjom tenj gêñgôh Damaskus, nê ñaê Anania, nanj Apômtau gêgôm ênê katu kainj tenj kêsâ ma kêsôm gêdêh enj gebe “Anania,” e ñac tau kêsôm gebe “Apômtau, aê tec gamoa.” ¹¹ Go Apômtau kêsôm gêdêh enj gebe “Ôndi ma ôsa intêna, tanj sêsam sebe intêna solop nanj, ôna ma ôtu kênac ñac, tanj sêsam enj sebe Saulu Tarsusña nanj, anga Judanê andu, gebe enj ketenj mec ¹² ma gêlic ñac tenj, nê ñaê Anania, jakêkêh lêma gêsac enj gebe mata êlêc êtiam.” ¹³ Go Anania gêjô enj awa gebe “Apômtau, aê ganô lau taêsam sêsôm gebe ñac tonanj gêgôm aômnêm lau dabunj, tanj sêñgôh Jerusalem nanj, sec elêmê. ¹⁴ Ma sêsôm gebe kêkôc ñaclai anga lau dabunjsêga nêh gebe ênsô lau samob, tanj awenj gêjac aômnêm ñaê nanj tôh.” ¹⁵ Tec Apômtau kêsôm gêdêh enj gebe “Ôna, ñac tau tônê tê gajac dabinj enj su gebe ejoj ñoc ñaê êndênj lau samuc to kinj ma Israel latunji êna. ¹⁶ Gebe aê tauc jatôc gêñwapac, tanj enj êôc êtu ñoc ñaêña nanj, êndênj enj.”

¹⁷ Tec Anania gêdi gêja e jakêpi andu tau, go kêkêh lêma gêsac enj ma kêsôm gebe “Lasicenec Saulu, Apômtau Jesu, tanj geoc tau lasê gêdêh aôm anja intêna, tanj kôsa gômôênj nanj, kêsakinj aê tec gamêh gebe matamanô êpoa lasê êtiam ma Ñalau Dabunj ênam aôm auc.” ¹⁸ Ma gaôgenj gêh, tanj

gêsan̄ Saulu mataanô auc nan̄, kêsêlô amboac i ñagala e gêbacnê ma gêlic gamêñ kêtiam. Go gêdi sa e gêlin̄ san̄gu¹⁹ ma gen̄ gên̄ têkwa saki kêsa kêtiam.

Saulu gêjam mêtê an̄ga Damasku

Bêc ñagêdô Saulu gêwin̄ ñacsen̄omi gêmoa Damaskus. ²⁰ E gacgen̄ gêjam mêtê kêpi Jesu an̄ga Judanen̄ lôm gebe ñac tau tonan̄ Anôtônê Latu. ²¹ Ma lau samob, tan̄ sên̄ô ênê bi ñ tonan̄ nan̄, sên̄jac lemen̄ ma sêsôm gebe “Ñac tau, tan̄ gesen̄ êsêac, tan̄ awen̄ gêjac ñaê tônê an̄ga Jerusalem nan̄, ñac tau tonec me masi. En̄ gemên̄ gebe ênsô êsêac an̄ga tonecña tôn̄ êwin̄ ma ejon̄ êsêac sêndên̄ lau dabun̄sêga sêna atom me.” ²² Ma Saulu gêwa sa ñajaña kêlêlic gebe Jesu tonec en̄ Kilisi tau. Kêsôm bin̄ amboac tonan̄ tec gêgôm lau Juda, tan̄ sên̄gôn̄ Damaskus nan̄, nên̄ kauc kêñnsôn̄ e ton̄joma.

Saulu gêc Judawaga su

²³ Bêc ñagêdô gêjaña acgom, go Judawaga sêkic ênê bin̄ gebe sênac en̄ êndu. ²⁴ Bin̄ tau ñapuc kêsa gêdên̄ Saulu. Ac sêkên̄ lau sejon̄ malac ñasacgêdô gêwin̄ kêtôm bêc to gelen̄gen̄ gebe sênac en̄ êndu. ²⁵ Tec Saulunê ñacsen̄omi sêkôc en̄ gêdên̄ gêbêc jasêkên̄ en̄ kêsêp sêm, tan̄ sêwa amboac talu nan̄, ma sêlêwan̄ en̄ kêsêp tun̄bôm ñadêmôê gêja.

Saulu gêmoa Jerusalem

²⁶ Gêja e gêô lasê Jerusalem jakêsaê gebe êsap ñacsen̄omi tôn̄ña. Tec gêgôm elêmê gebe samob têtêc en̄, sêkên̄ gêwin̄ gebe Jesunê ñacsen̄jom ten̄ en̄ atom. ²⁷ Tec Barnba gêjam en̄ sa ma gêwê en̄ agêc dêdên̄ aposolo sêja. En̄ gêjac m in̄ bin̄ Saulu gêlic Apômtau an̄ga intêna ma Jesu kêsôm bin̄ gêdên̄ en̄ña. Ma gêjac min̄ gêwin̄ gebe Saulu kêsôm Jesunê ñaê lasê gêmoa awêgen̄ an̄ga Damaskus. ²⁸ Go Saulu gêmoa-gêmoa gêwin̄ êsêac an̄ga Jerusalem ma kêsôm Apômtaunê ñaê lasê gêmoa awêgen̄. ²⁹ En̄ gêjam bin̄galôm gêwin̄ lau Juda, tan̄ sêsôm bin̄ Helen nan̄, e sêpê taun̄ kêtû mêtêña. Tec êsêac sebe sêkam en̄ tôn̄ ma sênac en̄ êndu. ³⁰ Lasitêwai sên̄ô bin̄ tonan̄ ñawae ma sêkên̄ en̄ kêsêp Kaisarea gêja acgom, go sêsakin̄ en̄ an̄ga tonan̄ gêja Tarsus.

³¹ Gêdên̄ ñasawa tonan̄ gôlôac dabun̄ an̄ga Judaia to Galilaia ma Samaria ñagamên̄ samob sên̄gôn̄ towamag-en̄. Lau tau sêsa nên̄ lên̄ totêtêc Apômtaugen̄ ma Ñalau Dabun̄ kêpuc êsêac tôn̄ to gêjac lên̄sôn̄ êsêac e têtû taêsam.

Aenea ôli ñajam kêsa

³² Petere kêsêlên̄-kêsêlên̄ gêmoa e jagêô lasê Anôtônê lau, tan̄ sên̄gôn̄ Luda nan̄. ³³ Go kêtap ñac ten̄ an̄ga tonan̄ sa, nê ñaê Aenea, tan̄ nê ñatêkwa kêtû golon̄ ma gêcgen̄ kêtôm jala 8. ³⁴ Tec Petere kêsôm gêdên̄ en̄ gebe “Aenea, Jesu Kilisi gêgôm aôm ñajam kêsa, ôndi sa ma ôluñ nêm mê sa,” e en̄ gêdi sa gulun̄ tagen̄. ³⁵ Lau Luda to Saron samob, tan̄ sêlic ñac tau nan̄, sêjam taun̄ ôkwi dêdên̄ Apômtau.

Tabita mata jali kêsa kêtiam

³⁶ Awê ten̄ gên̄gôn̄ Jope, nê ñaê Tabita, tanam ôkwi gebe Mojawa, nan̄ kêkên̄ gêwin̄ Jesu. En̄ gêjam lau sa ña kolen̄ tokain̄-tokain̄ to kêmoasin̄ êsêac ñanô. ³⁷ Gêdên̄ ñasawa tonan̄ gêmacc gêgôm en̄ gêc e gêmacc êndu. Go sêmasan̄ ênê ñawêlêlan̄ ma tetoc gêc andu ñaden̄ ten̄. ³⁸ Ñacsen̄omi sên̄ô Petere gêmoa Luda, tan̄ gêc Jope ñagala nan̄ ñawae, tec sêsakin̄ ñac luagêc jateten̄ en̄ gebe “Ôndên̄ aêac ômôên̄ seben̄man̄.” ³⁹ Petere gêdi ma gêwin̄ êsêagêc sêja. Ac sêô lasê su acgom, go sêwê Petere sêpi andu tau ñaden̄ tonan̄ sêja. Ma awêtuc samob dêdên̄ en̄ sêja e têtôc obo to ñakwê, tan̄ Tabita gên̄gôn̄

gêwiñ êsêac ma kêsi nan, gédêñ enj ma têtanj. ⁴⁰ Tec Petere kêmasuc êsêac samob sêsa sêja, go kêpôn aduc ketenj mec. Tônanj su, go kêkac tau ôkwi gédêñ ñacmatê ma kêsôm gebe “Tabita, ôndi sa.” Ma awê tau mata gêlac e gêlic Petere ma gêdi gêngôn. ⁴¹ Go Petere gêsuj lêma jakekam enj sa ma gêmôêc Anôtônê lau to awêtuc mênkêtoêc awê tau gédêñ êsêac gebe mata jali kêsa su. ⁴² Lau Jope samob sêñô binj tonanj ñawae ma taêsam sêkênj gêwiñ Apômtau. ⁴³ Ma Petere gêmoa Jope gêngônj gêwiñ ñac kêmasanj bôc ñaôlicña tenj, nê ñaê Simon, ñasawa ec baliñ.

10

Petere agêc Korneli

¹ Ñac tenj gêngônj Kaisarea, nê ñaê Korneli. Ñac tonanj kêtuj sinwaga tonj tenj, tanj sêsam êsêac sebe “TonjItaliñja” nan, nêñ kapitai. ² Enj to nê gôlôac samob lau ñajam têtêc Anôtô, ma enj kêmoasinj lau Juda ñapep to ketenj mec gédêñ Anôtô gedelj tôngeñ. ³ Gédêñ ocmata ñac tonanj katu gêlic Anôtônê añela tenj katôgeñ gédêñ enj jakêsôm gédêñ enj gebe “Korneli.” ⁴ Korneli kêtakê e mata gê enj ma kêsôm gebe “Apômtau, binj amboac ondoc.” Go añela kêsôm gédêñ enj gebe “Nêm mec to nêm moasinj kêpi gédêñ Anôtô jataê gêjam gêmoa. ⁵ Amboac tonanj galoc ôkênj lau sêna Jope nasêkôc Simon tenj, tanj sêsam enj sebe Petere nanj sêmênj. ⁶ Ñac tau kêtuj ñaclej jagêngônj gêwiñ Simon tenj, tanj kêmasanj bôc ñaôlic nanj, nê andu kêkô gwêctaligenj.” ⁷ Añela kêsôm binj gédêñ enj su ma gêc gêja acgom, gocgo Korneli gêmôêc nê sakinwaga luagêc ma sinwaga tenj. Ñac tau kêtêc Anôtô ma gêjam sakinj Korneli ñapep. ⁸ Korneli gêjac minj binj samob gédêñ êsêac ma kêsakinj êsêac sêja Jope.

⁹ Lau tonanj sêsêlêñ sêmoa e ñagelenj, go jatêdabinj malac. Gédêñ tonanj Petere kêpi andu tau ñadenj ñaôña gebe etenj mec, ma oc kêkô ñaluj. ¹⁰ Gêmoa e mo gêjô enj ma gebe êniñ gêñ. Tec sêmasanj ênê gêñ sêmoa ma katu kainj tenj kêsa ¹¹ e gêlic undambê gêña ma sêlêwanj gêñ tenj amboac obo kapôênj sêmoatinj ñalêsu aclê ma sêlêwanj kêsêp nom gêmênj. ¹² Ma bôc nomña kainj tenj-kainj tenj to gêñ, tanj kêkêngeñ nanj, ma moc umbonj ñalabuña sêsêp jasêmoa ñaiêlôm. ¹³ Go awa tenj gédêñ enj gebe “Petere, ôndi sa, ômbuc ma ôniñ.” ¹⁴ Tec Petere kêsôm gebe “Apômtau, masigoc, gêñ sec to alôb-alôb amboac tonanj aê gaenj tenj su atomanô.” ¹⁵ Go awa tau kêsa kêtiam kêtuj dim luagêc gebe “Gêñ tanj Anôtô kêmasanj kêtuj selec nanj, ômbu gebe alôb-alôb atom.” ¹⁶ Binj tonanj kêsa kêtuj dim têlêac su, go gaôgeñ obo tau gegenj tau sa kêpi undambê gêja kêtiam.

¹⁷ Petere taê gêjam gêñ, tanj gêlic nanj, ñam jakêsa-jakêsa gêmoa ma lau, tanj Korneli kêsakinj êsêac nanj, têtuj kênac Simonnê andu gédêñ lau e têtap sa mênjsêkô ñasacgêdô. ¹⁸ Lau tau sêmôêc têtuj kênac gebe “Simon, tanj sêsam enj sebe Petere nanj, kêtuj ñaclej mêngeñgônj tonec me masi.” ¹⁹ Petere taê gêjam gêñ, tanj gêlic nanj, ñam gêngônj, ma Ñalau Dabuj kêsôm gédêñ enj gebe “Ôlic acgom, lau têlêac mênjtêtuj kênac aôm sêkô. ²⁰ Ôndi ôsêp ma ôwiñ êsêac, taêm ênam naêsa-naêsa atom, gebe aê tauc kasakinj êsêac tec sêmênj.” ²¹ Tec Petere kêsêp jakêsôm gédêñ êsêac gebe “Aô, ñac tanj asôm nanj, aê tau tonec. Ac amênj kêtuj binj ondocña.” ²² Lau tau sêsôm gebe “Kapitai Korneli, ñac gédêñ, tanj kêtêc Anôtô nanj, ma Judawaga sêlic enj ñac mansanj, ñac tau tônê añela dabuj tenj mênjkêsôm binj gédêñ enj gebe êkênj lau mênjsêkôc aôm ôna ênê andu ma êñô binj anja aômnêm.” ²³ Tec

Petere kêmasañ biñ gêdêñ êsêac sêsô nê andu ñalêlôm sêja ma kêkêñ gêñ êsêac señ.

Ñagelenj enj gêdi gêwiñ êsêac sêja ma lasitêwai ñagêdô anja Jope dêdi sêwiñ enj. ²⁴ Ñagelenj, go jasêô lasê Kaisarea. Korneli kêkalem nê lasitêwai to nê tawanj sa kwananjenj, ma sêôñ êsêac sêmoa. ²⁵ Gêdêñ tanj Petere kêsô gêja nanj, Korneli kêpuc enj tôñtônj kêsa gêmênj e gêu tau gêc enj akainja ma ketoc enj sa. ²⁶ Tec Petere kêkam enj sa ma kêsôm gebe “Ôndi sa, aê ñamalac amboac tonanj.” ²⁷ Sêjam biñgalôm sêwiñ tauñ sêsô sêja e gêlic lau taêsam sêkac tauñ sa, ²⁸ ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac alicgac gebe biñsu gêjac jao gebe Judawaga têtû ñaclenj me sêñgônj sêwiñ tentenlatu tenj atom. Mago Anôtô kêtôc gêdêñ aê gebe jambu ñamalac tenj gebe sec to ñatêmui atomanô. ²⁹ Kêtu tonanj aê ganjô amacnêm môêc tec gadec atom, gadi gamênj. Ma galoc jatu kênac amac gebe amôêc aê kêtu asagenja.”

³⁰ Tec Korneli kêsôm gebe “Gêdêñ ocmata tenj aê katenj mec gamoa ñoc andu e galic ñac tenj tonjakwê ñaôsicôsic mênkêkô aê lanjônêm, galoc ñabêc aclê gêjanja su. ³¹ Ma ñac tau kêsôm gebe ‘Korneli, Anôtô gêñô aômnêm mec ma taê gêjam nêm moasinjac. ³² Amboac tonanj ôsakinj lau sêna Jope nasêkôc Simon, tanj sêsam enj sebe Petere nanj êmênj. Ñac tau kêtu ñaclenj gêñgônj Simon, tanj kêmasañ bôc ñaôlic nanj nê andu, tanj kêkô gwêctali nanj.’ ³³ Tec kakêñ lau ñagaôgenj dêdêñ aôm sêwac ma aôm gôgôm ñajam gebe gômôênj. Aêac samob, tec amoa Anôtô lanjônêm nec, abe anjô biñ samob, tanj Apômtau kêsakinj aôm nanj.”

Petere gêjam mêtê gêmoa Kornelinê andu

³⁴ Go Petere gêôc awa sa ma kêsôm gebe “Galoc aê kajala biññanôgenj gebe Anôtô kêpuc openj lau tenj atom. ³⁵ Lau samuc samob nêñ tenj embe êtêc enj ma êñgôm gêñ êndênjenj, nanj oc êlic enj ñajam. ³⁶ Amac anjô biñ, tanj Anôtô kêsakinj gêdêñ lau Israel. Enj kêsôm ñawae ñajam lasê kêpi Jesu Kilisi gê wama. Ñac tau kêtu samob nêñ Apômtau. ³⁷⁻³⁸ Amac ajala biñ tau, tanj gêjam Judaia samucgenj auc nanjac. Ma biñ tau tonec gebe Anôtô genj oso Jesu anja Nasaret ña Ñalau Dabunj to ñaclai. Ma biñ tau gêjac m anja Galilaia gêdêñ Joan gêjam mêtê kêpi busanju su acgom, go Jesu gêjac laoc gamênjenj jakêmoasinj lau to gêgôm lau, tanj Sadanj kêkônijn êsêac tônj nanj, ôlinj ñajam kêsa. Gêgôm gêñ tonanj gebe Anôtô gêwiñ enj. ³⁹ Ma aêac alic gêñ samob, tanj gêgôm anja Judanênj gamênj to Jerusalem nanj, tec awa sa. Ñac tonanj êsêac sêkêñ enj genjkalenj ka ma sêjac enj êndu. ⁴⁰ Ñac tau tonanj Anôtô gêñu enj sa gêdêñ bêc kêtu têtêac ma kêkêñ enj geoc tau lasê. ⁴¹ Geoc tau lasê gêdêñ lau samob atom, gêdêñ aêacgenj, tec Anôtô kêjalijn aêac sa kwananjenj gebe awa ênê biñ sa nec. Enj gêdi sa anja ñacmatênênj ma aêac tec aenj to anôm gêñ awinjenj. ⁴² Go enj kêjatu aêac gebe anam mêtê lau to awa sa gebe Anôtô kêjalijn enj sa kêtu lau matenj jali to ñacmatê nêñ mêtôcwaga. ⁴³ Propete samob sêwa enj ñam sa gebe Anôtô êsuc lau pebenj, tanj sêkêñ gêwiñ enj nanj, nêñ sec ôkwi êtu ênê ñaênja.”

Anôtô kêkêñ Ñalau Dabunj gêdêñ lau samuc

⁴⁴ Petere kêsôm biñ tonanj gêmoa ma Ñalau Dabunj mênkêpi êsêac samob, tanj sêñô biñ semoa nanj. ⁴⁵ Ma Judawaga ñanô, tanj sêkêñ gêwiñ ma sêwiñ Petere nanj, sê taênj gebe Anôtô kêkêc nê Ñalau Dabunj kêpi lau samuc gêwiñ, ⁴⁶ gebe sêñô êsêac sêjam lau ñagêdô awenj ma sêlambijn Anôtô. Go Petere kêsôm gebe ⁴⁷ “Ñalau Dabunj kêpi lau tonec kêtôm kêpi aêac. Asa oc ênac jao gebe sêlinj sanju atom.” ⁴⁸ Go kêsôm sêsagu êsêac sêjam Jesu Kilisi

lanjô. Ma lau tau tetenj Petere gebe êngônj êwiñ êsêac bêc ñagêdô acgom.
* Judawaga sêkêñ gêwiñ gebe gêñ dêmoêña êtôm gebe êngôm nêñ ñalêlôm êtu sec, tec senj palinj-paligenj atom, senj gêñ, tanj Mosenê biñsu gêwa sa gebe gêñ selec nanjenj.

11

Petere gêjac minj gedenj gôlôac Jerusalemña

¹ Aposolo to lasitêwai, tanj sêngônj Judaia nanj, sêñjô lau samuc sêkôc Anôtônê mêtê sa ñawae. ² Petere kêpi Jerusalem gêja, tec lau Juda ñanô ñagêdô sêsôm enj gebe ³“Aôm kôpi lau samuc nêñ andu to goenj gêñ gônjônj gôwiñ êsêacgoc.” ⁴ Tec Petere gêôc awa sa ma gêwa biñ tau sa tomalagenj gêdêñ êsêac gebe

⁵“Aê katenj mec ganjônj malac Jope e katuc kainj tenj kêsa ma galic gêñ tenj amboac obo kapôênj sêmoatinj ñalêsu aclê tônj kêsêp anja undambê gêdêñ aê gêmênj. ⁶ Aê gaôc kêniñ e galic bôc nomña kainj tenj-kainj tenj, bôclai ma gêñ kêkêñña to moc umbonj ñalabuña. ⁷ Ma ganjô awa tenj kêsa gêdêñ aê gebe ‘Petere, ôndi sa, ômbuc ma ôniñ.’ ⁸ Go kasôm gebe ‘Apômtau, masigoc, gêñ sec to alôb-alôb amboac tonanj aocsunj gêjam kauc samuc.’ ⁹ Go awa tau anja undambê gêjô aê aoc kêtû dim luagêc gebe ‘Gêñ tanj Anôtô kêmasanj kêtû selec nanj, ômbu gebe alôb-alôb atom.’ ¹⁰ Ganjô biñ tonanj e kêtû dim têlêac, go gêñ samob tonanj ñai kêpi undambê gêja kêtiam. ¹¹ Ma gaôgenj galic lau têlêac, tanj sêsakinj anja Kaisarea dêdêñ aê mênjsêo lasê andu, tanj ganjônj nanj. ¹² Ma Ñalau Dabunj kêsôm gêdêñ aê gebe ‘Ôwiñ êsêac taêm ênam biñ naêsanaêsa atom.’ Tec gawinj lasitêwai 6 tecenec e api ñac tau nê andu. ¹³ Go Ñac tau gêjac minj gêdêñ aêac gebe gêlic anjela tenj kêkô ênê andu ma kêsôm gêdêñ enj gebe ‘Ôsakinj lau sêna Jope ma sêkôc Simon, tanj sêsam enj sebe Petere nanj sêmênj. ¹⁴ Ñac tau êsôm biñ, tanj ênam aôm to nêñ gôlôac samob kêsi nanj, êndêñ aôm.’ ¹⁵ Aê gocgo gajac m ñoc biñ gamoa ma Ñalau Dabunj kêpi êsêac amboac gêmunjenj kêpi aêac. ¹⁶ Tec aê taêc gêjam Apômtaunê biñ, nanj kêsôm gebe ‘Joanj kêsagu amac ña bu, mago amac oc alinj Ñalau Dabunj êtu nêñ sanju nanj.’ ¹⁷ Êsêac sêkêñ gêwiñ Apômtau Jesu Kilisi e Anôtô kêmoasi ñ êsêac amboac kêmoasinj aêacgenj. Ma aê asa gebe jakô Anôtô auc.” ¹⁸ Lau tau sêñjô biñ tonanj e sêjam taunj tônj. Ac sêlambinj Anôtô ma sêsôm gebe “Anôtô gêjam lau samuc ôkwi, gebe sêngônj matenj jali sêwiñ amboac tonanjenj.”

Gôlôac Antiokiaña

¹⁹ Sêjac Stepan su acgom, go gêñwapac, tanj kêdaguc nanj, gêjam gôlôac salinj-salinj. Êsêac sêc sêjac laoc gamênjenj e jasêo lasê Poinike to Kupro ma Antiokia ma sêsôm mêtê gêdêñ lau tenj atom, sêsôm gêdêñ Judawagagenj. ²⁰ Go nêñ lau ñagêdô dêdi anja Kupro to Kurene jasêo lasê Antiokia. Anja tonanj sêsôm Apômtau Jesu nê ñawae ñajam lasê gêdêñ lau Helen gêwiñ. ²¹ Apômtau lêma gêwiñ êsêac e lau taêsam sêkêñ gêwiñ ma sêjam taunj ôkwi dêdêñ Apômtau sêja.

²² Gôlôac dabunj Jerusalemña sêñjô biñ, tanj êsêac sêgôm nanj, ñawae ma sêsakinj Bamaba gêja Antiokia. ²³ Kêselêñ jagêo lasê e gêlic Anôtô kêmoasinj lau tonanj ñanô, tec têtac ñajam ma gêlêñ biñ êsêac samob gebe nêñ ñalêlôm taênj ênam Apômtaugenj ma sêsap enj tônj ñapanj. ²⁴ Enj tau ñac ñajam ma Ñalau

* **10:48:** Judawaganenj biñ têtû selecña ñagêdo gêc Mat 15:2.

Dabunġ gġjam eñ auc to kġkġġ gġwiñ nġajaña, tec gġjam lau taġsam ōkwi e sġkġġ gġwiñ Apōmtau ²⁵ Go Barnaba tau gġja Tarsus gebe ensom Saulu. ²⁶ Eñ jakġtap eñ sa, go kġkġc eñ gġja Antiokia. Ma ġsġagġc sġngōġ sġwiñ gōlōac dabunġ jala samuġ tenġ ma tġdōġ lau taġsam. Anġa Antiokia tonanġ tec sġsam Apōmtaunġ nġcseñomi gebe lau Kilisiña kġtu nġmataanō.

²⁷ Gġdġġ nġsawa tonanġ propete anġa Jerusalem sġsġp Antiokia sġja. ²⁸ ġsġacnġġ tenġ, nġ nġġ Agaba, Nġlau Dabunġ kġcac eñ, tec gġdi ma geoc binġ tonec lasġ gebe Tōbōm kapōġġ ġsa ġnam nġmalac samob nġġ gamġġ auc. Ma binġ tau nanō kġsa gġdġġ kaisara Klaudi nġ tġm. ²⁹ Tec nġcseñomi sġsōm kġtu tōġ gebe sġnam lasitġwai, tañ sġngōġ Judaia nanġ sa. ġsġac samob ġtōm nġacanōgeñ sġkġġ ġtōm awa, tañ gġc ġsġacña nanġ. ³⁰ Sġgōm gġġ tau su, go sġsakiñ Barnaba agġc Saulu gebe nasġkġġ awa tau ġndġġ laumata. * Judawaga sġkġġ gġwiñ gebe gġġ dġmoġña ġtōm gebe ġngōm nġġ nġlġlōm ġtu sec, tec señ gġġ palin-palinġeñ atom, señ gġġ, tañ Mosenġ binġsu gġwa sa gebe gġġ selec nanġeñ.

12

Sġjac Jakobo endu ma sġkōc Petere tōġ

¹ Gġdġġ tġm tonanġ kinġ Herodo kġcac lġma sa gebe ejoñ gōlōac dabunġ nġġ nġagġdō. ² Eñ gġjac Joañ tġwa Jakobo nġ sinġ ġndu. ³ Herodo gġlic gebe binġ tonanġ gġjac Judawaga matenġanō nġjam, tec gġjac tġku e kġkōc Petere tōġ amboac tonanġ. (Binġ tonanġ kġsa gġdġġ Om Polom Nġlucña.) ⁴ Kġkōc eñ tōġ su, go kġkġġ eñ kġsō andu kapoacwalōña gġja. Go kġkġġ sinwaga tonġ aclġ gebe sejoġ eñ. Tonġ tenġ nġlau aclġ-aclġ. Herodo taġ gġjam gebe Pasa ġmbacnġ acgom, go ġtōc eñ ġndġġ lau. ⁵ Amboac tonanġ sejoġ Petere gġngōġ kapoacwalō, ma gōlōac dabunġ tetenġ mec gġdġġ Anōtō kġtu eñña gedġġ tōġgeñ.

Mec nġaclai kġgaboac Petere su

⁶ Gġdġġ tañ Herodo taġ gġjam gebe ġtōc Petere ġndġġ lau nanġ, nġgġbġc sġsō Petere tōġ nġ kapoacwalō luagġc ma sġkġġ eñ gġc bġc gġc sinwaga luagġc nġsawa. Ma gejobwaga sġkō katamdġmōġ ma sejoġ andu kapoacwalōña. ⁷ Ma sep tagenġ Apōmtaunġ anġla geoc tau lasġ e nġawġ kġpō balġm nġlġlōm. Go anġla tau kepeñ Petere dambġ ma gġġu eñ ma kġsōm gebe “Ōndi sa sebeñ.” Gġdġġ tonanġ kapoacwalō kġsu anġa eñ lġma. ⁸ Go anġla kġsōm gġdġġ eñ gebe “Ōjandinġ nġm ōmbinġkap ma ōkic nġm atapa tōġ.” Ma eñ gġgōm amboac tonanġ. Go anġla kġsōm gġdġġ eñ gebe “U nġm nġakwġ ġnsañ taōm ma ōndanġuc aġ.” ⁹ Petere kġsa kġdaguc eñ gġja. Eñ gġjam kauc gebe gġġ, tañ anġla gġgōm nanġ, nġanō atom, geboc gġc mġgeñ. ¹⁰ Agġc sġsġlġġ e jasġlġlġc gejobwaga nġmataña to gejobwaga kġtu luagġcña, go jasġō lasġ katam ki, tañ kġsi intġna malacña nanġ. Ma katam tau gġlġc tau su gġdġġ ġsġagġc, tec agġc sġsa sġja sġsġlġġ sġmoa intġna. Go sep tagenġ anġla malamġ. ¹¹ Peterenġ kauc nġawa kġsa, go kġsōm gebe “Galoc kajala nġanōgeñ gebe Apōmtau kġsakiñ nġ anġla kġjanġo aġ su anġa Herodo lġma to gġġ samob, tañ Juda sġkġġ matenġ gebe sġngōm nanġ.”

¹² Nġ kauc kġsa su ma kġpi Joañ, tañ sġsam eñ sebe Marka, tġna Maria nġ andu gġja. Lau taġsam sġcac tauñ sa anġa tonanġ ma tetenġ mec sġmoa. ¹³ Eñ kġmadi katam anduña ma sakiñwagao tenġ, nġ nġġ Rode, gġja gebe

* **11:30:** Judawaganġġ binġ tġtu selecña nġagġdō gġc Mat 15:2.

êlic ñam. ¹⁴ Enj gêja e kêjala Petere awa ma têtac ñajam gêjam enj auc e gëlêc katam su atom, kêlêti kêsô gêja ma kêsôm lasê gebe Petere tec kêkô katamdêmôê. ¹⁵ Ma êsêac sêsôm gêdêñ awê tau gebe “Aôm meloc.” Ma enj kêsôm ñajaña gebe “Masi, ñac tau tônê binjanô.” Tec êsêac sêsôm gebe “Oc ênê anjela.” ¹⁶ Ma Petere kêmadi katam geden tôngej e sêlêc su ma sêlic enj e têtakê ñanô. ¹⁷ Enj gêjab lêma gêdêñ êsêac gebe jamangeñ, go gêjac Apômtau gêwê enj anja andu kapoacwalôña kêsa gêmêñ ñaminj gêdêñ êsêac ma kêsôm gêwiñ gebe “Asôm binj tonec ñawae êndêñ Jakobo to lasitêwai ñagêdô.” Go enj tau kêsa malac teñ gêja.

¹⁸ Gelenmata sinwaga selendec ñanô ma sênac matenj taunj gebe Petere gêja ondoc. ¹⁹ Herodo gesom enj, mago kêtap enj sa atom. Amboac tonanj kêtû lêsu gejobwaga ma kêtinj êsêac gebe sênac êsêac êndu. Go Herodo tau gêdi anja Judaia kêsêp Kaisarea gêja gêñgôn tonanj.

Herodo gêmâc êndu

²⁰ Herodo têtac ñandanj gêdêñ lau Turu to Sidon. Lau tonanj nêñ ñalêlôm kêpi tagen, tec dêdêñ enj sêja. Êsêac sêjam nenenj kinjê sakinjwaga andulêlômña, Blasta, ma tetenj gebe sê wama taunj, gebe kinjê nom ñanô gêlôm êsêac. ²¹ Gêdêñ noc sêmasanj binj tonanña, go Herodo kêsô ñakwê kinjja sa jagêñgôn lêpôn ma kêsôm bi ñ gêdêñ êsêac. ²² Tec lau awenj gêôc enj gebe “Awa tônê ñamalacnê atom, anôtô teñ nê.” ²³ Ma sep tagen Apômtaunê anjela gêjac enj gebe ketoc Anôtô sa atom, tec têmoe senj enj e gêmâc êndu.

²⁴ Go Anôtônê mêtê kêlainj tau gêjam gamêñ auc. ²⁵ Barnaba agêc Saulu sêjam nêñ sakinj tonanj e gêbacnê anja Jerusalem, go sêkôc Joan, tañ sêsam enj gebe Marka nanj, gêwiñ êsêagêc ma sêmu sêja Antiokia.

13

Sêjam mec Bamaba agêc Saulu

¹ Propete to binjsu, tañ sêmoa gôlôac dabunj Antiokianja ñalêlôm nanj tonec, Barnaba agêc Simeon, tañ sêsam enj sebe Niger nanj, ma Luki anja Kurene ma Manaen, tañ agêc kinj Herodo ñapalêgeñ sêmoa sêwiñ taunj nanj, ma Saulu. ² Ñasawa teñ êsêac sêjêm sakinj Apômtau to sêjam dabunj mo sêmoa, ma Ñalau Dabunj kêsôm gebe “Awaka Bamaba agêc Saulu sa êtu kôm, tañ kakalem êsêagêc nanja.” ³ Tec sêjam dabunj mo ma tetenj mec, go sêu lemenj gêsac êsêagêc ma sêkêñ êsêagêc sêja.

Aposolo sêjam mêtê anja Kupro

⁴ Ñalau Dabunj kêsakinj êsêagêc e sêsêp Selaikia sêja. Anja tonanj sêlac jasêsô nuc Kupro. ⁵ Sêmoa Salami ma sêsôm Anôtônê binj lasê anja Judanêñ lôm. Ma Joan gêjam sakinj gêmoe gêwiñ êsêagêc.

⁶ Go ac sêsêlêñ têdaguc nuc samuc tonanj e jasêô lasê Papo. A ñga Papo têtap ñac Judanja teñ sa. Enj mecwaga teñ to propete dansanj, nê ñaê Barjesu. ⁷ Ñac tau gêmoe gêwiñ gôlinjwaga Sergi Paulus, enj ñac tokauc teñ. Ñac tonanj kêkalem Barnaba agêc Saulu dêdêñ enj sêja, ñam enj gebe êñô Anôtônê binj. ⁸ Mago mecwaga Eluma (lau Helen sêjam ênê ñaê ôkwi amboac tonanj) gêlêc binj sa êsêagêc ma gêgôm gêñlêlôm gebe ênam gôlinjwaga ôkwi êkêñ êwiñ mêtê atom. ⁹ Tec Saulu, tañ sêsam enj teñ gebe Paulu nanj, Ñalau Dabunj gêjam enj auc ma kêpuc mata tôn enj ¹⁰ ma kêsôm gebe “Aôm Sadañ latu. Binj dansanj to alôb-alôb gêjam aôm auc samucgeñ, tec kôkêñ kisa gêdêñ binj gêdêñ samob. Aôm gôjam Apômtaunê intêna solop

ôkwi npan. Êndên ondoc, go ôwi sin. ¹¹ Ôlic acgom, galoc Apômtaunê lêma oc ênac aôm gebe matampec êsa ôlic oc êtiam atom e n̄asawa ten acgom.” Ma sep tagen nakanuc to n̄akesec kékôm en̄ auc ma gesom lau kêlêsa gen̄ gebe sêkam en̄na. ¹² Gôlin̄waga gêlic gên tonan̄ tec kêtakê kêtû Apômtaunê mêtên̄a e kékên̄ gêwin̄.

Paulu agêc Barnaba sêmoa Antiokia Pisidia n̄a

¹³ Paulu to nê lau sêpi wan̄ an̄ga Papo ma sêlac e jasêsô Perge, tan̄ gêc Pampulia n̄an̄. Go Joan̄ kêtai n̄ tau su an̄ga êsêagêcnên̄ ma gêmu gêja Jerusalem. ¹⁴ Sêwi Perge sin̄ ma sêsêlên̄ e sêô lasê Antiokia Pisidia n̄a. Gêdên̄ sabat sêsô Judanên̄ lôm jasêngôn̄. ¹⁵ Lôm mômê sêsam Mosenê bin̄su to propetenên̄ bin̄ lasê su acgom, go sêsaki n̄ bin̄ gêdên̄ êsêagêc gêja gebe “O lasitêwaagêc, bin̄ êpuc lau tôn̄na embe ênêc amagêc n̄a, go asômman̄.” ¹⁶ Tec Paulu gêdi sa gêjab lêma êsêac ma kêsôm gebe

“O Israelwaga to amac, tan̄ atêc Anôtô n̄an̄, akên̄ tan̄jem acgom. ¹⁷ Lau Israel tonec nê n̄ Anôtô kêjalij tamen̄i sa ma ketoc lau tau sa gêdên̄ tan̄ sêngôn̄ nom jaba Aiguptu n̄an̄, go gêôc lêma sa ma gêwê êsêac an̄ga tonan̄ sêsa sêja. ¹⁸ Ma gêlôm êsêac sêmoa gamên̄ sawa kêtôm jala 40. ¹⁹ Go gesen̄ nom Kanaan n̄alaum 7 su ma gêjac sam n̄agamên̄ tau gêdên̄ êsêac sêwê kain̄, ²⁰ kêtôm jala 450.

“Tonan̄ su, go kékên̄ gôlin̄waga gêdên̄ êsêac e gêdên̄ propete Samuel nê têm. ²¹ Gêdên̄ n̄asawa tonan̄ teten̄ kin̄ e Anôtô kékên̄ Kis latu Saulu an̄ga Benjaminnê gôlôac kêtû nê kin̄ kêtôm jala 40. ²² Go kêsap en̄ tulu ma ketoc Dawid sa kêtû nê kin̄. Anôtô gêwa n̄ac tonan̄ sa amboac tonec gebe ‘Aê katap Isai latu Dawid sa, n̄an̄ n̄oc n̄alêlôm galic en̄ n̄ajam. En̄ oc êngôm aên̄oc bin̄ samob êtu tôn̄.’ ²³ An̄ga ênê wakuc Anôtô kékên̄ kêsawaga Jesu gêdên̄ lau Israel kêtôm gêjac mata. ²⁴ Jesu kêtû awê atomgen̄, ma Joan̄ kêsôm mêtê lasê gêdên̄ lau Israel samob kêpi busan̄gu sên̄am tan̄n̄ ôkwin̄a. ²⁵ Kêdabin̄ gebe Joan̄ ênac mata nê kolên̄ ma kêsôm gebe ‘Amac abe aê asa. Aê n̄ac tau, tan̄ asaê amoa n̄an̄ atom. Alic acgom, n̄ac tau oc êndan̄guc aê ma aê katôm gebe janac pêla ênê atapa n̄alêkôn̄ atom.’

²⁶ “O lasitêwaac, Abraham latui amac ma amac lau, tan̄ atêc Anôtô n̄an̄, Anôtô kêsaki n̄ bin̄ moasin̄na tonan̄ gêdên̄ aêac. ²⁷ Lau tan̄ sêngôn̄ Jerusalem n̄an̄, to nê n̄ laumata sêjala Jesu tônê to propetenên̄ bin̄, tan̄ sêsam kêtôm sabatgen̄ n̄an̄ atom. Mago sêkic ênê bin̄, tec sêgôm bin̄ tau n̄anô kêsa. ²⁸ Êsêac têtap ênê keso en̄sen̄ en̄ sun̄a ten̄ sa atom, mago teten̄ Pilata gebe ênac en̄ êndu. ²⁹ Êsêac sêgôm bin̄ samob, tan̄ teto kêpi en̄ n̄an̄, n̄anô kêsa su acgom, go sêkôc en̄ su an̄ga ka jatetoc en̄ gêc sêô. ³⁰ Go Anôtô gên̄u en̄ sa an̄ga n̄acmatênên̄. ³¹ Bêc taêsam en̄ geoc tau lasê gêdên̄ êsêac, tan̄ sêwin̄ en̄ an̄ga Galilaa sêpi Jerusalem sêja. Ma lau tau tec galoc sêwa en̄ n̄am sa gêdên̄ lau sêmoa. ³² Ma aêac asôm n̄awae n̄ajam, tan̄ Anôtô gêjac mata gêdên̄ tamen̄i n̄an̄, lasê gêdên̄ amac. ³³ Ma bin̄ tau Anôtô gêgôm n̄anô kêsa kêpi êsêac latun̄i aêac, geden̄ tan̄ gên̄u Jesu sa, kêtôm bin̄, tan̄ teto gec Pesalem kêtû luagêc n̄a gebe

‘Aôm kôtu aên̄oc Latuc, galoc katu aôm Tamam.’

³⁴ Anôtô gên̄u en̄ sa an̄ga n̄acmatênên̄, gebe ôli êtu palê atom n̄a. En̄ geoc bin̄ tonan̄ lasê kwanan̄gen̄ ma kêsôm gebe

‘Aê gabe jakên̄ Dawidnê gên̄ dabun̄ to n̄an̄ên̄ tau êndên̄ amac.’

³⁵ Ma kêsôm n̄agêdô gêc madin̄ ten̄ gêwin̄ gebe

‘Aôm oc ôkêj nêj ñac dabuj ôli êtu palê atom.’

³⁶ Gebe Dawid tê gêjam sakinj kêtôm Anôtônê binj gêdêj tau nê launêj têt, go gêc nê bêc ma sêsuj ej gêwiñ tamai ma ôli kêtû palê. ³⁷ Ma ñac, taj Anôtô tenej ej sa nanj, ôli kêtû palê atom. ³⁸⁻³⁹ O Lasitêwaac, amboac tonanj ajala tonec êwiñ acgom. Aêac asôm lasê êndêj amac gebe Anôtô kêsuc sec samob ôkwi kêtû ñac tônêja. Samob taj sêkêj êwiñ ej nanj, têtû lau gêdêj. Mosenê binjsu êtôm gebe ensej aêacnêj sec su e tatu lau gêdêj nec atom. ⁴⁰ Amboac tonanj alic taôm gebe binj, tec propete sêsôm nec, êtap amac sa atom ⁴¹ gebe

‘Amac aserj-binjwaga alic acgom, oc añac lememe, mago anaña, gebe êndêj amacnêj têt aê oc janam ñoc kôm tenj. Embe sênac kôm tau ñaminj, oc akêj êwiñ atom.’ ”

⁴² Ñac ulu sebe sêsa awê sêna ma lau teterj êsêagêc gebe êndêj sabat tenj sêsôm binj tonanj ñagêdô êndêj êsêac êtiam. ⁴³ Lau sêsa anja Judanêj lôm ma Judawaga to nêj lau lêjña taêsam, taj têtêc Anôtô nanj, têdaguc Paulu agêc Barnaba. Agêc sêsôm binj to sêjac binjsu êsêac gebe sinj Anôtônê moasinj tøjgenj.

⁴⁴ Gêdêj sabat, taj kêdaguc nanj, lau malacña ec jauc sêkac tau ñ sa sebe sêjô Apômtaunê mêtê. ⁴⁵ Judawaga sêlic lau taêsam tonanj e têtac sec ma sêsôm binj alôb-alôb sêoc Paulunê binj aucgenj. ⁴⁶ Tec Paulu agêc Barnaba sêsôm totêntac kêpa sugenj gebe “Aêagêc ajac ñawae gebe asôm Anôtônê mêtê êndêj amac êtu ñamata. Mago amac atinj mêtê to amac taôm asaê taôm atôm anjônj matem jali tenjenjña atom, tec aêagêc andêj lau samuc ana. ⁴⁷ Gebe Apômtau kêjatu aêac amboac tonecgenj gebe

‘Aê kakêj aôm kôtu lau samuc nêj ja, gebe ônam lau kêsi e naêndêj nom ñamadinj nanj.’ ”

⁴⁸ Lau samuc sêjô binj tonanj e têtac ñajam kêsa ma sêlambinj Anôtônê mêtê. Ma êsêac samob, taj Anôtô kêjalinj êsêac sa gebe sêngônj materj jali tenjenj nanj, tec sêkêj gêwiñ.

⁴⁹ Ma Apômtaunê mêtê kêtû tapa gêjam gamêj samob auc. ⁵⁰ Tagenj Judawaga sêkalom lauo towae, taj têtêc Anôtô nanj, to malac tonanj ñakasêga ñanô-ñanô e sêli launêj ñalêlôm sa gebe sênac Paulu agêc Barnaba. Tec têtinj êsêagêc anja nêj gamêj sêsa sêja. ⁵¹ Agêc dedonj kekop anja ejkainj su, gebe lau tau nêj binj êpi êsêac tauj, ma sêja Ikonium. ⁵² Ñacsenjomj têtac ñajam kêsa to ñalau Dêbu ñ gêjam êsêac auc.

14

Paulu agêc Barnaba sêmoa Ikonium

¹ Gêdêj taj ñac ulu sêmoa Ikonium nanj, sêsô Judawaganêj lôm amboac tonanjenj. Agêc sêjam mêtê kainj tenj e Judawaga to Helen taêsam sêjam tauj ôkwi. ² Mago Judawaga, taj sêkêj gêwiñ atom nanj, sêli lau sa to sêgôm lau samuc nêj ñalêlôm ñamalic kêsa e têtac ñandanj gêdêj lasitêwai ñawaô. ³ Agêc sêmoa tonanj ñasawa balinj. Apômtau tau gêwa êsêagêc sêjam ênê mêtê ñamoasinj sa kêpuc agêc tônj, tec lemenj sêgôm gêjnsêga to gêjntalô ⁴ e lau malacña sêwa tauj kêkôc e ñagêdô sêwiñ Judawaga ma ñagêdô sêwiñ aposolo. ⁵ Sêmoa, go lau samuc to Judawaga tonêj kasêga dêdi sebe sênac to têtuc êsêagêc ña poc êndu. ⁶ Tec agêc sêjala ma sêc sêja Lukaonia ñamalac

Lustra to Derbe ma gamêñ ñagêdô, tañ gêc ñamagêña nan. ⁷ Sêmoa tonan ma sêsôm ñawae ñajam lasê.

Paulu agêc Barnaba semoa Lustra

⁸ Ma ñac tenj gêngôñ Lustra, têna kêkôc enj tomagi kêsugen e akainj ñajana atom ma kêsêlêñ ñagec atomanajana atom ma kêsêlêñ ñagec atomanô. ⁹ Ñac tau gênô binj, tañ Paulu kêsôm nan. Paulu mata gê enj e gêlic gebe ñac tau kêkêñ gêwiñ jakêtôm su gebe ôli ñajam êsanja. ¹⁰ Tec kêsôm awa kacgenj gebe “Amkainj ñajana êsa ma ôndi sa ôkô.” Ma enj gêboan sa ôb tagen ma kêsêlêñ. ¹¹ Lau pom kapôên tenj sêlic Paulu gêgôm gên tonan, nan sêmôêc ña binj Lukaonianagenj gebe “Anôtô têtù ñamalac ma sêsêp dêdên aêac sêrrêngoc.” ¹² Ma sêsam Barnaba gebe Dia ma Paulu gebe Hermes gebe enj ñac awa binja. ¹³ Dianê lôm kékô malac ñamagê, tec dabunwaga kejonj bulimakao kapoac to ñaola gebe sêngêlôñña jagêdô lasê sacgêdô gebe êkêñ da êwiñ lau tau. ¹⁴ Aposolo Barnaba agêc Paulu sêñô binj tonan ñawae e sêkac nêñ ñakwê gêngic jasêboan sêsêp lau ñalêlôm ma sêmôêc gebe ¹⁵ “Lauac, abe anjôm amboac ondoc. Aêagêc tonec ñamalac palê-palê atôm amac. Aêagêc asôm ñawae ñajam gêdên amac gebe anam taôm ôkwi anja gên ñaôma tecenec andên Anôtô mata jali tau ana. Enj ñac, tañ kêkêñ undambê to nom ma gwêc to ñagênj totau-totau samob. ¹⁶ Gêdênj têm gêmunja enj gêlôc gebe lau samuc sêsa tauñ nêñ lêñ. ¹⁷ Mago enj gêwa tau sa ña moasinj, kêkêñ kom anja undambê gêdên amac ma têm tomoasu gêlôm amac to kêkêñ mo gêôc amac tônj anjônj totêmtac ñajamgenj.” ¹⁸ Ñaclagêc sêsôm bi ñ tonan, mago kêtù kôm kapôênj gebe sêkô lau auc êtù sêkêñ da êndênj êsêagêc atomja.

¹⁹ Go Judawaga ñagêdô anja Antiokia to Ikonium sêmênj ma sêjam lau pom tonan ôkwi e têtuc Paulu ña poc ma sê enj kêsa anja malac gêja seboc enj gêmac endu. ²⁰ Go ñacsenjomi sêgi enj auc sêkô e gêdi sa kêsô malac gêja. Ñagelenj êsêagêc Barnaba sêja Derbe.

Paulu agêc Barnaba sêmu sêja Antiokia Suriana

²¹ Ñaclagêc sêsôm ñawae ñajam lasê anja malac tonan e sêjam lau taêsam ôkwi, go sêmu sêja Lustra to Ikonium ma Antiokia Pisidianja kêtiam. ²² Agêc sêpuc ñacsenjominênj ñalêlôm tônj to sêjac binjsu êsêac ñajana gebe sêwi binj sêkêñ gêwiñña sinj atom. Ma sêsôm binj tonec gêwiñj gebe “Ñandanj taêsam êpi aêac acgom, go tasô Anôtônê gamênj tana.” ²³ Go ñaclagêc sêjalinj lau sa kêtôm gôlôac dabunjenj têtù laumata. Go sêjam dabunj mo to teterj mec ma sêsunj êsêac dêdênj Apômtau, tañ sêkêñ gêwiñ enj nanj.

²⁴ Go sêsa Pisidianagenj e jasêdô lasê Pampulia. ²⁵ Sêjam mêtê anja Perge su acgom, go sêsêp Atalia sêja. ²⁶ Anja tonanj sêlac jasêsô Antiokia, malac tañ gêmunjenj sêkêñ êsêagêc sêsêp Anôtônê moasinj ñalêlôm to sêsakinj êsêagêc kêtù kôm, tañ sêgôm su nanja.

²⁷ Jasêdô lasê su acgom, go sêkac gôlôac dabunj sa ma sêjac minj binj samob, tañ Anôtô kêkêñ êsêac sêgôm nanj, ma gêlêc katam takênj gêwiñña su gêdênj lau samuc. ²⁸ Ma agêc sêmoa sêwiñ ñacsenjomi ec ñênjenj. * agêc Hermes.

15

Aposolo sêkac tauñ sa anja Jerusalem

* **14:28:** Lau Rom nêñ anôtô jabe luagêc nêñ ñaê Dia

¹ Lau buña nġagêdô anġa Judaia sêsêp sêja Antiokia, ma têdônġ lasitêwai amboac tonec gebe “Embe sêsa amac êtôm Mosenê binġ atom, oc Anôtô ênam amac kêsî atom.” ² Paulu agêc Bamaba ma lau tonanġ ac awenġsuġ ġêôc ka taunġ ma sêjô binġ tonanġ nġapanġ. Tec ġôlôac dabuġ sêsôm kêtû tônġ gebe sêkêġ Paulu agêc Barnaba ma êsêac taunġ nêġ lau nġagêdô dêndêġ aposolo to laumata sêpi Jerusalem sêna êtu binġ sêpê taunġna nanġ.

³ Amboac tonanġ ġôlôac dabuġ sêkêġ êsêac sêsa Poinike to Samarianġa sêja ma sêjac minġ lau samuc sêjam taunġ ôkwi nġawae e ġêġôm lasitêwai samob têtac nġajam kêsâ samucġenġ. ⁴ Jasêô lasê Jerusalem su acġom, ġo ġôlôac dabuġ to aposolo ma laumata sêkôc êsêac sa, ma ac sêjac minġ ġêġ kapôênġ samob, taġ Anôtô kêkêġ êsêac sêġôm nanġ. ⁵ ġo lau nġagêdô anġa Parisainêġ tonġ, taġ sêkêġ ġêwiġ mêtê nanġ, dêdi sa ma sêsôm gebe “Asa lau samuc acġom, ġo anac binġsu êsêac gebe sêmansanġ Mosenê binġsu.”

⁶ Tec aposolo to laumata sêkac sa gebe sêjô binġ tau sêlic acġom. ⁷ Ac sêjô binġ tonanġ sêmoa e Petere ġêdi sa ma kêsôm ġêdêġ êsêac gebe “O lasitêwaac, amac taôm alicġac gebe ġêmunġenġ ġanġônġ ġawinġ amac ma Anôtô kêjalinġ aê sa gebe aocsuġ jasôm nġawae nġajam lasê êndêġ lau samuc sêġô ma sêkêġ êwiġ. ⁸ Ma Anôtô, taġ kêjala nġamalacnêġ nġalêlôm nanġ, kêwaka lau samuc sa ma kêkêġ Nġalau Dabuġ ġêdêġ êsêac amboac kêkêġ ġêdêġ aêac. ⁹ Enġ kêmoasinġ aêac to êsêac nġadônġ tagenġ. Êsêac sêkêġ ġêwiġ, tec enġ ġêġôm nêġ nġalêlôm kêtû selec. ¹⁰ Ma ġaloc abe ansaê Anôtô amboac ondoc, tec abe akêġ ġêġ nġawapac, nanġ aêac to tamenġi daôc e tatôm atom nanġ, ênsac nġacsenġomi ġaginġm. ¹¹ Maġo aêac tec takêġ nġêwiġ gebe Anôtô ġêjam aêac to êsêac kêsî kêtû Apômtau Jesu nê moasinġna nġa lêġ tagenġ.”

¹² Lau samob sêjam taunġ tônġenġ ma sêkêġ taġenġ Barnaba agêc Paulu nêġ minġ. Êsêagêc sêjac minġ ġênġalô to ġêġsêġa, taġ Anôtô ġêġôm nġa êsêagêc lemenġ ġêdêġ lau samuc nanġ. ¹³ Nġaclagêc sêsôm binġ e sêjac mata, ġo ġakobo ġêjô êsêagêc awenġ ma kêsôm gebe “O lasitêwaac, anô ġoc binġ acġom. ¹⁴ Simon ġêjac minġ gebe andanġenġ Anôtô kêtû nġaclenġ lau samuc gebe êjalinġ lau teġ sa anġa êsêacnêġ têtû ênê lau. ¹⁵ Binġ tonanġ to binġ, taġ propete teto nanġ, nġam kêsêp tagenġ amboac tonec gebe

¹⁶ ‘Malôġenġ acġom, ġo aê jamu jamêġ ma ġakwê Dawidnê bec, taġ kêsêp ġakêtap nanġ, sa êtiam. Ma ġakwê ġêġ, taġ kêku sa nanġ, sa êtiam to ġamansanġ êtu solop.

¹⁷ Amboac tonanġ lau nomġna nġagêdô to lau samuc samob, taġ ġoc nġaê kêpi êsêac nanġ, sensom Apômtau.

¹⁸ “Apômtau taġ ġêġôm binġ tau kêtû awê ġêdêġ andanġenġ nanġ, nê binġ tau tonanġ.’

¹⁹ “Amboac tonanġ aê taêc ġêjam ġoc binġ tonec gebe Lau samuc, taġ sênam taunġ ôkwi dêndêġ Anôtô nanġ, talênsônġ êsêac atom. ²⁰ Tagenġ tato papia êndêġ êsêac gebe sêġġaminġ taunġ êndêġ ġwam nġagêġ môm-môm ma êndêġ mockainġo to mockainġ ma êndêġ bôc sêġinġ ênduġna to êndêġ dec, ²¹ gebe Mosenê binġ tônê tec sêjam mêtê lanġwa-lanġwa kêtôm ġamêġenġ ma sêsam lasê anġa Judanêġ lôm samob kêtôm sabatġenġ.”

Binġ taġ laumata sêmasanġ nanġ

²² Sêsôm binġ tonanġ su, ġo aposolo to laumata ma ġôlôac dabuġ samob sêsôm kêtû tônġ ma sêjalinġ nêġ lau nġagêdô sa, gebe sêkêġ êsêac sêwiġ Paulu agêc Barnaba sêna Antiokia. Tec sêkêġ lasitêwainêġ ġôlinġwaga ġuda, taġ

sêsam enj sebe Barsaba nan, agêc Sila. ²³ Ma sêkênj papia tonec gêdênj êsêac sebe sêkôc sêna gebe

“Amacnêm lasitêwai aêac, aposolo to laumata awenj gêjac lasitêwai anga lau samuc nêj, tanj sêngônj Antiokia to Suria ma Kilikia nan. ²⁴ Aêac anjô njawae gebe aêacma lau njagêdô, tanj asakinj êsêac atom, tauj dêdênj amac sêwac nan, sêlênsônj amac na tauj nêj binj e sêgôm nêj njalêlôm njawapac kêsa. ²⁵ Tec aêac akac tauj sa ma amasanj ma binj kêpi tagenj e ajalinj lau sa ma akênj êsêac sêwinj aêacnêj njacagêc, tanj têtac gêwinj êsêagêc nan, Barnaba agêc Paulu, sêwac. ²⁶ Njacagêc tonanj sêjac ka kêtû aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi nê njêna. ²⁷ Juda agêc Sila, tanj aêac akênj êsêagêc sêwac, ocgo tauj sêwa binj tonanj njagêdô sa êndênj amac êwinj. ²⁸ Njalau Dabuj to aêac asôm kêtû tônj gebe akênj binj njawapac njagêdô êkôninj amac tônj êwinj atom, gêj tecenecgenj, go amansanj njapenj gebe ²⁹ Anjgaminj taôm êndênj da gwamnja to êndênj dec ma êndênj bôc, tanj sêginj êndu ma êndênj mockainj to mockainj nan. Embe andec gêj tonanj naj, ma oc êtôm. Amoa njajamônj.”

³⁰ Amboac tonanj sêkênj êsêac sêja. Sêsêlênj e sêo lasê Antiokia ma sêkac gôlôac dabuj sa aegom, go sêkênj papia gêdênj êsêac. ³¹ Ac sêsam papia tau ma têtac njajam kêsa kêpi binj, tanj kêpuc êsêac tônj nan. ³² Juda agêc Sila têtû propete sêwinj, tec sêjac binjsu lasitêwai to sêpuc êsêac tônj na binj gwalêkinj. ³³ Sêmoa acgom, go lasitêwai sêwi êsêac sinj tobinjmalôgenj sêmu dêdênj lau, tanj sêsakinj êsêac nan, sêja kêtiam. [³⁴ Sila taê gajam gebe gacgenj êmoa.] ³⁵ Paulu agêc Barnaba sêmoa Antiokia ma têtônj to sêsôm njawae njajam lasê kêpi Apômtaunê binj sêwinj lau njagêdô taêsam.

Paulu agêc Barnaba sêwa tauj kêkôc

³⁶ Bêc njagêdô gêjanja acgom, go Paulu kêsôm gêdênj Barnaba gebe “Aêagêc tamu malac samob, tanj tasôm Apômtaunê binj lasê nan tana, ma tanac lasitêwai kêsi gebe sêmoa njajam me masi.” ³⁷ Ma Barnaba gebe êkôc Joan, tanj sêsam enj sebe Marka nanj êwinj. ³⁸ Mago Paulu gêlic njac tau kêtôm gebe sêkôc enj êwinj êsêagêcna atom, gebe enj gêwi êsêagêc sinj anga Pampulia ma kêsêlênj gêwinj êsêagêc kêtû kômna atom. ³⁹ Amboac tonanj êsêagêc awensuj gêoc ka tauj njajana e sêkac tauj kêkôc. Barnaba kêkôc Marka gêwinj enj agêc sêja Kupro. ⁴⁰ Paulu kajalinj Sila sa ma lasitêwai tetenj moasinj anga Apômtaunê kêtû êsêagêcna, go sêkênj êsêagêc sêja. ⁴¹ Sêsêlênj sêsa Suria to Kilikianja jasêpuc gôlôac dabuj tônj.

16

Timote gêwinj Paulu agêc Sila

¹ Go sêo lasê Derbe ma Lustra. Ma têtap njacsenjom tenj sa anja tonanj, nê njê Timote. Njac tau têna Judao tenj, nanj kêkênj gêwinj, ma tama njac Helenja. ² Lasitêwai Lustra to Ikoniumnja sêwa enj njam sa ³ e Paulu gebe êkôc Timote êwinj enj. Tec kêkôc enj jakêsa enj gebe Juda gamênj tonanjanj samob sêjala tama gebe enj njac Helenja tenj. ⁴ Sêjac laoc malacgenj sêja ma têtônj binj, tanj aposolo to laumata sêsôm kêtû tônj anja Jerusalem nan, gêdênj êsêac gebe sejop. ⁵ Amboac tonanj gôlôac dabuj sêkênj gêwinj njajana kêsa, ma lau jasêwinj-jasêwinj kêtôm bêcgenj.

Paulu gêc me kêpi njac Makedonianja

⁶ Njalau Dabuj kêkôc êsêac auc gebe sênam mêtê anja Asia atom, tec sêsa Prugia to Galata njagamênj sêja. ⁷ Têdabinj Musia ma sêsa Bitunianagenj, mago Jesunê Njalau gêlôc gêdênj êsêac atom. ⁸ Amboac tonanj jatêdaguc

Musia ñagamêñ ñamadinj ma sêsêp gwêc dêdêñ Troasña sêja. ⁹ Ma gêdêñ gêbêc Paulu gêc mê gebe ñac Makedoniaña tenj kêkô ma ketenj enj gebe “Olom Makedonia mênônam aêac sa.” ¹⁰ Paulu mata gêlac acgom, go aêac asaic taunjenj abe ana Makedonia sebenj, taênj gêjam gebe Anôtônê kalem gêdêñ aêac gebe asôm ñawae ñajam lasê êndêñ êsêac anja tônêña.

Ludia gêjam tau ôkwi

¹¹ Amboac tonanj êsunj su anja Troas ma gacgenj apenj Samotrakiagenj e ñagelej ma asô Neapoli. ¹² Anja tonanj jaasa Romnêñ malac wakuc Pilipi, tanj kêtû Makedonia ñamalacsêga nanj, ma anjônj malac tonanj bêc ñagêdô. ¹³ Go gêdêñ sabat aêac asa malac ñamagê aja e aô lasê bu tenj, gebe aêac taênj gêjam gebe tetenj mec ñamala oc gêc tonanj. Aêac anjônj sic ma asôm binj gêdêñ lauo, tanj sêkac tau ñ sa nanj. ¹⁴ Ma awê tenj, nê ñaê Ludia, gêmoa; nanj gêjam sakinj Anôtô. Enj anja malac Tuatira ma kêtulu obo asôsamuc. Enj gênô binj tau ma Apômtau kêlainj ênê ñalêlôm e kêkênj tanja binj, tanj Paulu kêsôm nanj. ¹⁵ Asagu enj to nê lau su, go ketenj aêac ma kêsôm gebe “Embe alic aê kakênj gêwinj Apômtau ñanôgenj, nanj asô mênjanjônj ñoc andu,” ma kêkac aêacgenj.

Sêkênj Paulu agêc Sila sêsêp kapoacwalô

¹⁶ Ñabêc tenj aêac abe ana mec ñamala tonanj. Asêlêñ amoa e adac sakinjwagao tenj tonjalau geoc binj lasêña. Awê tonanj geoc binj lasê gêdêñ lau ma sêkênj ñaawa taêsam gêdêñ ênê ñatui. ¹⁷ Awê tau kêdaguc aêac to Paulu ma gêmôêc gebe “Lau tonec têtû Lôlôc Ñatau Anôtô nê sakinjwaga, tec sêwa lêñ Anôtô ênam ñamalac kêsijnja sa êndêñ amac.” ¹⁸ Awê tau kêsôm binj tonanj e tobêc-tobêc, tec Paulu têtac ñandanj kêkac tau ôkwi ma kêsôm gêdêñ ñalau gebe “Aê jajatu aôm gajam Jesu Kilisi lanjô gebe ôwi awê tonanj sinj ôsa ôna.” Ma gaôgenj ñalau tau gêwi enj sinj kêsâ gêja. ¹⁹ Awê tau nê ñataui sêlic nêñ awa ñamôkê gêc gêja, tec sêkôc Paulu agêc Sila tônj ma sê êsêagêc sêsa malaclunj dêdêñ kasêga sêja. ²⁰ Go sêwê êsêagêc dêdêñ gôlinjwaga sêja ma sêsôm gebe “Juda luagêc tonec mênjsêli aêacnêñ malac sa. ²¹ Agêc têdônj mêtê tenj amboac aêac lau Rom tatôm gebe takôc sa ma danjôm ña nanj atom.” ²² Lau malacña sêbu êsêagêc sêwinj, tec gôlinjwaga sêkac êsêagêcnêñ ñakwê su ma sêjatu gebe si êsêagêc ña sêm. ²³ Si êsêagêc ñanô su acgom, go sêbaliñ agêc sêsêp kapoacwalô sêja ma sêjac binjsu ñagejobwaga gebe ejop êsêagêc ñapep. ²⁴ Sêjac binjsu ñac tau amboac tonanj, tec kêbaliñ êsêagêc sêsô andu kapoacwalônja ñabalêm ñaluñja sêja ma kêkapiñ êsêagêc enkainj tônj ña ka.

²⁵ Sêc e gêbêcauc gêja lu acgom, go Paulu agêc Sila tetenj mec to sêjam nêñ wê gêdêñ Anôtô, ma lau kapoacwalônja sênjô êsêagêc awenj sêwinj. ²⁶ Sêgôm sêmoa e gaôgenj ôjô gêjam kapôênj, tec andu kapoacwalônja ñaalê wiwic e katam samob gêlêc tau su sep tagenj ma lau samob nêñ kapoacwalô kêsû. ²⁷ Ñagejobwaga mata gêlac e gêlic kapoacwalô ñakatam samob gêña, tec kêtaiñ nê sinj sa gebe êmbuc tau, gêjam kauc gebe lau kapoacwalônja oc sêc sêja. ²⁸ Go Paulu gêmôêc awa kapôênj gebe “Ôjainj taôm atom, aêac samob tec anjônj.” ²⁹ Tec ñac tau ketenj gebe sêkôc ja sêmênj ma kêlêti kêsô gamênj ñalêlôm gêja e jakêtênêp tau êndu-êndu gêtu tau gêc Paulu agêc Sild enkainjña ³⁰ ma gêwê êsêagêc sêsa awê sêja ma kêsôm gebe “O apômtauagêc, aê janjôm asagenj gebe Anôtô ênam aê kêsî.” ³¹ Tec êsêagêc sêsôm gebe “Ôkênj êwinj Apômtau Jesu, go Anôtô ênam aôm to nêñ gôlôac kêsî.” ³² Go

agêc sêwa Apômtaunê mêtê sa gêdêñ enj to nê lau samob, tañ sêñgônj ênê andu nanj. ³³ Gêdêñ gêbêcauc ñasawa tonanğen ñac tau kêkôc êsêagêc sa jakêkwasiñ êsêagêcnêñ sêm ñamala ma gaôğen êsêagêc sêsagu enj to nê lau samob. ³⁴ Go kêkôc êsêagêc sêsô nê andu jakêkêñ mo êsêagêc senj, ma tonê gôlôac samob têtac ñajam samucğen gebe sêkêñ gêwiñ Anôtôgac.

³⁵ Gelenña lasê, go gôliñwaga sêsakiñ nêñ sakiñwaga sêja sêsôm gebe “Ôwi ñac luagêc tonanğ sinj.” ³⁶ Tec gejobwaga kêdônj binj tau gêdêñ Paulu gebe “Gôliñwaga sêsakiñ lau sêmêñ gebe jawi amagêc sinj. Amboac tonanğ aêc tobiñmalôğen ana.” ³⁷ Tec Paulu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aêagêc ñac Romña, mago sêmasanğ aêagêcma binj atom. ma si aêagêc akô malaclunğ to sêbaliñ aêagêc asêp kapoacwalô. Ma galoc sebe sêkêñ aêagêc kelecğen ana me. Masigoc, amboac tonanğ atom. Êsêac taunğ sêmêñ ma sêwê aêagêc asa ana.” ³⁸ Sakiñwaga tedônj binj tonanğ gêdêñ gôliñwaga. Ac sêñô ñawae gebe êsêagêc ñac Romña ma têtakê ñanô. ³⁹ Tec sêja sê binjmalô êsêagêc, go sêwê êsêagêc sêsa sêja ma tetenğ êsêagêc gebe sêwi êsêacnêñ malac sinj. ⁴⁰ Agêc sêsa anğa andu kapoacwalônğ ma gêdêñ Ludia jasêlic lasitêwai ma sê binjmalô êsêac sa su. go sêc sêja.

17

Lau sêli awerğ sa anğa Tesaloniki

¹ Êsêac sêsêlêñ e jasêsa Ampipoli to Apolonia ma jasêo lasê Tesaloniki, nanğ Judanêñ lôm teñ kêkô. ² Paulu kêsô lôm gêja amboac gêgômğêgôm gêmoa ma gêjam binğanğm gêwiñ êsêac kêpi Anôtônê binj kêtôm sabat têlêac. ³ Enğ kêsôm mêtê lasê to kêwaka Kilisi tau sa gêdêñ êsêac gebe gêoc ñandanğ ma gêdi sa anğa ñacmatênêñ nanğ gêjac enğ ñawae. Go kêsôm gêwiñ gebe “Jesu, tañ kasôm enğ lasê gêdêñ amac nanğ, enğ Kilisi tau.” ⁴ Ma êsêacnêñ ñagêdô sêkêñ gêwiñ ma sêsap Paulu agêc Sila tônğ. Ma Helen, tañ têtêc Anôtô nanğ, nêñ taêsam sêwiñ ma kasêganêñ lauo ñalêlêma atom amboac tonanğenğ. ⁵ Tec Judawaga têtac ñandanğ kêsma ma sejonğ lau sec ñagêdô anğa malaclêlôm mênğsêjac êsêac sa gebe sêkalom malac. Tec sêwa Jasonnê andu auc ma sêsôm Paulu agêc Sila sebe sêkôc êsêagêc dêdêñ lau sêna. ⁶ Mago têtap êsêagêc sa atom. Tec sê Jason to lasitêwai ñagêdô dêdêñ malac ñagôliñwaga sêja ma sêmôc gebe “Lau tau, tê sêlênsônğ gamênğboa nê, sêjam aêacnêñ gamênğ tônğ amboac tonanğoc. ⁷ Jason tonec kêkôc êsêac sa. Lau samob tônê sesenğ kaisaranê binğsu su ma sêsôm gebe kinğ teñ gêmoa nê ñaê Jesu.” ⁸ Lau malac tonanğna to ñagôliñwaga sêñô binğ tonanğ e kêlênsônğ êsêac ñanô. ⁹ Tec sêsôm Jason to nê lau ñagêdô sêkêñ gêñ sêjac da taunğ su, go sêwi êsêac sinğ.

Aposolo sêmoa Beroia

¹⁰ Ñagêbêc tonanğ lasitêwai sêkêñ Paulu agêc Sila sebenğ sêja Beroia. Agêc sêo lasê su, go sêsô Judanêñ lôm sêja. ¹¹ Lau tau nêñ lêñ mansanğ ñajam sêlêlêc Juda Tesalonikiña nêñ su. Ac sêkôc mêtê sa ñapep sêjac ñawaegenğ ma sêkip buku dabunğ ñam sa kêtôm bêcğenğ, sê dôñ mêtê, tañ aposolo sêsôm nanğ, gebe oc kêtôm tau me masi. ¹² Amboac tonanğ êsêacnêñ lau taêsam sêkêñ gêwiñ ma Helennêñ lau towaenğ nêñ lauo to ñacwaga ñagêdô ñalêlêma atom amboac tonanğenğ. ¹³ Juda Tesalonikiña sêñô Paulu kêsôm Anôtônê mêtê anğa Beroia gêwiñ ñawae, tec taunğ sêja sebe sêlênsu to sêlênsônğ êsêac amboac tonanğenğ. ¹⁴ Lasitêwai sêñô ñawae, tec sejonğ Paulu sebenğ sêsa gwêc sêja, ma Sila agêc Timote gacğenğ sêñgônğ. ¹⁵ Lau tañ sêwiñ

Paulu nan, sêwê en e jasêo lasê Aten. Êsêac sebe sêmu sêna, go en kêmasan binj gêdêrj êsêac gebe nasêkac Sila agêc Timote sebenj dêndêrj en sêna.

Paulu gêmoa Aten

¹⁶ Paulu gêôrj êsêagêc gêngôrj Aten ma gêlic sêkêrj gwam taêsam gêjam malac auc, ma nê ñalêlôm kêbôli auc ñanô. ¹⁷ Tec gêjam binjalôm gêwirj Judawaga anja nêrj lôm to êsêac, tanj têtêc Anôtô nan, kêtôm bêcgej ma lau, tanj kêtap êsêac sa anja malacluj nan, amboac tonanjen. ¹⁸ Ma Epikuri to Stoiki nêrj lau tokauc ñagêdô sebe sênsaê en, tec lau ñagêdô sêsôm sebe “Ñac gwai-gwai ñatau tonanjen gebe êsôm asagen.” ñagêdô sêsôm sebe “Enj gebe êsôm anôtô jaba ñawae.” Êsêac sêsôm binj tonanjen gebe Paulu kêsôm ñawae ñajam lasê kêpi Jesu gêdi sa anja ñacmatênêrj. ¹⁹ Amboac tonanjen sêkôc Paulu jasêwê enj sêja Areo Pagu (nêrj sêmêtôc binj ñamala) ma sêsôm gebe “Aêac abe ajala binj wakuc, tanj kôdôrj gêdêrj lau nan awinj. ²⁰ Aôm kôs m binj kainj tenj kêsêp aêac tanjen surj, ma aêac abe ajala binj tonanjen ñam.” ²¹ Lau Aten samob to lau jaba, tanj sêngôrj sêwirj êsêac nan, ôlinj palê sebe sêsôm to sêrj binj wakucgej ñapanj.

²² Tec Paulu gêdi jakêkô Areo Pagu ñalunjen, go kêsôm gebe “Lau Atenwaga, aê galic amac atoc anôtô sa ñapepgej. ²³ Kasêlêrj katôm malacgêdôgej gaja ma kêsala amacnêrj gêrj dabuj e katap altar tenj sa teto ñabinj gêc gebe ‘Anôtô tanj tajam kauc enj nan nê.’ Tec gabe jawa gêrj tau, tanj ajam kauc ma atoc sa nan, sa êndêrj amac. ²⁴ Anôtô tau, tanj kêkêrj undambê to nom ma ñagêrj totau-totau samob nan, kêtû undambê to nom ñatau, mago gêngôrj lôm dabuj, tanj sêkwê ña lemenjen nan atom. ²⁵ Enj kêpô lêna gêrj, tanj ñamalac sêgôm ña lemenjen nan atom, gebe enj tau kêkêrj êsêac sêmoa maten jali to sêsê awen ma kêkêrj ñagêrj samob gêdêrj êsêac. ²⁶ Enj kêkêrj ñamalac tagen kêtû ñamalac toton-totonj, tanj sêngôrj nom auc nan, samob nêrj ñamôkê. Enj kêkêrj nêrj têm sêmoanja to gamêrj sêngôrj ña ñamadinj kwananjen. ²⁷ Anôtô gêgôm gêrj tonanjen gebe sensom enj. Moae sênsaê enj ma têtap enj sa, gebe enj gêmoa jaêc aêac samob nêrj tenj atom. ²⁸ ‘Enj kêkôm aêac auc, tec tamoa maten jali to danjôm nêrj gêrj samob ma tamoa amboac tamoa,’ kêtôm amacnêrj sêga-wêwaga ñagêdô sêsôm gebe ‘Aêacnêrj ñam kêsêp enj.’

²⁹ Aêacnêrj ñam kêsêp Anôtô, tec tanam dôrj Anôtô êpi gwam gold to silber ma poc, tanj ñamalac taêrj gêjam ñamêtê ma sêgôm nan atom. ³⁰ Anôtô gêlic têm, tanj ñamalac sêjam kauc tauñña nanj gêbacnê, ma galoc gêjac binjsu ñamalac gebe lau samob êtôm gamêrj samobgej sênam tauñ ôkwi. ³¹ Ma kêtôc bêc êmêtôc ñamalac samob êndêrjen ña kêkô kwananjen ma kêjalij ñac êmêtôc binj sa su. Enj kêwaka ñac tau sa gêdêrj lau samob gebe gêrj enj sa anja ñacmatênêrj.”

³² Lau tau sêrj ñacmatê sêndi sa ñabinj e ñagêdô sêsu susu ma ñagêdô sêsôm gebe “Malôgej, go anjô aôm ôsôm binj tonanjen ñagêdô êtiam.” ³³ Sêsôm su, go Paulu gêwi êsêac sinj kêsa gêja. ³⁴ Go lau ñagêdô sêsap enj tøj ma sêkêrj gêwirj. Acnêrj Areo Pagu ñalaumata tenj, nê ñaê Dionusi agêc awê tenj, nê ñaê Damari, ma lau ñagêdô sêwirj. * sêmoasinj tauñ ôlinj ma sêjam kauc gebe gêrj ñanô tau tonanjen. Stoiki têtû mêtê tauñ ñapep ma sêjam kauc gebe ênam êsêac sa sêmoa ñajamgej. † sêkac tauñ sanja.

* 17:34: Lau Helen nêrj lau tokauc nêrj tonj luagêc. Epikuri † 17:34: Gamêrj tonanjen kêtû lau Aten nêrj gamêrj laumata

18

Paulu gêmoa Korinti

¹ Tonañ su, go Paulu gêwi Aten siñ gêja Korinti. ² Anğa tonañ kêtap Juda ten sa, nê ñaê Akwila. Têna kêkôc en anğa Pontu. Êsêagêc nê awê Priskila sêwi Italia siñ sêmêñ wakucgen. Ñam kêsêp kaisara Klaudi kêjatu gebe Judawaga samob sêwi Rom siñ. Tec Paulu gêdêñ êsêagêc gêja. ³ En gêlic acnêñ lemeñ ñakoleñ tagen, tec gêmoa gêwiñ êsêagêc ma sêjam kôm sêwiñ taun. Êsêac sêwa becobo kêtû nêñ kôm. ⁴ Paulu gêjam biñgalôm anğa Judanêñ lôm kêtôm sabatgen gebe êkêli Juda to Helen gebe sêkêñ êwiñgen.

⁵ Sila agêc Timote anğa Makedonia sêmêñ acgom, go Paulu gêjam mêtê toôli palêgen ma gêwa Jesu sa gêdêñ Judawaga gebe en Kilisi. ⁶ Gêdêñ tañ Judawaga sêoc ênê biñ auc ma sêsôm biñ alôb-alôb nañ, en kekolon kekop anğa nê ñakwê su ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Nêmedec êpi amac taôm mômêmapac. Aê oc jawê ñakaiñ atom. Galoc jandêñ lau samuc jana.” ⁷ Go kêsa anğa tonañ ma jagelom ñac ten, tañ kêtêc Anôtô nañ, nê andu. Ñac tau nê ñaê Titi Justu. Nê andu kêkô jabañ Judanêñ lôm. ⁸ Lômmôkê Krispi to nê gôlôac samob sêkêñ gêwi ñ Apômtau, ma lau Korinti taêsam sêñô mêtê e sêkêñ gêwiñ ma sêliñ sanju.

⁹ Ñagêbêc Apômtau gêsun mê gêdêñ Paulu ma kêsôm gebe “Ôtêc taôm atom, ôsôm biñ lasêgen, ônam taôm tôñ atom. ¹⁰ Aê tec gawiñ aôm ma ñac ten êndi sa ma êñgôm ôlim êtu sec atom, gebe aêñoc lau taêsam sêmoa malac tonañ.” ¹¹ Paulu kêdôn Anôtônê mêtê gêñgôn gêwiñ êsêac jala samuc ten ma ajôn 6.

¹² Gêdêñ tañ Galio kêtû gôliñwaga Akaiana nañ, Judawaga samob nêñ biñ kêpi tagen sêli taun sa gêdêñ Paulu, tec sêwê en dêdêñ sêmêtôc-biñ-ñamala sêja ¹³ ma sêsôm sebe “Ñac tonec kêpiñkap lau, gebe sênam sakiñ Anôtô eso biñsu ñalêñ.” ¹⁴ Paulu gebe êjô biñ e Galio kêsôm gêdêñ Judawaga gebe “Amac Judawaga, embe biñ sec ñanô me sec kapôêñ ten, go jakôc amacnêmed biñ sa êtôm ñagôliñ. ¹⁵ Ma embe awemsun êoc ka taôm êtu amacnêmed mêtê to waem ma biñsun, nañ amac taôm amansañ. Aê gabe jatu biñ tonañ ñamêtôcwaga atom.” ¹⁶ Kêsôm ma kêmasuc êsêac anğa kêmetôc-biñ-ñamala sêsa sêja. ¹⁷ Tec êsêac samob sêkôc lômmôkê Sostene tôñ e sêjac en anğa sêmêtôc-biñ-ñamala ñatêclabu, mago Galio gêlic amboac gêlic.

Paulu gêmu gêja Antiokia

¹⁸ Paulu gêmoa Koriniti ec ñêñgen acgom, go kêkam lasitêwai lemeñ ma gebe êlêc êna Suria. Ma Priskila agêc Akwila sêwiñ en. Anğa Kenkrea kêsôm sêsêbuñ ênê mômêlauñ su gebe gêjac mata biñ ten gêdêñ Apômtau kêtû gêñ ten. ¹⁹ Sêlac e jasêsô Epese, go kêkêñ êsêagêc sêñgôn ma en tau kêsô Judanêñ lôm jagêjam biñgalôm gêwiñ Judawaga. ²⁰ Lau tonañ teten en gebe êmoa bêc ñagêdô êwiñ êsêac acgom, mago gêlôc sa atom, ²¹ kêkam êsêac lemeñ su ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Anôtô embe têtac êwiñ, go jamu jamêñ êtiam.” Go gêdi anğa Epese ma gêlac gêja.

²² Wan kêsô Kaisarea ma en kêpi bau jakêkam gôlôac dabun su ma kêsêp Antiokia gêja. ²³ Jasêmoa e têm ñagêdô gêjana acgom, go gêdi kêtiam. En kêsa Galata to Prugia ñagamêñgen gêja ma kêpuc lau bunja samob tôñ.

Apolo gêjam mêtê anğa Epese

²⁴ Njasawa tonan Juda ten, nê naê Apolo, jagêo lasê Epese. Têna kêkôc en anga Alesandria. En nac tokauc ten, nan kêjala Anôtônê mêtê napep. ²⁵ Êsêac tédôn Apômtaunê mêtê gédên en e nê nalêlôm kêkac en tec kêsôm to kédôn bin kêpi Jesu solopgen. Tagen en kêjala Joannê busanugen. ²⁶ En gêjam mêtê gêjac m totêtac kêpa sugen anga Judanên lôm. Priskila agêc Akwila sênô en, tec sêkôc en sa gêngôn gêwin êsêagêc ma sêwa Anôtônê mêtê sa e tomalagen gédên en. ²⁷ Gêmoa e gebe êna Akaia, tec lasitêwai teto papia gédên lau buja ma teten êsêac gebe sêkôc en sa. En jagêo lasê Akaia ma gêjam êsêac, tan Anôtônê moasin gêjam êsêac auc e sêkên gêwin sêmoa nan, sa napep, ²⁸ gebe kêku Judawaga tulu na bin tonac lai gêmoa awêgen lau samob sêlic ma gêwa Jesu sa gebe en Kilisi kêtôm bin, tan teto gêc nan.

19

Paulu gêmoa Epese

¹ Gédên tan Apolo gêmoa Korinti nan, Paulu kêsêlên gêmoa Asia nagamên lôcna e jagêo lasê Epese ma kêtap nacsenomi nagêdô sa anga tonan. ² Tec kêtû kênac êsêac gebe “Gédên tan amac akên gêwin su nan, atap Nalau Dabu sa me masi.” Ma êsêac sêsôm gédên en gebe “Masi, aêac tec anô Nalau Dabu gêmoa nawae ten atomanô.” ³ Ma en kêsôm gédên êsêac gebe “Amac alin busangu ondoc.” Tec êsêac sêsôm gebe “Aêac alin Joannê sanju.” ⁴ Go Paulu kêsôm gebe “Joan kêsagu lau sêlin busangu sênam tauj ôkwiña, ma kêsôm gédên lau gebe sêkên ewin nac, tan oc êndanuc en nan ac tau Jesu.” ⁵ Lau tau sênô bin tonan, tec sêlin sanju kêpi Apômtau Jesu nê naê. ⁶ Paulu kêkên lêma gêsac êsêac acgom, go nalau Dabu kêpi êsêac e sêsôm bin awen talô ma seoc bin lasê. ⁷ Lau tau moae têtôm 12.

⁸ Paulu kêsô Judanên lôm gêja jakêsôm bin totêtac kêpa sugen gêmoa ajôn têlêac. En gêjam binjalôm kêpi Anôtônê gamên gêwin êsêac to gêgôm gênlêlôm êsêac gebe sêkên ewin Apômtauja. ⁹ Mago lau nagêdô nêj nalêlôm nãdani kêsa e sêkên gêwin atom, sêbu mêtê, tan Paulu gêjam nan, gédên lau, tec Paulu kêkac tau su anga êsêacnên ma kêkôc nacsenomi sêwin en. En gêjam binjalôm gêmoa Turananê lôm kêtôm bêcgen. ¹⁰ Gêgôm gêmoa e jala samuc luagêc, go Juda to Helen samob, tan sêngôn gamên Asianan, sênô Apômtaunê mêtê.

Skewa latui

¹¹ Anôtô kêpuc Paulu lêma tôj ma gêgôm gênsêga kapôên, ¹² gebe lau sêkôc obo waenja to nê nakwê kômna, tan en kêjandin nan, su jasêu gêsac gêmac e ôlin najam kêsa, ma nalau sec sêsa sêja. ¹³ Ma Judanên lau têtin nalau secna sêsêlên sêjac laoc gamêngej. Êsêac tauj sêsam Apômtau Jesu nê naê kêpi lau tonalau sec, ma sêsôm gebe “Aê jajatu amac na Jesu, tan Paulu gêjam mêtê kêpi en nan, nê naê.” ¹⁴ Judanên nac dabunsgêga Skewa nê latui 7 sêsa lêj tonan. ¹⁵ Tec nalau sec gêjô êsêac awen gebe “Jesu tan kajala engac, ma Paulu nan kajala en amboac tonan. Mago amac tonec asa lau.” ¹⁶ Ma namalac, tan nalau sec gêgôm en nan, gêboan jagêlô êsêac tôj e kêku êsêac tulu ma kêjamun êsêac e ôlin naômagej ma todecgen sêc anga andu tonan sêja. ¹⁷ Ma lau Juda to Helen samob, tan sêngôn Epese nan, sênô bin tonan e têtakê samob ma awen gêoc Apômtau Jesu nê naê nanôgen. ¹⁸ Lau gwalêkin, tan sêkên gêwin su nan, sêmên ma seoc nêj sec, tan sêgôm nan lasê. ¹⁹ Ma êsêac mec-geowaga taêsam sejon nêj buku mecna kêpi tagen jasêkên ja gen su gêc lau taêsam lanôjnêmna, ma sêsam

buku tonan naj naôli kêpi tagen kêtôm silber 50,000. ²⁰ Ma mêtê najana kêsâ gêjam gamêj auc kêtôm Apômtaunê najlai.

Sêli biñ sa ança Epese

²¹ Biñ tonan gêbacnê su, go Paulu taê gêjam gêc nê nalêlôm gebe êsa Makedonia to Akaianagen êna Jerusalem, taê gêjam gebe “Jana ônê su acgom, go najalic Rom amboac tonanjen.” ²² Ma kêkêj nê kêpuctôñwagaagêc Timote agêc Erasta sêja Makedonia, en tau gêngôñ Asia nasawa ñagêdô gêwiñ.

²³ Gêdêñ nasawa tonan lau sêli tauñ sa ñanô kêtû mêtêja. ²⁴ Nam gebe ñac-kêpac-silberwaga ten, nê ñaê Demetri, gêgôm anôtô Diana nê lôm jaba ñakatu silber ma gêjam ôli kômwaga sêkôc ñaôli sauñ atom ança ênê. ²⁵ Tec ñac tau kêkalem lau tonan to êsêac ñagêdô, tan sêwê kain kôm amboac tônê nan, sêpi tagen, go kêsôm gebe “Lauac, amac ajalagac gebe kôm tonec naj gêjam aêac sa tec tatu lau tolêlôm. ²⁶ Ma galoc taôm alic to anôgac gebe Paulu tonan gêgôm gêñlêlôm e gêjam lau taêsam ôkwi, mago gêgôm ança Epese tagen atom, en kêsôm biñ gêjam Asia samucgen auc gebe anôtô, tan dagôm ña lemen nan, ñanô masi. ²⁷ Biñ tonan oc êñgôm aêacgen nêñ waen kômña êtu sec atom, êñgôm lau sêlic anôtô kapôêñ Diana nê lôm amboac gêñ ñaôma êwiñ amboac tonan e malôgen acgom, go senseñ anôtô, tan lau ança Asia samucgen to nom ñagamêñ samob tetoc en sa nan, nê wae kapôêñ tau su amboac tonanjen.”

²⁸ Lau tau sêñô biñ tonan e têtac ñandan secanô ma sêmôêc kêsâ aucgen gebe “Epesenêñ Diana kapôêñgoc.” ²⁹ Sêgôm e malac samucgen ñadinjin kêsâ ma lau samob jasêsêwa sêsa nêñ gamêñ dôa-dôaña ma sê ñac Makedoniaña luagêc ñai agêc Aristarka, tan sêsêlêñ sêwiñ Paulugen nan sêwiñ. ³⁰ Paulu gebe êsêp lau tonan naj nalêlôm êna e ñacsenjomi seseñ en. ³¹ Ma gôlinwaga Asiaña ñagêdô, tan têtac gêwiñ Paulu nan, sêkêñ puc en ma teten en gebe naêsa gamêñ dôadôaña atom, ³² gebe êsêac, tan sêkac sa ança tonan nan, nêñ biñ kêlênsôñ samucgen, ac sêmôêc kesotau-kesotau. Nêñ taêsam sêkac sa ñaômagen ma sêjam kauc ñam. ³³ Lau ñagêdô sêlic Alesandere, tan Judawaga sêsuc en kêsâ gêja nan, ma sêjam kauc sebe en biñmôkê. Tec en gêôc lêma sa gebe êwa nê biñ sa êndên lau. ³⁴ Mago êsêac sêjala en gebe ñac Judaña, tec sêmôêc gulun-gulunjen gebe “Epesenêñ Diana kapôêñgoc.” Sêmôêc sêkô kêtôm ockatu nasawa luagêc.

³⁵ Sêgôm sêmoa, go acnêñ ñac-ketobiñwaga gêjac êsêac têtac tôñ ma kêsôm gebe “Amac Epesewaga, lau samob sêjala malac Epese tec kêtû Diana kapôêñ nê lôm to lôm ñakatu, tan kêsêp ança undambê gêmên nan ñagejobwaga. ³⁶ Biñ tau tonec gêc awê, tasôm biñ taêsam atom. Amboac tonan nêm nalêlôm êtu malô ma anôm gêñ ten paliñ atom. ³⁷ Amac awê ñac luagêc tônê amên, mago êsêagêc sêjanço gêñ ten ança lôm atom ma sêsôm biñ alôb-alôb ten kêpi aêacnêñ anôtô atom. ³⁸ Ma Demetri to nê kômwaga embe nêñ biñ êndên ñac ten ênêc, nan noc sêmêtôc biñña gêc ma gôlinwaga semoa, tec sêwaka tauñ saman. ³⁹ Ma embe nêm biñ ñagêdô ênêc, nan amansañ êndên lau malacña nêñ noc sêkac saña. ⁴⁰ Ocsalô tonec aêac tawê biñ talênsôñ lauña ñakainçoc, gebe aêac tali tauñ sa nec ñam ten gêc atom, tec tatôm gebe dawa tau ñ sa êtôm atom.” ⁴¹ Kêsôm tonan su ma kêkêñ lau sêc êlin-êlin.

20

Paulu kêsâ Makedonia gêja Helennen gamêj

¹ Binj kêtû malô acgom, go Paulu kékac ñacsenjomi sa ma gêlêj binj êsêac to kékam êsêac lemenj ma gêdi gêja Makedonia. ² Enj gêjac laoc gamêj tonanj ma gêlêj binj êsêac ña binj taêsam e jakêsa Helennêj gamêj. ³ Gêmoa e ajônj têlêac gêjana ma gebe êpi wanj êna Suria, tec kêtap sa gebe Judawaga dêdib enj. Amboac tonanj taê gêjam kêtû tônj gebe êsa Makedonianjagenj êmu êna êtiam. ⁴ Puru Beroianja latu Sopatra ma Aristarka agêc Sekundu anja Tesaloniki, —Gai agêc Timote anja Derbe ma Tukiki agêc Tropim anja Asia sêsêlêj sêwiñ enj. ⁵ Ñac luagêc tonanj sêmunj ma sêônj aêac anja Troas. ⁶ Aêac alic Om Polom Ñalucña su acgom, go asunj su anja Pilipi ma alac amoa e bêc lemenj tenj, go jaasô Troas adêj êsêac ma anjônj tonanj bêc 7.

Paulu kêtû ñaclêj Troas

⁷ Gêdêj woke ñabêc ñamatanja aêac akac sa kêtû apô polom êkôcña ma Paulu gêjam binjalôm gêwiñ êsêac. Enj taê gêjam gebe ñaelej go êndi, tec sêjac têku binjalôm e gêbêcauc gêja lugenj. ⁸ Êsêac têtunj lamp taêsam gelom anja ñadenj, tanj aêac akac sa nanj. ⁹ Paulu gêjam binjalôm gêmoa ma ñapalê tenj, nê ñaê Aitiku, gêjgônj katam saunj, tec bec gêgôm enj e kêliñ tau sinj ma gebej kêsêp ñadenj têlêac tonanj gêja e tomatêgenj. Tec lau sêkôc enj sa. ¹⁰ Paulu kêsêp jakêtap labôc gêsac enj ñaô, go gêlô enj tônj ma kêsôm gebe “Ali taôm sa atom, katu tec gêmoa enj ñalêlôm.” ¹¹ Go gêmu kêpi gêja kêtiam, jakepô polom kékôc ma genj, go gêjam binjalôm gedenj tônjenj e gêu bônj kêsâ ma gêdi gec gêja. ¹² Ñapalê tau, tanj mata jali kêsâ nanj, sêkôc enj sêja totêntac ñajamgenj.

Dêdi anja Troas e jasêsô Milete

¹³ Paulu kêsôm gebe êmoa baugenj êna ma aêac lau ñagêdô api wanj amunj naasô Asos gebe akôc enj sa anja tônê. ¹⁴ Aêac asô Asos e atap taunj sa kêtiam ma akôc enj sa jaasô Mitulene. ¹⁵ Ñabêbêc aêac asunj su ma alac e apoac akanônj Kio ma ñagelej asô Samos e ñagelej tenj, go jaasô Milete. ¹⁶ Paulu taê gêjam kêtû tônj gebe êsô Epese atom, êôc kêsigenj êna. Enj gebe ênam gamêj tônj êmoa Asia atom, kékac taugenj gebe êna Jerusalem ma embe ñasawa êtôm, go naelic om Pentekost anja tônê.

Paulu gêjam mêtê laumata Epeseña ma sebonj taunj

¹⁷ Paulu gêmoa Miletengenj ma kêkêj binj gêja Epese ma kêkalem gôlôac dabunj nêj laumata gebe dêndêj enj sêna. ¹⁸ Jasêô lasê dêdêj enj tec kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amac alic ñoc lêj, tanj kasa gêdêj gaô lasê gamêj Asia wakucgenj ma kasa kêtôm têm samob, tanj gamoa gawinj amac nanj. ¹⁹ Aê gajam sakinj Apômtau ma gabu tauc tomatoc-sulugenj ma katap lêtôm sa gebe Judawaga dêdib aê. ²⁰ Ma kêgaminj binj êmoasinj amacña tenj atom, kasôm lasê gêdêj amac to kadônj amac anja awêgenj to andulêlôm gêwiñ. ²¹ Aê gawa sa ñanôgenj gêdêj lau Juda to Helen gebe sênam taunj ôkwi êndêj Anôtô to sêkêj êwiñ Apômtau Jesu Kilisi. ²² Ma galoc Ñalau Dabunj gêjam gôlinj aê gebe jana Jerusalem ma gêj, tê êtap aê sa anja ônêja nê, tau kajala atom. ²³ Tagenj tonec ñalau Dabunj gêwa sa gêdêj aê kêtôm malacgenj ma kêsôm gebe oc jatap kapoacwalô to gêjwapac sa. ²⁴ Aê taêc labu ñoc katuc atom. Aê gabe janac dabinj ñoc lêj to sakinj, tanj kakôc anja Apômtau Jesu nê nanj, gebe jawa ñawae ñajam Anôtônê moasinja sa.

²⁵ “Ma galoc aê kajala gebe amac samob, tañ gajam mêtê kêpi Anôtônê gamêñ gamoa gawiñ amac nañ, oc alic aê lañôc étiam atom. ²⁶ Amboac tonaj galoc tecenec jawa sa êndêñ amac gebe Amacnêm ñac teñ embe ênaña, aê oc jawê biñ tonaj ñakaiñ teñ atomanô, ²⁷ gebe kégamiñ biñ teñ atom, kasôm Anôtônê biñ lasê tomalagenj gêdêñ amac. ²⁸ Ajop taôm to lau samob, tañ ñalau Dabuñ kêkêñ amac atu êsêacnêñ gejobwaga gebe ajop Anôtônê gôlôac dabuñ, tañ eñ gêjam ôli êsêac ña tau nê dec nañ. ²⁹ Aê kajala gebe aê embe jawi amac siñ jana ma kêam sec oc dêndêñ amac mênşsêlênsônj gôlôac ñawaô. ³⁰ Ma lau ñagêdô anja amac taôm nêm oc sêndi mênşsênam mêtê ôkwi e sê ñacseñomi têndañguc êsêac. ³¹ Amboac tonaj anam jaligenj, taêm ênam gebe jala samuc têlêac gêngônj gawiñ amac ma gajac biñsu amac gêdêñ-gêdêñgenj tomatocsulugenj kêtôm bêc to gelenj samob, kêlêwanj atom.

³² “Ma galoc jansuñ amac andêñ Anôtô to nê moasiñ ñabiñ ana. Eñ kêtôm gebe ênac dabiñ amac to êkêñ gêñlênsêm êndêñ amac awiñ Anôtônê lau samob. ³³ Aê matoc katu lau teñ nêñ silber to gold ma ñakwê atom. ³⁴ Taôm alicgac gebe lemoc tecenec gêjam aê to ñoc lau ma apô lêna sa. ³⁵ Aê kadônj amac kêpi gêñ samobgenj ñapanj gebe tanam kôm ñajana amboac tonaj, ec tanam lau ñasec sa. Taêm ênam Apômtau Jesu nê biñ, tañ tau kêsôm gebe ‘Takêñ gêñ êndêñ lau nañ êmoasiñ aêac êlêlêc takôc gêñ anja launêñ su.’ ”

³⁶ Paulu kêsôm biñ tonaj su, go kêpônj aduc ma ketenj mec gêwiñ êsêac samob. ³⁷ Lau samob sêmbôênj tauñ to têtanj ñanô ma sêlêsoj eñ alianô. ³⁸ Ênê biñ, tañ kêsôm gebe êsêac sêlic eñ lañôanô étiam atom nañ, tec gêgôm êsêacnêñ ñalêlôm ñawapac kêlêlêc. Sêgôm tonaj su, go sêkêñ eñ kêpi wanj gêja.

21

Paulu gêja Jerusalem

¹ Aêac akêñ êsêac siñ ma alac e jaasô Kos. Go ñabêbêc jaasô Rodo ma anja tonaj alac e jaasô Patara. ² Aêac atap wanj teñ sa gebe êlac êna Poinike, tec api ma alac aja. ³ Alac e aê Kupro sa mênjakêñ gêc gasêña gêja ma apenj Suria e jaasô Turu, gebe sênam waba anja wanj êsêp bau. ⁴ Aêac atap ñacseñomi sa ma anjônj awiñ êsêac bêc 7. Lau tonaj Ñalau Dabuñ kêkac êsêac e sêsôm gêdêñ Paulu gebe êpi Jerusalem êna atom. ⁵ Aêac amoa e ma bêc gêbacnê, go adi gebe asêlêñ. Ma lau malacña samob to nêñ lauo ma nêñ ñapalêo to ñac sejoñ aêac anja malac asa sêcluñ aja. Go anja ambêô aêac apônj aenduc to atenj mec. ⁶ Su, go akam tauñ ma aêac api wanj, ma êsêac sêc sêmu sêja.

⁷ Aêac alac anja Turu e jaasô Tolemai ma atap lasitêwai gamêñ tônêña sa, tec aweñ gêjac tauñ ma anjônj awiñ êsêac bêc teñ. ⁸ Ñageleñ adi asêlêñ e aô lasê Kaisarea ma asô jaenwaga Pilip nê andu aja ma anjônj awiñ eñ. Ñac tonaj samwaga 7 nêñ teñ eñ. ⁹ Ñac tau latuio awêtakiñ aclê seoc biñ lasê sêmoa. ¹⁰ Aêac anjônj bêc ñagêdô, go propete teñ kêsêp anja Judaia gêmêñ, nê ñaê Agaba. ¹¹ Eñ kêtû ñacleñ gêdêñ aêac. Ñac tau kêkôc Paulunê ômbiñkap su mênşgêsô tau akaiñ to lêma tônj ma kêsôm gebe “Ñalau Dabuñ nê biñ tau tonec gebe Judawaga oc sênsô ômbiñkap tecenec ñatau tônj amboac tonec anja Jerusalem ma sêkêñ eñ êsêp lau samuc lemeñ.” ¹² Aêac to malac ñatau anjô biñ tonaj, tec atenj eñ gebe êpi Jerusalem êna

atom. ¹³ Mago Paulu gêjô aêac awenj gebe “Amboac ondoci atanj ma agôm aênoci ñalêlôm ñawapac kêsa. Embe sênsô aê tônj ma sênjgômmanj. Aê gajac dabinj tauc gebe jamac êndu anja Jerusalem êtu Apômtau Jesu nê ñaêña.” ¹⁴ Aêac asôm binj elêmê tec ajam taunj tônj ma asôm gebe “Apômtaunê binj êtu anô.”

¹⁵ Nâbêc ñagêdô gêjanja acgom, go aêac amasanj ma waba ma api Jerusalem aja. ¹⁶ Nâcseñomi ñagêdô anja Kaisarea sêwinj, tec sêwê aêac atu ñaclerj Nason. Enj ñac bunja lanjgwa tenj anja Kupro.

Paulu kêtû ñaclerj Jakobo

¹⁷ Aêac jaaô lasê Jerusalem su, go lasitêwai sêkôc aêac sa totêntac ñajamgenj. ¹⁸ Nâgelenj Paulu kêkôc aêac sa adênj Jakobo aja, ma laumata samob sêkac sa sêmoa tonanj. ¹⁹ Êsêac awenj gêjac taunj su, go Paulu gêjac minj binj, tañ Anôtô gêgôm gêdênj lau samuc gebe kêpuc ênê sakinj tônj nanj tomalagenj. ²⁰ Lau tau sênjô e sêlambinj Anôtô ma sêsôm gêdênj Paulu gebe “O lasitêwa, aôm gôlicgac, Judawaga taêsam ñanô lasê sekênj gêwinj Kilisi, mago sêsap Mosenê binjsu tônj sêjac ñawae. ²¹ Lau tonanj sênjô ñawae gebe aôm kôdônj Judawaga, tañ sêsêp lau samuc ñasawa nanj, gebe sêwi Mose sinj, ma kôsôm gebe sêsa nênj ñapalê atom to sêwi lênj mêtê lanjgwanja sinj. ²² Ma galoc danjgôm amboac ondoci. Lau samob oc sênjô aôm gômôhêj ñawae su. ²³ Amboac tonanj ônjgôm êtôm binj, tec aêac abe asôm êndênj aôm nec. Aêacma lau aclê sêjac mata binj kêpi binj tenj tec sênjgônj. ²⁴ Naôkôc lau tonanj sa, gebe lau dabunwaga sênjgôm binj atu selecña êpi aôm ôwi êsêac ma ônam ôli lau, tañ sêkapiñj êsêac môkênjlanj nanj, go lau samob sêjala gebe bi nj, tañ têdônj kêpi aôm nanj, ñanô masi. Êsêac taunj ocgo sêlic aôm gebe kôsa nênj lênj kôsap binjsu tônjgenj. ²⁵ Ma binj kêpi lau samuc, tañ sêkênj gêwinj su nanj, aêac asôm binj tonec kêtû tônj gebe êsêac sênjgaminj taunj êndênj da gwamña to êndênj bôc ñadec, ma êndênj bôc, tañ sêginj êndu ma êndênj mockainjo to mockainj.” ²⁶ Nâbêbêc Paulu kêkôc lau tau sa, ma sêmasanj ênê binj êtu selecña gêwinj lau tau tonanj, go kêsô lôm dabunj gêja ma kêsôm bêc sênjgônj selecña lasê ma sêmasanj noc sêkênj nênj da êndênj-êndênjgenjja.

Êsêac sêkôc Paulu tônj anja lôm dabunj

²⁷ Kêdabinj gebe ñabêc 7 tonanj êmbacnê ma Judawaga Asianja sêlic enj gêmôa lôm dabunj, tec sêli lau samob nênj ñalêlôm sa e sêkôc enj tônj. ²⁸ Ma sêmôêc gebe “Aô, Israelwaga, anam aêac saman. Alic ñac tau, tañ kêdônj lau anja gamênj samob gêbu lau Israel to Mosenê binjsu ma gamênj tau tonec nanj. Ma galoc gêwê Helen ñagêdô sêsô lôm dabunj sêja ma gêgôm gamênj dabunj tau kêtû secgoc.” ²⁹ Nâsawa tenj lau tonanj sêlic ñac Epesênja Tropim gêmôa malaclunj gêwinj Paulu, tec seboc Paulu oc gêwê enj kêsô lôm dêbu nj gêja. ³⁰ Tec malac ñatau samob sêii taunj sa ma sêjac taunj sa sêpi tagenj jasêkôc Paulu tônj ma sê enj anja lôm dêbu nj kêsa gêja, ma sêlai ñakatam auc sebenj. ³¹ Lau tau sêsôm sebe sênac Paulu êndu e sinjwaganênj kapitaisêga gênjô lau Jerusalemña samob sêli taunj sa ñawae, ³² tec kêkôc sinjwaga to nênj kapitai ñagêdô sa jasêlêti dêdênj lau tau sêsêp sêja. Lau tonanj sêlic kapitaisêga to sinjwaga sêmênj ma sêwi Paulu sinj sêjac enj kêtiam atom. ³³ Go kapitaisêga kêtû gasuc gêja, kêkôc Paulu tônj ma kêsôm sêsô enj tônj ña kapocwalô luagêc. Go kêtû kênac ênê ñam to binj, tañ enj gêgôm nanj. ³⁴ Lau samob sêmôêc kesotau-kesotau e sêôc gamênj auc lanjgagenj, tec enj gênjô binj sapu ma kêsôm sêkôc Paulu dêdênj sinjwaganênj gamênj sêja. ³⁵ Sêô

lasê n̄atêcwalē ma lau sebe sênac Paulu, tec sin̄waga sêôc en̄ sa lôlôcgen̄,
³⁶ gebe lau tau samob sêwiñ ma sêmôêc pan̄gen̄ gebe “Enañamañ.”

Paulu gêjam talañ tau

³⁷ Sebe sêkên Paulu êsô sin̄waganên̄ gamên̄ êna, tec kêsôm gêdên̄ kapi-
 taisêga gebe “Oc ôlôc gebe jasôm biñ ten̄ êndên̄ aôm me masi.” Ma ñac
 tau kêsôm gêdên̄ en̄ gebe “Aôm kôsôm biñ Helen me masi. ³⁸ O, aôm
 ñac Aiguptun̄ja, tañ wali ten̄gen̄ gôli kêjan̄gowaga 4,000 nêñ ñalêlôm sa ma
 kojon̄ êsêac sêsa gamên̄ sawa sêja nan̄, aôm atom me.” ³⁹ Tec Paulu kêsôm
 gebe “Aê tinoc Judao, tec kêkôc aê an̄ga Tarsus Kilikian̄ja ma gawê kain̄
 malac towae tônê gawin̄, tec katen̄ aôm gebe ôlôc ma jasôm biñ êndên̄ lau
 tônê.” ⁴⁰ Kapitaisêga gêlôc, go Paulu kêkô têcwalē ma gêjab lêma gêdên̄ lau
 e gamên̄ gêmac, go awa gêjac êsêac ña awen̄ Ebolai gebe

22

¹ “O lasitêwaac to tamocac, biñ tañ galoc gabe jawa tauc sa êndên̄ amac
 nan̄, an̄ô acgom.” ² Lau tau sên̄ô en̄ awa gêjac êsêac ña awen̄ Ebolaijen̄, tec
 biñ gêmac samob. Ma Paulu kêsôm gebe ³ “Aê tinoc Judao kêkôc aê an̄ga
 Tarsus Kilikian̄ja ma katu kapôên̄ an̄ga malac tonec, kasô Gamalielnê lôm
 ma kêdôn̄ tamen̄inên̄ biñsu gêdên̄ aê e tomalagen̄. Aê gajam sakin̄ Anôtô
 gajac ñawae katôm tec amac samob agômagôm amoa nec. ⁴ Aê kêjanda lau,
 tañ sêsap mêtê wakuc tonec tôn̄ nan̄, e gasen̄ êsêac su sêjan̄ja ma gêsô êsêac
 tôn̄ to kakên̄ êsêac lauo to ñac sêsêp kapoacwalô sêja. ⁵ Ñac dabun̄sêga
 to laumata samob embe sêwa aên̄oc miñ sa, oc êtôm tec tauc kasôm nec.
 Aê kakôc papia an̄ga êsêacnên̄ gêjac lasitêwai Damaskusñja ñawae, tec gaja
 gebe jakôc êsêac, tañ sêmoa tonan̄ nan̄ tôn̄, ma-jakên̄ êsêac sêna Jerusalem
 gebe têtap nêñ ñagêjô sa.

Paulu gêjac tau nê miñ Apômtau Jesu gêjam en̄ ôkwiñja

⁶ “Aê kasêlên̄ gamoa e kêdabin̄ Damaskus. Ma gêdên̄ oc kêkô ñalun̄gen̄,
 go ñawê kapôên̄ ten̄ gaôgen̄ an̄ga undambê mên̄kêpô aê e gêjam aucgen̄.
⁷ Aê gau tauc jagaêc nom, go gan̄ô awa ten̄ gêdên̄ aê gebe ‘Saulu, Saulu,
 asagen̄ kôjanda aê.’ ⁸ Ma aê gajô biñ tonan̄ gebe ‘Apômtau, aôm asa.’ Go en̄
 kêsôm gêdên̄ aê gebe ‘Aê Jesu Nasaretñja, tec kôjanda aê.’ ⁹ Lau tañ sêwiñ aê
 nan̄, sêlic ñawêgen̄, mago sên̄ô ñac, tañ kêsôm biñ gêdên̄ aê nan̄, awa atom.
¹⁰ Go aê kasôm gebe ‘Apômtau, aê jan̄gôm asagen̄.’ Ma Apômtau kêsôm
 gêdên̄ aê gebe ‘Ôndi sa ma ôna Damaskus acgom, go sêwa biñ samob, tañ
 Anôtô gebe ôngômñja nan̄, sa êndên̄ aôm an̄ga tônê.’ ¹¹ Ñawê ton̄jasi tônê
 kêpô aê e matocanô kêtû pec ma ñoc lau sêkam aêgen̄ gaja Damaskus.

¹² “Ma ñac mansañ ten̄, nê ñaê Anania, kêmasañ biñsu ñapep e Judawaga
 gamên̄ tônêñja samob tetoc en̄ sa. ¹³ Ñac tau gêdên̄ aê gêmên̄ mên̄jkêkô
 aê lan̄ôcnêmñja ma kêsôm gebe ‘Lasicenec Saulu, matam êlêc.’ Ma
 gêdên̄ tonan̄gen̄ matoc gêlac e galic en̄ kêkô. ¹⁴ Ma ñac tau kêsôm gebe
 ‘Tamen̄inên̄ Anôtô kêjalin̄ aôm sa gebe ôjala ênê biñ ma ôlic ñac gêdên̄ tau
 to ôñô en̄ awa, ¹⁵ gebe ôwa en̄ sa êndên̄ ñamalac samob ña biñ, tañ gôlic to
 gôn̄ô nan̄. ¹⁶ Ma galoc gobe amboac ondoc. Ôndi sa, mên̄jawam ênac ênê
 ñaê ma ôlin̄ san̄gu êkwasiñ nêñ sec su.’

Jesu kêsakin̄ Paulu gêdên̄ lau samuc gêja

¹⁷ “Gamoa acgom, go gamu gamên̄ Jerusalem kêtiam mên̄katen̄ mec
 gamoa lôm dabun̄ e katuc kain̄ ten̄ kêsa ¹⁸ ma galic Jesu kêkô ma kêsôm biñ

gêdêñ aê gebe ‘Ôwi Jerusalem sinj seberñ ma ônsaic taômgenñ ôna, gebe êsêac oc sêkôc binj, tanj aôm gobe ôwa sanja nanj, sa atom.’¹⁹ Ma aê kasôm gebe ‘Apômtau, êsêac tauñ sêjalagac gebe aê tec kakôc lau, tanj sêkêñ gêwi ñ aôm nanj, tônj ma kalêsu êsêac ñanô-ñanô kêtôm Judanêñ lômgenj.’²⁰ Ma gêdêñ tanj sêkêc ñac-gêwa-aôm-sawaga Stepan nê dec sinj nanj, tauc kakô gawin e galic ñajam ma gajob lau-sêjac-eñ-ênduwaga nêñ ñakwê.’²¹ Ma ñac tau kêsôm gêdêñ aê gebe ‘Ôêc ôna, aê jasakinj aôm ôndêñ lau samuc, tanj sêngônj gamêñbômgenj nanj ôna.’”

Paulu agêc kapitaisêga nêñ binj

²² Lau sêñô Paulunê binj e mêngegêdêñ tonanj, go sêli awerñ sa ma sêmôêc gebe “Anserñ ñac tonec su anja nom, gebe eñ kêtôm gebe êmoa mata jali atom.”²³ Êsêac sêñala e sêôc gamêñ auc lanjwagerñ sêkô ma têdairñ nêñ ñakwê baliñ to sêpalip kekop kêpi jakêkô.²⁴ Tec kapitaisêga kêjatu gebe sêwê Paulu sêna sinjwaganêñ gamêñ ma kêsôm gebe si eñ ma têtû Iêsu binj, tanj lau sêmôêc kêpi eñ nanj ñam.²⁵ Êsêac sêsô eñ ña ômbinjakap tônj ma Paulu kêsôm gêdêñ kapitai, tanj kêkô ñagala nanj, gebe “Embe ñac Romña tenj, ma amêtôc eñ atom, oc êtôm gebe ai eñ ñaômagenj me masi.”²⁶ Kapitai gêñô binj tonanj, tec gêdêñ kapitaisêga jakêsôm gêdêñ eñ gebe “Aôm gobe ôñgôm amboac ondoc, ñac tônê eñ Romgoc.”²⁷ Tec kapitaisêga mênkêtu kênac Paulu gebe “Ôsôm êndêñ aê acgom, aôm ñac Romña binjñanô me masi.” Ma Paulu gêlôc gebe “Aec, binjñanô.”²⁸ Go kapitai gêñô eñ awa gebe “Aê gabe jatu ñac Romña nanj gajam ôli ña awa kapôêñ.” Ma Paulu kêsôm gebe “Aê tonec ñac Romña anja tamocnê.”²⁹ Amboac tonanj lau, tanj sebe têtû Iêsu eñ nanj, gacgenj sêkac tauñ su. Ma kapitaisêga tau, tanj kêjala gebe Paulu ñac Romña nanj, kêtêc tau kêtû kêsôm sêsô ñac tau tônjña.

Paulu kêkô lau dabuñsêga to laumata lanjônêm

³⁰ Ñagelenj kapitaisêga gebe êñô binj, tanj Judawaga sêgôlinj kêpi Paulu nanj, ñam ñapep. Tec kêsôm sêgaboac eñ su ma kêkac lau dabuñsêga to laumata samob sa, go kêsôm sêwê Paulu sêsêp sêja jakêkô êsêac lanjônêm.

23

¹ Paulu mata gê lau ñanô, tanj sêkac tauñ sa nanj, ma kêsôm gebe “O lasitêwaac, aê kasa ñoc lêñ tonoc ñalêlôm ñawagenj gamoa Anôtô lanjônêmña e mêngegêdêñ tonec.”² Tec ñac dabuñsêga Anania kêjatu lau, tanj sêkô jabanj eñ nanj, gebe têtap eñ awa auc.³ Ma Paulu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Aôm tanj kotoc taôm sa ñaômna-ñaômna nanj, Anôtô êtap aôm. Aôm gônjgônj tonanj gobe ômêtôc aêñoc binj êtôm binjsu ma amboac ondoc tec gosênj binjsu ma kôsôm gebe têtap aê nec.”⁴ Go lau, tanj sêkô jabanj Paulu nanj, sêsôm gebe “Amboac ondoc aôm gôbu Anôtônê ñac dabuñsêga amboac tonanj.”⁵ Tec Paulu kêsôm gebe “Lasitêwaac, aê kajala gebe eñ ñac dabuñsêga nanj atom. Teto gêc gebe ‘Ôsôm binj sec êpi launêñ gôlinjwaga atom.’”

⁶ Paulu kêjala Sadukainêñ lau ñagêdô ma Parisainêñ ñagêdô sêmoa sêwiñ, tec gêmôêc kapôêñ gêdêñ êsêac, tanj sêkac tauñ sa nanj, gebe “O lasitêwaac, Parisai tenj latu aê ma aê tauc Parisai amboac tonanj. Êsêac sêmêtôc aê kêtû kakêñ matoc ñacmatê sêndi sanja.”⁷ Kêsôm binj tonanj su ma Parisai to Sadukai sêli tauñ sa sêmoa e sêkac tauñ kêkôc,⁸ gebe Sadukai sêsôm gebe ñacmatê sêndi sa atom ma anjela to ñalau ma sêmoa atom. Ma Parisai tec sêkêñ gêwiñ gêñ tonanj ñai samob.⁹ Lau tau sêmôêc sêôc

aucgen e biñsutau ñagêdô anġa Parisainêġ tonġ dêdi sa ma sesen taunġ ma sêsôm gebe “Aêac atap sec tenġ sa ġêc ñac tonec nê atom, tagen moae ñalau tenġ me anġela tenġ oc kêsôm biñ ġêdêġ enġ nec.”¹⁰ Sêsôm taunġ ñanô-ñanô e kapitaisêġa kêtêc gebe moae sêkac Paulu êkôc, tec kêjatu sinwaga matu tenġ sêsêp mênşêjanġo Paulu su anġa launêġ ma sêkôc enġ sêġa nêġ gamêġ.

¹¹ Ñagêbêc tonanġ Apômtau mênġkêkô ġêwiġ Paulu ma kêsôm gebe “Têmtac êpa su, aôm ġôwa aê sa anġa Jerusalem su ma oc ôwa aê sa anġa Rom amboac tonanġenġ.”

Lau Juda sêkic Paulunê biñ

¹² Gamêġ ñawê kêsa acgom, go Juda ñagêdô sêkac taunġ sa ma sêġac kapoac taunġ gebe sêniġ to sênôm ġêġ tenġ atom e sênac Paulu êndu su acgom. ¹³ Ma lau, taġ sêkic Paulunê biñ amboac tonanġ nanġ, sêlêlêc 40 su. ¹⁴ Lau tau tonanġ dêdêġ lau dabunşêġa to laumata ma sêsôm lasê gebe “Aêac lau tonec ajac kapoac taunġ gebe anġ to anôm ġêġ tenġ atom e anac Paulu êndu acgom. ¹⁵ Amboac tonanġ amac to laumata naansau kapitaisêġa gebe êkêġ ñac tau êsêp êndêġ amac êmêġ gebe atu Iêsu ênê biñ ñapep. Ma aêac oc naamansanġ taunġ kwananġenġ gebe anac enġ êndu anġa intêna ñadambê tenġ. Enġ oc êô lasê amac atom.”

¹⁶ Paulunê sib ġêġô sêkic sa lanġwa nê biñ ñawae, tec ġêġa kêsô sinwaganêġ gamêġ jakêsôm lasê ġêdêġ Paulu. ¹⁷ Tec Paulu ġêmôêc kapitai tenġ ma kêsôm ġêdêġ enġ gebe “Ôwê ñapalê tecenec ôndêġ kapitaisêġa ôna, enġ gebe êsôm biñ tenġ êndêġ enġ.” ¹⁸ Tec kapitai kêkôc ñapalê tau sa ma ġêwê enġ agêc dêdêġ kapitaisêġa sêġa, go kêsôm ġêdêġ enġ gebe “Ñac kapoacwalôġa Paulu ġêmôêc aê ġaja ma ketenġ gebe jakôc ñapalê tecenec jandêġ aôm jamêġ, gebe ñac tau gebe êsôm biñ tenġ êndêġ aôm.” ¹⁹ Go kapitaisêġa kêkam ñapalê tau lêma agêc jasêkô taunġa ma kêtû Iêsu enġ gebe “Aôm gobe ôsôm biñ amboac ondoc êndêġ aê.” ²⁰ Ma ñapalê tau kêsôm gebe “Judawaga sêmasanġ biñ kêtû tôġ gebe tetenġ aôm ma bêbêc ôkêġ Paulu êsêp êndêġ laumata êna. Êsêac sebe sênsau sêôc aôm gebe têtû Iêsu ênê biñ ñapep. ²¹ Amboac tonanġ ôkêġ êwiġ êsêacnêġ biñ atom, gebe lau kêlêlêc 40 su dêdib enġ sêmoa. Êsêac sêġac kapoac taunġ gebe sêniġ to sênôm ġêġ tenġ atom e sênac Paulu êndu acgom. Ma galoc sêmasanġ taunġ sêsaê aômġenġ gebe ôlôc.” ²² Go kapitaisêġa ġêġac biñsu ñapalê tecenanġ gebe “Biñ taġ kôsôm lasê ġêdêġ aê nanġ, ônac minġ êndêġ lau tenġ atom.” Ma kêkêġ enġ ġêc ġêġa.

Sêsakinġ Paulu ġêdêġ ġôliġwaga Peliki ġêġa

²³ Go kapitaisêġa ġêmôêc nê kapitai luagêc ma kêsôm ġêdêġ êsêagêc gebe “Amansanġ sinwaga 200 to lau sêġġôġ hosġa 70 ma lau kêmmġa 200 gebe sêsa Kaisarea sêna êndêġ 9 oklok êmbêc. ²⁴ Amansanġ hos ñagêdô êwiġ gebe Paulu êġġôġ ñaô ma akôc enġ toôli samucġenġ andêġ ġôliġwaga Peliki ana.” ²⁵ Go keto papia tenġ ġêwiġ gebe

²⁶ “Aê Klaudi Lusi aoc ġêġac ġôliġwaga towae Peliki. ²⁷ Ñac tecenec tec Judawaga sêkôc enġ tôġ ma sebe sênac enġ êndu. Aê ġanô enġ ñac Romġa, tec kakôc enġ sa ma ġajam enġ kêsi. ²⁸ Aê gabe jakip biñ, taġ sêġôliġ kêpi enġ nanġ, ñam sa, tec kakêġ enġ kêsêp ġêdêġ nê laumata ġêġa. ²⁹ Aê katap sa gebe biñ, taġ sêġôliġ kêpi enġ nanġ, ñam kêsêp êsêacnêġ biñsu, mago êsêac taunġ nêġ ñalêlôm kêpi tagenġ kêtû biñ tonanġa atom. Tagenġ aê galic biñ tenġ kêtôm amboac tanac enġ êndu to takêġ enġ êġġôġ kapoacwalôġa nanġ, ġêc atom. ³⁰ Ma ġanô biñ tenġ ñawae gebe dêdib enġ sebe sênac enġ êndu, tec kakêġ enġ

sebenj gédênj aôm gêwac ma ka-som gédênj lau-sêgôlinj-binj-kêpi-enjwaga gebe dëndênj aôm sêwac ma sêwa nêj binj sa êndênj aôm.”

³¹ Sinjwaga tau sêkôc Paulu sa kêtôm kapitaisêganê binj ma gédênj gêbêc sêkôc enj sêja Antipatri. ³² Nhabêbêc sêkênj enj gédênj lau, tanj sêngônj hos não nanj, gebe sêkôc enj sêna, go êsêac tauj sêc sêmu sêja nêj gamênj kêtiam. ³³ Lau tonanj jasêô lasê Kaisarea, go sêkênj papia gédênj gôlinjwaga ma sêkôc Paulu dêdênj enj sêja. ³⁴ Gôlinjwaga kêsam papia su, go kêtû kênac Paulu gebe enj nãc anjã gamênj ondocnja e gêjô gebe enj anjã Kilikia. ³⁵ Tec kêsôm gebe “Lau tanj sêgôlinj binj kêpi aôm nanj, sêmênj acgom, go janjô nêj binj.” Ma kêjatu gebe sejoj Paulu êngônj Herodonê andu.

24

Sêmêtôc Paulunê binj

¹ Bêc lemenj tej gêjanã acgom, go nãc dabunjsêga Anania kêkôc laumata nãgêdô to nãc tej, nê nãê Tertulu, tanj gêjam lau awenj gédênj gôlinjwaga nanj, ma ac sêsêp sêja e sêjac minj nêj binj, tanj sêgôlinj kêpi Paulu nanj, gédênj gôlinjwaga. ² Êsêac sêmôêc Paulu gêmênj su, ma Tertulu gêôc awa sa gebe êngôlinj binj êpi enj, tec kêsôm gebe

“O nãc towae Peliki, aôm gômoa, tec aêac amoa tobinjmalô nãjam. Aôm nãc tokauc, tec kômoasinj lau gamênj tonecnja nãpêp. ³ Aêac lau samob anjã gamênj samob akôc moasinj tonanj sa to ajam danjã nãnô. ⁴ Aê gabe janam aôm tôj atom, gabe jatenj aômgenj gebe ôlic nãjam ma ôkênj tanjam ma binj dambê. ⁵ Nãc tonec aêac ajala enj nãc kalomtêna sec. Enj gêli Judawaga anjã nom nãgamênj samob sa ma kêtû lau mêtê-geowaga Nasaretnja nêj nãmata. ⁶ Galoc enj gêgôm gêjnlêlôm gebe êngôm lôm dabunj êtu sec êwijn, tec aêac akôc enj tôj abe amêtôc ênê binj êtôm aêacma binjsu. ⁷ Mago kapitaisêga Lusi kêsêp e jakêjanjãgo enj su anjã aêacma ⁸ ma kêsôm gebe lau, tanj sêgôlinj binj kêpi enj nanj, dëndênj aôm sêmênj. Galoc aôm taôm ôtu lesu enj, go ôjô binj samob, tanj aêac agôlinj kêpi enj nanj nãm.” ⁹ Ma Judawaga sêpuc binj tôj sêwinj enj ma sêlôc gebe binj tau amboac tonanj.

Paulu kêsôm binj gêjam talanj tau

¹⁰ Go gôlinjwaga gêjac gêsû gédênj Paulu gebe êsôm nê binj. Tec Paulu kêsôm gebe

“Aê kajala gebe kôtu lau tonec nêj mêtôcwaga jala taêsam su. Amboac tonanj jamansanj êôc binj êndênj aôm totêtac êpa sugenj. ¹¹ Aôm embe ôpuc binj tau nãm, oc ôjala gebe aê kapi Jerusalem gaja kêtû jatenj mecnja nanj bêc taêsam gêjanã atom, bêc 12genj. ¹² Judawaga têtãp aê sa gebe aê to lau tej awenjsunj gêôc ka tau anjã lôm dabunj atom. Ma têtãp aê sa gali lau tej sa anjã Judanênj lôm nãgêdô to malaclunj atom. ¹³ Binj samob, tanj galoc lau tònê sêgôlinj kêpi aê nanj, êsêac têtôm gebe sêkip nãm tej sa atom amboac tonanj. ¹⁴ Tãgenj tonec jasôm lasê êndênj aôm gebe Aê gãjam sakinj tamocinênj Anôtô kédãguc mêtê wakuc, tanj êsêac sêsãm gebe mêtê geo tej nanj. Aê kakênj gêwinj binj, tanj gêc Mosenê binjsu to teto kêsêp propetenênj buku nanj samob. ¹⁵ Aê kakênj matoc kêtôm êsêac tec sêkênj matenj sêmoa gebe Anôtô ênju lau gédênj to lau keso sêndi sa. ¹⁶ Amboac tonanj tec katu mêtê tauc gebe jamoa tonjoc nãlêlôm nãwãgenj êndênj Anôtô to nãmalac nãpanj.

¹⁷ “Aê gamoa e jala nãgêdô gêjanã acgom, go sêkênj awa kakôc gadênj njoc lau gamênj ma gabe jakênj da êwinj. ¹⁸ Tec kãmasanj binj jatû selecnja gamoa

lôm dabuj ma gabe jakêñ da, tec têtap aê sa. Aê kasêp lau tej ñasawa atom to gali lau tej sa atom. ¹⁹ Judawaga Asianja nêñ ñagêdô sêmoa lôm sêwiñ. Lau tônê nêñ biñ êndêñ aê embe ênêc, nañ sêmêñ sêsôm sêkô aôm lañômnêmña, go ñajam. ²⁰ Me êsêac tauñ sêsôm acgom. Êsêac têtap ñoc keso ondoc sa gêdêñ tañ kakô laumata lañô nêmña. ²¹ Moae keso tagen tonec gebe kakô êsêac ñaluj ma gamôêc gebe Galoc amac amêtôc aê gebe kakêñ gêwiñ gebe ñacmatê oc sêndi sa.”

²² Peliki kêjala mêtê tonañ ñam su, tec gebe ênam êsêac tônñ ma kêsôm gebe “Kapitaisêga Lusi êsêp êmêñ acgom, go tamêtôc amacnêm biñ êmbacnê.” ²³ Go kêsôm gêdêñ kapitai gebe ejop Paulu êmoa awêgeñ, ma ênê lau embe taêñ ênam gebe sêmoasinj eñ, nañ ênac jao atom.

Sejop Paulu sêmoa

²⁴ Bêc ñagêdô gêjaña acgom, go Peliki agêc nê awê Judao Drusila sêja ma kêsôm sêkôc Paulu dêdêñ eñ sêja, go gêñô eñ gêwa sêkêñ gêwiñ Kilisi Jesu ñam sa. ²⁵ Paulu kêsôm biñ kêpi biñgêdêñ to têtû mêtê tauñ ñapep ma Anôtô êmêtôc ñamalacnêñ biñña. Eñ kêsôm biñ tonañ, tec Peliki kêtêc tau ma kêsôm gebe “Galoc aôm ôna acgom. Ñoc ñasawa tej embe ênêc, go jamôêc aôm êtiam.” ²⁶ Eñ taê kêka gêwiñ gebe Paulu ênac da tau ña awa êndêñ eñ, tec kêsôm sêkôc eñ sêja sêmu mênggêjam biñgalôm gêdêñ eñ. ²⁷ Jala luagêc gêjaña ma Porki Peste mênggêjô Peliki su. Peliki gebe Judawaga sêlic eñ ñajam, tec gedec Paulu tokapoacwalôgeñ gêmoa.

25

Paulu awa gêjac kaisara

¹ Peste kêkôc kôm gôliñwagaña sa e ñabêc têlêac gêjaña, go anja Kaisarea kêpi Jerusalem gêja. ² Anja tônê lau dabuñsêga to Judawaganêñ laumata sêu Paulunê biñ gêdêñ eñ ma semasan biñ gêdêñ eñ gebe ³ êkêñ Paulu êpi Jerusalem êndêñ êsêac êna ec ac sêlic gebe eñ kêmoasinj êsêac. Êsêac sêmasan biñ tau gebe dêndib eñ e sensen eñ su anja intêna ñadambê tej. ⁴ Tec Peste gêjô êsêac awen gebe “Paulu tau tê sêkôc eñ tônñ gacgeñ gêmoa Kaisarea, ma saunjeñ, go jamu jana amboac tonanjen.” ⁵ Ma kêsôm gêwiñ gebe “Amacnêm kasêga sêwiñ aê sêsêp sêna acgom, go embe sêlic ñac tônê nê biñ ênêc, nañ sêsôm êpi eñ.”

⁶ Peste gêngônñ gêwiñ êsêac bêc 8 me 10, go kêsêp Kaisarea gêja. Ñabêbêc jagêngônñ nê lêpônñ sêmêtôc biñña ma kêsôm sêkôc Paulu sêja. ⁷ Gêja acgom, ma Judawaga, tañ anja Jerusalem sêsêp sêja nañ, sêwa eñ auc jasêgôliñ biñ sec taêsam kêpi Paulu, mago têtôm gebe sêwaka biñ ñanô tej sa atom. ⁸ Tec Paulu kêkac biñ su tau gebe “Aê gagôm gêñ tej gasen Judanêñ biñsu to lôm dabuj ma kaisara atom.” ⁹ Peste gebe Judawaga sêlic eñ ñajam, tec kêsôm gêdêñ Paulu gebe “Aôm gobe ôpi Jerusalem ôna ma jamêtôc aômnêm biñ anja ônê me masi.” ¹⁰ Ma Paulu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Aê kasêp kaisaranê mêtôc ñajlom su, tec sêmêtôc aê anja tonecman. Aôm tec kôjalagac gebe gagôm keso tej gêdêñ Judawaga atom. ¹¹ Embe janğôm gêñ eso tej êtôm sênac aê ênduña, oc janac jao tauc atom. Mago lau tonec embe sêngoliñ biñ êpi aê ñaômagen, nañ ñac tej êtôm gebe êkêñ aê jasêp êsêac lemeñ atom. Amboac tonañ aoc ênac kaisara.” ¹² Kêsôm su, go Peste gêjam biñgalôm gêwiñ ñac kêpuc eñ tônña su, ma sêjô Paulu awa gebe “Awam gêjac kaisara, amboac tonañ ôndêñ kaisara ôna.”

Paulu k  k  Agripa ag c Bernke lan  n m

¹³ Bec  ag d  g ja a acgom, go ki  Agripa ag c n  aw  Bernike s o las  Kaisarea sebe s lic to s kam Peste. ¹⁴ Ag c jasemoa e b c  ag d  g ja a acgom, go Peste g wa Paulunê bi  sa g d n ki  ma k s m gebe “Peliki gedec  ac kapoacwal na ten g moa tonec. ¹⁵ G d n ta  gaja Jerusalem na , Judanên lau dabu s ga to laumata s s m  n  bi  las  g d n a , ma teten gebe a  jam t c  n  bi . ¹⁶ Tec a  gaj   s ac awen gebe Romn n m t  tonec gebe s m t c  ac ten pali -pali n en atom.  ac tobi  na k  lau-s g li -bi waga lan  n m  mu  ma  nac kolec tau to  waka n  bi  sa acgom. ¹⁷ Tec lau tau m  s o las  e ga n b c taêsam atom.  agele  gaja g ng n l p n s m t c bi a ma kas m s k c  ac tau s m n. ¹⁸ Lau-s g li -bi waga d di, mago s s m bi  sec, ta  a  gaboc s s m  pi en  aten atom. ¹⁹ Ac s s m bi  luagêc k pi en. Ten k tu taun n n m t na ma ten k tu  acmat  ten, n   a  Jesu, ta  Paulu g wa en sa gebe g moa mata jali na na. ²⁰ A  kapuc bi  tau  am e kap  l na tauc, tec katu k nac en gebe  pi Jerusalem  na s m t c  n  bi  an a t n  me masi. ²¹ Mago Paulu keten gebe ajop en e kaisara tau  m t c  n  bi  acgom. Tec kas m gebe sejob en  apep e jak n en  nd n kaisara  na.” ²² Go Agripa k s m g d n Peste gebe “A  tauc gabe jan  bi  an a  ac tau n  acgom.” Tec en k s m gebe “B b c go  n .”

²³  agele  Agripa ag c Bernike to n n g l n kain ten-kain ten jasêsô gam n  jal l m tau s ja. Go kapitaisêga to malac ñakasêga s wi , ma Peste k jatu gebe s k c Paulu s m n. ²⁴ Go Peste k s m gebe “O ki  Agripa to amac samob tec amoa awi  a ac, alic  ac tau, ta  Judawaga samob an a Jerusalem to an a tonec s kac a  k tu enna ma s m c  jaja gebe  moa mata jali  tiam atom. ²⁵ A  kajala gebe  n  bi  sec k t m s nac en  ndu a ten g c atom, tagen en tau awa g jac kaisara. Amboac tonan tec kas m k tu t n gabe jak n en  na. ²⁶ Mago katap  ac tau n  bi   an  ten sa k t m gebe jato  nd n  c  atau  na a nec atom. K tu tonan a tec kas m s k c  ac tau m n k k  a m, ki  Agripa, to amac samob lan  mn m, gebe tatu I su en e jajala bi  tau  tu kat  acgom, go jato  na. ²⁷ Embe tak n  ac kapoacwal na ten  na ma dawa  n  bi  sa  wi  atom, oc  t m atom.”

26

Paulu g jac kolec tau

¹ Go Agripa k s m g d n Paulu gebe “A  gal cgac gebe  waka ta m sa.” K s m su, go Paulu k m t c l ma ma g jam tala  tau gebe

² “O ki  Agripa, Judawaga s g li  bi  k pi a  el m  e galoc t tac  jam gebe jawaka tauc sa jak  a m lan  mn m. ³ A  t tac  jam k l l c  am gebe a m k jala Judawagan n m t  to n n bi  s p  taunna samob tomalagen. Amboac tonan tec jaten a m gebe  puc ta m t n n ma  k n ta am  oc bi  acgom.

⁴ “Judawaga samob s lic a noc l n  apal genna, ta  gamoa gawi   oc lau to g ng n Jerusalem na nac. ⁵  s ac s jala wan cgen su gebe a  Parisai. Embe ta n  nam, go taun s wa bi  tonec sa gebe gajam sakin An t  kasa  c l n k daguc Parisain n g li   jaja kain ten. ⁶ An t  g jac mata bi  g d n a ac tamenji gebe  an   sa, tec kak n matoc gamoa ma galoc katap m t c sa k tu bi  taunna. ⁷ A  kak n matoc bi , ta  aêacnên g l ac s k n mater gebe t tap sana na , ma s jam sakin An t  k t m b c

to gелеңгең кету биң тонаңға. О киң, кету биң, таң такêң матең тамоа наңға, тес Judawaga сêгôлиң биң кêпи аê. ⁸ Amboac ondoc тес акêң гêwiң биң, наң Анôтô êну њаcматê сêнди саңа наң атом.

⁹ “Гêмуңгең њос њалêлôм таêс гêџам êлêмê гебе јансең Јесу Nasareтђа нê њаê су ња кisa tokaiң-tokaiң. ¹⁰ Гең амбоас тонаң тес гaгôм аңга Јерусалем. Аê kakôс њаcлаи аңга лау дабуңсêга нêџ ма kакең Анôтôнê лау gwaleкиң сêсêп kapoacwalô сêџа, ма гêдêџ таң сêкic êсêacнêџ биң наң, аê kasôм гawиң. ¹¹ Аê kalêсу êсêac todim-todim кêтôм Judанêџ лôм samobгең ма kакac êсêac гебе сêсêм биң алôб-алôб. њос њалêлôм кêпuc аê melocђа ма кêџанда êсêac e гaгôм аңга malac гaмeңбôмђа гêwiң.

Paulu гêџac tau нê миң Apôмtau Јесу гêџам eђ ôkwiңа

¹² “Amboac тонаң kakôс њаcлаи аңга лау дабуңсêга нêџ ма сêсакиң аê гaja Damaskus. ¹³ О киң, kasêлêџ гaмoa интêна e гêдêџ oc кêкô њалуң ма галис њawê аңга undambê њawasi кêлêлêc oc су мeңкêпô аê to лау, таң сêwiң аê наң, e гêџам aucгең. ¹⁴ Аêac samob ау тауң јaaêc nom, ма гаңô awa тең кêсôм ња Ebolai awең гêдêџ аê гебе ‘Saulu, Saulu, asageң kôџанда аê. Kêм таң гêџам aôm наң, ôwê са ôтôм атом.’ ¹⁵ Ма аê kasôм гебе ‘Apôмtau, aôm asa.’ Тес Apôмtau кêсôм гебе ‘Аê Јесу тес kôџанда аê. ¹⁶ Amboac тонаң ôнди са ôкô њајаңа. Аê гаoc таuc lasê гадêџ aôm, гabe јамансаң aôm ôту њос сакиңwага ма ôwa биң, таң гôлис су to биң, наң јatôc êндêџ aôm наң са. ¹⁷ Аê гabe јanam aôm са аңга Judawaganêџ to аңга лау samuc, таң гabe јасакиң aôm ôндêџ êсêac ôна наң нêџ амбоас тонаң. ¹⁸ Ôңгôм êсêac матең êлêc e сêнам тауң ôkwi аңга њakesecђа дêндêџ њawê to аңга Sadaңнê њаcлаи дêндêџ Анôтô сêна. Go јасuc êсêacнêџ sec ôkwi кету сêкêџ гêwiң аêңа ма сêwê kaiң гêђлêнсêм сêwiң Анôтôнê лау.’

Paulu гêwa мêтê са гêдêџ Judawага to лау samuc

¹⁹ “O киң Agripa, амбоас тонаң тес таңocпêc гêдêџ биң undambêђа, таң галис наң атом. ²⁰ Аê гawa са гêдêџ êсêac, таң сêңгôђ Damaskus кету њамата to гêдêџ Јерусалем ма Јудаia њagamêџ samob ма гêдêџ лау samuc, гебе сêнам тауң ôkwi дêндêџ Анôтô сêна to сêнам нêџ kолең њасакиң êwaka êсêac са, гебе сêџам тауң ôkwi су. ²¹ Кету биң тонаңға тес Judawaga сêкôc аê тôџ аңга лôм дабуң себе сênac аê êнду. ²² Анôтô тес кêпuc аê тôџ гêмoa e galoc kakô tonec ма гawa биң са гêдең лау сауң to kapôêџ. Аê kasôм биң wakuc тең атом, kasôм биң tageң, таң propete to Mose сêсôм кêпи гең, таң oc њанô êсаңа наңгең, ²³ гебе Kilisi кêкôс њандаң ма гêди са аңга њаcматêнêџ кету њамата to кету њawê кêпô Judawага to лау samuc гawиң.”

Paulu кeteң Agripa гебе êнам tau ôkwi

²⁴ Paulu кêwaka tau са амбоас тонаң кêкô ма Peste гêмôêc kapôêџ гебе “Paulu, aôm meloc. Kôпuc биң таесам њам e гêгôм нêм каuc кêлêнсôџ.” ²⁵ Go Paulu гêџô eђ awa гебе “O њаc towae Peste, meloc гêгôм аê атом, аê kasôм биңђанô ма биң tokauc. ²⁶ Киң кêјала биң tonecgac, амбоас тонаң тес аê kasôм њос биң totêtac кêпа sugең гêдêџ eђ, гебе аê kајалагac, eђ кeso биң samob tonec њаи њатең атом, гебе гêџ tau кêса аңга гaмêџ њакêсиң тең атом, њанô кêса гêc awêгең. ²⁷ O киң Agripa, aôm oc kôкêџ гêwiң propetenêџ биң ме маси. Аê kајала гебе aôm kôкêџ гêwiңгac.” ²⁸ Ма Agripa кêсôм гêдêџ Paulu гебе “Њасawa dambê tecenegeң aôm гobe ôнам аê ôkwi јату њаc Kilisiңа.” ²⁹ Тес Paulu

kêsôm gebe “Aê jatenj Anôtô gebe ñasawa dambê me baliñ, go aôm taômgenj atom, amac lau samob, tanj galoc anô ñoc binj nanj, atôm aêgenj, tagenj kapoacwalô tec êngôm amac êwinj atommanj.”

³⁰ Go kinj agêc gôlinjwaga ma Bernike to nêñ lau dêdi ³¹ jasêsa ma sêsôm gêdêñ tauñ gebe “Ñac tônê gêgôm sec tenj amboac êmac êndu to êngônj kapoacwalôña atom.” ³² Ma Agripa kêsôm gêdêñ Peste gebe “Ñac tônê embe awa ênac kaisara atom, oc tanjgamboac enj su.”

27

Paulu gêjac gêja Rom

¹ Sêsôm binj kêtù tônj gebe aêac alac ana Italia, tec sêkêñ Paulu to lau kapoacwalôña ñagêdô gêdêñ sinjwaga “Tonj Kaisaraña,” nanj nêñ kapitai tenj, nê ñaê Juli. ² Aêac api lau Adramuti nêñ wanj tenj, tanj gebe naêsô sêcluj gamêñ Asiaña nanj, jac agenj lac sa, ma ñac Makedoniaña Aristarka anja Tesaloniki gêwinj aêac. ³ Ñagelenj aêac asô Sidon, ma Juli, tanj kêmoasinj Paulu ñapep nanj, gêlôc gêdêñ enj gebe naênac nê lau kêsî ma sênam enj sa acgom. ⁴ Go agenj sa anja tonanj ma aja e mu kêpuc aêac tônj, tec aêc Kupro ñalêlômgenj, ⁵ e jaasac Kilikia to Pampulia nêñ gamêñ ma jaasô Mura gêc Lukia. ⁶ Kapitai kêtap lau Alesandria nêñ wanj tenj sa kêpoac tonanj gebe êna Italia, tec gêjac aêac tulu api wanj tonanj.

⁷ Wanj kêsêlêñ ñajam atom, aêac agôm elê mê amoa e bêc taêsam gêjaña, go adabinj Nidi. Mu kêsêlêñ kêtù kapôênj, tec aêac abe asô e jageo. Tec alac apenj Krete e adabinj gamêñ Salmonenja. ⁸ Ma kêtinj aêac e gebe naapi bau ma agôm ñapanj e jaasô gamêñ tenj sêsam sebe Lêlômêjam. Gamêñ tonanj gêc malac Lasea ñagala.

⁹ Bêc taêsam gêjaña e gamêñ kêtù sec, gebe Judawaganêñ noc sênam dabunj moña gêbacnê, tec Paulu gêjac binjsu êsêac ¹⁰ ma kêsôm gebe “Lauac, aê kajala gebe aêac embe talac, go tatap gêñ wapac sa ma gêñ taêsam oc ênaña. Waba to wanjenj êtu sec atom, aêac tauñ oc tanaña amboac tonanjenj.” ¹¹ Ma kapitai kêkêñ gêwinj Paulunê binj atom, kêkêñ gêwinj ñac gôlinjña to wanj ñatau nêñ binjenj. ¹² Sêcluj tonanj kêtôm gebe wanj êpoac ñajam êndêñ komô atom, tec lau taêsam sêsôm kêtù tônj gebe sêwi sêcluj tonanj sinj. Êsêac sebe nasêsô Poiniki ma embe êtôm, go sêpoac tonanj êndêñ komô. Poiniki tonanj sêcluj Kretenja tenj, tanj gêbôc mu auc.

Gwêc kêtù sec

¹³ Mula kêsêlêñ ñajam, tec êsêac taênj gêjam sebe sêngôm nêñ binj, tanj sêsôm nanj, êtu tônj. Amboac tonanj sê kapoacwalô sa ma sêlac sêjac Kretenêñ gamêñ haugenj sêja. ¹⁴ Aêac akêñ gamêñ sinj saunjenj acgom, go mu gêbuc sec tenj kêsa anja nuc tau ¹⁵ mênkêtap wanj sa, ma abe anja mu e agôm jageo, tec awi sinj ma adam ñaômagenj. ¹⁶ Aêac aêc nuc saunj, ñaê Kauda, ñalêlômñagenj, tec atôm gebe anam gombo sa, mago kêtù kôm kapôênj. ¹⁷ Êsêac sê gombo sa, go sêkic lêpoa kêsêp wanj dambê gebe êngaminj wanj tau tônj. Ma têtêc gebe mu êtinj êsêac sêpi mêt Surti, tec sêlêc lac su ma adamgenj. ¹⁸ Mu to gwêc kêjamunj aêac kainj tenj e ñabêbêc sêbaliñ waba ñagêdô sinj ¹⁹ ma ñagelenj êsêac sêbaliñ wanj ñagêñlêlôm ñagêdô sinj ña tauñ lemenj. ²⁰ Bêc ñagêdô gêjaña ma aêac alic oc to utitalata sapu, ma mu gêbuc secanô e aêac taênj gêjam gebe aêac tauñ sugac.

²¹ Êsêac senj gêñ atom e ñasawa ñênjenj, tec Paulu jakêkô gêwinj lau wanja ma kêsôm gebe “O lauac, embe akêñ tanjem aênoc binj ma anjenj lac sa

anġa Krete atom, go tatap gêj wapac tonec sa atom to gêj tenj ênaġa atom. ²² Ma galoc janac binjsu amac gebe têtmac êpa su, gebe amacnêm ġac tenj oc ênaġa atom, wanġ tagenġ tec oc ênaġa, ²³ gebe gêdêj gêbêc tonanġ ġoc Anôtô, tanġ gajam sakinġ gêdêj enġ nanġ, nê anġela tenj mênġgêdêj aê ²⁴ ma kêsôm gebe 'Paulu, ôtêc taôm atom, aôm oc ôkô kaisara lanġônêm. Ma ôlic acgom, Anôtô kêkêj samob, tanġ sêlac sêwiġ aôm nanġ, gêdêj aôm.' ²⁵ Lauac, amboac tonanġ têtmac êpa su. Aê kakêj gêwiġ Anôtôgac gebe binġ, tanġ anġela kêsôm gêdêj aê nanġ, êtu têtj. ²⁶ Mago aêac oc dandam nadansac nuc tenġ acgom."

²⁷ Aêac adam gwêc Adriaġa e bêc 14 gêjaġa, ġagêbêc e gêja lugenġ ma lau wanġa sêsaê gebe têtدابيڭ baugac. ²⁸ Ac sêu poc e sêlic saka samuc 15. ²⁹ Tec têtêc gebe moae wanġ naênsac poc, tec sêu anġka aclê kêsêp wanġkuġa ma sêpuc boagenġ gebe elenġa sebenġanġ. ³⁰ Lau wanġa sebe sêwi wanġ sinġ ma sêc sêna, tec sebe sêlêwanġ gomboa ma sêsau gebe sêu anġka wanġ nêġġa êsêp. ³¹ Tec Paulu kêsôm gêdêj kapitai to sinġwaga gebe "Lau tônê embe sêmoa wanġ sêwiġ atom, ma amac oc anaġa samob." ³² Tec sinġwaga dêdim gomboa tau ġalêpoa gêġġic ma gêu tau kêsêp gêjaġa.

³³ Kêdabiġ gebe elenġa, go Paulu awa gêjac êsêac ma ketenġ êsêac gebe sêniġ gêj. Enġ kêsôm gebe "Bêc 14 gêjaġa ma anġôġ ġaômagenġ, aenġ gêj tenġ atom. ³⁴ Tec aoc gêjac amac gebe anij gêj tekwem saki êsa, ma ênam amac sa gebe anam samuc, ma môtêmlaunġ tenġ êmbuc sa anġa môtêmapac ênaġa atom." ³⁵ Kêsôm su, go kêkôt mo mênġgêjam danġe Anôtô êsêac samob sêlic, go kêpô kêkôt ma genġ. ³⁶ Go samob nêj ġalêlôm kêtû malô ma senġ gêj sêwiġ. ³⁷ Ma aêac lau samob tanġ anġôġ wanġ nanġ, lau 276. ³⁸ Senġ gêj e kêtom, go sêbaliġ gêj taniġġa ġagêdô kêsêp gwêc gêja gebe wanġ êtu gaô.

Gwêc gesenġ wanġ su

³⁹ Gamêj ġawê kêsâ, mago sêjala gamêj kêtû katô atom, sêlic ġasuc tolêlôm tenġ, tec sêsôm kêtû têtj gebe Embe êtôm, go wanġ naêpi bau anġa tônê. ⁴⁰ Amboac tonanġ dêdim anġka gêġġic kêsêp gwêc gêja, to sêgaboac gôliġ su ma segenġ lac saunġ jamoatêpôtêġa sa, go mu gêliġ-gêliġ êsêac sêsô bau sêja. ⁴¹ Têtدابيڭ mêt ma wanġ nêġġa kêsêmuġ e janġaġa kêsâ, tec gwêc kêgasim jagêjac wanġkuġa popoc. ⁴² Sinġwaga sebe sênac lau kapoacwalôġa êndu gebe sêkêkôt nasêpi bau ma sêc sêna atom. ⁴³ Mago kapitai gebe ênam Paulu sa, tec gesenġ êsêacnêj binġ ma kêtatu lau, tanġ sêkêkôt kêtû têtj nanġ, gebe sêu tauġ sêsêp gwêc sêmuġ ma nasêpi bau. ⁴⁴ Go lau ġagêdo sênsac katapa to wanġ ġagêġlêlôm ġagêdô-gêdô. Êsêac sêgôm amboac tonanġ, tec jasêpi bau tomalagenġ.

28

Paulu gêmoa nuc Malta

¹ Aêac anġôġ acgom, go anġ nuc tau ġaê gebe Malta. ² Malacm sêmoasinġ aêac ġanô. Êsêac sêboâ ja ma sejoġ aêac samob jaasêlu ja, gebe kom to malo gêgôm aêac. ³ Paulu gêsôb gabgab gebe naêkêj êpi ja, tec ja gêoc moac tenġ ôli ġandanġ kêsâ ma kêkêj kêsâ jagêġac enġ kêsêp lêma. ⁴ Malacm sêlic moac genġkaleġ ênê lêma ma sêsôm gêdêj tauġ gebe "ġac tônê oc gêjac ġamalac êndu. Enġ gêjam samuc anġa gwêc, mago gêwê ġagêjô sa atom." ⁵ Paulu kêdaiġ moac su kêpi ja gêja, mago gêj tenġ gêgôm enġ atom. ⁶ Êsêac sêsaê gebe enġ lêma ênsunġ auc ma êmac êndu elêmê. Sêônġ seboc gêj tenġ ġġgôm enġ e sêlic ġanô masi, tec taêj gêjam binġ tenġ kêtû wakuc gebe "enġ anôtô tenġ."

7 Nuc tau tonañ ñakasêga tau nè ñaê Pupli. Ênê gamêñ ñagêdô gêc tonañ, nanñ kékôc aêac sa ma gêjac ja aêac bêc têlêac. 8 Ma ñac tau tama ôli ñawajaô kapôênj ma gêjam bu gêc. Tec Paulu kêsô gêdênj enj jaketenj mec ma kêkênj lêma gêsac enj e ñac tau ôli ñajam kêsa. 9 Gêgôm tonañ tec lau gêmac ñagêdô anja nuc tonañña sêmênj, ma gêgôm êsêac ñajam kêsa. 10 Lau tau tetoc aêac sa ñanô e aêac abe alac ana ma sêkênj gêñ, tanj aêac apô lênanja nanñ, kêpi wanj gêdênj aêac.

Paulu gêo lasê Rom

11 Ajônj têlêac gêjana, go api Alesandrianênj wanj tenj alac aja. Wanj tau kêpoac tonañ gêdênj komô. Sêsap anôtô tenj latuagêc ôlinbôm ñakatu gêc wanñêmña. 12 Aêac asô Suraku ma anjônj tonañ bêc têlêac. 13 Go asa anja tonañ ma asô Regi, ma ñagelenj mula kêsêlênj ma alac e ñabêc kêtû luagêc ma asô Potiolo. 14 Aêac aja e atap lasitêwai ñagêdô sa sêngônj tonañ. Êsêac tetenj aêac gebe anjônj awinj êsêac bêc 7. Tonañ su, go aja Rom. 15 Lasitêwai anja tonañ sêñjô aêac ñawae ma sêpuc aêac tontônj sêmênj e dêdac aêac anja Apiunê malac têtulu gêñña to andu ñaclenja têlêac. Paulu gêlic êsêac e gêjam danje Anôtô totêtac kêpa sugenj.

16 Aêac aô lasê Rom, go sêlôc sa gebe Paulu êmoa nè tauña êwiñ sinwaga tenj ejop enj.

Paulu gêjam mêtê anja Rom

17 Gêmoa e bêc têlêac gêjana acgom, go kêkalem Judanênj kasêga sa. Êsêac sêpi tagenj su, go kêsôm gêdênj êsêac gebe “O lasitêwaac, aê gagôm gêñ tenj gasenj gôlôac to tamenjinênj mêtê lanjwa atom, mago tec sêkôc aê tônj anja Jerusalem ma sêkênj aê kasêp lau Rom lemenj. 18 Êsêac têtû Iêsu ñoc binj e sêlic gagôm sec amboac sênac aê êndurja atom, tec sebe sêngamboac aê su. 19 Judawaga sêoc binj aucgenj, tec ñoc ñalêlôm kêkac aê gebe aoc ênac kaisara. Êsêac sêgôm tônê, mago aê gabe janjôlinj binj tenj êpi êsêac atom. 20 Kêtû binj tonañña tec kakalem amac gebe jalic amac to jasôm binj êndênj amac gebe gaôc kapoacwalô tonec kêtû binj, tanj Israel sêkênj materj nanñña.” 21 Go êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Papia tenj kêpi aôm anja Judaia gêdênj aêac gêmênj atom, ma ñac tenj anja lasitêwainênj mênkêdônj to gêjac minj binj sec tenj kêpi aôm gêdênj aêac anjô atom. 22 Mago aêac abe anjô binj, tanj taêm gêjam nanj acgom, gebe aêac anjô ñawae gebe lau têt m gamênjenj sesenj mêtê, tanj aôm kôsap tônj nanj elêmé.”

23 Ma ac sêjac noc tauñ kêpi bêc tenj, go êsêacnênj taêsam dêdênj enj sêja ênê andu, jagêjam mêtê gêwa Anôtônê gamênj sa gêdênj êsêac. Enj gêjam nenenj êsêac gebe sêkênj êwiñ Jesu to gêwa Mosenê binjsu ma propetenênj binj sa gêdênj êsêac kêtôm bêc to gelenjenj. 24 Lau ñamakenj sêkênj gêwiñ Paulunê binj, ma ñamakenj sêkênj gêwiñ atom. 25 Êsêacnênj binj keso tau ñapanj e sebe sêc sêna, tec Paulu kêsôm binj tecenec gebe “Ñalau Dabunj gêoc propete Jesaia awa sa gêdênj tamemi jagêdênjenj” 26 gebe

‘Ôndênj lau tônê ôna ma ôsôm gebe
Tanjemsunj anjô, mago nêmm kauc êsa atom
to matemanô alic, mago ajala atom,
27 gebe lau tônê nêñ ñalêlôm ñajana kêsa
ma tanjemsunj gêoc auc to matenj gêmôb,
tec matenjanô sêlic gêñ sapu
to tanjemsunj sêñjô binj atom,

ma nêḡ ḡalêlôm sêjala gêḡ atom
ma sebe sênam tauḡ ôkwi
mêḡjaḡgôm êsêac ḡajam êsa atom.'

²⁸ Amboac tonḡ ḡasôm lasê êndêḡ amac gebe Anôtônê moasiḡ ênam ḡamalac kêsiḡa tonec eḡ kêkêḡ ḡêḡac lau samuc ḡawae. Êsêac tec oc sêkêḡ taḡeḡ." [²⁹ Kêsôm biḡ tonḡ su, ma Judawaga sêc ḡasêsôm tauḡ ḡanô.]

³⁰ Paulu ḡêḡam ôli nê gamêḡ ḡalêlôm teḡ ma ḡêmoa e jala samuc luagêc. Eḡ kêkôc lau, taḡ têtû ḡacleḡ dêdêḡ eḡ sêḡa-sêḡa nan, sa samob, ³¹ ma ḡêḡam mêtê kêpi Anôtônê gamêḡ to kêdôḡ biḡ kêpi Apômtau Jesu Kilisi totêtac kêpa sugerḡ ma lau teḡ sêkô eḡ auc atom.

Paulunê papia gêdêñ lau ROM

Paulunê papia gêdêñ lau Rom nec ñac tau keto gebe êkêñ puc lau tau gebe ñasawa tenj acgom, go naêo lasê Rom gebe ênac gôlôac buña anja malacsêga tau kêsi. Enj gebe ênam mêtê lau buña tônêña êmoa e su, go naelom Spania ma êsêac sêpuc enj to nê kôm wakuc tonanj tôñ. Go ñam tenj gêwiñ gebe êwa binj lau buña sêkêñ gêwiñ nanj ñam sa kêtôm tau kêjalagac ma êlêñ binj êsêac sêsa nêñ lêñ têtôm lau buña ñanômanj. Mêtê tanj Paulu gêjam-gêjam nanj, enj keto gêc awê tomalagenj anja buku tau tonec.

Enj awa gêjac lau buña gôlôac Romña e su, go kêsôm enj taê gêjam êsêac kêsêp nê mec ñalêlôm gêmoa ñapanj nanj lasê gêdêñ êsêac, gocgo keto ñalôtêna, tanj kêdênanj papia tau kêsô ñalabu gêja nanj, gebe “Ñawae Ñajam tonanj geoc Anôtô kêmasanj ñamalacnêñ binj e gêlic êsêac têtû lau gêdêñña lasê. Gêgôm kêtû takêñ gêwiññagenj, tec kêtû lêñ tau ñam to ñatêpôê” (1:17).

Go gêwa ñamôkê tonanj kêkôc gêja mata têlêac. (1) Ñamalac samob, lau Juda to lau samuc, sêsô sec ñajaclai ñalabu têtôm taunjenj, tec Anôtô êlic êsêac lau gêdêñña atomanô. Anôtô gêlic lau têtû lau gêdêñ ñalêñ tagenj gebe sêkêñ êwiñ Jesu Kilisi. (2) Go lau, tanj Anôtô gêlic êsêac têtû lau gêdêñ kêtû Kilisiña su nanj, ac sêmbinj taunj tôñ tamiñ Kilisi tau e sêsa nêñ lêñ samob êtu wakuc amboac tonanj. Ñac-kêkêñ-gêwiñwaga gê malô tau gêdêñ Anôtô kêtû Kilisiña, tec Anôtônê Ñalau kêgaboac enj su anja sec ñajaclai to gêmacanô tau gêwiñ amboac tonanj. Ñac buña nê lêñ kêtôm sêsi enj su anja sec to gêmacgac. Paulu kêsôm Anôtônê Binjsu to nê Ñalau gêjam gôlinj ñac buña kêtû nê lêñ samobña nanj ñabinj kêsêp môkêlatu tonec ñai gêwiñ-gêwiñ. Anôtô gebe ênam ñamalac peberj kêsi ñabinj kêtû tôñ gêc, tec Aposolo kêpuc binj tau ñam gebe Anôtô taê gêjam kwananj gebe ejon ñamalac samobgenj sêwê kainj ênê moasinj êtu Jesu Kilisiña sêwiñ. Paulu taê gêjam kêtû tôñ gebe lau Juda oc sêmbuc dêmôêñ Jesu endenj tôñgenj atom. (3) Go Paulu gêwa lêñ, tanj gêjac lau buña ñawae nanj, ñam sa gêc môkêlatu ñamuña gebe tamoac dawinj taunj totêntac êwiñ taunjenj. Enj keto ñabinj ñagêdô kêpi tanam sakinj Anôtôña ma tasô gôlinjwaga ñalabu tanjenj wamugenjña to tapuc nêñ lau mênbanj tôñña ma talênsônj lasitêwai atomña to tatoc taunj sa êndêñ-êndêñña. Go gêjac mata nê papia keto tau nê binj ñagêdô e awa gêoc Anôtô kêtû ñamu.

Ñadênanj

1. Paulu gêjac m nê papia to kewake ñalôtêna sa 1:1-17
2. Ñamalac gêngônj jageo gêjac Anôtô ênam enj kêsi ñawae 1:18-3:20
3. Anôtô gêjam ñamalac kêsi ñalêñ gebe têtû lau gêdêñ kêtû sêkêñ gêwiñ Kilisi kêsi êsêac suña 3:21-4:25
4. Kilisi gêbinj lau buña tôñ sêsa nêñ lêñ kêtû wakuc 5:1-8:39
5. Anôtô ênam lau Israel kêsi ñalêñ 9:1-11:36
6. Lêñ tanj gêjac lau buña ñawae nanj 12:1-15:13
7. Paulu gêjac mata nê papia to awa gêjac nê lau ñagêdô 15:14-16:27

Paulu gêjac m nê papia

¹ Kilisi Jesu nê sakinjwaga aê, Paulu, tanj Anôtô kêkalem aê katu aposolo ma kêjalinj aê sa gebe jasôm ênê ñawae ñajam lasê. ² Ñawae ñajam tau Anôtô gêjac mata kwananj ma kêkêñ nê propete sêsôm lasê ma teto gêc buku

dabuñ. ³ Binj tau kêpi ênê Latu, aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi, tanj kêtü ñamalac mênjkêsa anja Dawidnê wakucnêñ. ⁴ Ma Anôtô gêñu enj gëdi sa anja ñacmatênêñ, tec kêwaka enj sa tonjaclaigenj gebe enj kêtü ênê Latu, tanj gêwê kainj Nalau êñgôm aêac tatu dabuñña. ⁵ Anôtô kékêñ enj kêmoasinj aê to kékêñ sakinj aposoloña gelom aê, gebe jawê lau samuc samob sêkêñ êwiñ to tanj wamu êtu ênê ñaêña. ⁶ Lau samuc tau nêñ ñagêdô amac, tanj Anôtô kékalem amac atu Jesu Kilisi nê gêñ awiñ.

⁷ Amboac tonanj aê jato êndêñ amac samob, tanj Anôtô têtac gêwiñ amac to kékalem amac atu ênê lau anja Rom nanj.

Tamenj Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasinj to binjalô êndêñ amac êwac.

Paulu gêjam danje Anôtô kêtü gôlôac Romña

⁸ Ma ñoc binj ñamataña tau tonec gebe Aê gajam danje ñoc Anôtô kêtü amac samobña gajam Jesu Kilisi lanjô gebe lau nomña pebenj sêñô amac akêñ gêwiñ ñawae. ⁹ Anôtô tanj gajam sakinj enj tonjoc ñalêlôm samucgenj kasôm Latunê ñawae ñajam lasê nanj, kêtü ñoc gêwa-aê-sawaga ma kêjala kêtü tøj gebe aê taêc gêjam amac gedêñ tøjgenj tec gamoa ¹⁰ ma katerj mec kêtü amacña ñapanj. Aê katerj mec kêtü binj tonecña gebe Anôtô êlôc sa acgom ma êmoasinj aê gebe jandêñ amac jawacmanj. ¹¹ Binjanô, aê gajam aoc su amac ñanô, gebe jalic amac ma jakêñ moasinj ñalauña ñagêdô êndêñ amac êwac, gebe êpuc amac tøj. ¹² Aê gabe amboac tonec gebe amacnêm akêñ gêwiñ ênam aê sa ma aêñoc kakêñ gêwiñ ênam amac sa, ec tapuc tauñ tøj ña nêñ takêñ gêwiñ elom tau. ¹³ O lasitêwac, aê gabe jansa binj auc êndêñ amac atom. Aê kamasanj binj kêtü dim taêsam su gebe jandêñ amac jawac, mago binj kékô aê auc e mênjgêdêñ galoc. Aê jawac gebe janam kôm e jatap ñanô sa anja amacnêm êwiñ amboac katap sa anja lau samuc ñagêdô nêñ. ¹⁴ Kôm tonec gêjac aê ñawae gebe janam sakinj lau Helen to lau samuc ma lau tokauc to lau kaucmê. ¹⁵ Amboac tonanj ñoc ñalêlôm kékac aê gebe jasôm ñawae ñajam lasê êndêñ amac anja Rom êwiñ.

Ñawae ñajam ñañac lai

¹⁶ Aê majoc kêtü ñawae ñajamña atom, gebe Anôtônê ñac lai, tanj ênam lau sêkêñ gêwiñña samob kési nanj, Juda sêmunj, go lau samuc amboac tonanjgenj. ¹⁷ Gebe ñawae ñajam tonanj geoc Anôtônê binjgêdêñ ñam lasê gebe anja takêñ gêwiñ êndêñ takêñ êwiñ, kêtôm teto gêc gebe “Ñacgêdêñ êñgôñ mata jali êtu kékêñ gêwiñña.”

Ñamalac samob nêñ keso

¹⁸ Anôtônê têtac ñandanj geoc tau lasê anja undambê mênjkêpi ñamalacnêñ dedec Anôtôña to sec samob. Ñamalac sêkônij binj ñanô tøj ña nêñ geo. ¹⁹ Anôtô têtac ñandanj gêdêñ êsêac, gebe gêñ ñagêdô, tanj kêwaka enj sa nanj, tec gêc awê gêdêñ êsêac, gebe Anôtô tau kékêñ kêtü awê gêdêñ êsêac su. ²⁰ Anôtônê ñam késiñ tau, mago lau, tanj sêjala gêñ, nanj Anôtô kékêñ nanj, sêjala ênê ñac lai tenjenña to ênê ñawasi Anôtôña. Gêdêñ tanj enj kékêñ undambê to nom nanj, e mênjgêdêñ galoc gêñ tonanj kêtü awê gêdêñ êsêac sêlic. Êsêac tec sêpa tauñ ma sêsôm gebe Aêac ajam kauc enj nec, oc sêñgôm têtôm atom. ²¹ Êsêac sêjala Anôtôgac, mago tetoc enj sa kêtôm enj Anôtô atom ma sêjam danje atom. Êsêac taêñ gêjam binj meloc-meloc gêbôc nêñ kauc e ñakesec gajam nêñ ñalêlôm auc. ²² Seboc êsêac lau tokauc, mago êsêac lau meloc. ²³ Êsêac sêjam Anôtô tenjenj nê

ņawasi ôkwi ma sêkêņņ ģakatu ģêņ mêtê-mêtêņja, taņņ ģalaņô ķêťomņ ģamalac to moc ma bôc to ģêņņ ķêģalabņja naņņ, ģêģjô su.

²⁴ Ķêťu ģamalacnêņņ ģauc ģêbôc tonanņja Anôťo ģêwi êsêac siņņ ģêdêņņ nêņņ têtacņ ģakalac e sêģomņ ģêņņ mômņja ma sêģainņ taunņ e ôlinņ ķêťu sec. ²⁵ Êsêac sêģam Anôťonê biņņanô ôkwiņ ģa biņđansanņ ma tetocņ ģêņņ, taņņ Anôťo ķêķêņņ naņņ, sa to sêģam sakinņ ģêdêņņ ģêņņ tonêņ ģai ma sêwi Anôťo, taņņ ķêķêņņ ģêņņ samob naņņ siņņ. Aêac talanem eņņ enderņņ tômņeņņ. Biņņanô.

²⁶ Ķêťu biņņ tonanņja Anôťo ģêwi êsêac siņņ sêsêpņ ģakalac melocņja sêģa. Êsêacnêņņ lauo sêģam lêņņ lauo to ģacņja ôkwi ma sêsa lêņņ keso. ²⁷ Ma ģacwaga amboac tonanņ. Êsêac sêwi lêņņ lauo to ģacņja siņņ ma têtacņ ģakalac ģêdêņņ taunņ ģawaô. Ķacwaga sêģomņ ģêņņ têtacņ ģakalacņja ģêdêņņ taunņ, tec têtap nêņņ ģeoņņ ģaģêģjô sa ķêpi taunņ.

²⁸ Êsêac dedec ģebe sêģala Anôťo, tec Anôťo ģêwi êsêac siņņ dêdêņņ ģauc meloc e sêģomņ ģêņņ, taņņ ķêťomņ ģebeņņ ģamalac sêņģomņ atomņja naņņ. ²⁹ Ģêņņ ģeo samob ģêģam êsêac auc samucģeņņ, sec, ģeo, lêņņ sêsec. Biņņ tonec ģêlôc ģêc êsêacnêņņņ ģalêlômņ ģebe Têtac sec, sêģacņ ģamalac êndu, sêsômņ taunņ, sêsau taunņ ma sêģomņ lau waenņ ķêťu sec. Êsêac sêsac lau, ³⁰ sêģolinņ biņņ ķêpi lau, sêķêņņ ķisa ģêdêņņ Anôťo, sêsômņ biņņ alôb-alôb, sêķianņ taunņ sa, tetoc taunņ saņņ ģa awenņsuņņ ģapôêņņ. Êsêac têtap secņņ ģalêņņ wakuc sa to taņņeņņpêc ģêdêņņ tenenņi to tamenņi. ³¹ Êsêacnêņņ ģauc masi to sêsap biņņ, taņņ sêģac mata naņņ tulu. Êsêac têtacņ ģêwiņņ lau to taêņņ labu lau atom. ³² Anôťonê biņņsu ģêwa sa ģebe lau samob, taņņ sêģomņ ģêņņ amboac tonanņ, oc sêmac êndu. Êsêac sêģalagac, mago sêģomņ ģêņņ tau sêmoa. Ma ģêņņ tonanņeņņ atom, sêlic lau, taņņ sêģomņ sec tau sêwiņņ êsêac naņņ,ņ ģajam amboac tonanņeņņ.

2

Anôťo ķêmêtôc biņņ ģaģêdêņņeņņ

¹ Oģae, amac lau, taņņ amêtôc launêņņ biņņ naņņ, oc ansa taôm auc amboac ondoc. Amac embe amêtôc lauņņ ģaģêdô nêņņ biņņ, go am u taôm êwiņņ, ģebe biņņ, taņņ amêtôc naņņ, amac taôm agôm awiņņģac. ² Aêac tajalagac ģebe Anôťonê metôc êtap êsêac, taņņ sêģomņ ģêņņ tonanņņ ģai naņņ, sa biņņanôģeņņ. ³ Ma amac lau, taņņ amêtôc lau ķêťu ģêņņ tonanņņ ģainņja, mago taôm agôm naņņ, taêm ģêģam amboac ondoc. Amac oc aêc Anôťonê metôc su me masi. ⁴ Anôťo eņņ têtac wapôm to ķêpuc tau tômņ ma ģê biņņ tômņ. Ma amac alic ģêņņ samob tonanņņ ģai sec me. Anôťonê têtac wapôm ģebe êwê amac anam taôm ôkwi. Biņņ tonanņ amac ajala me masi. ⁵ Amac atoc taôm sa ma ajam nêmņņ ģalêlôm ôkwi atom, tec êndêņņ bêc Anôťo eoc nê têtacņņ ģandanņ to metôc êndêņņeņņja lasêņja naņņ, amac oc akalem ênê têtacņņ ģandanņ êpi taôm. ⁶ Anôťo oc êķêņņņ ģaģêģjô êndêņņņ ģamalac samob êndêņņ-êndêņņeņņ eťom nêņņ kolenņ, taņņ sêģam naņņ. ⁷ Lau taņņ sêģam kolenņņ ģajam totêtacņ ķêpa sugenņ ma taêņņ ķêķaņņ ģawasi to waenņņ ģajam ma sêmoa tenņeņņ naņņ, Anôťo êķêņņ êsêac sêņģomņ materņ jali tenņeņņ. ⁸ Ma lau, taņņ taêņņ ģêģam taunņ waenņeņņ to taņņeņņpêc ģêdêņņ biņņanô, mago taņņeņņ wamu ģêdêņņ ģêņņ ģeo naņņ, Anôťonê têtacņņ ģandanņ to têtacņ ķêbôli auc ģêdêņņ êsêac. ⁹ Ģêņņwapac toņņ ģandanņ êpiņņ ģamalac samob, taņņ sêģomņ sec naņņ. Ķuda oc têtap sa êmuņņ, ma lau samuc amboac tonanņ. ¹⁰ Ņawasi to waenņņ ģajam ma biņņmalô êndêņņ lau samob, taņņ sêģomņ nêņņ ģêņņņ ģajam naņņ. Ķuda oc têtap sa êmuņņ, ma lau samuc amboac tonanņ, ¹¹ ģebe Anôťo ķêpuc lau tenņņ ģam atom, ģêlic samob ķêťomņ taunņeņņ.

¹² Njmalac samob, tañ sêjam kauc biñsu ma sêgôm sec nañ, biñsu oc êtiñ êsêac su atom, taun sênaña, ma êsêac samob, tañ sêñô biñsugac, mago sêgôm sec nañ, Anôtô oc êmêtôc êsêac êtôm biñsu tau tonañ, ¹³ gebe lau, tañ sêñô biñsu ñaômagen nañ, Anôtô êlic êsêac amboac lau gêdêñ atom. Lau tañ sêgôm ñanô kêsa nanñeñ, tec têtû lau gêdêñ. ¹⁴ Lau samuc têtap biñsu sa atom. Mago taun embe sêñgôm gêñ, tañ biñsu kêjatu nañ, ñanô êsa, go êsêac, tañ têtap biñsu sa atom nañ, sêkêñ taun nêñ lêñ ñagôlin gêwê êsêac kêtû taun nêñ biñsu. ¹⁵ Êsêacnêñ lêñ gêwa sa gebe Anôtô keto biñsu ñakôm kêsêp êsêacnêñ ñalêlôm. Ma êsêacnêñ awa ñalêlômña gêwa biñ tonañ sa gêwiñ gebe nêñ taêñ gêjam kêmêtôc êsêac to kêpuc êsêac tôñ gêwiñ. ¹⁶ Biñ tonañ ñai oc êtû awê êndêñ bêc, tañ Anôtô êkêñ Jesu Kilisi êmêtôc ñamalacnêñ biñ kêsîñ taunña nañ, êtôm ñoc ñawae ñajam, tañ kasôm lasê nañ.

Lau Juda to Mosenê biñsu

¹⁷ Aôm kôsam taôm gebe Juda to taêm kêka biñsu ma kôlanem taôm Anôtôña. ¹⁸ Aôm kôjala Anôtônê biñ ma biñsu gêwa nêñ kauc sa e kôjala gêñ gêdêñ to gêñ keso. ¹⁹ Aôm kôsâe taôm gebe kôtu materpecnêñ ñac-êwê-êsêacwaga to lau, tañ sêmoa ñakesec nañ, nêñ ñawê, ²⁰ kôtu lau kauc gêbôc nêñ jaomwaga to ñapalê ñasec-ñasec nêñ kêdôñwaga, tañ gôlic biñsu kêtû kauc to biññanô ñamôkê gêdêñ aôm. ²¹ Amboac ondod kôdôñ lau ñagêdô, mago kôdôñ taôm atom. Aôm gôjam mêtê gebe tanam geñgeñ atom, mago taôm gôjam geñgeñ me masi. ²² Aôm kôsôm gebe dançôm gêñ mockaiño to mockaiñña atom, mago aôm taôm gôgôm gêñ tau me masi. Aôm gôlic sakiñ gwamña gebe gêñ sec, mago taôm kôjanço gêlôñ su ança gwam ñalôm me masi. ²³ Aôm kôlanem taôm biñsunña, mago kôgêli biñsu tau tec gôwê Anôtô auc me masi. ²⁴ Biñ tonañ kêtôm biñ, tañ teto gec gebe “Lau samuc sêsôm biñ alôb-alôb kêpi Anôtônê ñaê kêtû amacña.”

²⁵ Aôm embe ômansañ biñsu, go sêsa aômña ênam aôm sa. Embe ôngêli biñsu, go sêsa aôm sunña êtôm sêsa aôm atom. ²⁶ Ma ñac samuc teñ embe ejop biñsu ñajatu, go Anôtô êlic ñac samuc tau êtôm ñac, tañ sêsa eñ nañ. ²⁷ Ma ñac, tañ sêsa eñ atom, mago gêgôm biñsu ñanô kêsa nañ, oc êmêtôc aôm. Êtû agenña. Gebe aôm kôtap biñsu ñabuku sa to sêsa aôm, mago kôgêli biñsu. ²⁸ Ñac tañ sêlic eñ ôli dêmôênagen gebe Juda nañ, eñ Juda ñanô atom. Ma ñac, tañ sêsa eñ ôliger nañ, sêsa eñ ñanô atom. ²⁹ Mago Juda ñanô tau nec eñ ñac, tañ nê ñalêlôm kêsap Judanêñ mêtê tôñ. Ma ñac, tañ sêsa eñ ñanô nañ, sêsa eñ tonê ñalêlômgeñ. Kôm tonañ gêjac biñsu, tañ teto gêc nañ, ñawae atom, gêjac Njalau Dabuñ ñawae. Ñac tau tonañ nê wae ñam kêsêp ñamalacña atom, kêsêp Anôtôñagen.

3

¹ Amboac ondod, lau Juda oc têtap moasiñ sa êlêlêc lau samuc su me masi. Me sêsa lauña tau nañ ñanô amboac ondod. ² Op, moasiñ to ñanô tokaiñ-tokaiñ taêsam. Moasiñ ñamataña tonec gebe Anôtô kêkêñ nê mêtê gêdêñ êsêac. ³ Ñagêdô embe sêkêñ êwiñ atom, go amboac ondod. Êsêacnêñ sêkêñ gêwiñ atomña oc enseñ Anôtônê lêñ ñanêñ su me. ⁴ Masigoc. Njmalac samob dansarjêna. Anôtô taugen eñ ñac biññanôña kêtôm teto gêc gebe

“Nêñ biñ êwaka aôm sa gebe kôsôm jagêdêñ,
ma lau embe sêmêtôc aôm, nañ oc ôku êsêac tulu.”

⁵ Aêacnêḡ biḡ geo embe êwaka Anôtônê biḡgêdêḡ sa, naḡ tasôm asagen. Ma Anôtô embe êjac nê têtac ḡandaḡ sa, oc êḡgôm eso me masi. Biḡ tonaj kasôm kêtôm ḡamalacnêḡ kaucgoc. ⁶ Masigoc. Anôtô embe enseḡ tau amboac tonaj, oc êmêtôc ḡamalac samob nêḡ biḡ êtu katô amboac ondoc. ⁷ Ma amboac ondoc. ḡoc biḡdansaḡ embe êwaka Anôtônê biḡḡanô sa e ênê ḡawasi êsa êlêlêc su, naḡ eḡ oc êmêtôc aê amboac ḡac sec teḡ me. ⁸ Embe amboac tonaj, go tasôm biḡ alôb-alôb gebe “Daḡgôm secmaḡ, gebe sec ênam ḡanô ḡajamôḡ.” Tasôm amboac tonaj me. Lau ḡagêdô sêḡolîḡ biḡ kêpi aêac ma sêsôm gebe aêac asôm ḡalô tau tonaj. Lau tonaj oc sêndaḡ nêḡ mêtôc naêndêḡgeḡ.

ḡac gêdêḡ teḡ gêmoa atom

⁹ Amboac ondoc, aêac Juda atap moasiḡ ḡajam sa êlêlêc su me. Masianô. Aêac asôm sugac gebe Juda to lau samuc samob sêsô sec ḡaḡaclai ḡalabu, ¹⁰ kêtôm teto gêc gebe

“ḡac gêdêḡ teḡ gêmoa atomanô.

¹¹ ḡac tokauc teḡ gêmoa atom, ma ḡac gesom Anôtôḡa teḡ gêmoa atom.

¹² Samob sêkac tauḡ su e têtû sec samobgac.

ḡac têtac wapômḡa teḡ gêmoa atom, masi samucgeḡ.

¹³ Êsêacnêḡ awenḡsuḡ kêtôm sêawa gêḡa.

Imbelenḡ geno-geno biḡdansaḡ e ḡawasi laḡwageḡ.

Gêdôḡolîc kêsabaḡ moac ḡamalic auc.

¹⁴ Awenḡsuḡ kêpuḡ boa ḡawaô ma biḡ ḡaclai gêḡam auc.

¹⁵ Sêlêtigenḡ gebe sêkêc dec siḡ.

¹⁶ Êsêacnêḡ lêḡ kepenḡ sensenḡ gêḡ ḡopocḡa ḡawaô

to sêḡgôm launêḡ ḡalêlôm ḡawapac êsaḡa,

¹⁷ ma sêḡam kauc lêḡ sê wamaḡa.

¹⁸ Êsêac sêkô Anôtô laḡônêḡ, mago têtêc eḡ atom.”

¹⁹ Aêac tajala gebe biḡ samob, taḡ biḡsu kêsôm naḡ, kêkanôḡ êsêac, taḡ sêmoa biḡsu ḡalabu naḡ. Biḡsu êmbôc êsêac awenḡ auc ma ḡamalac samob sêjala nêḡ keso, taḡ sêḡgôm gêdêḡ Anôtô naḡ, gebe ²⁰ Anôtô kêmasaḡ ḡamalac samob nêḡ biḡ e gêlic êsêac têtû lau gêdêḡ kêtû ḡamalac sêḡgôm biḡsu ḡanô kêsana nec atom. Biḡsu ḡakolenḡ tagenḡ tonec gebe êtôc aêacnêḡ sec ênêc awêgeḡ êndêḡ aêac.

Takêḡ êwiḡ Kilisiḡa gêḡam aêac kêsi

²¹ Galoc lêḡ tec Anôtô kêsa gebe êmansaḡ ḡamalacnêḡ biḡ e êlic êsêac têtû lau gêdêḡ, mêḡgeoc tau lasê. Geoc tau lasê kêpi biḡsu ḡalêḡ atom. Mose tau nê biḡsu to propete sêwa biḡ tau sa. ²² Anôtô kêmasaḡ ḡamalacnêḡ biḡ e gêlic êsêac têtû lau gêdêḡ naḡ gêḡgôm kêtû sêkêḡ gêwiḡ Jesu Kilisiḡa. Êsêac samob, taḡ sêkêḡ gêwiḡ Kilisi naḡ, têtap moasiḡ tonaj sa kêtômgeḡ, ²³ gebe ḡamalac pebenḡ sêḡgôm sec tec sêjac jaê Anôtônê ḡawasi. ²⁴ Mago Anôtô kêmoasiḡ êsêac to kêmasaḡ êsêacnêḡ biḡ e gêlic êsêac têtû lau gêdêḡ ḡaômageḡ, gêḡgôm kêtû Kilisi Jesu kêsi êsêac surja. ²⁵ Anôtô tau kêkêḡ Kilisi kêtû da wamaḡa gebe ênê dec enseḡ lau, taḡ sêkêḡ gêwiḡ eḡ naḡ, nêḡ sec su. Biḡ tonaj gêwa Anôtô kêmasaḡ ḡamalacnêḡ biḡ e gêlic êsêac têtû lau gêdêḡ ḡalêḡ sa. Gêdêḡ têḡ gêmuḡḡa Anôtô gê ḡamalacnêḡ biḡ tôm ma gêwi nêḡ sec ḡabiḡ siḡ gêcḡa. ²⁶ Mago galoc Anôtô gebe êwaka lêḡ kêmasaḡ

ņamalacnêņ biņņa sa, ec tajala gebe eņ ñac gêdêņ ma kêmasaņ lau, taņ sêkêņ gêwiņ Jesu naņ, nêņ biņ e gêlic êsêac têtū lau gêdêņ.

²⁷ Ma aêacnêņ waeņ tau gêc ondoc. Waeņ tau gêbacnêgac. Biņsu amboac ondoc geseņ su. Biņsu taņ kêjatu aêac gebe tanam koleņ me. Masianô. Biņ takêņ gêwiņņa. ²⁸ Aêac tajala biņ tonec kêtū tôn gebe Anôtô kêmasaņ ñamalacnêņ biņ e gêlic êsêac têtū lau gêdêņ kêtū sêkêņ gêwiņņageņ, kêtū sêjam biņsu ñakoleņņa nec atom. ²⁹ Anôtô kêtū Juda taunģeņ nêņ Anôtô me. Eņ kêtū lau samuc nêņ Anôtô gêwiņ atom me. Aec, lau samuc nêņ gêwiņģoc. ³⁰ Anôtô tageņ, tec êmansaņ Judanêņ biņ e êlic êsêac têtū lau gêdêņ êtu sêkêņ gêwiņņa ma êmansaņ lau samuc nêņ êtu sêkêņ gêwiņņa amboac tonanģeņ. ³¹ Amboac tonanģ aêac daseņ biņsu su kêtū takêņ gêwiņņa me. Masigoc, aêac tatoc biņsu saģeņ.

4

Abraham kêtū ñadônģ

¹ Amboac tonanģ aêac tasôm asageņ êpi aêac abeņi Abraham. Ênê biņ amboac ondoc. ² Anôtô embe êlic Abraham êtu ñac gêdêņ êtu gêjam koleņ ñajamņa, go Abrahamnê wae êsa. Mago Anôtô gêlic amboac tonanģ atom. ³ Biņ taņ teto gêc naņ, kêsôm amboac ondoc. Kêsôm gebe “Abraham kêkêņ gêwiņ Anôtô, tec gêlic eņ ñac gêdêņ.” ⁴ Ñac taņ gêjam kôm naņ, nê ñaôli kêtū moasiņ gêdêņ eņ atom, kêtū ênê kôm ñagêjô. ⁵ Ñac taņ gêjam kôm atom, mago kêkêņ gêwiņ Anôtô gebe kêmasaņ lau sec nêņ biņ e gêlic êsêac têtū lau gêdêņ naņ, Anôtô oc êmansaņ ñac tonanģ nê biņ êtu nê kêkêņ gêwiņņa. ⁶ Biņ tau kêtôm Dawid kêsôm gêdêņ taņ awa gêôc ñac, naņ Anôtô kêmasaņ ênê biņ e gêlic eņ kêtū ñac gêdêņ kêtū ênê koleņ gêdêņ teņņa atom gebe ⁷ “Aê aoc êôc lau, taņ Anôtô kêsuc nêņ geo ôkwi to kêgêduc nêņ sec auc naņ.

⁸ Aê aoc êôc ñac,

taņ Apômtau taê gêjam ênê sec kêtiam atom naņ.”

⁹ Amboac ondoc, Dawid awa gêôc lau nec kêkanônģ lau taņ sêsa êsêac naņģeņ, me kêkanônģ lau samuc gêwiņ. Aêac tasôm sugac gebe Abraham kêkêņ gêwiņ Anôtô, tec gêlic eņ ñac gêdêņ. ¹⁰ Gêdêņ ondoc biņ tonanģ kêsa. Gêdêņ taņ sêsa eņ su naņ, me gêdêņ taņ sêsa eņ atomģeņ naņ. Biņ tau kêsa gêdêņ taņ sêsa eņ atomģeņ naņ. ¹¹ Sêsa Abraham atomģeņ, mago Anôtô kêmasaņ ênê biņ kêtū kêkêņ gêwiņņa. Go sêsa eņ kêtū biņ tau tonanģ ñabelo. Tec eņ kêtū lau samuc samob, taņ sêkêņ gêwiņ naņ tameņi. Sêsa êsêac atom, mago sêkêņ gêwiņ Anôtô, tec kêmasaņ êsêacnêņ biņ e gêlic êsêac têtū lau gêdêņ. ¹² Eņ kêtū êsêac, taņ sêsa êsêac naņ, tameņi amboac tonanģ. Mago eņ kêtū êsêac tameņi kêtū sêsa êsêacņageņ atom, kêtū sêsêlêņ sêpuc aêac tameņi Abraham wêņa ma sêkêņ gêwiņ kêtôm eņ kêkêņ gêwiņ gêdêņ taņ sêsa eņ atomģeņ naņ.

Takêņ êwiņģ, go tatap moasiņ, taņ Anôtô gêjac mata naņ, ñanô sa

¹³ Anôtô gêjac mata gêdêņ Abraham to nê wakuc gebe nom samuc tau êtu nêņ gêņlênsêm. Eņ gêjac mata biņ tonanģ kêtū Abraham gêgôm biņsu ñanô kêsaņa nec atom, gêjac mata kêtū gêlic eņ ñacgêdêņ kêtū kêkêņ gêwiņņa. ¹⁴ Embe lau, taņ sêņģôm biņsu ñanô êsa naņ, sêwê kaiņ gêņlênsêm, go biņ takêņ gêwiņņa ñanô masi, ma biņ, taņ Anôtô gêjac mata naņ, ê su. ¹⁵ Aêac talicģac gebe biņsu kêkalem Anôtônê têtac ñandanģ. Ma biņsu embe masi, go biņ taņģêli biņsuņa masi amboac tonanģeņ.

¹⁶ Kêtu tonanña biñ, tañ Anôtô gêjac mata nan, ñam kêsêp launêñ sêkêñ gêwiñ, gebe sêjala gebe Anôtô êkêñ nê moasin ñaômagen êndêñ Abrahamnê wakuc samob, êndêñ êsêac, tañ sêgôm biñsu ñanô kêsã nanñen atom, êndêñ êsêac, tañ sêkêñ gêwiñ têtôm Abraham nan, amboac tonanñen. Gebe Abraham kêtũ aêac samob tamenj ¹⁷ amboac teto gêc gebe “Aê kakêñ aôm kêtũ tentenlatu taêsam tamenj.” Abraham kêkêñ gêwiñ Anôtô, tañ gêñu ñacmatê maten jali kêsã to kêkalem gêñ, tañ gêc atom nan, gebe mênêsa. ¹⁸ Abraham kêkêñ mata gêñ, tañ kêtôm gebe takêñ maten atomña nan, ma kêkêñ gêwiñ gebe êtu tentenlatu taêsam tamenj êtôm binjêm lanğwa kêsôm gebe “Aômñêm wakuc têtũ taêsam têtôm tônê.” ¹⁹ Abraham kêjala gebe nê jala amboac 100 ma kêjala tau gebe ôli kêtũ mêtê su, ma Saranê têm êkôc ñapalêña gêbacnê amboac tonanñen, mago Abraham kêkêñ gêwiñ kêtũ goloñ atom. ²⁰ Anôtô gêjac mata biñ amboac tonan, mago Abraham têtac lulu to kêkêñ gêwiñ kwalec atom. En kêkêñ gêwiñ kêpuc en têtũ ñajanja ma gêgôm Anôtônê ñawasi kêsã. ²¹ En kêjala tonanôgen gebe Anôtô kêtôm gebe êngôm biñ, tañ gêjac mata nan, ñanô êsa. ²² Kêtũ tonanña tec “Anôtô gêlic en gêwê kain bingêdêñ.” ²³ Njalô “Anôtô gêlic en gêwê kain bingêdêñ” nan, teto kêtũ Abraham taugenña atom. ²⁴ Teto gêc kêtũ aêacña gêwiñ. Aêac embe takêñ êwiñ Anôtô, tañ gêñu aêacnêñ Apômtau Jesu anğa ñacmatênêñ sa nan, en oc êlic aêac lau gêdêñ amboac tonanñen. ²⁵ En kêkêñ Jesu gêmãc êndũ kêtũ tagêli biñsunja ma gêñu en sa gebe êmansañ aêacnêñ biñ êndêñ Anôtô.

5

Anôtô kêmasañ aêacnêñ biñ ñanjanô

¹ Anôtô kêmasañ aêacnêñ biñ e gêlic aêac tatu lau gêdêñ kêtũ takêñ gêwiñña, tec gê wama aêac kêtũ aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisinja. ² Aêac takêñ gêwiñ, tec ñac tau gêlêc katam su ma tamoa moasin ñalêlôm to takêñ maten tawê kain Anôtônê ñawasinja toôliñ kêpigen. ³ Mago tonanñen atom. Aêac ôliñ kêpi kêtũ gêñwapacña amboac tonanñen, gebe tajala gêñwapac tau kêkêñ aêac daôc wapac totêntac kêpa sugen. ⁴ Daôc gêñwapac totêntac kêpa sugen kêkêñ aêac tatu lau ñanêñ. Tatu lau ñanêñ, tec takêñ maten gêñ, tañ gêc nêmña. ⁵ Takêñ maten oc êngôm aêac majen êsa atom, gebe Anôtô kêkêñ nê Njalau Dabun gêdêñ aêac, tec kêkêc nê têtac gêwiñ ñanô kêsêp aêacnêñ ñalêlôm.

⁶ Gêdêñ tañ aêac tamoa tonêñ palêpalagen nan, Kilisi gêmãc êndũ gêdêñ ñanoc kêtũ lau dedec Anôtôña. ⁷ Nmalac ten oc êmac êndũ êtu ñac gêdêñ tenña atom. Moae lau tagen-tagen oc sêmãc êndũ êtu ñac ñajamña. ⁸ Mago Kilisi gêmãc êndũ kêtũ aêacña gêdêñ tañ tamoa tosecgen. Biñ tonan gêwa Anôtônê têtac gêwiñ aêacña sa. ⁹ Kilisinê dec kêmasañ aêacnêñ biñ gêdêñ Anôtô, tec Kilisi oc ênam aêac kêsi êndêñ Anôtônê têtac ñandan amboac tonanñen. ¹⁰ Aêac tatu Anôtônê ñacjo, mago en gê wama aêac kêtũ Latu gêmãc êndũña. Galoc gê wama aêac su ma Latu tau gêmãc mata jali, tec oc ênam aêac kêsi êlêlêc su ñênñen. ¹¹ Mago biñ tonanñen atom. Aêac ôliñ kêpi Anôtôña kêtũ aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi gê wama aêac gêdêñ Anôtôña.

Adam agêc Kilisi

¹² Sec gêmên nom kêtũ ñamalac tagen nê secña. Ma gêmãcanô tau mênğêô lasê kêtũ sec taunja. Gêmãc tau gelom-gelom e kêtap ñamalac samob sa, gebe samob sêgôm secgac. ¹³ Biñsu mênkêsã atomgen ma sec gêc nom

kwananjen. Mago biñsu embe masi, oc sec ñadôñ masi amboac tonañ, tec sêsôm ñabiñ atom. ¹⁴ Mago gêmacanô tau gêjam gôliñ ñamalac samob, tañ sêmoa Adam agêc Mose nêñ têm ñasawa nan. Êsêac sêgôm sec kêtôm Adam kêgêli biñsu nec atom, mago gêmacanô tau gêjam gôliñ êsêac amboac tonanjen. Adam tau kêtû ñac, tañ oc êmêñña nan, nê dôñ.

¹⁵ Mago Anôtônê moasiñ ma Adam kêgêli biñsu kêtôm tau atom. Taêsam sêmác êndu kêtû ñac tagen kêgêli biñsunja, mago Anôtônê moasiñ to ñamalac tagen Jesu Kilisi nê moasiñ, tañ lau taêsam sêkôc aômagen nan, kapôên kêlêlêc su. ¹⁶ Ma moasiñ, tañ Anôtô kêkêñ ñaômagen nan, to sec, tañ ñac tagen gêgôm nan, keso tau. Ñac tagen gêgôm sec, tec mêtôc gesen en. Mago moasiñ tau kêmasañ lau sêgêli biñsu ñabiñ taêsam kêtû solop. ¹⁷ Biññanô, ñac tagen kêgêli biñ ma kêtû ñac tagen tonañña gêmacanô gêjam gôliñ gêñ samob. Mago ñac tagen tonac, Jesu Kilisi, nê kôm ñanô kêlêlêc su. Lau samob, tañ sêkôc moasiñ tolêlôm-tolêlôm to êsêac, tañ Anôtô kêmasañ êsêacnêñ biñ e gêlic êsêac têtû lau gêdêñ nan, oc sênam gôliñ sêñgôñ maten jali êtû ñac tagen Jesu Kilisiña.

¹⁸ Amboac tonañ, ñac tagen kêgêli biñ, tec gesen ñamalac samob su, ma ñac tagen gêjam kôm gêdêñ, tec Anôtô kêmasañ ñamalac samob nêñ biñ e sêñgôñ maten jali. ¹⁹ Ñac tagen nê tañapêc gêgôm lau taêsam têtû sec. Ma ñac tagen nê tañ wamu kêmasañ lau taêsam nêñ biñ e Anôtô gêlic êsêac têtû lau gêdêñ.

²⁰ Biñsu tau mêngeô lasê gebe êñgôm lau sêñgêli biñsu ênam sêga. Mago gêdêñ tañ sec gêjam sêga nan, Anôtônê moasiñ tañ kêtôp kêtû kapôên kêlêlêc su. ²¹ Amboac tonañ sec gêjam gôliñ kepen gêmacanôgen, ma Anôtônê moasiñ gêjam gôliñ kepen dangôn maten jali tengeñña kêtû Anôtô kêmasañ aêacnêñ biñ tatu lau gêdêñ kêtû aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisiña.

6

Aêac tamac êndu dawin Kilisi

¹ Ma galoc tasôm biñ amboac ondoc. Tasôm gebe Tamoa sec ñalêlômman, gebe moasiñ tau ênam sêga me. ² Masigoc, amboac tonañ atom. Aêac dawi sec siñ nan kêtôm tamac êndu su, tec tasêlêñ tamoa sec ñalêlôm êtiam amboac ondoc. ³ Amac ajala biñ tonañ atom me. Aêac samob, tañ busañgu gêbiñ aêac tôñ tamiñ Kilisi Jesu nan, busañgu gêbiñ aêac tôñ tamiñ en gêmác êndu amboac tonañ. ⁴ Gêdêñ tañ taliñ sanju nan, Anôtô kêsun aêac dawin Kilisi gebe tawê kain en gêmác êndu. Ma Tamanê ñawasi gêñu Kilisi sa anja ñacmatênêñ, tec aêac tasa nêñ lêñ tamoa maten jali wakuc amboac tonanjen.

⁵ Aêac tamac êndu dawin Kilisi tatôm en gêmác êndu, tec oc dandi sa dawin en tatôm en gêdi sa amboac tonanjen. ⁶ Biñ tonac aêac tajalagac gebe aêacnêñ ñalêlôm lanjwa kêpi kakesotau gêwin Kilisi, gebe enser ôliñ ñasac tau su ma tatu sec tau ñasakinwaga êtiam atom. ⁷ Gebe ñac, tañ gêmác êndu su nan, gêmác kêgaboac en su anja sec ñañaclai. ⁸ Aêac embe tamac êndu dawin Kilisi, go takêñ êwin gebe dangôn maten jali dawin en amboac tonanjen. ⁹ Aêac tajala gebe Anôtô gêñu Kilisi sa anja ñacmatênêñ, tec oc êmac êndu êtiam atomanô. Gêmacanô tau oc ênam gôliñ en êtiam atom. ¹⁰ En gêmác êndu tonañ gêmác êndu kêtû dim tagen ma gesen sec ñañaclai su. En mata jali, tec gêñgôn mata jali kêtû Anôtônja. ¹¹ Ma amac amboac tonañ,

alic taôm amboac awi sec siŋ su kêtôm amac êndu. Ma Kilisi Jesu gêbiŋ amac tōŋ aŋgōŋ matem jali kētu Anôtōŋa.

¹² Amboac tonar sec ênam gōliŋ amac ôlim, tar êmac êndu nar, e tarjem wamu têtmac ŋakalac ôlimŋa nec êtiam atom. ¹³ Akêŋ ôlim ŋagêŋlêlôm êndêŋ sec êtu geo ŋalaukasap atom. Akêŋ taôm êndêŋ Anôtô êtôm ŋac, tar mata jali kêsa ma akêŋ ôlim ŋagêŋlêlôm êndêŋ Anôtô êtu biŋgêdêŋ ŋalaukasap, ¹⁴ gebe sec ênam gōliŋ amac êtiam atom, gebe amoa biŋsu ŋalabu atom, amoa Anôtônê moasiŋ ŋalabu.

Aêac tatu biŋgêdeŋ ŋasakiŋwaga

¹⁵ Ma galoc amboac ondoci. Aêac tamoa biŋsu ŋalabu atom, tamoa moasiŋ ŋalabu, tec daŋgôm sec tamoa me. Masigoc, amboac tonar atom. ¹⁶ Amac ajalagac, amac embe akêŋ taôm anam sakiŋ ŋac tar ma tarjem wamu eŋ, go atu ŋac, tar tarjem wamu eŋ nar, nê sakiŋwaga. Embe atu sec ŋasakiŋwaga, go anar ma embe atu tar wamu ŋasakiŋwaga, go Anôtô êmansar amacnêmbiŋ. ¹⁷ Mago tanam daŋge Anôtô, gebe gêmunŋer amac atu sec ŋasakiŋwaga, mago galoc têdôŋ mêtê gêdêŋ amac, tec tarjem wamu biŋŋanô tonêm ŋalêlôm samucŋer. ¹⁸ Kilisi kêgaboac amac su aŋga sec ŋarŋaclai, tec aŋam sakiŋ biŋgêdêŋ. ¹⁹ Aê jasôm ŋoc biŋ amboac ŋamalac sêsôm nêŋ acgom, gebe amac ŋamalac palê-palê. Gêmunŋer amac akêŋ ôlim ŋagêŋlêlôm kētu gêŋ ŋatêmui to geo ŋasakiŋwaga. Ma galoc akêŋ ôlim ŋagêŋlêlôm kētu biŋgedêŋ ŋasakiŋwaga, tec asa Anôtônê launêŋ lêŋ.

²⁰ Gêdêŋ tar atu sec ŋasakiŋwaga nar, amac asô biŋgêdêŋ ŋalabu atom. ²¹ Ma amac atar sakiŋ tonar, tar galoc gêgôm amac majem kêsa nar, ŋarŋanô sa amboac ondoci. ŋanô tonec gebe gêmacanô tau. ²² Mago galoc tec Anôtô kêgaboac amac su aŋga sec ŋarŋaclai ma atu ênê sakiŋwaga. Sakiŋ tonar ŋarŋanô gebe asa Anôtônê launêŋ lêŋ e êtu ŋamu aŋgōŋ matem jali tarŋer. ²³ Sec ŋaôli tau tonec gebe gêmacanô. Ma Anôtônê moasiŋ tau tonec gebe aêacnêŋ Apômtau Kilisi Jesu gêbiŋ aêac tōŋ daŋgōŋ mater jali tarŋer.

7

Awê to ŋac sêjam tarŋ kētu ŋadôŋdôŋ

¹ O lasitêwaac, aê galic amac ajala biŋsu ŋam, tec ŋoc biŋ tonec êndêŋ amac gebe Biŋsu gêjam gōliŋ ŋamalac kêtôm nêŋ têm, tar sêmoa mater jali aŋga nom narŋer. ² Awê tar embe ênam ŋac, go biŋsu êmbiŋ êsêagêc tōŋ sêpi tager e ŋac tau êmac êndu. ŋac tau embe êmac êndu su, go biŋsu, tar gêbiŋ êsêagêc tōŋ nar êmbacnê. ³ Amboac tonar awê tau nê akweŋ embe êmoa ma ênam ŋac tar, oc êŋgôm biŋ sêjam tarŋŋa popoc. Mago nê akweŋ embe êmac êndu, go biŋsu êmbiŋ êsêagêc tōŋ êtiam atom. Ma awê tau embe ênam ŋac tar, oc êŋgôm biŋ sêjam tarŋŋa popoc atom.

⁴ O ŋoc lasitêwaac, amacnêmbiŋ amboac tonar. Amac awi biŋsu siŋ kêtôm amac êndu su, gebe atu Kilisinê ôli awiŋ, tec atu ŋac, tar Anôtô gêŋu eŋ sa aŋga ŋacmatênêŋ nar, nê gêŋgac, gebe tanam ŋanô ŋajam êtu Anôtōŋa. ⁵ Gêdêŋ tar taêŋ gêjam tarŋ ôliŋŋer tamoa nar, biŋsu kêjali sec ŋagêŋ têtac kalacŋa sa, mêŋgêjam kôm aŋga ôliŋ ŋagêŋlêlôm samob e kôm tau ŋarŋanô gebe gêmacanô tau. ⁶ Ma galoc biŋsu, tar gêbiŋ aêac tōŋ nar, gêbacnê ma tamac êndu, tec dawi gêŋ, tar gêsô aêac tōŋ nar siŋ. Tec galoc tanam sakiŋ têndaŋguc lêŋ larŋgwa, tar teto gêc biŋsu nar, êtiam atom, tanam sakiŋ têndaŋguc ŋalaunê lêŋ wakuc.

Biñsu to sec ñabiñ wapac

⁷ Ma oc tasôm biñ amboac ondoc. Biñsu tau oc gêñ sec me. Masigoc, amboac tonañ atom. Biñsu embe êtôc sec êndêñ aê atom, oc jajala sec atom. Biñsu kêsôm gebe “Matam katu atom.” Embe ênac jao biñ tonañ atom, oc jajala biñ matoc katuña atom. ⁸ Sec tau gesom lêñ êjali têtac kalacña sa anja ñoc ñalêlôm, tec kêtap sa gêc biñsu ñajao to ñajatu ñalêlôm. Embe biñsu masi, oc sec tau êtu gêñ matê. ⁹ Gêdêñ tañ gajam kauc biñsu nan, gamoa matoc jali e biñsu ñajao mênggêô lasê, tec sec tau mata jali kêsma aê gamac êndu. ¹⁰ Ma biñsu ñajatu, tañ gebe êkêñ aê jañgôñ matoc jali nan, kêkêñ aê gêmac êndu. ¹¹ Gebe sec tau gesom lêñ e kêtap sa gêc biñsu ñajao to jatu ñalêlôm, tec kêtim aê e biñsu tau gêjac aê êndu. ¹² Amboac tonañ biñsu tau gêñ dabuñ, ma biñsu ñajatu to jao gêñ dabuñ to gêdêñ ma ñajam amboac tonañ.

¹³ Ma amboac ondoc, gêñ ñajam tonec kêkêñ aê gamac êndu me. Masianô, amboac tonañ atom. Sec tau gêgôm. Sec tau kêtú awê ñalêñ gêjam gêñ ñajam lanjô mênjkêkêñ aê gêmac êndu. Lêñ tonañ gêwa sa gebe biñsu ñajatu to jao kêkêñ sec gêjam sêga. ¹⁴ Aêac tajala gebe biñsu ñam kêsêp Ñalau. Mago aê ñamalac nomña, tec sec kêkônin aê e gajam sakin sec tau. ¹⁵ Aê gajam kauc gêñ, tañ gagôm nan, gebe gêñ, tañ têtac gêwiñ gabe jañgômña nan, gagôm atom. Mago gêñ, tañ têtac gedec gabe jañgôm atomña nan, tec gagôm. ¹⁶ Embe jañgôm gêñ, tañ têtac gedec nan, go êwa sa êndêñ aê gebe biñsu tau ñajam. ¹⁷ Amboac tonañ, tec aê tauc gagôm gêñ tonañ atom, sec tañ gêc ñoc ñalêlôm nan, tec gêgôm. ¹⁸ Aê ñamalac ñaôma tonec kajala taucgac gebe gêñ ñajam teñ gêc ñoc ñalêlôm lanjwa tonec atom. Aê têtac gêwiñ gebe jamansañ gêñ ñajam, mago katôm gebe jañgôm ñajam tau ñanô êsana atom. ¹⁹ Gebe gêñ ñajam, tañ têtac gêwiñ gabe jañgômña nan, tec gagôm atom, mago sec, tañ têtac gedec gabe jañgôm atom ña nan, tec gagôm. ²⁰ Aê embe jañgôm gêñ, tañ têtac gedec nan, go aê tauc jañgôm gêñ tau êtiam atom. Sec tañ gêc ñoc ñalêlôm nan, tec gêgôm.

²¹ Amboac tonañ aê katap ñagôlin tonec sa gebe Gabe jañgôm gêñ ñajam, mago sec kêsap aê tôy tec gesen. ²² Aê têtac gêwiñ Anôtônê biñsu ñanôgen gêc ñoc ñalêlôm, ²³ mago aê kêsaa tauc gebe biñsu teñ gêc ñoc ôlic ñagêñlêlôm. Biñsu tonañ gêjac sin gêdêñ biñsu, tañ gêc ñoc kauclêlôm nan, e gêsô aê tôñ kasô sec ñabiñsu, tañ gêc ñoc ôlic ñagêñlêlôm nan ñalabu. ²⁴ Ijoc aêma, asa êjanjo aê su anja ôlic togêmac tonec. ²⁵ Aê gajam danje Anôtô kêtú aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisina. Amboac tonañ kasôm biñ tonec gebe ñoc kauc tec gajam sakin gêdêñ Anôtônê biñsu, ma ñoc ñalêlôm lanjwa tec gajam sakin gêdêñ sec ñabiñsu.

8

Tasa nêñ lêñ to Nalaugeñ

¹ Amboac tonañ lau, tañ Kilisi Jesu gêbiñ êsêac tôñ nan, têtap mêtôc ensen êsêac suña sa atom, ² gebe Ñalau, tañ kêkêñ aêac danjôñ maten jali kêtú Kilisi Jesuña nan, nê biñsu tec kêgaboac aêac su anja sec to tamac êndu ñabiñsu. ³ Kôm tañ nêñ ñalêlôm lanjwa kêkô auc e biñsu gêgôm kêtôm atom nan, Anôtô gêgôm. Enj kêmêtôc sec, tañ gêc ñalêlôm lanjwa nan, e gesen su gêjana gebe kêsakin tau Latu toôli nomña kêtôm ñamalac ôlin tosec nan, gebe ensen sec su. ⁴ Enj gêgôm gêñ tonañ gebe tasa nêñ lêñ tandanjuc ñalêlôm lanjwa atom, tandanjuc Nalaugeñ e tanen wamu êndêñ

biñsu ñajatu gêdêñ ênam aêac aucgen. ⁵ Gebe êsêac, tañ sêsêlêñ kêtôm nêñ ñalêlôm lanğwa gêwê êsêacña nan, taêñ gêjam gêñ ñalêlôm lanğwaña. Ma êsêac, tañ sêsêlêñ kêtôm Ñalau gêwê êsêacña nan, taêñ gêjam gêñ Ñalauña. ⁶ Embe taêñ ênam gêñ ñalêlôm lanğwaña, oc tamac êndu. Embe taêñ ênam gêñ Ñalauña, oc danğôñ materñ jali tobijnmalôgen. ⁷ Ñac teñ embe taê ênam gêñ ñalêlôm lanğwaña, oc êtu Anôtônê ñacjo, gebe eñ kêsô Anôtônê biñsu ñalabu atom, tau embe têtac êkac eñ gebe naêsô ñalabu, oc êngôm êtôm atom. ⁸ Êsêac tañ sêsêlêñ kêtôm nêñ ñalêlôm lanğwa gêwê êsêac nan, oc kêtôm gebe ênac Anôtô mataanô ñajam atom.

⁹ Mago amac asêlêñ kêtôm ñalêlôm lanğwa gêwê amac nec atom, asêlêñ kêtôm ñalau gêwê amac. Anôtônê Ñalau embe êngôn amacnêm ñalêlôm biñjanôgen, oc biñ amboac tonan. Ñac teñ embe êkôc Kilisinê Ñalau sa atom, oc êtu Kilisinê gêñ atom. ¹⁰ Ma Kilisi embe êmoa nêm ñalêlôm, go ôlim êtu gêñ matê êtu secña, ma ñalau êkêñ amac anğôn matem jali êtu Anôtô kêmasañ amacnêm biñ e gêlic amac atu lau gêdêñña. ¹¹ Anôtô gêñu Jesu anğa ñacmatênêñ sa. Ênê Ñalau embe êngôn amacnêm ñalêlôm, go Anôtô, tañ gêñu Kilisi anğa ñacmatênêñ sa nan, êngôm amac ôlim, tañ kêtû mêtê nan, mata jali êsa amboac tonanğen. Eñ kêkêñ nê Ñalau gêngôn amacnêm ñalêlôm gebe ênam kôm tau.

¹² O lasitêwaac, amboac tonan sakin teñ gêjac aêac ñawae tec gêc. Tagen tanam sakin êtôm nêñ ñalêlôm lanğwa êkac aêacña nec atom. ¹³ Embe asêlêñ êtôm ñalêlôm lanğwa êwê amac, oc amac êndu. Mago Ñalau embe êwê amac e ôlim ñalêñ êtu gêñ mêtê, oc êkêñ amac anğôn matem jali. ¹⁴ Gebe lau samob, tañ Anôtônê Ñalau gêwê êsêac nan, têtû Anôtônê latui. ¹⁵ Ñalau tañ amac akôc sa nan, kêkêñ amac atu sakinwaga e atêc taôm kêtiam nec atom. Ñalau tañ amac akôc sa nan, kêkêñ amac atu Anôtônê latui. Ñalau tau kêpuc aêac tôn, tec tamôêc gebe “Tamemai, o Tamemai.” ¹⁶ Ñalau tau tonan tec gêwa sa mêngêwin aêacnêñ ñalau gebe Aêac tatu Anôtônê ñapalêgac. ¹⁷ Embe tatu Anôtônê ñapalê, go tawê kain ênê gêñlênsêm. Embe tawê kain Anôtônê gêñlênsêm, go tawê kain Kilisinê dawin amboac tonanğen, gebe aêac embe daôc ñandan dawin Kilisi, oc tatap ñawasi sa dawin eñ amboac tonan.

Ñawasi tañ mêngêsa nan

¹⁸ Aê taêc gêjam gebe Aêac embe tanam dôn gêñwapac, tañ galoc gêgôm aêac nan, êpi ñawasi, tañ malôgen oc mêngeoc tau lasê êndêñ aêac nan, oc talic gêñwapac tau gebe ec saun. ¹⁹ Gêñ samob, tañ Anôtô kêkêñ nan, sêkêñ materñ to têtû gwsaê ñanoc Anôtô eoc latui lasêña. ²⁰ Gêñ samob, tañ Anôtô kêkêñ nan, ñalêñ gêc gebe oc sênaña. Tauñ taêñ gêjam lêñ tau atom, Anôtô kêkêñ êsêac sêsô lêñ tonan ñalabu, gebe sêkêñ materñ biñ tonec gebe ²¹ Anôtô êngamboac gêñ samob, tañ eñ kêkêñ nan, su anğa sakin sênañaña ma sêmoa nêñ lêtêgen sêwê kain Anôtônê ñapalênêñ ñawasi. ²² Aêac tajalagac gebe gêñ samob, tañ Anôtô kêkêñ nan, sêmoa jageo to têtan ñanô e mêngêdêñ galoc kêtôm awê ñapalê kêtun eñ. ²³ Mago biñ tonanğen atom. Aêac tauñ tamoa jageo to tatan gêc lêlômgen ma tatu gwsaê noc tatu Anôtônê latui to noc Anôtô êngamboac aêac su anğa tauñ ôlinña. Aêac takôc Ñalau sa kêtû gêñ tonan ñakamaclaun. ²⁴ Anôtô kêsi aêac su, tec takêñ materñ ñanô tau. Mago aêac embe talic gêñ, tañ takêñ materñ nan, ñanô su, oc takêñ materñ gêñ tau êtiam atom. Asa êkêñ mata gêñ, tañ

gêlic gêc nanj. ²⁵ Mago embe takêj materj gêj, tanj talic njanô atom nanj, oc daôj njanêjgerj tamoa.

²⁶ Ma Njalau tau mênjkêpuc aêacnêj palê-palê tôn amboac tonanj. Aêac tajam kauc tatenj gêj êndêj Anôtô naêndêjgerj. Mago Njalau tau ketenj gêjô aêac su njaawa kainj tenj kêtôm tasôm naêtôm atom. ²⁷ Mago Anôtô, tanj gêbi njamalacnêj njalêlôm lêtêj nanj, kêjala binj, tanj Njalau taê gêjam nanj, gebe Njalau ketenj gêjô Anôtônê lau su kêtôm Anôtô tau taê gêjam.

²⁸ Aêac tajalagac gebe Anôtô gêjam gôlinj gêj samob gebe gêj tau êmoasinj êsêac, tanj têtac gêwinj enj nanj êtômgerj. Anôtô kêjalij êsêac sa kwananjerj tec kêkalem êsêac. ²⁹ Gebe enj kêjala êsêacgac ma kêjalij êsêac sa kwananjerj gebe têtôm enj Latunê katu, gebe Latu êtu lasii taêsam nêj njacsêga. ³⁰ Ma lau, tanj Anôtô kêkalem êsêac nanj, enj kêjalij êsêac sa kwananjerj amboac tonanj. Ma lau, tanj enj kêkalem êsêac nanj, kêmasanj êsêacnêj binj e gêlic êsêac têtû lau gêdêj. Go êsêac, tanj kêmasanj nêj binj su nanj, kêkêj nê njawasi gêdêj êsêac amboac tonanj.

Anôtô têtac gêwinj aêac kêtû Kilisi Jesu

³¹ Aêac oc tasôm binj amboac ondoc êjô binj samob tonanj naj. Anôtô embe êwinj aêac, oc asa enserj aêac su. ³² Nac tau taê walô tau nê Latu atom, kêkêj enj kêtû da kêtû aêac samobja. Enj kêkêj Latu gêdêj aêac, tec oc êkêj gêj njagêdô samob gebe êmoasinj aêacja atom me. ³³ Asa oc êngôlinj binj êpi lau, tanj Anôtô kêjalij êsêac sa nanj. Anôtô tau kêmasanj êsêacnêj binj sugac. ³⁴ Asa oc êmêtôc êsêac e enserj êsêac su. Masigoc. Kilisi Jesu, tanj gêmac êndu ma gêdi sa kêtiam nanj, jagêngôn Anôtônê anôja ma ketenj Anôtô gêjô aêac su. ³⁵ Asa oc êkac aêac su anja Kilisinê têtac gêwinj aêacja. Gêjwapac me tamoa nao me lau sêjanda aêacja me mo êjô aêacja me tapô lèna njakwê to gêj njagêdôja me êndambij gêj njacjai enserj aêac sunja me sinj. Gêj tonanj naj oc êkac aêac su me masi. ³⁶ Binj tanj teto gêc nanj, gêwa binj tau sa gebe

“Sêjainj aêac kêtôm bêcgerj kêtû aômja, ma sêgôm aêac atôm domba, tanj sebe sêmbucja nanj.”

³⁷ Mago aêac taku gêjwapac samob tonanj naj tulu gebe njac, tanj têtac gêwinj aêac nanj, kêpuc aêac tôn. ³⁸ Tonec aê kajala kêtû tôn gebe Tamac êndu me danjôn materj jali, anjela me njacjai, binj galocja me binj njamuja me gêj njajaja tenj, ³⁹ gêj Iólôcja me gêj elonja me gêj nomja tenj kêtôm atom gebe êkac aêac su anja Anôtônê têtac gêwinj, tanj njam kêsêp aêacnêj Apômtau Kilisi Jesu nanj.

9

Anôtô to nê lau Israel nêj binj

¹ Aê katu Kilisinê njac, tec kasau atom, kasôm binjanôgerj. Nôc awa njalêlômja, tanj Njalau Dabuj gêjam gôlinj nanj, gêwa sa amboac tonanj gebe kasau atom. ² Aê gaoc wapac njanô to njandanj kêtuj nôc njalêlôm njapanj kêtû teoci to lasici, tanj ma njam nomja kêsêp tagenjanja. ³ Aê tauc gabe Anôtô êpuc boa aê jamoa jaêc Kilisi êtu êsêacja. ⁴ Êsêac lau Israelgoc. Êsêac Anôtônê latui to sêwê kainj ênê njawasi. Anôtô kêmoatinj nê poac to kêkêj nê binjsu gêdêj êsêac. Enj kêkêj sakinj omja ma gêjac mata binj to binj gêdêj êsêac. ⁵ Êsêac sêsa anja abenjinêj ma Kilisinê njam nomja kêsêp êsêacgerj. Talanem enj, tanj Anôtô njanô kêlêlêc gêj samob su nanj, endenj tôngerj. Binjanô.

⁶ Aê jasôm tonec gebe Anôtônê binj kêsêlô nec atom, gebe lau samob, tañ nêñ ñam kêsêp Israel nañ, Israel ñanô êsêac atom. ⁷ Ma Abrahamnê wakuc samob têtû ênê ñ apalê ñanô atom amboac tonañ. Anôtô kêsôm gêdêñ Abraham gebe “Nêm wakuc ñanô oc sêsa ança Isaknêgeñ.” ⁸ Binj tonañ ñam amboac tonec gebe Ñapalê tañ teneñj sêkôc êsêac ñalêñ ñamalacña nañ, Anôtônê ñapalê ñanô êsêac atom, mago ñapalê, tañ teneñj sêkôc êsêac kêtû Anôtô gêjac mata êsêacña nanñgeñ, tec têtû Abrahamnê wakuc ñanô. ⁹ Binj tañ Anôtô gêjac mata nañ, tonec gebe “Êndêñ ñanoc amboac tonec aê oc jamu jamêñ êtiam ma Sara êkôc latu teñ.”

¹⁰ Mago tonanñgeñ atom. Rebekanê binj kêtôm tonañ. ¹¹ Aêac abenji Isak gêjam eñ e gêmoa teñ. ¹² Eñ kêkôc ôlinjbôm atomgeñ ma êsêagêc sêgôm gêñ ñajam me sec teñ atom tagen, ma Anôtô kêsôm gêdêñ Rebeka gebe “Ñacsêga oc ênam sakinñ ñac saun.” Binj tonañ gêwa sa gebe Anôtô gebe êngôm binj, tañ eñ tau taê kêka nanñgeñ, ñanô êsa ma êjaliñ ñac teñ sa êtu ênê koleñ ñajamña atom, êtu kêkalem eññageq. ¹³ Kêtôm binj, tañ teto gêc nañ gebe “Aê têtac gêwiñ Jakob ma têtac gedec Esau.”

¹⁴ Galoc oc tasôm binj amboac ondoc. Anôtô kêsa lêñ geo me. Masigoc, amboac tonañ atom. ¹⁵ Eñ kêsôm gêdêñ Mose gebe “Aê taêc walô ñac, tañ gabe taêc walô eñ nañ, to taêc labu ñac, tañ gabe taêc labu eñ nañ.” ¹⁶ Amboac tonañ Anôtô kêjaliñ aêac sa, ñam kêsêp aêacnêñ taêñ gêjam to nêñ lêñ atom, kêsêp Anôtônê taê walôñageñ. ¹⁷ Teto binj gêc gebe Anôtô kêsôm gêdêñ Parao gebe “Aê kakêñ aôm kôtu kinj gebe jawa ñoc ñaclai sa êpi aôm e ñoc ñaê ñawae êsa êtôm nom samucgeñ êna.” ¹⁸ Amboac tonañ Anôtô embe têtac teñ, go taê walô lau ma embe têtac teñ, oc êngôm launêñ ñalêlôm ñadani êsa.

Anôtônê têtac ñandan to nê taê walô

¹⁹ Talic, go ôsôm binj tonec gebe “Embe amboac tonañ, go Anôtô êmbu aêac êtu asageñña. Asa êtôm gebe enseñ ênê binj, tañ taê gêjam kêtû tônia nañ.” ²⁰ Aôm asa tec otoc taôm sa ma ôjô Anôtônê binj amboac tonañ. Ku teñ oc êsôm êndêñ awê kêpac ku taunja gebe “Aôm kôpac aê lanjoc amboac tonec kêtû asageñña,” oc êsôm me. ²¹ Awê-kêlêsoð-kuwagao nañ kêtû nomku tau ñatauo atom me. Eñ kêtôm gebe êkôc nomlêsoð tagen ma êngôm ñamakerñ êtu ku tolanô gêñ ñajam êsêpña ma ñamakerñ êtu ku ñaôma gêñ sec êsêpña. ²² Anôtô amboac tonañ. Eñ gebe êtôc nê têtac ñandan ênêc awê ma gebe êwa nê ñaclai sa. Mago eñ gê êsêac, tañ têtac ñandan kêpi êsêac gebe enseñ êsêac su nañ, nêñ binj tônia. ²³ Ma eñ gebe êwa nê ñawasi tolêlôm-tolêlôm sa amboac tonañ. Ewa sa êpi lau, tañ taê walô to kêmasañ êsêac kwananñgeñ gebe sêwê kainj ênê ñawasi. ²⁴ Eñ ñêkalem aêac ança lau Juda nêñ tonñageñ atom, kêkalem aêac ança lau samuc nêñ tônia gêwiñ amboac tonanñgeñ. ²⁵ Binj tonañ eñ kêsôm gêc Hoseanê buku gebe “Aê oc jakalem lau, tañ têtû aêñoc atom nañ, gebe têtû ñoc lau,

ma êsêac, tañ têtac gêwiñ êsêac atom nañ,
têtû ñoc gêñ têtac êwiñ ñanôña.

²⁶ Ma ança gamêñ, tañ Anôtô kêsôm gêdêñ êsêac gebe ‘Aêñoc lau amac atom’ nañ,
oc sêsam êsêac gebe ‘Anôtô mata jali nê latui.’ ”

²⁷ Jesaia gêmôc kêpi Israel gebe

“Israel latui embe taêsam ñanô têtôm ganac gwêcña,

naŋ Anôtô oc ênam ŋagêdôgeŋ sa,
²⁸ gebe Apômtau oc ênac dabiŋ nê biŋ
 ma êŋgôm ŋanô êsa aŋga nom ŋagamêŋ samob êkajageŋ”
²⁹ Biŋ tonan kêtôm biŋ, taŋ Jesaia kêsôm kwananŋeŋ gebe
 “Lau siŋ undambêŋa nêŋ Apômtau embe endec aêacnêŋ ŋawê ŋagêdô
 sêmoa atom,
 oc tatôm Sodom to sêlic aêac amboac Gomora.”

Lau Israel to ŋawae ŋajam ŋabiŋ

³⁰ Aêac oc tasôm biŋ ondod. Tasôm tonec gebe Anôtô kêmasaŋ lau samuc, taŋ sêsôm lêŋ sêmasaŋ biŋ êndêŋ Anôtôŋa atom naŋ, nêŋ biŋ e gêlic êsêac têtû lau gêdêŋ kêtû sêkêŋ gêwiŋŋa. ³¹ Ma Israel, taŋ têdaguc biŋsu gebe sêmasaŋ nêŋ biŋ êndêŋ Anôtô naŋ, têtap biŋsu ŋanô sa atom. ³² Têtap sa atom naŋ ŋam kêsêp asageŋ. Êsêac sêkêŋ gêwiŋ atom, êsêac taêŋ kêka tauŋ nêŋ kolenŋeŋ. Êsêac dêdiŋ eŋkaiŋ kêpi poc dêndiŋ eŋkaiŋ êpiŋa, ³³ kêtôm teto gêc gebe
 “Alic acgom, aê jatoc poc teŋ lau dêndiŋ eŋkaiŋ êpiŋa
 to pocsêga teŋ êŋgôm lau têtac êmbôli aucŋa naêŋgôŋ Sion.
 Ma ŋac, taŋ kêkêŋ gêwiŋ poc tonan, oc ênaŋa, atom.”

10

¹ O lasitêwaac, aê taêc kêka toŋoc ŋalêlôm samucgeŋ ma kateŋ mec gêdêŋ Anôtô kêtû êsêacŋa gebe ênam êsêac kêsi. ² Aê gabe jawa êsêacnêŋ biŋ sa gebe sêgôm Anôtônê biŋ topalêgeŋ, mago sêgôm tokauc atom. ³ Êsêac sêjam kauc Anôtônê lêŋ êmasaŋ ŋamalacnêŋ biŋŋa, tec sêsôm tauŋ nêŋ lêŋ ma sêsô Anôtônê lêŋ êmasaŋ êsêacnêŋ biŋŋa ŋalabu atom. ⁴ ŋam gebe Biŋsu mêŋgêjac pep gêdêŋ Kilisi, gebe Anôtô taugenŋ tec êmasaŋ lau, taŋ sêkêŋ gêwiŋ naŋ, nêŋ biŋ.

Anôtô gebe ênam ŋamalac samob kêsi

⁵ Mose keto gebe biŋsu kêtôm gebe êmasaŋ ŋamalacnêŋ biŋ êndêŋ Anôtô ma kêsôm gebe “Ŋac taŋ êŋgôm ŋanô êsa naŋ, oc êŋgôŋ mata jali.” ⁶ Mago ŋac, taŋ Anôtô kêmasaŋ ênê biŋ naŋ, kêtû kêkêŋ gêwiŋŋa naŋ, êsôm ênêc nê ŋalêlômgeŋ gebe “Asa oc êpi undambê ana,” nec atom. Biŋ tonan ŋam gebe êkôc Kilisi êsêp nom êmêŋ. ⁷ Me êsôm tonec gebe “Asa oc asêp lamboam êna,” nec atom. Biŋ tonan ŋam gebe êkôc Kilisi aŋga ŋacmatênêŋ êpi êmêŋ. ⁸ Biŋ tau amboac tonec gebe “Anôtônê biŋ wacgêc aôm ŋagala, gêc aôm awamsuŋ to nêŋ ŋalêlôm.” Biŋ takêŋ gêwiŋŋa tau tonan, tec tajam mêtê kêpi. ⁹ Embe awamsuŋ ôsôm Jesu lasê gebe eŋ Apômtau, ma embe nêŋ ŋalêlôm ôkêŋ êwiŋ gebe Anôtô gêŋu eŋ sa aŋga ŋacmatênêŋ, naŋ Anôtô oc ênam aôm kêsi. ¹⁰ Embe nêŋ ŋalêlôm takêŋ êwiŋ, go Anôtô êmasaŋ aêacnêŋ biŋ e êlic aêac tatu lau gêdêŋ. Embe awenŋsuŋ tasôm biŋ lasê, go Anôtô ênam aêac kêsi. ¹¹ Teto biŋ gêc gebe “Ŋac taŋ kêkêŋ gêwiŋ eŋ naŋ, oc ênaŋa atom.” ¹² Juda to lau samuc têtôm tauŋgeŋ. Êsêac samob nêŋ Apômtau tageŋ. Eŋ ŋac tolêlôm kêtôm gebe êmoasiŋ lau samob, naŋ awenŋ gêjac eŋ naŋ, ¹³ gebe “Apômtau ênam lau samob, taŋ awenŋ ênac ênê ŋaê naŋ kêsi.”

¹⁴ Lau embe sêkêŋ êwiŋ ŋac tau atom, oc awenŋ ênac eŋ amboac ondod. Embe sêŋô ênê biŋ atom, oc sêkêŋ êwiŋ amboac ondod. Embe sênam mêtê êsêac atom, ma oc sêŋô amboac ondod. ¹⁵ Ma Anôtô embe êsakiŋ jaenŋwaga atom, oc sênam mêtê amboac ondod. Kêtôm teto gêc gebe “Op,

lau tanj sêsôm ñawae ñajam lasê nan, enkainj ñakicsêa ñajamanô.” ¹⁶ Mago samob sêñô ñawae ñajam tau ma sêkôc sa atom gebe Jesaia kêsôm gebe “O Apômtau, asa kêkêñ gêwiñ jaen, tanj aêac akêñ nan.” ¹⁷ Amboac tonanj takêñ gêwiñ ñam kêsêp tanjô jaen. Tanjô jaen ñam kêsêp sêsôm Kilisinê binj lasê.

¹⁸ Ma gabe jatu kênac gebe Êsêac sêñô ñawae ñajam atom me. Masi, sêñôgac, gebe teto gêc gebe

“Awenj ñaonda kêsa gêjam nom ñagamêñ samob auc, ma êsêacnêñ binj gelom-gelom e gêdêñ nom ñamadinj.”

¹⁹ Jatu kênac êtiam gebe Israel oc sêjala me masi. Sêjalagac. Andanjenj Mose kêsôm gebe

“Aê jakêñ amac anam lêmuñ êsêac, tanj têtû laum tenj atom tagen, ma janjôm amac têtmac êmbôli auc êndêñ lau-kauc-masiwaga nanj.”

²⁰ Ma Jesaia kêsôm gêc awêgenj gebe

“Lau tanj sêsôm aê atom nanj, têtap aê sa, ma gaoc tauc lasê gêdêñ êsêac, tanj têtû kênac aê atom nanj.”

²¹ Go kêsôm tonec kêpi Israel gebe “Gajac kajo lau tanjenpêc to awenj olaboa kêtôm bêcgenj elêmê.”

11

Anôtô taê walô lau Israel

¹ Ma galoc jatu kênac acgom gebe Anôtô oc kêtiñ nê lau su me masi. Masigoc, amboac tonanj atom. Aê tauc nec Israel tenj anja Abrahamnê ñawê ma Benjaminnê gôlôac. ² Anôtô kêtiñ nê lau, tanj kêjaliñ êsêac sa kwananjenj nanj, su atom. Amac ajala binj, tanj teto kêpi Elia nanj, me masi. Enj gêbu Israel gêdêñ Anôtô ma kêsôm gebe ³ “O Apômtau, êsêac sêjac nêmm propete êndu ma sesenj aômnêmm altar su e gêjac aê taucgenj sa, ma galoc dêdib aê sêmoa sebe sênac aê êndu amboac tonanjenj.” ⁴ Ma Anôtônê binj ondod gêjô Elia awa. Binj tonec gebe “Aê kajaliñ ñoc lau 7,000 sa tec sêmoa, lau tonanj sêpônj aenjud gêdêñ Bal atom.” ⁵ Ma têtmm galocña ñabinj kêtôm tonanj. Lau ñagêdô gacgenj sêmoa, nanj kêtôm Anôtô kêjaliñ êsêac sa kêtû nê taê walô êsêacña. ⁶ Anôtô embe taê walô êsêac, go nêñ kolenj ênam êsêac sa êtiam atom. Kolenj embe ênam êsêac sa, go ênê moasiñ tau êtu moasiñ ñanô atom.

⁷ Ma galoc amboac ondod. Gêñ tanj Israel sêsôm nanj, têtap sa atom. Lau tanj Anôtô kêjaliñ êsêac sa nanj, taunjenj tec têtap sa, ma êsêac ñagêdô nêñ ñalêlôm ñajana kêsa. ⁸ Kêtôm binj, tanj teto gêc nanj gebe

“Anôtô gêgôm êsêacnêñ kauc ñawapac kêsa e matenjanô sêlic gêñ atom to tanjnsunj sêñô binj atom, tec sêmoa ñapanj e mênjgêdêñ galoc.”

⁹ Ma Dawid kêsôm gebe

“Êsêacnêñ moasiñ sêniñña êtu nêñ lakô to nêñ uc ma êtu nêñ lip ênac êsêacña to nêñ ñagêjô sec.

¹⁰ Ôkêñ êsêac matenjanô êtu kanuc e sêlic gamêñ atom, ma dêmôênjtêkwa êwa lip endenj tônjenj.”

Anôtô gêjam lau samuc kêsi

¹¹ Amboac tonanj jatu kênac acgom. Êsêac dêdinj enkainj gebe sêu taunj sênañña me. Masigoc, amboac tonanj atom. Êsêac sêgêli binj, tec kêtû moasiñ gêjam lau samuc kêsi. Binj tonanj epenj lau Israel nêñ ñalêlôm e

sênam lêmuj lau samuc. ¹² Êsêac sêgêli biñ, tec kêtú moasiñ gêdêñ lau nomña samob, ma êsêac têtôm Anôtônê mêtê atom, tec kêtú moasiñ gêdêñ lau samuc. Ma embe êsêac tomalageñ sêmansañ Anôtônê biñ, oc moasiñ êlêlêc su nêñgeñ êndêñ ñamalac samob.

¹³ Aê jasôm ñoc biñ êndêñ amac lau samuc gebe Aê tec katu lau samuc nêñ jaenwaga ma jalambij ñoc sakin tonañ gebe ñajamanô. ¹⁴ Aê taêc kêka gebe jakêñ ñoc lau sênam lêmuj amac e janam esêacnêñ ñagêdô kêsi. ¹⁵ Anôtô kêtij êsêac su, tec gê wama ñamalac nomña samob. Ma Anôtô embe êkôc êsêac sa, oc êtôm ñacmatê sêndi sa sêmoa materj jali. ¹⁶ Embe tapac polom ma takêñ polom ñamataña êndêñ Anôtô, go polom samucgeñ êtu ênê amboac tonañ. Ma embe ka ñawakac êtu Anôtônê, go ka ñalaka êtu ênê amboac tonañ.

¹⁷ Katêkwianô ñalaka ñagêdô Anôtô kêsapu su ma jakêkôc katêkwibôm ñalaka jagêjam jaba. Amac lau samuc atôm katêkwibôm ñalaka tec galoc awê kainj ñalêsi, tanj katêkwianô ñawakac kêkêñ nanj. ¹⁸ Amboac tonañ otoc taôm sa êndêñ ñalaka, tanj sêsapu su nanj atom. Embe otoc taôm sa, go taêm ênam taôm gebe aôm gôlôm ñawakac atom, ñawakac gêlôm aôm.

¹⁹ Moae ôsôm gebe “Sêsapu ñalaka tônê su gebe sênam jaba aê jajô.” ²⁰ Bijñanô, êsêac sêkêñ gêwiñ atom, tec sêsapu êsêac su. Ma aôm kôkêñ gêwiñ, tec kôkô êsêac malenj. Amboac tonañ taêm ênam biñ otoc taôm saña atom, ôtêc taôm. ²¹ Anôtô embe taê labu ka tau ñalaka atom, oc taê labu aôm atom amboac tonañgeñ. ²² Amboac tonañ matam êsap Anôtônê moasiñ to nê ñajaña. Êsêac tanj têtú sec nanj, têtap ñajaña sa. Mago aôm kôtap moasiñ sa. Embe ômoa ênê moasiñ ñalêlôm, oc êmoasiñ aôm. Embe masi, oc êsapu aôm su amboac tonañ. ²³ Ma lau Israel embe sêwi nêñ sêkêñ gêwiñ atomña sinj, Anôtô oc êkêñ êsêac nasêkô malenj tau êtiam. ²⁴ Amac lau samuc atôm katêkwibôm ñalaka, tanj sêsapu su ma sêjam jaba amac api katêkwianô, nanj kêtú amacnêm ñamôkê kwanañgeñ atom. Ma Anôtô embe êkêñ katêkwianô tau ñalaka tonañ, tanj kêsapu su nanj, sêmu sêndêñ tauñ ñamôkê, oc êñgôm ñagaô êlêlêc.

Anôtô taê walô lau samob

²⁵ O lasitêwaac, aê gabe amac anam kauc biñ ñalêlômña tonec atom, gebe akêli taôm êtu taôm nêñ kaucña atom. Bij amboac tonec gebe Israelnêñ ñagêdo nêñ ñalêlôm ñajaña kêsa ênêc e lau samuc samob tomalageñ sêsô Anôtônê gamêñ sêna su acgom, ²⁶ go Anôtô ênam Israel samob kêsi amboac tonañ, kêtôm teto gêc gebe

“Kêsiwaga oc mênêsa anja Sion
ma ênam Jakobnê geo ôkwi.

²⁷ Êndêñ tanj jakôc êsêacnêñ sec su nanj,
jamoatiñ ñoc poac tonec êndêñ êsêac.”

²⁸ Lau Israel sêkôc ñawae ñajam sa atom, tec têtú Anôtônê ñacjo kêtú amacña. Mago Anôtô kêjaliñ êsêac sa su, tec têtú ênê lau têtac gêwiñ êsêacña kêtú abenija. ²⁹ Bij tonec kêtú têtú gebe Anôtô ênam nê moasiñ to kalem ôkwi atom. ³⁰ Gêmungeñ amac lau samuc tanjêpêc gêdêñ Anôtô, ma galoc lau Israel nêñ tanjêpêc tec kêkêñ Anôtô taê walô amac. ³¹ Êsêac amboac tonañ. Galoc êsêac tanjêpêc kêtú Anôtô taê walô amacña ma êsêacnêñ tanjêpêc oc êkêñ Anôtô taê walô êsêac ôwiñ amboac tonañgeñ, ³² gebe Anôtô kêkêñ tanjêpêc kêkônij ñamalac samob têtú, gebe taê walô êsêac samobña.

³³ Ojae, Anôtô enj ñac moasinj tolêlôm-tolêlôm-goc. Kauc mêtêña to kauc êjala gêñña ñamsêga enjoc. Asa oc êwa ênê mêtôc ñam sa, ma asa oc êkip ênê lêñ ñam sa.

³⁴ “Asa kêjala Apômtaunê taê gêjam ma asa kêtû ênê ñac-êwa-binj-sawaga.

³⁵ Me asa kêkêñ gêñ tej gêdêñ enj kwananjen, tec galoc gebe êkôc nê gêñ ñagêjô.”

³⁶ Eñ kêkêñ to kêpuc gêñ samob tônia gêmoa ma gêñ samob tonan ñai kepen enjen. Ñawasi êndên enj enden tôniajen. Binjanô.

12

Tasa nêñ lêñ toKillsigenj

¹ O lasitêwaac, aê jalêñ binj amac êtu Anôtônê taê walônia gebe akêñ ôlim êtu da mata jali to dabunj êndên Anôtô naêlic ênac mataanô ñajam. Amacnêm sakinj tokauc ñajam tau tonan. ² Asa nêñ lêñ atôm lau nom tonecña nêñ atom. Anam taôm ôkwi e nêñ ñalêlôm êtu wakuc gebe nêñ kauc êsa êpi Anôtônê binj, tanj gebe êngôm ñanô êsanja nan, e ajala gêñ ñajam to gêñ, tanj gêjac Anôtô mataanô ñajamña nan, ma gêñ tanj Anôtô gêjac dabinj.

³ Anôtô kêkêñ moasinj gêdêñ aê, tec jasôm êndên amac samob êndên-êndênjenj gebe Akêli taôm êlêlêc su atom. Taêm ênam nêñ gêñ ñañênjenj êtôm nêñ akêñ gêwinj ñadôn, tanj Anôtô gêjac sam gêdêñ amac gêdên-gêdênjenj nan. ⁴ Aêac ôlinj ñagêñlêlôm taêsam gêc kêtômgenj ma ôlinj ñagêñ tonan samob sêwê kainj kôm gêdên-gêdênjenj nan. ⁵ Ma aêac amboac tonan. Aêac lau taêsam, mago Kilisi gêbinj aêac tônia tatu ôli tagen, mago ôli tagen tau ñagêñlêlôm gêdên-gêdênjenj. ⁶ Anôtô kêmoasinj aêae ña moasinj tokainj-tokainj. Embe tatap moasinj daoc binj lasêña sa, go tanam kôm tau êtôm nêñ takêñ gêwinj ñadôn. ⁷ Embe tatap moasinj sakinjña sa, go tanam sakinj. Embe tatap moasinj tandôn lauña sa, go tandôn lau. ⁸ Ñac tej embe êlêñ binj lau, go êngôm ñapep. Tej embe êkêñ to ênac sam gêñ êndên lau, go êngôm tonê ñalêlôm makenjen. Tej embe êtu gejobwaga, go ejop nê gêñ topalêjen. Tej embe taê wald lau, go êngôm totêtac wapigenj.

Lau bunja nêñ lêñ ñagôlinj

⁹ Têmtac êwinj taôm totêmtac makenjen. Akêñ kisa êndên sec ma asap ñajam tônia. ¹⁰ Têmtac êwinj taôm lasitêwanja êmbinj amac tônia ma atoc taôm sa êjô taugen. ¹¹ Anam nêñ kôm samob ñadôb, anam tokam-tokam atom. Ñalau êkac amac ñanôgenj, ec anam sakinj êndên Apômtau. ¹² Akêñ matem to têmtac ñajamgenj. Aôc gêñwapac totêmtac êpa sugen, ma atenj mec ansinj sugen. ¹³ Anôtônê lau embe sêpô lêna taun, go anam êsêac sa. Angôm ja lau topalêjen.

¹⁴ Anam mec lau, tanj sêjanda amac nan, apuc boa êsêac atom, anam mecgenj. ¹⁵ Têmtac ñajam awinj lau, tanj têtac ñajam nan, ma atanj awinj lau, tanj têtanj nan. ¹⁶ Taêm ênam nêñ gêñ êpi tagen awinj taôm ñajamgenj. Taêm ênam gêñ towaegenj atom, ansunj taôm êndên lau ñaôma êwinj. Akêli taôm êtu nêñ kaucña atom. ¹⁷ Akêñ sec êjô sec atom. Gêñ tanj ñamalac samob sêlic ñajam nan, taêm ênam ñapep. ¹⁸ Amac taôm ênsaê, embe alic êtôm, go amoa awinj lau samob tobijnmalôgenj. ¹⁹ O lauace, taôm akac kamocgôc atom. Alinj su êndên Anôtônê têtac ñandanj êna êtôm teto gêc gebe “Aê oc jakac kamocgôc to jakêñ ñagêjô. Apômtaunê binj tau tonan.” ²⁰ Mago

“embe mo êjô nê m sonjo-sonjo, nanj ôkêj enj êni j ma embe bu êjô enj, nanj ôkêj enj ênôm. Ôngôm amboac tonanj, ec enj maja sinj tagenj.” ²¹ Sec êku aôm tulu atom, ôkêj njajam êku sec tulu.

13

Tanjem wamu endenj gôlinjwaga

¹ Lau samob sêsô nêj gôlinjwaga njalabu, gebe gôlinjwaga taunj sêkêj taunj atom, Anôtô kêkêj êsêac. Anôtô kêt u gôlinjwaga, tanj sêmoa nanj, nêj njamôkê. ² Amboac tonanj njac tenj embe enjenj gôlinjwaganêj binj, oc êkô Anôtônê njagôlinj auc. Ma êsêac, tanj sêkô njagôlinj auc nanj, têtap Anôtônê mêtôc sa. ³ Lau tanj sêsa nêj lêj njajam nanj, têtêc gôlinjwaga atom, lau tanj sêgôm sec nanjenj, tec oc têtêc. Aôm embe têtmtac êwi j gebe ôtêc gôlinjwaga atom, nanj ôngôm nê m gêj njajamgenj, go gôlinjwaga awa êôc aôm. ⁴ Njac tau kêt u Anôtônê sakinjwaga, gebe ejop aôm ômoa njajamnja. Embe ôngôm sec, oc ôtêc taôm, gebe enj gêôc nê sinj njadmagenj atom. Enj kêt u Anôtônê sakinjwaga ma gêgôm ênê têtac njandanj njanô kêsa kêpi njac, tanj gêgôm sec nanj. ⁵ Amboac tonanj asô gôlinjwaga njalabumanj, tagenj asô njalabu êtu atêc Anôtônê têtac njandanjnjagenj atom, asô njalabu êtu nê m njalêlôm êkac amacnja êwi j. ⁶ Kêt u tonanjnja akêj takis êndêj gôlinjwaga gebe sêjam kôm tonanj tec têt u Anôtônê sakinjwaga. ⁷ Launêj tôp, tanj gêc amacnja nanj anac. Akêj takis êndêj njac takisnja to anam ôli gôlinjwaganêj takis njagêdô amboac tonanj. Asô nê m laumata njalabu to atoc lau towaenj sa.

Binj têtac gêwi j launja

⁸ Ajop taôm gebe angôm tôp atom. Tôp tagenj tonec ênêc amacnja gebe akêj têtmtac gêwi j elom tau. Njac tanj têtac gêwi j nê lau jabanj enj nanj, gêgôm binjsu njanô kêsa. ⁹ Binjsu tonec njai gebe “Ôngôm gêj mockainjo to mockainjja atom, ônac njamalac ênd u atom, ônac genjenj atom, matam katu gêj atom,” to binjsu njalô njagêdô samob, nanj njalô tonec kêkatorj sa gebe “Têtmtac êwi j nê m lau wacbanj aôm amboac têtmtac gêwi j taôm.” ¹⁰ Njac tanj têtac gêwi j nê lau jabanj enjja nanj, êngôm êsêac sec atom. Amboac tonanj embe têtac gêwi j lau, go danjgôm binjsu samob njanô êsa.

Kilisinê bec kêdabinj

¹¹ Angôm genj tonanj gebe ajala noc taugac. Aêc bêc kêtôm, galoc noc andi saña mênkêsagac. Gêdêj tanj takôc takêj gêwi j sa nanj, Anôtônê moasinj ênam aêac kêsinya gêc njasawa ec bali j mago galoc mênkêdabinjgac. ¹² Gêbêcauc gêbacnê ma gelejmatagac. Amboac tonanj takwalec kolenj njakesecnja su ma daja laukasap njawêja sa. ¹³ Aêac tasa nêj lêj njapep amboac lau, tanj sêsêlêj gêdêj ocsalôgenj nanj. Tani j lasambo a atom to tanôm anaboa atom, danjgôm gêj mockainjo to mockainjja atom ma matenj danjgucboa atom, takêj kisa êndêj lau to tanam lêmu j êsêacboa atom. ¹⁴ Asô Apômtau Jesu Kilisi sa êtu nê m njakwê ma amoasinj ôlim njapep, tagenj ajop taôm êndêj têtmtac njakalac.

14

Amêtôc lasitêwai atom

¹ Njac tenj embe êkêj êwi j lêna-lêna, nanj akôc enj sa êwi j amac, mago alênsônj enj njabinj tokainj-tokainj atom. ² Njac tanj kêkêj gêwi j njajanja nanj, tec genj gwada to gêj samob. Tagenj njac, tanj kêkêj gêwi j lêna-lêna nanj, genj genj gagagenj. ³ Njac tanj genj gwada nanj, êmbu njac, tanj gedec gwada nanj

atom. Ma ñac, tañ geñ gêñ gagagen nan, êmêtôc ñac, tañ geñ gêñ ñagêdô samob nan atom, gebe Anôtô kékôc en sêñac. ⁴ Aôm asa, tec gobe ômêtôc ñac ten nê sakinwaganê biñ. En tau nê Natau oc êjac en sa êkô, me êkên en êku sa. En oc êkô gebe ênê Natau ñajana gêmoa, tec oc êjac en sa êkôgen.

⁵ Ñac ten ketoc bêc ten sa kêlêlêc ñagêdô su, ma ñac ten ketoc bêc samob sa kêtôm taugen. Agêc lulugen sêkên êwiñ nêñ biñ tau ma sêsap tôniañ.

⁶ Ñac tañ ketoc bêc ñagêdô sa nan, gêgôm kêtú Apômtau ña, ma ñac, tañ geñ gêñ ñagêdô samob nan, gêgôm kêtú Apômtauña, gebe gêjam danje gêdên Anôtô gêwiñ. Ma ñac, tañ geñ gêñ ñagêdô samob atom nan, geñ gêñ atom kêtú Apômtauña ma gêjam danje Anôtô, ⁷ gebe aêacnêñ ten gêmoa mata jali kêtú tauñagen atom, ma ten gêmac êndu kêtú tauña atom amboac tonanjen. ⁸ Aêac embe tamoa maten jali, go tamoa êtu Apômtauña, ma embe tamac êndu, go tamac êndu êtu Apômtauña. Amboac tonan tamoa maten jali me tamac êndu, oc tatu Apômtaunê gêñgen. ⁹ Kêtú biñ amboac tonanña Kilisi gêmac êndu to gêmoa mata jali gebe êtu ñacmatê to lau maten jali nêñ Apômtau.

¹⁰ Aôm kômêtôc lasimnê biñ kêtú asagenña. Ma aôm ten tonec gôbu lasim kêtú asagenña, gebe aêac samob oc takô Anôtônê lêpôn ñanêmña, ¹¹ êtôm teto gêc gebe

“Apômtau kêsôm gebe Aê tec gêñgôn matoc jali biññanô.

Amboac tonan ñamalac samob sêpôn aenñduc êndên aê, ma awen samob êôc aê Anôtô.”

¹² Amboac tonan aêac samob tonec oc dawa tauñ nêñ lêñ ñam sa êndênêndênjen êndên Anôtô.

Talênsôn lasitêwai atom

¹³ Amboac tonan tamêtôc lasitêwai êtiam atom, ma asôm êtu tônia gebe êlênsôn to atim nêñ lasitêwai êtiam atom amboac tonanjen. ¹⁴ Apômtau Jesu gêbiñ aê tônia, tec galic ma kajala kêtú tônia gebe gêñ tonan ñai samob ñaten tau sec atom. Ma ñac ten embe taê ênam gêñ ten gebe sec, oc êtu sec êndên en. ¹⁵ Aôm embe ôniñ gêñ, tañ êlênsôn lasimnê ñalêlôm nan, oc ôsa nêñ lêñ totêmtac gêwiñjen êtiam atom. Kilisi gêmac êndu kêtú lasimña, tec onsen en su ña nêñ gêñ taniñña atom. ¹⁶ Amboac tonan ajop nêñ gêñ ñajam gebe lau sêsôm biñ alôb-alôb êpi atom. ¹⁷ Anôtônê gamêñ ñam kêsêp sêniñ to sênôm gêñña atom. Ñam tau tonec gebe Nalau Dabun kékên biñgêdên to biñmalô ma têntac ñajam mêngejam auc. ¹⁸ Ñac tañ ênam sakin Kilisi ña lêñ amboac tonan nan, ênac Anôtô mataanô ñajam to ñamalac tetoc en sa. ¹⁹ Amboac tonan tapen biñ, tañ êmboa biñmalô sa to biñ, tañ ênam aêac sa gebe tapuc lasitêwai tônia. ²⁰ Onsen Anôtônê kôm su ña gêñ taniñña atom. Gêñ samob ñajamjen, mago nêñ gêñ taniñña embe êlênsôn ñac ten nê ñalêlôm, nan ôwi sin ma ôlic amboac gêñ sec. ²¹ Lasim embe êlic aôm ôniñ bôc me ônom wain me gêñ ten e êlênsôn ênê ñalêlôm nan, ondec ênêcña, go ñajam. ²² Biñ tañ aôm kôkên gêwiñ nan, ênêc aôm to Anôtôñagen. Aê aoc êôc ñac, tañ kêsâê nê lêñ e gêlic kêtôm ma kêsâ lêñ tau tonê ñalêlôm makenjen. ²³ Mago ñac ten embe êniñ gêñ totêtac lulugen, oc Anôtô êmêtôc en, gebe gêgôm gêñ tau tonê kékên gêwiñjen atom. Gêñ samob, tañ ñam jakêsêp takên gêwiñ atom nan tau sec.

15

Tamoasin tauñjen atom, tamoasin lau menban aêacña êwiñ

1 Kôm tenj gêjac aêac lau, tanj takêj gêwiñ njaña nanj, nawae gebe tamoasiñ taunjen atom, daóc lau palê-palê nêj gêñwapac dawinmanj. 2 Aêac samob êndênj-êndênjenj tamoasiñ lau mênbanj aêac gebe damboa êsêac sa e sêmoa njajam, 3 gebe Kilisi kêmoasiñ tau atom amboac tonanjenj, kêtôm teto gêc gebe “Lau tanj sêmbu aôm nanj, nêj binj sêmbuña mênkêpi aêgenj.” 4 Binj samob, tanj gêmunjenj teto nanj, teto gebe êndônj aêacña, gebe daóc gêñwapac totêntac épa sugenj ma binj, tanj teto gêc nanj, êpuc aêac tôj e êkêj aêac takêj materj Anôtô. 5 Anôtô tanj kêpuc amac tôj aóc gêñwapac totêmtac kêpa sugenj ma amoa totêmtac malôgenj nanj, êkêj amac taêm ênam nê m binj êpi tagenj andanꝓuc Kilisi Jesu nê Iênjenj, 6 gebe amac samob têtmtac tagenj atoc aêacnênj Apômtau Jesu Kilisi Tama Anôtô sa ña awem tagenj.

Nawae njajam gêjac lau Juda to lau samuc nawae kêtômgenj

7 Amboac tonanjenj akôc taôm sa êtôm Kilisi tau kékôc amac sa, gebe anꝓôm Anôtônê nawasi êsa. 8 Aê jasôm ñoc binj tonec gebe Kilisi gêmênj kêtú lau Juda nêj sakiñwaga gebe êwaka Anôtô sa, gebe enj ñac binjñanôña ma êñgôm binj, tanj Anôtô gêjac mata gédênj êsêac abenji nanj, êtu anô. 9 Ma enj gêmênj kêtú sakiñwaga gebe lau samuc tetoc Anôtô sa êtu taê walô êsêacña. Kêtôm teto gêc gebe

“Amboac tonanjenj aê aoc êóc aôm jamoa lau samuc ñalêlôm,
ma janꝓa wê êpi nê m ñaê.”

10 Ma kêsôm binj tenj gêwiñ gebe

“Amac lau samuc têtmtac njajam êsa awinjenj ênê lau.”

11 Ma binj tenj gêc gebe

“Amac lau samuc samob alambinjenj Apômtau,
ma tentenlatu samob sêlanem enj.”

12 Ma Jesaia kêsôm nê binj tonec gebe

“Isainê ñawakac oc êlêc sa,
ma ñac, tanj mênêsa nanj, oc ênam gôlinjenj lau samuc,
ma lau samuc oc sêkênj materj enj.”

13 Anôtô tanj kêtú aêac takêj materj ñamôkê nanj, êkêj amac akêj êwiñ njaña e têtmtac njajam to binjmalô ênam amac auc samucgenj, gebe Njalau Dabuñ êpuc amac tôj ma akêj matem anac ñawaejenj.

Paulu têtac njajam kêtú nê kôm jaenwagaña

14 O ñoc lasitêwaac, aê kajaJa kêtú tôj gebe gabêjam gêjam nê m ñalêlôm auc ma ajala gêj samob tomalagenjenj ma atôm gebe alênjenj binj taôm ñanênjenjenj.

15 Mago kato binj tonanjenj ñalô ñagédô ec njaña gédênjenj amac, gebe japuc nê m ñalêlôm tôj taêm ênam binj tau êtiam. Aê kato ñalô tau gebe Anôtô kékênjenj moasiñ gédênjenj aê, 16 ma kékênjenj aê katu Kilisi Jesu nê sakiñwaga gebe janam kôm êpi lau samuc amboac dabuñwaga tenj, tanj gêjam Anôtônê nawae njajam ñasakiñ dabuñ gebe Njalau Dabuñ êkalem lau samuc têtú Anôtônê gêj e têtú da dabuñ ênac Anôtô mataanô njajamña. 17 Kilisi Jesu gêbinjenj aê tôj, tec ôlic kêpi kêtú kômña gebe gajam kêtú Anôtôña. 18 Aê katêc tauc, tec jasôm binj tenjenj atom, binj tagenjenj, tanj Kilisi kékênjenj gebe janꝓôm e lau samuc tanjenjenj wamu Anôtô nanjenj. Aê gajam kôm tau ña binjenj to lênjenj. 19 Kilisi kékênjenj ñaclai gédênjenj aê, tec gagôm gêñtalô to gêñsêga, ma Njalau Dabuñ kékênjenj ñaclai gédênjenj aê amboac tonanjenj, tec gajam mêtê Kilisinê nawae njajam tomalagenjenj gajac manꝓa Jerusalem ma gajam e gaô lasê lluriki. 20 Aê têtac gêwiñjenj gebe jasôm

ɲawae ɲajam lasê êndêɲ lau taɲɲɛsuɲ samuc Kilisinê ɲaêɲa. Aê gabe jau ɲoc dembonj ênsac lau tenj nêɲ alê mata atom. ²¹ Kêtom teto gêc gebe “Lau taɲ sêɲô enj ɲawae atom naɲ, oc sêlic enj, ma lau taɲɲɛsuɲ samuc naɲ, oc sêjala enj.”

Paulu gebe êna Rom

²² Kôm tonanj kêkô aê auc ɲapanj, tec gadêɲ amac gêwac atom. ²³ Kêtom jalagenj gajam aoc su gabe jandêɲ amac jawac, ma galoc gajac dabinj ɲoc kôm anjga gamêɲ tonec sugac. ²⁴ Amboac tonanj taêc kêka gebe jalic amac êndêɲ wacjasa amacnêm gamêɲ êndêɲ taɲ gabe jana Spania naɲ. Aê jatu samuc amac ɲasawa dambê su acgom, go jakêɲ matoc gebe akêɲ aê jana gamêɲ ônê. ²⁵ Galoc tonecgenj aê kasêlêɲ kaperj Jerusalem gebe najanam sakinj Anôtônê lau anjga tônê. ²⁶ Gôlôac dabuɲ Makedonia to Akaiarja sêmasanj kêtου tônj gebe sêkêɲ da ênam Anôtônê lau anjga Jerusalem nêɲ lau ɲalêlôm sawa sa. ²⁷ Êsêac tauɲ sêmasanj kêtου tônj ma sêgôm jagêdêɲ gebe lau Jerusalemja nêɲ tôp gêc êsêacɲa, gebe lau samuc sêwê kainj lau Jerusalemja nêɲ moasinj ɲalêlômɲa, tec gêjac lau samuc ɲawae gebe sênam lau Jerusalem ɲa sa ɲa moasinj oliɲja. ²⁸ Aê jakêɲ ɲanô, taɲ êsêac sejonj sa naɲ, êsêp lau Jerusalemja lemenj to janac dabinj kôm tau su acgom, go jandi jasa nêm gamêɲɲagenj jana Spania. ²⁹ Aê kajalagac, embe jandêɲ amac jawac, oc jawac to Kilisinê mec tolêlôm-tolêlôm.

³⁰ O lasitêwaac, aê jatenj amac êtu aêacnêɲ Apômtau Jesu Kilisi to êtu ɲalau Dabuɲ nê têtac gêwiɲ aêacɲa, gebe anac sinj awiɲ aê ma atenj mec êndêɲ Anôtô êtu aêɲa. ³¹ Atenj gebe ênam aê kêsi êndêɲ lau sêkêɲ-gêwiɲatomwaga, taɲ semoa Judaia naɲ, to Anôtônê lau sêlic ɲoc sakinj, taɲ janam anjga Jerusalem naɲ, ênac matenjanô ɲajam. ³² Go Anôtô embe êlôc sa, go jandêɲ amac jawac totêtac ɲajamgenj ma jasê aoc su janjgônj jawiɲ amac. ³³ Biɲmalô ɲamôkê Anôtô êwiɲ amac samob. Biɲjanô.

16

Paulu awa gêjac lau Romja

¹ Aê jakêɲ lasiɲio Poibe, taɲ gêjam sakinj gôlôac dabuɲ Kenjkearja gêmoa, nê ɲawae êndêɲ amac. ² Akôc enj sa êtom Anôtônê launêɲ mêtê êtu Apômtaunê ɲaêɲa. Enj embe êpô lêna tau êtu nê kôm me gêɲ tenjja, naɲ anam enj sa gebe awê tonanj gêjam lau taêsam sa ma gêjam aê sa gêwiɲ.

³ Aê aoc gêjac Priska agêc Akwila, taɲ sêjam Kilisi Jesu nê kôm sêwiɲ enj naɲ. ⁴ Êsêagêc tec sêjac môkê tauɲ kêtου aêɲa. Mago aê taucgenj gajam danje êsêagêc atom, gôlôac dabuɲ anjga lau samuc nêɲ samob sêjam danje êsêagêc sêwiɲ. ⁵ Aê aoc gêjac gôlôac dabuɲ, taɲ sêkac sa sêmoa agêcnêɲ andu naɲ, amboac tonanjenj. Aê aoc gêjac ɲoc ɲac Epainete. ɲac tau kêtου lau sêkêɲ gêwiɲ Kilisiɲa nêɲ ɲamêc anjga Asia ɲagamêɲ. ⁶ Aê aoc gêjac Maria. Enj gim tau su kêtου amacɲa. ⁷ Aê aoc gêjac Androniki agêc Junia. Êsêagêc Juda têtôm aê ma sêngônj kapoacwalô sêwiɲ aê. Aposolo sêjala êsêagêc kêtου tônj su, ma agêc têtου Kilisinê lau sêmuɲ aê. ⁸ Aê aoc gêjac ɲoc ɲac Ampliata, taɲ Apômtau gêbiɲ aêagêc tônj naɲ. ⁹ Aê aoc gêjac Urbana. Enj gêjam Kilisinê kôm gêwiɲ aêac. Ma aoc gêjac ɲoc ɲac Staku gêwiɲ. ¹⁰ Aê aoc gêjac Apele, taɲ kêsap Kllisi tônj ɲanjêɲgenj naɲ. Aê aoc gêjac Aristobulunê gôlôac. ¹¹ Aê aoc gêjac Herodion, taɲ aêagêcma ɲam tagenj. Aê aoc gêjac êsêac, taɲ Apômtau gêbiɲ êsêac tônj anjga Narikisinê gôlôac. ¹² Aê aoc gêjac

awêlagêc Trupaina agêc Truposa. Êsêagêc sim tauñ su kêtü Apômtaunja. Aê aoc gêjac Persida. Enj awê ñajam ma gim tau su ñanôgeñ kêtü Apômtaunja. ¹³ Aê aoc gêjac Rupu, tañ Apômtau kêjaliñ enj sa nañ, agêc enj têna, tañ kêtü aê tinoc gêwiñ nañ. ¹⁴ Aê aoc gêjac Asunkriti agêc Plagon ma Herme agêc Patroba ma Herma to lasitêwai, tañ sêmoa sêwiñ êsêac nañ. ¹⁵ Aê aoc gêjac Pilologo agêc Julia ma Nerea agêc luu ma Olumpa to Anôtônê lau samob, tañ sêmoa sêwiñ êsêac nañ. ¹⁶ Aê moalêc taôm to akôc taôm sa êtôm Anôtônê launêñ mêtê. Kilisinê gólôac samob awenj gêjac amac.

¹⁷ O lasitêwaac, aê jalêñ biñ amac gebe Ajop taôm êndêñ êsêac, tañ sêwa gólôac êkôc to sêlênsôn biñ takêñ gêwiñña, tañ amac anô to akôc sa nañ. Anjamiñ taôm êndêñ êsêac. ¹⁸ Lau tonañ ñai sêjam sakinj aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi atom, sêjam sakinj tauñ têtacwalôgeñ. Êsêac sêsôm biñ malô-malô to biñ ñalêsi ñajam ma sêsau lau, tañ sêmoa totêntac makengeñ ma taêñ gêjam biñ sec teñ atom nañ, nêñ ñalêlôm. ¹⁹ Amac tañem wamu Anôtônê biñ ñawae kêsa gêjam gamêñ samob auc su, tec aê têtac ñajam kêtü amacña. Aê gabe nêñ kauc êsa êpi geñ ñajam to anac jaê gêñ sec, ²⁰ Aêacnêñ biñmalô ñamôkê Anôtô êkêñ Sadañ êso emkainj ñalabu ma ênac enj popoc seben. Aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê moasinj êndêñ amac.

²¹ Timote tañ gêjam kôm gêwiñ aê nañ, awa gêjac amac. Ma Luki agêc Jason ma Sosipatra, tañ aêacma ñam kêsêp tagenj nañ, awenj gêjac amac amboac tonanjenj. ²² Ñac kêlêpêwaga aê, Terti, Apômtau gêbiñ aê tôn, tec aoc gêjac amac. ²³ Ñai tañ gejob aê to kékêñ nê andu kêtü gólôac dabun nêñ gamêñ sêkac saña nañ, awa gêjac amac. Erasta tañ gejob malac tau ñakanom nañ, agêc aêac lasinji Kwartta awenj gêjac amac amboac tonañ. ²⁴ [Aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê moasinj êndêñ amac samob. Biññanô.]

Paulu keteñ mec lambiñña

²⁵ Ñawasi êndêñ Anôtô. Enj kêtôm gebe êngôm amac akêñ êwiñ ñajana êtôm ñawae ñajam, tañ kakêñ gêdêñ amac nañ, to êtôm Jesu Kilisi nê jaenj ma êtôm biñ, tañ kêsiñ tau totêm-totêm gêc lêlômgeñ e galoc geoc tau lasê nañ. ²⁶ Ma galoc biñ tau kêtü awê gebe Anôtô, tañ gêmua teñgeñ nañ, kêjatu propete gebe teto biñ tau e lau samuc samob sêñô to sêjala ma sêkêñ êwiñ to tañenj wamu biñ tau.

²⁷ Anôtô tagenj, tañ taugenj gêwê kainj kauc samob tomôkêgeñ nañ, nê ñawasi ênêc teñgeñ ma teñgeñ êtu Jesu Kilisinja. Biññanô.

Paulunê papia n̄amataŋa gêdêŋ lau KORINTI

Paulunê papia n̄amataŋa gêdêŋ lau Korintŋa nec n̄ac tau keto biŋ, taŋ kêlênsôŋ lau buŋa e sêsa nêŋ lêŋ to sêkêŋ gêwiŋ kwalec naŋ. Biŋ amboac tonan̄ kêlênsôŋ gôlôac, taŋ Paulu kêwaka sa an̄ga malac Korint naŋ gêwiŋ. Gêdêŋ têm n̄ac tau gêmôa nê, Korint tonan̄ lau Helen nêŋ malac to sêcluj towae teŋ kêsa paŋ waŋ gamêŋ-gamêŋ n̄alêŋ, tec lau jaba toê-toê sêja sêmêŋ-sêja sêmêŋ n̄apaŋ, ma gagedô taêsam jasêŋgôŋ malac tau kêtû têlê. Lau Rom sêjaŋgo sugac, tec sêkêŋ kêtû gamêŋ Akaia n̄amalacsêga. Biŋ amboac tec kêlain̄ Korintwaganêŋ waen̄ kêtû tapa gêja gebe malacm têtulu geŋ sêjac n̄awae e têtû awa n̄atau. Lau mêtê tokauc êsêac, tec sêkwê nêŋ andu to sêmasaŋ nêŋ gêŋ n̄agêdo samob e n̄akatu n̄ajam êndu. Biŋ mockaiŋoŋa to sec ôliŋ n̄akalacga gêjam sêga an̄ga malac tau. Sêjam sakin̄ gêdêŋ anôtô jaba n̄anô lasê.

Biŋ taŋ kêkêŋ wapac Paulu tau ma gebe êkônin̄ eŋ taŋ naŋ, tonec gebe Gôlôac Korintga gêwa tau kêkôc-kêkêc. Lau buŋa têtû palê gêdêŋ sec ma sêmêtôc lau tobiŋ jageo, go biŋ lauo to gêc sênam taun̄ŋa ma semoa sêwiŋ taun̄ŋa to biŋ n̄alêl̄n̄m epeŋŋa ma Gôlôac Dabuŋ n̄agôliŋ to n̄anô an̄ga N̄alau Dabuŋ nê ma biŋ n̄acmatê dêndi saŋa. Paulu kêpuc biŋ tonan̄ n̄ai n̄am e kêkip sa tonan̄ogêŋ ma ketoc N̄awae N̄ajam kêmêtôc biŋlensôŋ tau n̄alêŋ.

An̄ga môkêlatu 13 eŋ kêwaka têntac êwiŋ taun̄ŋa sa gebe Anôtônê moasiŋ n̄ajamanô tau gedêŋ nê lau. Lau kêtôm nom n̄agamêŋgeŋ sêŋô biŋ tagen̄ tonan̄ kêtû tôn̄ êsêac e moae kêlêlêc buku tau n̄amin̄ n̄agêdô su.

Nadênaŋ

1. Paulu gêjac m nê biŋ 1:1-9
2. Gôlôac gêwa tau kêkôc 1:10-4:21
3. Awêlagôc n̄ac sênam taun̄ n̄apeŋŋa 5:1-7:40
4. Lau buŋa to lau samuc nêŋ biŋ 8:1-11:1
5. Lau buŋa sêlic nêŋ om nagôliŋ 11:2-14:40
6. Killsi gêdi sa gêjac kamoalêc lau buŋa dêndi saŋa 15:1-58
7. Sêkêŋ da gêjac lau buŋa Judaiaŋa n̄awae 16:1-4
8. Paulu tau nê biŋ n̄agêdô ma gêjac mata nê papia 16:5-24

Paulu gêjac m nê biŋ

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, taŋ Anôtô taê gêjam kwanangeŋ tec kêkalem aê naŋ, agêc lasic Sostene ² aêagêcma biŋ êndêŋ Anôtônê gôlôac amac, taŋ an̄gôŋ Korinti naŋ. Kilisi Jesu kêkêŋ amac atu Anôtônê lau awiŋ samob, taŋ awen̄ gêoc aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nê n̄aê kêtôm gamêŋ samobgeŋ. Eŋ kêtû aêac to êsêacnêŋ Apômtau.

³ Tameŋi Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêŋ moasiŋ to biŋmalô êndêŋ amac êwac.

Paulu gêjam dan̄ge gêdêŋ noc Anôtô

⁴ Aê gajam dan̄ge gêdêŋ n̄oc Anôtô kêtû amacŋa n̄apaŋ, gebe eŋ kêkêŋ Kilisi Jesu kejoŋ moasiŋ wackêmoasiŋ amac. ⁵ N̄ac tau tonan̄ kêkêŋ amac atu lau tolêlôm gêŋ samobŋa, atu lau tolêlôm biŋ tokauc samobŋa amboac tonan̄. ⁶ Tec n̄awae, taŋ gêwa Kilisi sa naŋ, kêtû tôn̄ amac sugac. ⁷ Ma amac, taŋ asaê aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi eoc tau lasêŋa naŋ, apô lêna ênê moasiŋ teŋ atom. ⁸ N̄ac tau tonan̄ oc êpuc amac tôn̄ atu lau n̄ajaŋa, ec

êtu n̄amu amoa n̄abin masigen e êndên aêacnên Apôm̄tau Jesu Kilisi nê bêc.
 9 Anôtô en̄ nac n̄ajên. En̄ kêkalem amac ma gêbin̄ amac tôn̄j tamin̄j Latu,
 aêacnên Apôm̄tau Jesu Kilisi.

Gôlôac gêwa tau kêkôc

10 O lasitêwaac, aê jalên bin̄ amac êtu aêacnên Apôm̄tau Jesu Kilisi nê
 n̄aên̄a gebe amac samob nêmb̄ bin̄ êpi tagen̄ ec awa taôm êkôc-êkôc atom.
 Kauc tagen̄ to nêmb̄ n̄alêlôm tagen̄ êkic amac tôn̄j. 11 O n̄oc lasitêwaac,
 Kloenê lau mên̄têdôn̄j gêdên̄ aê gebe bin̄ kisaŋa gêc amac n̄asawa. 12 Bin̄
 tau amboac tonec gebe Amac samob nêmb̄ bin̄ keso tau-keso tau amboac
 tonec gebe “Aê katu Paulune gên̄.” “Aê katu Apolonê gên̄.” “Aê katu
 Kepanê gên̄.” “Aê katu Kilisinê gên̄.” 13 Êsêac sêkac Kilisi kêkôc me.
 Êsêac sêjac Paulu kêpi kakesotau kêt̄u amacn̄a me. Êsêac sêsagu amac n̄a
 Paulunê n̄aê me. 14 Aê gajam dan̄ge Anôtô gebe kasagu amacnêmb̄ ten̄
 atom, Krispi agêc Gai taun̄gen̄. 15 Tec n̄ac ten̄ êsôm gebe kasagu en̄j n̄a n̄oc
 n̄aê nec atom. 16 Bin̄n̄anô aê kasagu Stepana to nê gôlôac amboac tonan̄,
 mago amac n̄agêdô tec gajam kauc oc kasagu me masi. 17 Kilisi kêsakin̄
 aê gebe jansan̄gu lau atom, en̄j kêsakin̄ aê gebe jasôm n̄awae n̄ajam lasê. Aê
 jasôm lasê n̄a bin̄ tokauc n̄amalacn̄a atom, gebe jawê Kilisinê kakesotau
 auc atom.

Kilisi kêt̄u Anôtônê n̄aclai to mêtê tokauc

18 Aêac tajala gebe lau, tan̄ sên̄an̄a nan̄, sên̄ô kakesotau n̄awae amboac
 bin̄ meloc. Mago aêac, tan̄ Anôtô ênam aêac kêsi nan̄, tasaê n̄awae tau gebe
 Anôtônê n̄aclai. 19 Kêtôm̄ teto gêc gebe
 “Aê oc jansen̄j lau tokauc nêmb̄ kauc su
 ma oc iatin̄j mêtê, tan̄ laumêtê sêkip sa nan̄j su.”

20 Lau tokauc sêmoa ondod. Bin̄sutau sêmoa ondod. Lau nom tonecŋa,
 tan̄ sêpa tauŋ nan̄, sêmoa ondod. Anôtô gêgôm kauc-nom tonecŋa kêt̄u
 meloc su. 21 Anôtô en̄j n̄ac tokauc, tec kêmasan̄ n̄alên̄ amboac tonec gebe
 n̄amalac tauŋ nêmb̄ kauc êwê êsêac sêjala Anôtô atom. En̄j tec gêlic n̄ajam gebe
 ênam lau kêsi êtu sêkên̄j gêwin̄j jaen̄ meloc, tan̄ aêac ajac nan̄j. 22 Lau Juda
 sêjatu gên̄talô to lau Helen sêpuc kauc n̄am sebe têtap sa. 23 Mago aêac
 ajam mêtê kêpi Kilisi, tan̄j sêjac en̄j kêpi kakesotau gêja nan̄. Juda sên̄ô e
 têntac kêbôli auc, ma lau samuc sên̄ô amboac bin̄ meloc. 24 Tagen̄ aêac lau
 Juda to lau Helen, tan̄j Anôtô kêkalem aêac nan̄, talicgac gebe Kilisi kêt̄u
 Anôtônê n̄aclai to Anôtônê mêtê tokauc, 25 gebe Anôtônê bin̄ meloc nan̄
 gên̄j tokauc kêlêlêc n̄amalacnêmb̄ kauc su, ma Anôtônê gên̄ palê-palê nan̄j gên̄
 ton̄aclai kêlêlêc n̄amalacnêmb̄ n̄aclai su.

26 O lasitêwaac, taêm ênam Anôtônê kalem gêdên̄ amac acgom. En̄j
 kêkalem lau tokauc nomn̄a to lau ton̄aclai ma lau towae taêsam sêwin̄j amac
 atom. 27 Lau tan̄ n̄amalac sêlic êsêac amboac gên̄ meloc nan̄, Anôtô kêjalijn̄
 êsêac sa, gebe ên̄gôm lau tokauc majen̄ êsa. Ma lau, tan̄ n̄amalac sêlic êsêac
 amboac gên̄ palê-palê nan̄, Anôtô kêjalijn̄ êsêac sa, gebe ên̄gôm lau n̄ajana
 majen̄ êsa. 28 Lau tan̄ n̄amalac sêlic êsêac amboac gên̄ n̄aôma to gên̄ n̄anômê
 to gên̄, tan̄j gêc atom nan̄, Anôtô kêjaŋŋ sa, gebe ensen̄j gên̄, tan̄j gêc nan̄j su.
 29 Amboac tonan̄ n̄amalac ten̄j kêtôm̄ gebe etoc tau sa êkô Anôtô lan̄ônêmb̄
 atomanô. 30 Anôtô kêkên̄j Kilisi Jesu gêbin̄ amac tôn̄j ma kêkên̄j en̄j kêt̄u
 aêacnêmb̄ mêtê tokauc n̄am. Anôtô kêkên̄j Kilisi kêmasan̄ aêacnêmb̄ bin̄ e Anôtô
 gêlic aêac tatu lau gêdên̄, ma gêwê aêac tasa Anôtônê launên̄j lên̄j ma kêsi
 aêac su an̄ga gên̄ samob 31 kêtôm̄ teto gêc gebe

“N̄ac teŋ embe etoc tau sa,
oc etoc tau sa êtu Apôm̄taun̄ageŋ.”

2

Tasôm Kilisi gêm̄ac endu an̄ga kakesotau ŋawae lasê

¹ O lasitêwaac, gêdêŋ taŋ gadêŋ amac gêwac naŋ, gêwac toaoc êjam ma tokauc kapôêŋ gebe jasôm Anôtônê biŋ ŋalêlôm̄ŋa lasê êndêŋ amac nec atom. ² Aê gamoa gawiŋ amac naŋ taêc gêjam biŋ ŋagêdô gêwiŋ atom, Jesu Kilisi taugen, taŋ sêjac eŋ kêpi kakesotau gêja naŋ. ³ Aê ŋac palê-palê ma katêc-katêc tauc, tec gamoa gawiŋ amac ton̄oc ŋalêlôm̄ ŋatutucgeŋ. ⁴ Aê kasôm ŋoc biŋ to gajac jaen̄ amac gabe janam amac ôkwi ŋa kauc nom ŋa nec atom, aê gajam mêtê kawaka Anôtônê N̄alau to ŋaclai sa, ⁵ gebe amacnêm akêŋ gêwiŋ ŋam êsêp ŋamalacnêŋ kauc atom, êsêp Anôtônê ŋaclaigen.

Anôtônê N̄alau geoc biŋ lasê

⁶ Biŋŋanô, aêac asôm biŋ tokauc gêdêŋ lau, taŋ sêkêŋ gawiŋ ŋajaŋa kêsa naŋ. Mago biŋ tokauc tonan̄ biŋ tokauc nom tonecŋa atom, to gôliŋwaga, taŋ sêjam gôliŋ nom tonec ma malôgeŋ oc sênaŋa naŋ, nêŋ biŋ tokauc atom amboac tonan̄geŋ. ⁷ Mago aêac asôm Anôtônê biŋ tokauc, taŋ kêsiŋ tau gêc lêlômgeŋ naŋ. Anôtô kêjaliŋ biŋ tau sa gêdêŋ kêkêŋ undambê to nom atomgeŋ, gebe êkêŋ ŋawasi êndêŋ aêac. ⁸ Nom tonec ŋagôliŋwaga teŋ kêjala biŋ tonan̄ atomanô. Êsêac embe sêjala, oc sênac ŋawasi N̄atau êpi kakesotau êna atom. ⁹ Mago kêtôm teto gêc gebe “Gêŋ taŋ ŋac teŋ mataanô gêlic atom to ŋac teŋ taŋasun̄ gêŋô atom

ma ŋamalac teŋ taê gêjam gêc nê ŋalêlôm̄ kwanan̄geŋ atom naŋ, gêŋ tonan̄ Anôtô kêmasan̄ gebe êkêŋ êndêŋ êsêac, taŋ têntac gêwiŋ eŋ naŋ.” ¹⁰ Ma Anôtô kêkêŋ nê N̄alau, tec geoc biŋ ŋalêlôm̄ŋa tonan̄ lasê gêdêŋ aêac, gebe N̄alau kêkip gêŋ samob ŋam sa, ma kêkip Anôtônê biŋ ŋalêlôm̄ŋa sa amboac tonan̄geŋ. ¹¹ ŋamalac asa oc êjala nê gêŋ ŋalêlôm̄ ŋa. ŋamalacnê ŋalau, taŋ gêm̄oa ênê ŋalêlôm̄ naŋ, taugen tec kêjala. Ma Anôtônê gêŋ amboac tonan̄, ŋac teŋ kêjala atom, Anôtônê N̄alau taugen. ¹² Ma aêac takôc ŋalau nom̄ŋa sa atom, takôc N̄alau, taŋ gêm̄ên̄ an̄ga Anôtônê naŋ sa, gebe tajala moasiŋ samob, taŋ Anôtô kêkêŋ gêdêŋ aêac naŋ. ¹³ Amboac tonan̄ aêac asôm biŋ, taŋ ŋamalacnêŋ kauc kêdôŋ naŋ atom, asôm biŋ, taŋ N̄alau kêdôŋ naŋ, ma awa biŋ N̄alauŋa sa gêdêŋ lau, taŋ sêwê kaiŋ N̄alau naŋ.

¹⁴ Mago ŋac, taŋ gêwê kaiŋ N̄alau atom naŋ, êkôc gêŋ, taŋ Anôtônê N̄alau êkêŋ naŋ, sa atom. Eŋ oc êlic amboac gêŋ meloc ma nê kauc êsa êpi gêŋ tau atom, gebe N̄alau êwê lau acgom, go sêpuc ŋam naêndêŋgeŋ. ¹⁵ ŋac taŋ gêwê kaiŋ N̄alau naŋ, êtôm gebe êpuc gêŋ samob ŋam, mago ŋac teŋ êpuc ŋac, taŋ gêwê kaiŋ N̄alau naŋ, nê ŋam êtôm atom.

¹⁶ Asa kêjala Apôm̄taunê taê gêjam geboc êndôŋ biŋ êndêŋ eŋ.”
Aêac tec tatap Kilisinê taê gêjam sa.

3

Anôtônê kolen̄waga

¹ O lasitêwaac, gêm̄un̄geŋ aê katôm gebe jasôm biŋ êndêŋ amac amboac kasôm gêdêŋ lau, taŋ sêwê kaiŋ N̄alau naŋ atom. Aê kasôm biŋ amboac

kasôm gédêḅ lau tonjalêlôm langwa to gédêḅ lau, taḅ sêkôc Kilisi sa amboac ḅapalê dedecgeḅ. ² Aê kakêḅ su gédêḅ amac anôm, kakêḅ mo atom, gebe amac atôm atom gebe aniḅ gêḅ ḅajaḅa. Ma galoc embe jakêḅ, oc atôm atom amboac tonanḅ, ³ gebe amac asa lau tonjalêlôm langwa nêḅ lêḅ amoa. Amac embe anam lêmuḅ taôm to akêḅ kisa êndêḅ taôm, go êwa amac sa gebe amac lau tonjalêlôm langwa to asa lêḅ ḅamalacḅa amoa atom me. ⁴ ḅac teḅ embe êsôm gebe “Aê katu Paulunê gêḅ,” ma teḅ embe êsôm gebe “Aê katu Apolonê gêḅ,” oc asa lêḅ ḅamalacḅa atom me.

⁵ Amboac ondoci, Apolo eḅ asa me Paulu eḅ asa. Aêagêc sakinḅwaga, taḅ awê amac akêḅ gêwiḅ Kilisi naḅ. Aêagêc ajam ma kôm gédêḅ-gédêḅgeḅ kêtôm Apômtau kêkêḅ gédêḅ aêagêc. ⁶ Aê kapuḅ ḅawê ma Apolo kêsanem bu, mago Anôtô kêkêḅ gêḅ tau kêpi. ⁷ Amboac tonanḅ ḅac, taḅ kêpuḅ ḅawê agêc ḅac, taḅ kêsanem naḅ, talic amboac ḅanô atom, ḅanô tagenḅ ḅac, taḅ kêkêḅ gêḅ tau kêpi. ḅac tau eḅ Anôtô. ⁸ ḅac kêpuḅ ḅawêḅa agêc ḅac kêsanem buḅa agêc têtôm taunḅ. Êsêagêc lulugenḅ sêkôc nêḅ kôm ḅaôli êtôm nêḅ kolenḅ, taḅ sêjam naḅ, ⁹ gebe aêagêc ajam kôm awiḅ Anôtô, ma amac atu ênê kôm moḅa to atu Anôtônê andu, taḅ kêkwê gêmoa naḅ.

¹⁰ Anôtô kêkêḅ moasiḅ gédêḅ aê katu kamunda tokauc, tec kasuḅ andu tau ḅaalê, ma ḅac teḅ gêu dembonḅ, go lau samob, taḅ sêkwê andu tau sêmoa naḅ, sejop nêḅ kôm ḅapepgeḅmaḅ. ¹¹ Alê ḅanô Jesu Kilisi tau tec kêkô sugac, ma ḅac teḅ êtôm gebe êsunḅ alê teḅ êjô alê ḅanô tonanḅ atomanô. ¹² Mago ḅac teḅ embe êkwê andu êkô alê tau ḅaô, oc êtôm gebe êkôc gold me silber me pocawa me ka me oba me labilauḅ. ¹³ Lau samob nêḅ kôm gédêḅ-gédêḅgeḅ oc êtu awê. Kilisinê bêc oc êkêḅ kôm tau ênêc awê ma eoc ḅanô lasê ḅa ja ma ja tau êwaka lau samob nêḅ kôm gédêḅ-gédêḅgeḅ ḅaḅanô sa. ¹⁴ ḅac teḅ nê kôm, taḅ kêkwê sa naḅ, embe êkô, naḅ ḅac tau oc êkôc ḅaôli. ¹⁵ Embe ja êniḅ ḅac teḅ nê kôm, oc nê kôm ḅanô ênaḅa, mago eḅ tau, Anôtô oc ênam eḅ kêsi, êtôm êjaḅgo eḅ aḅga ja ḅalêlôm su.

¹⁶ Amac atu Anôtônê lôm dabuḅ ma Anôtônê ḅalau gêḅgôḅ amacnêm ḅalêlôm. Amac ajala biḅ tonanḅ me masi. ¹⁷ ḅac teḅ embe enseḅ Anôtônê lôm dabuḅ su, naḅ Anôtô oc enseḅ eḅ su, gebe Anôtônê lôm tonanḅ gêḅ dabuḅ, ma amac tec atu lôm dabuḅ tau.

¹⁸ Ansau taôm atom. Amacnêm ḅac, taḅ geboc eḅ ḅac tokauc nom tonecḅa naḅ, êtu ḅac meloc acgom, ec êtu ḅac tokauc ḅanô, ¹⁹ gebe kauc nom tonecḅa Anôtô gêlic amboac gêḅ meloc kêtôm teto gêc gebe “Eḅ gêwa lau tokauc nêḅ kaucdansanḅ kêtû lip ênac êsêacḅa.”

²⁰ Ma teto teḅ gêwiḅ gebe

“Apômtau kêjala lau tokauc nêḅ taêḅ gêjam ma gêlic gebe ḅanô masi.”

²¹ Amboac tonanḅ ḅac teḅ etoc tau sa êtu ḅamalac teḅḅa atom, gebe gêḅ samob kêtû amacnêm. ²² Paulu agêc Apolo ma Kepa, nom tonec ma aḅgôḅ matem jalina to amac ênduḅa, ma gêḅ galocḅa to gêḅ ḅamuḅaḅa, gêḅ samob tonanḅ ḅai kêtû amacnêm. ²³ Ma amac taôm tec atu Kilisinê gêḅ, ma Kilisi tau kêtû Anôtônê.

4

Kilisine aposolo

¹ Amac alic aêac amboac Kilisinê sakinḅwaga to Anôtônê gêḅ ḅalêlômḅa ḅagejobwaga acgom. ² ḅatau gebe êtap gêḅ tagenḅ tonec sa aḅga gejobwaganê gebe eḅ ḅac ḅaḅêḅ. ³ Amac me ḅamalacnêḅ mêtôc teḅ embe êmêtôc

aê, oc jalic amboac gêñ ñaôma. Ma aê tauc jamêtôc tauc atom amboac tonanjen. ⁴ Aê gabe ñoc keso tenj gêc atom, tagenj binj tonanj gêwa aê sa gebe katu ñac gêdênj nec atom. Ñoc mêtôcwaga Apômtau taugenj. ⁵ Amboac tonanj amêtôc lau êmuñ noc Apômtau êmênja atom. Ñac tau tonanj oc êpô gêñ, tanj kêsijn tau gêc ñakesec ñalêlôm nanj, ñawê êsa ma oc êkênj binj, tanj ñamalac taênj gêjam gêc nênj ñalêlôm nanj, êtu awê. Êndênj tonanj lau samob têtap nênj lambijn sa anja Anôtônê êndênj-êndênjenj.

⁶ O lasitêwaac, kêtú amacña aê kato binj tonanj kêpi aêagêc Apolo. Aê kato kêpi aêagêc gebe jandônj ñalô tonec êndênj amac gebe Aôc lêlêc binj, tanj teto gêc nanj atom. Amacnêm tenj etoc ñac tenj sa ma êmbu ñac tenj atom. ⁷ Asa ketoc aôm sa. Aômnêm asagenj gêc, tanj kôkôc anja Anôtônê atom. Embe ôkôc gêñ anja Anôtônê ma amboac ondóc kotóc taôm sa amboac kôkôc atom.

⁸ Amac aenj gêñ gêôc amac tônj sugac. Amac atu lau tolêlôm sugac. Amac taôm ajam gôlinj taôm gac, apô lêna aêac atom. Ojae, aê gabe amac anam gôlinj taôm ñanôgenjmanj, go aêac anam gôlinj awijn amac amboac tonanjenj. ⁹ Tagenj aê gabe Anôtô kêdênaj aêac aposolo akô ñamunagenj atôm lau, tanj sêkic êsêacnênj binj nanj, gebe sênac êsêac êndu e anela to ñamalac nom samucgenja sêlic amboac êsêac sêgôm dôñ tenj. ¹⁰ Aêac atu lau meloc kêtú Kilisinja, ma amac atu lau tokauc awijn Kilisi. Aêac lau palê-palê, ma amac lau ñajana. Amac lau towaem, ma aêac lau waenjmê. ¹¹ Mo to bu gêjô aêac, aêac apô lêna ñakwê, lau sêjac aêac ma amoa ñasawagenj e mên gêdênj galoc. ¹² Aêac tauñ lemenj ajam kôm to aim tauñ sugenj. Lau sêbu aêac, mago ajam mec êsêac gêjô. Êsêac sêjanda aêac, ma aêac apuc tauñ tônj. ¹³ Êsêac sêsôm binj alôb-alôb kêpi aêac, mago aêac akênj binj malô gêjô. Aêac atu nom tonec ñagên gambu to ñagên gêsun-ôpic. Sêlic aêac amboac tonanj e mên gêdênj galoc.

¹⁴ Aê kato binj tonanj gebe janjom amac majem êsa atom, aê galic amac amboac ñoc ñapalê ñajam, tec gabe janac binjsu amac. ¹⁵ Amac moae atap jaomwaga 10,000, tanj Kilisi gêbinj êsêac tônj nanj sa, mago atap tamemi taêsam sa atom. Aê tonec katu amac tamemi kêtú Kilisi Jesunja gêdênj tanj kakênj ñawae ñajam gêdênj amac nanj. ¹⁶ Amboac tonanj aê jalênj binj amac gebe atêku aê. ¹⁷ Kêtú tonanjan aê kasakijn Timote gêdênj amac gêwac. Enj kêtú aênoc ñapalê ñajam to ñanênj, tanj Apômtau gêbinj enj tônj nanj. Enj êkênj puc amac gebe taêm ênam Kilisinê lênj, tanj kasa to kadônj gêdênj gôlôac dabunj samob kêtôm gamênjenj nanj. ¹⁸ Amacnêm ñagêdô seboc aê jandênj amac jawac atom, tec sêboa tauñ. ¹⁹ Apômtau embe êlôc sa, oc jandênj amac jawac sebenj ma janjô êsêac, tanj sêboa tauñ nanj, nênj binjenj atom, jajala êsêacnênj ñaclai acgom, ²⁰ gebe Anôtônê gamênj ñam kêsêp tasôm binjan atom, kêsêp ñaclainagenj. ²¹ Amac abe amboac ondóc. Aê jandênj amac jawac tosên genj me jawac totêtac êwinj ma tonjalêlôm malôgenj.

5

Tamêtôc binj mockainjo to mockainjan

¹ Lau sênjô ñawae gebe binj mockainjoña gêc amacña. Binj mockainjoña tau kainj tenj kêtôm lau samuc sêgôm atom. Ñac tenj gêjam tamanê awê. ² Binj tonanj gêc, mago amac aboa taôm amoa me. Amoa tonêm ñalêlôm ñawapacgenjmanj, ec atijn ñac, tanj gêgôm gêñ tonanj nanj, su anja amac ñalêlôm.

³ Aê tec gamoa jaêc amac, mago ñoc ñalau gêmoa gêwiñ amac tec kêmêtôc ñac, tañ gégôm gêñ tau nañ, nê biñ su amboac gamoa gawiñ amac. ⁴ Amac embe akac sa anam aêacnêñ Apômtau Jesu lañô, nañ ñoc ñalau to aêacnêñ Apômtau Jesu nê ñaclai wacêwiñ amac, ⁵ ma akêñ ñac tau êsêp Sadañ lêma gebe ensey enj ôli, ec êndêñ Apômtaunê bêc Anôtô ênam ênê ñalau kêsi. ⁶ Amac waem ñajam atom. Jist ñagec kêtôm gebe ênam polom samucgeñ auc. Biñ tonañ amac ajala me masi. ⁷ Amac atu polom ñaluc sugac. Amboac tonañ andec jist lañgwa ênêcña gebe atu polom wakuc, gebe sêbuc aêacnêñ domba Pasaña su. Domba Pasaña tau Kilisi. ⁸ Amboac tonañ talic nêñ om tojist lañgwa atom. Jist lañgwa tau sec to geo. Talic topolom ñalucgeñ. Polom ñaluc ñam gebe talic tonjalêlôm ñawa ma tobijnanôgeñ.

⁹ Aê kato gêdêñ amac kêsêp papia teñ su gebe Anac jaê lau mockaiñña. ¹⁰ Aê taêc gêjam gebe êngamiñ taôm êndêñ nom tonec ñalau mockaiñña tapaôngeñ nec atom me anjamiñ taôm êndêñ lau materñ katu gêñña me kêjañgowaga me lau, tañ sêjam sakin gwam nañ, atom amboac tonañ. Embe taêm ênam gebe anjamiñ taôm êndêñ lau samob amboac tonañ, nañ awi nom siñ acgom, go êtôm. ¹¹ Aê kato gêdêñ amac gebe ñac, tañ êsam tau gebe amac lasimi enj nañ, embe enj ñac mockaiñña me ñac mata katu gêñña me ênam sakin gwam me êsôm biñ alôb-alôb me ênôm gêñ anaboa me êjañgo gêñboa, nañ anac jaê enj ma anij gêñ anjôn awiñ enj atom. ¹² Amboac ondoci, aê jamêtôc lau, tañ sêmoa môkêñ samuc me. Masi. Amac amêtôc êsêac, tañ sêmoa gôlôac ñalêlôm nañ. ¹³ Lau tañ sêmoa môkêñ samuc nañ, Anôtô oc êmêtôc êsêac, ma amac atij ñac sec anja amacnêm êsa êna. * sêpac nêñ polom Pasaña, go sêkêñ jist êsêp êwiñ atom. Êsêac sêkasiñ nêñ laclu samob ñawasi kêsa gebe jist ñagec êsap laclu tau tôn atomanô. Tec Paulu gêjam dôñ lau buña kêpi polom Pasaña tau tonañ.

6

Lau samuc nêñ mêtôcwaga sêmêtôc lau buna atom

¹ Amboac ondoci, amacnêm ñac teñ embe nê biñ êndêñ nê ñac teñ ênêc, oc maja tau atom ma êndêñ ñac samuc teñ êna gebe êmêtôc ênê biñ me. Enj êndêñ Anôtônê lau ênamañ gebe sêmansañ biñ tau. ² Anôtônê lau oc sêmêtôc lau nomña samob. Biñ tonañ amac ajala me masi. Amboac ondoci, amac embe amêtôc lau nomña samob, oc atôm gebe amêtôc nêm biñ ñasawaña ñasec-ñasec atom me. ³ Aêac oc tamêtôc anjela amboac tonañ. Biñ tonañ amac ajala me masi. Embe tamêtôc anjela, go tatôm gebe tamêtôc nêñ biñ nom tonecña atom me. ⁴ Amboac tonañ biñ nom tonecña embe êlênsôn amac, go lau, tañ gôlôac dabuj sêlic êsêac sêmoa tomôkêñ samucgeñ nañ, sêmêtôc biñ tau me. ⁵ Majem taôm. Amboac ondoci, amacnêm ñac tokauc teñ gêmoa, tañ kêtôm gebe êmêtôc lasitêwainêñ biñ ñasawaña nañ, oc gêmoa atom me. ⁶ Tec akêñ lasitêwainêñ biñ gêdêñ lausêkêñ-gêwiñ-atomwaga gebe sêmêtôc nec.

⁷ Amac akêñ taôm adêñ mêtôcwaga, tec gêwa amac sa gebe asô sugac. Kêtu asageñña amac aôc sec, tañ sêgôm gêdêñ amac nañ atom. Kêtu asageñña amac ajac jao gebe sêjañgo gêñ anja amacña. ⁸ Mago tonanjenj atom. Amac taôm agôm sec to ajañgo gêñ su ma agôm gêñ tau gêdêñ taôm nêm lasitêwai. ⁹ Amac ajalagac gebe lau sec sêwê kaiñ Anôtônê gamênj êtu

* 5:13: Asam biñ jist'a, tañ gêc Mat 13:33. Mago Judawaga embe

nêj gêhlênsêam atom. Ansau taôm atom. Lau mockainjo to mockainja to êsêac, tañ sêjam sakinj gêdêj gwam ma êsêac, tañ sêgôm binj sêjam tauñja popoc to ñapalê, tañ sêkêj tañj têtôm lauo ma ñacwaga, tañ sêkwa ec tauñ nan, ¹⁰ ma geñgeñtêna to lau maten katu gêñja ma lau, tañ sênôm gêj e kêjanj êsêac to êsêac, tañ sêsôm binj alôb-alôb ma kêjanjowaga, lau samob tonan ñai oc sêwê kainj Anôtônê gamêj êtu nêj gêhlênsêam atom. ¹¹ Gêmungeñ amacnêam ñagêdô sêgôm gêj amboac tonê. Mago galoc Anôtô kêkwasiñ amac su e atu Anôtônê laugac. Galoc Anôtô kêmasañ amacnêam binj e gêlic amac atu lau gêdêj kêtü Apômtau Jesu Kilisi nê ñaê to aêacnêj Anôtônê Ñalauña.

Alambij Anôtô ña nêam ôlim

¹² “Gêj samob kêtôm gebe janjômña,” mago gêj samob tau oc êmoasiñ aê atom. “Gêj samob kêtôm gebe janjômña,” mago ñatenj ênam gôlinj aê atom. ¹³ Binjanô, lau sêsôm gebe Gêj taniñja gêjac têtacwalô ñawae, ma têtacwalô gêjac gêj taniñja ñawae.” Mago Anôtô oc enzej lulugeñ su. Aêac ôlinj gêjac gêj mockainjo to mockainja ñawae atom, gêjac Apômtau tau ñawae. Ma Apômtau gêjac aêac ôlinj ñawae. ¹⁴ Anôtô gêju Apômtau sa ma oc êju aêac sa ña nê ñaclai amboac tonan. ¹⁵ Amac ôlim kêtü Kilisinê ôli ñagêhlêlôm. Amac ajala binj tonan me masi. Ma amboac ondoc, oc jakôc Kilisinê ôli ñagêhlêlôm tenj ma janjôm gêj tau êtu mockainjo ôli ñagêhlêlôm tenj me. Masigoc. ¹⁶ Ñac tañ êmoa êwiñ awê mockainjoña nan, êsêagêc oc têtü ôli tagenj. Amac ajala binj tonan me masi. Teto gêc gebe “Êsêagêc oc têtü ñanô tagenj.” ¹⁷ Mago ñac, tañ gêbinj tau tøj tamiñ Apômtau nan, gêwê kainj Ñalau tagenj gêwiñ enj. ¹⁸ Aêc gêj mockainjoña su. Ñac tenj embe êngôm sec ñagêdô, oc êlênsôn enj tau ôli atom. Mago embe êngôm mockainj, oc êngôm sec êndêj tau ôli solop. ¹⁹ Amac ôlim kêtü Ñalau Dêbuñ, tañ gêmoa amacnêam ñalêlôm nan, nê lôm dabuñ. Ôlim kêtü amacnêam gêj atom, Anôtô kêkêj gêdêj amac. Amac ajala atom me. ²⁰ Enj gêjam ôli amac ña ñaôli kapôêj. Amboac tonan alambij Anôtô ña amac ôlimgeñ.

7

Lauo to ñac sêjam tauñ ñabinj

¹ Aê gabe jajô binj, tañ amac ato nan. Ñac tenj embe êmoasac awê atom, oc ñajam. ² Mago kêtü binj mockainjoña tec ñacwaga sênam awê êndêj-êndêngeñ to lauo sênam ñac êndêj-êndêngeñ. ³ Ñac êngamiñ tau êndêj nê awê atom, ma awê êngamiñ tau êndêj nê akwenj atom, ⁴ gebe awê kêtü tau ôli ñatauo atom, ñac kêtü nê awênê ôli ñatau, ma ñac kêtü tau ôli atom, awê kêtü ñatauo. ⁵ Anjamiñ taôm êndêj taôm atom. Embe taêm ênam gebe anam dabuñ taôm êsêp ñasawa êtu aterj mecña, go amansiñ binj awiñ taôm êmuñ acgom ma ñajam. Têm tau êmbacnê, go amoa awiñ taôm êtiam, gebe Sadañ êlêtôm amac êtu nêam têtac ñakalacña atom. ⁶ Binj tonan aê kasôm amboac jatu atom, kasôm gebe jawa sagenj êndêj amac. ⁷ Aê gabe ñamalac samob têtôm aêmanj. Tagenj Anôtô gêjac sam moasiñ gêdêj ñamalac gêdêj-gêdêngeñ, kêkêj tenj gêdêj ñac tenj ma tenj gêdêj tenj.

⁸ Aê jasôm ñoc binj êndêj lau, tañ sêjam awê to ñac atom ma êndêj awê tuc. Êsêac embe sêmoa têtôm aê, go ñajam. ⁹ Mago êsêac embe sênam dabuñ ôlinj têtôm atom, go lauo sênam ñac ma ñacwaga sênam awê samañ. Sênam tauñ tec ñajam êlêlêc sêmoa toôlinj ñakalac su.

¹⁰ Êndêñ lauo to ñac, tañ sêjam tauñ nan, aê jakêñ biñsu teñ. Biñsu tau aêñoc atom, Apômtaunê gebe Awê êkac tau su anğa nê akweñnê atom. ¹¹ Embe êkac tau su, nan êmoa nê tauña e taê ênam teñ, go êmansañ bi ñ êndêñ nê akweñ ma êmu êndêñ eñ êna êtiam. Ma ñac tau êwi nê awê siñ atom amboac tonañgeñ.

¹² Êndêñ lau ñagêdô aêgeñ tec jasôm biñ tonec. Biñ tau Apômtaunê biñ atom. Ñac buña teñ embe ênam samuco teñ ma awê tau embe têtac êwiñ gebe êngôñ êwiñ ñac tonañ, nan ñac tau êwi eñ siñ atom. ¹³ Ma awê buña teñ embe ênam ñac samuc teñ, ma ñac tau embe têtac êwiñ gebe êngôñ êwiñ awê tonañ, nan awê tau êwi nê akweñ tonañ siñ atom, ¹⁴ gebe ñac samuc êtu Anôtônê gêñ êtu ênê awêña, ma awê samuco êtu Anôtônê gêñ êtu ênê akweñña. Embe amboac tonañ atom, go nêñ ñapalê têtú gêñ sec, mago êsêac têtú Anôtônê gêñgac. ¹⁵ Mago samuco to ñac, tañ sêjam lau buña nan, embe sêkac tauñ su anğa lau buña nêñ, go sêñgôm. Biñ amboac tonañ êkônñ awê buña to ñac buña tônia atom. Anôtô kékalem amac gebe amoa tobiñmalôgeñ. ¹⁶ O awê tau, aôm oc ônam nêñ akweñ kêsi. Kôjala biñ tonañ me masi. O ñac tau, aôm oc ônam nêñ awê kêsi. Kôjala biñ tonañ me masi.

Tasa nêñ lêñ, tañ Anôtô kêmasaan nan

¹⁷ Aê kamasañ biñ tonec gêdêñ gôlôac dabuñ samob gebe Lau samob sêsa nêñ lêñ êtôm tañ Apômtau gêjac sam moasiñ gêdêñ êsêac gêdêñ-gêdêñgeñ ma êtôm tañ Anôtô kékalem êsêac nan. ¹⁸ Anôtô embe êkalem ñac, tañ sêsa eñ su nan, go ñac tau ênam tau auc atom. Embe êkalem ñac samuc teñ, go sêsa ñac tau atom. ¹⁹ Sêsa lau me sêmoa amboac lau samuc, biñ tau tonañ ñanô masi. Gêñ ñanô tau tonec gebe sêmansañ Anôtônê biñsu. ²⁰ Kôm tañ lau sêjam gêdêñ tañ Anôtô kékalem êsêac nan, sêsap tôniañ. ²¹ Gêdêñ tañ Anôtô kékalem aôm nan, aôm oc kôtu ñac teñ nê gêñôma me. Embe amboac tonañ, go biñ tau êkêñ wapac aôm atom. Mago embe sêñgamboac aôm su, nan ômoa nêñ lêtêgeñ. ²² Gêñôma tañ Apômtau kékalem eñ nan, kêtú Apômtaunê ñac, tañ kêgaboac eñ su jagêmoa nê lêtêgeñ nan. Ma ñac, tañ gêmoa nê lêtêgeñ ma Apômtau kékalem eñ nan, jakêtu Kilisinê gêñôma. ²³ Anôtô gêjam ôli amac ña ñaôli kapôêñ, amboac tonañ atu ñamalacnêñ gêñôma atom. ²⁴ O lasitêwaac, kôm tañ lau sêjam gêdêñ Anôtô kékalem êsêac sêmoa nan, sêsap tônia êndêñ-êndêñgeñ sêwiñ Anôtôman.

Lau tañ sêjam awê to ñac atom ma awêruc nêñ biñ

²⁵ Aê katap Apômtaunê biñsu teñ kêpi lau, tañ sêjam awê to ñac atom nan, sa atom. Mago Apômtau taê walô aê tec katu ñac ñañêñ. Amboac tonañ jasôm ñoc taêc gêjam lasê ma amac akêñ êwiñ ñoc biñ. ²⁶ Aê taêc gêjam amboac tonec gebe galoc gêñwapac tec gêc. Tec ñamalac embe sêmoa amboac sêmoa, oc ñajam. ²⁷ Aôm gôjam awê sa su me. Tec ôñgôm gêñlêlôm gebe ôwi eñ siñña atom. Ma aôm tonañ gôjam awê atom me. Tec onsom awê atom. ²⁸ Mago aôm embe ônam awê sa, oc ôñgôm sec atom. Ma awêtakiñ embe ênam ñac, oc êñgôm sec atom amboac tonañgeñ. Mago gêñwapac nom ña oc êtap lau amboac tonañ sa, tec aê gabe jambôc auc êndêñ amac. ²⁹ O lasitêwaac, aê jasôm ñoc biñ tonec gebe Têm kêtú dambê sugac, amboac tonañ êsêac, tañ sêjam awê sa su nan, sêmoa amboac sêjam awê atom. ³⁰ Êsêac tañ têtatñ nan, sêmoa amboac têtatñ atom, ma êsêac tañ têtatñ ñajam nan, sêmoa amboac têtatñ ñajam atom. Êsêac tañ sêjam ôli gêñ nan, sêmoa têtôm lau, tañ nêñ waba masi. ³¹ Ma êsêac, tañ sêjam kôm kêpi

gêḡ nomḡa sêmoa nanḡ, sêmoa têtôm lau, tanḡ sêjam kôm tonanḡ atom, gebe nom tonec oc ê su ênaḡa.

³² Aê gabe amac apô sim taôm atom. Ḣac tanḡ gêjam awê atom nanḡ, kêpô sim tau kêtû Apômtauḡa, gebe Apômtau êlic enḡ ênac mataanô ḡajam. ³³ Ḣac tanḡ gêjam awê sa nanḡ, kêpô sim tau kêtû gêḡ nomḡaḡa, gebe nê awê êlic enḡ ênac mataanô ḡajam. ³⁴ Amboac tonanḡ nê ḡalêlôm gêja lu. Ma awê, tanḡ gêjam ḡac sa atom to awêtakiḡ sêpô sim tauḡ kêtû Apômtauḡa gebe êsêac ôliḡ to nêḡ ḡalau têtû Apômtaunê gêḡ. Mago awê, tanḡ gêjam ḡac sa nanḡ, kêpô sim tau kêtû gêḡ nomḡaḡa, gebe nê akweḡ êlic enḡ ênac mataanô ḡajam. ³⁵ Aê kasôm biḡ tonanḡ gebe ênam amac sa. Aê gabe jawa lakô amac atom, aê taêc gêjam gebe amac atu lau mansanḡ to ḡaḡêḡ asap Apômtau tōḡ totêmtac makenḡenḡ.

³⁶ Embe sê awê to ḡac gebe sênam tauḡ, mago sênam tauḡ sebeḡ atom, ma ḡac tau embe taê ênam gebe lêḡ tonanḡ keso, ma têtac êkac enḡ gebe sênam tauḡ ḡagaô, nanḡgo sêḡgôm ḡanô êsa êtôm enḡ taê gêjam. Oc sêḡgôm sec atom, sênam tauḡmaḡ. ³⁷ Ma ḡac embe taê ênam êtu tōḡ ma biḡ teḡ êkac enḡ atom, ma nê ḡaclai êtôm gebe ênam gôliḡ tau ma êmansanḡ nê ḡalêlôm gebe ênam awê atomgeḡ, oc ḡajam amboac tonanḡ. ³⁸ Amboac tonanḡ ḡac teḡ embe ênam awê, oc ḡajam, ma teḡ embe ênam awê atom, oc ḡajam êlêlêc.

³⁹ Sêmoacwalô gêbiḡ awê tamiḡ nê akweḡ kêtôm têm, tanḡ nê akweḡ gêmoa mata jali. Embe nê akweḡ êmac êndû, go awêtuc êtôm gebe ênam ḡac teḡ sa êtôm têtac êwiḡ. Tageḡ ênam to Apômtaugeḡ. ⁴⁰ Mago awêtuc embe êmoa amboac awêtuc, oc aoc êôc enḡ êlêlêc. Ḣoc taêc gêjam tau tonanḡ, ma aê gabe oc kakôc Anôtônê Ḣalau sa amboac tonanḡ.

8

Biḡ kêpi gêḡ taniḡa, tanḡ sêkêḡ kêtû da gêdêḡ gwam

¹ Biḡ kêpi da gwamḡa amboac tonec. Aêac tajala gebe aêac samob tatap kauc sêḡac. Mago kauc tonanḡ kêkêli ḡamalac e tetoc tauḡ sa, ma têtac gêwiḡ ḡanô tau tec gêboac gôlôac sa. ² Ḣac tanḡ taê gêjam gebe kêjala gêḡgac, mago enḡ kêjala gêḡ tau e jagêdêḡ ḡamadiḡ atom tageḡ. ³ Ḣac teḡ embe têtac êwiḡ Anôtô, nanḡ Anôtô oc êjala enḡ.

⁴ Biḡ kêpi taniḡ gêḡ, tanḡ sêkêḡ kêtû da gêdêḡ gwamḡa nanḡ, amboac tonec. Aêac tajala gebe “gwam mata jali teḡ gêmoa nom atom,” tajala gebe “Anôtô ḡanô tageḡ tec gêmoa.” ⁵ Êsêac oc sêsam ḡaclai undambê to nomḡa ḡagêdô gebe anôtôi kêtôm “anôtôi” to “apômtaui” taêsam sêmoa. ⁶ Mago Anôtô tageḡ tec kêtû aêacnêḡ Tameḡi. Enḡ kêkêḡ gêḡ samob ma aêac tamoa tapeḡ enḡenḡ. Ma Apômtau tageḡ gêmoa, Jesu Kilisi. Anôtô kêkêḡ gêḡ samob ḡa enḡenḡ, ma aêac tamoa ḡa enḡenḡ.

⁷ Mago samob têtap kauc tonanḡ sa atom. Lau ḡagêdô, tanḡ gêmuḡenḡ sêsa lêḡ gwamḡa nanḡ, sêsap gwam ḡalêḡ tōḡ e mêḡgêdêḡ galoc. Êsêac seḡ gwada da gwamḡa ḡanô teḡ e gêgôm nêḡ ḡalêlôm palê-palê ḡatêmui kêsa. ⁸ Gêḡ taniḡa oc êwaka aêac sa êndêḡ Anôtô atom. Embe taniḡ gêḡ atom, oc tasô gêḡ ḡanô teḡ atom. Ma embe taniḡ gêḡ, oc tatap ḡanô teḡ sa êlêlêc su atom amboac tonanḡenḡ. ⁹ Tageḡ alic taôm gebe gêḡ, tanḡ amac asaê gebe atôm gebe oc angôm nanḡ, êlênsôḡ lau palê-palê atom. ¹⁰ Ḣac ḡalêlôm palê-palê teḡ embe êlic aôm, tanḡ nêḡ kauc kêsa kêpi biḡ tonanḡ nanḡ, ôniḡ gêḡ ôḡgôḡ lôm gwamḡa, oc êôc awasunḡ tōḡ êndêḡ gêḡ gwamḡa tau me. Masigoc. ¹¹ Aômniêm kauc oc êjaiḡ ḡac palê-palê tonanḡ e ênaḡa. Mago

ņac tau tonaj kētu aôm lasim ma Kilisi gêmac êndu kētu enġa. ¹² Embe aņġôm sec êndêġ lasitêwai amboac tonaj e êlênsôġ nêġ ŋalêlôm palê-palê, go aņġôm sec êndêġ Kilisi tau. ¹³ Kētu tonajġa gêġ taniġġa embe êtim lasic, go janiġ gwada teġ êtiam atomanô gebe jatim lasic e êtu sec nec atom.

9

Paulu kêtaka aposolonêġ kôm to lêġ sa

¹ Kilisi kêtgaboac aê su gamoa ŋoc lêtêġenġ atom me. Ma aê aposolo atom me. Aê galic aêacnêġ Apômtau Jesu atom me. Aê gajam kôm kētu Apômtauġa ma amac atu kôm tau ŋaġanô atom me. ² Lau ŋagêdô oc moae sêlic aê katôm aposolo atom, mago katu amacnêġ aposolo. Apômtau gêġin amac tôġ, tec atu ŋoc sakinġ aposolona ŋabelo.

³ Lau embe sêmêtôc aê go jawaka tauc sa amboac tonec. ⁴ Aê katôm gebe janiġ to janiġm gêġ me masi. ⁵ Aê kêtom gebe janam awê buġa ma jasêlêġ jawiġ enġ amboac aposolo ŋagêdô to Apômtaunê lasii ma Kêpa sêġôm me masi. ⁶ Aêagêc Barnaba tauġġenġ atôm gebe awi kôm lemenġa siġ atom me. ⁷ Siġwaga ondoc gêġac siġ ma tau gêġam ôli tau. Asa kêsê wain kôm teġ ma ġenġ ŋanô atom. Ma asa ġejob bulimakao ma ġênôm ŋasu atom.

⁸ Aê ŋawa biġ tonaj sa kêpi ŋamalacnêġ ġêġġenġ ma biġsu kêsôm biġ tau ġêwiġ amboac tonaj. ⁹ Kêsômġac. Teto ġêc Mosenê biġsu gebe “Ôkic bulimakao, taġ kêka polom ŋanô ġêmoa naġ, awasuġ auc atom.” Anôtô taê ġêġam kêpi bulimakaogēġ me. ¹⁰ Me kêsôm biġ tonaj kētu aêacġa. Biġ tonaj teto kētu aêac tauġġa. Ŋac taġ êkac nom ôkwi to ŋac, taġ ejoġ ŋanô sa naġ, agêc lulugēġ sêkêġ materġ gebe sêwê kaiġ kôm ŋanô sêwiġ. ¹¹ Aêac asê ŋawe ŋalaunġa kêsêp amac. Embe ajoġ ŋanô nomġa sa aġġa amacnêġ, oc alic amboac ġêġ kaiġ teġ me. ¹² Lau ŋagêdô embe sêlic êtôm gebe sêwê kaiġ amacnêġ kôm ŋanô, go aêac awê kaiġ ġêġ alêlêc êsêac su atom me.

Mago aêac akôc ġêġ teġ aġġa amacnêġ atom, aôc ġêġwapac samob, gebe aêacma biġ teġ êkô Kilisinê ŋawae ŋajam auc atom. ¹³ Amac ajalagac gebe lau, taġ sêġam kôm sêmoa lôm dabuġ naġ, têtap nêġ ġêġ taniġġa sa aġġa lôm dabuġ. Ma êsêac, taġ sêkêġ da ġagêsac altar naġ, sêwê kaiġ da tonaj ŋagêdô. ¹⁴ Kētu tonajġa Apômtau kêtatu gebe lau, taġ sêsôm ŋawae ŋajam lasê naġ, kôm ŋawae ŋajamġa tau êlôm êsêac amboac tonaj.

¹⁵ Mago aê tonec ġagôm ġêġ samob tonaj ŋai ŋateġ ŋanô kêsata atomanô. Ma kato biġ tonaj ŋai gebe akêġ ġêġ êndêġ aêġa nec atom. Aê embe jamac êndu êtu moġa, oc jalic ŋajam êlêlêc ŋac teġ enserġ êôc waec kôm tonajġa su. ¹⁶ Aê embe jasôm ŋawae ŋajam lasê, oc êġġôm aê waec êsa atom. Kôm tonec ġêġac aê ŋawaegac. Oġae aêma, embe jasôm ŋawae ŋajam lasê atom, oc jamoa naeo. ¹⁷ Aê tauc embe jajaliġ kôm tonaj sa, oc jatap kôm tau ŋaôli sa. Mago tauc embe jajaliġ sa atom, oc êtu ŋoc kôm, taġ ġêġac aê ŋawae naġ. ¹⁸ Amboac tonaj aê jatap kôm ŋaôli ondoc sa. Ŋoc ŋaôli tau tonec gebe jasôm ŋawae ŋajam lasê to ġakêġ ŋawae ŋajam tau ŋaômageġ ma ġakac lau gebe sêkêġ ŋagêġô, taġ ġêġac aê ŋawae kētu gajam sakinġ ŋawae ŋajamġa naġ atom.

¹⁹ Kilisi kêtgaboac aê su, tec gamoa ŋoc lêtêġenġ, mago aê tauc kakêġ tauc katu samob nêġ sakinġwaga, gebe janam lau taêsam ôkwi. ²⁰ Aê katu lau Juda nêġ ŋac Judaġa teġ, gebe janam lau Juda ôkwi. Aê tauc kasô Mosenê biġsu ŋalabu atom, mago katu lau, taġ sêsô biġsu ŋalabu naġ, nêġ ŋac kêsô biġsu ŋalabuġa teġ, gebe janam êsêac, taġ sêsô biġsu ŋalabu naġ ôkwi.

²¹ Aê tauc gamoa Kilisinê biñsu ñalêlôm ma yamoa to Anôtônê biñsumêgen atom, mago katu lau tobiñsumê nêñ ñac tobiñsumêña ten, gebe janam lau tobiñsumê ôkwi. ²² Aê katu lau palê-palê nêñ ñac palê-palêña ten, gebe janam lau palê-palê ôkwi. Aê katu lau samob nêñ ñac gêñ samobña, gebe janam nêñ ñagêdô ôkwi-ôkwi. ²³ Gêñ samob tonan ñai aê gagôm kêtú ñawae ñajamña, gebe jawê kain ñawae ñajam ñamoasin jawiñ.

²⁴ Amac alicgac me, êsêac, tañ sen kwanñkwaninoc sêmoa nan, samob sêlêti, mago ñac tagen oc êtap ñanô sa. Amboac tonan alêtigen gebe atap ñanô tau sa. ²⁵ Lau samob, tañ sebe sêniñ kwanñkwaninoc nan, têtú mêtê taun gêñ samobña. Êsêac sêgôm gêñ tonan, gebe têtap sunsun têlagenña ten sa. Mago aêac tec dagôm, gebe tatap sunsun tengeñña tau sa. ²⁶ Aê tauc kêlêti kalêsagen atom. Ma aêagêc ñac ten embe apen taun, oc jatuc lemoc ten sawa atom. ²⁷ Aê katu kasec ôlic to kêkônin tauc gebe tauc, tañ gajam mêtê lau ñagêdô nan, jatu meloc atom.

10

Tajop taun ênden sakin gwamña

¹ O lasitêwaac, aê gabe jansa biñ tonec auc êndên amac atom gebe Tamerji samob sêsêlên sêmoa tao ñalabu ma samob selom gwêc sêja. ² Êsêac samob sêlin tao to gwêc kêtú nêñ sanju, tañ gêbiñ êsêac tôñ tamiñ Mose. ³ Êsêac samob sen mo ñalauña tagen têtôm taungen, ⁴ ma samob sênôm gêñ ñalauña, gebe êsêac sênôm anga poc ñalauña, tañ kédaguc êsêac nan, Ma poc tau Kilisi tau. ⁵ Mago Anôtô gêlic êsêacnên taêsam gêjac mataanô ñajam atom, tec gesen êsêac su anga gamên sawa.

⁶ Gêñ tonan ñai kêtú ñadônôn gêdên aêac gebe tajop taun ma maten katu gêñ sec tatôm êsêac nec atom. ⁷ Ma amac anam sakin gwam atôm êsêacnên ñagêdô sêjam sakin nec atom amboac tonan. Teto gêc amboac tonec gebe “Lau sêñgôn sic sebe sêniñ to sênôm gêñ ma dêdi sa sebe têtê wê.” ⁸ Aêac danjom gen mockaino to mockainña tatôm êsêacnên ñagêdô sêgôm nan atom amboac tonanjen. Êsêac sêgôm, tec gêdên bêc tagen lau 23,000 sêjaña. ⁹ Ma aêac tansaê Apômtau tatôm esêacnê ñagêdô sêsaê en nan atom amboac tonanjen. Êsêac sêgôm, tec moac gesen êsêac. ¹⁰ Aôc gêdô atôm êsêacnên ñagêdô sêôc gêdô nan atom. Êsêac sêgôm, tec anela sinña gêjac êsêac endu.

¹¹ Biñ tonan ñai kêtap êsêac sa kêtú ñadônôn ma teto gêc gebe êkên puc aêac gebe nom ñatêm êmbacnên mên-kêdabin aêac sugac. ¹² Amboac tonan ñac, tañ geboc kêkô ñajana nan, ejop tau gebe ênac tau êndu atom. ¹³ Lêtôm tañ kêtap amac sa nan, lêtôm kain ten atom, lêtôm ñamalacñagen. Ma Anôtô en ñac ñanên, tec êlôc gebe letôm êtap amac sa êlêlêc ôlimwalô su atom. Lêtôm embe êtap amac sa, oc êmansañ lên awê letôm sanja, ma êpuc amac tôñ e atôm gebe aôc letôm tau.

¹⁴ O lauace, amboac tonan aêc sakin gwamña suman. ¹⁵ Amac lau tokauc, tec kasôm biñ gêdên amac. Amac taôm ansaê biñ, tec jasôm nec. ¹⁶ Aêac tajam danje Anôtô kêpi laclu moasinña ma embe tanôm, go tawe kain Kilisine dec dawin atom me. Ma embe taniñ polom, tañ tapô êkôc nan, go tawe kain Kilisinê ôli dawin atom me. ¹⁷ Polom tagen tec gêc, tec aêac lau taêsam tatu ôli tagen, gebe aêac samob tawê kain polom tagen.

¹⁸ Alic lau Israel acgom. Lau tañ sen da nan, sêwê kain sakin altarnja tonan. ¹⁹ Aê jasôm biñ amboac ondod. Jasôm gebe da gwamña tau gêñ

ņanô teņ me. Me gwam tau gêņ ņanô. Masianô. ²⁰ Mago gabe jasôm tonec gebe Gêņ taņ lau samuc sêkêņ kêtû da naņ, sêkêņ gederj Anôtô atom, sêkêņ gêdêņ ņalau sec. Aê gadec gebe ambinj taôm tônj taminj ņalau sec. ²¹ Amac atôm gebe anôm gêņ êsêp Apômtaunê laclu to êsêp ņalau sec nêņ laclu êpi tagerj atom. Amac atôm gebe awê kainj Apômtaunê moasinj to ņalau sec nêņ êpi tagerj atom amboac tonarj. ²² Aêac takêli Apômtau e têtac ņandanj êsa me. Aêacnêņ ņaclai kêlêlêc ênê su me.

Danġôm nêņ gêņ samob tawaka Anôtônê wae sagerj

²³ “Gêņ samob kêtôm gebe danġôm,” mago gêņ tau samob oc êmoasinj aêac atom. “Gêņ samob kêtôm gebe danġôm,” mago gêņ tau samob oc êmboac gôlôac sa atom. ²⁴ Ȧac teņ taê ênam gebe nê gêņ êmoasinj eņ taugenj nec atom, taê ênam gebe ensom gêņ êmoasinj lau nagêdôņa êwinj acgom. ²⁵ Anij gwada, taņ sêkêņ gêdêņ lau sêjam ôli anġa têtulu gêņ ņamala naņ samob. Apuc gwada teņ ņam êtu nêņ ņalêlôm ulu-uluņa atom, ²⁶ gebe teto gêc gebe “Nom to ņagêņ samob kêtû Apômtaunê gêņgêņ.” ²⁷ Ȧac samuc teņ embe êkalem amac gebe anij gêņ awij eņ ma embe ana, naņ anij gêņ samob, taņ sêkêņ êndêņ amac naņ ņaucņagerj, apuc ņam êtu nêņ ņalêlôm ulu-uluņa atom. ²⁸ Mago ņac teņ embe êsôm êndêņ amac gebe “Gêņ tonarj sêkêņ kêtû da gêdêņ gwam,” naņ anij atom êtu ņac, taņ kêkêņ puc amacņa ma êtu êlênsônj ņalêlôm atomņa. ²⁹ Aê kasôm kêpi amac taôm nêņ ņalêlôm atom, kasôm kêpi ņac tau tonarj nê ņalêlôm. Kilisi kêgaboac aê su gamoa ņoc lêtêgerj, tec ņac teņ nê ņalêlôm êmêtôc aê amboac ondocgerj. ³⁰ Aê embe janam danġe Anôtô to janij gêņ, oc sêsôm binj alôb-alôb êpi gêņ, taņ gajam danġe su naņ, êtu asagerjņa.

³¹ Gêņ taņ amac aerj to gêņ, taņ amac anôm ma gêņ, taņ amac agômagôm naņ, anġôm samob gebe awaka Anôtônê wae sa. ³² Amacnêņ lêņ êlênsônj Juda to Helen ma Anôtônê gôlôac atom. ³³ Aê gagôm amboac tonarj. Aê gagôm ņoc gêņ samob e lau samob sêlic ênac materjanô ņajam. Aê taêc gêjam gebe êtu moasinj êndêņ aê taucgerj atom, êtu moasinj êndêņ lau taêsam êwinj gebe Anôtô ênam êsêac kêsi.

11

¹ Atêku aê amboac aê katêku Kilisi.

Lauo to ņac sêlic om ņamêtê

² Aê jalambij amac gebe taêm gêjam aê ņaparj tec amoa ma amasanj mêtê, taņ kakêņ gêdêņ amac naņ. ³ Aê gabe amac ajala tonec Kilisi kêtû ņacwaganêņ môtêņapac ma ņacwaga têtû nêņ lauo môtêņapac, ma Anôtô kêtû Kilisi môtêapac. ⁴ Ȧac teņ embe eteņ mec me eoc binj lasê ma êkuc gêņ teņ, oc êņġôm eņ tau môtêapac, Kilisi kwalec. ⁵ Ma awê teņ embe eteņ mec me eoc binj lasê ma êkuc gêņ teņ atom, oc êņġôm tau môtêapac, nê akweņ, kwalec. Kêkuc gêņ teņ atom, tec kêtôm awê, taņ sêsêbuņ eņ môtêlauņ su samucgerj. ⁶ Awê teņ embe taê ênam gebe êkuc gêņ atom, naņ sêkapiņ môtêlauņ sumarj. Mago awê teņ embe sêkapiņ me sêkaliņ môtêlauņ, oc êtu binj majerjņa êndêņ eņ, tec eņ êkuc gêņ teņ acgommarj. ⁷ Ȧac êkuc gêņ teņ atom. Eņ kêtû Anôtônê katu to ņawasi. Ma awê tau kêtû ņacnê ņawasi ⁸ gebe ņac tau anġa awênê atom, awê anġa ņacnê. ⁹ Ma Anôtô kêkêņ ņac tau kêtû awêņa atom, kêkêņ awê kêtû ņacņa. ¹⁰ Amboac tonarj awê êkuc gêņ êtu anġelaņa. Gêņ tau êwa eņ sa gebe kêsô nê akweņnê ņaclai ņalabu. ¹¹ Apômtau gêbinj aêac tônj, amboac tonarj ņac ênam awê sa ma awê

ênam ñac sa, ¹² gebe awê kêsa anja ñacnê ma ñac gêmoa kêtú awê kékôc enja. Ma gêj samob gêmên anja Anôtônê. ¹³ Amac taôm asôm acgom. Awê tej embe etej mec êndên Anôtô ma êkuc gêj tej atom, oc êtôm me masi. ¹⁴ Ñac tej embe môkêlauj baliñanô, oc êtu biñ majenja êndên ej. ¹⁵ Mago awê embe môkêlauj baliñanô, oc êtu ênê gêlôn. Ñamalacnênj mêtê kêdônj biñ tonaj gêdênj amac atom me. Anôtô kékênj môkêlauj baliñ gêdênj awê gebe êngandê ej auc. ¹⁶ Ñac tej embe taê ênam gebe êkênj kisa êndênj mêtê tonaj, nan jasôm biñ tajeñ tonec gebe aêac to Anôtônê gôlôac ma mêtê tej gêc atom.

Sêgôm Apômtaunê moasinj ñalênj kêlênsônj

¹⁷ Aê gabe jakênj ñagôlinj tej êndênj amac. Aê jalambij amac êtu nê m akac saña atom, gebe nê m akac sa tonaj kêmoasinj amac atom, gêgôm amac atu sec. ¹⁸ Biñ tonec tec ganô kêtú ñamata gebe Amac gôlôac akac taôm sa ma awa taôm kékôc-kékôc. Aê kakênj gêwiñ gebe biñ ñagêdô amboac tonaj oc gêc biññanô. ¹⁹ Gôlôac sêwa tauñ êkôc-êkôc oc ñajam, gebe amacnê m lau mansañ sêwaka tauñ sa têtú awê. ²⁰ Gêdênj tanj amac akac taôm sa nan, akac sa kêtú anij Apômtaunê moasinja atom. ²¹ Gêdênj noc anij gênja amac samob aej nê m gênj gêdênj-gêdênjenj, tec lau ñagêdô mo gêjô êsêac ma ñagêdô sênôm gênj e kêjanij êsêac. ²² Nê m andu anij to anôm gênja kêkô atom me. Amac atu kasec Anôtônê gôlôac ma anjôm êsêac, tanj nê j gênj masi nan, majenj êsa me. Aê jasôm biñ amboac ondóc êndênj amac. Oc jalambij amac me. Masi, aê jalambij amac êtu nê m biñ tonajja atom.

Apômtau Jesu kékênj moasinj dabuj gêdênj nê lau
(*Mat 26:26-29; Mar 14:22-25; Luk 22:14-20*)

²³ Biñ tanj kakênj gêdênj amac nan, aê kakôc anja Apômtaunê gebe Gêdênj gêbêc tanj Juda geoc Apômtau lasê nan, Jesu tau kékôc polom ²⁴ mêngêjam danje ma kêpô kékôc, go kêsôm gebe “Aêñoc ôlic, tanj gêjô amac nan tonec. Anjôm amboac tonaj, ec taêm ênam aêgenj.” ²⁵ Señ su, go kékôc laclu amboac tonaj ma kêsôm gebe “Laclu aêñoc dec poac wakucña tau tonec. Anjôm amboac tonaj, go embe anôm, ma taêm ênam aêgenj.” ²⁶ Êtôm tê m samob, tanj anij polom tonec to anôm êsêp laclu tonec nan, asôm Apômtau gêmác êndú ñawae lasê e tau êmu êmênj.

Tanij moasinj dabuj ñapep, takic tauñ nê j biñ atom

²⁷ Amboac tonaj tej embe ênij polom tonec me ênôm êsêp Apômtaunê laclu tonec wauc-waucgenj, nan oc êwê Apômtaunê ôli to dec ñakainj. ²⁸ Samob sênsaê tauñ êndênj-êndênjenj su acgom, go sênij polom to sênôm êsêp laclu tonec. ²⁹ Ñamalac tanj ênij moasinj to ênôm êsêp laclu nan, embe etoc Apômtaunê ôli sa atom, oc ênij to ênôm gênj tau êtu êkic tau nê biñja. ³⁰ Kêtú tonajja tec amacnê m lau taêsam têtáp gêmác sa to ôliñwalô gêjana ma ñagêdô sêmac êndú. ³¹ Aêac embe tansaê tauñ ñapep, go Anôtô êmêtôc aêac atom. ³² Apômtau kêmêtôc to gêjac aêac, gebe ênê mêtôc ñamuña ensenj aêac su tanaña dawij nom atom.

³³ O lasitêwac, amboac tonaj embe akac sa êtu anij moasinja, nan aôn taôm acgom. ³⁴ Tej embe mo êjô ej, nan ênij gênj anja nê andu kwananjenj, gebe akac taôm sa êtu akic taôm nê m biñja atom. Tauc jandênj amac jawac acgom, go jamansañ biñ ñagêdo êwiñ.

12

Nalau Dabuŋ né moasiŋ

¹ O lasitêwaac, aê gabe jansa moasiŋ Nalauŋa auc êndêŋ amac atom. ² Amac ajalagac gebe Gêdêŋ taŋ amoa lau samucŋageŋ naŋ, nêŋ ŋalêlôm kêkac amac e awê adêŋ gwam awamê aja. ³ Amboac tonan aê jasôm lasê êndêŋ amac gebe Nac teŋ embe Anôtônê Nalau êoc eŋ awa sa, naŋ êsôm gebe “Aê japuc boa Jesu” nec atom. Me teŋ embe Nalau Dabuŋ ênam eŋ auc atom, naŋ oc êtôm atom gebe êsôm gebe “Jesu eŋ Apômtau.”

⁴ Moasiŋ gêdêŋ-gêdêŋgeŋ, mago ŋaŋalau tagen. ⁵ Sakin gêdêŋ-gêdêŋgeŋ, mago ŋa Apômtau tagen. ⁶ Naclai tanam kômŋa gêdêŋ-gêdêŋgeŋ, mago ŋaAnôtô tagen, taŋ gêjam kôm kêpi lau samob gebe sêŋgôm gêŋ samob ŋanô êsa naŋ. ⁷ Nalau geoc tau lasê gêdêŋ ŋamalac ŋalêŋ gêdêŋ-gêdêŋgeŋ gebe êmoasiŋ gôlôac. ⁸ Nalau kêkêŋ kauc mêtêŋa gêdêŋ ŋac teŋ, to Nalau tonanŋeŋ kêkêŋ kauc êkip biŋ ŋam saŋa gêdêŋ teŋ. ⁹ Nalau tagen tonan kêkêŋ ŋac teŋ kêkêŋ gêwiŋ ma kêkêŋ moasiŋ dangôm lau ôliŋ ŋajam êsaŋa gêdêŋ ŋac teŋ. ¹⁰ Eŋ kêkêŋ ŋaclai gêdêŋ ŋac teŋ, tec gêgôm gêŋsêga ma kêkêŋ ŋac teŋ geoc biŋ lasê. Eŋ kêkêŋ ŋac teŋ kêjala ŋalau ŋajam to secŋa ma kêkêŋ ŋac teŋ kêsôm biŋ aweŋ ŋatalô, ma kêkêŋ teŋ gêwa biŋ aweŋ ŋatalôŋa sa. ¹¹ Nalau tagen tau tonan gêjam kôm samob tonan ŋai. Eŋ gêjac sam né moasiŋ gêdêŋ lau gêdêŋ-gêdêŋgeŋ kêtôm eŋ tau taê gêjam.

Ôli tagen, ma ŋagêŋlêlôm taêsam

¹² Kilisi kêtôm ôli teŋ. ôli tau gêŋ tagen, mago ŋagêŋlêlôm taêsam. Ôli ŋagêŋlêlôm tokaiŋ-tokaiŋ, mago samob tonan têtû ôli tagen. ¹³ Aêac samob taliŋ sanŋu ma Nalau tagen gêbiŋ aêac tônŋ tatu ôli tagen Juda to lau samuc, gêŋôma to lau, taŋ sêmoa nêŋ Iêtêgeŋ naŋ, ma sêkêŋ Nalau tagen gêdêŋ aêac samob tanôm.

¹⁴ Ôli tau ŋagêŋlêlôm tagen atom, ŋagêŋlêlôm taêsam. ¹⁵ Akaiŋ embe êsôm gebe “Aê lêma atom, tec katu ôli ŋagêŋlêlôm teŋ atom,” biŋ tonan oc êkac eŋ su anŋa ôli êtôm atom. ¹⁶ Ma taŋasuŋ embe êsôm gebe “Aê mataanô atom, tec katu ôli ŋagêŋlêlôm t eŋ atom,” biŋ tonan oc êkac eŋ su anŋa ôli êtôm atom. ¹⁷ Ôli samucgeŋ embe êtu mataanôŋageŋ, oc êŋ biŋ amboac ondoc. Ma embe êtu taŋasuŋŋageŋ, oc êŋu gêŋ ŋamalu amboac ondoc. ¹⁸ Mago galoc amboac teŋ. Anôtô kêkêŋ ôli ŋagêŋlêlôm gêdêŋ-gêdêŋgeŋ kêtôm eŋ taê gêjam. ¹⁹ Ôli samucgeŋ embe êtu ŋagêŋlêlôm tagen, go ôli ŋanô tau ênêc ondoc. ²⁰ Mago galoc amboac teŋ. Ôli ŋagêŋlêlôm taêsam ma ôli ŋanô tagen.

²¹ Mataanô kêtôm atom gebe êsôm êndêŋ lêma gebe “Aê kêpô lêna aôm atom.” Ma môkêapac kêtôm atom gebe êsôm êndêŋ akaiŋagêc gebe “Aê kêpô lêna amagêc atom.” ²² Amboac tonan atom. Ôliŋ ŋagêŋlêlôm, taŋ talic amboac gêŋ palê-palê naŋ, embe masi, oc tapô lêna ŋanô. ²³ Ôli ŋagêŋlêlôm, taŋ talic amboac gêŋ ŋaôma naŋ, têkwa auc ŋapep. Ma aêac ôliŋ ŋasec, naŋ tajop ŋapep sawa. ²⁴ Ôliŋ ŋagêŋlêlôm ŋajam, naŋ tajop amboac tonan atom. Anôtô kêmasaŋ ôliŋ ma ketoc ŋagêŋlêlôm ŋaôma-ŋaôma sa kêlêlêc. ²⁵ Eŋ gêgôm amboac tonan gebe ôli êwa tau êkôeêkôc atom, ŋagêŋlêlôm samob taêŋ ênam taunŋ ma sênam taunŋ sa êndêŋêndêŋgeŋ. ²⁶ Ôli ŋagêŋlêlôm tagen embe êtap ŋandaŋ sa, go ŋagêŋlêlôm samob sêoc ŋandaŋ sêwiŋ. Ma embe tetoc ŋagêŋlêlôm tagen sa, go samob têtac ŋajam sêwiŋ.

²⁷ Amac atu Kilisinê ôli ma atu ñagêñlêlôm gêdêñ-gêdêñgeñ. ²⁸ Ma Anôto kédênañ gôlôac dabuñ nêñ lau ñagêdô amboac tonec. Aposolo têtù ñamata, propete têtù luagêcña, kédôñwaga têtù têlêacña. Go kêkêñ ñagêdô sêgôm gêñsêga, ñagêdô têtap moasiñ sêñgôm lau gêmac ôliñ ñajam êsaña sa, ñagêdô sêjam lau sa, ñagêdô sêjam gôliñ gôlôac, ñagêdô sêsôm biñ awerñ ñatalôña. ²⁹ Êsêac samob têtù aposolo ma têtù propete ma têtù kédôñwaga atom. Samob sêgôm gêñsêga atom. ³⁰ Samob têtap moasiñ sêñgôm lau gêmac ôliñ ñajam êsaña sa atom. Samob sêsôm biñ awerñ ñatalôña ma sêwa biñ awerñ ñatalôña sa atom. ³¹ Ma amac atu kêka-kêka moasiñ ñanô taumanñ.

Ma galoc jatôc lêñ, tañ kêlêlêc ñagêdô su nanñ, andêñ amac.

13

Biñ têtac gêwiñ ñanôña

¹ Aê embe jasôm ñamalac to anjela awerñ, mago têtac êwiñ ñanôgeñ atom, oc jatôm ki kédôñ tau to kelenkelen kêtanñ. ² Ma embe jaoc biñ lasê to jajala gêñ kêsiniñ taunña to kauc ñam samob, ma embe jakêñ êwiñ ñajanañ êtôm jasôm lôc sêmbuc taunñ saña, mago têtac êwiñ ñanô atom, oc jatu gêñ ñadôma. ³ Ma embe janac sam ñoc waba samob êndêñ lau ñalêlôm sawa to jakêñ ôlic ja êniñ, mago têtac êwiñ ñanôgeñ atom, oc ênam aê sa atom.

⁴ Têtac gêwiñ ñanô gê biñ tôñ, têtac gêwiñ ñanô kêtôm ñac gabêjam, gêjam lêmuñ atom. Têtac gêwiñ ñanô kêkianñ tau sa atom to ketoc tau sa atom, ⁵ kêsa lêñ wauc-waucgeñ atom, taê gêjam taugenê nê gêñ atom, têtac ñandañ seberñ atom, gê launêñ sec tôñ atom. ⁶ Têtac gêwiñ ñanô tau kêtù samuc gêñ geo atom, kêtù samuc biññanô taugenñ. ⁷ Têtac gêwiñ ñanô tau gêôc gêñwapac samob, kêkêñ gêwiñ biñ samob, kêkêñ mata gêñ samob, gêôc gêñ samob totêtac kêpa sugenñ.

⁸ Têtac gêwiñ ñanô oc êmbacnê atomanô. Biñ daoc Anôtonê biñ lasêña oc ê su ênaña. Biñ awerñ ñatalôña oc êmbacnê. Biñ tajala kauc ñamña oc ê su ênaña amboac tonanñ. ⁹ Aêac tajala kauc ñatênageñ ma daoc biñ lasêña ñatênageñ amboac tonanñ. ¹⁰ Mago êndêñ tañ gêñ ñanô tau mênêsa nanñ, gêñ ñatênageñña tau oc ê su ênaña.

¹¹ Gêdêñ tañ aê ñapalêgeñ nanñ, kasôm biñ katôm ñapalê sêsôm, ma kajala gêñ katôm ñapalê sêjala ma taêc gêjam biñ katôm ñapalê taên gêjam e katu ñac acgom, go gawi mêtê ñapalêgeñña tau siñ. ¹² Galoc talic gêñ kêtôm tasala gêñ tau kêsêp tasalakatu ñadaunñaun tenñ, mago êtu ñamu oc talic gêñ samob ñalanô êpi tagen. Galoc aê kajala gêñ ñatênageñ. Mago êtu ñamu oc jajala gêñ samob tomalagenñ êtôm Apômtau kêjala aê. ¹³ Galoc gêñ têlêac tonec tec gêc gebe Takêñ gêwiñ ñanô to takêñ matenñ ñanô ma têtac gêwiñ ñanô. Mago têtac gêwiñ ñanô tau tec gêñ ñanô kêlêlêc gêñ ñagêdô su ñêñgeñ.

14

Biñ ñagêdô kêpi moasiñ Ñalaunña

¹ Amacnêm lêñ epeñ têtac êwiñ ñanôña ma atu kêka-kêka moasiñ Ñalaunña ma taêm êka moasiñ aoc Anôtonê biñ lasêña êtu ñamatageñ, ² gebe ñac, tañ kêsôm biñ awerñ ñatalôña nanñ, kêsôm biñ gêdêñ ñamalac atom, kêsôm gêdêñ Anôto taugenñ. Lau tenñ sêñô biñ tonanñ atom, Ñalau kêkac enñ tec kêsôm biñ, tañ gêc lêlômgeñ nanñ. ³ Mago ñac, tañ geoc Anôtonê biñ lasê nanñ, kêsôm biñ gêdêñ ñamalac ma gêboa êsêac sa to gêlêñ biñ êsêac ma

gêjam malô nêj ñalêlôm. ⁴ Ñac tañ kêsôm biñ awen ñatalôña nan, gêboa tau sa, mago ñac, tañ geoc Anôtônê biñ lasê nan, gêboa gôlôac dabuñ sa amboac tonañ. ⁵ Aê gabe amac samob asôm biñ awen ñatalôña, mago aê têtac gêwiñ kêlêlêc gebe aoc Anôtônê biñ lasê. Ñac tañ geoc Anôtônê biñ lasê nan, kêmoasin gôlôac kêlêlêc ñac, tañ kêsôm biñ awen ñatalôña nan su. Tager ñac teñ embe êwa ênê biñ tau sa e êmboa gôlôac dabuñ sa, oc êtôm amboac tonañgeñ.

⁶ O lasitêwaac, aê embe jandêj amac wacjasôm biñ awen ñatalôña, oc janam amac sa amboac ondoci. Aê embe jasôm biñ, tañ gêc lêlômgeñ nan, lasê ma jawa kauc ñam sa me jaoc Anôtônê biñ lasê ma jandôj mêtê êndêj amac atom, oc janam amac sa atom. ⁷ Gêj tañ takôc kêtui tanam wê êsêpña amboac gasuc me kalingwan nan, embe sêju me sênac ñalêj tager ñapan, oc tajala ñaawa, tañ êsêac sebe sêju me sênac nan amboac ondoci. ⁸ Ma dauc embe êtañ meloc-meloc, go asa êmansañ tau atu ênac sinña. ⁹ Amacnêm biñ amboac tonañ. Amac embe asôm biñ ênêc awê atom, asôm biñ awen ñatalôñageñ, oc sêjala biñ, tañ asôm nan amboac ondoci. Amac oc asôm nêm biñ êsêp sawa. ¹⁰ Lau nomña nêj awen tokain-tokain, mago awen samob tonam. ¹¹ Aê embe jajala ñac teñ awa ñam atom, go ñac, tañ kêsôm tau awa nan, êlic aê amboac ñac jaba, ma aê oc jalic en amboac ñac jaba amboac tonañ. ¹² Amac amboac tonañ. Amac atu kêka-kêka moasin Ñalauña, tec ansom moasin, tañ emboa gôlôac dabuñ sa nan, e ênam amac aucgeñ.

¹³ Amboac tonañ ñac, tañ kêsôm biñ awen ñatalôña nan, eteñ mec êndêj Anôtô gebe êkêj moasin êwa biñ saña êndêj en êwiñ. ¹⁴ Aê embe jateñ mec jasôm biñ awen ñatalôña, go ñoc ñalau eteñ mec, mago ñoc kauc oc êjala ñam atom. ¹⁵ Biñ tau amboac ondoci. Aê gabe ñoc ñalau embe eteñ mec, nan ñoc kauc eteñ êwiñ. Ñoc ñalau embe ênam wê, nan ñoc kauc ênam êwiñ. ¹⁶ Nêm ñalaugeñ embe ênam danje Anôtô, go lau ñagêdô, tañ sêmoa nan, sênac mata nêm mec ma sêsôm gebe “Biññanô” sêwiñ nan amboac ondoci. Êsêac sêjam kauc biñ, tañ koteñ nan. ¹⁷ Aôm oc gôjam danje Anôtô ñajamgeñ, tager nêm mec gêboa lau ñagêdô sa gêwiñ atom.

¹⁸ Aê gajam danje Anôtô kêtui kasôm biñ awen ñatalôña kêlêlêc amac samob sunja. ¹⁹ Mago anja gôlôac dabuñ ñalêlôm embe jasôm biñ tokauc ñalô lemeñ tengeñ gebe jandôj lau ñagêdôña, oc ñajam êlêlêc jasôm biñ awen ñatalôña ñalô 10,000 su.

²⁰ O lasitêwaac, taêm ênam biñ atôm ñapalê saun taêj gêjam nec atom. Taêm ênam biñ atôm lau kapôêj taêj gêjam. Mago lêj secña tec atôm ñapalê dedecman. ²¹ Apômtau kêsôm biñ teto gêc gebe “Aê jasôm biñ êndêj lau tônê janam lau jaba awen to janam lau, nan sêsôm biñ jaba lanjôn. Mago êsêac oc sêkêj tanjeñ aê atom.”

²² Amboac tonañ biñ awen ñatalôña kêtui lau-sêkêj-gêwiñwaga nêj ñabelo atom, kêtui lau-sêkêj-gêwiñ-atomwaga nêj ñabelo. Ma daoc Anôtônê biñ lasêña kêtui lau-sêkêj-gêwiñ-atomwaga nêj ñabelo atom, kêtui lau-sêkêj-gêwiñwaga nêj ñabelo. ²³ Gôlôac dabuñ embe samob sêkac tauñ sa ma samob sêsôm biñ awen ñatalôña, go lau ñagêdô me lau samuc, tañ nasêwiñ nan, oc sêsôm biñ amboac ondoci. Oc sêsôm gebe meloc kêtê amac. ²⁴ Mago samob embe seoc Anôtônê biñ lasê ma ñac samuc teñ me ñac jaba teñ embe naêwiñ, oc samob nêj biñ epeñ to êmêtôc en ²⁵ e biñ, tañ kêsin

tau géc nê ñalélôm nan, êtu awê, go êu tau lanjôanô êndên nom etoc Anôtô sa ma êsôm lasê ênêc awêgenj gebe “Anôtô gêmoa gêwiñ amac biññanôgoc.”

Danjôm nêj gê ñ samob ñapep sawa

²⁶O lasitêwaac, biñ tonanj ñam amboac ondoc. Amac embe akac taôm sa, go ñac teñ êpuc wê teñ sa, teñ êndônj mêtê, teñ êsôm biñ, tañ géc lêlômgenj nan, lasê, teñ êsôm biñ awenj ñatalôña ma teñ êwa biñ tau sa. Gêñ samob tonanj ñai anjôm êtu amboa gôlôac dabuj saña. ²⁷Lau embe sêsôm biñ awenj ñatalôña, go ñac luagêc me têlêac sêsôm biñ ma êtôm. Êsêac sêsôm biñ sêndênanj taunjenj ma ñac teñ êwa biñ tau sa. ²⁸Ñac êwa biñ saña teñ embe êmoa atom, go ñac êsôm biñ awenj ñatalôña ênam tau tônj êndênj gôlôac dabuj, êsôm biñ ênêc enj tau to Anôtônagenj. ²⁹Ñac luagêc me têlêac seoc Anôtônê biñ lasê ma lau ñagêdô sênsaê biñ tau. ³⁰Anôtô embe eoc biñ, tañ géc lêlômgenj nan, teñ lasê êndênj ñac teñ, tañ gêñgônj gôlôac ñalélôm nan, go ñac, tañ kêsôm biñ gêmoa nan, êoc nê biñ tônj acgom. ³¹Amac samob atôm gebe aoc Anôtônê biñ lasê asôm ajô taôm-ajô taômgenj e andônj lau to alênj biñ lau samob. ³²Lau seoc biñ lasêña nêñ ñalau tanenj wamu êndênj êsêac, tañ seoc biñ lasê nan, ³³gebe Anôtô kêtû gêñ wauc-waucgenj ñaAnôtô atom, kêtû biñmalô ñaAnôtô.

Mêtê tañ sêgôm anja Anôtônê launênj gôlôac samob nan, sêñgôm anja amacnêam amboac tonanj gebe ³⁴Gôlôac embe sêkac sa, go lauo sênam taunj tônj. Alôc gebe sêsôm biñ nec atom. Êsêac sêkônij taunj êtôm Anôtônê biñsu kêsôm. ³⁵Lauo embe taênj ênam gebe sêjala biñ ñagêdô êtu tônj, go têtû kênac nêñ ñaci anja taunj nêñ êndumanj. Gôlôac embe sêkac sa ma awê teñ embe êsôm biñ, oc êtu biñ majenja. ³⁶Taôm asôm acgom, Anôtônê biñ kêsa anja amac taômgenj nêam me gêsuj tau gêdênj amac taômgenj gêwac me.

³⁷Ñac teñ embe êlic tau gebe ñac eoc Anôtônê biñ lasêña me êwê kainj moasinj ñalauja teñ, nanj êjala gebe biñ, tañ aê kato gêdênj amac nan, Apômtaunê jatu. ³⁸Enj embe êjala biñ tonanj atom, oc amac ajala enj atom amboac tonanj. ³⁹O lasitêwaac, amboac tonanj atû kêka-kêka gebe aoc Anôtônê biñ lasê ma akô lau, tañ sêsôm biñ awenj ñatalôña nan, auc atom. ⁴⁰Anjôm gêñ samob naêndênjenj ma êtôm ñagôlinjenj.

15

Apômtau Jesu gêdi sa

¹O lasitêwaac, aê jakênj puc amac gebe taêm ênam ñawae ñajam êtiam. Aê kasôm ñawae ñajam tau lasê gêdênj amac ma amac akôc sa ma ñawae ñajam tau kêpuc amac tônj akô ñajanja. ²Embe akôc ñawae ñajam, tañ kasôm lasê gêdênj amac nanj tônj, go ênam amac kêsi. Mago embe akôc tônj atom, oc akênj êwiñ ñaôma.

³Biñ ñamatana, tañ kakênj gelom amac nanj, gelom aê amboac tonanj gebe Kilisi gêmac êndû kêtû aêacnênj secña kêtôm teto géc. ⁴Êsêac sêsuj enj ma Anôtô gêñu enj sa gêdênj bêc kêtû têlêac kêtôm teto géc. ⁵Enj geoc tau lasê gêdênj Kepa su acgom, go gêdênj êsêac 12. ⁶Go geoc tau lasê gêdênj lasitêwai, tañ sêlêlêc 500 su nanj, ma sêlic enj sêwiñ taunjenj. Lau tau nêñ taêsam tec matenj jali sêmoa ma ñagêdô sêmac êndû su. ⁷Go geoc tau lasê gêdênj Jakobo su, go gêdênj aposolo samob.

⁸Enj geoc tau lasê gêdênj samob su, go kêtû ñamuanô tau enj geoc tau lasê gêdênj aê amboac tonanj, tec katôm ñapalê, tañ têna kêkôc enj keso têm. ⁹Aê katu aposolonênj ñac ñamuña teñ. Aê katôm gebe sêsam aê gebe aposolo

atom, gebe aê kêjanda Anôtônê gôlôac dabuñ. ¹⁰ Mago Anôtônê moasiñ kékêñj aê katu aposolo. Ma ênê moasiñ, tañ kékêñj gédêñj aê nañ, ñanô masi atom. Aê gajam kôm kapôñj kélêlêc êsêac samob su, mago aê tauc gagôm atom, Anôtônê moasiñ, tañ gêwiñj aê nañ, gêgôm. ¹¹ Mago mêtê tau aê to êsêac ajam kêtôm taugenj ma amac tec akêñj gêwiñj.

Ñacmêtê oc sêndi sa

¹² Aêac ajam mêtê gebe Anôtô gêñu Kilisi gêdi sa anja ñacmatênêñj. Ma amboac ondoc amacnêm lau ñagêdô sêsôm gebe ñacmatê oc sêndi sa atom nec. ¹³ Ñacmêtê embe sêndi sa atom, oc Anôtô êñu Kilisi gêdi sa atom amboac tonanjenj. ¹⁴ Kilisi embe êndi sa atom, oc jaenj, tañ aêac ajac gédêñj amac nañ, ñanô masi ma amacnêm akêñj gêwiñj ñanô masi amboac tonanjenj. ¹⁵ Embe amboac tonanj, oc aêac atu lau, tañ awa biñdansañ sa kêpi Anôtô, aêac awa sa gebe Anôtô gêñu Kilisi sa, mago enj embe êñu ñacmatê sa atom, nanjo gêñu Kilisi sa atom amboac tonanjenj. ¹⁶ Anôtô embe êñu ñacmatê sa atom, nanjo gêñu Kilisi sa su atom amboac tonanj. ¹⁷ Mago enj embe êñu Kilisi sa atom, oc akêñj êwiñj ñaôma ma amoa tonêm secgenj ñapañ. ¹⁸ Ma êsêac, tañ sêkêñj gêwiñj Kilisi ma sêmac êndu su nañ, sêjaña amboac tonanjenj. ¹⁹ Aêac embe takêñj materj Kilisi êndêñj têm tamoã nom tonecñagenj, go lau sêlic aêac tatu gêñj gêbac ma taênj walô aêac êlêlêc lau ñagêdô samob su ñênjenj. ²⁰ Mago Anôtô gêñu Kilisi gêdi sa anja ñacmatênêñj sugac. Enj kêtú lau, tañ sêmac êndu su nañ, nêñ ñamêc. ²¹ Ñamalac tagenj kêtú tamac êndu ñañamôkê, ma ñamalac tagenj kêtú dandi sa anja ñacmatênêñj ñañamôkê. ²² Biñ tau amboac tonec gebe Adam gêbiñ aêac tônj, tec samob tamac êndu, ma Kilisi gêbiñ aêac tônj, tec samob materj jali êsa. ²³ Mago samob materj jali êsa êndêñj-êndêñjenj êtôm nêñj noc. Kilisi kêtú ñamêc, go êsêac, tañ têtú ênê lau nañ, sêndi sa êndêñj noc enj êmu êmêñja. ²⁴ Su, go Kilisi ênac dabinj gêñj samob. Enj oc ensenj gôlinj to ñaclai ma ñajaña samob su, ma êkêñj gôlinj tau êndêñj Tama Anôtô. ²⁵ Gôlinj kinja gêjac Kilisi ñawae e Anôtô êkêñj ñacjo samob sêsô enj akainj ñalabu acgom. ²⁶ Go êtu ñamu ensenj ñacjo gêmacanô tau su. ²⁷ Teto gêc gebe “Gêñj samob kêsô enj akainj ñalabu.” Teto gebe “Gêñj samob kêsô enj ñalabu,” mago biñ tonec gêc awê gebe ñalô Gêñj samob kêkanônj ñac, tañ kékêñj gêñj samob kêsô enj ñalabu nañ, gêwiñj atom. ²⁸ Gêñj samob êsô Latu ñalabu su acgom, go Latu tau êsô ñac, tañ kékêñj gêñj samob kêsô enj ñalabu nañ, ñalabu amboac tonanj, gebe Anôtô ênam gôlinj gêñj samob ênam aucgenj.

²⁹ Lau tañ sêlinj sanju sêjô ñacmatê nañ, oc sêñgôm amboac ondoc. Ñacmatê embe sêndi sa atomanô, go êsêac sêlinj sanju sêjô ñacmatê su êtu asagenja. ³⁰ Ma aêac amboac ondoc. Aêac amoa jageo kêtôm bêc samob kêtú gêñj ñaclai gebe ensenj aêacña nec kêtú asagenja. ³¹ O lasitêwaac, biññanôgoc, aê gêmac êndu kêtôm bêcgenj. Aê kasôm biñ tonanj kêtú amac atu ñoc waec, tañ gêc gêwiñj aêacnêñj Apômtau Kilisi Jesu nañja. ³² Aê gajac sinj gédêñj bôc ñaclai anja Epese. Aê embe janac sinj tau êtu biñ ñamalacñagenj, oc ênam aê sa amboac ondoc. Ñacmatê embe sêndi sa atom, go taniñ to tanôm gêñj tanac ñawaegeñmanj, gebe ñaelenj oc tamac êndu.

³³ Ansau taôm atom. Embe asêlêñj awiñj lau sec, oc ensenj nêñj mêtê ñajam su. ³⁴ Tekwem saki êsa ñapep ma anjôm sec êtiam atom. Aê jasôm biñ tonec e janjôm amac majem êsa gebe Amacnêm lau ñagêdô sêjam kauc Anôtô.

Aêac oc dandi sa toôlinjenj

³⁵ Lau ñagêdô oc têtû kênac gebe “Ñacmêtê oc sêndi sa amboac ondoc. Ma embe mênşêpi, oc sêkôc ôliñ amboac ondoc.” ³⁶ Melocma. Gêñ tañ kôsê nan, embe êtu palê atom, oc êpoa atom. ³⁷ Embe ôsê gêñ, oc ôsê ñadambê, tañ êlêc êpi êmêñ nan atom, oc ôsê ñamatugeñ, amboac ñangom me gêñ ñagêdô ñawê. ³⁸ Anôtô êkêñ ñanô êndêñ ñawê êtôm taê gêjam ma êkêñ ñanô tokaiñ-tokaiñ êndêñ ñawê êndêñ-êndêñgeñ. ³⁹ Gêñ samob ôliñ têtôm taun atom. Ñamalac ôliñ teñ ma bôc ôliñ teñ ma moc ôliñ teñ ma i ôliñ teñ. ⁴⁰ Ñanô undambêña to ñanô nomña gêc gêdêñ-gêdêñgeñ amboac tonan. Mago gêñ undambêña ñawasi teñ, ma gêñ nomña ñawasi teñ. ⁴¹ Oc ñawasi teñ ma ajôn ñawasi teñ ma utitalata ñawasi teñ. Ma utitalata tonan ñai ñawasi gêdêñ-gêdêñgeñ amboac tonan.

⁴² Êndêñ noc ñacmatê sêndi saña nan, oc amboac tonan. Sêsê gêñ, tañ ê su nan, ma gêñ tengeñña oc êndi sa. ⁴³ Sêsê ôli ñaôma ma ôli ñawasi oc êndi sa. Sêsê ôli palê-palê ma ôli tonçlai oc êndi sa. ⁴⁴ Sêsê ôli nomña ma ôli ñalaunja oc êndi sa. Embe ôli nomña ênêc, go ôli ñalaunja ênêc amboac tonangeñ. ⁴⁵ Amboac teto gêc gebe “Ñac ñamataña, Adam, kêtû gêñ mata jali.” Mago Adam ñamuña eñ ñalau, tañ kêkêñ aêac dançôn mater jali. ⁴⁶ Ôli ñalaunja mênkêsa kêtû ñamata atom, ôli nomña gêmuñ, go ôli ñalaunja kêdaguc. ⁴⁷ Ñamalac ñamataña eñ ança nom, tec kêtû gêñ nomña. Ñamalac kêtû luagêcña gêmêñ ança undambê. ⁴⁸ Lau nomña têtôm ñac nomña tonan, ma lau undambêña têtôm ñac undambêña tonan. ⁴⁹ Aêac tec tawê kaiñ ñac nomña lanô nec, oc tawê kai ñac undambêña lanô amboac tonangeñ. ⁵⁰ O lasitêwaac, bin tonec tec jasôm gebe Aêac ôliñ to dec tonec tawê kaiñ Anôtônê gamêñ atom. Ma gêñ, tañ ê su nan, oc êwê kaiñ gêñ tengeñña atom.

⁵¹ Anô acgom, aê jasôm bin ñalêlômña teñ êndêñ amac gebe Aêac samob oc tamac êndu atom, mago Anôtô oc êpô aêac samob ôliñ ôkwi kaiñ teñ êsa. ⁵² Bin tau êsa sep tagen ma eb tagen êndêñ dauc êtañ ñamuña. Dauc tonan embe êtañ, go ñacmatê oc sêndi sa toôliñ tengeñña ma Anôtô oc êpô aêac oliñ ôkwi kaiñ teñ êsa, ⁵³ gebe gêñ tonec, tañ ê su nan, oc êsô gêñ tengeñña sa amboac ñakwê, ma gêñ tonec, tañ êmac êndu nan, oc êsô gêñ, tañ êmac êndu atomña nan sa. ⁵⁴ Mago êndêñ tañ gêñ tonec, tañ ê su nan, oc êsô gêñ tengeñña sa, ma gêñ tonec, tañ êmac êndu nan, oc êsô gêñ, tañ êmac êndu atomña nan sa, go bin, tañ teto gêc nan, êtu anô gebe “Ñac tañ kêku ñacjo tulu nan, gesen gêmacanô tau su.

⁵⁵ O gêmacanô tau, aôm kôku ñacjo tulu ñañanô gêc ondoc.

O gêmacanô tau, nê mêm tau ondoc.”

⁵⁶ Sec kêtû gêmacanô ñakêm, ma binşu kêtû sec ñañaçlai. ⁵⁷ Mago dançe êndêñ Anôtô, tañ kêkêñ aêac taku ñacjo tulu kêtû aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisinja.

⁵⁸ O ñoc lasitêwaace, amboac tonan atu lau ñajaña to amoa nê mêm ñañêñ. Anam Apômtaunê kôm ênam amac auc ñapan. Ma ajala gebe kolen, tañ anam êtu Apômtaunja nan, oc anam ñaôma atom.

16

Da tanam Anôtônê lau saña

¹ Galoc bin êpi awa ênam Anôtônê lau saña. Ançôm êtôm bin, tañ kajatu gêdêñ gôlôac dabun Galataña gebe sênçômña nan. ² Êtôm woke ñabêc ñamataña samob amac samob êndêñêndêñgeñ anac awa sa ênêc tauña

êtom gêñ, tañ gêc amacña nan, ec êndêñ tañ jaô lasê amac nan, ajon da sa ñalêñ ñawapac atom. ³ Aê jaô lasê amac su acgom, go jasakin lau, tañ amac alic êaêac têtôm nan, topapia êwa êsêac saña sêna Jerusalem gebe sêkêñ nêmoasin êndêñ lau ònê. ⁴ Embe jalic êtom gebe tauc jasêlêñ, go êsêac sêsêlêñ sêwiñ aê.

Paulu tae gêjam nê lêñ ñagêdô

⁵ Aê jana Makedonia su acgom, go jandêñ amac jawac, gabe jasa Makedonianagen jawac. ⁶ Aê oc jamoa jawiñ amac ñasawa ec, moae jamoa e komô êbacnê. Go amac anam aê sa to akêñ aê jasa ñoc lêñ ñagêdô êtiam. ⁷ Aê gabe jalic amac têlagen ma jawi amac sinj sebenj atom. Aê taêc kêka gebe Apômtau embe êlôc sa, go jañgôn jawiñ amac ñasawa ec baliñ. ⁸ Aê jamoa Êpese tonec e Pentekost êbacnê, ⁹ gebe katam teñ gêlêc su samucgen gêdêñ aê, tec janam kôm tonjanôgen, mago ñoc sonjo-sonjo taêsam tec sêmoa.

¹⁰ Timote embe êwac, nan amosin en ec ôli andan amac gebe en gêjam Apômtaunê kôm kêtôm aê tauc. ¹¹ Teñ êlic en amboac gêñ ñaôma atom. Anam en sa to akêñ en tobiñmalôgen êndêñ aê êmu êmêñ êtiam, gebe aê to lasitêwai aôn en.

¹² Binj êpi lasiñi Apolo amboac tonec. Aê katen en kêtû dim taêsam su gebe êwiñ lasitêwai êndêñ amac êwac. Mago en taê gêjam gebe êwac galoc atom, ñasawa teñ embe êtap lêñ ñajam teñ sa, go êwac.

Paulu gêjac mata nê binj

¹³ Anam jali to akêñ êwiñ ma akô ñajana atôm ñacgen. ¹⁴ Anôm nêmoasin gêñ samob totêmtac êwiñgen.

¹⁵ O lasitêwaac, amac ajala Stepana to nê gôlôac. Êsêac lau buña ñamataña anga gamêñ Akaiaña ma sêkêñ taunj sêjam sakin Anôtônê lau sêjac ñawaegen. ¹⁶ Aê jalêñ binj amac gebe asô lau amboac tonan ñalabu êtom asô êsêac samob, tañ sêjam sakin to sim taun su sakin tonanña nan, ñalabu amboac tonan. ¹⁷ Aê têtac ñajam gebe Stepana agêc Potunata ma Akaika dêdêñ aê sêmêñ sêjô amac samob su. ¹⁸ Êsêac tonan sêlau amac to aêacnêñ ñalêlôm. Tec atoc lau amboac tonan saman.

¹⁹ Gôlôac dabun Asia Sauñña awenj gêjac amac. Akwila agêc Priska to gôlôac dabun, tañ sêkac sa anga êsêagêcnêñ andu nan, awenj gêjac amac ñanô kêtû Apômtauña. ²⁰ Lasitêwai samob awenj gêjac amac. Aê moalêc taôm to akôc taôm sa êtom Anôtônê lau nêñ mêtê.

²¹ Aê Paulu tauc kato binj aoc gêjac amacña tonec ña tauc lemoc. ²² Teñ embe têtac êwiñ Apômtau atom, oc Anôtô êpuc boa en. Marana tê (ñam gebe O Apômtau ômôên). ²³ Apômtau Jesu nê moasin wacêpi amac. ²⁴ Aê têtac gêwiñ amac samob, tañ Kilisi Jesu gêbinj aêac tôn nan.

Paulunê papia kêtü luagêcña gêdêñ lau KORINTI

Paulunê papia kêtü luagêcña gêdêñ lau Korintña nec ñac tau keto gêdêñ ñasawa tenj, tanj ênê to gôlôac Korintña nêñ binj kêlêsa tau ñasec nanj. Lau buña ñagêdô oc sêli tauñ sa gêdêñ Paulu ma sêbu enj ñajaña, mago enj gêjam awa su ñanôgeñ gebe sê wama tauñmanj. Lau tau sêwi nêñ kisa sinj, tec keto nê kêtü samuc ñawae gêdêñ êsêac gêja.

Papia ñasêbu ñamataña Paulu keto binj kêlêsa tau to kêlênsônj enj to gôlôac Korintña nanj acgom, go gêwa enj keto nê binj ñajaña kepenj lau, tanj sêbu enj to sêli tauñ sa gêdêñ enj nanj, ñam sa e kêsôm nê têtac ñajam lasê kêpi lau tau gebe taênj gêjam tauñ e sêjam tauñ ôkwi ma sê wama tauñ, sêgôm kêtü nê papia ñajaña tônêña. Go ketenj gôlôac tau gebe sêkêñ nêñ da kapôêngeñ sênâm lau buña ñalêlôm sawa anja Judaia nanj sa. Gocgo kêkac binj su tau ma gêwa nê sakinj sa gebe aposolo ñanô tenj enj. Enj keto binj tonanj gêdêñ Korintwaga luagêcgeñ, tanj sêbu Paulu gebe aposolo dansañ enj ma sêboa tauñ sa sebe aposolo ñanô êsêac tauñgeñ nanj.

Nadênanj

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-11
2. Paulu tau to gôlôac Korintña nêñ binj 1:12–7:16
3. Da kêtü lau buña Judaiaña 8:2–9:15
4. Paulu kêpuc binj su tau to gêwa tau sa gebe aposolo ñanô tenj enj 10:1–13:10
5. Paulu gêjac mata nê papia 13:11-14

Paulu gêjac m nê papia ma gêjam danje Anôtô

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tanj Anôtô kêkalem aê nanj, agêc lasic Timote, aêagêcma binj êndêñ Anôtônê gôlôac amac, tanj anğônj Korinti to êndêñ Anôtônê lau samob, tanj ajam Akaia aucgeñ anğônj nanj. ² Tamenj Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasinj to binjalô êndêñ amac êwac.

³ Talanem Anôtô, aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi tama enj. Aêac Tamenj enj, tanj kêtü taê walô ñatau to gêjam malô samob ñaAnôtô. ⁴ Enj gêjam malô aêac gêdêñ tanj nêñ gêñwapac tokainj-tokainj kêtap aêac sa nanj, e tauñ tatôm gebe tanam malô êsêac, tanj sêmoa gêñwapac tokainj-tokainj ñalêlôm nanj, ña binjalô, tanj Anôtô gêjam malô aêac tauñ nanj. ⁵ Kilisinê ñandanj mênkêsalê aêac auc, mago Kilisinê gêjam malô aêacña mênkêsalê aêac auc amboac tonanjenj. ⁶ Aêac embe aôc gêñwapac, go aôc êtu ênam malô amac to ênam amac kêsija. Ma Anôtô embe ênam malô aêac, go êngôm êtu ênam malô amacña, gebe êngôm nêñ ñalêlôm ñajaña êsa e aôc gêñwapac totêmtac êpa sugenj atôm aêac aôc gêñwapac tau tonanj. ⁷ Aêac taênj kêka amac amoa ma ajala gebe amac, tanj aêc gêñwapac awinj aêac nanj, awê kainj Anôtônê gêjam malô aêacña awinj amboac tonanj.

⁸ O lasitêwaac, aêac abe ansañ gêñwapac, tanj kêtap aêac sa anja Asia nanj, auc êndêñ amac atom. Gêñwapac tau kêlêlêc aêacma ôlinjalô su ma kêkôninj aêac tônj ñanôgeñ e atanj tauñ gebe atu lau gêbacgac. ⁹ Aêac tauñ asaê gebe sêkic aêacma binj sugac. Mago gêñ tau gêgôm aêac kêtü êwa ma kauc sanja gebe taênj êka tauñ ma tekweñ saki atom, taênj êka Anôtô, tanj gêñu ñacmatê dêdi sa nanj taugenj. ¹⁰ Enj gêjam aêac kêsi anja gêmac ñanjalai onê ma oc ênam aêac kêsi. Aêac akênj matenj enjenj gebe ênam aêac kêsi

êtiã. ¹¹ Ma amac anam aêac sa atej mec êtu aêacña êwiñmanj. Anôtô oc êñô lau taêsam nêj mec, ma ej êmoasiñ aêac e lau taêsam sênã danje ej êtu aêacña.

Paulu kêtú ñaclej lau Korinti sebeñ atom nanj ñam

¹² Aêacma waen ñam tau tonec gebe aêacma awa ñalêlômña gêwa sa gêdêñ aêac gebe asa ma lêñ amoa nom atôm Anôtônê lau tolanjônem sawagenj. Kauc ñamalacña gêjam gôliñ aêac atom, Anôtônê moasiñ gêjam gôliñ aêac. Ma lêñ tau tonañ aêac asa ajac ñawaegenj gêdêñ amoa awiñ amac amboac tonanjenj. ¹³ Gebe aêac ato biñ kaiñ tej gêdêñ amac atom, ato biñ, tañ amac atôm gebe asam to ajala nanjenj. Aê taêc kêka gebe oc ajala biñ tau tomalagenj, ¹⁴ amboac ajala aêacma biñ ñatênagenj su gebe êndêñ Apômtau Jesu nê bêc aêac atu nêñ waem ñam, amboac amac atu ma waen ñam.

¹⁵ Aê taêc gêjam biñ tonañ kêtú tôngac, tec gabe jandêñ amac jawac êmun acgom, gebe atap moasiñ sa êtu ñim luagêc. ¹⁶ Aê gabe jasa amacnêñ gamêññagenj jana Makedonia. Ma anja Makedonia gabe jamu jandêñ amac jawac êtiã, gebe anam aê sa ma akêñ aê jana Judaia. ¹⁷ Aê gabe jasa ñoc lêñ amboac tonañ, tec taêc gêjam biñ paliñpaliñgenj me. Me gêñ, tañ taêc gêjam kêtú tøj gebe janjôm nanj, oc taêc gêjam kêtôm kauc ñamalacña ma jasôm “aêc, aêc” to “masi, masi” êpi tagenj me. ¹⁸ Anôtô ej ñac ñañêñ, tec kêjala gebe aêacma biñ gêdêñ amac kêtú “aêc” to “masi” kêpi tagenj nec atom, ¹⁹ gebe Anôtônê Latu Jesu Kilisi, tañ aêagêc Silwana ma Timote ajam mêtê kêpi ej gêdêñ amac nanj, nê biñ aec to masl nec atom. Gêdêñ tañ Kilisi gêmêñ nanj, Anôtô gêiôc gebe “Aec.” ²⁰ Kilisi gêlôc gêdêñ Anôtônê biñ samob, tañ gêjac mata nanj. Kêtú tonanña aêac tasôm gebe “Biññanô” kêtú Kilisiña gebe talambij Anôtô. ²¹ ñac tañ kêpuc aêac to amac tøj tamoa dawij Kilisi ma genj oso aêac nanj, Anôtô tau. ²² Ej kepenj nê ñatalô kêpi aêac, tec tatu ênê gêñ, ma kakêñ ñalau Dabunj kêsêp aêacnêñ ñalêlôm kêtú ñakamaclauñ êtu gêñ, tañ gebe êkêñ êndêñ aêacña nanj.

²³ Aê aoc gêjac Anôtô gebe mênêwa ñoc ñalêlôm sa êndêñ amac gebe taêc walô amac, tec gaja Korinti atom tagenj gebe janjôm amac sec atom. ²⁴ Aêac atu amacnêñ akêñ gêwiñ ñataui atom, amac akêñ gêwiñ ñajanja tec amoa. Tagenj aêac abe anam kôm awiñ amac gebe têtmac ñajam êsa.

2

¹ Aê taêc gêjam kêtú tøj gêc ñoc ñalêlômgenj gebe jandêñ amac jawac atom, gebe janjôm nêñ ñalêlôm ñawapac êsa êtiã atom. ² Gebe aê embe janjôm amacnêñ ñalêlôm ñawapac êsa, asa oc êñgôm aê têtac ñajam êsa. Lau tej sêmoa gebe sêñgômña atom, lau tañ gagôm nêñ ñalêlôm ñawapac kêsa nanjenj. ³ Aê kato biñ tonañ gebe aê embe jawac, go angôm ñoc ñalêlôm ñawapac êsa atom, gebe kôm tonec gêjac amac ñawae gebe anjôm aê têtac ñajam êsa. Aê kakêñ gêwiñ gebe aê embe jamoa totêtac ñajamgenj, go amac samob amoa totêtac ñajam amboac tonanjenj. ⁴ Aê kato papia tau tonañ gêdêñ amac toñoc ñalêlôm ñawapac to ñatutucgenj ma tomatocsulugenj. Aê kato kêtú janjôm nêñ ñalêlôm ñawapac êsanja nec atom, kato gebe ajala aê têtac gêwiñ amac ñanôgenja.

Korinti sêsuc ñac, tañ gêgôm sec nanj, nê biñ ôkwi

⁵ ñac tej embe êli biñ sa, oc êñgôm aê tauc ñoc ñalêlôm ñawapac êsa atom, êkêñ wapac amacnêñ ñagêdô. Aê gabe jasôm gebe êkêñ wapac êndêñ

amac samob nec atom, gabe jakônij enj samucgenj atom. ⁶ Njac tau kêtap nê sec njagêjô anja lau taêsam nênj sa sugac, tec kêtôm. ⁷ Amboac tonanj galoc asa nalênj tenj ma asuc ênê binj ôkwi to anam malô enj gebe nê njalêlôm njawapac êlêlêc e êngôm tau palinj nec atom. ⁸ Kêtu tonanj aê jalênj binj amac gabe êtôc nêmtac gêwij enja ênêc awê êndênj enj êtiam. ⁹ Papia tanj kato gêdênj amac nanj, njam tau tonec gebe jansaê amac gebe jajala amac oc tanjem wamu aênjoc binj samob me masi. ¹⁰ Amac embe asuc njac tenj nê binj ôkwi, aê oc jasuc ôkwi amboac tonanj. Binj jasuc ôkwi na tenj embe ênêc, oc jasuc ôkwi êtu janam amac sanja jakô Kilisi lanjônêm. ¹¹ Aêac tanac jao taunj êndênj Sadanj gebe ênsau êc aêac atom. Aêac tajam kauc ênê gênlêlôm atom.

Paulu gêmoa Troas tonê njalêlôm njatutucgenj

¹² Gêdênj tanj gaô lasê Troas gabe jasôm Kilisinê njawae njam lasê nanj, galic gebe Apômtau gêlêc katam tenj su gêdênj aê gebe janam kôm. ¹³ Mago gamoa totêtac malôgenj atom, njam gebe katap lasic Titi sa atom, tec kêkam êsêac lemenj ma gaja Makedonia.

¹⁴ Mago danje êndênj Anôtô. Enj kêkênj aêac, tanj Kilisi gêbinj aêac tônj nanj, awaka ênê wae kêku njacjo tuluja sa. Ma kêkênj aêac gebe aoc Kilisinê wae lasê ênam gamênj samob auc êtôm njamalu njajam, tanj gêjam gamênj poc nanj. ¹⁵ Gebe Anôtô gêlic aêac atu Kilisinê gênjmalu amoa lau, tanj Anôtô ênam êsêac kêsi to lau, tanj sênanja nanj njalêlôm. ¹⁶ Lau njamakenj sênu amboac njasu gêmacanônja, tanj gesenj êsêac nanj. Lau njamakenj sênu amboac njamalu njajam, tanj kêsa anja gamênj sêngônj materj jalinja ma kêkênj êsêac sêngônj materj jali. Asa kêtôm sakinj amboac tonanj. ¹⁷ Aêac atulu Anôtônê mêtê amboac lau taêsam sêgôm kêtû awanja nanj atom. Anôtô kêsakinj aêac, tec asôm ênê mêtê lasê tonjalêlôm njawagenj akô Anôtô lanjônêm, asôm kêtôm Kilisi gêbinj aêac tônj.

3

Poac wakuc njasakinjwaga

¹ Galoc amac alic aêac amboac akianj taunj sa kêtiam me. Me moae aêac apô lèna papia êwa aêac sa êndênj amacnja, me apô lèna amacnêm papia êwa aêac sa êndênj launja kêtôm lau njagêdô sêkôc-sêkôc nec me. ² Aêacma papia êwa aêac sanja nanj amac taôm. Papia tau teto kêsêp aêacma njalêlôm, lau samob têtôm gebe sêjala to sêsam. ³ Binj tau gêc awê gebe amac atu Kilisinê papia, tanj kêkênj gêdênj aêac gebe asakinj. Enj keto papia tau na busa kêsêp poc tapa atom, keto na Anôtô mata jali nê Njalau kêsêp njamalacnênj njalêlôm.

⁴ Kilisi kêwaka aêac akênj gêwij sa e ôlinj andanj Anôtô, tec asôm tonanj. ⁵ Aêac taunj atôm gebe taunj taênj ênam binj to anam kôm amboac tonanj atom. Aêac atôm kôm tau nanj njam kêsêp Anôtônagenj. ⁶ Enj kêpuc aêac tônj e atu poac wakuc njasakinjwaga. Poac wakuc tau njam kêsêp binjsu tetonja atom, kêsêp Njalau, gebe binjsu tetonja tec gesenj njamalac su, mago Njalau kêkênj êsêac sêngônj materj jali.

⁷ Binjsu tanj Anôtô keto kêsêp poc nanj, mênjkêsa tonjawasigenj e lau Israel têtôm gebe sêlic Mose lanjônô atom kêtû njawasi, tanj gêjam lanjônô auc nanja. Tagenj njawasi tau tonanj gê su kêtiam. Binjsu tanj kêtû gêmacanô njasakinjwaga embe êmênj tonjawasi amboac tonanj, ⁸ go njawasi, tanj êsap sakinj Njalau tônj nanj, oc êlêlêc su. ⁹ Sakinj tanj kêmêtôc njamalac gebe sênanja nanj, kêtap njawasi sa, ma sakinj, tanj kêmasanj njamalacnênj binj e Anôtô gêlic

êsêac têtü lau gédêñ nan, kêtap ñawasi sa kélêlêc su atom me. ¹⁰ Tec ñawasi ònêña embe tanam dôñ êpi ñawasi tonec, oc talic gebe ñawasi ñanô atom, ñam gebe sakin tonec ñawasi kélêlêc ñêñgen su. ¹¹ Embe gêñ, tañ ê su nan, êtap ñawasi amboac tonañ sa, go gêñ, tañ ênêc tengeñña nan, êtap ñawasi sa êlêlêc su.

¹² Aêac akêñ materñ biñ amboac tonañ, tec amoa totêntac kêpa sugen. ¹³ Aêac atôm Mose atom. En gêsañ lanôanô ña obo auc, gebe lau Israel sêlic ñawasi ê su ênaña anga lanôanô nan atom. ¹⁴ Ma êsêacnêñ ñalêlôm ñadani kêsa. Kêtom têm sêsam poac lanğwa ñabin, go obo tonañ gêsañ biñ auc ñapañ e mênğêdêñ galoc, sêkôc obo tau su atom, gebe Kilisi taugen kêtôm gebe êkac obo tau su. ¹⁵ Biññanô, kêtôm têm samob, gêñ sêsam Mosenê biñ lasê nan, obo tau tonañ gêsañ êsêacnêñ ñalêlôm auc e mênğêdêñ galoc. ¹⁶ Mago Israel embe sênam tauñ ôkwi êndêñ Apômtau, go êkac obo tau su. ¹⁷ Apômtau en Ñalau. Ma Apômtaunê Ñalau embe êmoa êwiñ ñamalac, go êngamboac êsêac su sêmoa nêñ létêgen. ¹⁸ Aêac tec obo gêsañ aêac lanôjanô auc atom nec, tatôm tasalakatu, tañ Apômtaunê ñawasi jakêpô lau e Apômtau Ñalau êkêñ aêac tapô tauñ ôkwi tatôm en tau katu ma tawê kainñ ñawasi to ñawasi.

4

Anôtônê awamata kêsêp kunom

¹ Anôtô taê walô aêac, tec kêkêñ sakin tonañ gédêñ aêac. Amboac tonañ aêac tatu goloñ atom. ² Aêac akac tauñ su anga gêñ, tañ kêsiñ tau ma kêtôm gebe êngôm aêac majen êsaña nan. Aêac asêlêñ asa lêñ dansañ atom ma ajam Anôtônê biñ ôkwi atom. Aêac aoc biññanô lasê akô Anôtô lanônem e awaka tauñ sa gédêñ lau samob, tañ sêkêñ tanen nêñ awa ñalêlôm ña nan. ³ Ñawae ñajam, tañ ajam nan, embe êsiñ tau, go êsiñ tau êndêñ lau, tañ oc sênaña nanğen. ⁴ Êsêac sêkêñ gêwiñ atom gebe nom tonec ñañatausêga gêsañ nêñ ñalêlôm auc e ñakesec kêsa ma sêlic ñawê, tañ kêsa anga ñawae ñajam nan atom. Ñawae ñajam tau gêwa Kilisi, tañ kêtü Anôtô katu solop nan, nê ñawasi sa. ⁵ Gebe aêac ajam mêtê kêpi aêac tauñ atom, awa Jesu Kilisi sa gebe en Apômtau ma aêac tauñ gebe atu amacnêñ saki ñwaga katu Jesuña. ⁶ Anôtô tañ kêsôm gebe ñawê êsa anga ñakesec nan, kêkêñ aêacma ñalêlôm ñawê kêsa. Ñawê tau ñam kêsêp ajala Anôtônê ñawasi, tañ gêc Kilisi lanôanô nan.

⁷ Mago awamata, tañ awê kainñ nan, kêsêp aêacma ñalêlôm amboac kêsêp ku, tañ sêpac ña nom nan, gebe ñaclai ñamôkê ênêc awê gebe anga aêac tauñ ma atom, anga Anôtônêgen. ⁸ Gêñwapac tokainñ-tokainñ kêlêsuc aêacgen, mago kêlêsa aêac popoc atom. Aêac aê go tauñ, mago katuñ gêbac atom. ⁹ Lau sêjanda aêac, mago Anôtô gêwi aêac siñ atom. Sêku aêac tulu, mago sesen aêac su atom. ¹⁰ Aêac aóc Jesu gêmac êndü kêpi aêac ôliñ ñapañ, gebe Jesu gêmoa mata jali eoc tau lasê êpi aêac ôliñ amboac tonanğen. ¹¹ Aêac amoa materñ jali, mago asa pañ gêmac ñalêndanñ ñapañ kêtü Jesuña, gebe Jesu gêmoa mata jali eoc tau lasê êpi aêac ôliñ mêtê-mêtê. ¹² Amboac tonañ ñaclai tamac ênduña gêjam kôm kêpi aêac, ma ñaclai danğôñ materñ jaliña gêjam kôm kêpi amac.

¹³ Teto gec gebe “Aê kakêñ gêwiñ tec kasôm lasê.” Ñalau tañ kakac ñac tonañ e kêkêñ gêwiñ nan, kêkac aêac amboac tonanğen. Tec aêac akêñ gêwiñ ma asôm lasê amboac tonañ. ¹⁴ Aêac ajala gebe Ñac tañ gêñu Apômtau Jesu gêdi sa nan, oc êñu aêac andi sa awiñ Jesu to êkêñ aêac awiñ

amac takô en lañônêmña. ¹⁵ Biñ samob tonañ kêsâ kêtû amacña. Anôtônê moasiñ embe ênam sêga anğa launêñ, go êsêacnêñ mec danğenğa êtu dani êlêlêc e Anôtônê ñawasi êsa.

Tasa nêñ leñ totakêñ êwiñgen

¹⁶ Amboac tonañ aêac atu golon atom. Aêac ôliñ embe êtu sec, ma êtu sec. Mago aêacma ñalêlôm êtu wakuc êtôm bêcgen, ¹⁷ gebe ma gêñwapac gêgôm aêac têlagen ma asaê amboac ñagaô nan, êkêñ ñawasi tenğenña kapôêñ êlêlêc gêñwapac su ñênğen. ¹⁸ Aêac materñ gê gêñ, tañ materñanô talic sapu nan, gebe gêñ, tañ materñanô talic nan, ê su, mago gêñ, tañ talic sapu nan, oc ênêc tenğen.

5

¹ Aêac ajala gebe aêacma bec nomña tonec embe etoc su, go Anôtô êkêñ andu tenğ êndêñ aêac. Andu tau, tañ ñamalac sêkwê ña lemen atom nan êkô undambê tenğen. ² Amboac tonañ aêac aen oliñ to ajam awen su ma andu undambêña gebe êkwa aêac auc. ³ Embe êkwa aêac auc, go têtap aêac sa toôliñ ñaôma atom. ⁴ Aêac anğôñ bec ôliñña tonec amoa, tec aen oliñ tauñ toma ñalêlôm ñawapacgen. Aêac abe akwalec bec tau tonec su atom, abe asô bec undambêña êkwa aêac auc êwiñ, gebe gêñ mata jali tau mênênam gêñ mêtê-mêtê auc. ⁵ Ñac tañ kêmasañ aêac kêtû gêñ tonanña nan, Anôtô tau, ma kêkêñ Ñalau gêdêñ aêac kêtû ñakamaclauñ.

⁶ Amboac tonañ aêac têtac kêpa su ñapan ma ajala gebe têm, tañ amoa ôliñgen nan, kêtôm amoa gamêñ jaba ma amoa jaêc Apômtau. ⁷ Aêac alic ñanô atom, ma akêñ gêwiñgen ma tec asa ma lêñ. ⁸ Aêac têtac kêpa sugen ma têtac gêwiñ kêlêlêc gebe awi ôliñ tonec ñabec sin ma anğôñ ma malacmôkê awiñ Apômtau. ⁹ Aêac amoa ma malacmôkê me amoa jaêc, tec atu kêka-kêka gebe Anôtô êlic aêac ênac mataanô ñajam. ¹⁰ Gebe aêac samob oc tatu awê natakô Kilisinê lêpôñ mêtôcña nêmña, gebe aêac samob êndêñ-êndênğen tatap ñagêjô sa êjô ñajam to sec, tañ dagôm gêdêñ têm tamoa toôliñgen nan.

Sakiñ daé wamaña

¹¹ Aêac ajala biñ atêc Apômtauña ñam tec ajam kôm kêpi lau gebe sênam tauñ ôkwi. Anôtô kêjala aêacgac ma aê taêc kêka gebe amac ajala aê gêc nêm ñalêlôm amboac tonanğen. ¹² Aêac abe awaka tauñ waen sa êndêñ amac êtiamêtiam atom. Aêac abe êkêli amac e awaka aêac sa atu amac waem ñam gebe amac ajô lau, tañ tetoc tauñ sa gêñ dêmdêñanña, mago têtôm gebe tetoc tauñ sa gêñ ñalêlômña atom nan awen. ¹³ Aêac embe amoa atôm lau meloc, go amoa amboac tonañ êtu Anôtôña me embe amoa tokauc ñawa, go amoa amboac tonañ êtu amacña. ¹⁴ Kilisinê têtac gêwiñ ñanô kêkac aêac, tec aêac ajala gebe ñac tagen gêmâc êndu kêtû lau samobña, amboac tonañ tec kêtôm lau samob sêmâc êndu sugac. ¹⁵ Enğ gêmâc êndu gêjô lau samob su gebe lau, tañ sêmoa materñ jali nan, sêmoa materñ jali êtu sêmoasiñ tauñña atom, sêmoa êtu sênam sakiñ ñac, tañ gêmâc êndu gêjô êsêac ma gêdi sa nanğagen.

¹⁶ Amboac tonañ aêac ajam dôñ ñac tenğ ña lêñ ñamalacña kêtiam atom. Gêmunğen tec ajam dôñ Kilisi ña lêñ ñamalacña, mago galoc ajala enğ amboac tonañ kêtiam atom. ¹⁷ Amboac tonañ ñac tenğ embe Kilisi êmbiñ enğ tôñ, go êtu gêñ wakuc tenğ. Alic acgom, gêñ lanğwa gêjanña su ma gêñ wakuc mênğkêsa. ¹⁸ Gêñ samob tonañ ñam Anôtô, tañ kêkêñ Kilisi gebe ê wama

aêac êndêḡ tau ma kêkêḡ sakinḡ wamaḡa gêdêḡ aêac. ¹⁹ Anôtô gêmôa gêwiḡ Kilisi ma gê wama ḡamalac samob gêdêḡ tau. Enḡ taḡ gêjam nêḡ geo kêtiam atom ma kêkêḡ aêac asôm Anôtô gê wama ḡamalacḡa ḡawae lasê. ²⁰ Kilisi kêsakinḡ aêac gebe ajô enḡ su ma Anôtô kêkêḡ aêac gebe alêḡ biḡ aamac. Tec atenḡ amac ajô Kilisi gebe Ansuḡ taôm êndêḡ Anôtô gebe ê wama amac êndêḡ tau. ²¹ Kilisi gêjam kauc sec, mago Anôtô kêkêḡ enḡ kêtū sec ḡam gêjô aêac su gebe aêac, taḡ Kilisi gêbiḡ aêac tôḡ naḡ, tawê kainḡ Anôtônê biḡgêdêḡ.

6

¹ Aêac taḡ ajam kôm awiḡ Anôtô naḡ, alêḡ biḡ amac gebe Akôc Anôtônê moasiḡ sa ḡaômagenḡ atom. ² Anôtô kêsôm gebe “Aê kakêḡ taḡoc aôm gêdêḡ noc ḡajam ma gajam aôm sa gêdêḡ bêc gajam aôm kêsiḡa.” Alic acgom, galoc noc ḡajam tau, galoc bêc gêjam aêac kêsiḡa.

³ Aêac agôm gêḡ tenḡ, taḡ kêlênsôḡ lau naḡ atom, gebe sêmbu aêacma sakinḡ atom. ⁴ Gêḡ samob, taḡ agôm naḡ, kêwaka aêac sa gebe atu Anôtônê sakinḡwaga. Aêac aôc gêḡwapac totêntac kêpa sugenḡ ma amoa toma ḡalêlôm ḡawapac. Aêac apô lêna taunḡ to aḡôḡ jageo. ⁵ Êsêac sêjac aêac to sêkêḡ aêac aḡôḡ kapoacwalô. Aêac asêḡ lau sêli awenḡ sa to ḡaonda ḡalêlôm. Aêac ajam kolenḡ aim taunḡ sugenḡ. Aêac aêc bêc atom to mo gêjô aêac. ⁶ Aêac amoa toma ḡalêlôm ḡawa to ajala biḡ ḡam. Aêac aê launêḡ biḡ tôḡ ma amoa totêntac wapôm genḡ. ḡalau Dêbuḡ gêwê aêac ma têntac gêwiḡ totêntac makenḡenḡ. ⁷ Aêac asôm biḡḡanô lasê ma Anôtônê ḡaclai kêpuc aêac tôḡ. Biḡgêdêḡ ḡalaukasap kêkêli aêac to gêjam aêac kêsi. ⁸ ḡagêdô tetoc aêac sa ma ḡagêdô sêgôm aêac majenḡ. ḡagêdô sêsôm aêac waenḡ sec, ḡagêdô sêsôm waenḡ ḡajam. ḡagêdô sêsôm aêac gebe dansantêna, mago asôm biḡḡanôgenḡ. ⁹ Aêac amoa amboac lau sêjam kauc aêac, mago sêjala aêac kêtū tôḡ. Aêac amoa amboac amac êndu, mago amoa matenḡ jaligac. Êsêac sêkic aêacma biḡ, mago sêjac aêac êndu atom. ¹⁰ Aêac amoa amboac lau toḡalêlôm ḡawapac, mago amoa totêntac ḡajamgenḡ ḡapaḡ. Aêac amoa amboac lau ḡalêlôm sawa, mago amoasiḡ lau taêsam. Aêac amoa amboac gêḡ tenḡ gêc aêacḡa atom, mago atu gêḡ samob ḡatau.

¹¹ O amac lau Korinti, aêac asôm ma biḡ gêdêḡ amac gêc awêgenḡ to êlêc ma ḡalêlôm ḡakatam su gêdêḡ amac. ¹² Aêac agamiḡ ma ḡalêlôm gêdêḡ amac atom, mago amac agamiḡ nêḡ ḡalêlôm gêdêḡ aêac. ¹³ Akêḡ ḡajam êjô ḡajammaḡ. Aê kasôm ḡoc biḡ gêdêḡ amac amboac kasôm gêdêḡ ḡoc ḡapalê. Alêc nêḡ ḡalêlôm ḡakatam su êndêḡ aêac.

Aêac tatu Anôtônê lôm dabuḡ

¹⁴ Ambinḡ taôm tôḡ tamiḡ lau-sêkêḡgêwiḡ-atomwaga to anam kôm awiḡ êsêac atom. Biḡgêdêḡ agêc biḡ geo sênam kôm sêwiḡ taunḡ amboac ondoc. ḡawê agêc ḡakesec sêsêlêḡ sêwiḡ taunḡ amboac ondoc. ¹⁵ Kilisi agêc Sadanḡ nêḡ biḡ kêpi tagenḡ me. ḡac taḡ kêkêḡ gêwiḡ agêc ḡac, taḡ kêkêḡ gêwiḡ atom naḡ, sêwê kainḡ gêḡ tagenḡ amboac ondoc. ¹⁶ Anôtônê lôm dabuḡ ma lôm gwamḡa ḡam tagenḡ me. Amac ajala gebe aêac tatu Anôtô mata jali nê lôm dabuḡ kêtôm Anôtô tau kêsôm gebe “Aê jakwê ḡoc andu sa jaḡôḡ jawiḡ êsêac to jasêlêḡ jamoa êsêac ḡalêlôm. Aê oc jatu êsêacnêḡ Anôtô

to êsêac oc têtû aênjoc lau.

¹⁷ Tec akac taôm su anja êsêacnêj ma ênjgamiñ taôm êndêj êsêac.

Apômtaunê binj tau tonaj.

Amoasac gêj ñatêmui atom, go jakôc amac sa

¹⁸ ma jatu amac Tamemi ma amac atu aê latucio to ñac.

Apômtau ñaniniñ Natau nê binj tau tonaj.”

7

¹ O lauace, Anôtô gêjac mata binj gêdêj aêac, tec takwasinj ôlij to ñalêlôm ñajec samob su ma tanac dabinj taunj tatu lau dabunj tasa nêj lêj totat c Anôtôgej.

Lau Korinti sêjam taunj ôkwi, tec Paulu têtac ñajam kêsa

² Akêj ñasawa êndêj aêac anja nêj ñalêlôm. Aêac agôm keso gêdêj ñac tenj atom, asenj ñac tenj su atom ma awê ñac tenj auc kêtû nê awaña atom.

³ Aê kasôm binj tonaj gebe jamêtôc amacña atom. Aê kasôm binj gêmuñ su gebe aêac têtac gêwiñ amac ñanôgej, tec tamoa materj jali dawin taunj, ma tamac êndu dawin taunj amboac tonanjenj. ⁴ Aê taêc kêpa amac su kasôm amac waem kêtû tapa. Gêjwapac gêgôm aêac ñanô, mago Anôtô gêjam malô aêacña gêjam aê auc to têtac ñajam kêsalê aê auc.

⁵ Gêdêj tanj aô lasê Makedonia su nanj, ñasawa alêwan taunja tenj gêc atom, gêjwapac kêkôm aêac aucgenj. Aêac ôlij kêtap sinj sa ma atêc taunj gêc ma ñalêlôm. ⁶ Mago Anôtô, tanj gêjam malô lau-ñalêlôm-ñawapacwaga nanj, kêsakinj Titi mênjgêô lasê aêac tec gêjam malô aêac amboac tonaj. ⁷ Titi mênjgêô lasê aêac tagenj tec gêjam malô aêac nec atom, amac ajam malô enj ñawae nanj mênjgêjam malô aêac gêwiñgoc. Enj gêjac minj gêdêj aêac gebe ajam awem su aê to atanj aê ma nêj ñalêlôm kêkac amac aêña, tec têtac ñajam kêlêlêc.

⁸ Aê têtac sec gêdêj tauc ñanô kêtû ñoc papia, tanj kato gagôm amacnêj ñalêlôm ñawapac kêsanja nanj atom. Aê galic papia, tanj kato e gêgôm amacnêj ñalêlôm ñawapac kêsa têlajenj nanj ma têtac sec gêdêj tau ñagec.

⁹ Ma galoc aê têtac ñajam kêsa. Têtac ñajam kêtû nêj ñalêlôm ñawapac kêsa samucgenja nec atom kêtû amacnêj ñalêlôm ñawapac kêsa e ajam taôm ôkwiña. Amacnêj ñalêlôm ñawapac kêsa ñam kêsêp Anôtô, abacma binj gêgôm amac atu sec atom. ¹⁰ Gebe ñalêlôm ñawapac, tanj ñam kêsap Anôtôña nanj, êkac aêac e tanam taunj ôkwi natatap moasinj Anôtô ênam aêac kêsiña sa. Ñalêlôm ñawapac tonaj êkêj wapac lau tenj êtiam atom. Mago ñalêlôm ñawapac, tanj ñam kêsêp nomja nanj, tec êkêj aêac tamac êndu. ¹¹ Alic acgom, nêj ñalêlôm ñawapac, tanj ñam kêsêp Anôtô nanj, kêkac amac kôm tokainj-tokainja. Kêkêj amac ôlim kêpi kêtû amansanj nêj binja ma alic kesowaga sec. Amac atêc taôm to ajam awem su aê ma nêj ñalêlôm kêkac amac kêtû aêña. Ma amac amêtôc sec. Amacnêj kôm samob tonaj kêwaka amac sa gebe awê binj tau ñakainj tenj atom. ¹² Amboac tonaj aê kato gêdêj amac, mago kato kêtû ñac, tanj gêgôm keso me kêtû ñac, tanj sêgôm enj sec nanja atom. Masi. Aê kato gebe jakêli amac e ôlim palê aêacña ênêc awêjenj ma amac taôm ajala akô Anôtô lanônênja. ¹³ Binj tonaj gêgôm aêacma ñalêlôm kêtû malô.

Mago tonanjenj atom. Titi têtac ñajam gebe amac samob alau ênê ñalêlôm ñawasi kêsa. Ma ênê têtac ñajam gêgôm aêac têtac ñajam kêsa samucgenj. ¹⁴ Aê kalanem tauc gêdêj Titi kêtû amacña, ma amac agôm aê majoc kêsa atom. Binj samob, tanj asôm gêdêj amac nanj binjanô, tec ma

biñ lanemña, tañ asôm gêdêñ Titi nañ, biññanô amboac tonanğen. ¹⁵ Titi kêkêñ nê ñalêlôm samucğen gêdêñ amac gebe taê gêjam lêñ amac akôc en saña. Amac tañem wamu en ñapep ma akôc en sa toatêc taôm ma atênêp. ¹⁶ Aê têtac ñajam to têtac kêpa su kêtü amacña samucğen.

8

Tanam Anôtônê lau sa

¹ O lasitêwaac, aêac anac Anôtônê moasin, tañ kêkêñ gêdêñ gôlôac dabuñ Makedoniaña nañ, ñamiñ êndêñ amac anjô acgom. ² Gêñwapac kêkônin êsêac, mago sêpuc taun tøj ma sêmoa totêntac ñajam samucğen. Êsêac lau ñalêlôm sawaanô, mago sêkêñ da totêntac wapômğen sêjac ñawae. ³ Aê galic, tec jawa sa enden amac gebe taun nêñ ñalêlôm kêkac êsêac tec sêkêñ da kêtôm gêñ, tañ gêc êsêacña ma sêkêñ kêlêlêc su. ⁴ Êsêac teten aêac ñapan gebe alôc ma sêwê kain sakin sênam Anôtônê lau saña sêwiñ. ⁵ Êsêac sêkêñ da kêtôm aêac taên kêka necğen atom, êsêac sêkêñ taun samucğen dêdêñ Apômtau gêmun, ma Anôtô kêpuc êsêac tøj, go sêkêñ taun gêdêñ aêac amboac tonanğen. ⁶ Tec aêac asakin Titi, tañ gêmunğen gêjac m moasin tonan ñakolen nañ, gebe ênac dabin kôm tau anğa amacnêm. ⁷ Amac atu lau tolêlôm gêñ samob tonec ñaiña, akêñ gawin, asôm mêtê, ajala biñ, ajam kôm toôlim palêgen ma têtac gêwiñ aêac, tec galoc atu lau tolêlôm amoasin Anôtônê lauña êwiñman.

⁸ Aê gabe jakac amac atom. Lau ñagêdô sêgôm toôlin palêgen, tec gabe jansaê amac gebe oc têtac gêwiñ ñanô amboac tonan me masi. ⁹ Amac ajala aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê moasingac. En ñac tolêlôm, mago kêtü ñac ñalêlôm sawa kêtü amacña, gebe ênê ñalêlôm sawa tonan êkêñ amac atu lau tolêlôm. ¹⁰ Aê jawa ñoc taêc gêjam sa êpi biñ tau acgom. Biñ tonec oc êmoasin amac. Gêdêñ jala langwa amac ajac m kôm tau, mago ajam ñaômager atom, têtac gêwiñ ñanğen tec ajam. ¹¹ Amboac tonan galoc anac dabin kôm tau ma anğôm biñ, tañ nêm ñalêlôm êkac amacña nañ, ñanô êsa ña gêñ, tañ gêc amacña nañ. ¹² Embe nêm ñalêlôm êkac amac ma akêñ êtôm gêñ, tañ gêc amacña, go Anôtô êlic ñajam. Akêñ gen, tañ taôm apô lêna amoa nañ atom. ¹³ Aê taêc gêjam biñ tonec gebe lau ñagêdô sêmoa ñajam ma sêlêwan taunğen ma amac aôc gêñwapac nec atom. Amac samob atôm taômğen. ¹⁴ Galoc tonec amacnêm gêñ taêsam gêc, tec anam êsêacnêñ sêpô Iênaña sa. Ma êsêacnêñ gêñ ñagêdô embe ênêc, go sênam amacnêm apô lênaña sa amboac tonan ma amoa atôm taômğen. ¹⁵ Êtôm biñ, tañ teto gêc gebe
 “Ñac tañ kejon mana taêsam nañ,
 nê mana kêlêlêc su atom.
 Ma ñac, tañ kejon luagêc nañ,
 kêpô lêna atom.”

Titi to nê launêñ biñ

¹⁶ Aê gajam danğe gêdêñ Anôtô gebe kêkac Titinê ñalêlôm e ôli palê kêsa kêtü amacña ma gêgôm kêtôm aê gagôm. ¹⁷ Aêac alêñ biñ ñac tau tec kêkêñ taña ma tau ôli palê kôm tonanña e nê ñalêlôm kêkac en ma gêdêñ amac gêwac. ¹⁸ Aêac asakin lasin teñ, tañ gôlôac dabuñ samob sênğ en gêjam mêtê ñajam ñawae nañ, tec gêwiñ en gêwac. ¹⁹ Mago kêtü tonanğagen atom, gôlôac dabuñ samob sêjalin en sa gebe êsêlêñ to ênam sakin êwiñ aêac êtu moasin tonanña, gebe Apômtaunê wae êsa to êwaka aêacma têtac gêwiñ

kôm tonecŋa sa. ²⁰ Aêac agôm tonanġe be lau teŋ sêŋgoliŋ biŋ êpi aêac êtu moasiŋ kapôêŋ, tec aêac akôc necŋa atom. ²¹ Aêac taêŋ gêjam gebe anġôm ma gêŋ ŋapep sawa êtu Apômtau taugen êlicŋa atom, anġôm êtu ŋamalac sêlicŋa amboac tonanġeŋ. ²² Ma aêac asakiŋ lasiŋi teŋ gêwiŋ. Aêac asaê eŋ kêtû dim taêsam kêtû kôm ŋagêdôŋa ma alic eŋ gêgôm gêŋ toôli palêgeŋ. Eŋ taê kêpa amac su, tec ôli palê kêsa amacŋa. ²³ Titi tau tec jawa eŋ sa gebe ŋoc ŋac eŋ, nanġe gêjam kôm kêpi amac gêwiŋ aê. Ma aêac lasiŋiagêc têtû gôlôac dabuŋ nêŋ aposolo sêwaka Kilisinê wae saŋa. ²⁴ Atôc nêŋ têtmtac gêwiŋ êndêŋ êsêac ma awaka aêacma biŋ lanemŋa, taŋ asôm kêpi amac nanġe sa, gôlôac samob sêjala gebe biŋŋanô.

9

Tanam Anôtônê lau sa

¹ Sakiŋ tanam Anôtônê lau saŋa tau gêc awê, tec jato ŋabiŋ êndêŋ amac êtiam atom. ² Aê kajala gebe nêŋ ŋalêlôm kêkac amac sakiŋ tonanġa, tec kalanem amac gêdêŋ lau Makedoniaŋa ma kasôm gebe “Lau Akaiana sêmasaŋ tauŋ kêtû sakiŋ tonanġa gêdêŋ jala lanġwa sugac.” Amac waem ôlim palaŋa tonanġe kêkêli lau taêsam ma sêkôc kôm tau sa amboac tonanġeŋ. ³ Galoc jasakiŋ lasitêwai tonanġe sêwac, gebe biŋ, taŋ kalanem amac nanġe, êwaka tau sa gebe biŋŋanô, tec amac amansaŋ taôm êtôm aê kasôm. ⁴ Aê embe jawiŋ lau Makedoniaŋa ŋagêdô jawac ma jatap amac sa gebe amasaŋ taôm su atom, oc êŋgôm aêac, taŋ taêŋ kêka amac nanġe, majen ŋanô. Aê gabe jasôm biŋ êpi amac majem êsaŋa nec atom. ⁵ Kêtû biŋ tonanġa aê taêc gêjam kêtû tônġe gebe janac biŋsu lasitêwai tonanġe, gebe sêsêlêŋ sêmuŋ sêndêŋ amac sêwac ma sênac dabiŋ moasiŋ, taŋ amac akêŋ ŋawae gebe asakiŋ nanġe kwananġeŋ. Embe anac dabiŋ taôm amboac tonanġe, go êwa moasiŋ tau sa gebe akêŋ kêtû aêac akac amacŋa atom, taôm nêŋ ŋalêlôm kêkac amac tec akêŋ.

⁶ Taêm ênam tonec acgom. Ŋac taŋ kêsê ŋawê luagêcgeŋ nanġe, oc ejoŋ ŋanô luagêcgeŋ sa. Ma ŋac, taŋ kêsê ŋawê taêsam nanġe, oc ejoŋ ŋanô taêsam sa. ⁷ Lau samob sêkêŋ atôm nêŋ ŋalêlôm êkac êsêacŋa, sêkêŋ totêtac secgeŋ êtu sêkac êsêacŋa atom, gebe Anôtô têtac gêwiŋ ŋac, taŋ kêkêŋ totêtac wapômgeŋ nanġe. ⁸ Anôtô kêtôm gebe êkêŋ moasiŋ samob ênam amac auc, gebe atap nêŋ gêŋ êoc amac tônġa sa ŋapaŋ ma atap sa êlêlêc e atôm gebe anġôm kôm ŋajam samob, ⁹ kêtôm teto gêc gebe “Eŋ kêpalip nê gêŋ gêdêŋ lau ŋalêlôm sawa.

Ênê biŋgêdêŋ oc ênêc endenġe tônġeŋ.”

¹⁰ Ŋac taŋ kêkêŋ ŋawê gêdêŋ ŋackêpalip-ŋawêwaga to kêkêŋ mo gebe eŋ êniŋ nanġe, oc êkêŋ ŋawê êndêŋ amac amboac tonanġe ma êkêŋ êtu taêsam e amacnêŋ biŋgêdêŋ ŋanô êtu kapôêŋ. ¹¹ Eŋ êkêŋ amac atu lau tolêlôm gêŋ samobŋa e atôm gebe akêŋ gêŋ totêtmtac wapômgeŋ. Ma aêac anam amac sa e lau sênam danġe Anôtô êtu nêŋ moasiŋ tonanġa. ¹² Amac ajam kôm kêpi sakiŋ tonanġe, tec gêjam Anôtônê lau sêpô lêna tauŋŋageŋ sa atom, êkêli lau taêsam sênam danġe Anôtô. ¹³ Sakiŋ tonanġe êwaka amac sa ma êkêli lau sêlambiŋ Anôtô êtu taŋem wamu to asôm Kilisinê ŋawae ŋajam lasêŋa ma êtu têtmtac wapôm gêbiŋ amac tônġe têmiŋ êsêac to ŋagêdô samobŋa. ¹⁴ Êsêacnêŋ mec, taŋ tetenġe kêtû amacŋa nanġe, gêwa sa gebe sêjam awenġe su amac kêtû moasiŋ kapôêŋanô, taŋ Anôtô kêkêŋ gêdêŋ amac nanġa. ¹⁵ Danġe êndêŋ Anôtô êtu moasiŋ ŋanô, taŋ kêkêŋ gêdêŋ aêac ŋaômageŋ nanġa. Aêac tatôm gebe dawa moasiŋ tau sa tomalageŋ atom.

10

Paulu kêkac biñ su tau

¹ Aê, Paulu, tauc jalêñ bi ñ amac êtu Kilisinê ñalêlôm ñajam to malôña. Lau sêsôm biñ kêpi aê gebe aê embe jamoa jawiñ amac, oc jambu tauc, mago embe jamoa jaêc, oc jasôm biñ ñajaña. ² Aê jaterñ amac gebe Anğôm aê jasôm biñ ñajaña êndêñ amac êndêñ tañ jamoa jawiñ amac nañ atom. Aê taêc gêjam kêtü tôñ gebe jasôm biñ ñajaña amboac tonañ êndêñ lau ñagêdô, tañ taêñ gêjam gebe aêac asêlêñ asa lêñ ñamalacña. ³ Biññanô, aêac ñamalac, tec asa ma lêñ, mago ajac siñ ña lêñ ñamalacña atom. ⁴ Aêacma siñ ñalaukasap ñam kêsêp nom atom, Anôtônê laukasap tau ñajaña kêtôm gebe anac siñ ma anseñ ñacjonêñ tunbôm ñajaña su. Aêac anseñ ñamalacnêñ kauc keso, ⁵ to nêñ biñ tetoc tauñ saña, tañ gêsañ aêac auc e tajala Anôtô sapu nañ su. Ma êkônin biñ samob, tañ taêñ gêjam nañ, tôñ e êsô Kilisinê biñ ñalabu. ⁶ Aêac amasanñ tauñ su gebe êndêñ tañ amac anac dabinñ tañem wamu su acgom, go aêac amêtôc tañeñ pêc samob.

⁷ Matem êndinñ gêñ, tañ gêc lañônemña nañ. Ñac teñ embe êlic tau amboac Kilisinê ñac, nañ taê ênam ênêc tauña êwiñ gebe aêac atu Kilisinê lau amboac tonañ atôm eñ. ⁸ Aê embe jalanem tauc êlêlêc su êtu ñaclai, tañ Apômtau kêkêñ gêdêñ aêac nañña, oc majoc atom. Eo kêkêñ ñaclai amboa amac saña, kêkêñ ñaclai anseñ amac suña atom. ⁹ Taêm ênam gebe aê gabe jatakê amac ña ñoc papia nec atom. ¹⁰ Lau ñagêdô sêsôm gebe “Êné papia tec ñajaña to ñatêkwa. Mago eñ tau embe êmoa êwiñ aêac, go talic eñ ñac palê-palê ma êné biñ amboac ñanô masi.” ¹¹ Ñac tañ kêsôm biñ tonañ nañ, taê ênam biñ tonec acgom gebe Aêac tañ amoa jaêc ma ato ma papia ñajaña nañ, oc anğôm biñ, tañ ato kêsêp papia nañ, ñanô êsa êndêñ tañ wacamoa awiñ amac.

¹² Aêac abe akianñ tauñ e naanam taminñ lau ma anam dôñ tauñ êpi êsêac, tañ tauñ sêwaka tauñ sa nañ, nêñ ñagêdô atom. Êsêac tonañ têtü tauñ nêñ dôñ to sêjam dôñ tauñ kêpi tauñ e nêñ kauc kêlênsôñ. ¹³ Aêac tonec abe alanem tauñ êlêlêc su atom. Anôtô tau kêkêñ dôñ gebe anam dôñ-ma kôm. Aêac adaguc dôñ tonañ tec wacaô lasê amac. ¹⁴ Amac amoa madiñ ñalêlom, tec gêdêñ tañ adêñ amac awac toKilisinê ñawae ñajamgeñ nañ, aka lêlêc madiñ tonañ atom. ¹⁵ Aêac alanem tauñ kêtü lau teñ nêñ koleñña atom. Mago aêac akêñ matenñ gebe amacnêñ akêñ gêwiñ esewec ma akêñ aêacma kôm êlainñ tau ñanô anğa amacnêñ e êtôm madiñ, tañ Anôtô kêkêñ nañ. ¹⁶ Go asôm ñawae lasê e aka lêlêc amac naakêñ êsêp lau samuc nêñ gamêñ ma alanem tauñ êtu kôm, tañ lau teñ sêjam su anğa nêñ tunjêlôm nañ atom. ¹⁷ “Ñac teñ embe êlanem tau, go êlanem tau êtu Apômtauñagen.” ¹⁸ Ñac tañ tau kêwaka tau sa nañ, eñ koleñwaga ñanô atom. Ñac tañ Apômtau kêwaka eñ sa nañgeñ, tec eñ koleñwaga ñanô.

11

Paulu to aposolo dansañ

¹ Anô ñoc biñ meloc ñagec acgommanñ. Aê kajalagac gebe amac oc anô. ² Aê gajam lêmunñ amac kêtôm Anôtô gêjam lêmunñ gebe amac atôm awêtakinñ ñajam teñ, tañ kêsi eñ kêtü ñac tagenña nañ, tec gabe jawê amac andêñ eñ ana. Ñac tau Kilisi. ³ Mago aê taêc dani amac gebe nêñ ñalêlôm, tañ kêsap Kilisi tôñ ñañêñgeñ nañ, oc êtu sec ma awi eñ siñ atôm Ewa, tañ moac kêsau eñ ña biñdansañ tokauc nañ. ⁴ Gebe ñac teñ embe wacênam

mêtê êpi Jesu ten, tan aêac ajam mêtê kêpi atom, me embe akôc njalau ten sa, tan akôc sa anja aêacma atom, me embe njawae njajam ten, tan aêac akênj gédênj amac nan atom, oc anjô anac njawaegenj.

⁵ Aê kasae tauc gebe “aposolosêga” tonanj lau tokauc sêlêlêc aê su nec atom. ⁶ Moae kasôm binj amboac kwapuc, mago njoc kauc amboac kwapucnênj atom. Binj tonanj aêac awa sa gédênj amac gêc awêgenj na binj to lênj tokainjtokainj.

⁷ Aê gabu tauc gebe jatoc amac sa ma kasôm Anôtônê njawae njajam lasê kakôc njaôli gêjô su atom, tec gagôm sec me. ⁸ Gôlôac dabunj njagêdô sêjam ôli aê gebe janam sakinj amac. Aê galic amboac kajanjo gênj anja êsêacnênj. ⁹ Gédênj tanj gamoa gawinj amac tokapô lêna njênjenj nan, aê kaêlênsônj amac ma katenj gênj anja amacnêm njac tenj nê atom. Lasitêwai tanj sêmênj anja Makedonia nan, sêjam njoc kêpô lêna sa. Aê gajob tauc ma oc jajop tauc njapep gebe jakênj wapac tenj êndênj amac atomanô. ¹⁰ Kilisinê binjnanô gêjam aê auc, tec jasôm êtu tônj gebe njoc waec tonanj njawae êmbacnê anja Akaia njagamênj samob atomanô. ¹¹ Aê kasôm binj tau kêtû asagenja. Kasôm gebe têtac gêwinj amac atom me. Anôtô kêjala gebe têtac gêwinj amacgac.

¹² Gênj tanj gagôm gamoa nan, oc jawi sinj atom, gebe jakô êsêac, tanj sebe tetoc tauj sa ma sêsôm gebe sêjam kôm têtôm aêac nan, waenj auc. ¹³ Lau tônê nja êsêac aposolo dansanj. Êsêac kolenjwaga dansanj, tanj sêjam Kilisinê aposolo lanjônj nan. ¹⁴ Binj tonanj êtakê amac atommanj, gebe Sadanj tau gêjam anjela njawênja lanjô. ¹⁵ Tec ênê sakinjwaga embe sênam sakinjwaga binjgêdênjnan lanjônj, oc alic amboac gênj kainj tenj atom. Êtu njamu êsêac têtap njagêjô sa êtôm nênj kôm, tanj sêjam nanj.

Paulu gêdc njandanj taêsam kêtû enj aposolorja

¹⁶ Aê jasôm njoc binj êtiam gebe alic aê amboac njac meloc atom. Mago embe alic aê amboac njac meloc, nanj alicmanj, tagenj alôc sa gebe jalanem tauc njagec acgom. ¹⁷ Binj tec jasôm nec Apômtaunê binj atom. Aê jasôm binj lanemnja tonec amboac njac meloc tenj. ¹⁸ Lau taêsam sêlanem tauj kêtû binj njamalacnja, tec gabe jalanem tauc êtu tonanjna êwinjmanj. ¹⁹ Amac taôm lau tokaucgac, mago anjô lau meloc nênj binj ajac njawaegenj. ²⁰ Njac tenj embe êkôninj amac atu ênê sakinjwaga, me êninj amacnêm mo njômagenj, me êkôc amacnêm gênj, me etoc tau sa, me êtap amac lanjômanô auc, oc alic njajam. ²¹ Aê jasôm tomajocgenj gebe aêacma njajanja masi, tec agôm gênj amboac tonanj atom.

Mago njac tenj embe êkianj tau sa gênj tenja, go jakianj tauc sa amboac tonanjgenj. Galoc kasôm binj amboac njac meloc kêtiam. ²² Êsêac Ebolaiwaga me. Aê amboac tonanj. Êsêac Israelwaga me. Aê amboac tonanj. Êsêac Abrahamnê wakuc me. Aê amboac tonanj. ²³ Êsêac Kilisinê sakinjwaga me. Aê jasôm njagêbôcnagenj gebe Aê gajam sakinj Kilisi kêlêlêc êsêac su. Aê gajam kolenj kêlêlêc êsêac. Aê gêngônj kapoacwalô kêtû dim taêsam, si aê kêlêlêc e kêdabinj gebe jamac êndu. ²⁴ Judawaga si aê kêtû dim lemenj tenj kakôc sêm 39 kêtômgenj. ²⁵ Si aê nja sêm kêtû dim têlêac kêtiam, ma gédênj njasawa tenj gadam kapoac gwêc gelenja samuc tenj ma gêbêcauc samuc tenj. ²⁶ Aê kasêlênj gajac laoc gamênj todim-todim, galom bu secsec, ma kêjanjowaga to aê tauc njoc lau ma lau samuc dêdib aê njawô sebe sênac aê êndu. Aê gêngônj malac to gamoa gamênj sawa ma kapoac gwêc to ganjônj gawinj lasitêwai dansanj ma gamoa jageo njanô. ²⁷ Aê gajam kolenj e

tekoc gêbac ma gêbêc taêsam gaêc bêc atom. Mo to bu gêjô aê ma kêpô lêna tauc gêj taniŋŋa samucgeŋ ma malo gêjam aê ma ŋoc ŋakwê masi. ²⁸ Aê gabe jasa binj ŋagêdô sa êwiŋ atom, tagen tonec gebe kêtôm bêcgeŋ kêpô sim tauc kêtû gôlôac dabuŋ samobŋa, tec kêkônin aê tôn ŋanôgeŋ. ²⁹ Ŋac teŋ embe êtu palê, go aê jatu paŋ atom me. Sec ŋalip embe ênac ŋac teŋ, go aê têtac ŋandaŋ êsa atom me.

³⁰ Lau embe sêkac aê gebe jalanem tauc, go jalanem tauc êtu ŋoc palêpalêŋageŋ. ³¹ Apômtau Jesu Tama Anôtô, taŋ aêac têlanem eŋ enden tôngeŋ naŋ, tec kêjala gebe kasau atom. ³² Gêdêŋ taŋ aê gamoa Damasku naŋ, kinj Areta nê gôliŋwaga kêsôm gebe sêlai Damasku ŋakatam auc sebe sêkôc aê tôn. ³³ Mago sêkêŋ aê kasêp sêm, taŋ sêwa kêtôm talu teŋ naŋ, ma sêlêwaŋ aê kasa katam saun teŋ kasêp tunbôm ŋamagêŋa gamêŋ, tec gaêc êsêac lemeŋ su.

12

Paulu katu kaiŋ teŋ kêsa to Anôtô geoc binj lasê gêdêŋ eŋ ŋaminj

¹ Binj tonec gêc awê gebe lanem tau ŋanô masi. Mago talanem tauŋmaŋ. Galoc jawa binj katuc kaiŋ teŋ kêsa to Apômtau geoc binj lasê gêdêŋ aêŋa sa. ² Aê kajala ŋac teŋ Kilisi gêbinj eŋ tôn ma kêsuŋ eŋ sa kêpi undambê ŋadenj kêtû têlêacŋa naŋ gêja. Binj tonanj kêsa ŋajala 14 su. Ŋac tau toôligenj gêja me gêwi ôli sinj, aê kajala atom. Anôtô tec gêlic. ³⁻⁴ Aê kajala gebe Anôtô kêsuŋ ŋac tau tonanj sa kêpi paradis. Ŋac tau toôligenj gêja me gêwi ôli sinj, aê kajala atom. Anôtô tec gêlic. Anja ônê eŋ gêŋô binj, taŋ ŋamalac awenj sêsôm têtôm atom to sêjac jao gebe sêsôm atom naŋ. ⁵ Aê gabe jalanem ŋac tonanj, gabe jalanem tauc atom. Embe jalanem tauc, oc jalanem tauc êtu ŋoc palêpalêŋa. ⁶ Aê embe taêc ênam gebe jalanem tauc, oc jaŋgôm tauc jatu meloc atom, oc jasôm binjŋanôgeŋ. Mago aê gabe janam tauc tôn gebe ŋac teŋ êlic aê ŋajam êlêlêc su atom. Gêŋ taŋ eŋ gêlic aê gagôm to binj, taŋ eŋ gêŋô aê kasôm nanjeŋ êwaka aê sa.

⁷ Anôtô geoc binj kaiŋ teŋ ŋanô lasê gêdêŋ aê, mago eŋ gebe aê jatoc tauc sa atom, tec kêkêŋ gêmâc toŋandaŋ kaiŋ teŋ gêdêŋ aê, aê galic gêmâc tau kêtôm Sadaŋnê aŋela teŋ, taŋ kêtuc aê gebe jatoc tauc sa atom. ⁸ Aê kateŋ Apômtau kêtû dim têlêac kêtû gêmâc tauŋa gebe êkôc su anja aê. ⁹ Mago eŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe “Aôm kôtap ŋoc moasiŋ sêŋac, tec kôpô lêna gêj teŋ kêtiam atom, gebe ŋoc ŋaclai ênac dabinj tau anja lau palê-palê nêŋ.” Amboac tonanj aê jalanem tauc ŋoc palê-palêŋa janac ŋawaegenj gebe Kilisinê ŋaclai êkwa aê auc. ¹⁰ Amboac tonanj oc jalic ŋajam gebe jamoa topalê-palêgeŋ ma lau sêŋgôm aê sec to japô lêna tauc ma sêjanda aê to jaŋgônj naeo êtu Kilisinj. Êndêŋ taŋ jamoa topalê-palêgeŋ naŋ, jamoa toŋaclaigenj.

Paulu kêpô sim tau kêtû lau Korintiŋa

¹¹ Aê katu ŋac meloc sugac. Amac akac aê tec katu gêj meloc. Kôm awaka aê saŋa gêjac amac ŋawaegac. Aê ŋac ŋaôma, mago aposolo towae tonanj ŋai sêlêlêc aê su atom. ¹² Aê gamoa gawiŋ amac ma gaôc gêjwapac totêtac kêpa sugenj e gagôm gêŋsêga, taŋ kêwaka aposolo sa naŋ. Aê gagôm gêŋsêga to gêntalô ma gêj toŋaclai. ¹³ Gôlôac dabuŋ ŋagêdô têtap gêj ondoc sa, taŋ amac atap sa atom. Gêŋ tagen tonec tec atap sa atom gebe aê tauc kalênsônj amac ma kateŋ gêj teŋ anja amacnêm atom. Asuc ŋoc geo tonanj ôkwimaŋ.

¹⁴ Galoc kamasanĵ tauc gebe jandêĵ amac jawac êtu dim têtêacĵa. Ma aê gabe jakôc gêĵ tenĵ anĵa amacnêĵ atom. Aê gabe jatap amacnêĵ gêĵ sa atom, aê gabe jatap amac taôm sa. Nĵapalê sênac awa sa êtu teneĵi to tamenĵiĵa atom, teneĵi to tamenĵi sênac sa êtu nĵapalêĵa. ¹⁵ Aê têtac gêwiĵ nĵanô gebe jakêĵ nĵoc gêĵ samob to jaim tauc su êtu janam amac sanĵa. Ma aê embe têtac êwiĵ amac êlêlêc su, go amacnêĵ nĵagêĵô tonec gebe têtĵtac êwiĵ aê nĵagecĵenĵ me.

¹⁶ Biĵ tau tonec gêc awê, aê kateĵ gêĵ e kakêĵ wapac amac atom. Tageĵ lau nĵagêdô sêsôm gebe oc gagôm gêĵlêlôm amac ma kasau amac e gajam amac ôkwi. ¹⁷ Amboac ondoc. Aê kasakiĵ lau dêdêĵ amac sêwac nanĵ kasakiĵ nêĵ tenĵ gebe êwê amac aucĵa me. ¹⁸ Aê kateĵ Titi gebe êwac ma kasakiĵ lasiĵi tenĵ gebe êwiĵ enĵ. Tec Titi oc gêwê amac auc me. Aêagêc asa ma lêĵ toma nĵalêlôm tageĵ atom me. Aêagêc apuc nĵac tageĵ wanĵa atom me.

¹⁹ Amac abe aêac awa tauĵ sa êndêĵ amac endenĵ tônĵenĵ me. Masigoc. Kilisi gêbiĵ aêac tônĵ ma aêac asôm biĵ akô Anôtô lanônêĵ. O lauace, ĵenĵ samob tonanĵ aêac agôm gebe amboa amac sanĵa. ²⁰ Aê gaê go tauc gebe moae êndêĵ tanĵ wacĵaô lasê amac nanĵ, jatap amac sa atôm aê taêc gêĵamĵa nec atom. Ma moae amac atap aê sa jatôm amac taêm gêĵamĵa nanĵ, atom amboac tonanĵenĵ. Aê katêc gebe moae jatap kisa to biĵ lêmunĵa ma têtĵtac nĵandanĵ, biĵ saic-saic to biĵ gêga ma biĵkalom, atoc taôm sa ma lêĵ wauc-waucĵenĵ sa. ²¹ Aê gaê go tauc gebe aê embe jandêĵ amac jawac êtiam, go nĵoc Anôtô oc moae êkônĵiĵ aê ma amac alic, ma jatanĵ api taêsam, tanĵ sêgôm sec wanêcĵenĵ su, mago sêĵam tauĵ ôkwi anĵa gêĵ môm to mockaiĵiĵa ma matenĵ danĵucĵa, tanĵ sêgôm nanĵ atom.

13

Paulu gêlêĵ biĵ lau kêtĵ nĵamu ma gêĵac mata nê papia

¹ Galoc gabe jandêĵ amac jawac êtu dim têtêacĵa. “Nĵac luagêc me têtêac sêwa biĵ tenĵ sa acgom, go nĵanô êsa.” ² Gêdêĵ tanĵ gamoa gawiĵ amac kêtĵ dim luagêcĵa nanĵ, kasôm biĵ gêdêĵ lau, tanĵ gêmunĵenĵ sêgôm sec to gêdêĵ lau nĵagêdô samob gebe Embe jawac êtiam, oc taêc walô amac atom. Galoc gamoa jaêc amac, tec jasôm biĵ tonanĵenĵ êtiam. ³ Amac abe Kilisi êwa tau sa nĵanôĵenĵ gebe aê gajam enĵ awa. Enĵ gêmoa gêwiĵ amac amboac nĵac palê-palê atom, gêmoa gêwiĵ amac tonĵaclaigenĵ. ⁴ Biĵnĵanô, enĵ nĵac palê-palê, tec sêĵac enĵ kêpi kakesotau. Mago Anôtônê nĵaclai kêkêĵ enĵ gêmoa mata jali. Enĵ gêbiĵ aêac tônĵ awê kaiĵ ênê palê-palê, mago Anôtônê nĵaclai êkêĵ aêac amoa matenĵ jali awiĵ enĵ gebe anam amac sa.

⁵ Ansaê taôm acgom. Amac akêĵ gêwiĵ nĵanô me masi. Taêm ênam taômmanĵ. Amac ajala gebe Kilisi Jesu gêmoa gêwiĵ amac me masi. Embe ajala atom, go atap saê nĵanô sa atom. ⁶ Aê taêc kêka gebe amac ajala aêac gebe atap saê nĵanô sagac. ⁷ Aêac atenĵ Anôtô gebe amac anĵôm sec tenĵ atom. Aêac atenĵ biĵ tonanĵ kêtĵ awaka tauĵ sa êndêĵ amac alic gebe aêac lau nĵanêĵ nec atom, atenĵ gebe amac anĵôm gêĵ nĵajamĵenĵ. Embe alic aêac amboac lau, tanĵ têtap saê nĵanô sa atom nanĵ, oc êtôm, mago oc êlênsônĵ aêac atom. ⁸ Aêac tec atôm gebe akônĵiĵ biĵnĵanô tônĵ atom, aêac atoc biĵnĵanô sagenĵ. ⁹ Embe aêac lau palê-palê ma amac lau nĵajanĵa, oc aêac alic totêntac nĵajamĵenĵ. Aêac atenĵ ma mec kêtĵ biĵ tau tonecĵa gebe Anôtô êkêĵ amac atu lau nĵajanĵa samucĵenĵ. ¹⁰ Aê gamoa jaêc ma kato biĵ tonec kêtĵ nĵam tonecĵa gebe êndêĵ tanĵ jaô lasê amac nanĵ, jansaic biĵ amac

atom. Apômtau kékêḡ ḡaclai tau gêdêḡ aê, mago kékêḡ kêtú ensey amac suḡa atom, kékêḡ kêtú êmboa amac saḡageḡ.

¹¹ O lasitêwaac, aḡgôḡ ḡajamôḡ. Anac dabiḡ taôm ḡapep. Alêḡ biḡ taôm. Nêḡ ḡalêlôm êpi tagēḡ ma amoa tobiḡmalôḡeḡ. Ma Anôtô, taḡ kêtú têtac gêwiḡ to biḡmalô ḡamôkê naḡ, wacêwiḡ amac.

¹² Aê moalêc taôm to akôc taôm sa êtôm Anôtônê lau nêḡ mêtê. Anôtônê lau samob awerḡ gêḡac amac.

¹³ Apômtau Jesu Kilisi nê moasiḡ to Anôtônê têtac gêwiḡ ma ḡalau Dabuḡ êmbiḡ amac tôḡ êwiḡ amac samob.

Paulunê papia gêdêñ lau GALATA

Apômtau Jesu nê Nawae Najam kêlainj tau e sêsôm lasê lalau samuc, tañ nêñ ñam kêsêp Juda atom sêñô to sêkôc sa sêjac ñawaegeñ sêwiñ-sêwiñ nañ, biñ tonec kêlênsôn gôlôac buña gebe lau teñ têtû lau buña ñanô atom aê sejop Mosenê Biñsu sêwiñ aegom. Paulu taê gêjam gebe aê sêsô Biñsu ñalabu nê gejae êsêac ñawae atom. Masianô. Eñ gebe dambiñ taunj toñ tamiñ Kilisi nee takêñ gêwiñ taugenj kêtû ñanombarjanô gebe Anôtô gêlic ñamalac samob gêdêñ kêtû sêkêñ gewiññagenj. Tagenj lau ñagêdô jasêô lasê gôlôac Galatianja, nañ sêôc Paulunê biñ tonañ auc ma sêsôm ñajaña gebe Lau sejop Mosenê Biñsu êwiñ acgom, go Anôtô êlic êsêac têtû lau gêdêñ. Galatia tonañ Romnêñ gamêñ teñ gêc Asia Saun.

Paulunê papia gêdêñ lau Galata nec ñac tau keto gebe lau, tañ sêkêñ taneñ mêtê geo tonañ e seo sic nañ, sêkac taunj ôkwi dêndêñ gôlôac buña nêñ sêkêñ gewiñ to nêñ lêñ ñañêñ nañ. Paulu gêjac m nê papia gêwa tau sa gebe Jesu Kilisi nê aposolo teñ eñ ma gêwê kainj gaê tau, tec gêjam talanj tau gêdêñ lau, tañ sehoc eñ aposolo ñanô atom nañ. Paulu gesenj esêae ma kêsôm ñajaña gebe ñamalac sêsurj sakinj aposolonañ gelom eñ atom, kekôc anja Anôtônê. Ma Anôtô kêsakinj eñ gêdêñ lau samuc gebe ênam mêtê êsêac êlêlêc lau Judawaga su. Go gelom biñ teñ gebe sêkêñ gêwiñ taugenj kêpô lau ôkwi têtû lau gêdêñ. Gocgo kêwaka biñ tonec sa gêc môkêlatu 5 to 6 gebe takêñ gêwiñ Kilisinañ kêkac lau buña têtac gêwiñ taunj, tec gêbiñ êsêac tøj jasêjam taunj sa to sêmoasinj taunj topalêgen.

Nadênañ

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-10
2. Paulu gêwa tau sa gebe eñ aposolo ñanô teñ 1:11–2:21
3. Nawae Najam Anôtônê moasinja 3:1–4:31
4. Kilisi kêgaboac lau buña su sêmoa nêñ lêtêgenj, tec sêmansañ biñsu sênac ñawaegeñ 5:1–6:10
5. Paulu gêjac mata papia tau 6:11-18

Paulu gêjac m nê papia

¹ Aê aposolo Paulu ñoc biñ tonec. Aê katu aposolo anja ñamalacnêñ atom, ma ñamalac teñ kêjalij aê sa atom. Jesu Kilisi agêc Tama Anôtô, tañ gêñu eñ anja ñacmatênêñ sa nañ, tec kêkêñ aê. ² Aê to lasitêwai samob, tañ semoa sêwiñ aê nañ, ma biñ êndêñ gôlôac dabunj Galatanañ nañ.

³ Tameñi Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasinj to biñmalô êndêñ amac êwac.

⁴ Kilisi tau kêkêñ tau kêtû aêacnêñ secña ma kêjanjo aêac anja nom sec tonec su kêtom Tameñi Anôtô nê biñ. ⁵ Ñawasi êndêñ eñ tengeñ ma tengeñ. Biññanô.

Nawae ñajam tageñ tec gêc

⁶ Aê kêtakê, gebe amac akac taôm su sebeñ anja ñac, tañ kêkêñ Kilisine moasinj kêkaiem amac nañ, ma asunj taôm adêñ ñawae ñajam taunja teñ aja. ⁷ Tagenj ñawae ñajam teñ gêc atom, mago lau ñagêdô tec sêlênsôn amac ma sebe sênam Kilisinê ñawae ñajam ôkwi. ⁸ Anjô acgom, aêac me anjela undambêña teñ embe êsôm ñawae ñajam teñ lasê êndêñ amac eso ñawae ñajam, tañ aêac asôm lasê sugac nañ, Anôtô oc êpuc boa eñ. ⁹ Ñoc biñ, tê

kasôm su nê, galoc jasôm ñakôninÿa êtiam gebe Ñac ten embe êsôm ñawae ñajam ten lasê eso ñawae ñajam, tañ akôc anÿa aêacma nan, Anôtô oc êpuc boa enÿ.

¹⁰ Galoc alic amboac ondoci. Alic aê gabe ñamalac sênô ñoc binÿ ñajam me Anôtô êñô ñoc binÿ ñajam. Me abe aê gagôm gênlêlôm gebe ñamalac sêlic aê ñajamÿa me. Embe janÿôm êtu ñamalac sêlic aê ñajamÿa, oc jatu Kilisinê sakinÿwaga atom.

Paulu kêtû aposolo ñaminÿ

¹¹ Lasitêwaac, aê jawa sa êndên amac gebe Ñawae ñajam, tañ kasôm lasê gêdên amac nan, ñam kêsêp ñamalacÿa atom. ¹² Aê kakôc anÿa ñamalac ten nê atom, ma ñamalac ten kêdôn aê atom, Jesu Kilisi tau geoc binÿ tau lasê gêdên aê.

¹³ Ñoc lên gêmunÿa, tañ kasa gawinÿ lau Juda nan, amac anô ñawaegac gebe kêjanda Anôtônê gôlôac ma gasenÿ êsêac ñawaô. ¹⁴ Aê gajob Judanên mêtê kalêlêc lau Juda taêsam, tañ ma jala kêtôm tau nan su, ma kamasanÿ ñoc lau ñanô nênÿ ñagôlinÿ lanÿwa toôlic palê kainÿ tenÿ.

¹⁵ Mago Anôtô gêlic ñajam, tec kêjalinÿ aê sa gêdên tañ tinoc kêkôc aê atomgenÿ nan, ma kêkên nê moasinÿ mênkêkalem aê kwanangenÿ. ¹⁶ Ma enÿ geoc nê Latu lasê gêdên aê gebe jasôm ênê ñawae ñajam lasê êndên lau samuc, tec aê katu kênac ñam gêdên ñamalac tenÿ atom, ¹⁷ ma kapi Jerusalem gaja gebe jalic lau, tañ têtû aposolo sêmunÿ aê nanÿ atom. Aê gaja Arabia e gamu gaja Damasku kêtiam.

¹⁸ Gamoa e jala têlêac gêjaÿa, go kapi Jerusalem gaja gabe jalic Kepa, tec ganÿônÿ gawinÿ enÿ bêc 15. ¹⁹ Mago galic aposolo ñagêdô nênÿ tenÿ atomanô. Apômtau lasi Jakobo taugenÿ tec galic enÿ. ²⁰ Binÿ tec kato gêdên amac nec, kasau atom, kato kakô Anôtô lanÿônêmÿa. ²¹ Go gaja Suria to Kilikia ñagamênÿ. ²² Gôlôac dabunÿ Judaijanÿ, tañ Kilisi gêbinÿ êsêac tôñ nanÿ, sêlic aê lanÿocanô atom. ²³ Binÿ tagenÿ tonec tec sênô ñawae gebe “Ñac tañ gêmunÿenÿ kêjanda aêac nanÿ, tec galoc kêsôm ñawae ñajam lasê kêpi binÿ takênÿ gêwinÿÿa, tañ gêmunÿenÿ gesenÿ su nanÿ.” ²⁴ Ma sêlambinÿ Anôtô kêtû aênÿa.

2

Paulu to aposolo ñagêdô nênÿ binÿ

¹ Gamoa e jala 14 gêjaÿa su acgom, go aêagêc Barnaba api Jerusalem aja kêtiam ma akôc Titi gêwinÿ aêagêc. ² Anôtô geoc binÿ tau lasê gêdên aê, tec gaja. Ma ñawa ñawae ñajam, tañ gajam mêtê lau samuc nanÿ, sa gêdên laumata amoa ma taunÿa, gebe kôm, tañ gajam su to gajam gamoa nanÿ, janam ñaômagenÿ atom. ³ Ma êsêac sêkac aêac kêtû asa ñac Helen Titi, tañ gêmoa gêwinÿ aêac nanÿÿa atom. ⁴ Lasitêwai dansanÿ ñagêdô sebe sêsa enÿ. Êsêac sêsêli aêac popoc su mênÿsêwinÿ sebe sêndib aêac, tañ Kilisi Jesu kêgaboac aêac su anÿa binÿsuanô nanÿ. Ma êsêac sebe sêkôninÿ aêac tôñ asô binÿsuanô ñalabu êtiam. ⁵ Mago aêac atu palê to asô êsêac ñalabu ñagec atom, ñam gebe ñawae ñajam ñabinÿÿanô ênêc amacÿa.

⁶ Lau ñagêdô sêmoa, tañ sêlic êsêac amboac laumata nanÿ. Oc têtû laumata ñanô me masi, binÿ tonanÿ kêkênÿ wapac aê atom, gebe Anôtô kêpuc lau tenÿ ñam atom, gêlic samob têtôm taunÿenÿ. Laumata tonanÿ sêkênÿ ñagôlinÿ wakuc tenÿ gêdên aê atom. ⁷ Masianô. Êsêac sêjala kêtû tôñ, gebe Anôtô kêkênÿ kôm jasôm ñawae ñajam lasê êndênÿ lau samucÿa gêdên aê kêtôm kêkênÿ kôm gêdênÿ Petere gebe êsôm lasê êndênÿ Juda, ⁸ gebe Anôtô,

tañ kêpuc Petere tòn kêtù Judanêñ aposolo nañ, tec kêpuc aê tòn gêwiñ katu lau samuc nêñ aposolo. ⁹ Jakobo agêc Kepa ma Joaņ, tañ sêsam êsêac gebe gôlôac dêbu ñ ñaalê nañ, sêjala moasin, tañ Anôtô kêkêñ gêdêñ aê, tec sêkam aêagêc Barnaba lemeñ kêtù ambin tañ tònña, ma amasan bin kèpi tagen gebe aêac akêñ mêtê êndêñ lau samuc, ma êsêac sêkêñ êndêñ Juda. ¹⁰ Tagen sêmasañ bin tonec gêwiñ gebe aêac taêñ ênam lau ñalêlôm sawa aña êsêacnêñ. Aê tec taêc gêjam bin tonañ ma gajam kêtù ñoc kôm gajac ñawaegen.

Paulu gec bin Kepa aña Antiokia

¹¹ Gêdêñ tañ Kepa gêô lasê Antiokia nañ, aêagêc asen tañ e kasôm kèpi en têbêla gebe Gôgôm keso. ¹² Jakobonê lau jasêô lasê atomgen, ma en gen gêñ gêñgôn gêwiñ lau samuc. Mago gêdêñ tañ êsêac sêô lasê su nañ, en kêgamin tau jagêmoa nê taña gebe kêtêc lau buña, tañ sêsap lêñ sêsa laña tòn nañ. ¹³ Juda buña ñagêdô sêsa lêñdansañ sêwiñ en e sê Bamaba ôkwi jakêsa lêñdansañ tau gêwiñ amboac tonanjen. ¹⁴ Aê galic lau tonañ nêñ lêñ keso ñawae ñajam ñabinñanô, tec kasôm gêdêñ Kêpa, êsêac samob sêñô, gebe “Aôm Juda, tagen kôsa Judanêñ lêñ atom, gômoa amboac ñac samuc ten. Mago amboac ondoc tec kôkac lau samuc gebe sêsa Judanêñ lêñ.”

Anôtô gêjam Juda to lau samuc kêsi kêtù sêkêñ gêwiñña

¹⁵ Tenenji sêkôc aêac Judagen, aêac lau sec aña lau samuc nêñ atom. ¹⁶ Mago aêac tajala gebe ñamalac ten embe ênam kôm, tañ binjsu kêjatu nañ, ñanô êsa, oc êtôm gebe êmansañ tau e Anôtô êlic en ñac gêdêñ atom, en êkêñ êwiñ Jesu Kilisi acgom. Amboac tonañ aêac takêñ gêwiñ Kilisi Jesu gebe Anôtô êmansañ aêacnêñ bin to êlic aêac tatu lau gêdêñ êtu takêñ gêwiñ Kilisiña, êtu tajam kôm, tañ binjsu kêjatu nañ, ñanô kêsaña nec atom. Anôtô oc êmansañ ñamalacnêñ bin to êlic êsêac têtù lau gêdêñ êtu ñamalac sêjam kôm, tañ binjsu kêjatu nañ ñanô kêsaña nec atomanô. ¹⁷ Mago aêac embe taêñ êka gebe Anôtô êmansañ nêñ bin to êlic aêac tatu lau gêdêñ êtu Kilisiña, go tatôm lau sec. Embe amboac tonañ, oc Kilisi êtu sec ñasakinwaga me. Masigoc. ¹⁸ Aê embe jakwê gêñ, tañ gasen su nañ êtiam, go jawa tauc sa amboac ñac, tañ kêgêli binjsu nañ. ¹⁹ Binjsu gêjac aê êndu, tec jawê kain binjsu êtiam atom, gebe jamoa janam sakin Anôtôgen. Sêjac aê kapi kakesotau gawin Kilisi. ²⁰ Gamoa matoc jali nec ñam kêsêp aê tauc atom. Kilisi gêmoa mata jali mêngejam ñoc ñalêlôm auc. Aê galoc tec gamoa matoc jali gamoa nom nec, ñam kêsêp kakêñ gêwiñ Anôtônê Latu, tañ têtac gêwiñ aê to kêkêñ tau kêtù aêña nañ. ²¹ Aê kêtin Anôtônê moasin su atom. Binjsu embe êtôm gebe êmansañ ñamalacnêñ bin e Anôtô êlic êsêac têtù lau gêdêñ, oc Kilisi gêmac êndu ñaômagen.*

3

Binjsu to takêñ gêwiñ ñabin

¹ O amac Galatawaga, amac lau kauc gêbôc. Aê gawa Jesu Kilisi sa gêdêñ amac e kêtôm amac taôm alic en genkaleñ kakesotau. Ma asa gêwê amacnêñ kauc ôkwi. ² Aê gabe jañô bin tagen tonec aña amacnêñ gebe Ñalau Dêbuñ gêdêñ amac gêwac nec ñam kêsêp amac ajam kôm, tañ binjsu kêjatu nañ, e ñanô kêsa me añô ñawae ñajam e akêñ gêwiñjen. ³ Amac kauc

* **2:21:** Kepa kêtù Peterenê ñaê ten. Asam Joaņ 1:42.

gêbôc amboac tonañ me. Amac ajac m nê m lêt to Nalau Dabunğen ma galoc abe anac dabin ɲa taôm nê m ôlimwalô me. ⁴ Amac atap moasin tonañ ɲai sa ɲaômagen me. Moae amboac tonañ nec. ⁵ Anôtô tañ kêtên Nalau gédên amac to gégôm gêɲsêga kapôên anğa amacnê m nañ, oc gégôm kêtü amac ajac kôm, tañ biɲsu kêtatu nañ, e ɲanô kêsana me kêtü anô ɲawae ɲajam e akêtên gêwiɲɲa.

⁶ Biɲ tonañ kêtôm teto gêc gebe “Abraham kêtên gêwiɲ Anôtô, tec gêlic eñ ɲac gédên.” ⁷ Amboac tonañ ajala acgom gebe lau, tañ sêkên gêwiɲ nañ, têtü Abrahamnê latui ɲanô. ⁸ Biɲ tañ teto gêc nañ, gêwa sa kwananğen gebe Anôtô êmansañ lau samuc nêñ biɲ e êlic êsêac têtü lau gédên êtu sêkên êwiɲɲa, tec ɲawae ɲajam gédên Abraham kwananğen gebe “Gôlôac nomɲa samob têtap mec ɲamoasin sa êtu aômɲa.” ⁹ Amboac tonañ lau, tañ sêkên gêwiɲ nañ, têtap mec ɲamoasin sa sêwiɲ Abraham, tañ kêtên gêwiɲ nañ.

¹⁰ Samob tañ taên kêka kôm, tañ biɲsu kêtatu nañ, biɲsu oc êpuc boa êsêac gebe teto gêc gebe “Biɲsu êpuc boa lau peben, nañ sêngôm biɲ, tañ teto gêc biɲsu ɲabuku nañ, samob ɲanô êsa tomalagen atom.” ¹¹ Biɲ tonec gêc awê gebe biɲsu kêtôm gebe êmansañ ɲamalacnên biɲ e Anôtô êlic êsêac têtü lau gédên nec atom, gebe teto gêc gebe “Nac tañ Anôtô kêmasañ ênê biɲ e gêlic eñ kêtü ɲac gédên nañ, êngôn mata jali êtu kêtên gêwiɲɲa.” ¹² Mago biɲsu gêc kêtü takên êwiɲɲa atom, gêc kêtü danğôm ɲanô êsana amboac teto gêc gebe “Nac teñ embe êmansañ biɲsu tomalagen, nañgo êngôn mata jali.”

¹³ Biɲsu kêpuc boa aêac, mago Kilisi kêsi aêac su. Eñ kêtên tau kêsô biɲ kêpuc boana ɲalabu gêjô aêac su kêtôm teto gêc gebe “Biɲsu kêpuc boa lau samob, tañ senkaleñ ka nañ.” ¹⁴ Anôtô gégôm gêñ tonañ ma kêtên Kilisi Jesu gebe mec ɲamoasin, tañ Anôtô gêjac mata gédên Abraham nañ, elom lau samuc gebe aêac takôc Nalau, tañ Anôtô gêjac mata nañ, sa êtu takên gêwiɲɲa.

Biɲsu to biɲ, tañ Anôtô gêjac mata nañ

¹⁵ Lasitéwaac, aê gabe janam dôñ ɲoc biɲ êpi ɲamalacnên mêtê acgom. Nac teñ embe êmansañ nê awalênsê m êtu tañ su, go Nac teñ êtôm gebe enser su me ênac têtü nê biɲ teñ atom. ¹⁶ Ma Anôtô gêjac mata biɲ gédên Abraham agêc nê wakuc. Eñ kêsom gebe “Aôm to nê m wakuc” nec atom. Embe êsôm amboac tonañ, go êwa ɲa gebe ênê wakuc taêsam. Mago kêsôm gebe “Agêc nê m wakuc,” tec gêwa ɲa gebe ênê wakuc tagen. Ênê wakuc tau Kilisi. ¹⁷ Aê gabe jasôm biɲ amboac tonec gebe Anôtô kêmasañ awalênsê m kwananğen e jala 430 gêjana acgom, go kêtên biɲsu kédaguc. Mago biɲsu tau êtôm gebe enser awalênsê m su to ênam biɲ, tañ Anôtô gêjac mata nañ, ôkwi atom. ¹⁸ Gêɲlênsê m tañ Anôtô gebe êkên nañ, embe ɲam êsêp biɲsu, go biɲ, tañ Anôtô gêjac mata nañ, ɲanô masi. Mago Abraham kêtap moasin tonañ sa kêtü Anôtô gêjac mata gêñ tau gédên eñɲa.

¹⁹ Ma biɲsu tau ɲam amboac ondoci. Biɲsu tau ɲam gebe ɲamalac sêngêlisêngêli sêmoa e Abrahamnê wakuc, tañ Anôtô gêjac mata biɲ kêpi eñ nañ, mênêsa acgom. Anjela sêkên biɲsu tau kêsêp sêliɲwaga teñ lêma. ²⁰ Sêliɲwaganê kôm gêjac ɲac tagen ɲawae atom. Mago Anôtô eñ ɲac tagen.

Biɲsu ɲakôm

²¹ Ma biɲsu tonañ oc enser biɲ, tañ Anôtô gêjac mata nañ su me. Masianô. Biɲsu teñ embe ênêc, tañ êtôm gebe êkên aêac danğôn mater

jali nan, go biñsu tonan oc êtôm gebe êmansañ aêacnêñ biñ e Anôtô êlic aêac tatu lau gêdêñ amboac tonan. ²² Mago Anôtônê biñ gêwa sa gebe sec kêkônin gêñ samob tôn, gebe lau, tan sêkêñ gêwiñ Jesu Kilisi nanñen, têtap moasin, tan Anôtô gêjac mata nan sa.

²³ Gêdêñ tan biñ takêñ gêwiñña mênkêsa atomñen nan, biñsu tau kêgamin aêac danğon kapoacwalô, gebe êkônin aêac tôn e êndêñ têm Anôtô eoc biñ takêñ gêwiñña lasê acgom. ²⁴ Amboac tonan biñsu kêtü aêacnêñ jaomwaga, tan gêwê aêac dêdêñ Kilisi taja, gebe Anôtô êmansañ aêacnêñ biñ e êlic aêac tatu lau gêdêñ êtu aêac takêñ gêwiñña. ²⁵ Galoc biñ takêñ gêwiñña mênkêsa, tec aêac tasô jaomwaga ñalabu kêtiam atom.

²⁶ Amac samob atu Anôtô latui kêtü akêñ gêwiñ Kilisi Jesuñ. ²⁷ Amac samob, tan alin sanju su nan, Kilisi gêbiñ amac tôn tamin en, tec asô Kilisi kêtü nêm ñakwêgac. ²⁸ Talic lau ñagêdô amboac Juda ma ñagêdô amboac lau samuc atom. Talic ñagêdô amboac gêñôma ma ñagêdô amboac lau sêmoa nêñ lêtêgeñña atom. Talic ñagêdô amboac ñacwaga ma ñagêdô amboac lauo atom. Amac samob, tan Kilisi Jesu gêbiñ amac tôn nan, atu ñanô tagen. ²⁹ Embe Kilisinê gêñ amac, oc atu Abrahamnê wakuc ma awê kain gêñlênsêm êtôm Anôtô gêjac mata.

4

¹ Aê jasôm êpi biñ ten êwiñ acgom gebe Ñac-gêwê-kain-gêñlênsêm-waga kêtü tamanê gêñ samob ñatau. Mago ñac tau embe ñapalê saun, nanjo en êtôm sakinwaga. ² Lau ñagêdô oc sênam en awa to sejon ênê gêñ e êndêñ noc, tan tama ketoc kêkô kwananñen nan. ³ Aêac amboac tonan. Gêdêñ tan aêac ñapalêgeñ nan, aêac tajan sakin tasô nom tonec ñagêñlêlôm ñalabu. ⁴ Mago gêdêñ tan ñanoc tau mênkêsa nan, Anôtô kêsakin Latu, awê ten kêkôc en, ma kêsô biñsu ñalabu. ⁵ En kêsô biñsu ñalabu gebe êsi aêac lau, tan tamoa biñsu ñalabu nan, su e tatu Anôtônê latui.

⁶ Amac atu Anôtônê latuigac, tec en kêsakin Latunê Ñalau kêsêp aêacnêñ ñalêlôm ma Ñalau tau gêmôêc gebe “Tamoc, o Tamoc.” ⁷ Amboac tonan aôm sakinwaga kêtiam atom, aôm latu. Embe latu aôm, go Anôtô êkêñ aôm ôwê kain gêñlênsêm amboac tonan.

Paulu kêpô sim tau kêtü lau Galatana

⁸ Gêmunñen amac ajam kauc Anôtô, tec ajam sakin gêdêñ anôtôi, tan nêñ ñanô masi nan. ⁹ Galoc tonec amac ajala Anôtôgac, moae jasôm amboac tonec gebe Anôtô tau kêjala amacgac, ma amboac ondoc, tec abe akac taôm su amu andêñ nom ñagêñlêlôm palê-palê to ñanô masi ana êtiam, ma abe anac m sakin tau êtiam. ¹⁰ Amac atoc bêc to ajôn ma om to jala sagoc. ¹¹ Aê gaê go to kêpô lêna kêtü amacña gebe moae oc gajam kolen kêpi amac ñaômagen.

¹² O lasitêwaac, aê jaten amac gebe atôm aêman amboac aê katôm amac. Amac atu kasec aê atom. ¹³ Amac ajalagac, gêdêñ tan kasôm ñawae ñajam lasê gêdêñ amac kêtü ñamata nan, kasôm kêtü gêmac kêkô aê tônña. ¹⁴ Aê ôlic togêmac kêlênsôn amac to matem paña gêjac aê ma alic aê amboac gêñ sec atom. Amac akôc aê sa amboac Anôtônê anela ten ma amboac Kilisi Jesu tau. ¹⁵ Ijoc amacmên, nêm têmtac wapi gêmunñen nan gêc ondoc. Aê galic, tec jasôm lasê to jawa sa êndêñ amac gebe amac embe alic êtôm, oc akip matemlakôp sa ma akêñ êndêñ aê. ¹⁶ Ma galoc amboac ondoc. Aê kasôm binjanô gêdêñ amac nec katu nêm ñacjo me.

17 Êsêac lau tonañ sêgôm gêrlêlôm amac nanñ njam atom. Êsêac sebe sêkac amac su ança aê gebe atoc êsêac taunğenñ sa. 18 Anğôm gêrlêlôm gêñ njam njapan ma anğôm êndêñ noc aê jamoa jawiñ amacnagenñ nec atom. 19 O ñoc ñapalêac, ñandanñ kêtunñ aê kêtiam amboac awê ñapalê kêtunñ eñ e Kilisi êtu anô ança amacnêm ñalêlôm acgom. 20 Ojae, aê gabe jamoa jawiñ amac galocgenñ. Aê gabe jasôm biñ êndêñ amac janam aoc ôkwi-ôkwi. Aê kapô lêna tauc ñanô kêtunñ amacnça.

Hagar agêc Sara têtunñ ñadônñ

21 Amac tañ abe amoa biñsu ñalabu nanñ, asôm êndêñ aê acgom, amac anô biñsu atom me. 22 Teto gêc gebe Abrahamnê latuagêc tec sêmoa, teñ ança sakiñwagaonê ma teñ ança ñatauonê. 23 Nac tañ sakiñwagao kêkôc nanñ, ñam kêsêp ñamalacnça. Ma ñac, tañ ñatauo kêkôc nanñ, ñam kêsêp Anôtônê biñ, tañ gêjac mata nanñ. 24 Biñ tonañ kêtunñ biñgôlinñ gebe awê luagêc têtôm poac luagêc. Teñ kêkanônñ lôc Sinai, tec ñawakuc tau têtunñ gêñôma, 25 gebe ñaê Hagar tonañ sêsam kêpi lau Arabia nêñ lôc Sinai ma kêkanônñ Jerusalem galocnça, gebe Jerusalem galocnça to ñagôlôac têtunñ gêñôma sêmoa. 26 Mago Jerusalem ôña tau, tañ kêtunñ tau nê ñatauo gêmoa nê taunñ nanñ, kêtunñ aêac samob tenenñi, 27 gebe teto gêc gebe “Aôm awê kapoac, tañ kôkôc ñapalê atom nanñ, têtunñ ñajam êsa, ma aôm awê, tañ ñapalê kêtunñ aôm atom nanñ, ônam lasê toôndugenñ, gebe awê sawa nê ñapalê taêsam kêlêlêc awê tonçac nê su.”

28 O lasitêwaac, Anôtônê biñ, tañ gêjac mata nanñ, kêkêñ amac atu ñapalê atôm Isak. 29 Gêmunğenñ ñac, tañ nê ñam kêsêp ñamalacnça nanñ, kêjanda ñac, tañ Nalau gêjac mata biñ kêpi eñ nanñ, ma galoc amboac tonanğenñ. 30 Mago biñ, tañ teto gêc nanñ, kêsôm asagenñ. Kêsôm gebe “Ômasuc sakiñwagao agêc latu sêc sêna, gebe sakiñwagaonê latu êwê kainñ gêñlênsêm êwiñ ñatauonê latu atom.” 31 Lasitêwaac, amboac tonañ sakiñwagaonê ñapalê aêac atom, ñatauonê ñapalê aêac.

5

Kilisi kêgaboac aêac su, tec tajop nêñ lêñ ñapep

1 Kilisi kêgaboac aêac su gebe tamoa nêñ Iêtêgenñ. Amboac tonañ akô ñajanña gebe sênam amac ôkwi nasêkôninñ amac atu sakiñwaga êtiam atom. 2 Alic acgom, aê Paulu jasôm êndêñ amac gebe Amac embe asôm gebe sêsa amac, go Kilisi ênam amac sa atom. 3 Njalac samob, tañ sêsôm gebe sêsa êsêac nanñ, jawa sa êtiam êndêñ êsêac gebe êsêac sêngôm biñsu samucgenñ ñanô êsa tomalagenñ. 4 Amac embe taêm ênam gebe biñsu êmansañ nêm biñ e Anôtô êlic amac atu lau gêdêñ nanñ, oc andim taôm êngic ança Kilisinê e akac taôm su ança moasinñ tau. 5 Aêac takêñ materñ gebe Anôtô êmansañ nêñ biñ e êlic aêac tatu lau gêdêñ. Aêac daônñ biñ tonañ tamoa gebe Nalau Dabunñ kêkêñ aêac takêñ gêwiñ. 6 Kilisi Jesu embe êmbinñ aêac tônñ, oc sêsa aêac me sêsa aêac atom, tonañ ñanô masi. Njanô tagenñ tonec gebe takêñ gêwiñ êkac aêac têtunñ êwiñ ñanônña.

7 Gêmunğenñ amac asêlêñ nêm lêñ ñajamgenñ amoa e asa kêkô amac auc, tec tañem wamu biññanô kêtiam atom. 8 Anôtô tañ kêkalem amac nanñ, kêkô amac auc atom. 9 Jist ñagec kêtôm gebe ênam polom samucgenñ auc e êsunñ. 10 Apômtau gêbinñ aêac tônñ, tec taêc kêka amac, gebe nêm ñalêlôm oc

énom tau ôkwi atom. Ma ñac, tañ kélênsôn amac nan, oc êndac nê ñagêjô. Ñac tau aê gajam kauc enj, mago enj oc êwê sa atom. ¹¹ O lasitêwaac, embe janam mêtê êpi sêsa launja, oc sêjanda aê êtu asagenja. Embe jasôm ñoc binj amboac tonanj, oc kakesotau ñawae êlênsôn lau teñ atom. ¹² Ojæ, lau tañ sêli amac sa nan, sêsa ôlinjgêdô samucgenj sumanj.

¹³ O lasitêwaac, Anôtô kékalem amac gebe amoa nê m lêtêgenj. Tagen amac amoa nê m lêtêgenj êtu têtmac ñakalac ñamôkê atom, amac anam sakinj taôm êtu têtmac gêwinj ñanônagenj. ¹⁴ Gebe ñalô tagenj kékatonj binjsu samob sa gebe “Têtmac êwinj lau wacbanj aôm amboac têtmac gêwinj taôm.” ¹⁵ Embe êñac to asac taôm, nanj alic taômgenj gebe êndanjgônj taôm su atom.

Ñalaunê ñanô to têtmac ñakalac nê ñanô

¹⁶ Aê jasôm binj teñ êwinj acgom gebe Asêlêñ toÑalaugeñ ma anjgôm têtmac ñakalac êkac amacña ñanô êsa atom. ¹⁷ Aêac tajala gebe Têtmac ñakalac gedec Ñalau ma Ñalau gedec têtmac ñakalac. Gêñ tauagêc sêkêñ kisa gêdêñ tauñ, tec amac atôm gebe anjgôm gêñ, tañ abe êñgômña nanj, ñanô êsa atom. ¹⁸ Ma ñalau embe êwê amac, oc amoa binjsu ñalabu atom.

¹⁹ Têtmac ñakalac nê ñanô tau tonec ñai tec gêc awêgenj gebe Binj mockainjo to mockainja, lêñ môpña, wauc-wauctêna, ²⁰ sakinj gwamña, beñ, kisa, sêsôm tauñ, sêjam lêmuj tauñ, têtmac ñandanj, sêôc tauñ auc, sêwa tauñ kêkôc, sêkac tauñ su, ²¹ têtmac sec, sênôm gêñ anaboa, señ lasam ñawaô to gêñ ñagêdô amboac tonanj. Binj tonanj ñai jasôm ñakônijnja êndêñ amac amboac kasôm kwananjenj su gebe Lau tañ sêgôm gêñ amboac tonanj nanj, sêwê kainj Anôtônê gamêñ atom.

²² Ma ñalau tau nê ñanô tonec gebe Têtmac gêwinj, têtmac ñajam, binjmalô daê binj tôñ, ñalêlôm malô, gabêjam, tamoã ñanêñ, ²³ malô-malô, tatu mêtê tauñ ñapep. Binjsu ênac jao gêñ amboac tonanjña teñ gêc atom. ²⁴ Samob tê têtû Kilisi Jesu nê gêñ nanj, sêjac têtmac ñakalac to ñalêlôm kékac-kékac êsêacñ kêpi kakesotau gêja su. ²⁵ Ñalau embe êkêñ aêac tamoã matenj jali, nanj tasa nêñ lêñ toÑalaugeñmanj. ²⁶ Damboa tauñ êtu waenja atom to tatanj pêlê tauñ atom ma têtmac sec êndêñ tauñ atom. *

6

Daoc gêñwapac tanam tauñ sagenj

¹ O lasitêwaac, ñamalac teñ embe êngêli binjsu, nanj amac lau tonjalau anam enj sa ña nê m ñalêlôm malô. Ma alic taôm gebe lêtôm êtap amac sa êwinj atom. ² Aôc gêñwapac anam taôm sagenj, go anjgôm Kilisinê binjsu ñanô êsa. ³ Ñac teñ embe êkianj tau gebe enj ñac towæ, mago enj ñac ñaôma, oc ênsau tau. ⁴ Lau samob sênsaê nêñ kolenj êndêñ-êndênjenj sêlic acgom. Embe ñajam, go êtu êsêac tauñ waenj. Êsêac sênam dôñ nêñ kolenj êpi lau ñagêdô nêñ atom. ⁵ Samob oc sêôc tauñ nêñ gêñwapac êndêñ-êndênjenj.

⁶ Ñac tañ gêñô mêtê nanj, ênac sam gêñ ñajam samob êndêñ mêtê ñakêdônjwaga êwê kainj êwinj.

⁷ Akêli taôm êtu awê Anôtô aucña atom, gebe gêñ, tañ ñamalac êsê nanj, tec êkôc ñanô. ⁸ Ñac teñ embe êsê gêñ êsêp têtac ñakalac, oc ñanô têtac ñakalacña ensenj enj su. Ñac teñ embe êsê gêñ êsêp Ñalau, oc ñanô Ñalaunja êkêñ enj êngônj mata jali teñjenj. ⁹ Aêac tanam nêñ kolenj ñajam tokam-tokam atom. Aêac embe tekwenj êmbac atom, go tatap nêñ ñanô sa êndêñ ñanoc. ¹⁰ Nêñ ñasawa tamoasinj ñamalacña tec gêc. Amboac tonanj tamoasinj

* 5:26: Alic Kor 1.5:6

lau samob, mago tamoasinj gôlôac, tañ sêkêñ gewiñ Kilisi gebiñ aêac tôñ nan, êlêlêc su.

Paulu gêjac mata nê bñ ma gêjac biñsu to gêjam mec gôlôac

¹¹ Alic ñatalô kapôên-kapôên tonec tauc lemoc kato gêdên amac. ¹² Êsêac samob, tañ sebe lau tetoc êsêac sa êtu gêñ nomñaña nan, sêkac amac gebe alôc ma sêsa amac. Êsêac taên gêjam biñ tagen tonec gebe lau sêjanda êsêac êtu Kilisinê kakesotaña atom. ¹³ Mago lau, tañ sêsa êsêac nan, tañ sejoñ biñsu atom. Êsêac sebe sêsa amac e tetoc tañ sa êtu amacña gebe asô sakiñ ôliña tonañ ñalabu. ¹⁴ Mago aê, aê jatoc tauc sa êtu gêñ tenña atom, êtu aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê kakesotañager. Kêtu kakesotaña aê galic nom amboac gêñ matê, ma lau nomña sêlic aê amboac gêñ matê. ¹⁵ Sêsa laña me sêmoa samucgeña tonañ ñanô atom. Ñanô tagen tonec gebe Anôtô êkêñ aêac tatu gêñ wakuc acgom. ¹⁶ Biñmalô to Anôtônê taê walô êndên êsêac samob, tañ sêsa nêñ lên sêdanğuc ñagôliñ tonañ nan, to êndên Anôtônê lau Israel êwiñ.

¹⁷ Alênsôñ aê êtiam atom, gebe Jesunê bêlêm ñamala gêc aê ôlicgac.

¹⁸ O lasitêwaac, aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê moasinj êwiñ amacnêm ñalau. Biññanô.

Paulunê papia gêdêñ lau EPESE

Paulunê papia gêdêñ lau Epese nec ñac tau keto gebe êwaka biñ, tê Anotôtô taê gêjam gebe êngômña nê, sa ênêc awegen gebe “Êndêñ ñanocgen ma embiñ gêñ samob anje undambê to nom tôn, go êkêñ Kilisi êtu ñamôkê” (1:10). Go keto kêtú tonecña gewiñ gebe êkêli Anôtônê lau sêsa nêñ lêñ samob sêwaka biñ kapôên tonañ ñam sa, ec sêkêñ gewiñ Jesu Kilisi êmbiñ ñamalac peberñ tonñ têtú gêñ ñanô tagenñ.

Paulu gêôñ papia tau ñatêna sa gec ñasêbu ñamataña keto kêpi Tamenñ Anôtô kêjaliñ nê lau sa têtú ñanô tagenñ ñalêñ. En kêsuc êsêacnêñ biñ ôkwi ma kégaboac êsêac su anja nêñ sec kêtú Latu Jesu Kilisiña, tec kêkêñ ñalau Dabuñ kêtú moasiñ kapôên tonañ ñakamaclaun gebe gêjac êsêac ñawae biññanôgenñ. Go kêkêli lau-sêsam-papia-tauwaga gebe sêsa nêñ lêñ samob amboac lau, tañ senjom Kilisi gêbiñ êsêac tôngac êtu anô êpi tauñ nêñ sêmbiñ tauñ tôn tonañôgenña. Kilisi gêbiñ Anôtônê lau tôn têtú gôlôac dabuñ tagenñ nec, Paulu gêwa sa to gê dôñ kêpi biñ tonec ñai gebe gê dôñ gôlôac dabuñ kêpi ôli tenñ, tañ Kilisi kêtú ñamôkê nanñ, me kêpi andu tenñ, tañ Kilisi kêtú ñaalê kêclêsunã nanñ, me kêpi awê tenñ, tañ Kilisi kêtú ênê akwenñ nanñ. Paulu keto papia tau keto biñ gêjam dani ma enñ taê gêjam Anôtônê moasiñ, tañ mênkêtu anô kêpi Kilisi nanjac. Ênê ñalêlôm kêkac enñ todim-todim, tec gêga kêtú wê ma kêpuc wê sa kêsêp ñasawa gêwiñ-gêwiñ. Enñ keto biñ samob keperñ Kilisi têtac gêwiñ ñamalacña to kêkêñ tau kêtú da gêjô ñamalac sunã ma kêsuc ñamalacnerñ sec ôkwiña to taê labu ma kêmoasiñ ñamalacña to nê ñalêlôm ñawê ma nê lêñ selecña.

Ñadênanñ

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-2
2. Kilisi to Gôlôac Dabuñ 1:3–3:21
3. Lêñ wakuc gêjac lau, tañ Kilisi gêbiñ êsêac tôn nanñ ñawae 4:1–6:20
4. Paulu gêjac mata papia tau 6:21-24

Paulu awa gêjac lau Epese

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tañ Anôtô kêkalem aê nanñ, ñoc biñ êndêñ Anôtônê lau, tañ sêkêñ gêwiñ Kilisi Jesu sêngônñ Epese nanñ. ² Tamenñ Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasiñ to biñmalô êndêñ amac êwac.

Moasiñ tañ tatap sa kêtú Kilisiña

³ Awenñ gêôc aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi Tama Anôtô, tañ kêkêñ Kilisi ma gêjam mec aêac ña mec ñalêlômña tokainñ-tokainñ, tañ ñam kêsêp undambê nanñ. ⁴ Anôtô kêkêñ nom atomgenñ, ma kêjaliñ aêac sa tatu ênê gêñ kêtú Kilisiña e tatu lau dabuñ to ñañêñ tamoã enñ lanônêm. Anôtô têtac gêwiñ aêac, ⁵ tec taê gêjam kêtú tôn gebe êkêñ Jesu Kilisi êwê aêac dandêñ enñ tana natatu ênê latui. Biñ tonañ enñ têtac gêwiñ gebe êngôm ñanô êsa. ⁶ Lambiñ êndêñ Anôtô gebe kêkêñ latu, tañ têtac gêwiñ enñ nanñ, mênkêtu moasiñ ñawasi tau gêdêñ aêac.

⁷ Kilisi tau kégaboac aêac su ña nê dec ma kêsuc tagêli biñsu ñabiñ ôkwi. Biñ tonañ gêwa ênê moasiñ kapôênanô sa. ⁸ Anôtô kêsêwa moasiñ tonañ mênkêpi aêac. Enñ ñac tokauc to kêjala biñ, tañ gêc lêlômgenñ nanñ, ⁹ tec gêwa nê biñ ñalêlômña sa gêdêñ aêac ma gebe êngôm biñ tañ taê gêjam kêtú

tôṅ naṅ, ṅanô êsa gêdêṅ taṅ kêkêṅ Kilisi. ¹⁰ Anôto ênac dabinṅ nê binṅ, taṅ kêmasaanṅ naṅ, êndêṅ ṅanocgeṅ ma êmbinṅ gêṅ samob aṅga undambê to nom tôṅ, go êkêṅ Kilisi êtu ṅamôkê.

¹¹ Ṽac tau kêkêṅ aêac awê kainṅ gêṅlênsêm kêtôm Anôto kêmasaanṅ kwananṅ ma gêgôm binṅ, taṅ taê gêjam kêtû tôṅ naṅ, ṅanô kêsa. ¹² Aêac taṅ akêṅ matenṅ Kilisi kwananṅ naṅ, alambinṅ Anôtonê ṅawasi.

¹³ Ma amacnêm binṅ amboac tonanṅ. Enṅ kêkêṅ amac aṅṅ binṅanô ṅamêtê, ṅawae ṅajam kêpi lêṅ Anôto ênam amac kêsiṅa e akêṅ gêwinṅ Kilisi, ma Anôto kêkêṅ Ṽalau Dabuṅ, taṅ gêjac mata naṅ, kêtû ṅabelo atu ênê gêṅṅa. ¹⁴ Ṽalau Dabuṅ tau kêtû aêacnêṅ gêṅlênsêm ṅakamaclaunṅ, gebe ênam aêac kêsi tatu ênê gêṅ ma talambinṅ ênê ṅawasi.

Paulunê mec

¹⁵ Aê ganṅ amac akêṅ gêwinṅ Apômtau Jesu to têtmac gêwinṅ Anôtonê lau samob ṅawae, ¹⁶ tec gajam danṅe Anôto kêtû amacṅa gedenṅ tôṅṅenṅ ma taêc gêjam amac kêsêp ṅoc mec ṅalêlôm, ¹⁷ ma katenṅ aêacnêṅ Apômtau Jesu Kilisi nê Anôto, aêac Tamenṅ enṅ, taṅ kêtû ṅawasi ṅatau naṅ, gebe enṅ êkêṅ Ṽalau ênsunṅ kauc mêtêṅa to eoc binṅ lasêṅa êndêṅ amac e ajala Anôto ṅanôṅenṅ. ¹⁸ Aê katenṅ gebe Anôto êpô nêṅ ṅalêlôm ṅawê êsa e ajala ênê kalem, taṅ akêṅ matem naṅ, to ajala moasinṅ ṅawasi tolêlôm-tolêlôm, taṅ gêjac mata gadêṅ nê lau naṅ, ¹⁹ to ajala ênê ṅaclai kapôêṅ kêlêlêc, taṅ gêjam kôm gêmoo aêac takêṅ-gêwinṅwaga ṅalêlôm naṅ. Ṽaclai ṅajanaṅ kapôêṅ tonanṅenṅ ²⁰ gêjam kôm gêdêṅ taṅ Anôto gêṅu Kilisi gêdi sa aṅga ṅacmatêṅenṅ ma ketoc enṅ gêṅgônṅ ênê anôṅa aṅga undambê. ²¹ Kilisi gêṅgônṅ tônê ma gêjam gôlinṅ apômtauṅ to ṅaclai ma ṅactêkwa to ṅataui. Enṅ kêlêlêc ṅaê towae samob, taṅ tetoc sa aṅga nom tonec to ôṅêṅa naṅ su. ²² Anôto kêkêṅ gêṅ samob kêso Kilisi akainṅ ṅalabu ma kêkêṅ enṅ kêtû gôlôac dabunṅ ṅamôkê gebe ênam gôlinṅ gêṅ samob. ²³ Gôlôac dabunṅ tau tonanṅ kêtû Kilisi ôli, ma enṅ, taṅ gêbinṅ gêṅ samob tôṅ naṅ, gêjam ôli tau auc samucgeṅ.

2

Anôto gêṅu aêac sa tamoo matenṅ jali

¹ Amac agêli binṅsu to nêṅ sec gêgôm amac atu matê su. ² Gêmunṅenṅ agôm nêṅ gêṅ amboac tonec, asêlêṅ kêtôm nom tonec ṅagôiiṅ to asô ṅatau, taṅ gêjam gôlinṅ ṅaclai sec umbonṅ ṅalabuṅa to ṅalau, taṅ gêjam kôm kêpi lau taṅenṅpêc gêdêṅ Anôtonê binṅ naṅ ṅalabu. ³ Gêmunṅenṅ aêac samob tatôm êsêac ma tasa nêṅ lêṅ kêtôm têtmac ṅakalac kêkac aêacṅa. Aêac dagôm gêṅ, taṅ ôlinṅ to ṅalêlôm kêkac aêacṅa naṅ, ṅanô kêsa, tec Anôto têtmac ṅandanṅ gêdêṅ aêac kêtôm têtmac ṅandanṅ gêdêṅ êsêac ṅagêdô.

⁴ Mago Anôto taê walô aêac ṅanôṅenṅ ma têtmac gêwinṅ aêac kêlêlêc, ⁵ tec kêkêṅ aêac, taṅ tatu mêtê kêtû tagêli binṅsuṅa naṅ, tamoo matenṅ jali dawinṅ Kilisi. Anôtonê moasinṅ gêjam amac kêsi. ⁶ Ma enṅ gêṅu aêac sa dawinṅ Kilisi Jesu to ketoc aêac danṅônṅ gamêṅ undambêṅa dawinṅ enṅ. ⁷ Anôto gêgôm gêṅ tonanṅ gebe êtôc nê moasinṅ tolêlôm-tolêlôm êndêṅ lau êndêṅ têm samob, taṅ oc mênêsa naṅ. Moasinṅ tau gêwa tau sa gêdêṅ taṅ Anôto têtmac gêwinṅ aêac ma kêkêṅ Kilisi Jesu gêmêṅ naṅ. ⁸ Gebe Anôto kêmooasinṅ amac, tec gêjam amac sa kêtû akêṅ gêwinṅṅa. Taôm agôm atom, Anôto tau kêkêṅ ṅaômagenṅ. ⁹ Ṽamalac teṅ nê kolenṅ gêjam enṅ sa atom, gebe teṅ etoc tau sa atom. ¹⁰ Anôto tau nê kolenṅ ṅanô aêac. Enṅ gêwinṅ Kilisi Jesu ma kêkêṅ aêac

gebe tanam kolenj njam, tanj enj kemasanj kwananjen nanj, gebe tasa nêj lêj tapen njanô tonanjen.

Anôtô gêbinj aêc tøj tatu gôlôac dabuj tagen

¹¹ Amboac tonanj taêm ênam gebe gêmunjen tenemi sêkôc amac amboac tentenlatui, ma lau Juda, tanj sêsa êsêac nja lemen nanj, tec sêsam amac gebe lau samuc. ¹² Gêdêj njasawa tonanj amac amoa jaêc Kilisi, ma Israelwaga sêlic amac amboac êsêacnêj lau nja gêdô amac atom. Amac lau jaba, tec awê kainj poac njamasinj, tanj Anôtô gêjac mata gêdêj nê lau nanj atom. Amac amoa nom tonec akêj matem gêj tenj atom to ajam kauc Anôtô. ¹³ Mago galoc awinj Kilisi Jesu ma amac, tanj gêmunjen amoa jaêc nanj, atu gasuc amêj kêtui Kilisi gêmac ênduja.

¹⁴ Kilisi tau kêtui aêcnêj binjalô njamôkê. Enj gêbinj aêc Juda to lau samuc tøj tapi tagen to gesenj kisa, tanj kêtui balanjen aêc gêngic nanj, su nja tau ôli. ¹⁵ Enj gesenj binjsu nja jatu to nja gôlinj su gebe êkêj tøj luagêc têtui tøj wakuc tagenj êmoa enj tau njalêlôm, tec kêkêj binjalô. ¹⁶ Enj gêmac êndu nja kakesotau, tec gesenj kisa su jagêbinj lulujen tøj têtui ôli tagenj ma gê wama gêdêj Anôtô. ¹⁷ Amboac tonanj Kilisi gêmênj ma gêjam mêtê kêpi binjalô tau njanawae njam gêdêj amac, tanj amoa jaêc Anôtô to êsêac, tanj têtui gasuc enj nanj ¹⁸ gebe nja tau tonanj kêkêj Njalau tagenj gêwê aêc samob dêdêj Tama taja.

¹⁹ Amboac tonanj amac atôm lau jaba to lau njamagêja kêtiam atom. Amac atu Anôtônê launêj nja gêdô to atu Anôtônê gôlôac awinj. ²⁰ Enj kêkwê amac sa atu andu akô nombanj aposolo to propete njaô. Ma Kilisi Jesu tau kêtui andu tau njaalê kêclêsuja. ²¹ Nja tau tonanj gedênj andu tau tøj ma êngôm êtu kapôênj e êtu Apômtaunê lôm dabuj, ²² ma kêsuj amac sa awinj atu Anôtônê andu. tanj nê Njalau gêjam auc nanj.

3

Paulu gêjam kôm kêpi lau samuc

¹ Kêtui tonanjanj aê, Paulu, tec katu Kilisi Jesu nê nja kapoacwalôja kêtui amac lau samucnja nec, katenj mec gêdêj Anôtô. ² Amac anjogac gebe nja moasinj Anôtô kêkêj sakinj gêdêj aê kêtui êmoasinj amacnja. ³ Anôtô geoc nê binj, tanj gêc lêlômgenj nanj, lasê gêdêj aê kêtôm binj, tanj kato dambêgenj gêc njanatanja nanj. ⁴ Amac embe asam binj tau, oc ajala njoc kauc kêsa kêpi Kilisinê binj, tanj gêc lêlômgenj nanj. ⁵ Gêdêj têm gêmunjanj njamalac sêjala binj, tanj gêc lêlômgenj nanj atom. Mago galoc Anôtô kêkêj nê Njalau geoc binj tau lasê gêdêj nê aposolo dabuj to propete. ⁶ Binj tanj gêc lêlômgenj nanj, tau tonec gebe Lau samuc sênj njawae njam, tec gêgôm êsêac sêwê kainj Anôtônê gênjlênsêm to têtui Kilisinê ôli nja gênjlêlôm ma têtap binj, tanj Anôtô gêjac mata kêtui Kilisi Jesujanj nanj, njananô sa sêwinj.

⁷ Anôtô taê walô aê, tec kêkêj aê katu njawae njam tonanj njasakinjwaga. Njalai njatau enj, tec kêkêj kôm tonanj gêdêj aê. ⁸ Anôtônê lau samob nêj nja njasec aê, mago nja moasinj ketoc aê sa gebe jasôm njawae njam lasê êpi nja tolêlôm Kilisinê awa tenjenjanj êndêj lau samuc ⁹ to jawa Anôtônê lêj êngôm nê binj njalêlômjanj njanô êsanja sa êndêj lau samob. Gêdêj andanjenjanj Anôtô, tanj kêkêj gênj samob nanj, kêsijn binj tonanj gêc lêlômgenj, ¹⁰ gebe galoc gôlôac dabuj sêwa Anôtônê kauc mêtêja tolêlôm-tolêlôm sa êndêj apômtaui to njalai undambêja. ¹¹ Anôtô kêsa lêj tonanj, tec gêgôm binj, tanj taê gêjam kêtui tøj gêdêj andanjenjanj nanj, njanô kêsa

kêpi aêacnêḡ Apômtau Kilisi Jesu tau. ¹² Aêac tasêp en tōḡ to takêḡ êwiḡ en, ma tatêc tauḡ atom, ôliḡ andanḡ Anôtô to tasa en ḡagala totêntac êpa sugen. ¹³ Amboac tonanḡ aê katenḡ gebe ḡoc gêḡwapac, taḡ gaôc kêtû amacḡa nanḡ, êlêc amac sa atom. ḡoc gêḡwapac tau êḡgôm amac waem êsa.

Kilisinê têtac gêwiḡ aêacḡa

¹⁴ Kêtû tonanḡa aê kêpôḡ ocduc gêdêḡ aêacnêḡ Apômtau Jesu Kilisi Tama, ¹⁵ taḡ nê ḡaê kêpi gôlôac undambê to nomḡa samob kêtômḡen nanḡ. ¹⁶ Aê katenḡ Anôtô gebe êkêḡ ḡaclai êndêḡ amac êtôm ênê ḡawasi kapôêḡ ma êkêḡ nê ḡalau êpuc nêḡ ḡalêlôm tōḡ ḡajanḡa êsa. ¹⁷ Amac akêḡ gêwiḡ Kilisi tec êkêḡ nêḡ ḡalêlôm êtû ênê andu ma têtmtac êwiḡ ḡanô ḡawakac enselenḡ naendêḡ amac taḡ. ¹⁸ Go amac to Anôtônê lau samob nêḡ kauc êsa e ajala gebe Kilisinê têtac gêwiḡ aêacḡa kesewec kêtû tapa to kêtû baliḡ ma kêpi gêḡa to kêsêp gêḡa ¹⁹ ma ajala Kilisinê têtac gêwiḡ tonanḡ, taḡ kêlêlêc kauc samob ḡêḡenḡ su nanḡ, gebe Anôtô tau ênam auc samucḡen.

²⁰ Ma ḡac tau tonanḡ, tec oc êḡgôm gêḡ samob, taḡ aêac tatenḡ to taêḡ gêḡam nanḡ, ḡanô êsa êlêlêc ḡêḡenḡ su êtôm ḡaclai, taḡ gêḡam kôm gêmoa nêḡ ḡalêlôm nanḡ, ²¹ gôlôac dabuḡ to Kilisi Jesu tau sêwaka ênê ḡawasi sa êtôm gôlôac to gôlôac ma têm to têm ḡêḡenḡ êna. Biḡḡanô.

4

Aêac tatu Kilisinê ôli tagenḡ

¹ Amboac tonanḡ aê, tec gaḡḡôḡ kapoacwalô kêtû Apômtauḡa nec, jalêḡ biḡ amac gebe asa nêḡ lêḡ êtôm Anôtônê kalem, taḡ kêtap amac sa nanḡ. ² Ambu taôm to amoa tonêḡ ḡalêlôm malôḡen, aê biḡ tōḡenḡ ma asip taôm sa totêmtac êwiḡenḡ. ³ Ôlim palê gebe ḡalau êkêḡ biḡmalô êmbiḡ amac tōḡ atu gêḡ tagenḡ. ⁴ Ôlim tagenḡ to ḡalau tagenḡ êtôm Anôtô kêkalem amac ma akêḡ matem nêḡ ḡanô kalem ḡa tagenḡ. ⁵ Apômtau tagenḡ ma biḡ takêḡ gêwiḡḡa tagenḡ to busanḡu tagenḡ. ⁶ ḡamalac samob Tamenḡi Anôtô tagenḡ, taḡ kêtû gêḡ samob ḡatau ma gêḡam kôm kêpi gêḡ samob nanḡ, gêḡam gêḡ samob auc.

⁷ Aêac samob tonec takôc moasiḡ sa gêdêḡ-gêdêḡenḡ kêtôm Kilisi tau gêḡam dôḡ ma gêḡac sam gêdêḡ aêac. ⁸ Kêtôm biḡ tec gêc gebe.

“Enḡ kêpi lôlôc gêḡa

ma kêkôc lau kapoacwalôḡa sêwiḡ en,

ma gêḡac sam gêḡ ḡajam ḡaômagenḡ gêdêḡ lau.”

⁹ ḡalô tonec gebe “Enḡ kapi lôlôc gêḡa” nanḡ ḡam amboac ondod. ḡam tau tonec gebe kêsêp nom ḡalêlôm ḡakêlêndiḡ gêḡa gêmun. ¹⁰ ḡac tau, taḡ kêsêp gêḡa nanḡ, ḡac tau tonanḡ kêpi e jakêlêlêc undambê samob su gebe ênam gêḡ samob auc. ¹¹ ḡac tau tonanḡenḡ tec kêkêḡ lau ḡagêdô têtû aposolo ma ḡagêdô têtû propete to ḡagêdô têtû jaenḡwaga ma ḡagêdô têtû lausakiḡ to kêdôḡwaga. ¹² Kilisi kêkêḡ lau amboac tonanḡ gebe ênac dabiḡ Anôtônê lau sênam sakiḡ ḡapep gebe sêmboa en ôli sa ¹³ e takêḡ gêwiḡ êmbiḡ aêac samob tōḡ tapi tagenḡ to tajala Anôtônê Latu êtû tōḡ ma têtôp tatu lau kapôêḡ e tatôm Kilisi tau nê dôḡ. ¹⁴ Ma tatôm ḡapalê dedec êtiam atom gebe laudansanḡnêḡ mêtê êtêliḡ to êmbam aêac êtôm gwêc to mu kêtêliḡ to gêbam waḡ nec atom. Lau amboac tonanḡ têtim to sêsau ḡamalac. ¹⁵ Aêac amboac tenḡ. Aêac tasôm biḡḡanô êndêḡ tauḡ totêntac êwiḡenḡ ma têtôp tatu kapôêḡ e nêḡ lêḡ samob esewec tatôm Kilisi, taḡ kêtû ḡamôkê nanḡ. ¹⁶ ḡac tau tonec tec gêbiḡ ôli ḡagêḡlêlôm samob tōḡ kêpi tagenḡ to kêkêḡ

ñaduc gêdin kêsô tau ma ñakalôc geder òli ñagênlêlôm tôñ. Òli ñagênlêlôm gédên-gédêngeñ embe ênam kôm, tañ géjac géñ tau ñawae nañ, oc òli êtôp to êmboa tau sa ma têntac géwiñ êmbiñ ñanô tau tôñ.

Kilisi kékên aêac tasa lêñ wakuc

¹⁷ Amboac tonañ aê jasôm ñoc biñ tonec êndên amac toac géjac Apômtaugeñ gebe Asa nêñ lêñ atôm lau samuc, tañ taên géjam biñ ñaôma-ñaôma elême nañ atom. ¹⁸ Ñakesec géjam êsêacnên kauc auc. Êsêacnên kauc masi to nêñ ñalêlôm ñadani, tec kêbalañ êsêac auc gédên sêngôñ maten jali, tañ ñam kêsêp Anôtôña nañ. ¹⁹ Êsêac sêgôm géñ waucwacugeñ ma sêgôm géñ môp-môp samob géjam auc, sêgôm kêtü maten katu awaña tomajen gébacgeñ.

²⁰ Biñ amboac tonañ tédôn gédên amac kêtü Kilisiña atom. ²¹ Amac anô ñawae tau to tédôn mêtê tau gédên amacgac kêtôm biññanô, tañ géc Jesu tauña nañ. ²² Amboac tonañ awi nêñ ñamalac lanğa, nêñ ñalêlôm geo, tañ kêsâ lêñ gêmunña nañ siñ. Têtac ñakalac kêsau géoc ñamalac lanğa e gesenñ tau su géjaña. ²³ Amacnêñ ñalêlôm to biñ, tañ taêm géjam nañ, êtu wakuc samucgeñ. ²⁴ Ma asô ñamalac wakuc, tañ Anôtô kékên kêtôm tau nê katu nañ sa. Eñ êwaka tau sa ña lêñ gédên to dabunñ biññanôña.

²⁵ Amboac tonañ awi biñdansañ siñ ma asôm biññanô êndên taôm êndênêndêngeñ, gebe aêac tatu òli tagenñ ñagênlêlôm. ²⁶ Embe têmtac ñandañ, nañ anğôm taôm sec atom ma aê têmtac ñandañ tôñ e oc naêsêp nec atom. ²⁷ Alin taôm gebe Sadanñ êngôn amac ñasawa atom. ²⁸ Ñac geñgeñ ênam geñgeñ géñ étiam atom, tau lêma ênam kolenñ acgom, gebe êkôc nê kolenñ ñanô ma ênac sam enderñ lau, tañ sêpô lêna tauñña nañgeñ. ²⁹ Biñ agwa-agwa êsa awemsunñ atom, asôm biñ ñajamgeñ, tañ êpuc lau-sêpô-lênawaga tôñ to êmoasiñ lau, tañ sênô biñ tau nañ. ³⁰ Ma anğôm Anôtônê Ñalau Dabunñ nê ñalêlôm ñawapac êsa atom, gebe eñ kêtü ñabelo Anôtô ênam amac kêsî enderñ nê becña. ³¹ Biñkalom samob to biñ keso-keso ma têmtac ñandañ to ali awem sa ma biñ alôb-alôb to biñ sesec tonañ ñai samob nañ, awi siñ. ³² Amoasiñ taôm to taêm walô taôm ma asuc nêñ biñ ôkwi êndênêndêngeñ, anğôm êtôm Anôtô kêsuc amacnêñ biñ ôkwi kêtü Kilisiña.

5

¹ Amac atu Anôtônê ñapalê, tañ eñ têtac géwiñ nañ, tec atêku engeñ. ² Ma asêlên totêmtac êwiñgeñ amboac Kilisi géwiñ aêac to kékênñ tau kêtü aêacña kêtü moasiñ to da gédênñ Anôtô gêñu ñamalu ñajam.

³ Asôm géñ mockaiño to mockaiñña ma geñ môp-môp samob to biñ matem katu awaña êsêp nêñ biñgalôm atom, gebe Anôtônê lau samob dedec biñ amboac tonañ ñai. ⁴ Andec biñ sesec ma biñ meloc-meloc to biñ agwa-agwa kêtôm amac asôm atomña amboac tonanğen, anam danğegen êjô. ⁵ Biñ tonec amac ajalagac gebe Mockaiño to mockaiññ teñ me môp ñatau teñ me ñac mata katuboa teñ, tañ talic eñ kêtôm ñac géjam sakinñ anôtô jabaña teñ nañ, nêñ teñ oc êwê kaiñ gênlênsêñ anğa Kilisi agêc Anôtô nêñ gamênñ atom.

Tasêlênñ tamoa ñawê ñalêlôm

⁶ Lau teñ têtim amac ña biñ ñaômañaôma atom, gebe kêtü biñ amboac tonañña Anôtônê têtac ñandañ kêtap tañenñpêcwaga sa. ⁷ Awê kaiñ êsêacnênñ biñ atom. ⁸ Biññanô, gêmunğenñ amac amoa tokesec, mago galoc amoa tonjawê gebe atu Anôtônê gêngac, tec asa nêñ lêñ atôm ñapalê ñawêña,

⁹ gebe ñawê ñanô tonec moasiñ totau-totau ma biñgêdêñ to biññanô.
¹⁰ Ansaê gêñ, tañ Apômtau gêlic ñajam nañ. ¹¹ Ñakesec ñakoleñ, tañ ñanô masi nañ, anam awiñ atom, akip sa ênêc awêgeñ acgom, ¹² gebe gêñ, tañ êsêac sêgôm kelecgeñ nañ, embe tasôm ênêc awêgeñ, oc majey. ¹³ Gêñ samob, tañ takip sa e ñawê êpô nañ, oc ênêc awê. ¹⁴ Ma gêñ samob, tañ gêc awê nañ ñawê. Tec biñ gêc gebe
 “Aôm tañ gôêc bêc nañ, matam êlac
 ma ôndi sa aña ñacmatênêñ,
 go Kilisi êpô aôm.”

¹⁵ Amboac tonañ ajop taôm êtu nêñ lêñ samobña ñapep. Asêlêñ atôm lau meloc atom, asêlêñ atôm lau tokauc mêtêñageñ. ¹⁶ Ajaiñ têm ênaña ñaômageñ atom, gebe têm tonec sec. ¹⁷ Amboac tonañ atu meloc atom, mago nêñ kauc êsa biñ, tañ Apômtau taê gêjam gebe êngômña nañ.

¹⁸ Anôm wain e êjañiñ amac atom, gebe gêñ tonañ oc êjaiñ amac. Ñalau Dabuñ ênam amac auc acgom ¹⁹ e pesalem to wê dabuñ ma wê ñajam-ñajam êtu nêñ biñgalôm. Apuc wê dabuñ sa to aôc Apômtau sa ña pesalem aña nêñ ñalêlôm. ²⁰ Anam danje êndêñ Tameñi Anôtô endey tóngey êtu gêñ samobña anam aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi lanjô.

Biñ lauo to ñacña

²¹ Asô taôm ñalabu êtu atêc Kilisiña.

²² Lauo sêsô nêñ ñaci ñalabu êtôm sêsô Apômtau ñalabu, ²³ gebe ñac kêtú awênê môkêapac kêtôm Kilisi kêtú gôlôac dabuñ môkêapac, ma kêtú gôlôac dabuñ, tañ kêtú ey ôli nañ nê kêsîwaga. ²⁴ Tec lauo sêsô nêñ ñaci ñalabu êtu gêñ samobña, têtôm tañ gôlôac dabuñ sêsô Kilisi ñalabu nañ.

²⁵ Amac ñacwaga têtac êwiñ nêñ lauo atôm Kilisi têtac gêwiñ gôlôac dabuñ ma kêkêñ tau kêtú êsêacña. ²⁶ Ey kêkêñ nê mêtê ma kêsagu êsêac ña bu têtú selecña e têtú Anôtônê gêñ, ²⁷ gebe ênac dabiñ gôlôac dabuñ e ñawasi lanwgawey ma ênac ey mataanô ñajam. Ey gebe êlic gôlôac dabuñ ñatêmui to mêliñ-mêliñ ma gêñ ñagêdô amboac tonañ ñai êpi ey atom, gebe êlic ey êtu dabuñ to lanjônêñ sawageñ. ²⁸ Amboac tonañ êsêac ñacwaga têtac êwiñ nêñ lauo êtôm têtac gêwiñ taññ ôliñ. Ñac tañ têtac gêwiñ nê awê nañ, têtac gêwiñ tau. ²⁹ Ñac teñ kêkêñ kisa gêdêñ tau ôli atomanô. Ey gêlôm to kêtú mêtê tau ôli ñapep, kêtôm Kilisi gêgôm gêdêñ gôlôac dabuñ, ³⁰ gebe aêac tatu ênê ôli ñagêñlêlôm. ³¹ “Kêtú biñ tonañña ñamalac êwi têna agêc tama siñ ma êsap nê awê tôñ, ma êsêagêc têtú ôli tageñ.”
³² Biñ tonec ñam kêsêp lêlômsêga ma aê gawa sa kêkanôñ Kilisi to gôlôac dabuñ. ³³ Mago kêkanôñ amac gêwiñ. Ñacwaga samob têtac êwiñ nêñ lauo amboac têtac gêwiñ taññ, ma lauo samob tetoc nêñ ñaci sa.

6

Biñ kêpi ñapalê to teneyi ma tameñi

¹ Ñapalêc, tañem wamu êndêñ tenemi to tamemi êtu Apômtauña, gebe biñ tonec jagêdêñ. ² “Otoc tamam agêc tênam sa.” Anôtô kêkêñ biñsu tonañ ma gêjac mata biñ teñ gêwiñ kêtú ñamata gebe ³ “Ôngôm gebe ômoa ñajam to ômoa matam jali ec ñêñgeñ aña nom.”

⁴ Tameñiac, atu kasec nêñ ñapalê e añaôm êsêac têtac ñandanê ãsa atom. Anam jaom êsêac ma amêtôc to alêñ biñ êsêac ña Apômtaunê biñgeñ.

Biñ kêpi sakiñwaga to nêñ ñataui

⁵ Amac sakinwaga, tanjem wamu êndêḡ nêḡ ḡataui nomḡa. Atêc êsêac to anam go taôm tonêḡ ḡalêlôm ḡaḡêḡ êtôm ajam sakin Kilisi. ⁶ Anac ḡamalac matenânô auc ḡa tanjem wamu êtu sêlic amac ḡajamḡa nec atom, aḡgôm atôm Kilisinê sakinwaga ma amansanḡ Anôtônê binḡ êtu tōḡ tonêḡ ḡalêlôm samucḡenḡ. ⁷ Anam sakinḡ topalêḡenḡ ma aḡgôm êtôm ajam sakinḡ ḡamalac atom, aḡgôm êtôm ajam sakinḡ Apômtau. ⁸ Taêm ênam, lau samob, sakinwaga to êsêac, taḡ sêmoa nêḡ lêtêḡenḡ nanḡ, embe sênam koleḡ ḡajam, oc Apômtau êkêḡ ḡaḡêḡ ḡajam êndêḡ êsêac êtôm taucenḡ.

⁹ Ma amac ḡataui, amoasinḡ nêḡ sakinwaga amboac tonanḡenḡ. Awi binḡ saic-saic sinḡ. Taêm ênam gebe êsêac to amac nêḡ ḡataui ḡêḡḡōḡ undambê. Eḡ kêpuc lau ḡam atom, ḡêlic samob kêtôm taucenḡ.

Anôtônê laukasap

¹⁰ ḡoc binḡ ḡaḡêdô tec ḡêc gebe Apômtau êpuc amac tōḡ ma nê ḡaclai ênam amac auc akô ḡajaḡa. ¹¹ Akôc Anôtônê laukasap sa tomalagenḡ e akô ḡajaḡa ma aku Sadaḡnê Iêḡdansanḡ samob tulu, ¹² gebe aêac tajac sinḡ ḡêdêḡ ḡamalac nomḡa atom, tajac sinḡ ḡêdêḡ apômtau to ḡaclai ma nom ḡakesec tonec ḡataui to ḡalau sec, taḡ sêmoa undambê nanḡ. ¹³ Tec akôc Anôtônê laukasap sa tomalagenḡmanḡ, go atôm gebe akô ḡajaḡa êndêḡ bêc sec tau e aku ḡaḡjo samob tulu akôḡenḡ.

¹⁴ Amboac tonanḡ akôḡenḡ. Ajandinḡ binḡanânô ênêc dambêmpalê to anōḡ binḡêdêḡ êtu nêḡ maluku. ¹⁵ Asô binḡmalô ḡaḡawae ḡajam êtu atapa ma anam anac ḡawaeḡenḡ. ¹⁶ Akêḡ ḡêwiḡ êtu nêḡ lautuc. Aja sa endenḡ tōḡḡenḡ, gebe asi ḡac sec nê sôb toja samob êndu. ¹⁷ Akuc moasinḡ Anôtô ḡêjam amac kêsinḡ êtu nêḡ kululunḡ sinḡa to aôc Anôtônê mêtê êtu sinḡ, taḡ ḡalau kêkêḡ nanḡ.

¹⁸ ḡêḡ samob tonanḡ aḡgôm tomedḡenḡ ma atenḡ Anôtô gebe ênam amac sa. Atenḡ mec êtôm têḡ samob êtôm ḡalau êwê amacḡa. Kêtu tonanḡanḡ anam jali to aḡgôm atu dôbḡenḡ ma atenḡ êtu Anôtônê lau samobḡa. ¹⁹ Ma atenḡ êtu aêḡa êwiḡ gebe Anôtô êkêḡ mêtê êndêḡ aê êndêḡ noc jasôm binḡa e jawa ḡawae ḡajam ḡabinḡ kêsêp lêlômḡa sa totêtac êpa sugenḡ. ²⁰ Kêtu ḡawae ḡajam tonanḡanḡ aê katu ḡaḡaenḡ ḡaḡḡōḡ kapoacwalô. Tec atenḡ gebe jasôm binḡ, taḡ ḡêjac aê ḡawae nanḡ, lasê totêtac êpa sugenḡ.

Paulu ḡêjac mata nê binḡ

²¹ Lasinḡi ḡajam Tukiki, taḡ ḡêjam sakinḡ Apômtau ḡaḡêḡḡenḡ nanḡ, ênac aê gamoa to gagôm ḡoc ḡêḡ samob ḡaminḡ êndêḡ amac gebe ajala. ²² Aê jasakinḡ ḡac tau êndêḡ amac êwac gebe ênac minḡ aêacma binḡ samob êndêḡ amac ma ênam malô amacnêḡ ḡalêlôm.

²³ Tameḡi Anôtô aḡêc Apômtau Jesu Kilisi nêḡ binḡmalô ma têtac ḡêwiḡ to takêḡ ḡêwiḡ ḡanânô tau êndêḡ lasitêwai êwac. ²⁴ Moasinḡ êndêḡ êsêac samob, taḡ têtac ḡêwiḡ aêacnêḡ Apômtau Jesu Kilisi tenḡenḡ ma tenḡenḡ.

Paulunê papia gêdêñ lau PILIPI

Paulunê papia gêdêñ lau Pilipi nec ñac tau keto gêjac Gôlôac ñamataña, tañ enj kêwaka sa anga masanm Airopa nanj ñawae. Malac Pilipi géc Makedonia, tañ lau Rom sêjanjo su kêtú nêñ gamêñ nanj. Aposolo gênggôn kapoacwalô, tec keto papia tonec. Enj gêmoa tonê ñalêlôm ñawapacgeñ gêdêñ ñasawa tonanj gebe kômwaga ñagêdô sêsôm sêôc ênê binj auc ma mêtê dansañ kêpi sa anga gôlôac Pilipiña, tec kékêñ wapac enj gêwiñ. Mago binj têtac ñajam to têtac êpa sunja gêjam papia tau auc, ñam kêsêp Paulu kékêñ gêwiñ Jesu Kilisi tonjanôgenña.

Paulu keto papia tau ñamanô tonec gebe ênam danje lau buña anga Plllpl êtu gêñ, tê sêsakiñ gêdêñ enj nêga. Êsêac sêpuc enj tônia gêdêñ têm, tañ enj gênggôn jageo nanjña. Enj gêlic gêñ gwalêkin kêlênsôn enj tau to êsêac gêwiñ amboac tañ, tec keto binj êpuc êsêac têtac tônia to awa engeñ êsêacña ma ôlinj andanj Anôtôña kêsêp papia tonec gêwiñ-gêwiñ. Go gêjam nenenj êsêac gebe sêmboa to tetoc tauñ sa atommanj, sêkêñ tauñ sêsô Kilisi ñalabu tosêmbu tauñgeñ. Enj gêôn binj tonec sa gêdêñ êsêac taêñ ênam êtiã gebe sêsa nêñ lêñ têtôm Kilisi gêbinj êsêac tôngac nê, ac tauñ sêwê kainj kêtú sêmasanj Judânêñ binjsu totañem wamugeñ ma sêjop êsêacnêñ om to gêñ ñagôlinjña atom, Anôtônê moasinj gêdêñ êsêac tec sêgôm. Ma moasinj tau gelom êsêac kêtú nêñ sêkêñ gêwiññageñ. Gocgo keto têtac wapi to binjmalô, tañ Anôtô gêsunj ñaômageñ gêdêñ lau, tañ Kilisi gêbinj êsêac tônia nanj, ñawae gêdêñ êsêac amboac tonanjgeñ.

Lau buña sêkêñ êwiñ to sêsa nêñ lêñ totêtac wapigenj ma totêtac êpa sugenj ma sêngôm to sêôc nêñ geñ sênsinj sugenjña ñabinj gêjam sêga anga papia tonec ñalêlôm. Paulu tau têtac gêwiñ gôlôac Pilipiña ñanôgenj nanj kêtú awê anga papia tau gêwiñ.

Ñadênanj

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-11
2. Paulu tau nê binj ñagêdô 1:12-26
3. Dambinj tauñ tônia taminj Kilisiña 1:27-2:18
4. Paulu gêwa Timote agêc Epaproditi nêñ kôm ñam sa 2:19-30
5. Paulu gêjam ja lau buña gebe sejob tauñ êndêñ ñacjo, tañ sêmoa dêmôênjña to gêñ gêdib êsêac géc lêlômña nanj 3:1-4:9
6. Paulu to nê lau Pilipiña 4:10-20
7. Paulu gêjac mata papia tau 4:21-23

Paulu gêjac m nê papia

¹ Kilisi Jesu nê sakinjwagaagêc Paulu agêc Timote ma binj êndêñ Anôtônê lau samob, tañ Kilisi Jesu gêbinj êsêac tônia sêngônj Pilipi nanj, ma êndêñ gejobwaga to sakinjwaga êwiñ. ² Tamenj Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasinj to binjmalô êndêñ amac êwac.

Paulu keteñ mec kêtú lau Pilipiña

³ Aê gajam danje ñoc Anôtô kêtôm têm samob, tañ taêc gêjam amac nanj. ⁴ Kêtôm têm samob, tañ kateñ ñoc mec kêtú amac samobña nanj, kateñ totêtac ñajamgeñ, ⁵ gebe ñawae ñajam gêô lasê amac wakucgeñ, tec ajam ñakolenj awinj aê amoa e mênjgêdêñ galoc. ⁶ Aê kajala kêtú tônia gebe Anôtô,

tanj gêjac m kolenj njam tau anja nê m njalêlôm nanj, oc ênac dabinj kolenj tau êndênj Kilisi Jesu nê bêc. ⁷ Aê taêc gêjam amac gêc ñoc njalêlôm napanj, tec gagôm jagêdêngej gebe taêc gêjam binj tonanj kêpi amac samob. Njam gebe gêdênj tanj gêngôj kapoacwalô to gêdênj tanj gamoa awê ma gajam njawae njam kêsi to kapuc mêtê tôj nanj, amac awê kainj moasinj, tanj Anôtô kêkênj gêdênj aê nanj awinj. ⁸ Aê gajam aoc su amac samob njam kêsêp Kilisi Jesu nê taê walô aêacña. Anôtô kêjala gebe kasôm binjanô.

⁹ Aê katenj ñoc mec tecenec gebe Nêm têtmac gêwinj njanô esewec napanj ma ajala gêj to awa gêj samob êkôc e napep, ¹⁰ ec ajala gêj njam tau ma amoa tonêm njalêlôm njakêjkênj ma tolanjôm nêm sawagenj e êndênj Kilisinê bêc. ¹¹ Ma binjgêdênj njananô, tanj Jesu Kilisi taugenj êkênj nanj, ênam amac auc gebe Anôtônê njawasi to wae êsa.

Kilisi kêtû aêac danjônj maten jali namôkê

¹² O lasitêwaac, aê gabe jakênj njawae êndênj amac anjô gebe binj, tanj kêtap aê sa nanj, kêmoasinj njawae njam njanôgej. ¹³ Sinjwaga tanj sejop gôlinjwaganê andu nanj, to lau nja gêdô samob sêjalagac, gebe aê gêngôj kapoacwalô kêtû Kilisinja. ¹⁴ Ma ñoc kapoacwalô kêkênj lasitêwai taêsam, tanj Apômtau gêbinj êsêac tôj nanj, sêkênj gêwinj njananja kêsa, tec têtêc tau ñ atom ma sêsôm Anôtônê mêtê lasê totêtac kêpa sugenj.

¹⁵ Lau nja gêdô sêwa Kilisi sa kêtû têtac sec to têtac nandanja, mago nja gêdô tec sêjam mêtê tonênj njalêlôm njamgenj. ¹⁶ Lau tau tonanj sêgôm kêtû têtac gêwinja. Êsêac sêjala gebe Anôtô kêkênj aê gebe janam njawae njam kêsi. ¹⁷ Lau nja gêdô ônê sêsôm Kilisi lasê tonênj njalêlôm makenjenj atom, sêgôm kêtû tauj waenja ma sebe sêkênj gêjwapac êkônij aê êwinj ñoc kapoacwalôgej.

¹⁸ Binj tonanj kêlênsônj aê atom. Aê têtac njam gebe sêsôm Kilisi lasê njalênj tokainj-tokainj. Lau nja gêdô sêsau sêbanac binj, ma nja gêdô sêsôm tobinjanôgej. ¹⁹ Ma aê oc têtac njam napanj gebe aê kajala amac atenj nêm mec kêtû aênja amoa, ma Jesu Kilisi nê Njalau ênam aê sa, tec gêjwapac tonec oc êtu moasinj êndênj aê. ²⁰ Aê taêc kêka to kakênj matoc njanôgej, gebe gêj tenj êngôm aê majoc êsa atom. Aê jamoa matoc jali me jamac êndu, mago janjôm Kilisinê wae êsa ña tauc ôlic totêtac êpa sugenj. Gêmunjenj gagôm, ma galoc amboac tonanjgej. ²¹ Kilisi kêtû ñoc gêngôj matoc jali njam, ma embe jamac êndu, oc gêmac tau êtu ñoc moasinj. ²² Embe jamoa matoc jali anja nom êtu jatap kolenj njanô nja gêdô sanja, nanj oc japô lêna gebe jajalinj ondoc sa. ²³ Binj luagêc tonec kêlênsônj aê njanô. Aê têtac gêwinj gabe janac tauc lêtênj jamoa jawinj Kilisi, tonec tec galic njam kêlêlêc. ²⁴ Mago kêtû amacña tec gabe janjônj nom tonec. ²⁵ ñoc njalêlôm kêsaê, tec kajala gebe jamoa jawinj amac samob ma janam amac sa êtu nêm akênj gêwinja gebe atôp ma akênj êwinj totêtac njamgenj. ²⁶ Aê embe jamu jandênj amac jawac tenj êtiam, oc êngôm amac awem êoc Kilisi Jesu njanô-njanô êtu aênja.

²⁷ Binj tagenj tonec tec gêc gebe Asa nêm lênj napep atôm Kilisinê njawae njam, ec embe jawac, nanj jalic me embe jamoa jaêc, go janj njawae gebe akô njananja totêtac tagenj ma anac sinj apuc taôm tôj êtu akênj gêwinj njawae njamnja. ²⁸ Atêc nêm njaçonênj gêj tenj atomanô. Binj tonanj êwa sa êndênj nêm njaço gebe oc sênanja, ma êwa sa êndênj amac gebe oc aku êsêac tulu, gebe Anôtô ênam amac kêsi. ²⁹ Anôtô kêmoasinj amac kêtû Kilisinja ña lênj luagêc, tenj gebe akênj gêwinj enj, ma tenj gebe aoc wapac kêtû enja gêwinj

amboac tonanjen. ³⁰ Ma sin, tan gëmunja alic aê gajac ma galoc anô njawae gebe gajac gamoa nan, amac taôm anac amboac tonanjen.

2

Lau bunja sêkônij taunj têtôm Kilisi kêkônij tau

¹ Amac asaê gebe Kilisi kêpuc amac tôj me masi. Ênê têtac gëwiñ amac gëjam malô amac me masi. Njalau dabunj gëbiñ amac tôj me masi. Amac taêm walô to têtac gëwiñ taôm me masi. ² Embe amboac tonan, go anac dabiñ aê têtac njajam êsa samucgen ma anjom amboac tonec gebe taêm ênam gëj tagen to têtac êwiñ tagen êmbiñ amac tonj amoa tonêm njalêlôm tagen ma apeñ biñ tagen. ³ Anjom gëj tenj êtu amboa taôm nêm awa to waemgenja atom. Ambu taôm to atoc lau njagêdô sa sêlêlêc amac taôm acgom. ⁴ Taêm ênam amac taôm nêm njenjen atom, taêm ênam lau njagêdô nêñ êwiñ. ⁵ Amacnêm njalêlôm êtôm Kilisi Jesu nê acgommanj.

⁶ Enj tec katu kêtôm Anôtô, mago taê gëjam gebe inj katu tonanj tôj atom, ⁷ kêkac tau su anja nê njawasi ma gëjam sakinj katu kêtôm njamalac to gëgôm gëj samob kêtôm njamalac sêgôm. ⁸ Enj kêkônij tau ma tanja wamu njapanj e gëmac êndu anja kakesotau. ⁹ Kêtu biñ tonanja Anôtô ketoc enj sa njanô ma gê njaê, tanj kêlêlêc njaê samob su nanj, kêpi enj, ¹⁰ gebe njaê Jesu tonec oc êkêñ êsêac pebenj, tanj sêmoa undambê to sêmoa nom ma sêmoa nom njalêlôm nanj, sêpônj aenjud, ¹¹ ma imbelenj samob sêsôm lasê gebe Jesu Kilisi kêtu Apômtau gebe Tama Anôtônê wae êsa.

Tatu nom njaja

¹² O njoc lauace, gêdên tanj gamoa gawinj amac nanj, tanjem wamu njapanj. Ma galoc gamoa jaêc tec anjom anac njawae êtôm tônêgenj. Atêc to anam go taôm gebe anac dabiñ nêm lêñ Anôtô ênam amac kêsiña, ¹³ gebe Anôtô tau gëjam kôm gëmoa nêm njalêlôm ma kêkac amac gebe anjom ênê biñ njanô êsa e ênac mataanô njajam.

¹⁴ Anjom nêm gëj samob tobij diñdiñ atom ma taêm ênam naêsa-naêsa atom, ¹⁵ gebe asa nêm lêñ lanjomnêm sawa tonêm njalêlôm njakênkênj atu Anôtônê njapalê mansanj, amoa lau sec to geo njalêlôm. Apô êsêac atôm utitalata sêpô gamênj. ¹⁶ Andênj mêtê mata jali tój. Embe anjom amboac tonan, go awaka aê waec sa êndênj Kilisinê bêc e êwa aê sa gebe kasa njoc lêñ to gajam njoc kolenj kêjainj tauc njadma atom.

¹⁷ Embe sêkênj aê jatu da êtu amac akênj gëwiñja, nanj oc têtac njajam ma jatu samuc jawinj amac samob. ¹⁸ Amboac tonan amac têtac njajam ma atu samuc awinj aêgenj.

Timote agêc Epaproditi nêñ biñ

¹⁹ Aê taêc kêka gebe Apômtau Jesu êlôc ma jasakinj Timote sebenj êndênj amac êwac, gebe janô amac waem êpuc aê tôj acgom. ²⁰ Aê katap njac tenj sa, tanj taê gëjam biñ kêtôm aê to kêpô sim tau kêtu amacnja amboac njac tonec nanj atom. ²¹ Êsêac njagêdô samob taênj gëjam Jesu Kilisi nê biñ atom, taênj gëjam taunj nêñ biñgenj. ²² Amac ajala gebe enj kêwaka tau sênjac, gëjam sakinj njawae njajam gëwiñ aê kêtôm latu gëwiñ tama. ²³ Aê kakênj matoc gebe jakênj njac tonanj êndênj amac êwac njagaôgenj, tagenj gabe jansaê njoc biñ e êtu katô acgom. ²⁴ Aê taêc kêka Apômtaugenj gebe jandênj amac jawac sebenj amboac tonanjenj.

²⁵ Aê taêc gêjam biñ tenj kêtú tônia gêwiñ gebe jakêñ aêac lasiñi Epaprodiiti, tanj amac asakiñ enj gebe mênênam aê sa nanj, êmu êndênj amac êwac. Enj gêjam kôm to gêjac siñ gêwiñ aê ñapep. ²⁶ Ênê ñalêlôm kêkac enj kêtú amacña ma gêmôa jageo ñanô gebe amac anjô ênê gêmác ñawaegac. ²⁷ Biññanô, gêmác kapôênj gêgôm enj e kêsa panj sêawa, mago Anôtô taê walô enj ma taê walô enj taugenj atom, taê walô aê gêwiñ, gebe êsalê gêñwapac ñagêdô êpi aê êwiñ atom. ²⁸ Amboac tonanj kêkacgenj gebe jakêñ enj wacamac alic enj, ec têtmtac ñajam êsa êtiam, ma ñagêñwapac êlêwanj aê saunjenj. ²⁹ Amboac tonanj akôc enj sa totêmtac ñajamgenj. Atôc lau amboac tonanj sa êtu Apômtau gêbiñ amac tônia, ³⁰ gebe enj kêsa panj sêawa kêtú Kilisiñê koleñña ma gêjam sakiñ aê gim tau su gebe ênac dabiñ sakiñ, tanj amac ajac m nanj.

3

Biñgêdênj ñanô

¹ O ñoc lasitêwaac, aêñoc biñ ñagêdô tonec gebe Apômtau êngôm amac têtmtac ñajam êsa. Aê ôl ic ñakam gebe jato biñ tonanj êtiam-êtiam nec atom. Biñ tonanjgenj oc êpuc amac tônia amoa ñajam.

² Ajop taôm êndênj koleñwaga sec. Ajop taôm êndênj êsêac, tanj sêgôm mêtê sêsa lau wauc-waucgenjña nanj. Ajop taôm êndênj êsêac, êsêac kêam. ³ Aêac tec sêsa aêac ñanô. Anôtônê Ñalau kêkac aêac, tec tajam sakiñ Anôtô ma aêac waenj ñam kêsêp Kilisi Jesu. Aêac taênj kêka gêñ ôliñña tenj atom. ⁴ Aê oc jatôm gebe taêc êka gêñ ôlicña amboac tonanj. Tenj embe taê ênam gebe taê êka gêñ ôliña, nanj aê oc janjôm êlêlêc su. ⁵ Aê tonec sêsa aê gêdênj ñabêc kêtú ñña. Aê ñac Israelña tenj anja Benjaminnê gôlôac. Aê Ebolainênj Ebolai tenj, ma kamasanj biñsu katôm Parisai sêmasanj. ⁶ Aê kêlênsônia gôlôac dabunj gajac ñawaegenj. Aê kasa bi ñsu ñalênj tolanjôcnêm sawagenj e sêlic aê amboac ñac gêdênj. ⁷ Gêñ samob tonanj galic amboac gêñ ñanô, mago galoc galic gebe gêñ ñaôma kêtú Kilisiña. ⁸ Biññanô, aê galic gêñ samob tonanj ñai amboac gêñ ñaôma, tagenj tonec tec galic kêtú gêñ ñanô kêlêlêc su. Gêñ ñanô tau gebe kajala ñoc Apômtau Kilisi Jesu kêtú tônia. Kêtú ñac tonecña tec gawi gêñ samob tonanj ñai siñ ma galic kêtôm lêndêm gebe jakôc Kilisi sa êtu gêñ ñanô, ⁹ ma aê jatu ênê gêñ. Aê gawê kaiñ tauc ñoc biñgêdênj, tanj ñam kêsêp tanjoc wamu biñsuña nanj, kêtiam atom. Galoc aê gawê kaiñ biñgêdênj, tanj ñam kêsêp takênj gêwiñ Kilisiña nanj, biogêdênj tanj gêmênj anja Anôtônê nanj, ñam kêsêp takênj gêwiñ. ¹⁰ Biñ tagenj tonec aê gabe jatap sa gebe jajala Kilisi to ñaclai, tanj gêñu enj sa nanj, êtu tônia, ma jaêc ênê ñandanj jawiñ e jatôm enj, tanj gêmác êndu nanj, ¹¹ ec moae jatap jandi anja ñacmatênênj sa jawiñ.

Talêti tapenj ñanô lau

¹² Aê kakôc ñanô tau su atom tagenj, ma gajac dabiñ tauc gêbacnê atom tagenj. Gocgo kapuc gedenj tôniañenj tec gamoa, gabe jakôc ñanô tau tônia, gebe Kilisi kêkôc aê tôniañenj. ¹³ O lasitêwaac, aê kêsêac gebe kakôc ñanô tau tônia atom tagenj. Biñ tagenj tonec tec jasôm gebe Biñ lanjwa nanj jalinj siñ ma japuc gwêc êtu gêñ, tanj gêc aêñoc nêmmña nanjenj, gebe najakôc. ¹⁴ Aê kêlêti kapenj ñabelo gebe jatap ñanô sa. Ñanô tau Anôtônê kalem ôña, tanj kêkênj Kilisi Jesu kêkalem aê nanj.

¹⁵ Aêac tanj tatu kwalam lanjwa su nanj, samob taênj ênam biñ amboac tonanj acgom. Ma embe taêm ênam biñ tenj eso, nanj Anôtô oc êwa sa êndênj

amac. ¹⁶ Tagen tasa nëj lëj tandanꝓuc ñagôlin, tañ gêwê aêac ñapañ e mênꝓgêdêj tonec nañ.

¹⁷ O lasitêwaac, atêku aêmañ ma asala êsêac, tañ sêpuc aêac wa en nañ. ¹⁸ Aê kasôm gêdêj amac kêtú dim taêsam sugac ma galoc jasôm tomatoc-sulugen gebe Êsêacnêj taêsam sêmoa, tañ nëj lëj kêwaka êsêac sa gebe êsêac têtú Kilisinê kakesotau ñañacjo. ¹⁹ Êsêacnêj lëntêpôê gebe sênaña. Têntacwalô kêtú nëj anôtô ma êsêac tetoc tau ñ sa kêpi gêj, tañ kêtôm gebe êñgôm êsêac majen êsa. Êsêac taên gêjam gêj nomñagen. ²⁰ Aêacnêj malacmôkê ñanô tê gêc undambê. Tec daôn tamoã gebe kêsiwaga Apômtau Jesu Kilisi aña tônê êmênj. ²¹ En oc êpô aêac ôlin ñaôma lanꝓwa ôkwi tatôm en tau në ôli ñawasi. En êñgôm gêj tonan ñanô êsa ña ñaclai, tañ kêtôm gebe êkêj gêj samob êsô en ñalabu nañ.

4

¹ O ñoc lasitêwaac, aê têtac gêwiñ to gajam aoc su amac, gebe amac tec agôm aê têtac ñajam ma atu aênoc gêlôn. O lauace, amboac tonan akô ñajaña, gebe Apômtau gêbin amac tônꝓac.

Paulu gêlêj bin lau

² Aê jalêj bin awêlagêc Ewodia agêc Suntuku gebe sêmoa têtac tagen êtu Apômtauña. ³ Ma aê gabe jaten aôm, ñoc ñac, tañ gôjam kôm ñañêngeñ gôwiñ aê nañ, gebe ônam awêlagêc tonan sa, gebe êsêagêc sêjam kôm ñawae ñajamña sêwiñ aê têtôm Klemen to lau-sêjam-kôm-sêwiñ-aêwaga ñagêdo, nañ nëj ñaê gêc buku maten jalinja.

⁴ Têmtac ñajam ñapañ gebe Apômtau gêbin amac tôn, ma jasôm êtiam gebe Têmtac ñajam. ⁵ Anꝓôm nêj gêj totêmtac wapôm êwa amac sa êndêj ñamalac samob. Apômtau kêdabingac. ⁶ Apô sim taôm atom. Gêj ten embe êñgôm amac, nañ aten to atan êndêj Anôtô todanꝓegen. ⁷ Ma Anôtônê binmalô, tañ ñam kêlêlêc kauc to kauc nomña samob su nañ, ênsôb nêj ñalêlôm to bin, tañ taêm gêjam nañ, samob sa êkanônj Kilisi Jesu.

⁸ O lasitêwaac, aê jasôm bin ten êwiñ acgom gebe Binñanô to bin mansan ma bin gêdêj to bin ñawa ma bin tañô ñajamña to bin ñapep ma bin ñañênj to pin wae ñajamña ten, bin samob tonan ñai taêm ênam êtu tôn amac. ⁹ Bin tañ kadôn to kakêj gêdêj amac ma bin, tañ anj to alic aê gagôm nañ, anꝓôm amboac tonan. Ma binmalô ñatau Anôtô oc êwiñ amac.

Paulu gêjam danꝓe kêtú sêkêj geñ sêjam en saña

¹⁰ Apômtau kêkêj aê têtac ñajam kêsa samucgen gebe amac amoa ec ñêngeñ e galoc ôlim palê kêsa kêtiam gebe anam aê sa. Amac abe anam aê sa, mago ñalêj masi. ¹¹ Aê kasôm bin tonan kêtú kapô lêna gêñña atom. Aê kadôn tauc gebe geñ ñagec-ñagec, tañ jatap sa nañ, kêtôm aê. ¹² Aê kajala tapô lêna gêñña. Aê kajala danꝓôn moasu ñaônja. Aê kajala gêj samob tonan kêtú tôn tomalagen. Ñasawa ten aê gaen gêj e gêoc aê tôn, ma ñasawa ten mo gêjô aê. Ñasawa ten aê katap ñoc gêj taêsam sa, ma ñasawa ten kapô lêna gêj. ¹³ Aê katôm gêj samob tonan ñai kêtú Kilisi, tañ kêpuc aê tôn nañña.

¹⁴ Ma amac agôm ñajam gebe aoc ñoc gêñwapac awiñ. ¹⁵ Amac lau Pilipi taôm ajalagêc gebe gêdêj tañ gawa ñawae ñajam sa kêtú ñamata ma gawi Makedonia sin nañ, gôlôac dabun ten sêpuc aê tôn ma aêac akêj gêj ten gêjô tau atom, amac taômgen. ¹⁶ Gêdêj tañ gamoa Tesaloniki nañ, amac ajam aê sa ma asakin gêj kêtú dim luagêc. ¹⁷ Aê taêc kêka gebe akêj

gêj êndêj aêja nec atom, masi, aê taêc kêka amac gebe anam ñanô êlêlêc su e êmoasiñ amac. ¹⁸ Gêj samob, tañ akêj nañ, kêtap aê sa su ma gêj tau kêlêlêc aê su. Gêj tañ Epaproditi kêkôc ança amacnê m gêmêj nañ, mênkêlêsuc aêgej. Gêj tonañ kêtôm ñamalu ñajam to da mansañ, tañ Anôtô gêlic gêjac mataanô ñajamanô nañ. ¹⁹ Ñoc Anôtô, tañ kêkêj Kilisi Jesu gêbiñ amac tôj nañ, kêtú gêj tolêlôm-tolêlôm ñatau tonawasi. Eñ oc êkêj gêj, tañ apô lêna nañ, êlêsuc êmacgej. ²⁰ Ñawasi êndêj aêac Tamenji Anôtô totêmtotêmt. Biññanô.

Paulu gêjac mata nê biñ

²¹ Aê aoc gêjac Anôtônê lau samob, tañ Kilisi Jesu gêbiñ aêac tôj nañ. Lasitêwai tañ sêmoa sêwiñ aê nañ, awerj gêjac amac. ²² Anôtônê lau samob awerj gêjac amac, ma êsêac, tañ ança kaisaranê anduñja nañ, taêj gêjam amac ñanô.

²³ Apômtau Jesu Kilisi nê moasiñ êwiñ amacnê m ñalau.

Paulunê papia gêdêñ lau KOLOSOS

Paulunê papia gêdêñ lau Koloso nec ñac tau keto gêjac gôlôac buña anğa Koloso ñawae. Malac Asia Saunña tonan gêc Epese ñagamên oc kêpiña. Paulu tau kêwaka gôlôac tonan sa atom. Gêdêñ tan gêñgôn Romnên gêmên Asia ñamalacsêga Epese tau nan, en kêkên kômwaga jasêjam mêtê lau malac-malac, tec kêsaê gebe kôm ênam jaom gôlôac Kolosona gêjac en ñawae gêwiñ. Paulu gêñô gawae gebe lau-mêtêgeowaga anğa Judanên jasêô lasê gôlôac tau. Lau tonan sêgaluñ Helennên mêtê jaba ñagêdô to bin anjelaña kêsêp taulêlôm. Ac sêpiñkap lau gebe awen êôc “ñaclai to apômtaui” tônê sêwiñ. Sêsau sebe lau ten sêjala Anôtô nanên atom ma sêwê kain en gêjam êsêac kêsi ñamoasin ñanô atom, sêkên êwiñ mêtê geo tonan acgom. Go sêsôm ten gêwiñ, sêsôm sêkacgen gebe sêsô êsêacnên ñagôliñ amboac sêsa ñamalacña ñalabu ma sejop nên jao samob amboac sênam dabuñ bôc to gêñ taniña toê toê ma gêñ ñagêdô taêsam êwiñ e tomalagen.

Paulu tec keto papia tonac kêwaka lau buña nêñ Mêtê ñanô sagen gebe êkônin mêtê geo tonan ñai tôn. Bin tan en keto gêdêñ êsêac gêja nan, ñamatu tonac gebe Jesu Kilisi kêtôm gebe ênam ñamalac peben kêsi tonanôgen. Lau ten embe sêkên êwiñ bin jaba to sejop ñamêtê kain ten, oc sêkac tauñ su anğa Kilisinê. Anôtô kêkên undambê to nom ña Kilisigen, ma êkalem undambê to nom sêmu dêndên en ña Kilisigen amboac tonanên. Lau sêmbin tauñ tôn tamin Kilisi acgom, go Anôtô ênam ñamalac kêsi. Nalên ten gêc atom. Kilisi kêtû ñamalac samob tapaôngen nêñ kêsiwaga kêtômgaç. Paulu kêwaka bin ñanô kapôên tonan sa acgom, go gêwa ñalên, tan gêjac lau buña ñawae gebe sêsa to sejop nan, sa tomalagen gêdêñ êsêac.

Paulu kêkên Tukiki kêkôc papia tonac gêdêñ lau Kolosona gêja. En kêsakin ñac gêñôma ñaê Onesimi gêwiñ en gêmu gêdêñ nê ñatau Pilemon gêja, tan kêtû gôlôac Kolosona nêñ ñac buña ten.

Nadênan

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-8
2. Kilisi tau to nê sakin ñam 1:9–2:19
3. Lên wakuc gêjac Kilisinê lau ñawae 2:20–4:6
4. Paulu gêjac mata nê papia 4:7-18

Paulu awa gêjac lau Koloso

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tan Anôtô êkalem aê nan, agêc lasic Timote ² ma bin êndên Anôtônê lau to ma lasitêwai, tan sêkên gêwiñ Kilisi sêñgôn Koloso nan. Tamenji Anôtô nê moasin to binmalô êndên amac êwac.

Paulu gêjam dançe Anôtô

³ Aêac aten ma mec gêdêñ aêacnên Apômtau Jesu Kilisi Tama Anôtô ma ajam dançe kêtû amacña ñapan. ⁴ Aêac anô amac akên gêwiñ Kilisi Jesu to têtmac gêwiñ Anôtônê lau samob ñawae. ⁵ Amac akên gêwiñ to têtmac gêwiñ ñam kêsêp gên, tan akên matem gêc undambê nan. Anôtô kêmasan gên tau kêtû amacña. Gên tan amac akên matem nan, ñawae tec anô su gêdêñ tan binñanô gêô lasê amac. Binñanô tau ñawae ñajam. ⁶ Ñawae ñajam gêdêñ amac gêwac ma gêjam ñanô to kesewec anğa amacnêm kêtôm gêgôm e gêjam nom samucgen auc, gêjac m gêdêñ bêc, tan amac anô to

ajala Anôtônê moasin tobijnanôgeŋ nan. ⁷ Aêacnêŋ kolenwaga Epapra, taŋ têtac gêwiŋ eŋ nan, kêdôn biŋ tonan gêdêŋ amac. Nac tau kêtû Kilisinê sakinwaga njanêŋ gêjô aêac su. ⁸ Eŋ gêjac min gêdêŋ aêac gebe Nalau Dabuŋ kêkêŋ amac akêŋ nêmtac gêwiŋ gelom tau njanô.

⁹ Kêtû tonanŋa gêdêŋ bêc, taŋ aêac anô biŋ tonan kêpi amac nan, aêac ajac m to atenŋa ma mec kêtû amacŋa gedêŋ tônge. Aêac atenŋ Anôtô gebe amac ajala ênê biŋ êtu tôn e ênam amac auc ma ênê Nalau êkêŋ kauc mêtêŋa to kauc êkip ŋam saŋa samob êndêŋ amac. ¹⁰ Go atôm gebe asa nêmlêŋ e êwa amac sa gebe Apômtaunê lau amac, ma eŋ êlic ênac mataanô ŋajam. Anam kolenŋ ŋajam tokaiŋ-tokaiŋ e atap njanô sa ma nêmlêŋ kauc ajala Anôtônê esewec anŋa amacnêmlêŋ. ¹¹ Nac lai taŋ ŋam kêsêp ênê njananŋa tonjawiŋ nan, êpuc amac tôn gebe aôc gêŋwapac totêmtac êpê sugenŋ ma êônŋ njanêŋgeŋ. ¹² Ma anam danŋe totêmtac ŋajamgeŋ êndêŋ Tamenŋi, taŋ gêjac dabiŋ amac su gebe awê kaiŋ Anôtônê launêŋ gêŋlênsêmlêŋ anŋa gamêŋ ŋawêŋa awiŋ. ¹³ Eŋ gêjam aêac sa anŋa ŋac lai ŋakesecŋa ma ketoc aêac danŋônê ênê Latu, taŋ têtac gêwiŋ eŋ nan, nê gamêŋ. ¹⁴ Nac tau tonan kêgaboac aêac su ma kêsuc aêacnêŋ sec ôkwi.

Biŋ kêpi Kilisi to nê kolenŋ

¹⁵ Nac tonan gêjam Anôtô, taŋ talic eŋ atom nan lanô. Eŋ kêtû gêŋ samob, taŋ Anôtô kêkêŋ nan njanacsêga, ¹⁶ gebe Anôtô kêkêŋ gêŋ samob, taŋ gêc undambê to nom nan, ŋa eŋgeŋ, gêŋ taŋ materjanô talic to gêŋ, taŋ talic sapu nan, amboac gôliŋ to apômtaui ma ŋasêga to ŋac lai. Anôtô kêkêŋ gêŋ samob ŋa eŋgeŋ ma kêtû eŋŋa. ¹⁷ Gêŋ samob tonanŋ ŋai masigenŋ, eŋ taugenŋ gêmoa gêmunŋ ma gêbiŋ gêŋ samob tôn kêpi tagenŋ. ¹⁸ Eŋ kêtû ôli ŋamôkêapac. Ma eŋ ôli tau gôlôac dabuŋ. Eŋ kêtû gêŋ samob ŋam. Eŋ kêtû lau, taŋ sêndi sa anŋa ŋacmatêŋeŋ nan, nêŋ ŋacsêga, gebe eŋ tau êtu gêŋ samob njanamata. ¹⁹ Amboac tonanŋ Anôtô gêlic ŋajam gebe nê njanô ênam Latu auc samucgeŋ. ²⁰ Anôtô kêkêŋ eŋ gê wama gêŋ samob gêdêŋ tau. Eŋ kêkêŋ Latu kêkêc nê dec siŋ anŋa kakesotau, tec kêkêŋ biŋmalô gêdêŋ gêŋ samob, taŋ sêmoa nom to undambê nan.

²¹ Amac tec gêmunŋgeŋ amoa jaêc Anôtô. Ma biŋ, taŋ taêm gêjam to ŋakolenŋ sec, taŋ ajam nan, gêgôm amac atu ênê ŋacjo. ²² Mago galoc Kilisi gêmac êndu, tec gê wama amac gêdêŋ Anôtô. Eŋ gebe êmansanŋ amac atu dabuŋ ma akô Anôtô lanônêmlêŋ tolanômniêmlêŋ sawa ma tobijn masigenŋ. ²³ Tec akêŋ êwiŋ to apuc taôm tôn akô njananŋa. Gêŋ teŋ êkac amac su anŋa ŋawae ŋajam, taŋ anô to akêŋ matem amoa nan atom. Sêjam mêtê ŋamalac samob, taŋ sêmoa umbonŋ ŋalatu nan, ma aê, Paulu tauc, tec katu ŋawae ŋajam tau ŋasakinwaga.

Paulu gêjam sakinŋ gôlôac dabuŋ

²⁴ Ma galoc gaôc ŋoc gêŋwapac totêmtac ŋajamgeŋ kêtû amacŋa. Nandanŋ ŋagêdô, taŋ kêtap Kilisi sa atom, gacgeŋ gêc nan, janac dabiŋ ŋ êpi tauc ôlic, jajô Kilisi su êtu eŋ ôliŋa. Ma eŋ ôli tau gôlôac dabuŋ. ²⁵ Aê katu gôlôac dabuŋ nêŋ sakinwaga ma Anôtô kêkêŋ kôm tonec gêdêŋ aê gebe jawa ênê biŋ sa tomalagenŋ êndêŋ amac. ²⁶ Gêdêŋ andanŋgeŋ biŋ tau tonanŋ kêsiŋ tau gêdêŋ ŋamalac samob gêc lêlômgeŋ. Mago galoc kêtû awê gêdêŋ Anôtônê lau. ²⁷ Anôtô gebe êwa sa êndêŋ nê lau gebe biŋ tonjawiŋ tolêlôm-tolêlôm, taŋ kêsiŋ tau gêc lêlômgeŋ nan, jakêtu awê gêdêŋ lau samuc. Biŋ ŋalêlômŋa tau tonec gebe Kilisi gêmoa gêwiŋ amac, tec akêŋ matem ênê njanawiŋ. ²⁸ Amboac tonanŋ aêac asôm mêtê lasê ma alêŋ biŋ ŋamalac samob

to adôḡ kauc mêtêḡa gêdêḡ ḡamalac samob, gebe anac dabiḡ ḡamalac samob sêkô Anôtô laḡônêḡ ma Kilisi êmbiḡ êsêac tôḡ, ²⁹ tec gajam kolenḡ to gajac siḡ kêtôm Kilisiḡ ḡaclai, taḡ gêjam kôm ḡajaḡa aḡḡa ḡoc ḡalêlôm naḡ.

2

¹ Aê gabe amac ajala kolenḡ kapôêḡ, taḡ gajam kêtû amac to lau Laodikea ma êsêac samob, taḡ sêlic aê laḡôc atom naḡḡa acgom. ² Aê gajam kolenḡ tonanḡ gebe nêḡ ḡalêlôm êtu malô e têtac êwiḡ ḡanô êmbiḡ êsêac tôḡ ma têtap kauc êkip ḡam saḡa sa tomalagenḡ. Go sêjala Anôtônê biḡ ḡalêlômḡa. Biḡ ḡalêlômḡa tonanḡ Kilisi tau. ³ Kauc mêtêḡa to biḡ taêḡ gêjam ḡa tolêlôm-tolêlôm samob kêsiḡ tau gêc Kilisiḡa.

⁴ Biḡ tonanḡ kasôm gebe lau teḡ sênsau sêôc amac ḡa biḡ ḡalêsi atom. ⁵ Ôlic tec gamoa jaêc amac, mago ḡoc ḡalau naḡ gainḡ amac tôḡḡeḡ ma têtac ḡajam gebe galic amac amasanḡ nêḡ gêḡ samob ḡapep to akêḡ gêwiḡ Kilisi ḡajaḡa.

Tasa nêḡ lêḡ tasap Kilisi tôḡḡeḡ

⁶ Amac akôc Apômtau Kilisi Jesu sa su, tec asa nêḡ lêḡ ambi ḡ taôm tôḡ tamiḡ eḡḡeḡ. ⁷ Nêḡ ḡawakac êsêp eḡ to amboa taôm sa akô eḡ ḡaô ma akêḡ êwiḡ ḡajaḡa êsa êtôm têdôḡ amacgac, ma anam danḡe êndêḡ Anôtô ênam amac auc.

⁸ Alic taôm gebe sêlô amac tôḡ ḡa kauc ḡamalacḡa to biḡdansanḡ ḡaôma e atôm lau kapoacwalôḡa nec atom. Biḡ keso tonanḡ ḡam kêsêp Kilisi atom, gelom-gelom aḡḡa ḡamalacnêḡḡeḡ gêmêḡ, ḡam kêsêp ḡaclai nomḡa. ⁹ Gebe Kilisi tonanḡ Anôtô ḡanô tau gêjam eḡ ôli auc samucḡeḡ. ¹⁰ ḡac tau tonanḡ tec kêtû apômtau to ḡaclai samob nêḡ ḡamôkê ma gêbiḡ amac tôḡ e matem jali gêjam amac auc.

¹¹ Ma amac, taḡ eḡ gêbiḡ amac tôḡ naḡ, sêsa amac ḡa lemeḡ atom. Kilisi kêsa amac tec akwalec ôlim nomḡa su. ¹² Gêdêḡ taḡ aliḡ busanḡu naḡ, sêsuḡ amac awiḡ Kilisi. Ma gêdêḡ taḡ aliḡ busanḡu naḡ, adi sa awiḡ Kilisi amboac tonanḡ. ḡam gebe amac akêḡ gêwiḡ Anôtônê ḡaclai, taḡ gêḡu eḡ sa aḡḡa ḡacmatênêḡ naḡ. ¹³ Ma amac tec agêli biḡsu to asa lêḡ lau samucḡa gêgôm amac atu mêtê nec. Mago Anôtô gêḡu amac matem jali kêsa awiḡ Kilisi. Eḡ kêsuc aêacnêḡ biḡ, taḡ tagêli biḡsuḡa naḡ, samob ôkwi. ¹⁴ Eḡ geseḡ papiḡ, taḡ teto ḡagôliḡ sêkic aêacnêḡ biḡḡa kêsêp naḡ, su ma kejoḡ jagêjac kêpi kakesotau. ¹⁵ Aḡḡa kakesotau Kilisi kêku apômtau to ḡaclai tulu ma kêtôc êsêac gêdêḡ lau samob sêlic ma kêtê wê siḡ kêpi nê ḡacjo.

¹⁶ Amboac tonanḡ lau teḡ sêmêtôc amac êtu gêḡ aniḡ to anômḡa me êtu alic om ḡagêdô me ajôḡ êsô ḡaom me sabat atom. ¹⁷ Gêḡ tonanḡ ḡai têtû ḡanô, taḡ mêḡêsaḡa naḡ ḡadôḡdôḡ, ma ḡanô tau Kilisi. ¹⁸ Lau ḡagêdô sêmoa, taḡ sêsau sêbu tauḡ ḡanô to sêjam sakiḡ aḡela. Êsêac tetoc tauḡ sa kêtû katunḡ kaiḡ teḡ kêsa ma sêlic gêḡ ḡakatuḡa. Nêḡ kauc nomḡa kêkianḡ êsêac sa ḡaômagenḡ. Akô ḡajaḡa gebe lau amboac tonanḡ sêku amac tulu atom. ¹⁹ Êsêac sêsap Kilisi, taḡ kêtû môkêapac naḡ, tôḡ atom. Kilisi tau gêlôm tau ôli to kêkêḡ ḡaduc to ḡawalô gedenḡ ôli ḡagêḡlêlôm tôḡ e kesewec to kêtôp kêtôm Anôtô tau gêsuḡ ḡaclai.

Kilisi gêbiḡ aêac tôḡ tec tamoa matem jali

²⁰ Anḡlac amac êndu awiḡ Kilisi, tec kêgaboac amac su aḡḡa ḡaclai nomḡa. Amboac ondoc tec asa lêḡ nomḡa to asô ḡagôliḡ tonec ḡalabu gebe ²¹ “Ôkôc

gêḡ tonec atom. Ônsaê gêḡ tônê atom. Ômoasac gêḡ tonec atom.”²² Ḥagôliḡ tonan ḡamalac sêmasanḡ to têdôḡ ma kêkanôḡ ḡêḡ ênêc tenḡenḡ atomḡa. Embe tanam kôm ḡêḡ tau su, oc êmbacnê.²³ Êsêac sêjam sakinḡ anḡela to sêbu tauḡ ma sêkôninḡ tauḡ ôlinḡ. Ḥagôliḡ tonanḡ kêtôm ḡebe ênac lau matenḡanô auc e sênam kauc sebe binḡ tokauc. Mago ḡêḡ samob tonanḡ ḡai kêtôm ḡebe êkôninḡ têtac ḡakalac tôḡ atom.

3

¹ Anôtô ḡêḡḡu amac sa awinḡ Kilisi. Amboac tonanḡ ansom ḡanô tau, tanḡ ḡêc ôḡa, ḡêc ḡamêḡ, tanḡ Kilisi ḡêḡḡôḡ Anôtônê anôḡa nanḡenḡ. ² Taêm ênam ḡêḡ ôḡa, taêm ênam ḡêḡ nomḡa atom, ³ ḡebe amac amac êndugac, ma nêḡ anḡôḡ matem jali ḡam jagêwinḡ Kilisi ma kêsinḡ tau ḡêc Anôtôḡenḡenḡ. ⁴ Aêac danḡôḡ matem jali ḡam Kilisi. Êndênḡ noc Kilisi eoc tau lasêḡa, oc êḡḡôm amac aoc taôm lasê awinḡ enḡ tonḡawasi amboac tonanḡenḡ.

Lêḡ lanḡwa to wakuc

⁵ Amboac tonanḡ anseḡ nom ḡagêḡḡlêlôm, tanḡ ḡêc nêḡ ḡalêlôm nanḡ su. Ḥêḡḡlêlôm tau tonec ḡebe Ḥêḡ mockainḡo to mockainḡa, ḡêḡ môtḡa, têmtac ḡakalac, matem katuboa ma têmtac ḡaminḡ, tanḡ kêtû sakinḡ anôtôi jabanḡa nanḡ. ⁶ Kêtû ḡêḡ tonanḡa Anôtônê têtac ḡandanḡ oc êtap tanḡenḡêcwaga sa. ⁷ Ḥêḡ tonanḡ ḡai ḡêḡmunḡenḡ amac asa kêtû nêḡ lêḡ e kêkôm amac auc.

⁸ Mago galoc awi ḡêḡ samob tonec sinḡ ḡebe Têmtac ḡandanḡ, têmtac kêbôli auc, têmtac sec, ma binḡ alôb-alôb to binḡ môtḡa êsa awemsunḡ atom. ⁹ Ansau binḡdansanḡ êndênḡ taôm atom, ḡebe amac akwalec ḡamalac lanḡwa, nêḡ ḡalêlôm lanḡwa tau to ḡagêḡḡlêlôm samob su, ¹⁰ ma asô ḡamalac wakuc sa sugac. Ḥamalac wakuc tau Anôtô kêkêḡ enḡ. Ma Anôtô ḡêḡam kôm kêpi enḡ ḡapanḡ ḡebe êtu wakuc e êtôm enḡ tau ma êjala enḡ ḡanôḡenḡ. ¹¹ Tatu wakuc amboac tonanḡ, tec tajam kauc Helen to Juda ma lau-sêsa-êsêacwaga to lau samuc, ma lau lanḡôḡ matac to lau ḡamêḡ bôm ma ḡêḡôma to lau, tanḡ sêmoa nêḡ Iêtêḡenḡ nanḡ. Kilisi kêtû ḡamalac samob nêḡ ḡam ma ḡêbinḡ aêac samob tôḡ tapi tagenḡ.

¹² Anôtô têtac ḡêwinḡ to kêjalinḡ amac sa, tec atu ênê lau. Amboac tonanḡ êkwa taôm auc ḡa taêm walô lau, têmtac wapi, ambu taôm, ḡalêlôm malô ma êôḡ ḡanḡêḡenḡ. ¹³ Asip taôm sa, ma lau tenḡ nêḡ binḡ embe ênêc, nanḡ sêsuc ôkwi êndênḡ tauḡ. Asuc nêḡ binḡ ôkwi êndênḡ taôm êtôm Apômtau kêsuc amacnêḡ binḡ ôkwi. ¹⁴ Ma têmtac ḡêwinḡ ḡanô ênsôb ḡêḡ tonanḡ sa ma êmbinḡ samob tôḡ e ḡapep sawa. ¹⁵ Ma Kilisinê binḡmalô ênam ḡôlinḡ amacnêḡ ḡalêlôm. Anôtô kêkalem amac ḡebe êmbinḡ amac tôḡ ḡa binḡmalô tonanḡ e atu Kilisinê ôli tagenḡ. Ma anam danḡe enḡ ḡapanḡ. ¹⁶ Kilisinê binḡ ênam nêḡ ḡalêlôm auc samucḡenḡ. Andôḡ taôm to alêḡ binḡ taôm tokauc ma tomêtêḡenḡ. Anam pesalem to wê dabunḡ ma wê ḡajam-ḡajam. Apuc wê sa to anam danḡe Anôtô anḡa nêḡ ḡalêlôm. ¹⁷ Ḥêḡ samob, tanḡ asôm to anḡôm nanḡ, anḡôm anam Apômtau Jesu lanḡô, anam danḡe êndênḡ Tama Anôtô êtu enḡa.

Lêḡ wakuc êtu ḡôlôacnêḡ ḡôlinḡ

¹⁸ Amac lau, asô amacnêḡ ḡaci ḡalabu ḡebe lêḡ tonanḡ Apômtau ḡêlic kêtôm.

¹⁹ Amac ḡacwaga, têmtac êwinḡ nêḡ lauogēḡ, ma atu kasec êsêac atom.

²⁰ Amac ḡapalê, tanḡem wamu êndênḡ tenemi to tamemi êtu ḡêḡ samobḡa, ḡebe ḡêḡ tonanḡ ḡai Apômtau ḡêlic ḡêḡac mataanô ḡajam.

21 Tamenjiac, alênsôj nê m ñapalê e sênac kapoac tauj atom.

22 Amac sakinwaga, tanjem wamu amacnê m ñataui nomña êtu gêj samobña. Anac ñamalac matenânô auc ña tanjem wamu êtu sêlic amac ñajamña nec atom, anam sakin tonê m ñalêlôm makengej êtu atêc Apômtauña. 23 Gêj samob, tanj anjôm nan, anjôm tonê m ñalêlôm samucgej ma anjôm êtôm ajam sakin gêdêj ñamalac atom, anjôm êtôm ajam sakin gêdêj Apômtau, 24 Amac ajalagac gebe oc atap nê m gêj lênsê m sa êtu ñagêjô anja Apômtaunê. Taê m ênam gebe ajam sakin gêdêj Apômtau Kilisi. 25 Ñac tanj gêgôm geo nan, oc êtap nê geo ñagêjô sa. Anôtô kêpuç lau tej ñam atom, gêlic samob kêtôm taugenj.

4

1 Amac ñataui, amoasinj nê m sakinwaga ñapep ma êndêngej. Taê m ênam gebe amacnê m Ñataui gêjgôn undambê amboac tonanjenj.

Paulu gêlêj biñ lau

2 Atej mec ansinj sugenj ma anam jali todañgegenj. 3 Ma atenj mec êtu aêacña êwinj gebe Anôtô êlêc katam su êndêj aêac gebe asôm Kilisinê biñ ñalêlômña lasê, gebe kêt u biñ tonanña aê ganjôn kapoacwalô. 4 Atej gebe jawa biñ tau sa ênêc awêgej êtôm kôm, tanj Anôtô kêkêj gêdêj aê nan.

5 Asa nê m lêj tokauc mêtêj êndêj lau, tanj sêkêj gêwinj atom nanj. Ajainj tê m ênaña ñaômagenj atom. 6 Amacnê m biñgalôm samob êmoasinj lau to êkêli êsêac. Ma ajala lêj ajô lau samob nêj biñña e ñapep.

Paulu awa gêjac nê lau

7 Lasinj ñajam Tukiki, tanj gêjam sakinj Apômtau ñañêngej to gêjam kôm gêwinj aê nanj, wacênac minj ñoc biñ samob êndêj amac. 8 Aê jasakiñ ñac tau êndêj amac êwac gebe ênac minj aêacma biñ samob êndêj amac, ma ênam malô amacnê m ñalêlôm. 9 Lasinj ñañêj to ñajam Onesimi, tanj anja amacnê m nanj, oc êwinj enj. Êsêagêc sênac minj biñ samob, tanj gêc tonec nanj, êndêj amac.

10 Aristarka tanj gêjgôn kapoacwalô gêwinj aê nanj, awa gêjac amac, ma Barnaba gwadê Marka awa gêjac amac amboac tonanjenj. Ñac tau embe êô lasê amac, go akôc enj sa êtôm ñagôlinj, tanj kasakinj gêdêj amac gêwac nanj. 11 Ma Jesu, tanj sêsam enj gebe Justu nanj, awa gêjac amac amboac tonanjenj. Lau teceneggej anja Judawaganêj tec sêjam kôm Anôtônê gamêjña sêwinj aê, êsêac sêjac aê têtac tôj ñanôgej.

12 Epapra awa gêjac amac amboac tonanjenj. Enj anja amacnê m ma kêt u Kilisi Jesu nê sakinwaga. Enj ketenj mec gêjac ñawaegenj kêt u amacña, gebe Anôtô ênac dabinj amac akô ñajana amboac ñacgej, ma êkêj nê biñ ênam amac auc samucgej. 13 Aê tauc galic tec jasôm gebe enj gêjam kôm gim tau su kêt u amac to lau Laodikea ma Hirapoliña. 14 Dokta ñajam Luka agêc Dema awenj gêjac amac.

15 Amac awem ênac lasitêwai Laodikeaña ma Numba to gôlôac dabuj, tanj sêjgôn awê tau nê andu nanj. 16 Amac embe asam papia tonec su, go akêj êndêj gôlôac dabuj Laodikeaña nasêsam amboac tonanjenj. Ma ñoc papia, tanj gêdêj Laodikea nanj, amac asam awinj. 17 Ma asôm êndêj Arkipi gebe “Taê m ênam sakinj, tanj kôkôc anja Apômtaunê nanj, ma ônac dabinj e ñapep.”

18 Aê, Paulu, tauc; lemoc kato biñ aoc gêjôac amacna tonec. Taê m ênam aêñoc kapoacwalo. Anôtônê moasinj êndêj amac.

Paulunê papia n̄amataŋa gêdêŋ lau TESALONIKI

Tesaloniki nec Romnêŋ gamêŋ Makedonia n̄amalacsega. Paulu gêwi Pilipi siŋ su acgom, go jakêwaka gôlôac teŋ sa an̄a malac tônê. Gêmoa saun̄geŋ ma Juda sêjam lêmun̄ eŋ, n̄am gebe lau n̄agêdô taêsam an̄a lau samuc nêŋ, taŋ nêŋ n̄alêlôm gêwiŋ lau Juda nêŋ mêtê su naŋ, sêbuc dêmôêŋ êsêac jasêŋô N̄awae N̄ajam an̄a Paulunê. Biŋ tonan̄ gêli Juda sa e sêjanda Paulu ma gêwi Tesaloniki siŋ jagelom Berea. Malôgeŋ Paulu jagêŋgôŋ Korint acgom, go nê n̄ac-gêjam-kôm-gêwiŋ-eŋwaga Timote kêdaguc eŋ jakêdôŋ gôlôac Tesalonikiŋa nêŋ biŋ gêdêŋ eŋ.

Paulunê papia n̄amataŋa gêdêŋ lau Tesaloniki nec n̄ac tau keto gebe ênac to êpuc lau buŋa tônêŋa têntac tôŋ. Eŋ gêjam dan̄ge Anôtô kêtû gêŋô êsêac sêkêŋ gêwiŋ mêtê to têntac g wiŋ tauŋ n̄awae naŋŋa. Go gêwa nê lêŋ, taŋ eŋ kêsê gêdêŋ taŋ gêmoa gêwiŋ êsêsc naŋ, sa kêtiam gebe taêŋ ênamgeŋ. Gocgo gêjô biŋ, taŋ sêjam kênac gêdêŋ eŋ kêpi Kilisi êmu êmêŋŋa naŋ. N̄ac buŋa teŋ embe êmac êndu êndêŋ Killsi êmu êmêŋ su atomgeŋ, eŋ oc êwê kain̄ êŋgôŋ mata jali, tê Kilisi mên̄êwaka sa êndêŋ têm n̄amuŋa tônê nê, me masi. Ma êndêŋ ondoc Kilisi êmu êmêŋ êtiam. Sêsun̄ nêŋ kênac amboac tonan̄ gêdêŋ Paulu gêja, tec keto n̄agêjô gebe sêkêŋ materŋ Kilisi êmu êmêŋŋa ma sênam nêŋ kôm êtôm bêcgeŋŋa n̄an̄êŋgeŋ sêôŋ eŋ sêmoaman̄.

N̄adênan̄

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1
2. Paulu gêjam dan̄ge to êwa gêôc Anôtô 1:2–3:13
3. Paulu gêlêŋ biŋ gebe sêsa lêŋ buŋa sênac n̄awae e sênac dabij 4:1-12
4. Biŋ Kilisi êmu êmêŋŋa 4:13–5:11
5. Paulu gêlêŋ biŋ kêtû n̄amu 5:12-22
6. Paulu gêjac mata papia tau 5:23-28

Paulu awa gêjac lau

¹ Paulu agêc Silwana ma Timote ma biŋ êndêŋ gôlôac dabun̄ Tesaloniki. taŋ Tamen̄i Anôtô agêc Apôm̄tau Jesu Kilisi sêbiŋ aêac tôŋ naŋ. Moasiŋ to biŋmalô êndêŋ amac êwac.

Lau Tesaloniki nêŋ lêŋ to nêŋ sêkêŋ gêwiŋ

² Aêac ajam dan̄ge Anôtô kêtû amac samobn̄a geden̄ tôŋgeŋ ma taêŋ gêjam amac kêsêp ma mec n̄alêlôm n̄apan̄. ³ Aêac akô aêacnêŋ Anôtô to Tamen̄i lan̄ônêm ma taêŋ gêjam amacnêŋ akêŋ gêwiŋ n̄akôm to têm̄tac gêwiŋ n̄akoleŋ ma akêŋ matem̄ aêacnêŋ Apôm̄tau Jesu Kilisi totêm̄tac kêpa sugerŋ. ⁴ O lasitewaac, aêac ajala gebe Anôtô têtac gêwiŋ amac to kêjalij amac sa atu ênê gêŋ. ⁵ Gebe aêac asôm n̄awae n̄ajam gêdêŋ amac n̄a awer̄sun̄geŋ atom, ajam toŋaclai ma toŋalau Dêbun̄geŋ ma ajam mêtê toma n̄alêlôm samucgeŋ. Amac taôm ajala aêacma lêŋ, taŋ asa gêdêŋ amoa awiŋ amac naŋ. Aêac asa lêŋ tonan̄ kêtû anam amac saŋa. ⁶ Amac atêku aêac to Apôm̄tau. Amac amoa gêŋwapac gwalêkiŋ n̄alêlôm, mago ŋalau Dabun̄ kêpuc amac tôŋ, tec akôc mêtê sa totêm̄tac n̄ajamgeŋ. ⁷ Amac agôm amboac tonan̄ tec atu n̄adôŋdôŋ gêdêŋ lau sêkêŋ-gêwiŋwaga samob an̄a Makedonia to Akaia, ⁸ tec Anôtônê mêtê kêtan̄ gelom-gelom an̄a amacnêŋ gêja Makedonia to Akaia tagen̄ atom, masi. Amac akêŋ gêwiŋ

Anôtô ñawae gêô lasê gamêñ samob, tec aêacma kôm anam mêtêña tenj gêc kêtiam atom. ⁹ Lau tau tonanñ sêjac minj amac akôc aêac sanja ñawae gêdêñ tanj aêac atu ñacleñ amac nanj, to sêjac minj amac abuc dêmômê gwam ma akac taôm ôkwi adêñ Anôtô, abe anam sakinj Anôtô mata jali tonanôñ nanj, ¹⁰ ma êsêac sêjac minj gebe amac êôñ Anôtônê Latu anja undambê êmu êmêñja. Anôtô gêñu enj sa anja ñacmatênêñ ma Jesu tau oc ênam aêac sa êndêñ Anôtônê têtac ñandanñ, tanj mênêsa nanj.

2

Paulunê kom, nanj gêjam anja Tesaloniki

¹ O lasitêwaac, amac taôm ajalagac gebe aêac adêñ amac awac ñaôma atom. ² Amac ajala gebe aêac aôc ñandanñ to sêgôm aêac sec anja Pilipi gêmunj su acgom, go aô lasê amac. Mago aêacnêñ Anôtô kêkêñ aêac têtac kêpa su, tec atêc ñacjo atom, asôm Anôtônê ñawae ñajam lasêgenj gêdêñ amac. ³ Aêac alêñ binj amac asôm binj keso me asôm binj toma ñalêlôm ñatêmui me asau aôc amac nec atom. ⁴ Mago Anôtô kêsaê aêac su, tec kêkêñ ñawae ñajam gêdêñ aêac gebe asôm lasê. Aêac ajam kôm tau kêtü ñamalac sêlic aêac ñajam ña nec atom, ajam gebe Anôtô, tanj kêsaê ma ñalêlôm nanj, taugenj êlic ñajam. ⁵ Amac ajalagac gebe aêac asôm binj ñalêsi gêdêñ amac atom ma asabanñ materj katu ña binj banac auc atom. Anôtô kêjala gebe binj tonanñ binñanô. ⁶ Aêac asôm waenñ ñamalacña anja amacnêñ to lau ñagêdô nêñ atom. ⁷ Aêac tanj atu Kilisinê aposolo nanj, oc atôm gebe ajatu amac e atoc aêac sa. Mago gêdêñ tanj aêac amoa awinñ amac nanj, amoa totêntac malôgenj atôm jaomwagao tenj, tanj kêmoasinj gôlôac ñasec-ñasec nanj. ⁸ Amboac tonanñ ma ñalêlôm kêkac aêac gebe akêñ Anôtônê ñawae ñajam endenñ amac awê kainñ awinñ. Mago tonanjenñ atom. Aêac têtac gêwinñ amac ñanôgenj e abe amac êndu êtu amacña. ⁹ O lasitêwaac, amac oc taêm gêjam ma kolenñ, tanj ajam e tekwenñ gêbac nanj. Gêdêñ tanj ajam mêtê Anôtônê ñawae ñajam gêdêñ amac nanj, aêac ajam kôm lemenña kêtôm bêc to gelenjenñ gebe amac aim tekwenñ su êtu aêacña atom.

¹⁰ Amac alic ma Anôtô gêlic amboac tonanñ gebe binj, tanj aêac asôm nanj binñanô. Aêac asa ma lêñ awinñ amac lau-akêñ-gêwinñwaga amboac Anôtônê lau gêdêñ tolanôñnêñ sawagenj. ¹¹ Amac alicgac gebe aêac amoasinñ amac gêdêñ-gêdêñgenñ amboac tama tenj kêmoasinñ latuio to ñac. ¹² Aêac alêñ binj to ajam malô amac ma êkêli amac gebe asêlêñ êtôm Anôtô êlic ñajam. Enj kêkalem amac asô ênê gamêñ to awê kai ñ ênê ñawasi.

¹³ Kêtu binj tonecña aêac ajam danje Anôtô ñapanñ gêwinñ gebe amac akôc Anôtônê binj, tanj anô anja aêacma nanj, sa amboac ñamalacnêñ binj atom, akôc sa amboac Anôtônê binñanô tau. Ma binj tau tonanñ tec gêjam kôm anja amac akêñ-gêwinñwaga nêñ ñalêlôm. ¹⁴ O lasitêwaac, amac atêku Anôtônê gôlôac Judaianañ, tanj Kilisi Jesu gêbinñ êsêac tônñ nanj. Gêñwapac tanj êsêac sêôc anja Judanêñ nanj, amac taôm nêñ lau sêgôm gêdêñ amac amboac tonanjenñ. ¹⁵ Lau Juda sêjac Apômtau Jesu to propete êndu ma sêjanda aêac. Anôtô gêlic êsêac gêjac mataanô ñajam atom. Êsêac sêkêñ kisa gêdêñ ñamalac samob. ¹⁶ Êsêac sebe sêkô aêac auc gebe asôm mêtê, tanj ênam lau samuc sa nanj atom. Amboac tonanñ tec sêgôm nêñ sec sêboa sasa ñapanñ sêmoa e gêjam sêga. Mago Anôtônê têtac ñandanñ kêtap êsêac sa sugac.

Paulu gêjam awa su gôlôac gebe êlic êsêac

¹⁷ O lasitéwaac, êsêac sêkac aêac su amoa jaêc amac ñasawa dambêgen. Aêac alic amac lajôm atom, mago ma ñalêlôm gêmoa gêwiñ amac ma kêkac aêac ñanô-ñanô gebe alic lajôm êtiam. ¹⁸ Kêtu tonanña aêac abe andên amac awac. Aê, Paulu, gabe jañgôm ñanô êsa kêtu dim luagêc su. Mago Sadañ gêbôc aêac auc. ¹⁹ Êndên noc aêacnên Apômtau Jesu êmu êmênña nan, asa lau oc têtû aêac akên materj to têtac ñajam ma waen ñagêlôn ñamôkê. Lau tenj atom, amac taômgenj. ²⁰ Binjanô, ma waenj to têtac ñajam ñam amac taômgenj.

3

¹ Kêtu tonanña aêac atôm gebe aôn têm alic amacña kêtiam atom, tec asôm kêtu tôn gebe aêagêc anjôn Aten ² ma asakiñ lasiñj Timote, tanj gêjam Anôtônê kôm gêwiñ aêac ma kêsôm Kilisinê ñawae ñajam lasê gêmoa nan, êndên amac êwac. Aêac asakiñ enj gebe êpuc amac tôn to ênam amacnêm akên gêwiñ sa, ³ gebe gêñwapac tonan ñai ênam amacnêm tenj ôkwi atom. Taôm alicag gebe gêñwapac tonan gêjac aêac ñawae tec gêmoa. ⁴ Gêdên tanj aêac amoa awiñ amac nan, asôm gêdên amac kwananjenj gebe aêac oc dandac gêñwapac. Galoc amac alic gebe gêñ tau ñanô kêsagac. ⁵ Kêtu tonanña aê katôm gebe jaôn têm jalic amacña êtiam atom, tec kasakiñ Timote gebe janô amac akên gêwiñ ñawae. Oc moae lêtômtena kêlêtom amac e gesen aêacma koleñ ñanô su me.

⁶ Galoc Timote gêmu gêdên aêac gemên ma kêsôm amac akên gêwiñ to têtac gêwiñ ñawae ñajam gêdên aêac. Enj gêjac minj gebe taêm gêjam aêac totêtac gêwiñgenj ñapanj e nêm ñalêlôm kêkac amac abe alic aêacña amboac aêacma ñalêlôm kêkac aêac abe alic amacña. ⁷ O lasitéwaac, amac akên gêwiñ ñanô ñawae mênjgêjam malô aêac kêtu amacña ma kêpuc aêac, tec amoa jageo to aôc gêñwapac nec tôn. ⁸ Amac embe akô ñajanja awiñ Apômtau, oc êmoasiñ aêac amoa ñajam. ⁹ Amac agôm aêac têtac ñajam samucgenj akô aêacnên Anôtô lajônêm, tec aêac oc atôm gebe anam danje Anôtô êtu amacña naêtôm me masi. ¹⁰ Aêac aten enj toma ñalêlôm samucgenj kêtôm bêc to gelenjenj gebe alic lajôm êtiam ma apuc amacnêm akên gêwiñ tôn e ñajanja êsa.

¹¹ Aêac Tamenj Anôtô agêc nênj Apômtau Jesu tau sênam aêacma intêna aô lasê amacña. ¹² Apômtau êkênj amac têtac gêwiñ taôm to têtac gêwiñ ñamalac samobña esewec ênam amac auc êtôm aêac tauj têtac gêwiñ amac ñanô. ¹³ Apômtau tau êpuc amacnêm ñalêlôm tôn e amoa tolanjôm nêm sawagenj ma atu dêbu ñ akô aêac Tamenj Anôtô lajônêm êndên noc aêacnên Apômtau Jesu êmu êmênña nan ênê lau dabunj samob oc sêwiñ enj.

4

Tasa nêñ lêñ ênac Anôtô mataanô ñajam

¹ O lasitéwaac, aêac adôn amac gebe asa nêm lêñ e ênac Anôtô mataanô ñajam tec agôm amoa. Ma galoc atenj to alên binj amac, tanj Apômtau Jesu gêbinj amac tôn nan, gebe asa lêñ tonan anac ñawaegenj e anac dabinj. ² Gôlinj tanj aêac akên gêdên amac ajam Apômtau Jesu lajôn nan ajalagac. ³ Anôtônê binj tonac êtu tôn gebe asa nêm lêñ atôm ênê lau ma êngamiñ taôm êndênj gêñ mockaiño to mockaiñña. ⁴ Ma amac samob ajala nêm lêñ awê to ñacña, tec asa Anôtônê launênj lêñ tau ñapep to êndênjenj. ⁵ Asa nêm lêñ totêtac ñakalacboa atôm lau samuc, tanj sêjam kauc Anôtô nanj atom.

⁶ Ansau aôc taôm ma ambôli lasitêwainêj gêj auc atom. Aêac asôm to awa sa kwananjen gêdêj amac gebe Apômtau oc êkêj ñagêjô êtu binj samob tonaj ñaija. ⁷ Anôtô kêkalem aêac gebe tasa lêj môpja atom, enj gebe aêac tasa lêj dabunjen. ⁸ Ñamalac tenj embe tanjapêc êndêj binj tonaj, nanj enj tanjapêc êndêj ñamalac tenj atom, enj tanjapêc êndêj Anôtô, tanj kêkêj nê Ñalau Dabunj kêsêp amacnêj ñalêlôm nanj.

⁹ Binj têtac êwij lasitêwainja tonaj aêac oc ato êndêj amac atom, gebe Anôtô tau kêdôj amac tec têtac gêwij taôm amoa. ¹⁰ Taôm agôm kêtû tôj kêpi lasitêwai samob, tanj sêngôj Makedonia nanj su. O lasitêwaac, tonec tec aêac alêj binj amac gebe anjôm anac ñawaegenj. ¹¹ Atu kêka-kêka gebe asa nêj lêj ñanjênjenj to ajop taôm nêj ñênjenj ma amac taôm lememe ñakolej êlôm amac êtôm ajatu amac kwananjenj su. ¹² Asa lêj amboac tonaj, go lau-sêkêj-gêwij-atomwaga sêlic ñajam ma amac oc apô lêna taôm êtu gêj tenja atom.

Apômtau êmu êmêj

¹³ O lasitêwaac, aêac abe akô lau, tanj sêc bêc sêc nanj, nêj ñam auc êndêj amac atom, gebe moae nêj ñalêlôm ñawapac atôm lau, tanj sêkêj materj ñanô tenj atom nanj. ¹⁴ Aêac takêj gêwij gebe Jesu gêmac êndu ma gêdi sa. Amboac tonaj lau, tec sêc bêc sêc nec, Anôtô oc êkêj Jesu tau êwê êsêac.

¹⁵ Binj tonaj aêac awa sa gêdêj amac adaguc Apômtau tau nê binj tenj gebe Êndêj noc Apômtau êmu êmêjja aêac, tec tamoa materj jali nec, tamunj êsêac, tanj sêc bêc sêc nanj atom. ¹⁶ Êndêj tonaj Apômtau tau oc êpô awa, go nê anjelanêj kasêga awa êsa ma Anôtônê dauc êtanj, go Ñatau êsêp anja undambê êmêj. Ma êsêac, tanj sêkêj gêwij Kilisi ma sêmac êndu su nanj, oc sêndi sa têtû ñamata. ¹⁷ Go aêac, tec tamoa materj jali nec, tao êsunj aêac sa dawij êsêac tapuc Apômtau têtôtj natasa ñasawa ôja e tamoa dawij Apômtau tenjenj ma tenjenj. ¹⁸ Anam malô taôm ña binj tonaj ma apuc taôm tôn êndêjêndêjenjenj.

5

Tamansaj tauj gebe takôc Apômtau sa

¹ O lasitêwaac, aê jato binj têt to nocja êndêj amac êtu agenja. ² Taôm ajalagac gebe Apômtaunê bêc oc mênêô lasê êtôm genjenjtêna êmêj êndêj êmbêc. ³ Êndêj tanj ñamalac sêsôm gebe “Galoc binjalô gêc ma oc tamoa ñajam” nanj, gêjsêga tau êtap êsêac sa gaôgenj amboac awê ñapalê kêtunj enj, ma sêc su sêngôm naeo. ⁴ O lasitêwaac, anjôm tokesec atom, gebe bêc tau êtap amac sa êtôm genjenjtêna atom, ⁵ gebe amac pebenj atu ñawê latui to gelenja latui. Aêac tatu gêbêcauc to ñakesec ñagêj atom. ⁶ Amboac tonaj aêac tanêc nêj bêc tatôm lau ñagêdô atom, tanam jali tokauc ñawagenj acgom. ⁷ Lau, tanj sêc bêc nanj, sêc bêc gêdêj gêbêc. Ma êsêac, tanj sênôm bu e kêjarinj êsêac nanj, sêgôm nêj gêj gêdêj gêbêc. ⁸ Ma aêac, tec anja gelenja nec, tamoa tonêj kauc ñawagenj acgom. Tanôm takêj gêwij to têtac gêwij ñamaluku ma takuc takêj materj moasinj Anôtô ênam aêac kêsija ñakululunj ki, ⁹ gebe Anôtô kêkêj aêac kêtû nê têtac ñandanj ensenj aêac sunja atom. Enj kêkêj aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi kêtû ênam aêac kêsi dangôm materj jali. ¹⁰ Ñac tau tonaj gêmac êndu kêtû aêacja gebe aêac tamoa materj jali me tamac êndu, mago oc dangôm materj jali dawij enjenj. ¹¹ Amboac tonaj amoasinj taôm to amboa taôm sa amboac agôm amoa.

Paulu gêjac mata nê papia

¹² O lasitêwaac, aêac ateq amac gebe ajala êsêac, taq sêjam koleq anqa amacnêm to sêjam gôliq amac ma sêmêtôc amac kêtû Apômtauqa. ¹³ Atôc êsêac sa to têtmac êwiq êsêac êtu nêq koleqqa. Amoa tobiqmalôgeq awiq taôm.

¹⁴ O lasitêwaac, aêac alêq biq amac gebe amêtôc wauc-wauctêna ma aê biq malô sa êndêq lau njalêlôm njatutuc. Anam lau palê-palê sa ma aê samob nêq biq tôq. ¹⁵ Alic taôm gebe akêq sec êjô sec atom, amoasiq taôm to njamalac samob anac nawaageq.

¹⁶ Têtmac njam napaq. ¹⁷ Ateq mec ênêc awemgeq. ¹⁸ Anam danqe êtu gêq samobqa, gebe Anôtô, taq kékêq Kilisi Jesu gêdêq amac naq, gebe nêm njalêlôm amboac tonaq. ¹⁹ Akôniq Nalau Dabuq atom. ²⁰ Matempaqa ênac biq, taq Nalau Nabuq geoc lasê naq atom. ²¹ Ansaê gêq samob ma ajaliq njanô sa. ²² Anqamiq taôm êndêq sec tokaiq-tokaiq samob.

²³ Biqmalô nam Anôtô tau ênac dabiq amac atu dabuq ênam aucgeq, ma êmansaq nêm nalau to nêm njalêlôm ma ôlim amoa tolanômniêm sawageq e aêacnêq Apômtau Jesu Kilisi êmu êmêq. ²⁴ Nac tau, taq kékalem amac naq, eq nac njanêq, oc ênac dabiq e êmbacné.

²⁵ O lasitêwaac, ateq mec êtu aêacqa.

²⁶ Amac awem ênac lasitêwai samob ajô aêac su ma aê moalêc taôm to akôc taôm sa atôm Anôtônê launêq mêtê.

²⁷ Aê aoc gêjac Apômtau gebe asam papia tonec lasê êndêq lasitêwai samoo sêjô.

²⁸ Aêacnêq Apômtau Jesu Kilisi nê moasiq êndêq amac êwac.

Paulunê papia kêtü luagêcña gêdên lau TESALONIKI

Noc Kilisi êmu êmênja kêlênsôn gôlôac anja Tesaloniki e lau ñagêdô sênô keso ñapañ. Amboac tonañ Paulunê papia kêtü luagêcña gêdên lau Tesaloniki nec ñac tau keto gesen bin, nañ gêôn sa anja gôlôac tau sebe Apômtau êmu êmên ñanoc kêdabingac. Paulu gesen bin tonañ ma gêwa sa gebe Kilisi êmu êmên atom, “Ñac alôb-alôb secsêga”, tañ êkên kisa êndên Kilisi ñawaô nañ, mênêpoa lasê ma êkac ñamalac sênngôm sec to gên alôb-alôb ênam sêga acgom.

Lau sêsam papia tauña sêôc kisa to ñandan, tec aposolo gêlên bin êsêac gebe sêkên êwin ñañên sênsiñ sugen to sênam nên kôm sênac ñawaegen, ec lemen ñakolen êlôm êsêac amboac sêlic Paulu to nê kômwaga sêgôm-sêgôm nañ, ma sêmoasiñ lau sênngôm gên ñajamña enden töngeñ.

Ñadênan

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-2
2. Paulu awa gêôc to awa gêjac Anôtô kêtü gôlôac tauña 1:3-12
3. Bin Kilisi êmu êmênja 2:1-17
4. Paulu gêlên bin êsêac gebe sêsa nên lên têtôm lau buña 3:1-15
5. Paulu gêjac mata nê papia 3:16-18

Paulu awa gêjac lau

¹ Paulu agêc Silwana ma Timote ma bin êndên gôlôac dabun Tesaloniki, tañ Tamenji Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi sêbin aêac tön nañ. ² Tamenji Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nên moasiñ to binmalô êndên amac êwac.

Kilisi êmu êmên ma êmêtôc ñamalac

³ O lasitêwaac, aêacma ñalêlôm kêkac aêac tec ajam danje gêdên Anôtô kêtü amacña ñapañ, gebe amacnêm akên gêwin kesewec kêlêlêc, ma akên têtmac gêwin gelom tau gêdên-gêdêngeñ gêjam amac auc. ⁴ Agôm amboac tonañ, tec aêac alanem tauñ kêtü amacña gêdên Anôtônê gôlôac ñagêdô. Êsêac sêjanda amac to aôc gênwapac, mago aôc totêtmac kêpa sugen ma akên gêwin ñajana.

⁵ Bin tonañ gêwa Anôtônê mêtôc sa gebe jagêdên. Amac aôc gênwapac kêtü Anôtônê gamênja ma Anôtô kêmasañ amac e atôm gebe awê kain gamên tau. ⁶ Ma Anôtô oc êngôm gên naêndên. En êkên lau, tañ sêkên gênwapac gêdên amac aôc nañ, tauñ sêôc gênwapac êjô. ⁷ Ma en oc êlêwan gênwapac, tañ aôc amoa nañ, su anja amac to aêac amboac tonanjen. En êngôm gên tau êndên noc Apômtau Jesu eoc tau lasêña anja undambê to nê anela ñaclai. ⁸ En eoc tau lasê tojawaô ma êkên ñagêjô êndên êsêac, tañ sêjam kauc Anôtô to tanjenpêc aêacnên Apômtau Jesu nê ñawae ñajam nañ. ⁹ Êsêacnên ñagêjô gebe sêôc ñandan sênananja, tañ ênêc enden töngeñ. Ac sêmoa jaêc Apômtau lanônêm to nê ñaclai ñajawasi. ¹⁰ Êndên bêc Apômtau Jesu êmênja nañ, Anôtônê lau oc tetoc en sa to lau samob, tañ sêkên gêwin aêacma bin, tañ ajac jaen amac nañ.

¹¹ Aêac taên gêjam bin tonañ, tec aten mec kêtü amacña ñapañ. Aêac aten aêacnên Anôtô gebe êmansañ amac e atom gebe andanruc ênê kalem. Aêac aten Anôtô gebe nê ñaclai ênam kôm êpi amac e êngôm gên ñajam, tañ abe anjôm nañ anô êsa to ênac dabij akên gêwin ñakolen. ¹² Embe amboac

tonañ, go amac atoc aêacnêñ Apômtau Jesu nê ñaê sa, ma eñ etoc amac sa. Aêacnêñ Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasinñ êñgôm gêñ tau ñanô êsa.

2

Ñac gesenñ biñsuña nê biñ

¹ O lasitêwaac, aêac abe asôm biñ êpi aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi êmu êmêñ to ênac aêac sa tapi tagenñ dawinñ eñña, tec atenñ amac gebe. ² Lau sênam amacnêm kauc ôkwi-ôkwi sebenñ to sêlênsônñ amac atom. Êsêac oc sêsôm gebe Apômtaunê bêc gêmêñ sugac. Êsêac oc sêngôlinñ biñ êpi ñalau, tanñ geoc biñ tau lasê me êpi ñac tenñ, tanñ kêsôm biñ tau me êpi papia, tanñ sêsôm gebe aêac ato nanñ. ³ Alic taôm gebe lau tenñ sêngôm gêñlêlôm gebe sênsau sêoc amac atomanô. Bêc tau oc êmêñ atomgenñ e ñamalac sêkac tauñ su anña Anôtônê êmuñ ma ñac gesenñ biñsuña eoc tau lasê su acgom. Ñac tau tonañ oc ênaña samucgenñ. ⁴ Eñ oc êkêñ kisa êndêñ Anôtô to nê sakinñ samob. Ma eñ oc etoc tau sa ma êñgônñ Anôtônê lôm dabuñ to êtôc tau êndêñ lau gebe eñ Anôtô.

⁵ Biñ tonañ kasôm gêdêñ amac gêdêñ tanñ gamoa gawinñ amac nanñ. Amac oc taêm gêjam biñ tau me masi. ⁶ Ma amac ajala gêñ, tanñ kêkô eñ auc gebe êmêñ galoc atom nanñ. Eñ eoc tau lasê êndêñ noc, tanñ Anôtô êkêñ nanñgenñ. ⁷ Ñaclai tanñ gesenñ biñsu su nanñ, gêjam kôm gêmoa, tagenñ kêsiniñ tau gêc lêlômgenñ. Êsinñ tau e sêkôc ñac, tanñ kêkô gêñ tau auc nanñ, su acgom. ⁸ Go ñac gesenñ biñsuña eoc tau lasê. Ma Apômtau Jesu oc ênac eñ êndu ña nê awajaô. Ma Apômtau embe êmêñ tonawêgenñ, go ñawê tau enserñ eñ su amboac tonañ. ⁹ Ñac gesenñ biñsuña oc êmêñ toSadañnê ñajaña ma êñgôm gêñ ñaclaiña tokainñ-tokainñ ma gêñtalô to gêñsêga dansañña. ¹⁰ Ma eñ êns u êoc êsêac, tanñ sênaña nanñ, ña dansañ tokainñ-tokainñ. Êsêac oc sênaña gebe têtac gêwinñ biññanôña gêc êsêacña atom. Embe têtac êwinñ biññanô, oc Anôtô ênam êsêac kêsi. ¹¹ Kêtu tonañña Anôtô êkêñ ñaclai dansañña êoc êsêac gebe sêkêñ êwinñ biñdansañ, ¹² gebe êsêac samob, tanñ sêkêñ gêwinñ biññanô atom ma têtac gêwinñ biñ geo ñawaô nanñ, Anôtô êmêtôc êsêac e sênaña.

Anôtô kêjaliniñ aêac sa gebe danñgônñ matenñ jali

¹³ O lasitêwaac, Apômtau têtac gêwinñ amac tec aêacma ñalêlôm kêkac aêac e ajam danñge Anôtô kêtu amacña ñapanñ, gebe Anôtô kêjaliniñ amac sa gêdêñ andanñgenñ ma Ñalau Dabuñ kêkêñ amac atu Anôtônê lau e akêñ gêwinñ biññanô tau, tec Anôtô gêjam amac kêsi. ¹⁴ Anôtô kêkêñ aêac asôm ñawae ñajam, tanñ kêkalem amac nanñ, gebe amac akôc aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê ñawasi sa. ¹⁵ O lasitêwaac, amboac tonañ akô ñajaña ma amansañ mêtê, tanñ aêac adônñ gêdêñ amac nanñ. Biñ ñagêdô asôm ña awenñgenñ ma ñagêdô ato kêsêp papia.

¹⁶ Aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi agêc Tamenñ Anôtô tau, tanñ têtac gêwinñ aêac to kêmoasinñ aêac tamoa tenñgenñ totêtac malôgenñ ma takêñ matenñ ñanô ñajam ôña tau nanñ, ¹⁷ ênam malô nêm ñalêlôm to êpuc amac tôñ gebe anñgôm gêñ samob to asôm biñ samob ñajamgenñ.

3

Atenñ mec êtu aêacña

¹ O lasitêwaac, jasôm teŋ êwiŋ gebe atenŋ mec êtu aêacŋa gebe Apômtaunê biŋ êlêti ênam gamêŋ auc êna e ŋamalac tetoc mêtê sa amboac amac agôm. ² Ma atenŋ gebe Anôtô ênam aêac sa aŋga lau sec to alôb-alôb nêŋ gebe lau taêsam sêmoa, taŋ sêkêŋ gêwiŋ ŋawae ŋajam atom.

³ Mago Apômtau eŋ ŋac ŋaŋêŋ. Eŋ oc êpuc amac tôm ma ejop amac êtu ŋac sec tauŋa. ⁴ Apômtau kékêŋ aêac akêŋ gêwiŋ gebe biŋ, taŋ asôm gêdêŋ amac naŋ, amac amasaŋ su ma oc amansaŋ. ⁵ Apômtau tau ênam gôliŋ amacnêm ŋalêlôm gebe têmtac êwiŋ Anôtô ma aoc gêŋwapac totêmtac êpa sugenŋ atôm Kilisi tau.

Aêac samob tanam kôm tanac ŋawaegenŋ

⁶ O lasitewaac, aêac ajac biŋsu amac ajam aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi lanô, gebe aŋgamiŋ taôm êndêŋ lasitêwai, taŋ sêsa nêŋ lêŋ salaŋ to sêbu biŋsu, taŋ aêac akêŋ gêdêŋ êsêac naŋ. ⁷ Taôm ajalagac gebe atêku aêac, ec ŋajam, gebe gêdêŋ taŋ aêac amoa awiŋ amac naŋ, asa ma lêŋ salêŋ atom. ⁸ Aêac aenŋ amacnêm ŋac teŋ nê mo teŋ ŋaôma atom. Aêac ajam ma koleŋ e tekwenŋ gêbac kêtôm bêc to gelenŋenŋ, gebe amacnêm teŋ im têkwa su ŋaômagenŋ êtu aêacŋa atom. ⁹ Aêac atôm gebe ajatu gêŋ taniŋŋa aŋga amacnêm, mago agôm atom, abe akêŋ ŋadôŋdôŋ êndêŋ amac gebe atêku aêacŋa. ¹⁰ Gêdêŋ taŋ aêac amoa awiŋ amac naŋ, asôm biŋ tonec gêdêŋ amac su gebe “Ŋac teŋ embe endec kôm, naŋ êniŋ gêŋ atom.” ¹¹ Aêac ato biŋ tonanŋ gebe aŋô ŋawae gebe nêm lau ŋagêdô sêsa nêŋ lêŋ salêŋ. Êsêac sêjam kôm atom, sêgôm gêŋ sêbôcgenŋ. ¹² Aêac anac biŋsu lau amboac tonanŋ to alêŋ biŋ êsêac êtu Apômtau Jesu Kilisiŋa gebe sênam nêŋ kôm êtu katô, ec sêniŋ tauŋ nêŋ ŋêŋgenŋ.

¹³ O lasitêwaac, ôlim ŋakam êsa êtu aŋgôm gêŋ ŋajamŋa atom. ¹⁴ Ŋac teŋ embe taŋa wamu aêacma biŋ, taŋ ato kêsêp papia tonec naŋ atom, naŋ taêm ênam ênê biŋ ma êŋgamiŋ taôm êndêŋ eŋ gebe maja tau. ¹⁵ Mago alic eŋ amboac nêm ŋacjo atom, anêc biŋsu eŋ amboac lasimi teŋ.

Paulu gêjac mata nê papia

¹⁶ Ma biŋmalô Ŋatau tau êkêŋ biŋmalô êndêŋ amac êtôm têm samob ŋalêŋ tokaiŋ-tokaiŋ. Apômtau êwiŋ amac samob.

¹⁷ Aê, Paulu tauc, lemoc kato biŋ aoc gêjac amacŋa tonec. Ŋoc papia tonec taujala. Aê kato amboac tonecgenŋ. ¹⁸ Aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nê moasin êndêŋ amac samob êwac.

Paulunê papia n̄amataŋa gêdêŋ TIMOTE

Timote tau nec eŋ ŋac buŋa matac teŋ aŋga Asia Saun̄. Têna Judao ma tama Helen. Eŋ gêwiŋ Paulu ma kêpuc eŋ êôŋ kêtû kom mêtêŋa samob jakêsap eŋ tôŋ ŋaŋêŋgosu.

Paulunê papia n̄amataŋa gêdêŋ Timote nec gêc tau keto kêwaka biŋ ŋatêna têlêac sa. (1) Paulu gêjam la Timote gebe ejop tau êndêŋ mêtêgeo, taŋ gêôŋ sa aŋga gôlôac buŋa tau ŋalêlom gêwiŋ naŋ. Mêtêgeo tonan̄ ŋai ŋam kêsêp lau ŋagêdô sêgaluŋ kauc jaba aŋga lau Juda to lau samuc nêŋ kêsêp taulêlôm. Lau seboac lau teŋ sênam taun̄ kêsi sêŋgôm naêtôm atom, sêjala gêŋ, tê ŋam kêsiŋ tau gêc lêlôm eŋ nê, êwiŋ acgom. Ac tec sêsôm lau sênam dabuŋ gêŋ taniŋŋa ŋagêdô ma sêjac jao lauo to ŋac sênam taun̄ŋa atom. (2) Go Paulu keto biŋ tanam jaom gôlôacŋa ma om ŋasakiŋ ŋagoliŋ ŋagêdô gêwiŋ. Eŋ gêwa kômwaga gôlôacŋa nêŋ ŋalêlôm to nêŋ gam sa. (3) Gocgo gêlêŋ biŋ Timote gebe ênac dabuŋ tau êtu Jesu Kilisi nê sakiŋwaga mansan̄ ŋajam teŋ. Ma gêwa ênê kôm, taŋ gêjac eŋ ŋawae gebe ênam êndêŋ lau buŋa ŋagêdô êndêŋ-êndêŋgeŋ naŋ, ŋam sa amboac taŋ.

Njadênaŋ

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-2
2. Gôlôac dabuŋ tau to gakolegwaga nêŋ kôm ŋagôliŋ 1:3–3:16
3. Timote tau nê kôm to ŋagôliŋ 4:1–6:21

Paulu gêjac m nê papia

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tec aêacnêŋ kêsiwaga Anôtô agêc Kilisi Jesu, taŋ takêŋ mater eŋ tamoa naŋ, kêjatu aê, ² tec kato ŋoc papia tonec gêdêŋ aôm, Timote. Aôm kôtû aê latuc kêtû kôkêŋ gêwiŋŋa. Tamen̄i Anôtô agêc aêacnêŋ Apômtau Kilisi Jesu nêŋ moasiŋ to taêŋ walô ma biŋmalô êndêŋ aôm êwac.

Ojop taôm êndêŋ mêtê geo

³ Gêdêŋ taŋ aê gaja Makedonia naŋ, kasakiŋ aôm gebe ôŋgôŋ Epese ma ôsôm êndêŋ lau ŋagêdô gebe sênam mêtê teŋ eo atom. ⁴ Ôsôm êndêŋ êsêac gebe sêwi miŋ laŋgwa ŋaôma-ŋaôma to nêŋ aberi to dêbuŋi nêŋ ŋaê ŋadênaŋ sêpuc taun̄ ŋamŋa siŋ. Biŋ tonan̄ oc aŋgôm biŋ êlênsôŋ elêmé ma anam lau teŋ sa êtu sêkêŋ awiŋ Anô tôŋa atom. ⁵ ŋagôliŋ taŋ aôm kôkêŋ gêdêŋ êsêac naŋ, ŋamanô tau tonec gebe têmtac êwiŋ ŋanô, taŋ ŋam kêsêp ŋalêlôm ŋawa to ŋalêlôm ŋaŋêŋ ma akêŋ êwiŋ ŋakêŋkêŋ ŋajam tonêŋ ŋalêlôm makengeŋ. ⁶ Lau ŋagêdô sêwi lêŋ tonan̄ siŋ ma sêlênsôŋ taun̄ sêsôm biŋ agwa-agwa ŋaôma. ⁷ Êsêac seboac têdôŋ Anôtônê biŋsu, mago sêjam kauc biŋ, taŋ sêsôm to biŋgalôm, taŋ sêjam sêmoa naŋ ŋam.

⁸ Aêac tec tajala gebe Anôtônê biŋsuanô embe tamansaŋ ŋapep, oc gêŋ ŋajam samucgeŋ. ⁹ Aêac tajala tonec gêwiŋ gebe sêmasaŋ biŋsu kêtû lau gêdêŋŋa atom. Biŋsu tau mênkêsa kêtû lau, taŋ sêgôm gêŋ wauc-waucgeŋ to taŋeŋpêc ma dedec Anôtô to sêgôm sec, sêlic gêŋ teŋ kêtû nêŋ gêŋ dabuŋ atom, sêsôm biŋ alôb-alôb ŋawaô, sêjac teneni to tamen̄i ma ŋamalac êndu naŋŋa. ¹⁰ Biŋsu tonan̄ mênkêsa kêtû lau mockaino to mockainŋa ma ŋacwaga, taŋ sêkwalec taun̄ŋa, ma kêtû êsêac, taŋ têtulu ŋamalac têtû gêŋômaŋa to lau dansaŋ ma êsêac, taŋ têtôc lemeŋ, mago sêsau naŋŋa, ma

kêtu êsêac, tañ sêgôm gêñ ñagêdô samob, tañ gesenj mêtê ñajam sunja nanj. ¹¹ Binj tonanj gêc ñawae ñajam, tañ Anôtô kêkêñj gêdêñj aê gebe jasôm lasêña. Ñawae ñajam tonec gêwa Anôtô, tañ awenj gêôc enj nanj, nê ñawasi sa.

Paulu gêjam danje Anôtô kêtu taê walô enja

¹² Aê gajam danje aêacnêñj Apômtau Kilisi Jesu, tañ kêpuc aê tônia ma gêlic aê katôm gebe janam sakinj enj nanj, tec kêkêñj kôm gêdêñj aê. ¹³ Gêmungeñj tec aê kasôm binj alôb-alôb kêpi Jesu ma kêjanda enj to kalêsu gôlôac dabunj. Mago Anôtô taê walô aê, gebe kakêñj gêwiñj mêtê atom tagenj ma gajam kauc gêñj, tañ gagôm nanj. ¹⁴ Aêacnêñj Apômtau kêsêwa nê moasinj kêpi aê ma kêkêñj aê kakêñj gêwiñj to têtac gêwiñj ñanô, tañ ñawakac kêsêp Kilisi Jesu tau nanj. ¹⁵ Binj tonec tec ñanô, ñamalac samob sêkêñj êwiñj acgommanj, gebe Kilisi Jesu gêmêñj nom gebe ênam lau sec kêsi. Ma aê tec katu lau sec tau nêñj ñac ñamata. ¹⁶ Kêtu binj tonanña Anôtô taê walô aê gebe Kilisi Jesu êwa nê lêñj ê ñamalacnêñj binj tônia sa êpi aê êtu ñamata e jatu lau, tañ oc sêkêñj êwi ñ enj ma sêñgônia matenj jali tengeñj nanj, nêñj ñadônia. ¹⁷ Anôtô taugenj kêtu têm samob ñakinj. Enj gêmoa tengeñj ma ñamalac tenj mataanô gêlic enj atom. Enj taugenj kêtu Anôtô. Lanem to ñawasi êndêñj enj êtôm têm totêmgeñj. Binjnanô.

¹⁸ Latucenec Timote, aê kakêñj ñagônia tonanj gêdêñj aôm gebe ojop. Binj tonanj seoc lasê kêpi aôm gebe êpuc aôm tônia ma ônac sinj ñajam. ¹⁹ Ôkêñj êwiñj tonêm ñalêlôm ñanêñgeñj. Lau ñagêdô sêwê binj tonanj auc ma sêkêñj gêwiñj atom, tec têtû lau gêbac. ²⁰ Lau tau nêñj ñagêdô tonec Humenai agêc Alesandere. Aê kakêñj êsêagêc sêsêp Sadañ lêma gebe êndônia êsêagêc e sêsôm binj alôb-alôb êtiam atom.

2

Binj tatenj mecña

¹ Amboac tonanj aê jalêñj binj amac gebe anjôm gêñj tonec êtu ñamatagenj acgom gebe atenj nêmm gêñj êndêñj Anôtô to atenj mec ma taêm ênam nêmm lau êsap nêmm mec ñalêlôm to anam danje êtu ñamalac samobña. ² Atenj mec êtu kinj to gôniawaga samobña, gebe tamoa nêñj ñajam to danjônia tomalô, ma danjôm nêñj gêñj tasa Anôtônia lêñj to tamansañ gêñj samob ñapep. ³ Binj tonanj gêjac aêacnêñj kêsiwaga Anôtô mataanô ñajam ma gêlic jagêdêñj. ⁴ Ñac tau tonanj gebe ênam ñamalac samob kêsi ma gebe êkêñj êsêac sêjala binjnanô tau, ⁵ gebe Anôtô tagenj tec gêmoa, ma sêlinwaga tagenj tec gêmoa Anôtô to ñamalac ñasawa. Sêlinwaga tau ñamalac Kilisi Jesu, ⁶ tañ kêkêñj tau gêjac da lau pebenj. Binj tonanj gêwa sa gêdêñj ñanoc gebe Anôtô gebe ênam ñamalac samob kêsi. ⁷ Anôtô kêkêñj aê katu ñacjaenj to aposolo ma lau samuc nêñj kêdôniawaga gebe jasôm lêñj takêñj gêwiñja to binjnanô tau lasê êndêñj êsêac. Aê kasôm binjnanô, kasau atom.

⁸ Aê gabe ñacwaga tetenj mec êtôm gamêñj samobgeñj. Êsêac embe sêlam lemenj dabunj, go têtac ñandanj to têtac lulu atom.

⁹ Ma binj tonec êpi lauo amboac tonanjenj, gebe sêmansañ taunj ñapep ma majenj taunj êtu gêñj secña ma sênam gêlônia taunj tokaucgeñj. Êsêac sêmac poac ma sêkôc gold to kêkôm ma sêsô ñakwê tonjaôli kapônia-kapônia atom. ¹⁰ Êsêac sênam gêlônia taunj ña kôm ñajamgeñj, tec êwa êsêac sa gebe têtôm lauo, tañ têtêc Anôtô nanj. ¹¹ Lauo sênam taunj tôniañj to sêkôniañj taunj, go sêñjô binj e êtu tañ êsêac. ¹² Aê jalôc gebe lauo têndônia lau to têtû

ñacwaganêñ ñatauo nec atom. Êsêac sêmoa sênam taun tòngeñ. ¹³ Anôtô kékêñ Adam kêtú ñamata acgom, go kékêñ Ewa kédaguc. ¹⁴ Ma Adam kékêñ gêwiñ biñdansañ atom, awê tec kékêñ gêwiñ e kégêli biñsu. ¹⁵ Lauo embe sêsap sêkêñ gêwiñ to téntac gêwiñ tón ma sêsa nêñ lêñ sênam dabuñ taun tokaucgeñ ma embe sêkôc ñapalê, go Anôtô ênam êsêac kési.

3

Gôlôac dabuñ nêñ laumata nêñ ñagôlin

¹ Biñ tonec biñ ñanô gebe ñac tenj embe taê êka gebe êtu gôlôac dabuñ ñagejobwaga, nan nê ñalêlôm êkac enj êtu kôm ñajam tenja. ² Gejobwaga tonañ talic enj ñac mansañ samucgeñ, ênam awê tagerñ ma êmoa tokauc ñawageñ. Enj êsa nê lêñ tokauc ma katôgeñ. Enj êngôm ja lau samob ma enj êtôm gebe êndôñ launa. ³ Ênôm gêñ anaboa atom to lêma ênac sinj ñawaô atom. Enj ñac malô to ñac wama. Enj têtac gamiñ atom. ⁴ Enj ênam gôlinj tau nê gôlôac ñapep e nê ñapalêo to ñac tetoc enj sa totañenj wamugeñ. ⁵ Ñac tenj embe ênam gôlinj tau nê gôlôac êtôm atom, oc ejop Anôtônê gôlôac amboac ondocgeñ. ⁶ Akêñ ñac, tañ kêtú ñac buña dambêgeñ nanj, êtu gejobwaga atom, gebe enj oc etoc tau sa e mêtôc, tañ kêtap Sadañ sa nanj, êpi enj amboac tonañ. ⁷ Akêñ ñac, tañ lau sêmoa jaêc gôlôacña sêsôm enj wae ñajam nanjenj, gebe sêmbu enj atom to Sadañné lip ênac enj atom.

Sakiñwaga gôlôac dabuñña nêñ ñagôlin

⁸ Sakiñwaga gôlôac dabuñña amboac tonañ. Êsêac lau wapac, imbeleñ pap atom, sênôm wain anaboa atom ma sêwê launêñ gêñ auc atom. ⁹ Biññanô tañ êsêac sêkêñ gêwiñ nanj, sêkam tón ña nêñ ñalêlôm ñawa. ¹⁰ Ansaê lau tonañ êmuñ acgom. Embe alic êsêac têtôm, go sênam sakiñ gôlôac. ¹¹ Êsêacnêñ lauo amboac tonañenj. Êsêac lauo wapac, sênga biñ atom, sêmoa tokauc ñawageñ ma sêngôm nêñ gêñ samob ñañêñgeñ. ¹² Sakiñwaga gôlôac dabuñña sênam awê tagerñ-tagerñ ma sênam gôlinj nêñ ñapalêo to ñac ma nêñ gôlôac ñapep. ¹³ Êsêac tañ sêjam sakiñ nêñ gôlôac ñapep nanj, oc nêñ sakiñ etoc êsêac sa ma sêkêñ êwiñ Kilisi Jesu toténtac êpa sugenj.

Anôtônê mêtê ñabiñ ñalêlômña

¹⁴ Biñ tonañ kato gêdêñ aôm ma taêc kêka gebe jandêñ aôm jawac sebeñ. ¹⁵ Mago gêñ tenj embe ênam aê tón, go papia tonec êwa biñ sa êndêñ aôm e ôjala lêñ ômoa Anôtônê anduñña ñam. Anôtônê andu tau Anôtô mata jali nê gôlôac, tañ kêtú biññanô ñaalê to ñasenjenj. ¹⁶ Biññanôgoc, Anôtônê mêtê, tañ késiñ tau kêsêp lêlômgeñ nanj kapôêñanô. Enj geoc tau lasê kêtú ñamalac. Ñalau Dabuñ gêwa enj sa gebe enj ñac gêdêñ. Anjela sêlic enj. Sêjam ênê mêtê gêdêñ lau samuc. Lau nomña sêkêñ gêwiñ enj. Anôtô kêsip enj sa toñawasigenj.

4

Biñ kêpi kêdôñwaga dansañ

¹ Ñalau Dabuñ gêwa sa kwananjenj e gêc awêgeñ gebe êndêñ têm ñamuñña lau ñagêdô oc sêkac taun su anja sêkêñ gêwiñ ñanôña nasêsap ñalau

dansan̄na tō̄j to sêkôc ñalau sec nê̄j mêtê sa. ² Ñalau sec tonan̄j sêjam ñamalac dansan̄j lan̄ô̄j, tan̄j sêsau lau. Êsêacnê̄j ñalêlôm kêtôm ja kêpac gê̄j kêtû matê. ³ Êsêac tonan̄j sêjac jao gebe ñacwaga sênam awê atom ma lauo sênam ñac atom. Ma êsêac sêkac ñamalac gebe sê̄ngamiñ tauñ êndê̄j gê̄j taniñña ñagêdô. Mago Anôtô kêkê̄j gê̄j taniñña tonan̄j gebe aêac lau takê̄j gê̄wiñ to tajala biññanô̄ña takôc sa todan̄gegen. ⁴ Gê̄j totau-totau samob, tan̄j Anôtô kêkê̄j nan̄j, tau ñajam. Amboac tonan̄j takôc gê̄j tonan̄j ñai samob sa todan̄gegen ma dambu teñ atom, ⁵ gebe Anôtônê biñ to mec gêgôm gê̄j tau kêtû dabun̄jac.

Kilisi Jesu nê sakin̄waga ñajam

⁶ Aôm embe ôwa biñ tonan̄j sa êndê̄j lasitêwai, oc ôtu Kilisi Jesu nê sakin̄waga ñajam, gebe takê̄j gê̄wiñ ñabiñ to mêtê ñajam, tan̄j kôdaguc nan̄j, kêtû nê̄m mo gêlôm aômña. ⁷ Mago miñ alôb-alôb to lauo ñanô nê̄j biñ ole nan̄j ômasuc. Ôsa Anôtônê lê̄j ônsaê-ônsaê e êtu tō̄j aôm. ⁸ Embe tansaê gebe tatu mêtê ôliñgen, oc ênam aêac sa ñanô atom. Mago embe tasa Anôtônê lê̄j, oc ênam aêac sa êtu gê̄j samobña. Anôtô gêjac mata gebe ênam aêac sa êndê̄j tê̄m tamoa materñ jali an̄ga nomña to êndê̄j tê̄m dan̄gô̄j materñ jali an̄ga ônê̄ña amboac tonan̄gen. ⁹ Biñ tonan̄j ñanô to gêdê̄j kêtôm gebe ñamalac samob sêkôc san̄ja. ¹⁰ Kêtû mêtê tonan̄ña aêac tajam kolen̄j tosiñgen gebe aêac takê̄j materñ Anôtô mata jali, tan̄j kêtû ñamalac samob nê̄j kêsiwaga, mago kêtû aêac lau-takê̄j-gê̄wiñwaga nê̄j kêtû ñamata.

¹¹ Ôjatu biñ tonan̄j ma ôndô̄j lau gebe sêmansan̄j. ¹² Lau teñ lan̄ô̄j elo aôm êtu aôm ñac matacña atom. Aôm̄nê̄m biñ to nê̄m lê̄j ma têmtac gê̄wiñ to kôkê̄j gê̄wiñ ñanô ma nê̄m ñalêlôm ñawa êtu ñadô̄ñdô̄j êndê̄j lau-sêkê̄j-gê̄wiñwaga. ¹³ Ôsam mêtê lasê to ôlê̄j biñ gôlôac ma ôndô̄j lau tau ômoa e tauc jawac acgom. ¹⁴ Ôim Anôtônê moasiñ, tan̄j gêc ñalêlôm nan̄j, su atom. Moasiñ tau gelom aôm gêdê̄j tan̄j seoc Anôtônê biñ lasê gêdê̄j aôm ma gôlôac dabun̄j nê̄j laumata sê̄u lemeñ gêsac aôm nan̄j. ¹⁵ Biñ tonan̄j taêm ênam ma biñ tonan̄j ênam gôliñ nê̄m lê̄j, gebe lau samob sêlic aôm̄nê̄m kôm esewec. ¹⁶ Ojop taôm to mêtê, tan̄j kôdô̄j gômoa nan̄j ñapep. Ôsap tō̄jgen. Ôngôm tonan̄j, ec ênam aôm taôm to êsêac, tan̄j sê̄ñô aôm̄nê̄m biñ nan̄j sa.

5

Timote ênam sakin̄j to ejop nê lau ñapep

¹ Ônsaic biñ ñamalacanô teñ atom, ôlê̄j biñ en̄j amboac tamam. Ma lau wakuc nan̄j ôlic êsêac amboac lasimi. ² Lauo ñanô nan̄j ôlê̄j biñ êsêac amboac tê̄nami, ma lauo wakuc amboac latômio tonê̄m ñalêlôm ñawagen.

³ Awêtuc embe awêtuc ñanôgen, nan̄go otoc êsêac sa. ⁴ Ma awêtuc teñ embe nê̄ gôlôac to dêbui sêmoa, nan̄j sênam en̄j sa êjô moasiñ tan̄j tenen̄j to tamen̄j sêkê̄j gêdê̄j êsêac nan̄j. Sê̄ngôm amboac tonan̄j, ec ênac Anôtô mataanô ñajam. ⁵ Ma embe awêtuc ñanô, tan̄j taugen̄j êmoa nan̄j, oc êkê̄j mata Anôtôgen̄j ma êsap mec tō̄j ma eten̄j Anôtô êtôm êmbêc to elen̄gen. ⁶ Ma awêtuc teñ embe êsa nê̄ lê̄j taê ênam tau ôligen̄j, nan̄j talic en̄j mata jali, mago gêmac êndugac. ⁷ Ônac biñsu êsêac gebe sêmoa tobiñ masigen̄j. ⁸ Ñac teñ embe ejop tau nê̄ lau to êmoasiñ tau nê̄ lasitêwai atom, oc ensen̄j biñ takê̄j gê̄wiñña su. En̄j êtu ñac sec êlêlêc lau-sêkê̄j-gê̄wiñ-atomwaga su.

⁹ Oto awêtuc teñ nê̄ ñaê êsêp awêtucnê̄j ñaêmôkê paliñ-palingen̄j atom. Awêtuc tan̄j nê̄ jala kêtû 60 su ma gêjam ñac tagen̄j nan̄gen̄j nê̄ ñaê êsêp.

¹⁰ Ênê wae gêjam kôm njajamja ênêc amboac tonanjen. En embe êlôm nê gôlôac njapep, êngôm ja lau, êkwasiñ Anôtônê lau enkain, ênam lau sêngôn jageonja sa to êpuc gêñ njajam samob njam, nanjo nê jaê êsêp njâemôkê.

¹¹ Oto awêtuc wakuc nêñ jaê êsêp njâemôkê atom, gebe êsêac oc taên ênam biñ njacña ma ôlin njakam êsa êndên Kilisi. ¹² Lauo tonanñ jaic oc sêsap nêñ biñ, tañ sêmoatiñ kêtû njamata nan, tulu e sêmoa tobingen. ¹³ Lauo amboac tonanñ têdôn taun gebe sênam ojom ma sênac laoc launên andugen. Ma sêjam ojomgen atom, awenñsuñ njakasop-kasop ma sêlênsôn lau njagêdô nêñ biñ to sêsôm biñ, tañ têtôm atom gebe sêsôm nan. ¹⁴ Amboac tonanñ aê gabe awêtuc wakuc sênam njac êtiam, ec sêkôc njapalê ma sêmansañ nêñ andu njapep. Sêngôm amboac tonanñ, gebe njacjo êmbu aêac êtu lên keso tenja atom. ¹⁵ Awêtuc tau njagêdô tec sêkac taun su ma sêsap Sadan tóngac. ¹⁶ Awêtuc njagêdô embe sêngôn sêwiñ nêñ awê kêkên gêwiñña ten, go awê tau ênam êsêac sa, gebe êkên wapac êndên gôlôac atom. Go gôlôac dabun têtôm gebe sênam awêtuc sawaanô sa.

¹⁷ Atôc gôlôacnên laumata, tañ sêjam jaom nêñ gôlôac njapep nan, sa êlêlêcman. Aê kasôm biñ kêpi êsêac, tañ sêjam mêtê to têdôn lau sim taun sugen nan. ¹⁸ Amac ajala gebe teto gêc gebe “Ôkic bulimakao, tañ kêka mopolom gêmoa nan, awasun auc atom.” Ma biñ ten gêc gêwiñ gebe “Kolenwaganê kôm njâli gêjac en njawaegoc.” ¹⁹ Biñ ten embe êpi laumata ten, nan ôkên tanam seben atom. Njac luagêc me têlêac sêwa sa êtôm tau acgom, go ôkên êwiñ. ²⁰ Lau tañ sêngôm sec nan, ômêtôc êsêac anja lau samob lanônem gebe lau njagêdô sêlic ma têtêc taun. ²¹ Aê kakô Anôtô agêc Kilisi Jesu to anjela, tañ Anôtô kêjalij êsêac sa nan, lanônem ma aoc gêjac aôm gebe Ojop njagôlin tonanñ njapep. Ômoasiñ njac ten êlêlêc njac ten su atom to taêm labu nêñ njac ôlim andan taômja atom. ²² Ôkên lêmam ênsac njac ten gebe ônam mec en êtu sakiñ tenja seben atom. Ma ôwê lau njagêdô nêñ sec njakain ôwiñ atom. Ojop taôm nêñ njalêlôm gebe njawagen.

²³ Ônom bu njadmagen atom, ônom wain njagec êwiñ êtu nêñ têtacwalô to gêmac gêgôm aôm elêmêña.

²⁴ Lau njagêdô nêñ sec kêtû awê seben ma sec tau kêsêlên gêmun têm sêmêtôc êsêacña. Mago njagêdô nêñ sec oc êtu awê êndanjugen. ²⁵ Ma kolen njajam kêtû awê amboac tonanjen. Ma njagêdô embe êtu awê seben atom, oc êsiñ tau êtôm atom.

6

¹ Sakiñwaga samob tetoc nêñ njataui sa njapepjen, gebe biñ alôb-alôb êpi Anôtônê jaê to mêtê atom. ² Sakiñwaga tañ nêñ njataui sêkên gêwiñ nan, taên epa êsêac su gebe êsêacnên lasitêwai nec atom. Masi. Êsêac sênam sakiñ sênac njawaegen gebe nêñ sakiñ oc êmoasiñ lau sêkên gêwiñña, tañ Anôtô têtac gêwiñ êsêac nan.

Mêtê geo to awa njanô

Biñ tonec ôndôn to ôlên biñ gôlôac. ³ Njac ten embe êndôn mêtê ten eso mêtê tonanñ ma êsap aêacnên Apômtau Jesu Kilisi nê biñ njajam to Anôtônê lên tôn atom, ⁴ nan oc etoc tau sa njadmagen ma êjala biñ ten atom. Lau amboac tonanñ nêñ njalêlôm kêkac êsêac keso, tec awenñsuñ gêôc ka taun to sêsôm biñkalom njawô. Biñ tonanñ kêtû têtac sec to kisa ma biñ alôb-alôb to sêga biñ sec njamôkê. ⁵ Lau tonanñ sêjam biñgalôm njawô, mago nêñ

kauc kélênsôñ ma sêkac tauñ su aña binñanô tau e seboç Anôtônê lêñ kêtù intêna têtáp awa saña teñ.

⁶ Binñanô, lau embe sêsap Anôtônê lêñ tôñ to sêlic gêñ, tañ gêç êsêacña gebe kêtôm, nañ têtáp awa ñanô tau sa su. ⁷ Aêac tamêñ nom tolemeñ sawageñ ma oc dawî nom siñ tolemeñ sawageñ amboac tonañ. ⁸ Embe tatap nêñ mo to nêñ ñakwê sa naêtôm aêac, nañ kêtôm. ⁹ Lau tañ taêñ kêka gebe têtù lau tolêlôm nañ, sêsêp létôm ñalelom ma têtac ñakalac meloc tokaiñ-tokaiñ, tañ enseñ êsêac su nañ, ñalakô êkô êsêac. Gêñ amboac tonañ ñai oc êmbam ñamalac e sêmbac sênaña. ¹⁰ Têtac gêwiñ awa kêtù sec samob ñawakac. Lau ñagêdô mateñ katu gêñ tonañ, tec sêjac jaê sêkêñ gêwiñ ma têtáp nêñ kamoc to ñandan ñalêlômña taêsam sa.

Paulu kêpuc Timote tôñ

¹¹ Anôtônê ñac aôm ôêç gêñ tonañ ñai samob su. Ôndançuc biñ gêdêñ ma ôsa Anôtônê lêñ to ôkêñ êwiñ mêtê ma têtac êwiñ lau to ôc gêñwapac totêmtac êpa sugerñ ma ômoa tonêm ñalêlôm malôgeñ. ¹² Ônac siñ ñajam êtu takêñ gêwiñña ma ôkam ôñgôñ matam jali teñgeñña tôñ. Gêdêñ tañ kôsôm kôkêñ gêwiñ lasê lau taêsam sêñô nañ, Anôtô kêkalem aôm gebe ôñgôñ matam jali. ¹³ Aê kakô Anôtô, tañ kêkêñ gêñ samob sêmoa mateñ jali nañ, agêç Kilisi Jesu, tañ kêsôm binñanô lasê gêdêñ Ponti Pilata nañ, lanôñnêm ma jajatu aôm gebe ¹⁴ Ômansañ biñsu ñapep sawa ômoa e aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi eoc tau lasê. ¹⁵ Êndêñ ñanoc acgom, go Ñatau tageñ, kiñnêñ Kiñ to apômtaunêñ Apômtau, tañ awenñ gêôc eñ nañ, êñgôm gêñ tonañ ñanô êsa. ¹⁶ Eñ taugenñ êmac êndu atom, êmoa teñgeñ. Eñ gêmoa ñawê, tañ ñamalac teñ êsa ñagala atom nañ ñalêlôm. Ñamalac teñ gêlic eñ su atom ma teñ kêtôm gebe oc êlic eñña atom. Ênê wae êsa to ênê ñajaña ênêç teñgeñ. Binñanô.

¹⁷ Ôjatu lau tolêlôm awa nom tonecña gebe tetoc tauñ sa atom. Êsêac sêkêñ mateñ awa nomña ñaôma atom, sêkêñ mateñ Anôtô, tañ kêkêñ gêñ samob e kêlêsuc aêacgeñ gebe êñgôm aêac têtac ñajam êsa. ¹⁸ Ôjatu êsêac gebe sêmoasiñ lau to têtù lau tolêlôm kolen ñajamña. Êsêac sêmoa totêmtac wapômgeñ to sênac sam nêñ awa êndêñ lau sêwê kaiñ sêwiñ. ¹⁹ Sêñgôm amboac tonañ, go sênac nêñ awa sa êtu têm, tañ oc mênêsa nañ, ñamókê ñajam gebe têtáp sêñgôñ mateñ jali ñanô sa.

²⁰ O Timote, ojop gêñ samob, tañ kêsêp aôm lêmam su nañ. Ondec biñ alôb-alôb ñaôma to biñ sêôc tauñ aucña, tañ sêsam gebe “Biñ tokauc,” mago sêsau tauñ, biñ tau biñ tokauc atom. ²¹ Lau ñagêdô sêkôc biñ tokauc tonañ sa, mago seso biñ takêñ gêwiñña.

Moasiñ êndêñ amac êwac.

Paulunê papia kêtû luagêcña gêdên TIMOTE

Paulunê papia kêtû luagêcña gêdên Timote nec ñac tau keto gebe êpuc nê kêpuctôñwaga matac tau tônia êtu mêtê ñakolenña. Bin êpuc tau tônia ñañênña gêjam paplê tonec auc. Paulu gêlên bin to kékêli Timote gebe éwa Jesu Kilisi sa êsap en tônia ñañêngeñ ma etoc Ñawae Ñajam to Binlênsêm Langwa ñabin ñanô sa ñapanj amboac tañ. Timote gêôc ñandanj to lau sêli tauñ saboa gêdên en, mago êngôm nê kôm kêdôñwaga to jaenwagaña êkô ñajaña enden tônia.

Paulu gêjac binjsu en kêkacgeñ gebe ênac jaê “binjalôm ñaôma to kaucgêbôc” gebe kêmoasinj lau tenj atomanô, gêgôm lau, tañ sêkên tanen binj amboac tonanj sêbac tauñ sugen.

Paulu gêwa tau to nê lên ma nê kolen sa gêdên Timote gebe en taê ênam ma êkên êtu ñadônôn êndên tau. Aposolo gêôc ñandanj to kisa, mago kékên gêwinjen. En gê binj tônia to têtac gêwinj laugen ma kêpuc tau tônia, tec gebe Timote êpuc en wêña.

Ñad ênanj

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-2
2. Awa gêôc Anôtô ma gêlên binj Timote 1:3–2:13
3. Timotenê gôlinj kêtû mêtêgeowagaña 2:14–4:5
4. Paulu tau nê binj 4:6-18
5. Paulu gêjac mata nê papia 4:19-22

Paulu gêjac m nê papia

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tañ Anôtô taê gêjam kêtû tônia gebe jatu aposolo. En gêjac mata gebe Kilisi Jesu êkên aêac danjônj maten jali, tec kêsakinj aê gebe jasôm binj tonanj lasê. ² Aênoc papia tonec êndên latuc Timote, tañ ñoc têtac gêwinj aôm nanj. Tamenj Anôtô agêc aêacnênj Apômtau Kilisi Jesu nênj moasinj ma taênj walô to binjalô êndênj aôm êwac.

Paulu gêjam danje Anôtô to kêpuc Timote tônia

³ Aê gajam danje Anôtô ma gajam sakinj en tonjoc ñalêlôm ñawa kêtôm ñoc lau ñanô sêgôm, ma taêc gêjam aôm kêsêp ñoc meclêlôm kêtôm bêc to gelenjen ñapanj. ⁴ Aê taêc gêjam aôm matamsulu ma gajam aoc su gabe jalic aôm e têtac ñajam êsa samucgen. ⁵ Aê taêc gêjam aôm gebe kôkenj gêwinj ñanô kêtôm dêbômo Lois agêc tênam Ainike êsêagêc sêkên gêwinj amboac tonanj. Ma aê kajala gebe aôm kôkênj gêwinj kêtôm êsêagêc. ⁶ Kêtû binj tonanjña aê gabe aôm taêm ênam Anôtônê moasinj, tañ kêsêp nê ñalêlôm. Moasinj tau aôm gôwê kainj kêtû kakênj lemoc gêsac aômña. Ôngôm nêmoasinj tonanj elom lasê êtôm jamênj. ⁷ Aôm kôjala gebe Anôtô kékênj ñalau tatêc tauñña gêdên aêac atom. En kékênj ñalau ñaclai to têtac gêwinj tauñña ma tatu mêtê tauñña gêdên aêac.

⁸ Amboac tonanj ôwa aêacnênj Apômtaunê mêtê sa tomajam êmbacgen ma majam êtu ênê ñac kapoacwalôña aê atom amboac tonanjen. Anôtô ñaclai êpuc aôm tônia ma ôc ñawae ñajam ñagênwapac ôwinj. ⁹ Anôtô gêjam aêac kêsi to kêkalem aêac gebe tatu ênê lau. En kêkalem aêac kêtû aêacnênj kolenña atom, masianô, kêkalem aêac kêtû enj tau nê binj, tañ taê gêjam kwananjen nanña to kêtû êmoasinj aêacña. Gêdênj andanjenanô enj kêmoasi ñ aêac kêtû

Kilisi Jesuŋa. ¹⁰Ma galoc aêacnêŋ kêsiwaga Kilisi Jesu mêngeô lasê, tec geoc nê moasiŋ tau lasê gêdêŋ aêac. Eŋ gesen gêmacanô su ma nê ŋawae ŋajam geoc danğôŋ materŋ jali tengeŋŋa lasê.

¹¹Anôtô kêkêŋ aê gebe jatu biŋ tonanŋ ŋajaenwaga to ŋaaposolo ma ŋakêdônŋwaga. ¹²Kêtu biŋ tonanŋ ŋaiŋa tec gaôc gêŋwapac tonec, mago majoc atom. Aê kajala ŋac, tanŋ kakêŋ gêwiŋ eŋ nanŋ, ma galic kêtu tônŋ gebe eŋ kêtôm gebe ejop gêŋ, tanŋ kêkêŋ kêsêp aê lemoc nanŋ, e êndêŋ bêc ônê. ¹³Biŋ ŋajam, tanŋ gônŋo anğa aêŋoc nanŋ, êtu ŋadônğdônŋ. Ôndanğuc biŋ tau toôkê êwiŋ ma totêmtac êwiŋ, tanŋ ŋam kêsêp Kilisi-Jesu nanŋgeŋ. ¹⁴Ojop gêŋ ŋajam samob, tanŋ kêsêp aôm lêmam sugac nanŋ. Ma ŋalau Dabuŋ, tanŋ gêŋgônŋ nêŋ ŋalêlôm nanŋ, êpuc aôm tônŋ êtu kôm tonanŋŋa.

¹⁵Aôm gônŋo sugac gebe lau Asiaŋa samob sêkac tauŋ su anğa aêŋoc e Pugele agêc Hermogene sêwiŋ êsêac amboac tonanŋgeŋ. ¹⁶Apômtau taê walô Onesiporonê gôlôac gebe ŋac tau kêmoasiŋ aê kêtu dim taêsam ma maja kêtu aêŋoc kapoacwalôŋa atom. ¹⁷Eŋ mêngeô lasê Rom e gacgeŋ gesom aê ŋapaŋ e kêtap aê sa. ¹⁸Apômtau êkêŋ eŋ êtap Apômtaunê taê walô sa êndêŋ bêc ônê. Aôm taôm kôjalagac gebe eŋ gêjam sakiŋ aê ŋanô anğa Epese amboac tonanŋ. * tau kêpi gamêŋ tanŋ sêsam tenŋ gebe Asia sauŋ.

2

Kilisi Jesu nê siŋwaga ŋajam

¹Ma aôm latucenec, moasiŋ tanŋ ŋam kêsêp Kilisi Jesu nanŋ, êkêŋ aôm ôkô ŋajaŋa. ²Ôkêŋ biŋ, tanŋ aôm gônŋo aê kasôm lasê gêdêŋ lau taêsam sêŋô nanŋ, êndêŋ lau-ŋaŋêŋwaga. Lau tonanŋ oc têtôm gebe sêndônŋ êndêŋ lau ŋagêdô amboac tonanŋgeŋ.

³Aôm kôtu Kilisi Jesu nê siŋwaga ŋajam, tec ôc gêŋwapac ôwiŋ siŋwaga ŋagêdô. ⁴Ŋac tanŋ kêtu siŋwaga nanŋ, ênam nê kôm ŋagêdô êwiŋ atom, gebe siŋ ŋatau êlic eŋ ŋajam. ⁵Ŋac tenŋ embe êniŋ kwanŋkwaninoc êwiŋ lau ŋagêdô ma êlêti êtu ŋamata, mago eso ŋagôliŋ, oc êkôc ŋasunsuŋ atom, êlêti êtôm ŋagôliŋ acgom. ⁶Ŋac tanŋ gim tau su kêtu kôm moŋa nanŋ, ŋac tonanŋgeŋ êniŋ kôm ŋanô êtu ŋamata. ⁷Taêm ênam ŋoc biŋ, tanŋ kasôm nanŋ, gebe Apômtau êkêŋ aômnêm kauc êsa êpi biŋ samob.

⁸Taêm ênam Jesu Kilisi, tanŋ gêdi sa anğa ŋacmatênêŋ. Eŋ anğa Dawidnê ŋawê kêtôm ŋawae ŋajam, tanŋ gawa sa nanŋ. ⁹Kêtu biŋ tonanŋŋa aê gaôc gêŋwapac e sêsê aê tônŋ katôm ŋac sec. Mago sêsô Anôtônê mêtê tônŋ gêwiŋ atom. ¹⁰Kêtu biŋ tonanŋŋa aê gaôc gêŋwapac totêtac kêpa sugenŋ kêtu lau, tanŋ Anôtô kêjaliŋ êsêac sa nanŋŋa, gebe êsêac têtap moasiŋ Anôtô ênam êsêac kêsiŋa to ŋawasi tengeŋŋa, tanŋ ŋam kêsêp Kilisi Jesu nanŋ, sa amboac tonanŋgeŋ. ¹¹Biŋ tonec tec ŋanô gebe “Aêac embe tamac êndu dawinŋ eŋ, go danğôŋ materŋ jali dawinŋ eŋ amboac tonanŋ.

¹²Embe daôc gêŋwapac totêntac êpa sugenŋ, go tanam gôliŋ lau dawinŋ eŋ. Embe dansa eŋ auc, oc ênsê aêac auc amboac tonanŋgeŋ.

¹³Embe takêŋ êwiŋ eŋ atom, mago eŋ oc êmoa ŋaŋêŋ, gebe eŋ ensenŋ tau nê biŋ êŋgôm êtôm atom.”

Biŋ kêpi koleŋwaga ŋanô

* **1:18:** Ŋaê Asia kêkanônŋ masanŋm kapôêŋ Asia atom. Ŋaê

14 Bij tonañ ôsôm êndêñ lau gebe taêñ ênam. Ma ôwa sa êndêñ êsêac tonjanôgeñ ôkô Anôtô lanônêm gebe sêpa tauñ êtu mêtê ñabin tokain̄tokain̄ña atom. Lêñ amboac tonañ ñamoasin̄ teñ gêc atom, oc êlênsôñ lau-sêñô-bij-tauwaga. 15 Ôlim palê ma ôwaka taôm sa êndêñ Anôtô amboac aôm kwalam lan̄gwa teñ. Ôwa taôm sa amboac kolênwaga, tañ maja kêtû nê kolênña atom ma kêdôñ Anôtônê bij-ñanô jagêdêñgeñ nan̄. 16 Ônac jaê biñgalôm ñaôma to alôb-alôb. Biñgalôm tonañ oc êwê lau e sendec Anôtô samucgeñ. 17 Êsêacnêñ bij kêtôm kamoc sec, tañ todec-todec ma gelom-gelom nan̄. Lau tonañ nêñ ñac luagêc tonec Humenai agêc Pilete. 18 Êsêagêc seso biññanô sugac. Agêc sêsôm sebe dêdi sa sugac, tec sesen̄ lau ñagêdô nêñ sêkêñ gêwiñ su. 19 Mago Anôtônê alê ñajaña tec kêkô ma sepen̄ bij tonec kêsêp gêja gebe “Apômtau kêjala nê lau,” ma ñalô teñ tonec gêwiñ gebe “Samob tañ sêsam Apômtaunê ñaê lasê nan̄, sêkac tauñ su an̄ga bij geo.”

20 An̄ga andu kapôêñ ñalêlôm aêac tatap laclu gold to silbergen̄ sa atom, laclu ñagêdô sêmasañ ña ka to nomku amboac tonañ. Laclu ñagêdô kêtû gêñ ñajamña, ñagêdô gêjac gêñ ñaôman̄ñaôma ñawae. 21 Ñac teñ embe êngamin̄ tau êndêñ lau tonañ ñai e êtu selec, oc êtôm laclu dabun̄, tañ gêjac gêñ ñajam ñawae nan̄, ma andu ñatau oc êlic en̄ êtôm gebe ênam kôm ñajam samob ñapep. 22 Ôêc gêñ ñakalac, tañ kêlêtôm lau matac nan̄ su. Ôtu kêka-kêka bij gêdêñ to ôkêñ êwiñ ma têmtac êwiñ to biñmalô ôwiñ lau, tañ awen̄ gêjac Apômtau tonjalêlôm ñawagen̄ gebe êpuc êsêac tôn̄ nan̄. 23 Ômasuc biñgalôm meloc to kauc gêbôc. Aôm kôjalagac gebe bij tonañ oc êtu kisa ñamôkê. 24 Apômtaunê sakin̄waga êtôm gebe êtu kisa ñamôkê atom. En̄ têtac malô êndêñ lau samob ma êndôñ êsêac ñapep to êôc launêñ sec totêtac êpa sugen̄. 25 En̄ êmêtôc lau-sesen̄-biñwaga tonê ñalêlôm malôgeñ. Moae Anôtô êkêñ êsêac sênam tauñ ôkwi e sêjala biññanô tau. 26 Go nêñ kauc ñawa êsa êtiyam ma sêkac Sadan̄nê lakô, tañ kêkô êsêac e sêsô ênê bij ñalabu nan̄ su.

3

Bij kêpi têm ñamuña

1 Taêm ênam bij tonec acgom gebe Êndêñ têm ñamuña gêñwapac sec oc mênêsa. 2 Êndêñ tonañ ñamalac oc têtac êwiñ lau ñagêdô atom, sêmoasin̄ tauñ ôliñgeñ to mater̄ katu awa. Êsêac sêñgôm lanemboa to tetoc tauñ sa ñawaô. Êsêac sêsôm bij alôb-alôb to tañen̄pêc êndêñ teneñi to tamen̄ji. Êsêac sênam dan̄ge moasin̄ teñ atom to sendec mêtê ñalêñ. 3 Êsêac têtû kasec lau to taêñ walô êsêac atom. Êsêac sênga bij to sêñgôm eso ton̄claigen̄. Êsêac lan̄ôn̄siboa to têtac endec gêñ ñajam. 4 Êsêac seoc nêñ lau lasê êndêñ ñacjo, sêñgôm nêñ gêñ sêkacgeñ e sêñgôm gêñ ñagêdô palin̄. Êsêac sêmboa tauñ to têtac êwiñ lêñ têtac ñakalacña êlêlêc têtac êwiñ Anôtônê su. 5 Êsêac oc sêkwê tauñ auc ña Anôtônê mêtê, ma tagen̄ sênsa mêtê ñañaclai auc. Ônac jaê lau samob tonañ ñai. 6 Lau tonañ nêñ ñagêdô oc sêpi andu nasêlêtôm lauo tobin̄, tañ ñakalac tokain̄-tokain̄ kêkac êsêacña nan̄. 7 Lauo tonañ sebe sêñô bij wakuc-wakuc ñapan̄, mago nêñ kauc êsa êpi biññanô tau atom. 8 Lau tonañ sêjac jao tauñ gêdêñ biññanô tau amboac Jane agêc Jambre sêjac jao tauñ gêdêñ Mose. Ñamalac tonañ nêñ kauc kêtû sec ma sêkêñ gêwiñ kwalec. 9 Mago lau tau sêsa nêñ lêñ tonañ baliñgeñ atom, gebe nêñ

meloc êtu awê êndênj lau samob êtôm biñ, tañ kêtap Jane agêc Jambre sa nanj.

Daoc gêñwapac tasêp mêtê tânggenj

¹⁰ Mago aôm kôdaguc mêtê, tañ kadônj gêdênj lau nanj, to ñoc lênj. Aôm kopenj lêngtêpôê tagenj gôwiñ aê to kodaguc ñoc kakênj gêwiñ. Aôm gônj ñañênjenj to têmtac gêwiñ lau kôtôm aê ma gôc gêñwapac totêmtac kêpa sugenj gôwiñ. ¹¹ Aôm gôlic lau sêjanda aê to gaôc gêñwapac, tañ kêtap aê sa anja Antiokia to Ikonium ma Lustra nanj. Lau tônê sêlêsu aê ñanôgenj. Mago Apômtau gêjam aê sa anja gên samob tonanj ñaigoc. ¹² Lau samob, tañ sebe sêsa nêñ lênj mansanjgenj toKilisi Jesugenj nanj, oc sêjanda êsêac ma têtap ñandanj sa. ¹³ Lau sec to dansantêna oc sêsa nêñ lênj geo e ênam sêga. Êsêac oc sênsau lau ñagêdô to sênsau tauñ êwiñ. ¹⁴ Mago aôm ôsap biñ, tañ têdônj gêdênj aôm e kôkênj gêwiñ ñajanja nanj tônj, gebe aôm kôjala lau, tañ têtû nêñ kêdônjwaga nanjac. ¹⁵ Ma aôm kôjala gebe aôm ñapalêgenj ma gônj mêtê dabunj, tañ teto gêc nanj. Mêtê tonanj kêtôm gebe êkênj kauc êndênj aôm e ôkênj êwiñ Kilisi Jesu ma ôtap moasinj Anôtô ênam aôm kêsiña sa. ¹⁶ Mêtê samob, tañ teto gêc nanj, Anôtônê ñalau gêsunj gêdênj ñamalac, tec kêtôm gebe êndônj biññanô êndênj aêac ma êmbu aêacnênj sec to êmêtôc aêac ma êwê aêac tasa lênj gêdênj. ¹⁷ Mêtê gêjam kôm tonanj kêpi ñamalac gebe ñac, tañ kêsap Anôtô tônj nanj, ênac dabinj tau e êtôm gebe ênam kôm ñajam samob topalêgenj. * Lanjwa atom, mago Judawaga sêjac minjenj kêpi êsêagêc. Êsêagêc têtû Paraonê mectomanjwag a, tañ sêjac sinj gêdênj Mose.

4

¹ Aê kajatu aôm kakô Anôtô agêc Kilisi Jesu, tañ oc êmêtôc lau matenj jali to ñacmatê ma eoc tau to nê gôlinj lasê nanj, lanjônj nêñ gebe ² Ônam mêtê lau topalêgenj êtôm têm samob, êsêac sêkênj tanenj me sêkênj tanenj atom. Ômbu êsêacnênj sec to wec biñ êsêac ma ôlênj biñ êsêac to ôndônj mêtê êndênj êsêac ôñ ñañênjenj. ³ Aê galic gebe noc oc mênjêsa ma lau oc sêkôc mêtê ñajam sa atom. Êsêac tauñ oc sêmboja nêñ kêdônjwaga sa êtôm tauñ nêñ têtac ñakalac. Kêdônjwaga tonanj oc sêndônj biñ êtôm êsêac têtac êwiñ gebe sênjônja. ⁴ Lau tônê oc sênam tanenjsunj ôkwi eo gala anja biññanô ma sêkênj tanenj sêboacogenj. ⁵ Amboac tonanj aôm ôngôm nêñ gên samob tonêm kauc ñawagenj. Ôc gêñwapac. Ônam kôm jaenjwaganja to ônac dabinj nêñ sakinj.

⁶ Aê katu da tec gamoa ma ñoc noc jamac êndunja kêdabinjac. ⁷ Aê gajac sinj ñajam tau e gêbacnê. Aê kêlêti e gaô lasê ñoc lêngtêpôê ñabelo ma kêkam kakênj gêwiñ tônj. ⁸ Galoc sêmasanj sunsunj biñgêdênjñ tec kêsaê aê gêc, ma Apômtau, mêtôcwaga gêdênj tau, oc êkênj sunsunj tau êndênj aê êndênj bêc ônê. Mago aê taucgenj oc jatap sa atom, êkênj êndênj êsêac, tañ têtac gêwiñ enj eoc tau lasênja nanj, samob sêkuc sêwiñ amboac tonanjgenj.

Paulu tau nê biñ ñagêdô

⁹ Ônsaic taôm ôndênj aê ômôênj seberj ¹⁰ gebe Dema têtac gêwiñ gên nomnja e gêwi aê sinj ma gêc gêja Tesaloniki, ma Kreske gêja Galata, ma Titi gêja Dalmatia. ¹¹ Luka taugenj tec gêmooa gêwiñ aê. Ôkôc Marka agêc awinj taôm amênj. Enj kêtôm gebe ênam aê sa êtu sakinja. ¹² Tukiki tec kasakinj enj gêja Epese su. ¹³ Embe ômôênj, nanj ôkôc ñoc ñakwê balinj, tañ gawij sinj

* **3:17:** Ñac luagêc tonanj nêñ minj kêsêp Binjiênsêm

gêc Karpanê andu anğa Troas nan. Ojon buku amboac tonan ma ôliŋ bôc ŋaôlic, tan kato ŋoc bin kêsêp nan, sin atom.

¹⁴ Ŋac-kêpac-kiwaga Alesandere kêtû kasec aê elêmê. Apômtau êkêŋ ŋagêjô êndêŋ enj êtôm gêŋ, tan enj gêgôm nan. ¹⁵ Ojop taôm êndêŋ enj êwiŋ, gebe enj gesen aêacnêŋ bin ŋawaô.

¹⁶ Gêdêŋ tan ŋawa tauc sa gêdêŋ gôliŋwaga kêtû ŋamata nan, ŋac tenj kêpuc aê tôŋ atom, samob sêwi aê si ŋgac. Aê katerŋ Anôtô gebe êkêŋ ŋagêjô endêŋ êsêac atom. ¹⁷ Mago Apômtau gêmoa gêwiŋ aê ma kêpuc aê tôŋ, tec gajam mêtê tomalagenj lau samuc samob sêŋô. Ma Apômtau gêjam aê sa gêdêŋ lewe awasun. ¹⁸ Apômtau tau oc ênam aê sa êndêŋ ŋamalacnêŋ sec samob ma ênam aê kêsi jaŋgônj ênê gamêŋ undambêŋa. Ŋawasi êndêŋ enj tenjen ma tenjen. Binŋanô.

Paulu gêjac mata nê papia

¹⁹ Ôsôm êndêŋ Priska agêc Akwila ma Onesiporonê gôlôac gebe aoc gêjac êsêac. ²⁰ Erasta gacgenj gêŋgônj Korinti ma Tropim kêtap gêmac sa, tec gawi enj sinj gêc Milete. ²¹ Ônsaic taômgenj ômôêŋ gebe ôsêp komô ŋalêlôm atom. Aibulu agêc Pude ma Lini agêc Klaudia ma lasitêwai samob awenj gêjac aôm. ²² Apômtau êwiŋ aômnmê ŋalau. Moasinj êndêŋ amac êwac.

Paulunê papia gêdêñ TITI

Titi tonañ têna kêkôc en ñac samuc. En gêñô Mêtê ança Paulunê, tec gêjam tau ôkwi ma gêlinj sanju, go kêtû ênê kômwaga tenj, tanj gêwiñ enj to kêpuc enj tôñ kêtû kôm mêtêña kêsap enj tonj ñañêñ.

Paulunê papia gêdêñ Titi nec enj kêsakiñ gêdñ nê kêpuctôñwaga matac gêja Krete. Paulu gêwi enj sinj gêngôñ nuc tonañ gebe ênac dabinj kolenj ñagêdô-gêdô samob, tanj agêc sêjam e gêbacnê atom tagen nanj.

Papia tonec kêwaka binj ñatêna kapôêñj têlêac sa. (1) Paulu gêôñ binj sa gêdêñ Titi kepenj ênê kauc lasê kêpi lau Krete tau gebe tanjenpêc ma dansantêna to ojomtêna ma lasamtêna êsêac, tec gebe Titi êjaliñ êsêac taunj nêñ lau mansañ ñagêdo sa têtû iaumata, ec sejop to sênam gôlinj êsêac sêngôm naêtômgenj. (2) Paulu gêsunj gôlinj ñagêdô gedenj Titi gebe êndônj lau tokaiñ-tokaiñ ança gôlôac buña ñalêlôm amboac lau ñanô to lauo ñanô (tanj enj gebe taunj têndônj lauo matacmanj nanj), ma lau matac to sakiñwaga. (3) Gocgo Paulu gêlêñ binj Titi kêtû lêñ lau buña sêsa-sêsa nanjña. Enj kêkac êsêac sê wama taunjña ma sêwiñ taunj sêmoa tonêñ ñalêlôm malôgenj ma tolanjônânô ñakêñkenjenjenj ñapanj. Enj ênac jao têtac sec to binjalom ma sêwa taunj êkôcña gebe lau buña dendec binj sec tonañ ñaiña.

Ñadênanj

1. Paulu gêjac m papia tonec 1:1-4
2. Gôlôac ñakolenjwaga 1:5-16
3. Gôlinj gêdêñ lauo ñanô to ñac ma lau matac 2:1-15
4. Paulu gêlêñ binj to gêjam ja lau buña 3:1-11
5. Paulu gêiac mata nê papia 3:12-15

Paulu gêjac m nê binj

¹ Anôtônê sakiñwaga ma Jesu Kilisi nê aposolo aê, Paulu. Anôtô kêsakiñ aê gebe japuc lau-sêkêñ-gêwiñwaga, tanj Anôtô kêjaliñ êsêac sa nanj, tôñ to jawê êsêac sêjala binjnanô, tanj ñam kêsêp Anôtônê mêtê nanj, ² ma sêkêñ matenj danjôñ matenj jali tenjenj, tanj Anôtô gêjac mata gêdêñ andanjenj nanj gêñ samob masigenj. Enj kêsau atom, ³ go gêdêñ ñanoc tau Anôtô geoc nê binj lasê ma kêkêñ aê kasôm ñawae ñajam lasê kêtôm aêacnêñ kêsiwaga Anôtô kêjatu aê nanj.

⁴ Aêñoc binj êndêñ latuc ñanô, Titi, tanj aêagêc takêñ gêwiñ-ñanô tagen nanj.

Tamenji Anôtô agêc aêacnêñ kêsiwaga Kilisi Jesu nêñ moasinj to binjmalô êndêñ aôm êwac.

Tiñinê kôm, tanj gêjam gêmoa nuc Krete nanj

⁵ Aê gawi aôm sinj gôñgôñ Krete gebe ônac dabinj kôm ñagêdô, tanj gacgenj gêcña nanj, e êmbacnê acgom. Ôkêñ laumata sêngôñj êtôm malacgenj amboac kasakiñ aôm. ⁶ Ñac lanjônêm sawa, tanj gêjam awê tagenj ma nê ñapalêo to ñac sêkêñ gêwiñ ñapep to nêñ waenj wauc-wauctêna to tanjenpêcña tenj gêc atom nanj, ñac amboac tonanj êtu lômmôkê. ⁷ Aôm kôjala gebe gejobwaga kêtû Anôtônê gêñ ñasakiñwaga, tec êmoa lanjônêm sawagenj. Enj etoc tau sa atom, ñac têtac ñandanjboa atom, ênôm gêñ anaboa atom, lêma ênac si ñ jawawô atom ma êwê launêñj gêñ auchoa atom. ⁸ Enj

êngôm ja lau, ñac têtac êwiñ biñ ñajamña, êsa nê lêñ tokaucgen, ñac gêdêñ, ñac dabuñ ma ñac ñalêlôm ñawa êtu mêtê tau ñapep. ⁹ Eñ êkam mêtê ñanô tau tôn êtôm tañ têdôn en nañ, e tau êtôm gebe êlêñ biñ lau ña mêtê solop ma êmêtôc êsêac, tañ sebe sensen mêtê tau su nañ.

¹⁰ Lau tañepêcña gwalêkin tec sêmoa. Êsêac sêsôm biñ agwa-agwa ma sêsau sêôc lauboa. Lau tañ sêsa êsêac têtû Judawaga nañ, tec sêgôm gêñ tonañ sêjac ñawaegen. ¹¹ Tanac lau amboac tonañ awensuñ aucman, gebe têdôn biñ, tañ kêtôm gebe têndôn atomña nañ, e sêjam gôlôac andu ñagêdôña ôkwi samucgen. Sêgôm kêtû ñam tagen tonecña gebe têtap awa sanja. ¹² Lau Krete tau nêñ ñac teñ, tañ kêtû êsêacnêñ propete teñ nañ, kêsôm gebe “Lau Krete êsêac dansantêna to bôclai ma ojomtêna, tañ señ lasambo nañ, sêgôm ñapan sêmoa.” ¹³ Ênê biñ tonañ biñjanô. Amboac tonañ ômêtôc êsêac ñajana gebe gêmac, tañ kêtap nêñ sêkêñ gêwiñ sa nañ, ñajam êsa êtiam, ¹⁴ ma sêsap Judanêñ sêboaco to ñamalac, tañ sêkac tauñ su anja biñjanô nañ, nêñ biñsu tôn êtiam atom. ¹⁵ Lau tonêñ ñalêlôm selec sêsaê gêñ samob gebe selec. Mago êsêac tonêñ ñalêlôm ñatêmui ma sêkêñ gêwiñ atom nañ nêñ gêñ selec teñ gêc atom, nêñ kauc to nêñ ñalêlôm ñatêmui kêtôm taugen. ¹⁶ Ac awensuñ sêsôm lasê gebe sêjala Anôtô, mago sêgôm nêñ gêñ sêsa en auchoa. Gêñ secsêga êsêac, tañepêcbo, ma sêgôm gêñ ñajam teñ ñapep atômanô.

2

Tandôn mêtê ñajamgen

¹ Mago aôm ôsôm biñ êtôm mêtê ñajam. ² Ôsôm êndêñ lau ñanô gebe sêmoa tokauc ñawagen. Êsêac lau wapac to sêsa nêñ lêñ tokauc. Êsêac sêkêñ êwiñ tonêñ ñalêlôm ñajamgen ma têtac êwiñ tauñ ñapep to sêôc gêñwapac totêntac êpa sugen. ³ Ôsôm bi ñ êndêñ lauo ñanô amboac tonañ. Êsêac sêsa nêñ lêñ amboac lauo, tañ sêjam sakin gêñ dabuñ nañ. Êsêac sêñga biñ atom to sênôm wain anaboa atom. Êsêac têtû kêdônwagao biñ ñajamña, ⁴ gebe sêndôn lauo wakuc têtac êwiñ nêñ ñaci to nêñ gôlôac ñasec-ñasec. ⁵ Êsêac sêsa nêñ lêñ tokauc to sêmoa tonêñ ñalêlôm selec. Êsêac sejob kôm andulêlômña ñapep to tañep wamu êndêñ nêñ ñaci. Êsêac sêngôm gêñ samob tonañ ñai gebe lau teñ sêsôm biñ alôb-alôb êpi Anôtônê biñ atom.

⁶ Ôlêñ biñ lau matac gebe sêsa nêñ lêñ tokauc amboac tonanjen. ⁷ Aôm taôm ôsa nêñ lêñ samob e ôngôm nêñ gêñ ñajam ôtu ñadôn êndêñ êsêac. Ô ñdôn mêtê ñawa êndêñ êsêac ñapepjen, ôngôm wapacjen. ⁸ Ôsôm biñ ñajam to solopjen e aêacnêñ soño-soño têtôm gebe sêsôm biñ sec êpi aêac atom, sêmoa tomajenjen.

⁹ Ôsôm êndêñ sakinwaga gebe tañep wamu êndêñ nêñ ñataui êtu gêñ samobña e nêñ ñataui sêlic ñajam. Sakinwaga sêjô nêñ ñataunêñ biñ atom. ¹⁰ Êsêac sênam genjen gêñ teñ atom, sêngôm nêñ gêñ samob ñanêñ to ñajamgen, gebe êsêacnêñ lêñ samob êtu aêacnêñ kêsiwaga Anôtô nê mêtê ñagêlôn.

¹¹ Gebe Anôtô geoc nê moasin ênam ñamalac peben kêsiña lasê. ¹² Moasin tonañ kêdôn aêac gebe takac tauñ su anja lêñ dandec Anôtôn to anja gêñ ñakalac nomña. Kêdôn aêac gebe tasa nbnj lêñ anja nom tonec tokaucgen amboac lau gêdêñ to mansañ, ¹³ ma aêac daôn bêc êjam, tañ takêñ mater nañ, gebe Anôtô kapônêñ agêc aêacnêñ kêsiwaga Jesu Kîlisi nêñ

ņawasi mēņeoc tau lasê êndêņ bêc tônê. ¹⁴ Ņac tau kêkêņ tau kêtū aêacņa gebe êņgamboac aêac su aņga nêņ geo samob ma eņ kêsagu aêac tatu selec ma tatu ênê lau, tec tanam kolenņ ņajam tatu dôbgeņ. ¹⁵ Ôsôm biņ tonanņ ma ôlêņ biņ to ômêtôc lau toņaclaigeņ. Ņac teņ matapaņa ênac aôm atom.

3

Lau buņa nêņ lêņ

¹ Ôjatu nêm lau gebe sêsô gôliņwaga to ņaclai ņalabu ma taņeņ wamu êndêņ êsêac to sêmansaņ taunņ gebe sênam kolenņ ņajam samob. ² Êsêac sêmbu lau teņ atom. Êsêac lau wama to lau wapôm ma sêmoa sêwiņ lau samob tonêņ ņalêlôm malôgeņ. ³ Aôm kôjala gebe gêmuņgeņ aêac taunņ tamoac tokauc gêbôc ma taņeņpêc e dao sic. Aêac tajam sakiņ têtac ņakalac tokaiņ-tokaiņ, taņ kêkêli ôliņgeņ naņ. Aêac tamoac togeo ma totêtac secgeņ. Lau têtac gedec aêac ma aêac têtac gedec lau. ⁴ Tageņ gêdêņ taņ aêacnêņ kêsiwaga Anôtô geoc nê têtac wapi to têtac gêwiņ ņamalacņa lasê naņ, ⁵ eņ gêjam aêac kêsi, kêtū kolenņ gêdêņ, taņ aêac tajam têdaguc Anôtônê biņsu naņņa atom, kêtū eņ taê walô aêacņageņ. Eņ kêsagu aêac tec kêkôc aêac kêtiam ma Ņalau Dabuņ kêkêņ aêac tatu wakuc. ⁶ Anôtô kêkêņ aêacnêņ kêsiwaga Jesu Kilisi mêņkêsêwa Ņalau Dabuņ kêpi aêac, ⁷ gebe Anôtô êmansaņ aêacnêņ biņ e êlic aêac tatu lau gêdêņ êtu moasiņ tonanņa ma aêac tawê kaiņ daņgôņ matenņ jali teņgeņ, taņ takêņ matenņ naņ. ⁸ Biņ tonanņ tec ņanô.

Aê gabe aôm ôwa sa ņajanageņ gebe êsêac, taņ sêkêņ gêwiņ Anôtô naņ, sênam nêņ kolenņ ņajam topalêgeņ. Gêņ tonanņ ņajam, oc êmoasiņ ņamalac. ⁹ Ônac jaê êsêacnêņ biņgalôm meloc to nêņ abeņi to dêbuņi nêņ ņaê ņadênaņ sêpuc taunņ ņamņa ma kisa to siņ, taņ sêjac kêtū biņsuņa naņ. Biņ tonanņ ņai ņanô masi ma ênam aêac sa atom. ¹⁰ Ņac taņ êkac gôlôac êkôc naņ, ôiêņ biņ eņ êtu dim tageņ me luagêc. Embe êkêņ taņa atom, go ondec eņ êmoaņa. ¹¹ Aôm kôjala gebe ņac amboac tonanņ kêsa lêņ keso to gêgôm sec. Ênê lêņ kêmêtôc eņgac.

Paulu gêjac mata nê biņ

¹² Embe jasakiņ Arema me Tukiki êndêņ aôm êwac, naņ ôkac taômgeņ ôndêņ aê ômôêņ Nikopoli. Aê taêc gêjam kêtū tôņ gebe jamoa tônê êndêņ komô. ¹³ Ôkêņ biņsutau Sêna agêc Apolo sêndi sêmuņ aôm ma alic gebe gêņ êjô êsêagêc aņga intêna atom. ¹⁴ Ma ôndôņ aêacnêņ lau e sêjala gebe sênam kolenņ ņajam ma sênam lau sêpô lêna taunņa sa. Sêņgôm amboac tonanņ, go sêsa nêņ lêņ toņanômêgeņ atom.

¹⁵ Lau samob, taņ sêmoa sêwiņ aê naņ, awenņ gêjac aôm. Ôsôm êndêņ êsêac, taņ takêņ gêwiņ gêbiņ aêac tôņ ma têtac gêwiņ taunņ naņ, gebe aoc gêjac êsêac.

Moasiņ êndêņ amac samob êwac.

Paulunê papia gêdêñ PILEMON

Pilemon tonañ gôlôac Kolosonja nêñ ñac towae tenj enj. Onesiminê ñatau enj. Kolenwaga gêñôma tonañ gêbôm anja nê ñataunê. Gêdêñ ñasawa tenj enj jagêô lasê gêdêñ Paulu, tanj gêñgônj kapoacwalô nanj. Onesimi gêñô mêtê gêwiñ e gêjam tau ôkwi ma gêlinj sanju.

“Paulunê papia gêdêñ Pilemon” nec enj ketenj ñac tau gebe taê walô nê kolenwaga anja gêñômanênj, tanj Paulu kêsakinj enj gêmu gêdêñ nê ñatau gêja kêtiam. Enj gebe Pilemon êkôc nê sakinwaga sa amboac gêñômagenj atom, êkôc enj sa êtôm lasi bunja tenj, tanj enj kêsuc ênê binj ôkwigac nanj.

Nadênanj

1. Paulu gêjac m nê papia 1-3
2. Paulu kêlanem Pilemon 4-7
3. Paulu gêjam nenenj kêtû Onesimiña 8-22
4. Paulu gêjac mata papia tau 23-25

Paulu gêjac m nê papia

¹ Kilisi Jesu nê ñac kapoacwalôña aê, Paulu, agêc Timote ma binj êndênj aêacma ñac Pilemon, tanj gêjam kôm gêwiñ aêac nanj, ² agêc lasinjio Apia ma Arkipi, tanj gêjac sinj gêwiñ aêac gêmoa nanj, ma êndênj gôlôac dabunj, tanj sêñgônj nêmandu nanj.

³ Tamenj Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasinj to binjmalô êndênj amac êwac.

Pilemonnê têtac gêwiñ to kêkênj gêwiñ ñabinj

⁴ Aê taêc gêjam aôm kêsêp ñoc mec ñalêlôm ma gajam danje ñoc Anôtô ñapanj, ⁵ gebe ganjô ñawae gebe aôm têtac gêwiñ to kôkênj gêwiñ Apômtau Jesu to têtac gêwiñ Anôtônê lau samob. ⁶ Aê katenj mec gebe takênj gêwiñ êmbinj aêac tôñ e êkênj aôm ôjala gêñ ñajam samob, tanj tatap sa anja Kilisinê nanj. ⁷ O lasicenec, aôm têtac gêwiñ lau gêgôm aê têtac ñajam kêsa ñanô to gêgôm aê gamoa totêtac malôgenj. Aôm kôlau Anôtônê launênj ñalêlôm tekwenj saki kêsa.

Paulu kêmasanj Onesiminê binj

⁸ Amboac tonañ aê katôm gebe jajatu kôm, tanj gêjac aôm ñawae gebe ôñgômña nanj, êndênj aôm totêtac êpa sugenj êtu Kilisiña. ⁹ Mago gabe janjôm atom. Aê, Paulu, tanj katu ñac langwa sugac ma galoc katu Kilisi Jesu nê ñac kapoacwalôña gêwiñ nanj, kajatu aôm atom, katenj aôm kêtû têtac gêwiñ tauñja. ¹⁰ Aê tec katenj aôm kêtû ñoc latuc Onesimiña. Aê ganjônj kapoacwalô ma kadônj mêtê gêdêñ enj e kêkênj gêwiñ, tec galic enj kêtôm ñoc latuc, tanj kêka enj lasê nanj. ¹¹ Gêmunjenj enj gêjam kôm gêjam aôm sa atom, mago galoc tec kêtôm gebe ênam aêagêc lulugenj sa.

¹² Aê jasadainj enj tonjoc ñalêlôm samucgenj êndênj aôm êmu êwac. ¹³ Aê gabe jakôc enj tôñj gebe ênam sakinj aê, tanj gêñgônj kapoacwalô kêtû ñawae ñajamña nanj, êjô aôm su. ¹⁴ Mago taêc gêjam tenj gebe janjôm atom, aôm taôm ôlôc acgom. Aê gabe jakac aôm gebe ôñgôm gêñ ñajamña nec atom. Taôm nêmandu ñalêlôm êkac aôm acgom, go êtôm.

¹⁵ Onesimi gêmoa jaêc aôm ñasawa dambê tonañ, oc moae ñam gebe êmoa êwiñ aôm endenj tôñgenj. ¹⁶ Enj êmoa êwiñ aôm amboac gêñômagenj

êtiã atom, masi, êlêlêc gêhoma su. Têmtac êwiñ eñ amboac lasim. Aê galic eñ amboac tauc lasic eñ amboac tonañ, ma aôm têmtac êwiñ eñ amboac lasim êlêlêc aê su gebe eñ kêtú aômnêm gôlôacnêñ teñ to kêtú aôm lasim kêtú Apômtaunja.

¹⁷ Amboac tonañ embe ôlic aê amboac nêm ñac, nañ ôkôc eñ sa êtôm ôkôc aê tauc sa. ¹⁸ Embe eñ êñgôm aômnêm gêñ teñ êtu sec, me ênac aômnêm tôp teñ atom, nañ ôkêñ aê jawê kainñ tôp tau jajô eñ su. ¹⁹ Aê, Paulu, tauc lemoc kato biñ tonec gebe “Aê oc janac êné tôp.” Aê gabe jasôm biñ ñoc tôp gêc aômña nec atom. Tôp tau aôm taôm. ²⁰ O lasic, biññanô, ômoasiñ aê ñagec êtu Apômtaunja to ôlau ñoc ñalêlôm êtu Kilisiña acgom.

²¹ Aê taêc kêka gebe aôm oc tañam wamu biñ, tec kato gêdêñ aôm nec, ma kajalagac gebe aôm oc ôñgôm êlêlêc aêñoc biñ tonañ su. ²² Ma jasôm teñ êwiñ gebe Ômansañ aêñoc balêm teñ kwananñen gebe aê kakêñ matoc gebe Anôtô êkêñ aê jamu jandêñ amac jawac êtu nêm mecña.

Paulu awa gêjac lau ñamuña

²³ Epapra tañ gêñgôn kapoacwalô gêwiñ aê kêtú Kilisi Jesuña nañ, awa gêjac aôm. ²⁴ Ma Marka agêc Aristarka ma Dema agêc Luka, tec sêjam kôm sêwiñ aê nec, awerñ gêjac amac amboac tonanñen.

²⁵ Apômtau Jesu Kilisi nê moasiñ êwiñ amac.

JAKOBONĒ papia

Jakobonē papia nec ḡac tau gējac lau buḡa nēḡ kōm to nēḡ lēḡ ḡagōliḡ ḡwalēkiḡ sa. Eḡ keto biḡ tau gējac ḡōlōac tapaōḡgeḡ ḡawae kētōm eḡ awa gējac Anōtōnē lau, taḡ sēḡ ḡ kēsi-k siḡeḡ aḡga nom ḡagamēḡ samob naḡ. ḡac-ketowaga gebe epeḡ lau buḡa nēḡ kauc lasē ēpi nēḡ ḡalēlōm to nēḡ lēḡ, taḡ gējac ēsēac ḡawae naḡ, tec kēwaka nē ḡagōliḡ sa keto ḡalō totau-totau gējam dani ma keto biḡḡōliḡ to ḡadōḡdōḡ ḡēwiḡ-ḡēwiḡ e ḡam ḡēc awē ḡajam. Lau buḡa nēḡ ḡagōliḡ tonāḡ kēkwa biḡ tonec ḡai gebe lau tolēlōm to lau ḡalēlōm sawa ma lētōm to lēḡ mansaḡ ma tatu kasec to takēḡ ēwiḡ ma daḡḡōm ḡanō ēsaḡ to tajop imbelenḡ ma mētē tokauc to biḡkalom ma tenbelenḡ aēgeḡ to dambu tauḡḡa ma tatoc tauḡ sa to daē biḡ tōḡ ma tapuc tauḡ tōḡḡa to tatenḡ mec.

Jakobo keto papia tonec kēkac lau buḡa ḡajaḡageḡ gebe daḡḡōm Mētē ḡanō ēsa, ec dawa nēḡ takēḡ ḡēwiḡ sa ḡa nēḡ lēḡ to nēḡ kolenḡ ēnēc awē ēndēḡ lau sēlic ēpi matenḡanō.

Nadēnaḡ

1. Gējac m nē papia 1:1
2. Takēḡ ḡēwiḡ to tajala biḡḡa 1:2-8
3. Lau ḡalēlōm sawa to lau tolēlōm 1:9-11
4. Saē to lētōm 1:12-18
5. Tanō mētē ma ḡacgeḡ daḡḡōm ḡanō ēsa 1:19-27
6. Tapuc lau ḡam atom 2:1-13
7. Takēḡ ḡēwiḡ ḡējac ḡakolenḡ ḡawae 2:14-26
8. Tajop imbelenḡ ḡapeḡḡa 3:1-18
9. Tajop tauḡ ēndēḡ matenḡ katu ḡēḡ nomḡaḡa 4:1-5:6
10. ḡagōliḡ toē-toē ḡagēdō 5:7-20

Jakobo awa gējac lau

¹ Anōtō agēc Apōmtau Jesu Kilisi nēḡ sakiḡwaga aē, Jakobo, aoc gējac ḡōlōac 12, taḡ sēḡḡōḡ kēsi-kēsigeḡ aḡga nom ḡagamēḡ samob naḡ.

Biḡ kēpi takēḡ ḡēwiḡ to tajala biḡḡa

² O ḡoc lasitēwaac, Iētōm tokaiḡtokaiḡ embe ētap amac sa, ḡo alic amboac ḡēḡ tēmtac ḡajam ḡa tenḡ. ³ Amac ajalagac gebe ḡēḡ, taḡ kēsaē amacnēm akēḡ ḡēwiḡ naḡ, ḡēḡōm amac aōc ḡēḡwapac totēmtac kēpa sugēḡ. ⁴ Aōc ḡēḡwapac totēmtac kēpa sugēḡ tau ēnam ḡanō amboac tonec gebe ēnac dabiḡ amac e atu kwalam langwa ma apō lēna ḡēḡ tenḡ atom, ⁵ mago amacnēm tenḡ embe ēpō lēna kauc mētēḡa, naḡ etenḡ ēndēḡ Anōtō ma ēkēḡ ēndēḡ eḡ, gebe Anōtō kēkēḡ ḡēḡ ḡēdēḡ lau samob totētac wapōmgeḡ ma kēḡamiḡ tenḡ atom. ⁶ Mago ḡac tau etenḡ toēkēḡ ēwiḡgeḡ, etenḡ totētac lulu atom, gebe ḡac-tētac-luluwaga kētōm ḡwēc ḡadembom, taḡ mu ḡēli sa e ḡakotonḡ-kotonḡ kēsa naḡ. ⁷ ḡac amboac tonāḡ taē ēka gebe ēkōc ḡēḡ tenḡ aḡga Apōmtaunē atom. ⁸ Eḡ ḡac ḡalēlōm-ḡēja-luwaga ma kēsa nē lēḡ samob lulusawa.

Lau ḡalēlōm sawa to lau tolēlōm

⁹ Lasimi ḡalēlōm sawa ēlanem tau gebe Anōtō ketoc eḡ sa. ¹⁰ Ma ḡac tolēlōm ēlanem tau ētu Anōtō kēkōniḡ eḡḡa, gebe eḡ oc ēnaḡa ētōm ḡēḡwaḡ

ñaola. ¹¹ Oc kêpi tonjandajen ma kêsêgô gêgwanj e ñaola kêsêlô ma talic ñakatu masi. Ñac tolêlôm amboac tonanj. Enj ênanja anja nê kôm ñaluñgenj.

Saê to letôm

¹² Aê aoc êôc ñac, tanj gêôc saê totêtac kêpa sugenj. Enj êwaka tau sa su acgom, go êkôc êngôñ mata jali ñasunsun, tanj Anôtô gêjac mata gêdênj lautêntac-gêwiñ-erjwaga nanj. ¹³ Ñac tenj embe lêtôm êtap enj sa, nanj êsôm gebe “Lêtôm tonec anja Anôtônê” nec atom. Sec kêtôm gebe êlêtôm Anôtô atom. Ma Anôtô tau kêlêtôm ñamalac tenj atom. ¹⁴ Lêtôm ñam kêsêp ñamalac tau nê têtac kalac, tanj kêkac to kêlêtôm enj nanj. ¹⁵ Têtac kalac embe taê, go êsu ñalatu sec. Sec tau embe ênac dabinj tau su, go êsu ñalatu gêmacanô.

¹⁶ O ñoc lasitêwaace, êkêli taôm atom. ¹⁷ Gêñ ñajam samob, tanj sêkênj gêdênj amac to gêñ ñanô samob, tanj atap sa nanj, gêmênj anja lolôc. Gêñ tau kêsêp gêmênj anja ñawê ñataunê. Enj gêjam tau ôkwi atom ma enj gêjam kanuc atom amboac tonanjenj. ¹⁸ Enj taê gêjam kêtû tônj, tec kêkênj nê binjanô kêka aêac lasê gebe tatu gêñ samob, tanj enj kêkênj nanj ñanmata.

Tanj mêtê to danjôm ñanô êsa

¹⁹ O ñoc lasitêwaace, taêm ênam binj tonec gebe ñamalac samob sênjô binj ñagaôgenj acgom, ma sêsôm binj malô-malôgenj to têtac ñandanj sebenj-sebenj atom amboac tonanjenj, ²⁰ gebe ñamalacnênj têtac ñandanj gêjam Anôtônê binjgêdênj sa atom. ²¹ Amboac tonanj akac ñatêmui to sec totau-totau su ma akôc mêtê, tanj Anôtô kêsê kêsêp amacnêm ñalêlôm nanj sa. Mêtê tonanj kêtôm gebe ênam amac katôm kêsi, tec akôc sa tonêm ñalêlôm malôgenj.

²² Embe anjô mêtê ñaômagenj, oc ansau taôm, anjôm mêtê tau ñanô êsa acgom. ²³ Ñac tenj embe êñjô mêtê ñaômagenj ma êngôm ñanô êsa atom, nanj êtôm ñac, tanj kêsala lanjôanô kêsêp tasalakatu nanj. ²⁴ Enj kêsala tau su, go gec gêja ma kêlinj lanjôanô ñakatu sinj sebenj. ²⁵ Mago ñac, tanj êtuc kêniñ êsêp binjsu ñanô tau, tanj kêgaboac aêac su nanj, ma êsô ñalabu êmoa to êñjô binj e êlinj sinj êtiam atom, êngôm ñanô êsa nanj, Anôtô oc ênam mec ênê kôm samob.

²⁶ Ñac tenj embe taê ênam gebe ênam sakinj Anôtô, mago ênam gôlinj imbêla atom, oc ênsau tau ma nê sakinj Anôtôña êtu gêñ ñaôma. ²⁷ Sakinj ñawa to mansanj, tanj Tamenji Anôtô gêlic gêjac mataanô ñajam nanj tonec gebe tanac mosêbu to awêtuc, tanj sêmoa jageo nanj, kêsi to tanjgaminj taunj êndênj genj ñatêmui nomña.

2

Tapuc lau ñam atom

¹ O ñoc lasitêwaac, amac akênj gêwiñ aêacnênj ñawasi Ñatau Jesu Kilisi, tec apuc lau ñam atom, alic samob têtôm taunjenj. ² Ñac tenj togêlônj gold ma tonjakwê ñawasi embe naêsô nêm akac saña êna, ma ñac ñalêlôm sawa tenj tonjakwê kômña embe êsô êna amboac tonanj, ³ ma amac matem êndinj ñac tonjakwê ñawasi e asôm gebe Ôngônj lêpônj ñajam tonec,” ma asôm êndênj ñac ñalêlôm sawa gebe “Naôkô ônê” me “mêñongônj masac êsi ockainja,” ⁴ embe anjôm amboac tonanj, oc awa lau êkôc atom me. Ma atu mêtôcwaga, tanj taênj gêjam binj keso nanj atom me.

⁵ O ñoc lasitêwaace, anjô acgom. Anôtô kêjalinj êsêac, tanj lau nomña sêlic amboac lau ñalêlôm sawa nanj sa, gebe têtû lau tolêlôm sêkênj gêwiñña ma sêwê kainj gamênj, tanj enj gêjac mata gêdênj lau-têtac-gêwiñ-erjwaga nanj.

⁶ Ma amac abu ñac ñalêlôm sawa. Asa lau sêkônij amac. Asa lau sê amac jaakô mêtôcwaga lanôñnêmña. Lau tolêlôm goc. ⁷ Lau tonaj sêsôm biñ alôb-alôb kêpi ñaê ñajam, tanj Anôtô kêkêñ gêdêñ amac nanj.

⁸ Amac embe anjôm biñsu, tanj aêacnêñ Kinj kêkêñ gêdêñ aêac kêtôm teto gêc nanj, ñanô êsa, go ñajam. Biñsu tau tonec gebe “Têmtac êwiñ lau wacban aôm amboac têtmac gêwiñ taôm.” ⁹ Mago amac embe apuc lau ñam, go anjôm sec ma biñsu êmêtôc amac amboac lau-sêgêli-biñsuwaga. ¹⁰ Ñac tanj kêmasanj biñsu samob, mago kêgêli tagenjen nanj, kêtôm gêgôm samob popoc. ¹¹ Ñac tanj kêsôm gebe “Ôngôm gêñ mockainjo to mockainjna atom” nanj, kêsôm tenj gêwiñ gebe “Ônac ñamalac êndu atom.” Ma aôm embe ôngôm mockainj atom, mago embe ônac ñamalac êndu, nanj kôgêli biñsugac. ¹² Amboac tonanj asôm nêmbiñ to anjôm nêmbiñ gêñ atôm lau, tanj Anôtô oc êmêtôc êsêac êndanjuc biñsu, tanj kêgaboac êsêac su nanj. ¹³ Ma êndêñ mêtôc tonanj Anôtô taê walô êsêac, tanj taêñ walô lau atom nanj atomanô. Mago ñac, tanj taê walô lau nanj, oc êtêc mêtôc tonanj atom.

Takêñ êwiñ to ñakoleñ ñabinj

¹⁴ O ñoc lasitêwaac, ñac tenj embe ôsôm gebe “Aê kakêñ gawij,” mago enj ñac koleñ atom, oc ênam enj sa amboac ondoc. Ênê kêkêñ gêwiñ oc ênam enj kêsi me masi. ¹⁵ Embe lasimi me lasimio tenj nêñ ñakwê masi me sêpô lêna mo kêtôm bêcgenña ¹⁶ ma amacnêmbiñ tenj embe êsôm êndêñ êsêac gebe “Ana tobiñmalôgenj, asô nêmbiñ ñakwê sa êjandanj amac to anij nêmbiñ gêñ,” mago akêñ gêñ êôc êsêac ôlij tôñña tenj êndêñ êsêac atom, oc ênam êsêac sa amboac ondoc. ¹⁷ Biñ takêñ gêwiñña amboac tonanj. Embe takêñ êwiñ, mago tanam ñakoleñ êwiñ atom, oc takêñ gêwiñ tau êtu gêñ mêtê ñaôma.

¹⁸ Ma ñac tenj embe êsôm gebe “Aôm kôkêñ gêwiñ ma aê gajam koleñ,” go jasôm gebe “Ôtôc nêmbiñ kôkêñ gêwiñ, tanj ñakoleñ masi nanj, êndêñ aê, go aê jatôc ñoc koleñ, tanj êwaka ñoc kakêñ gêwiñ sa nanj, êndêñ aôm.” ¹⁹ Aôm kôkêñ gêwiñ gebe Anôtô tagenj tec gêmôa me. Ñajam. Mago ñalau sec sêkêñ gêwiñ biñ tonanj amboac tonanjenj ma têtêc tauñ ñanô. ²⁰ O melocma, aôm gobe takêñ gêwiñ, tanj ñakoleñ masi nanj, gêñ ñanômêgoc. Aôm gobe aê jawa biñ tau ñam sa êndêñ aôm me. ²¹ Aêac abenji Abraham amboac ondoc. Gêdêñ tanj enj kêkêñ latu Isak kêtû da gêsac altar ñaô nanj, Anôtô gêlic enj ñac gêdêñ kêtû ênê koleñ tonanña. ²² Kec, aôm gôlicgac gebe enj kêkêñ gêwiñ ma gêjam ñakoleñ ulu kêtômgenj, tec sêjam tauñ sa, tec nê koleñ gêjac dabiñ nê kêkêñ gêwiñ su. ²³ Ma biñ, tanj teto gêc nanj, kêtû anô gebe “Abraham kêkêñ gêwiñ Anôtô, tec Anôtô gêlic enj ñac gêdêñ” ma sêsam enj gebe Anôtônê ñac. ²⁴ Kec, amac alicgac gebe ñamalac êtu ñac gêdêñ êtu nê koleñña, êtu enj kêkêñ gêwiñña tagenj nec atom. ²⁵ Mockainjo Rahab kêtôm tonanj. Enj kêkêc kelenwaga sa ma kêkêñ êsêac sêsa intêna tenj sêja. Tec Anôtô gêlic enj awê gêdêñ kêtû ênê koleñña. ²⁶ Aêac ôlij embe ñalau masi, oc êtu mêtê. Ma aêacnêmbiñ takêñ gêwiñ embe ñakoleñ masi, oc êtu mêtê amboac tonanjenj.

3

Biñ kêpi imbelen

¹ O ñoc lasitêwaac, amacnêmbiñ taêsam têtû kêdônwaga atommanj. Alic acgom, aêac kêdônwaga oc atap mêtôc ñajana sa êlêlêc lau ñagêdô nêñ mêtôc su. ² Aêac samob dagôm keso elêmê. Tenj embe êsôm biñ tenj eso atom, nanj enj ñac kwalam lanjwa tenjgoc ma êtôm gebe ênam gôlij nê

ôli samucgenj napep amboac tonanj. ³ Aêac embe takêj gôlinj êsêp hos awenjsuj gebe tanenj wamu aêac, go tanam gôlinj bôc tau ôlinj samucgenj êwinj. ⁴ Alic wanj acgom. Gêj tau kapôêjanô ma mutêna gêngôn lac njajana sec, mago njagôlinj sauj ec tenj gêjam gôlinj wanj tau kêtôm njac gôlinjna taê gêjam. ⁵ Aêac imbelenj amboac tonanj. Ôlinj njagêjnlêlôm sauj tenj, mago kêlanem tau gêj kapôêjna.

Alic acgom, ja njamôsi sauj tenj kêtôm gebe êkêj ja êninj oba kapôêj tenj. ⁶ Imbelenj kêtôm ja amboac tonanj, genj geo gêjam imbelenj auc samucgenj. Imbelenj tau ôlinj njagêjnelôm tenj, tanj gêgôm ôlinj samucgenj njatêmui kêsa nanj. Lamboam njakêlêndinj tau njaja kêpoa anja imbelenj, tec imbelenj njaja genj gêj samob, tanj Anôtô kékêj nanj, ma gesenj njalêj su gêwinj. ⁷ Njamalac têtôm gebe senjenj gêj materj jalinja tokainj-tokainj nanj sêgôm su. Bôc salenja to moc ma gêj kêgalabnja to i têtû malô e têtû gêj masinj. ⁸ Mago njamalac tenj kêtôm gebe êngôm imbêla êtu gêj masinj atomanô. Genj sec tau oleb-olebboa to njamalic tamac êndunja gêjam auc. ⁹ Aêac talambinj Apômtau to Tamenj nj imbelenj ma tapuc boa njamalac, tanj Anôtô kékêj kêtôm enj tau katu nanj, nj imbelenj tagenj tonanj amboac tonanjenj. ¹⁰ Binj lambinjna to binj tapuc boanja kêsa awenjsuj tagenj. O lasitêwaac, binj amboac tonanj êsa atomanô. ¹¹ Bu njaluc to njamakic kêpulu kêpi bumata tagenj me. ¹² O njoc lasitêwaac, jambô oc ênam ainj me, ma wain oc ênam jambô me. Ma gwêc oc ênam tau ôkwi êtu bu atom amboac tonanj.

Kauc undambêja

¹³ Asa njac tokauc ma njac mêtêja gêmoea gêwinj amac. Enj êwaka tau sa nj nê lêj njajam to nê kolenj, tanj gêjam tokauc mêtêja ma tonê njalêlôm malôgenj nanj. ¹⁴ Mago amac embe anam lêmunj lau njawaô to asac lau ênêc lêlômgenj, nanj atoc taôm sa ma ansau binjdanjanj e ansenj binjanô tau su atom. ¹⁵ Kauc tonanj kêsêp anja undambê gêmêj atom, kêsa anja nom to genj nomnja ma njalau sec nêj. ¹⁶ Lau tanj sêjam lêmunj tauj to sêsac tauj nanj, oc semoea naeo ma sêngôm sec tokainj-tokainj. ¹⁷ Mago kauc mêtêja, tanj lau sêkôc anja ôja nanj, êngôm nêj njalêlôm njawa êsa êtu njamata. Go sê wama tauj njagaôgenj, têtû lau malô, tanjenj wamu, taêj walô lau ênam êsêac auc ma sênam njanô njajam. Êsêac têtac lulu atom ma sêka nêj binj auc atom. ¹⁸ Njawê tanj lau-sê-wamawaga sêsê tobijnmalôgenj nanj, ênam njanô binjgedenj.

4

Tajop tauj êndêj lêj nomnja

¹ Amac akêj kisa gêdêj taôm to ajac taôm nanj njam kêsêp asagenj. Kêsêp gêj têtac njakalacnja, tanj gêjac sinj anja ôlim njagêjnlêlôm nanjoc. ² Amac matem katu gêj, mago atôm gebe atap sa atom, tec ajac njamalac êndu. Amac agôm mocsac gêj, mago atôm gebe atap sa atom, tec ajac taôm to akêj kisa gêdêj taôm. Amac akôc gêj atom, gebe atenj mec atom. ³ Amac atenj mec, mago akôc njanô atom nec njam kêsêp amac atenj mec kesonja gebe atenj gêj, tanj abe êjainj êpi gêj têtac njakalacnjagenj. ⁴ Mockainj njatêna amac. Lau tanj sê sêlêb gêdêj nom nanj, têtû Anôtônê njajo. Amac ajala binj tonanj me masi. Tenj embe ê sêlêb êndêj nom, oc êtu Anôtônê njajo. ⁵ Me binj, tanj teto gêc gebe "Njalau tanj gêngôn aêacnêj njalêlôm nanj, gêjam lêmunj to gêgôm mocsac njanô," amac abe teto binj tonanj njadmagej me.

⁶ Ma moasinj, tañ Anôtô kékêñ nanj, kapôêñ kélêlêc. Amboac tonanj tec teto gêc gebe

“Anôtô kékônij lau, tañ tetoc taun sa nanj, ma kékêñ moasinj gédêñ lau, tañ sêbu taun nanj.”

⁷ Amboac tonanj asô Anôtô ñalabu. Apuc taôm tôñ êndêñ Sadanj, go êwi amac sinj ma êc su. ⁸ Atu gasuc Anôtô, go êtu gasuc amac. Amac lau sec, akwasinj lememe êtu selec. Ma amac lau-têmtac-luluwaga, amansanj nêmm ñalêlôm ñawa êsa. ⁹ A jala taôm gebe anğôn jageo ma nêmm ñalêlôm ñawapac to atanj. Amacnêmm ômac ênam tau ôkwi êtu tanjiboa ma têmtac ñajam êtu têmtac ñawapac. ¹⁰ Ambu taôm êndêñ Apômtau, go etoc amac sa.

Amêtôc nêmm lasitêwai atom

¹¹ O lasitêwaac, anja biñ êpi taôm atom. Nac tañ êñga biñ êpi lasi me êmêtôc lasi nanj, êtôm gêga biñ kêpi biñsu to kêmêtôc biñsu. Aôm embe ômêtôc biñsu, go ôtu ñac-kêmasanjbiñsuwaga atom, ôtu biñsu ñamêtôcwaga. ¹² Nac tagenj kêtù ñac-kékêñ-biñsuwaga to mêtôcwaga. Enj kêtôm gebe ênam kêsî me enseñ su. Mago aôm asa, tec kômêtôc ñac wacbanj aômña.

Atôc taôm sa atom

¹³ Ao, amac lau, tañ asôm gebe “Galoc me elenj aêac oc tana malac tônê me ônê nadanğôn jala samuc tenj ma tatulu gêñ e ñamone êlêsuc aêacgenj.” ¹⁴ Amac ajam kauc gêñ, tañ oc êñğôm amac êndêñ elenj nanj. Amac oc amoa matem jali me masî. Amac atôm bu ñawajaô, tañ talic dambêgenj ma gê su. ¹⁵ Asôm biñ amboac tonec êjô biñ tônê su gebe “Apômtau embe êlôc, go aêac tamoa materj jali ma tanam kôm tonec me tônê.” ¹⁶ Mago galoc alanem taôm to atoc taôm sa. Lanem tokainj-tokainj amboac tonanj samob sec. ¹⁷ Nac tañ kêjala êñğôm gêñ ñajamña, mago êñğôm atom, oc êñğôm sec.

5

Lau tolêlôm taên ênam taun

¹ Ajôc, amac lau tolêlôm, atanj to apuc tanjiboa sa êtu gêñwapac, tañ wackêdabinj amac nanjña. ² Amacnêmm awa kêtù manê to bulesenj genj nêmm ñakwê e lasê-lasêgenj. ³ Da gênôm amacnêmm gold to silber. Ma ñada tau tonanj oc êkic amacnêmm biñ e êniñ amac ôlim su êtôm ja genj gêñ. Amac ajac awa to awa sa gédêñ bêc ñamuña tonec. ⁴ Alic acgom, amac agaminj lau, tañ sêjam amacnêmm kôm nanj, nêñ ñaôli, tec ñaôli tau gêmôêc to lausejôn-kôm-ñano-sawaga nêñ tanj jakêsô sinjwaga undambêña nêñ Apômtau tanjasunj. ⁵ Amac amoasinj taôm toôlim kêpigenj amoa nom. Amac angenj nêmm ñalêlôm e ñadambê kêsâ ma kêtôm gebe sêñgunj amac êndêñ ñanoc. ⁶ Amac amêtôc ñac gédêñ to ajac enj êndu ma enj gêjam tau ñagêjô gédêñ amac atom.

Tapuc taun tôñ to tatenj mec

⁷ O lasitêwaac, amboac tonanj apuc taôm tôñmanj ma êdênj Apômtau e mênjêô lasê. Alic kôm ñatau acgom, enj kêsâê gebe kôm ênam ñanô ñajam ma kêpuc tau tôñ to gêdênj kom gebe ênac êndêñ ñanoc. ⁸ Amac apuc taôm tôñ amboac tonanjenj ma aônj anac senjenj nêmm ñalêlôm gebe noc Apômtau mênjêô lasêña kêdabinj. ⁹ O lasitêwaac, anac kapoac taôm e atap mêtôc sa atom. Alicgac me, mêtôcwaga tec mênjkêkô katamdêmôê. ¹⁰ O lasitêwaac, aôc ñandanj to apuc taôm tôñgenj apuc propete, tañ sêsôm biñ sêjam Apômtau lanjô nanj wanjenj. ¹¹ Alic acgom, aêac awenj gêôc êsêac, nanj sêôc gêñwapac totêntac kêpa sugenj nanj. Amac anjô Job gêôc ñandanj totêtac

kêpa sugen ηawae, ma ajala Apôm̄tau gêjac dabij en ηalêngac. Binjanô, Apôm̄tau en taê walô to taê labu ηatau.

¹² O lasitêwaac, binj tonec ajop êtu ηamata gebe atôc lememe atom. Atôc lememe êpi undambê to nom me gên ηagêdô teη atomanô. Amac embe asôm gebe “Aec,” nan aêc tonan kêtôm. Me embe asôm gebe “Masi,” nan masi tonan kêtôm amboac tonanηen. Anηôm amboac tonan, ec mêtôtêc êtap amac sa atom.

¹³ Amacnêm ηac teη embe gêηwapac êtap en sa, nan eteη mec. Ma teη embe têtac ηajam, nan ênam wê dêbuη. ¹⁴ Amacnêm teη embe gêmac êngôm en, nan êkêη binj gôlôac dabuη nêη laumata. Êsêac teteη mec êpi en to sêniη oso en ηa niptêkwi sênam Apôm̄tau lanô. ¹⁵ Mec tonan embe teteη tosêkêη êwiηen, go ênam ηac gêmac tau sa. Ma Apôm̄tau oc êsuη en sa êngôη êtiam, ma ηac tau nê sec embe ênêc, oc Apôm̄tau êsuc sec tau ôkwi. ¹⁶ Amboac tonan aoc nê sec lasê êndêη taôm ma ateη mec êjô tau êtu taômηa gebe ôlim ηajam êsa. Nac gêdêη nê mec gêjam ηanô tonac lai. ¹⁷ Elia en ηamalac kêtôm aêac. En keteη mec gebe kom ênac atom, tec kom gêjac atom kêtôm jala têtêac ma ajôη 6. ¹⁸ Go keteη mec kêtiam ma undambê kêkêη kom e nom gêjam ηanô ηajam.

¹⁹ O lasitêwaac, amacnêm teη embe eo anηa lêη binjanôηa ma teη embe ênam en ôkwi êmu êmêη, ²⁰ go ajala gebe ηac, taη gêjam ηac sec ôkwi anηa ênê lêη keso nan, oc ênam ênê katu kêsi anηa gêmacanô tau ma êngênduc sec taêsam auc.

PETERENÊ papia ñamataña

Peterenê papia ñamataña nec gêjac lau buña ñawae, tañ enj kêsam êsac gebe Lau jaba, tañ “Anôtô kêjaliñ êsêac sa” nanj. Lau tau sêngôñ kêsi-kêsigenj anja Asia Sauñ ñagamênj gêmu kêsêpña (ñanodoña). Ac sêngôo salinj-salinj sêsêp lau samuc ñalêlôm. Keto papia tonec gebe ênac sêsamwaga têtac tônj gebe lau sêjanda to sêlêsu êsêac kêtû nêñ sêkêñ gêwiñ Anôtôña. Kêtû tonanña ñac-ketowaga gêôn Jesu Kilisi nê Ñawae Ñajam sa gêdêñ êsêac gebe taên ênam to sêkêñ matenj enj, tañ gêmac êndu to gêdi sa ma gêjac mata gebe êmu êmênj êtiam nanj. Êsêac tec sêsô nêñ ñandanj ñalabu ma sêoc sêpuc taunj tôngeñ gebe sêkêñ gêwiñ Anôtô tonanôgeñ ñasaê tenj tonan. Ac taên ênam êtu tônj gebe êndênj bêc Jesu Kilisi eoc tau lasêña, oc têtap nêñ ñagêjô ñawasi sa.

Ketowaga êjam danj lau tau gebe sêoc gêñwapac totêtac êpa sugenj ma kêkêli êsêac sêsa nêñ lêñ têtôm lau, tañ têtû Kilisinê gêñgac nanj.

Ñadênanj

1. Gêjac m papia tau 1:1-2
2. Taêm ênam Anôtô gêjam kêsi ñamoasinj 1:3-12
3. Gêlêñ binj gebe tamoã todabungeñ 1:13–2:10
4. Daóc ñandanj tapuc Kilisi wagamanj 2:11–4:19
5. Tanam nêñ sakinj todambu taungeñ 5:1-11
6. Gêjac mata nêñ papia 5:12-14

Petere awa gêjac lau

¹ Jesu Kilisi nê aposolo aê, Petere, ñoc binj êndênj lau jaba, tañ Anôtô kêjaliñ êsêac sa sêngôñ kêsi-kêsigenj anja Pontu to Galatia ma Kapadokia to Asia ma Bitunia nanj. ² Tamenj Anôtô taê gêjam kwananengeñ, tec kêjaliñ amac sa ma kêkêñ Ñalau Dabunj gêwê amac asa lau Dabunj nêñ lêñ ma tanjem wamu Jesu Kilisi to alinj ênê dec e atu selec. Moasinj to binjmalô êndênj amac êwac e ênam amac auc.

Binj takêñ matenja

³ Talambinj aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi Tama Anôtô, tañ taê walô aêac gêjam sêga. Enj gêñu Jesu Kilisi anja ñacmatênêñ sa, tec kêkêc aêac tatu wakuc ma takêñ matenj enj endenj tôngeñ. ⁴ Enj gêgôm gêñ tonan gebe tawê kainj gêñlênsêm tengeñña to ñawasi, nanj ê su atom. Anôtô kêmasanj gêñlênsêm tau tonan gêc undambê kwananengeñ kêtû amacña. ⁵ Anôtônê ñaclai gejob amac gebe akêñ êwiñ e atap moasinj ênam amac kêsinja sa, tañ enj kêmasanj kwananengeñ gebe êtu awê êndênj têm ñamuña nanj. ⁶ Êndênj tônê oc atu samuc. Galoc tecenec oc moae gêñ amboac tonec ênac amac ñawae gebe lêtôm tokaintokainj êkêñ wapac amac têlageñ acgom ⁷ e Anôtô ênsaê amacnêm akêñ gêwiñ tau gebe ñanô. Ñamalac sêsaê gold, tañ kêtôm gebe oc ênanja nanj, ña ja. Ma amacnêm akêñ gêwiñ, tañ kêlêlêc gold tonan su nanj, oc êtap saê sa amboac tonan, gebe êwaka tau sa gebe gêñ ñanô tenj. Ma êndênj tañ Jesu Kilisi eoc tau lasê nanj, amac atap lambinj to ñawasi to waem sa. ⁸ Ñac tau tonan amac alic enj atom, mago têtac gêwiñ enj. Amac matemanô kêpi enj galoc atom, mago akêñ gêwiñgeñ e atu samuc enj totêtac ñajam ma totêtac wapigeñ nanj. Ñamalac sêwa binj tonan ña

jakêtom atom. ⁹ Amac atu samuc gebe atap nê m akêj gêwiñ njananô sa. Nanô tau moasiñ ênam katôm kêsiña.

¹⁰ Moasiñ tau tonaj propete sêsôm to sêkip ñam sa ma seoc moasiñ ênam amac kêsiña, tañ amac atap sa nañ lasê. ¹¹ Kilisinê Nalau, tañ gêmoa êsêacnêj ñalêlôm nañ, geoc lasê gebe Kilisi êoc ñandan e su acgom, go êmoa tonawasigeñ. Êsêac sebe sêkip biñ tonaj ñanoc sa gebe êmêj êndêj ondoc ma êmêj amboac ondoc. ¹² Anôtô geoc lasê gêdêj propete tonaj gebe biñ tonaj ênam êsêac tauñ sa atom, ênam amac sa. Lau tañ sêsôm ñawae ñajam gêdêj amac sêsôm bi ñ, tañ propete sêwa sa nañ, lasê gêdêj amac. Ma Nalau Dabuñ, tañ Anôtô kêsakiñ aña undambê gêmêj nañ, kêpuc êsêac tôj. ñawae tonaj añela tauñ têtü kêka-kêka ñanô gebe sêjala sêwiñ.

Anôtô kêkalem aêac gebe tasa lêj dabuñ

¹³ Amboac tonaj amansañ nê m kauc ñajaja êsa ma nê m ñalêlôm tek-wem sakigeñ, ec akêj matem moasiñ, tañ Jesu Kilisi eoc tau lasê ma êkêj êndêj amac nañ. ¹⁴ Atôm Anôtônê ñapalê tañem wamuña, ma têtmac ñakalac, tañ kêkac amac gêdêj tañ nê m kauc kêsa atomgeñ nañ, ênam gôliñ amac êtiam atom. ¹⁵ Atôm ñac dabuñ tau, tañ kêkalem amac nañ, ma asêlêj to asa nê m lêj samob atôm lau dabuñgeñ, ¹⁶ gebe teto biñ gec gebe “Amac atu lêu dabuñ, gebe aê tauc dabuñ.”

¹⁷ Amac embe awem ênac Anôtô, tañ êmêtoç ñamalac êndêj-êndêngeñ atôm nêj kolengeñ ma êpuc open ñac teñ atom nañ, ma embe asam eñ gebe Tamerni, go asa nê m lêj toatêc engeñ êtôm têt amoa gamêj jaba tonecña. ¹⁸ Amac alicgac gebe awa, tañ ê su amboac gold to silber nañ, kêsi amac su aña lêj sec, tañ gelom amac aña abeminêj nañ, ma mênjamo ma nê m lêtêgeñ nec atom. ¹⁹ Kilisinê dec kêtü awa ñanô tau, tec kêsi amac su. Eñ kêtôm domba ñabiñmê to ñajamanô teñ, ²⁰ Anôtô kêjaliñ eñ sa gêdêj tañ kêkêj undambê to nom atomgeñ nañ, tec kêkêj eñ mênkêtu awê gêdêj têt ñamuña tonec kêtü amacña. ²¹ Eñ kêkêj amac akêj gêwiñ Anôtô, tañ gêñu eñ sa aña ñacmatênêj ma kêkêj ñawasi gêdêj eñ nañ. Amboac tonaj amac akêj gêwiñ to akêj matem aperiñ Anôtôgeñ.

²² Amac tañem wamu biññanô, tec gêgôm amac katôm ñawa kêsa ma gêgôm amac têtmac gêwiñ lasitêwai ñanôgeñ. Amboac tonaj akêj têtmac gêwiñ elom tau tonê m ñalêlôm samucgeñ. ²³ Amac atu wakuc ñam kêsêp ñawê, tañ ênaña nañ atom, kêsêp ñawê, tañ ênêc ñapan. ñawê tau Anôtônê biñ mata jali, tañ ênêc teñgeñ nañ, ²⁴ gebe “Ñamalac samob têtôm gêgwañ, ma nêj ñawasi samob kêtôm gêgwañ ñaola. Gêgwañ kê m êliñ, ma ñaola kêsêlô.

²⁵ Mago Apômtaunê biñ oc ênêc teñgeñ.”

Ma biñ tau tonaj ñawae ñajam, nañ sêsôm gêdêj amac.

2

Poc mata jali to lau dabuñ

¹ Amboac tonaj akwalec nê m biñ sec totau-totau to biñdansañ samob ma ajam biñ auc to têtmac sec ma biñ gêga samob su. ² Atôm ñapalê dedec, tañ têtariñ su nañ, ma atariñ su ñanô mêtê ñawa tau, gebe atôp atu kapôñ e atap moasiñ ênam amac kêsiña sa. ³ Amac asaê sugac gebe Apômtau eñ ñajam. ⁴ Amac andêj poc mata jali, Apômtau tau, ana. ñamalac têtin eñ

siŋ su, mago Anôtô kêjaliŋ eŋ sa ma gêlic eŋ amboac poc awamata ŋanô tenj. ⁵ Ma Anôtô êkwê amac sa amboac poc mateŋ jali atu Njalau Dabuŋ nê andu to atu dabuŋwaga dabuŋ, gebe akêŋ da ŋalêlômŋa, taŋ ênac Anôtô mataanô ŋajam êtu Jesu Kilisiŋa, ⁶ êtôm teto gêc gebe

“Alic acgom, aê kajaliŋ poc awamata ŋanô tenj sa kêtû poc kêclêsuŋa ma kasuŋ kêkô Sion.

Ŋac taŋ kêkêŋ gawiŋ eŋ naŋ, oc ênaŋa atom.”

⁷ Poc tau tonariŋ kêtû amac akêŋ-gêwiŋ-waga nêŋ awamata ŋanô. Mago êndêŋ êsêac, taŋ sêkêŋ gêwiŋ atom naŋ, “poc taŋ lau-sêkwêwaga sêbaliŋ siŋ naŋ, kêtû poc kêcŋsuŋa,”

⁸ ma

“kêtû poc sêndiŋ eŋkaiŋ êpiŋa to poctêna êŋgôm lau têtac êmbôli aucŋa.”

Êsêac taŋ sêkêŋ gêwiŋ Anôtônê biŋ atom naŋ, dêdiŋ eŋkaiŋ kêpi poc kêtôm Anôtô kêmasariŋ ŋabiŋ kwananŋeŋ.

⁹ Mago amac atu gôlôac, taŋ Anôtô kêjaliŋ sa naŋ. Amac atu kiŋnê dabuŋwaga to lau dabuŋ m tenj. Amac atu Anôtônê lau solop, tec asôm Ŋac, taŋ kêkalem amac anŋa ŋakesec adêŋ ênê ŋawê kaiŋ tenj aja naŋ, nê gêŋtalô ŋawae lasê. ¹⁰ Gêmunŋeŋ atu Anôtônê lau atom, mago galoc atu ênê lau. Gêmunŋeŋ amac atap Anôtônê taê walô sa atom, mago galoc eŋ taê walô amac.

Tasa lêŋ êtôm Anôtônê sakiŋwaga

¹¹ O lauace, aê jalêŋ biŋ amac, taŋ amoa amboac lau waba to lau jaba naŋ, êŋgamiŋ taôm êndêŋ têtac ŋakalac, taŋ gêjac siŋ gebe enseŋ katôm su naŋ. ¹² Asa nêŋ lêŋ amoa lau samuc ŋalêlôm tolanôm nêŋ sawagenj. Go êsêac, taŋ sêŋgôliŋ biŋ êpi amac gebe agôm secŋa naŋ, sêsala amacnêŋ kolenj ŋajam ma sêlambiŋ Anôtô êndêŋ bôc eŋ êô lasêŋa.

¹³ Asô ŋamalacnêŋ ŋagôliŋ samob ŋalabu êtu Apômtauŋa. Asô kiŋ, taŋ kêtû ŋatau ŋamataŋa naŋ ŋalabu, ¹⁴ to asô gôliŋwaga, taŋ eŋ kêsakiŋ êsêac gebe sêkêŋ ŋagêjô êndêŋ lau, taŋ sêgôm sec to sêlambiŋ lau, taŋ sêjam kôm ŋajam naŋ, ŋalabu amboac tonanŋeŋ. ¹⁵ Gebe Anôtô taê gêjam biŋ amboac tonec gebe amac anam kôm ŋajam gebe êmbaob lau meloc, taŋ sêjam kauc biŋ naŋ, awerj auc. ¹⁶ Asa lêŋ tau amboac lau, taŋ Kilisi kêgaboac Êsêac su naŋ. Mago kêgaboac amac su ŋamoasiŋ êtu sec ŋasabaŋ atom. Atu Anôtônê sakiŋwaga. ¹⁷ Atôc lau samob sa ma têtac ôwiŋ gôlôac, taŋ têtû nêŋ lasitêwai naŋ. Atêc Anôtô ma atoc kiŋ sa.

Kilisi gêôc ŋandanj êtu ŋadôŋdôŋ êndenj aêac

¹⁸ Amac sakiŋwaga asô nêŋ ŋataui ŋalabu to atoc êsêac sa. Asô ŋataui ŋajam to wapôm tauŋeŋ ŋalabu atom, asô ŋataui keso ŋalabu êwiŋ. ¹⁹ Ŋac tenj embe nê ŋalêlôm êsap Anôtô tôŋ ma êôc wapac êtu biŋ tageŋ tonanŋa, naŋ Anôtô oc ênam mec eŋ. ²⁰ Embe têtac amac to aôc wapac êtu agôm secŋa, naŋ oc êkêŋ amac waem amboac ondoc. Mago embe sêkêŋ ŋandanj êndêŋ amac to aôc wapac êtu agôm ŋajamŋa, naŋgo Anôtô ênam mec amac. ²¹ Kêtû biŋ tonanŋa tec Anôtô kêkalem amac, gebe Kilisi gêôc ŋandanj kêtû amacŋa. Eŋ kêtû ŋadôŋdôŋ gêdêŋ amac gebe apuc eŋ waŋa. ²² Eŋ gêgôm sec tenj atom ma têtac biŋdansariŋ tenj sa kêsa eŋ awasuŋ atom. ²³ Êsêac sêbu eŋ, ma eŋ gêbu êsêac ŋagêjô atom. Sêkêŋ eŋ gêôc ŋandanj, mago eŋ kêkôtêŋ lêma gêdêŋ êsêac atom. Eŋ gêliŋ nê biŋ samob su gêdêŋ ŋac, taŋ êmêtôc biŋ

ņanņêņa nanņeņ gêja. ²⁴ Aêacnêņ sec kêpi eņ tau ôli ma eņ kêkôc sec tau sa kêpi ka gêja, gebe tatu mêtê êndêņ sec, ma materj jali êsa êndêņ biņgêdêņ. Ênê sêm ñamala gêgôm amac ñajam kêsa. ²⁵ Gêmunņeņ amac amoa amboac domba sêbôm, mago galoc Anôtô gêjam amac ôkwi adêņ ñacgejob, taņ gejob amac katôm nanņ aja.

3

Lauo to ñac nêņ biņ

¹ Amac lauo asô nêm ñaci ñalabu amboac tonanņeņ. Ñacwaga ñagêdô embe sêkêņ êwiņ Anôtônê biņ atom, go lauo sêsôm biņ teņ atom, nêņ Iêņgeņ êņgom ñacwaga sênam tauņ ôkwi, ² gebe ñacwaga sêlic amac asa nêm lêņ gêdêņ to atêc Anôtôgeņ, ec sêdanņguc. ³ Anam gêlôn taôm ña gêņ dêmôêņa amboac môkêmlauņ ñapoactalô tokaiņtokaiņ ma anôn gold ñawasi to asô ñakwê ñajam-ñajam nec atom. ⁴ Anam gêlôn taôm ña gêņ ñalêlômņa, taņ ê su atom nanņ. Gêņ tau tonec gebe amoa tonêm ñalêlôm malô to ñanņeņ gebe gêņ tonanņ ñai Anôtô gêlic amboac awamata ñanô. ⁵ Andanņeņ lauo dabuņ, taņ sêkêņ materj Anôtô nanņ, sêjam gêlôn tauņ ña awamata tonanņ, ma sêsô nêņ ñaci ñalabu ñapep. ⁶ Sara kêtôm tonanņ. Eņ taņa wamu Abraham ma kêsam eņ gebe Ñoc apômtau. Amac embe anņôm gêņ ñajam to atêc gêņ teņ atom, go atu Sara latuio.

⁷ Amac ñacwaga amboac tonanņ. Awiņ nêm lauo tokaucgeņ, gebe êsêac ôliņwalô kêtôm amac atom. Atoc êsêac sagenņ gebe êsêac sêwê kaiņ moasiņ danņôn materj jaliņa amboac tonanņ. Anņôm geņ tau gebe gêņ teņ êkô amacnêm mec auc atom.

Daôc ñandanņ êtu biņgêderēja

⁸ Aê jakatonņ ñoc biņ sa amboac tonec gebe Amac samob nêm biņ elom tau ñajam. Aôc gêņwapac awiņ taôm, têtmac êwiņ lasitêwai to atoc taôm sa atom, êkônij taômgeņ. ⁹ Akêņ sec êjô sec atom ma biņ alôb-alôb êjô biņ alôb-alôb atom, akêņ mecegeņ êjô. Taêm ênam gebe Anôtô kêkalem amac gebe awê kaiņ mec êtu nêm gêņlênsêm.

Gebe teto gêc gebe

¹⁰ “Ñac taņ têtac gêwiņ gebe êmoa mata jali ma gebe êmoa ñajamgeņ nanņ, ejop imbêla êndêņ biņ sec to gêdôolic êndêņ biņdansanņ.

¹¹ Eņ ênac jaê sec to êņgôm gêņ ñajam. Eņ ensom biņmalô ma êndanņguc e naê tôn, ¹² gebe Apômtau mata kêsap lau gêdêņ ma kêkêņ taņa nêņ mec.

Mago Apômtau lanô gelo lau, taņ sêgôm sec nanņ.”

¹³ Embe anņôm ñajam atu dôbgeņ, ma asa oc êņgôm amac atu sec. ¹⁴ Embe aôc gêņwapac êtu adaguc biņ gêdêņņa, go aê aoc êôc amac. Ñamalacnêņ biņ êtakê to êlênsôn amac atom. ¹⁵ Atôc Kilisi sa anņa nêm ñalêlôm ma akêņ eņ êtu nêm Apômtau. Amansanņ taôm ñapanņ e lau teņ embe tetenņ amac gebe awa biņ, taņ akêņ matem gêc nêm ñalêlôm nanņ sa, nanņo gaôgeņ asôm lasê êndêņ êsêac. ¹⁶ Anņôm totêtmac malô ma ajop taômgeņ, gebe nêm ñalêlôm ñajam, ec êņgôm êsêac, taņ sêgôliņ biņ kêpi amac to sêbu amac, taņ asa Kilisinê lêņ ñajam nanņ majeņ. ¹⁷ Anôtô embe taê ênam gebe aôc ñandanņ êtu agôm ñajamņa nanņ, oc ñajam êlêlêc aôc ñandanņ

êtu agôm secña su. ¹⁸ Kilisi amboac tonan. Enj gêmac êndu kêtü dim tagen kêtü aêacnêj secña. Nac gêdêj gêjô aêac lau gêdêjmê su, gebe êwê aêac dandêj Anôtô tana. Êsêac sêjac enj ôligen êndu, mago Nalau kêkêj enj mata jali kêsa. ¹⁹ Ma toNalaujen gêja gêjam mêtê njalau, tanj sêngôj kapoacwalô nanj. ²⁰ Gêdêj andanjen êsêac sêkêj gêwiñ Anôtônê binj atom. Anôtô kêsâê êsêac to gê êsêacnêj binj tøj gêdêj tanj Noa gêsô wanj gêmoa nanj. Wanj tonanj gêjam lau 8gen sa selom bu kêsuj njatêna. ²¹ Bu tonanj kêtü busanju, tanj galoc gêjam amac kêsi nanj njadôndôj. Busanju tau êkwasiñ njatêmui ôliñja su atom, mago êtu môêc enden Anôtô gebe êmansañ njalêlôm njawa êsa êtu Jesu Kilisi gêdi sanja. ²² Enj kêpi undambê gêja jagêngôj Anôtônê anôja, ma anjela to njac lai ma njactêkwa sêsô enj njalabu.

4

Tanam tauñ ôkwi ma tasa lêj wakuc

¹ Kilisi gêôc njandanj kêpi tau ôli. Amboac tonanj amansañ taôm e nêmm njalêlôm êtôm ênê acgom, gebe njac, tanj gêôc njandanj kêpi tau ôli nanj, sec kêlêwanj enj. ² Tec njamalacnêj têtac njakalac ênam gôliñ amac êndêj têmm amoa nomnja êtiam atom, Anôtônê binjenj ênam gôliñ amac. ³ Gêdêj têmm, tanj gêjanja su nanj, amac agôm lau samuc nêj binj kêtü tøj, tec kêtôm gac. Amac asa nêmm lêj mockaiñja to mockaiñja ma amoa totêmtac njakalac. Gêj kêjanj amac ma aenj lasam to anôm anaboa anjôj awiñ taôm to ajam sakiñ gêdêj gwam asenj Anôtônê binjsu. ⁴ Ma galoc asêlêj awiñ lau samuc ma asa nêj lêj wauc-waucgenja kêtiam atom, tec sêlic sec ma sêsôm binj alôb-alôb kêpi amac. ⁵ Mago êsêac oc sêwa nêj binj sa êndêj njac, tanj kêmasanj tanj su gebe êmêtôc maten jali to njacmatê nêj binj nanj. ⁶ Kêtü binj amboac tonanjja enj kêsôm njawae njam lasê gêdêj njacmatê gebe êsêac têtac têtac sa kêtôm njamalac têtac sa, mago njalau sêmoa maten jali kêtôm Anôtô gêmoa mata jali.

⁷ Gêj samob njatêku êsunja njanoc kêdabingac. Amboac tonanj taêm ênam taôm ma atenj nêmm mec totekwenj sakiñ. ⁸ Tonac tec tasôm êtu njamata gebe akêj têtac gêwiñ elom tau njanôjenj gebe têtac gêwiñ êngênduc sec samob auc. ⁹ Anjôm ja lau atu môsi atom. ¹⁰ Anam sakiñ taôm êndêj-êndêjenj êtôm moasiñ, tanj akôc nanj, ma atu Anôtônê moasiñ tokaiñ-tokaiñ njagejobwaga njam. ¹¹ Nac tenj embe ênam mêtê, nanj êsôm êtôm Anôtônê binjenj. Tenj embe ênam sakiñ, nanj ênam êtôm njac lai, tanj Anôtô kêkêj gêdêj enj nanj. Anjôm gêj samob tonanj gebe Anôtônê njawasi êsa êtu Jesu Kilisiñja. Njawasi to njajanja êndêj enj tenjenj ma tenjenj. Binjanô.

Daôc njandanj tatôm Kilisine lau

¹² O lauace, alic njandanj, tanj kêlêtôm amac gêmoa nanj, amboac gêj kaiñ tenj, tanj kêtac amac sa nanj atom. ¹³ Têtac njam êsa gebe awê kaiñ Kilisinê njandanj awiñ. Ma êndêj noc enj eoc nê njawasi lasêja nanj, amac oc atu samuc totêmtac njamgenj. ¹⁴ Embe sêmbu amac êtu Kilisinê njajêna, oc aoc êôc amac, gebe Anôtônê Nalau njawasi wacêpi amac. ¹⁵ Amacnêmm tenj êôc njandanj amboac njac, tanj gêjac njamalac êndu me gêjam genjenj gêj me gêgôm sec me kêgabec launêj kôm paliñ-paliñjenj nanj atom. ¹⁶ Mago amac embe aôc njandanj atôm Kilisinê lau, nanj majem atom. Alambin Anôtô gebe kêkêj amac awê kaiñ njajê tonanj.

17 Noc kédabinj gebe Anôtô êmêtôc binj ênac m anja enj tau nê gôlôac. Embe êngôm êndêj aêac amboac tonaj, ma êsêac, taj tanjenpêc gêdêj Anôtônê njawae njam nanj, oc êngôm êsêac amboac ondocgenj.

18 “Anôtô embe ênam lau gêdêj kêsi, oc njalêj njawapac, ma lau geo to lau sec oc amboac ondoc.”

19 Amboac taj êsêac, taj sêoc njandaj kêtôm Anôtô taê gêjam nanj, sêsa nêj lêj njam to sêsakinj katunj êndêj njac njanêj, taj kêkêj gêj samob nanj.

5

Tajop Anôtônê domba

1 Aê jalêj binj laumata, taj sêmoa amac njalêlôm nanj. Aê laumata tenj katôm amac ma galic Kilisi gêoc njandaj ma oc jawê kainj njawasi, taj mênjêtu awê êtu njamu nanj. 2 Ajop Anôtônê domba njatonj, taj kêkêj gêdêj amac nanj, ma ajop êtu sêkac amacnja atom. Taôm anjgôm anac njawae êtôm Anôtônê binj. Anjgôm êtu awa geonja atom, anjgôm êtu nêj sakinj topalêgenja. 3 Ajop êsêac, taj sêsêp amac lememe nanj amboac gôlinjwaga, taj sêkôninj nêj gôlôac nanj atom. Atu njadônjdônj njam êndêj nêj domba njatonj. 4 Ma gejobsêga tau embe êo lasê, go amac akôc njawasi njasunsuj, taj ênanja atom nanj.

5 Amac lau wakuc amboac tonaj. Asô lau njanô njalabu. Amac samob akôninj taôm to anam sakinj taôm êndêj-êndêjgenj, êtôm teto gêc gebe “Anôtô êkô lau, taj tetoc tauj sa nanj auc, ma êkêj moasinj êndêj êsêac, taj sêkôninj tauj nanj.”

6 Amboac tonaj akôninj taôm asô Anôtônê lêma njanja njalabugenj, ec etoc amac sa êndêj njanoc. 7 Gêjwapac samob, taj kêkôninj amac nanj, apô êpi enj êna, gebe enj gejob amac. 8 Tekwem saki ma anam jaligenj, gebe amacnêj njacjo Sadanj kêsêlêj kêtanj-kêtanj amboac lewe ma gesom nê gêj gebe êndanjgônj. 9 Anjgaminj taôm êndêj enj ma akêj êwinj njanja. Ma ajala gebe amacnêj lasitêwai, taj sêmoa nom njagamêj samob nanj, sêoc njandaj tau tonaj têtôm amac. 10 Moasinj samob njatau Anôtô, taj gêbinj amac to Kilisi tôj nanj, kêkalem amac gebe akôc ênê njawasi tenjenja. Oc akôc njandaj têlagenj ma enj tau mênjênac dabinj amac to êpuc amac tôj, ma êkêj njacjai êndêj amac to ênsuj amac sa akô njanja. 11 Njanja êndêj enj endenj tôjgenj. Binjanô.

Petere gêjac mata nê binj

12 Aê kato papia dambê tonaj gêdêj amac ma lasic Silwana, taj galic enj amboac njac njanêj nanj, gêjam aê sa. Aê galêj binj to gawa sa gêdêj amac gebe Anôtônê moasinj njanô tau tonec. Akô njanja akô moasinj tau njalêlôm. 13 Gôlôac dabunj anja Babel, taj Anôtô kêjalinj êsêac sa sêwinj nanj, awenj gêjac amac, ma latuc Marka amboac tonanjenj. 14 Aê moalêc taôm to akôc taôm sa totêmtac êwinjenj.

Binjalô êndêj amac samob, taj Kilisi gêbinj amac tôj nanj êwac.

PETERENÊ papia kêtú luagêcna

Peterenê papia kêtú luagêcna nec gêjac lau buña ñamataña ñagêdô tapaôngeñ ñawae. Lau-mêtê-geowaga jasêsêli-sêsêli gôlôac Asia Saunña, tec Petere keto papia tonec gebe êmbôc êsêac auc, ec nêñ mêtê ôlin ñakalacña êlain tau amboac secgeñ. Lau buña sênac jao tauñ êndên lêtôm amboac tonañ ñalên tonec gebe sênac dabin nêñ kauc e sêjala Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi êpi ñanôgeñ, tec Petere gebe êsêac sêkên tanen êndên lau, tan tauñ matenânô sêlic Jesu ma tauñ tanen sun sênô en kêsôm bin to kêdôn êsêac nan, sênac ñawaegen. Petere gesen lau, tan sêsôm sebe Kilisi êmu êmên êtiam atom nan, ñajanagen. Kilisi gêmu gêmên su atom tagen nec ñam kêsêp Anôtô gê bin tôngeñ “gebe lau ten sênaña atom, gebe samob sêkac tauñ su anga nêñ sec acgomman.”

Nadênanj

1. Petere gêjac m papia tau 1:1-2
2. Anôtônê kalem gêdên lau buña 1:3-21
3. Mêtê-geowaga têdôn mêtê dansañ 2:1-22
4. Kilisi êmu êmên êtu ñamuña 3:1-18

Petera awa gêjac lau

¹ Jesu Kilisi nê sakinwaga to aposolo aê, Simon Petera, ñoc bin êndên amac, tan aêacnên Anôtô agêc kêsawaga Jesu Kilisi nêñ bin gêdên kêkên amac akên gêwin ñanô atôm aêac. ² Ajala Anôtô agêc aêacnên Apômtau Jesu êtu tôn e moasinj to bin malô ênam sêga anga amacña.

Anôtô kêkalem aêac to kêjalij aêac sa

³ Anôtônê ñaclai kêkên gên samob, tan kêpuc aêac tôn tamoa matenjali to tasa Anôtônê lên nan, gêdên aêacgac. Kêkên gên tau kêtú tajala ñac, tan kêkalem aêac tawê kain ênê ñawasi to lên ñanên nanña. ⁴ En gêgôm amboac tonañ, tec gêjac mata gên ñanô mataêjam to kapôên-kapôên gêdên aêac. En gêjac mata gên tonañ gebe amac awê kain ñanô anga Anôtô tau nê ma awê nom tonec ñanac lai sa. Ñaclai ensen amac suna tonañ ñam kêsêp ñamalacnên têtac ñakalacña. ⁵ Amboac tonañ ôlim palêgen gebe nêman akên gêwin ênam ñanô lên ñanên. Lên ñanên êkên kauc ajala gênña. ⁶ Kauc ajala gênña êkên amac atu mêtê taôm ñapep. Atu mêtê taôm ñapep êkên amac aoc gênwapac totêmtac êpa sugen. Aoc gênwapac totêmtac kêpa sugen êkên amac asa Anôtônê lên. ⁷ Asa Anôtônê lên êkên amac têtac êwin lasitêwai. Têtac gêwin lasitêwai êkên amac têtac êwin ñanô tau. ⁸ Gên ñanô tau tonañ embe ênêc amacña e ênam amac auc, go êkêli amac, ec ôlim palê esa to anam ñanô ajala aêacnên Apômtau Jesu Kilisi. ⁹ Ma ñac, nan êtap gên tau tonañ sa atom, en mataanô kêtú wao, tec gelic gên gêja balin atom ma kêlin Anôtô kêkwasiñ ênê sec lan gwa su gêjanã nan sin.

¹⁰ O lasitêwaac, Anôtô kêkalem amac to kêjalij amac sa, tec ôlim palêgen gebe awaka Anôtônê moasinj tau sa. Embe an gôm amboac tonañ, go amben anaña atomanô, ¹¹ ma Anôtô êkên amac asô aêacnên Apômtau to kêsawaga Jesu Kilisi nê gamên tengeñña ana.

¹² Amac ajala bin ñanô, ma bin ñanô tau gêjam amac auc akô ñajanã, mago gabe jaôn bin tau sa anga amacnêm ñalêlôm gebe taêm ênam ñapan. ¹³ Jaôn bin tau sa anga amacnêm nec gêjac aê ñawae êtôm ñoc têm

jamao bec tonec ñalêlômña. ¹⁴ Aê kajalagac gebe saunġen, go sêmbuc ñoc bec tonec sa êtôm aêacnêġ Apômtau Jesu Kilisi tau geoc lasê gêdêġ aê. ¹⁵ Amboac tonanġ tec jawaka ñalêġ tenġ sa e êndêġ têm jawi nom tonec sinġ su nanġ, binġ tonanġ ñai êôġ sa anġa nêm ñalêlôm ñapanġ.

Kilisinê ñawasi, tanġ propete seoc lasê nanġ

¹⁶ Gêdêġ tanġ asôm aêacnêġ Apômtau Jesu Kilisi nê ñaclai to êmu êmêġ ñawae lasê gêdêġ amac nanġ, aêac ajac sêboaco, tanġ ñamalac sêga tokaucġen nanġ atom. Aêac tauġ matenânô alic ênê ñawasi towae, tec asôm lasê. ¹⁷ Aêac alic gebe eġ Tama Anôtô kêkêġ wae to ñawasi gêdêġ eġ ma ñawasi ñatau awa amboac tonec gêdêġ eġ gebe “Aêġoc Latuc, tanġ têtac gêwiġ eġ ma galic eġ ñajam nanġ tonec.” ¹⁸ Awa tecenanġ aêac anġô kêsap anġa undambê gêmêġ gêdêġ tanġ amoa lôc dabunġ awiġ eġ nanġ.

¹⁹ Amboac tonanġ aêac akêġ gêwiġ propetenêġ binġ kêlêlêc. Ma amac embe akôc binġ tau sa, oc ñajam amboac tonanġ, gebe binġ tau kêtôm dawenġ kêpô gamêġ ñakesec e êu bônġ acgom, go utitêna mênêpi anġa nêm ñalêlôm. ²⁰ Ajala binġ tonec êtu ñamata acgom, gebe ñac tenġ kêtôm gebe êwa propetenêġ binġ, tanġ teto gêc nanġ, sa ña tau nê kauc atom, ²¹ gebe ñamalac tenġ nê ñalêlôm kêkac eġ tec geoc binġ tenġ lasê nec atom. Ñalau Dabunġ gêôc ñamalac, go sêsôm binġ lasê kêtôm Anôtô gêsunġ.

2

Propete dansanġ

¹ Gêmunġenġ propete dansanġ dêdi anġa lau Israel ñalêlôm. Ma kêdônġwaga dansanġ oc mênșsêsa anġa amac ñalêlôm amboac tonanġ. Êsêac oc sêndônġ mêtê geo, tanġ ensenġ ñamalac su nanġ, ma sênsa Ñatau, tanġ gêjam ôli êsêac su nanġ auc. Êsêac sêkic tauġ nêġ binġ ma sênaġa sebenġ. ² Ma lau taêsam sêsap êsêacnêġ lêġ kêli ôlinġ ñakalacġa tônġ, ma kêtû tonanġna lau sêsôm binġ alôb-alôb êpi binġnanô ñalêġ. ³ Êsêac mateġ katu gêġ ñawaô, tec têtulu amacnêm awa ña nêġ binġdansanġ. Êsêacnêġ mêtôcwaga mata gêdinġ êsêac ñapep wanêcġenġ ma nêġ ñac ensenġ êsêac sunġa gêjac tuluc atom.

⁴ Anôtô taê labu anġela, tanġ sêgôm sec nanġ atom. Eġ kêtinġ êsêac sêsêp lamboam ñagêsunġbôm ñakesec sêġa ma gêsô êsêac tônġ sêmoa e êndêġ bêc mêtôcġa. ⁵ Eġ taê labu nom lanġwa atom, kêkêġ bu kêsunġ ñatêna gesenġ nom ñalau, tanġ sêwi Anôtô sinġ nanġ su. Noa tanġ kêsôm binġgêdêġ lasê to nê lau 7 taunġenġ tec Anôtô gêjam jaom êsêac. ⁶ Ma Anôtô kêmêtôc malac Sodom to Gomora gebe sênaġa, tec kêkêġ ja ġenġ êsêac su sêġaġa. Eġ kêkêġ dôġ tonanġ gebe êkêġ puc lau, tanġ oc sêwi Anôtô sinġ êtu ñamu nanġ. ⁷ Eġ gêjam ñac gêdêġ Lot kêsi. Lot tau gêmoa tonê ñalêlôm ñawapacġenġ kêtû lau alôb-alôb tonanġ nêġ lêġ mockaiġna. ⁸ Ñac gêdêġ tonanġ ġênġônġ êsêac ñalêlôm ma gêlic to ġênô nêġ binġ geo kêtôm bêc to bêc ma ġeġon ênê ñalêlôm gêdêġ e ġêmoa jageo. ⁹ Apômtau kêġala ênam lau-sêkêġ-gêwiġwaga kêsi anġa lêtôm ñalêġ ma kêġala êkôninġ lau sec tônġ e têtap ñagêġô sa êndêġ bêc mêtôcġa ñalêġ amboac tonanġenġ. ¹⁰ Ñagêġô tonanġ êtap êsêac, tanġ têtac ñakalac kêkac êsêac e sêsa lêġ môpġa ma sêli binġ sa kêpi Apômtaunê ġônġ nanġ, sa êlêlêc su.

Êsêac lau ñaclai sec to tetoc tauġ sa ma têtêc lau ñawasi ôġa atom, sêsôm binġ alôb-alôb kêpi êsêac ġêwiġ. ¹¹ Anġela tonanġ nêġ ñajana to ñaclai kêlêlêc lau tonanġ nêġ su, mago anġela sêpuc boa êsêac to sêkêġ êsêac têtap Apômtaunê mêtôc sa atom. ¹² Lau tonanġ nêġ kauc masi têtôm bôc, tanġ têna

kêsu gebe ñamalac sêlô êsêac tôñ to sêñguñ êsêac êndu. Lau tonañ sêsôm biñ alôb-alôb kêpi gêñ, tañ sêjam kauc nañ. Êsêac oc sênaña têtôm bôc tau. ¹³ Êsêac têtap ñandañ sa êjô nêñ geo, tañ sêgôm gêdêñ lau nañ. Êsêac sêjam kauc gebe sêniñ lasam to sênôm anaboa êndêñ ocsalô êtu têtac ñajam ñam. Êsêac gêñ ñatêmui to gêñ sec. Embe sêniñ gêñ sêñgôñ sêwiñ amac, go sêñgôm nêñ sec sênac ñawaegen. ¹⁴ Êsêac maten dañguçboa ma sêgôm sec geden tóngen. Êsêac sêwa lip lau palê-palê ma têdôñ nêñ ñalêlôm e sêjala lêñ maten katu gêñña kêtü tön. Anôtô kêpuc boa êsêac sugac. ¹⁵ Êsêac sêwi lêñ ñañêñ siñ ma sêô sic sêsa Bosoro latu Balam, tañ têtac gêwiñ nê geo ñaôli nañ, nê lêñ. ¹⁶ Balêm kêsa lêñ tonañ e Anôtô kêmetôc en kêtü nê kesonja. Bôc wabaña awamê kêsôm biñ lasê gêjam ñamalac awa e kêkô propetenê lêñ meloc auc.

¹⁷ Lau tonañ ñai têtôm bumata, tañ kêpa nañ, me têtôm tao, tañ mu gêbuc ma kêdaba su nañ. Anôtô kêmasañ gêsunbôm ñakesec kêtü êsêacña. ¹⁸ Êsêac sêsôm biñ lanem-lanem to biñ agwa-agwa ma sêwa nêñ lêñ kêli ôlin ñakalacña kêtü lip, gebe ênac lau, tañ sêkac tauñ su ñasawa dambêgen anga lau, tañ sêsa lêñ keso nañ. ¹⁹ Lau-sêwalipwaga sêjac mata lêñ sêñgamboac ñamalac su sêmoa nêñ Iêtêgenña, mago êsêac tauñ têtü ñaclai enen ñamalac sunja ñasakinwaga, gebe gêñ, tañ kêku ñamalac tulu nañ, ñamalac têtü gêñ tau ñasakinwaga. ²⁰ Lau teñ embe sêkac tauñ su anga nom ñagêñ môpña êtu sêjala aêacnêñ Apômtau to kêsiwaga Jesu Kilisinja, mago gêñ tau embe êlênsôn êsêac êtiam e êku êsêac tulu, oc têtü sec êlêtêc gêmunña su. ²¹ Ijoc êsêacmêñ, sêjala biñgêdêñ ñalêñ atomman. Amboac ondod sêjala su, mago sêjam dêmônêñ biñsu dabun, tañ sêkêñ gêdêñ êsêac nañ kêtiam. ²² Biñgôlin tonec ñanô kêsa kêpi êsêac gebe
 “Kêam sen gêñ, tañ sêluc siñ nañ kêtiam.”

Ma teñ gebe

“Bôcanô tañ gêlin bu su nañ, jagêjac wandob kêtiam.”

3

Apômtau êmu êmêñ biññanôgen

¹ O lauace, papia tonec kêtü papia kêtü luagêcña, tañ kato gêdêñ amac nañ. Aê kato papia luagêc tau gebe jaôn biñ ñawa samob sa anga nêñ ñalêlôm gebe taêm ênam. ² Aê gabe jaôn biñ, tañ propete dabun sêsôm wanêcgen su to Apômtau to kêsiwaga nê biñsu, tañ amacnêñ aposolo sêsôm nañ, sa anga nêñ ñalêlôm gebe taêm ênam êtiam. ³ Ajala biñ tonec êtu ñamata acgom, gebe êndêñ têm nañ mênêsa lau ñagêdô, tañ sêsa nêñ lêñ êtôm ôlin ñakalac kêkac êsêac nañ, oc mênêso lasê ma sêsu amac susu ⁴ ma sêsêm gebe “En gêjac mata gebe êmu êmêñ me. Ma galoc gêmoa ondod. Aêac abenji sêmac sêja-sêja ma gêñ samob gêc amboac gêc gêdêñ tañ Anôtô kêkêñ undambê to nom nañ, e mênêgêdêñ galoc.” ⁵ Êsêac tañ gebe amboac tonañ nañ, sêlin biñ tonec siñ gebe andaogenanô Anôtô kêsôm biñ tec kêkêñ undambê to nom. Nom tau kêsa anga bu ma bu gêjam nom sa. ⁶ Ma bu tau tonañ tec kêsun ñatêna e gesen nom lanawa su gêjaña. ⁷ Mago Anôtô nê biñ gêjam jaom undambê to nom galocña gêmoa e ja enen su. Undambê to nom oc sênaña atom, sênêc e êndêñ bêc Anôtô êmêtôc ñamalac to enen lau sec sunja.

⁸ O lauace, alij bin tagen tonec sinj atom gebe Apômtau gêlic bêc tagen kêtôm jala 1,000 ma jala 1,000 kêtôm bêc tagen. ⁹ Apômtau gégôm nê binj, tañ gêjac mata nanj, ñanô kêsã kêlinj tau sinj-sinj amboac lau ñagêdô taênj gêjam nanj atom. Enj kêlinj tau sinj-sinj atom, gê amacnêm binj tônj gebe enj gedec gebe lau tenj sênaña atom. Enj gebe lau samob sênam tauñ ôkwi.

¹⁰ Apômtaunê bêc oc êmênj êtôm geñgenjtêna ma undambê oc ênaña tonjakicsêã kainj tenj. Ma ja êniñ gênj umbonja e êsêlô ma nom to gênj nom-ña samob maleñmê. ¹¹ Gênj samob tonanj oc êsêlô amboac tonanj, tec amac oc amoa amboac ondoc. Asa nênj lênj atôm Anôtônê lau to anam sakinj enjenj. ¹² Asa lênj amboac tonanj ma aônj Anôtônê bêc ma angôm gêñjêlôm gebe êô lasê sebenmanj. Endênj tônê ja êniñ undambê e êsêlô ma ja êpac gênj undambêña e êwê ênaña. ¹³ Mago Anôtô gêjac mata binj kêpi undambê wakuc to nom wakuc, tañ binjgêdênj ênam auc, ma aêac tec daônj tamoa.

¹⁴ O lauace, amac aônj gênj amboac tonanj, tec amansanj taôm toolim palêgenj gebe akô Anôtô lanjônênj tolanjômniñ sawa to nênj ñalêlôm ñawagenj ma amoa tobinjalôgenj. ¹⁵ Ma alic aêacnênj Apômtau gê binj tôñña tau kêtú ênê moasinj ênam aêac kêsiña ñamôkê, kêtôm tewenji Paulu, tañ têtac gêwinj enj ñanô nanj, keto gêdênj amac kêtôm kauc mêtêña, tañ Anôtô kêkênj gêdênj enj. ¹⁶ Enj keto binj amboac tonanj kêsêp nê papia samob. Binj ñagêdô, tañ keto gec nê papia ñalêlôm nanj, ñawapac ma lau kauc gêbôc to palê-palê sêwa binj tau sa kesogenj kêtôm sêwa binj ñagêdô, tañ teto gêc nanj, sa kesogenj amboac tonanj. Êsêac sêgôm gênj tonanj, tec sêkic tauñ nênj binj.

¹⁷ O lauace, amac ajala binj tonanj kwananjenj, tec ajop taôm gebe lau alôb-alôb nênj binjdansanj êwê amac ao sic e êkac amac su anja nênj ñamôkê ñajaña nec atom. ¹⁸ Aêacnênj Apômtau to kêsiwaga Jesu Kilisi nê moasinj to nê kauc mêtêña esewec anja amacnêm,

Ñawasi êndênj enj galoc e naêndênj bêc tenjenja. Binjanô.

JOANNĒ papia ņamataņa

“JoannĒ papia ņamataņa” nec ņac tau keto kĕtu ņam kapôĕņ luagĕcņa. Teņ gebe êkĕli lau-sĕsamwaga gebe sĕmbiņ taui tŏņ tamiņ Anŏtŏ agĕc Latu Jesu Kilisi, go teņ gebe ênam la êsĕac gebe sejop taui êndĕņ mĕtĕ-geowaga. Embe tĕndaņguc êsĕacnĕņ mĕtĕ geo, oc êkac êsĕac su aņga Anŏtŏ agĕc Kilisi nĕņ. Mĕtĕ keso ņam kĕsĕp lau, taņ seboac tamoa nom nec sec, tec tĕdŏņ gebe Anŏtŏnĕ Latu Jesu mĕņkĕtu ņamalac ņanŏ atom. Kedŏņwaga dansaņ tonai sĕsŏm gebe ņamalac sĕmoa nom nec, kĕtu sec ņamanŏ tau. Takŏniņ nĕņ dabe tamoa maten jaliņa tŏņ acgom, go amboac tajaņ taui kĕsigac. Go lau tonai tĕdŏņ biņ keso amboac tec gĕwiņ seboac Anŏtŏ ênam lau kĕsiņa gĕjac lĕņ mansaņ to tĕntac êwiņ tauiņa ņawae atom.

Joan tec gesen biņ keso tonai ņai ma gĕwa Jesu kĕtu ņamalac ņanŏ ņabiņ sa gĕc awĕgen, go kĕwaka biņ tonec sa gĕc awĕ gĕwiņ gebe lau samob, taņ sĕkĕņ gĕwiņ Jesu to tĕntac gĕwiņ Anŏtŏ naņ, tĕntac êwiņ elom tau amboac tonaiņen.

ņadĕnaņ

1. Joan gĕjac m papia tau 1:1-4
2. ņawĕ to ņakesec 1:5–2:29
3. Anŏtŏnĕ ņapalĕ to Sadaņne ņapalĕ 3:1-24
4. Biņņanŏ to biņdansai 4:1-6
5. Tĕntac êwiņ lauņa gĕjac samob ņawae 4:7-21
6. Takĕņ gĕwiņ ņanŏ kĕku gĕņ nomņa samob tulu 5:1-21

Biņ taņ kĕtu danĝŏņ matĕņ jali ņaņamŏkĕ

¹ Aĕac ato gĕdĕņ amac kĕpi biņ, taņ kĕtu danĝŏņ maten jali ņaņamŏkĕ naņ. Biņ tau tonai gĕmoa gĕdĕņ Anŏtŏ kĕkĕņ undambĕ to nom atomgen. Aĕac aņŏ biņ tau to alic ņa matenaiņ. Aĕac asala to ma lemen amosac maten biņ tau. ² Maten jali ņaņamŏkĕ geoc tau lasĕ, tec aĕac alic to awa sa ma asŏm lasĕ gĕdĕņ amac. Maten jali ņaņamŏkĕ tenņenņa tau gĕmoa gĕwiņ Tama ma geoc tau lasĕ gĕdĕņ aĕac. ³ Biņ taņ alic to aņŏ naņ, aĕac asŏm lasĕ gĕdĕņ amac amboac tonaiņen, gebe êmbiņ aĕac tŏņ tapi tageņ dawņ Tamenņi agĕc Latu Jesu Kilisi. ⁴ Aĕac ato biņ tonai gebe tĕntac ņajaņ ênac dabiņ tau.

Anŏtŏ en ņawĕ

⁵ ņawae taņ aĕac aņŏ aņga ênĕ ma asŏm lasĕ gĕdĕņ amac naņ, biņ tau tonec gebe Anŏtŏ en ņawĕ, ma ņakesec teņ gĕc enņa atomanŏ. ⁶ Aĕac embe tasŏm gebe aĕac to en dabiņ taui tŏņ tapi tageņ, mago embe tasa lĕņ ņakesecņa, oc tansau biņdansai ma danĝŏm biņņanŏ tau ņanŏ ĕsa atom. ⁷ Aĕac embe tasa lĕņ ņawĕņa amboac en tau gĕmoa ņawĕ ņalĕlŏm, go aĕac taui dambiņ taui tŏņ ma Anŏtŏnĕ Latu Jesu nĕ dec êkwasiņ aĕacnĕņ sec samob su tatu selec. ⁸ Aĕac embe tasŏm gebe nĕņ sec masi, oc tansau taui ma biņņanŏ ênĕc aĕacnĕņ ņalĕlŏm atom. ⁹ Ma embe daoc nĕņ sec lasĕ, oc ņac ņaņĕņ to gĕdĕņ tau ĕsuc aĕacnĕņ sec ŏkwi ma êkwasiņ aĕacnĕņ biņ geo samob su tatu selec. ¹⁰ Aĕac embe tasŏm gebe dagŏm sec atom, oc takĕņ Anŏtŏ ĕtu dansaņtĕna, ma ênĕ biņ ĕnĕc aĕacnĕņ ņalĕlŏm atom.

2

Kilisi kētu aêacnêḡ gêjamsawaga

¹ O ḡoc gêḡac, aê kato biḡ tonec gêdêḡ amac gebe aḡḡôm sec atom. Mago ḡac teḡ embe êḡḡôm sec, go ḡac gêdêḡ Jesu Kilisi tau êtu aêacnêḡ ênam-awerḡwaga êndêḡ Tama. ² ḡac tau kêkêḡ tau kētu da kētu aêacnêḡ secḡa. Mago kētu aêac taunḡeḡ nêḡ secḡa atom, kētu lau nomḡa samob nêḡ secḡa. ³ Aêac embe tamansaḡ Anôtônê biḡsu, go êwa aêac sa gebe tajala eḡac. ⁴ Teḡ embe êsôm gebe “Aê kajala eḡac,” mago êmansaḡ ênê biḡsu atom, naḡ eḡ dansaḡtena, ma biḡḡanaô gêc ênê ḡalêlôm atom. ⁵ ḡac taḡ kêmasaḡ Anôtônê biḡ naḡ, gêḡac dabiḡ nê têtac gêwiḡ eḡḡa toḡanaôḡeḡ. ⁶ Biḡ tonanḡ gêwa aêac sa gebe Anôtô gêbiḡ aêac tôḡ. ḡac taḡ kêsôm gebe “Anôtô gêbiḡ aê tôḡ” naḡ, êsa nê lêḡ êtôm Kilisinê lêḡ.

Biḡsu wakuc

⁷ O lauace, aê kato biḡsu wakuc teḡ gêdêḡ amac atom, biḡsu lanḡwa, taḡ akôc gêdêḡ gêmunḡeḡ. Biḡ taḡ aḡô su naḡ, biḡsu lanḡwa tau tonanḡ. ⁸ Mago aê kato biḡsu wakuc teḡ, taḡ ḡanaô kêsa kêpi Kilisi to amac naḡ, gebe ḡakesec gê su ma ḡawê tau mêmḡkêpoa lasêḡac. ⁹ ḡac taḡ kêsôm gebe “Aê gamoa ḡawê ḡalêlôm” mago têtac gedec nê lasitêwai naḡ gêmoa ḡakesec ḡalêlôm e mêmḡgêdêḡ galoc. ¹⁰ ḡac taḡ têtac gêwiḡ nê lasitêwai naḡ, gêmoa ḡawê ḡalêlôm ma nê biḡ êwa lakô lauḡa teḡ gêc ênê ḡalêlôm atom. ¹¹ Mago ḡac, taḡ têtac gedec nê lasitêwai naḡ, gêmoa ḡakesec ḡalêlôm ma kêsa lêḡ ḡakesecḡa. Eḡ gêḡam kauc gamêḡ, taḡ gebe êna naḡ, gebe ḡakesec gêḡôm eḡ matapec kêsa.

¹² O ḡoc gêḡac, aê tec kato gêdêḡ amac nec, ḡam gebe nêm sec gêḡaḡagac kētu Jesunê ḡaêḡa. ¹³ O tamenḡiac, aê kato gêdêḡ amac, ḡam gebe ajala eḡ, taḡ gêmoa gedenḡ Anôtô kêkêḡ undambê to nom atomḡeḡ naḡ. O lau matacac, aê kato gêdêḡ amac, ḡam gebe aku ḡac sec tau tulu su. ¹⁴ O ḡapalêac, aê kato biḡ gêdêḡ amac, ḡam gebe ajala Tamemi su. O tamenḡiac, aê kato biḡ gêdêḡ amac, ḡam gebe ajala eḡ, taḡ gêmoa gêdêḡ Anôtô kêkêḡ undambê to nom atomḡeḡ naḡ. O lau matacac, aê kato biḡ gêdêḡ amac, ḡam gebe atu lau ḡajaḡagac ma Anôtônê biḡ gêc amacnêm ḡalêlôm, tec aku ḡac sec tau tulu su.

¹⁵ Têmḡac êwiḡ nom to gêḡ nomḡa samob atom. Teḡ embe têtac êwiḡ nom, naḡ oc têtac êwiḡ Tama atom. ¹⁶ Gêḡ nomḡa samob, ôliḡ ḡakalac to matenḡ kalac ma gêḡ tetoc taunḡ saḡa naḡ aḡḡa Tamenḡinê atom, aḡḡa nomḡaḡeḡ. ¹⁷ Nom to ḡaḡêḡlêlôm ḡakalac oc ênaḡa, ma ḡac taḡ êmansaḡ Anôtônê biḡ naḡ, oc êmoa endenḡ tôḡeḡ.

Kilisinê ḡaḡjosêḡa

¹⁸ O ḡapalêac, têm ḡamuḡa mêmḡkêsa su. Amac aḡô gebe Kilisinê ḡaḡjosêḡa oc êmêḡ, ma galoc Kilisinê ḡaḡjosêḡa taêsam sêmoa. Biḡ tonanḡ gêwa sa gêdêḡ aêac gebe têm ḡamuḡa mêmḡkêsa su. ¹⁹ Lau tonanḡ sêsa aḡḡa aêacnêḡ, mago têtac aêacnêḡ ḡaḡêdô ḡanaô atom. Embe aêacnêḡ ḡaḡêdô ḡanaô êsêac, oc semoa sêwiḡ aêac sêmoa. Mago sêwi aêac siḡ tec gêwa sa gebe êsêac samob têtac aêacnêḡ ḡaḡêdô ḡanaô atom.

²⁰ Mago ḡac dabunḡeḡ oso amac, tec ajala biḡḡanaô tau. ²¹ Aê kato gêdêḡ amac kētu asageḡa. Kato gebe amac ajala biḡḡanaô atom me. Masigoc. Kato gebe ajala biḡḡanaô tau su ma ajala gebe biḡḡansaḡ teḡ kêsa aḡḡa biḡḡanaôḡa atom. ²² Dansaḡtêna tau asa. ḡac taḡ gêsa Jesu auc gebe eḡ Kilisi atom. Ma ḡac taḡ gêsa Tama aḡêc Latu auc naḡ, eḡ Kilisinê

ņacjosêga tau. ²³ Lau samob, taņ sêsa Latu auc naņ, sêwê kaiņ Tama atom. Ma samob, taņ sêsôm Latu lasê naņ, sêwê kaiņ Tama sêwiņ. ²⁴ Biņ taņ gemunģeņ aņô naņ, ênêc nêmuņ ñalêlôm. Biņ taņ gêmunģeņ aņô naņ, embe ênêc nêmuņ ñalêlôm, go Tama agêc Latu oc sêmbiņ amac tôn. ²⁵ Ma biņ tau, taņ gêjac mata gêdêņ aêac naņ, tonec gebe dangôn maten jali tenģeņ.

²⁶ Aê kato biņ tonan gêdêņ amac kêpi êsêac, taņ sebe sêwê amac ajô naņ. ²⁷ Amboac tonan apô lêna ñac êndôn amacņa tenģ atom. Ñalau Dabuņ kêdôn amac gêņ samobņa gêmoa. Ma biņ tau tonan biņdansanģ atom, biņņanô. Amboac tonan asap Kilisi tônģ êtôm biņ, taņ Ñalau kêdôn amac naņ.

²⁸ O ñoc gêņac, galoc tonec asap eņ tônģ, ec ñac tau embe eoc tau lasê, naņ tamoa totêntac êpa sugenģ ma êņģôm aêac majenģ êsa êndêņ noc êmu êmêņņa atom. ²⁹ Embe nêmuņ kauc êsa gebe eņ ñac gêdêņ, go ajala gebe lau samob, taņ sêģôm biņgêdêņ naņ, têtu Anôtônê ñapalê.

3

Aêac tatu Anôtônê ñapalê

¹ Alic acgom, Tameņģ têtac gêwiņ aêac kaiņ tenģ ñanô, tec kêsam aêac gebe Anôtônê ñapalê. Ma aêac tatu ênê ñapalê biņanôģoc. Lau nomņa tec sêjam kauc aêac, gebe sêjala eņ atom. ² O lauace, galoc tatu Anôtônê ñapalêģac. Mago êtu ñamu aêac oc tamoa amboac ondocģeņ. Biņ tonanģ geoc tau lasê gêdêņ aêac atom tagenģ. Biņ tonec tec tajalagac gebe Kilisi embe eoc tau lasê, go tatôm eņ tau, gebe aêac talic eņ lanģanô. ³ Ma lau samob, taņ sêkêņ maten eņ naņ, sêmansanģ taunģ têtu selec, têtôm eņ tau kêtu selec.

⁴ Lau samob, taņ sêģôm sec naņ, sesenģ Anôtônê biņsu. Sec tau ñam gebe dansenģ Anôtônê biņsu. ⁵ Amac ajalagac gebe Kilisi geoc tau lasê gebe êkôc sec su. Ma sec tenģ gêc eņņa atom. ⁶ Lau samob, taņ Kilisi gêbiņ êsêac tônģ naņ, sêģôm sec atom. Lau samob, taņ sêģôm sec naņ, sêlic eņ atom to sêjala eņ atom.

⁷ O ñoc gêņac, ajôp taôm gebe tenģ êwê amac ajô atom. Ñac taņ gêģôm gêņ gêdêņ naņ, eņ ñac gêdêņ, kêtôm Kilisi tau eņ ñac gêdêņ. ⁸ Ñac taņ gêģôm sec naņ, eņ aņģa Sadaņņê, gebe Sadaņ tau gêjac m sec gêdêņ andanģeņ ñapaņģ e galoc. Anôtônê Latu geoc tau lasê gebe enģeņ Sadaņņê kôm su.

⁹ Ñac taņ kêtu Anôtônê ñapalê naņ, gêģôm sec atom, gebe Anôtônê ñaclai kêsêp ênê ñalêlôm. Eņ kêtôm gebe êņģôm sec atom, gebe kêtu Anôtônê ñapalê. ¹⁰ Biņ tonec gêwa Anôtônê ñapalê to Sadaņņê ñapaņģ sa gebe Lau samob, taņ sêģôm gêņ gêdêņ atom to têtac gêwiņ lasitêwai atom naņ, Anôtônê ñapalê êsêac atom.

Biņ takêņ têtac êwiņ elom taunģa

¹¹ Jaenģ taņ amac aņô gêdêņ andanģeņ naņ, gebe takêņ têtac gêwiņ elom tau. ¹² Aêac tatôm Kainģ atommanģ. Eņ aņģa ñac sec nê, tec gêjac lasi êndu. Gêjac eņ êndu ñam amboac ondoc. Ñam tonec gebe êna lêņ sec, ma lasinê lêņ gêdêņ. ¹³ O lasitêwaac, lau nomņa embe têtac endec amac, naņ atakê atom. ¹⁴ Aêac têtac gawiņ lasitêwai, tec gêwa ea gêdêņ aêac gebe dawģ gêmacanô siņģ ma talom dangônģ matenģ jaliņģa. Ñac taņ têtac gêwiņ atom naņ, gacģeņ gêmoa gêwiņ gêmacanô. ¹⁵ Ñac taņ têtac gedec lasitêwai naņ, kêtu ñac-gêjac-ņamalacênduwaga. Amac ajalagac gebe ñacgêjac-ņamalacênduwaga oc êwê kaiņ êņģônģ mata jali tenģeņņa atom. ¹⁶ Kilisi kêkêņģ tau gêģo aêac su, tec gêwa têtac gêwiņ ñam sa gêdêņ aêac. Amboac tonanģ aêac takêņģ taunģ tajô lasitêwai tanac ñawaegenģ amboac tonanģ. ¹⁷ Ñac tenģ embe

nê awa nomŋa ênêc ma êlic nê lasitêwai sêpô lêna taun, mago nê ŋalêlôm ŋadani êndêŋ êsêac, nan têtac êwiŋ Anôtôŋa ênêc ênê ŋalêlôm amboac ondocŋeŋ. ¹⁸ O ŋoc gêŋac, aêac têtac êwiŋ ŋa biŋ to ŋa awenŋsun ŋaôma atom têtac êwiŋ ŋanôŋeŋ to ŋakoleŋ êwiŋ acgom.

Takô Anôtô laŋônêm totêntac êpa sugen

¹⁹ Biŋ tonec êwa sa êndêŋ aêac gebe aêac anŋa biŋŋanôŋa, ma takô Anôtônê laŋônêm tonêŋ ŋalêlôm malô. ²⁰ Nêŋ ŋalêlôm embe êmêtôc aêac, go tajala gebe Anôtô eŋ ŋac kapôêŋ kêlêlêc aêacnêŋ ŋalêlôm su ma kêjala gêŋ samob. ²¹ O lauace, aêacnêŋ ŋalêlôm embe êmêtôc aêac atom, nan takô Anôtô laŋônêm totêntac êpa sugen. ²² Ma embe tatenŋ gêŋ ten, oc takôc ŋanô su anŋa ênê, gebe aêac tamasaŋ ênê biŋsu ma dagôm gêŋ, taŋ gêjac eŋ mataanô ŋajam nan. ²³ Ma ênê biŋsu tau tonec gebe takêŋ êwiŋ ênê Latu Jesu Kilisi nê ŋaê ma takêŋ têtac gêwiŋ elom tau êtôm biŋsu, taŋ kêkêŋ gêdêŋ aêac nan. ²⁴ Ŋac taŋ kêmasaŋ ênê biŋsu nan, Anôtô gêbiŋ ŋac tau tôŋ gêmoa gêwiŋ eŋ. Anôtô kêkêŋ Ŋalau gêdêŋ aêac, tec gêwa sa gebe Anôtô gêbiŋ aêac tôŋ.

4

Anôtônê Ŋalau ma Kilisinê ŋacjosêganê ŋalau

¹ O lauace, propete dansaŋ taêsam mênŋsêsa dêdêŋ ŋamalac, tec akêŋ êwiŋ ŋalau samob atom. Ansaê ŋalau acgom e ajala oc anŋa Anôtônê me masi. ² Amac ajala Anôtônê Ŋalau êndêŋ biŋ tonec gebe Ŋalau taŋ êsôm lasê gebe Jesu Kilisi kêtû ŋamalac nan, eŋ anŋa Anôtônê. ³ Ma ŋalau, taŋ êsôm biŋ tonan lasê êpi Jesu atom nan, anŋa Anôtônê atom. Eŋ Kilisinê ŋacjosêganê ŋalau. Amac anô su gebe oc êmêŋ ma galoc gêmoa nom sugac.

⁴ O ŋoc gêŋac, amac anŋa Anôtônê, tec aku ŋacjo tulu su, gebe Ŋalau taŋ gêmoa gêwiŋ amac nan, ŋajaŋa kêlêlêc ŋalau, taŋ gêmoa gêwiŋ lau nomŋa nan su. ⁵ Êsêac anŋa nom. Kêtû tonanŋa êsêac sêsôm biŋ nomŋa ma lau nomŋa sêkêŋ taŋeŋ êsêac. ⁶ Aêac anŋa Anôtônê. Ŋac taŋ kêjala Anôtô nan, kêkêŋ taŋa aêac. Ŋac taŋ anŋa Anôtônê atom nan, kêkêŋ taŋa aêac atom. Biŋ tonan gêwa Ŋalau biŋŋanôŋa to ŋalau dansaŋŋa sa gêdêŋ aêac.

Têntac gêwiŋ ŋamôkê Anôtô tau

⁷ O lauace, takêŋ têtac gêwiŋ elom tau gebe têtac gêwiŋ anŋa Anôtônê. Lau samob, taŋ têtac gêwiŋ nan, têtû Anôtônê ŋapalê ma sêjala Anôtô kêtû tôŋ. ⁸ Ŋac taŋ têtac gêwiŋ gêc eŋŋa atom nan, gêjam kauc Anôtô, gebe Anôtô kêtû têtac gêwiŋ ŋamôkê. ⁹ Anôtô geoc nê têtac gêwiŋ lasê kêpi biŋ tecenec gebe eŋ kêsakiŋ nê Latu tagenŋ gêmêŋ nom gebe dangôŋ matenŋ jali êtu eŋŋa. ¹⁰ Têtac gêwiŋ ŋam kêsêp aêac têtac gêwiŋ Anôtôŋa nec atom, kêsêp Anôtô têtac gêwiŋ aêacŋa ma kêsakiŋ Latu mênjkêkêŋ tau kêtû da kêtû aêacnêŋ secŋa.

¹¹ O lauace, Anôtô embe têtac êwiŋ aêac kaiŋ ten amboac tonan, go aêac takêŋ têtac gêwiŋ elom tau tanac ŋawaegen amboac tonanŋeŋmaŋ. ¹² Ŋamalac ten gêlic Anôtô atomanô. Aêac embe takêŋ têtac gêwiŋ elom tau, go Anôtô êmbin aêac tôŋ ma nê têtac gêwiŋ ênac dabiŋ tau ênêc aêacnêŋ ŋalêlôm.

¹³ Eŋ kêkêŋ Ŋalau gêdêŋ aêac anŋa tau nê Ŋalau, tec gêwa aêac sa gebe tamoa dawin Anôtô ma Anôtô gêmoa gêwiŋ aêac. ¹⁴ Ma aêac alic to awa sa gebe Tama kêsakiŋ Latu gebe êtu nom ŋakêsiwaga. ¹⁵ Ŋac ten embe êsôm

lasê gebe Jesu enj Anôtônê Latu, go Anôtô êmoa êwiñ enj ma enj êmoa êwiñ Anôtô. ¹⁶ Ma aêac tajala to takêñ gêwiñ gebe Anôtô têtac gêwiñ aêac ñanô.

Anôtô enj têtac gêwiñ ñamôkê. Ma ñac tañ gêmoa totêtac gêwiñgeñ nanj, gêmoa gêwiñ Anôtô ma Anôtô gemoa gêwiñ enj. ¹⁷ Aêac tec tamoa nom tatôm Kilisi gêmoa nom. Aêac embe taêñ ênam bêc mêtôcna totêtac êpa sugen, go êwa sa gebe têtac gêwiñ gêjac dabiñ tau anja nêñ ñalêlôm. ¹⁸ Aêac embe têtac êwiñ ñanô, go tatêc tauñ atom. Têtac gêwiñ ñanô kêtiñ tatêc tauñña su. Tatêc tauñ ñam gebe taêñ gêjam sec ñagêjô. ¹⁹ Aêac têtac êwiñmanj gebe Anôtô têtac gêwiñ aêac kêtû ñamata su. ²⁰ Ñac teñ embe êsôm gebe “Aê têtac gêwiñ Anôtô,” mago enj embe têtac endec lasitêwai nanj enj dansantêna. Gebe ñac teñ embe têtac êwiñ lasitêwai, tañ gêlic êsêac nanj atom, oc êtôm gebe têtac êwiñ Anôtô, tañ galic enj atom nanj, amboac ondoc. ²¹ Biñsu tañ takôc anja ênê nanj tonec gebe Ñac tañ têtac gêwiñ Anôtô nanj, têtac êwiñ lasitêwai amboac tonanjen.

5

Takêñ gêwiñ go taku nom ñañac lai tulu

¹ Lau samob, tañ sêkêñ gêwiñ gebe Jesu enj Kilisi nanj, têtû Anôtônê ñapalê. Ma samob, tañ têtac gêwiñ tama nanj, têtac gêwiñ latu amboac tonanjen. ² Aêac embe têtac êwiñ Anôtô to tamansañ ênê biñsu, oc êwa aêac sa gebe têtac gêwiñ ênê latui amboac tonanjen. ³ Têtac êwiñ Anôtô tau tonec gebe tamansañ ênê biñsu. Ma ênê biñsu tau ñawapac atom. ⁴ Lau samob, tañ têtû Anôtônê ñapalê nanj, sêku nom tulu. Ma aêacnêñ takêñ gêwiñ kêtû taku nom tulu ñamôkê. ⁵ Asa tec oc êku nom tulu. Ñac tagen, tañ kêkêñ gêwiñ gebe Jesu enj Anôtônê Latu.

Anôtô gêwa Latu sa

⁶ Jesu Kilisi enj gêmêñ ña bu to dec. Enj gêmêñ tobugen atom, gêmêñ tobu ma dec gêwiñ. Ma Ñalau tau gêwa biñ tonan sa gebe biññanô, gebe Ñalau enj biññanô tau. ⁷ Amboac tonan sêwa-biññanô-sawaga têlêac tonec, ⁸ Ñalau ma bu to dec. Ma êsêac têlêac tau tagen. ⁹ Aêac embe takêñ êwiñ biñ, tañ ñamalac sêwa sa nanj, go takêñ êwiñ biñ, tañ Anôtô gêwa sa tonanô kêlêlêc su nanj, amboac tonanjen. Biñ tañ Anôtô gêwa sa nanj tonec gebe gêwa nê Latu sa. ¹⁰ Ñac tañ kêkêñ gêwiñ Anôtônê Latu nanj, gêwê kainj biñ, tê Anôtô gêwa sa nê. Ñac tañ kêkêñ gêwiñ Anôtô atom nanj, kêkêñ Anôtô kêtû dansantêna, gebe enj kêkêñ gêwiñ biñ, tañ Anôtô gêwa sa kêpi tau nê Latu nanj atom. ¹¹ Ma biñ, tañ Anôtô gêwa sa nanj, tonec gebe Anôtô kêkêñ aêac danjônj maten jali tenjen. Ma danjônj maten jali tonan ñam kêsêp ênê Latu. ¹² Ñac tañ gêwê kainj Anôtônê Latu nanj, gêwê kainj êngônj mata jali. Ma ñac, tañ gêwê kainj Latu atom nanj, gêwê kainj êngônj mata jali atom amboac tonanjen.

Biñ danjônj maten jali tenjenña

¹³ Aê kato biñ tonan gêdêñ amac, tañ akêñ gêwiñ Anôtônê Latunê ñaê nanj, gebe ajala amac awê kainj anjônj matem jali tenjen. ¹⁴ Aêac embe taten gêñ êtôm ênê biñ, oc êkêñ taña aêac, tec dandêñ enj tana totêtac êpa sugen. ¹⁵ Aêac embe tajala gebe êkêñ taña biñ, tañ taten nanj, go tajala gebe takôc gêñ, tañ taten nanj, anja ênê su.

¹⁶ Ñac teñ embe êlic lasi êngôm sec, tañ kêtôm gebe ensen enj su ênaña atom, nanj eten Anôtô, go êkêñ enj êngônj mata jali. Biñ tonan kêkanônj lau, tañ sêgôm sec, tañ kêtôm gebe ensen êsêac su sênaña atom nanj. Mago sec

teŋ gêc, taŋ kêtôm gebe enseŋ ŋamalac su sênaŋa. Aê jasôm gebe aten mec êtu sec tonanŋa atom. ¹⁷ Biŋ geo samob tonan sec. Mago sec ŋagêdô kêtôm gebe enseŋ ŋamalac su sênaŋa atom.

¹⁸ Aêac tajalagac gebe Anôtônê ŋapaê samob sêgôm sec atom, Anôtônê Latu tau gejob êsêac, gebe Sadaŋ tau êmoasac êsêac atom.

¹⁹ Aêac tajalagac gebe aêac aŋga Anôtônê ma nom samucgeŋ kêsô Sadaŋ ŋalabu.

²⁰ Ma aêac tajalagac gebe Anôtônê Latu gêmên, tec kêkêŋ kauc gêdêŋ aêac gebe tajala Anôtô ŋanô. Ma tamoa dawin Anôtô ŋanô tau gebe dawin ênê Latu Jesu Kilisi. Nac tonan Anôtô ŋanô ma dangôn maten jali tengeŋ ŋam eŋ. ²¹ O ŋôc gêŋac, ajop taôm êndêŋ anôtôi jaba.

JOANNĒ papia kĕtu luagĕcŋa

Joanĕ papia kĕtu luagĕcŋa nec ŋaketowaga kĕsam tau gebe “Laumata’, taŋ keto biŋ tau gĕdĕŋ “Ŋatauo to nĕ gŏlŏac”, taŋ eŋ tĕtĕc gĕwiŋ ĕsĕac ŋanŏ naŋ. Joan keto amboac tonĕŋ oc moae kĕlĕwiŋ gŏlŏac teŋ to lau buŋa. Eŋ gĕlĕŋ biŋ lau tau kĕtu tĕntac ĕwiŋ elom taunŋa ma gĕjam la ĕsĕac gebe sejob taunĝ ĕndĕŋ mĕtĕ-geowaga tonĕŋ biŋ, tec keto papia dambĕ tonec.

Ŋadĕnaŋ

1. Joan gĕjac m papia tau 1-3
2. Tĕntac ĕwiŋ taunŋa kĕlĕlĕc samob su 4-6
3. Tajop taunĝ ĕndĕŋ mĕtĕ geo 7-11
4. Joan gĕjac mata nĕ papia 12-13

Joan awa gĕjac lau

¹ Gŏlŏac dabuŋ nĕŋ laumata aĕ jato biŋ tonec ĕndĕŋ aŏm ŋatauo, taŋ Anŏtŏ kĕjalin aŏm sa naŋ, to ĕndĕŋ nĕm gŏlŏac, taŋ aĕ tĕtĕc gĕwiŋ ĕsĕac ŋanŏ naŋ. Mago aĕ taucgeŋ tĕtĕc gĕwiŋ ĕsĕac atom, lau samob, taŋ sĕjala biŋŋanŏ naŋ, tĕntac gĕwiŋ ĕsĕac amboac tonanĝ ² kĕtu biŋŋanŏ, taŋ gĕc aĕacnĕŋ ŋalĕlŏm galoc ma oc ĕnĕc endenĝ tŏŋgeŋ naŋŋa.

³ Tama Anŏtŏ agĕc Tamanĕ Latu Jesu Kilisi sĕkĕŋ moasiŋ to taĕŋ walŏ ma biŋmalŏ ĕndĕŋ aĕc, tamo a tobiŋŋanŏ ma totĕntac gĕwiŋgeŋ.

Biŋ tĕntac gĕwiŋ to biŋŋanŏŋa

⁴ Aĕ katap nĕm gŏlŏac ŋagĕdŏ sa sĕsa nĕŋ lĕŋ tobiŋŋanŏgeŋ, kĕtŏm biŋsu, taŋ takŏc anĝa Tameninĕ, tec aĕ tĕtĕc ŋajam ŋanŏ. ⁵ O ŋatauo, galoc jatenĝ aŏm gebe takĕŋ tĕntac gĕwiŋ elom tau. Biŋ tonanĝ aĕ kato gĕdĕŋ aŏm amboac biŋsu wakuc teŋ atom, kato kĕtŏm biŋsu, taŋ takŏc gĕdĕŋ andanĝeŋ naŋ. ⁶ Tĕntac gĕwiŋ tau tonec gebe tasa nĕŋ lĕŋ tĕndanĝuc Anŏtŏnĕ biŋsu. Biŋsu tau tonec gebe tasa nĕŋ lĕŋ totĕntac ĕwiŋgeŋ. Biŋ tau amac anĝ gĕdĕŋ andanĝeŋ su.

⁷ Lau taĕsam mĕŋsĕsa tĕtŏm nom ŋagamĕŋgeŋ, taŋ sebe sĕnsau amac. ĕsĕac sĕsa Jesu Kilisi kĕtu ŋamalac auc. Ŋac tonanĝ eŋ dansanĝtĕna ma Kilisinĕ ŋacjosĕga. ⁸ Ajop taŏm ŋapep gebe kŏm, taŋ aĕac ajam naŋ, ŋanŏ ĕnaŋa atom, atap ŋaŏli sa samucgeŋ. ⁹ Lau samob, taŋ sĕŏc lĕlĕc Kilisinĕ mĕtĕ ma sĕmoa ŋalĕlŏm atom naŋ, sĕwĕ kainĝ Anŏtŏ atom. Ŋac taŋ gĕmoa mĕtĕ ŋalĕlŏm naŋgeŋ, tec gĕwĕ kainĝ Tama agĕc Latu. ¹⁰ Ŋac teŋ embe wacĕŏ lasĕ ĕndĕŋ amac tomĕtĕ tonecgeŋ atom, naŋ aĕ moalĕc eŋ ma akŏc eŋ sa ĕŋgŏŋ nĕm andu atom. ¹¹ Ŋac taŋ gĕ moalĕc ŋac amboac tonanĝ naŋ, gĕjam kŏm sec tau gĕwiŋ eŋ.

Joan gĕjac mata nĕ biŋ

¹² Biŋ taĕsam gĕc, naŋ gabe jatoŋa. Mago aĕ gabe jato biŋ tau ŋa busa ĕsĕp papia atom. Aĕ taĕc kĕka gebe tauc jandĕŋ amac jawac ma lanĝŋanŏ ĕpi tagenĝ to taŏm biŋ tajŏ taunĝ awenĝ, ec tĕntac ŋajam samucgeŋ.

¹³ Lasimo taŋ Anŏtŏ kĕjalin eŋ sa naŋ, nĕ gŏlŏac awenĝ gĕjac aŏm.

JOAN NĒ papia kĕtu tĕlĕacŋa

Joan nĕ papia kĕtu tĕlĕacŋa nec Gŏlŏacnĕŋ “laumata” Joan tau keto gĕdĕŋ gŏlŏac ŋagejowaga teŋ ŋaĕ Gai. Joan kĕlambinŋ Gai gebe gĕgŏm ja lau bunŋa ŋagĕdŏ to kĕpuc ĕsĕac tŏŋ ŋaŋĕŋ nan, ma gĕjam la lau sejop tauŋ ĕndĕŋ ŋac teŋ nĕ ŋaĕ Diotrepe.

Nadĕnanŋ

1. Gĕjac m papia tau 1-4
2. Kĕlambinŋ Gai 5-8
3. Gĕbu Diotrepe 9-10
4. Gĕwa Demetri sa gebe ŋac mansanŋ 11-12
5. Gĕjac mata papia tau 13-15

Joan awa gĕjac lau

¹ Gŏlŏac dabunŋ nĕŋ laumata aĕ jato binŋ tonec ĕndĕŋ ŋoc ŋac Gai, taŋ tĕtac gĕwiŋ eŋ ŋanŏ nan.

² O ŋoc ŋac, aĕ katenŋ mec gebe ŏmoa ŋajam toŏlim samucgeŋ etŏm katŏm gĕmoa ŋajam. ³ Lasitĕwai ŋagĕdŏ mĕŋsĕŏ lasĕ ma sĕjac miŋ gebe kŏsap binŋanŏ tŏŋ gŏmoa, kĕtŏm gĕmuŋgeŋ kŏsa nĕm lĕŋ tobinŋanŏgeŋ nan, tec gĕgŏm aĕ tĕtac ŋajam kĕsa ŋanŏgeŋ. ⁴ Aĕ embe janŏ ŋoc ŋapalĕ sĕsa nĕŋ lĕŋ tobinŋanŏgeŋ ŋawae, oc ĕŋgŏm aĕ tĕtac ŋajam ĕlĕlĕc ŋawae ŋagĕdŏ ŋatĕtac ŋajam su.

Joan kĕlambinŋ Gai

⁵ O ŋoc ŋac, aŏm gŏjam kŏm kŏkŏc lasitĕwai sanŋa ŋaŋĕŋgeŋ ma kŏkŏc lasitĕwai lanŏŋ matac sa amboac tonanŋ. ⁶ ĕsĕac sĕjac miŋ aŏm tĕmtac gĕwiŋ ĕsĕac ŋawae gĕdĕŋ gŏlŏac dabunŋ tonec. Aŏm embe ŏnam ĕsĕac sa ma ŏkĕŋ ĕsĕac sĕsa nĕŋ lĕŋ, oc ŏŋgŏm ŋajam ma ĕnac Anŏtŏ mataanŏ. ⁷ ĕsĕac sĕsĕlĕŋ lĕŋ tonanŋ kĕtu Anŏtŏnĕ ŋaĕŋa ma oc sĕkŏc gĕŋ ĕnam ĕsĕac sanŋa teŋ anŋa lau samuc nĕŋ atom. ⁸ Amboac tonanŋ tec gĕjac aĕac ŋawae gebe tapuc lau amboac tonanŋ tŏŋ gebe tatu binŋanŏ ŋakoleŋwaga dawinŋ ĕsĕac.

Diotrepe agĕc Demetri nĕŋ binŋ

⁹ Aĕ kato papia teŋ gĕdĕŋ gŏlŏac dabunŋ, mago Diotrepe, taŋ gebe ĕtu ĕsĕacnĕŋ ŋamata nan, kĕsŏ aĕ ŋalabu atom. ¹⁰ Amboac tonanŋ embe jawac, oc jakip binŋ, taŋ eŋ gĕgŏm nanŋ sa, gebe eŋ kĕsau binŋdansanŋ to kĕgŏlinŋ binŋ sec kĕpi aĕac. Mago tonanŋgeŋ atom. Gĕgŏm tonec gĕwiŋ gebe kĕkŏc lasitĕwai sa atom to kĕkŏ lau, taŋ sebe sĕkŏc ĕsĕac sa nan, auc ma ketinŋ ĕsĕac su anŋa gŏlŏac dabunŋ nĕŋ.

¹¹ O ŋoc ŋac, ŏtĕku lĕŋ sec atom, ŏtĕku lĕŋ ŋajamgeŋ. ŋac taŋ gĕgŏm gĕŋ ŋajam nan, anŋa Anŏtŏnĕ. ŋac taŋ gĕgŏm gĕŋ sec nan, gĕlic Anŏtŏ atom. ¹² Lau samob sĕwa Demetri sa gebe eŋ ŋac ŋajam. Binŋanŏ tau gĕwa eŋ sa amboac tonanŋ. Ma aĕac awa eŋ sa awinŋ ma aŏm kŏjala gebe aĕacma binŋ tonanŋ binŋanŏ.

Joan gĕjac mata nĕ binŋ

¹³ Binŋ taĕsam gĕc, taŋ gabe jato ĕndĕŋ aŏm. Mago aĕ gabe jato ŋa kĕlĕpĕ ma busa ĕndĕŋ aŏm atom. ¹⁴ Aĕ taĕc kĕka gebe jalic aŏm sebeŋ ma lanŏŋanŏ ĕpi tagenŋ to tasŏm binŋ tajŏ tauŋ awenŋ.

¹⁵ Biṅmalô êndêṅ aôm. Nêm lau ôlim andanṅ taômṅa awenṅ gêjac aôm. Ôsôm êndêṅ ṅoc lau ôlinṅ andanṅ taunṅa gebe aoc gêjac êsêac gêdêṅ-gêdêṅgeṅ.

JUDANĒ papia

Judanê papia nec ñac tau keto gebe ênam la lau êndêñ mêtê-geowaga, tañ sêsam tauñ gebe lau-sêkêñ-gêwiñña êsêac nañ. Biñ tec teto gêc papia dambê tonec nec, kêtôm tañ teto gêc Peterenê Papia kêtú luagêcña nañ. Ñac-ketowaga kêkêli nê lau-sêsamwaga gebe “Anac siñ êtu biñ takêñ gêwiñ, tañ Anôtô kêkêñ gêdêñ nê lau kêtú dim tagenñeñ ma kêtôm nañña awiñmañ.”

Nadênañ

1. Gêjac m papia tau 1-2
2. Kêdôñwaga dansañ nêñ ñam ma nêñ biñ tédôñña to ñagêjô êtap êsêac saña 3-16
3. Gêlêñ biñ lau gebe sêsap sêkêñ êwiñ tón ñaññeñ 17-23
4. Gêjac mata ña mec lambiñña 24-25

Juda awa gêjac lau

¹ Jesu Kilisi nê sakiñwaga ma Jakobo lasi aê, Juda, ñoc biñ êndêñ êsêac, tañ Anôtô kêkalem êsêac nañ. Tamenji Anôtô têtac gêwiñ êsêac to Jesu Kilisi gêjam jaom êsêac gêmoa.

² Anôtônê taê walô to biñmalô ma têtac gêwiñ ênam sêga aña amacnêñ.

Anôtô êmêtôc kêdonwaga dansañ

³ O lauace, aê taêc gêjam kêtú tón gebe jato êndêñ amac ma jawa Anôtônê moasiñ ênam aêac kêsiña, tañ gêjac aêac samob ñawae nañ ñam sa. Ma galoc ñoc ñalêlôm kêkac aê gebe jato êndêñ amac ma jalêñ bi ñ amac gebe anac siñ êtu biñ takêñ gêwiñña, tañ Anôtô kêkêñ gêdêñ nê lau kêtú dim tagenña nañ êwiñ. ⁴ Ñamalac ñagêdô sêsap aêac ñalêlôm kelecñeñ. Êsêac dedec Anôtô ma sêjam aêacnêñ Anôtônê moasiñ ôkwi e kêtú ôliñ ñakalac ñagêñ ma sêsa Ñatau tagen, aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi auc. Mêtôc tañ êsêac têtac sa nañ, teto ñabiñ gêc wanêcñeñ su.

⁵ Aê gabe jaôn biñ, tañ amac ajala samob su nañ, sa aña nêñ ñalêlôm gebe taêm ênam êtiac acgom. Apômtau gêjam lau Israel kêsi aña gamêñ Aiguptuña, mago sêkêñ gêwiñ atom, tec kêtú ñamu gesen êsêac su. ⁶ Taêm ênam aña ñagêdô, tañ sejop tauñ nêñ gôliñ atom ma sêwi nêñ malen siñ nañ. Anôtô gêsô êsêac tón ña kapoacwalô tenñeñña sêmoa gêsunbôm ñalabu gebe tau êmêtôc êsêac êndêñ bêc kapôñ. ⁷ Taêm ênam Sodom to Gomora to malac, tañ gêc ñagala nañ. Êsêac sêsa lêñ têtôm aña tonañ. Êsêac sêgôm gêñ mockaiñña kaiñ teñ to maten danguc tauñboa. Ñagêjô tañ kêtac êsêac sa nañ, êkêñ puc aêac gebe êsêac sêsa ja tenñeñña.

⁸ Lau-mêtê-geowaga tau sêjala biñ tonañ, mago sêgôm biñ, tañ sêc mê kêpi nañ, ñanô kêsa ma sêjac môp tauñ. Êsêac sesen Apômtaunê gôliñ su to sêsôm biñ alôb-alôb kêpi lau ñawasi ôña. ⁹ Añelasêga Mikael gêgôm amboac tonañ atom. Gêdêñ tañ êsêagêc Sadan sêsôm tauñ to sêjô biñ kêtú Mosenê ñawêlêlanña nañ, eñ kêtêc tau ma kêmêtôc Sadan ña biñ alôb-alôb atom, eñ kêsôm biñ tagen tonec gebe “Apômtau êmêtôc aôm.” ¹⁰ Ma lau tonec sêsôm biñ alôb-alôb kêpi gêñ, tañ sêjam kauc ñam nañ. Ma gêñ nomña, tañ sêjala kêtú tañ kêtôm bôc kaucmê sêjala nañ, tec gêñ tau tonanñ gesen êsêac su. ¹¹ Ojae êsêacmêñ, gebe sêsa Kainnê lêñ ma tédaguc Balamnê keso kêtú têtac awa saña to sêli biñ sa têtôm Kora, tec sêjana. ¹² Amac embe

anij moasin awin taôm ma êsêac embe sêniñ sêwiñ tomajen êmbacgen, go têtôm ñatêmui, tañ jakêsap moasin tôñ nan. Êsêac sen gêñ taêñ gêjam taunjen. Êsêac têtôm tao, tañ mu gêbuc ma kêdaba, mago kêkêñ kom atom nan. Êsêac têtôm ka, tañ ñalauñ kêsêlô, mago gêjam ñanô gêdêñ ñatêm atom nan. Têtôm ka, tañ kêtü masê su ma kêku sa tomôkêgen. ¹³ Êsêac têtôm gwêc kêjaun, ma gêñ tañ sêgôm tomajen gêbacgen nan, mênjkêsa kêtôm gwêc ñaôpic. Êsêac têtôm utitalata, tañ sêsêlêñ seo-seogen nan. Anôtô kêmasañ ñagêsunbôm ñakesec tenjenña kêtü êsêacnêñ gamêñ sêmoañ.

¹⁴ Enok tañ kêtü Adamnê wakucnêñ ñadênanñ ñajac kêtü 7ña nan, geoc bin Iasê kêpi êsêac wanêcgen su gebe “Alic acgom, Apômtau gêmêñ to nê añela 1,000 to 1,000, ¹⁵ gebe êmêtôc lau samob ma êkêñ ñagêjô êndêñ laudedec-Anôtôwaga êjô êsêacnêñ kolen geo samob, tañ sêgôm nan, to êjô lau sec, tañ dedec Anôtô nan, nêñ bin sec ñajaña kain ten samob, tañ sêsôm kêpi en nan.” ¹⁶ Êsêac sêoc gêdô to sêbu Anôtônê gôlin. Êsêac sêsa nêñ lêñ têtac ñakalacña to awenñ ola sec ma awenñunñ geno-geno bin gebe têtap moasin sa anga launêñ.

Juda gêjac binñsu nê lau

¹⁷ O lauace, taêm ênam bin, tañ aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê aposolo sêsôm kwananjen nanman. ¹⁸ Êsêac sêsôm gêdêñ amac gebe “Êndêñ têm ñamuña lau-sêsu-susuwaga oc mênñsêsa, tañ sêsa nêñ lêñ sêndanñguc tauñ nêñ têtac ñakalac secña nan.” ¹⁹ Êsêac sêwa gôlôac êkôc-êkôc ma taêñ ênam gêñ nomñagen to sêwê kainñ Ñalau Dabunñ atom. ²⁰ O lauace, amboa taôm saman, akô bin takêñ gêwiñña dabunñanô tau ñaô. Ñalau Dabunñ êpuc amac tôñ ma atenñ mec. ²¹ Amoa Anôtônê têtac gêwiñ ñalêlôm ma aôn aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê taê walô êkêñ amac anğônñ matem jali tenjen.

²² Taêm walô êsêac, tañ sêmoa tonêñ ñalêlôm gêja lulu nan. ²³ Anam lau ñagêdô kêsi ma ajanğo Êsêac su anga ja, ma taêm walô lau ñagêdô toatêc taômgen. Andec nêñ ñakwê, tañ sec ôlinñña gêgôm ñatêmui kêsa nan.

Mec lambiñña

²⁴ Êndêñ ñac, tañ kêtôm gebe ejop amac gebe ambenñ anañ atom ma etoc amac naakô ênê ñawasi ñanêmña tolanômñnêm sawa ma totêmtac ñajamgen nan, ²⁵ êndêñ Anôtô tagen, tañ kêtü aêacnêñ kêsiwaga kêtü nêñ Apômtau Jesu Kilisina nan, ñawasi to wae kinñña ma ñajaña to ñaclai. En gêmoa amboac tonañ gêdêñ andanjenñanô ma galoc ma oc êmoa enden tönjen. Binñanô.

BIÑ KILISI GEOC LASÊ GÊDÊŃ JOANŃA

Biñ Kilisi Geoc Lasê GêdêŃ JoanŃa nec Ńac tau keto gêdêŃ Ńasawa ten, taŃ lau sêjanda to sêlêsu lau buŃa kêtú nêŃ sêkêŃ gêwiŃ Jesu Kilisi gebe Apômtau enŃa. Joan keto papia tonec Ńamanô tau nec gebe êkêli lau tône sêkêŃ materŃ Anôtô to taêŃ êka en totêntac êpa sugen ma gebe êpiŃkap êsêac gebe sêsap en tónŃ ŃaŃêŃgenŃa êtôm têm, taŃ sêoc wapac to ŃandaŃ naŃŃa sênsiŃ sugen.

Anôtô geoc nom Ńatêm êsu Ńawêc totau-totau lasê gedêg Joan, tec keto gêjam buku tonec ŃamakerŃ kapôêŃ auc. Gêgôm en kêtú kaiŃ ten kêsa, tec gêlic gêŃ Ńakatu kêpi ŃadônŃdônŃgeŃ ma gêŃô biŃ ŃalêwiŃgen, naŃ lau buŃa têm tôneŃa sêjala Ńam gêc awê gêdêŃ êsêac taunŃen, mago kêsiŃ tau gêc lêlômŃen gêdêŃ lau samuc. ŃacsakiŃ ten embe ênam mêtê aêac, oc êndênaŃ biŃ Ńapep. En êkêŃ Ńasêbu samob sêsô Ńalôtêna tagerŃ Ńalabu, naŃ en êsam lasê êsêp Ńasawa, ec êwê aêac êndêŃ tajala biŃŃa. Joan keto buku tonec ŃabiŃ totau-totau kêsô Ńalôtêna Ńalabu gêdêŃ-gêdêŃgen kêtôm tôneŃen, tec kêdênaŃ gêŃ, tê katu gêlic to gêŃô-gêŃô nê, kêsi tau gêc awê Ńajam. Lau sêpuc biŃ tonanŃ Ńai Ńam ma sêwa sa naŃ, nêŃ kauc keso-keso tau. Mago buku tau Ńagalôtênasêga tonec gêc awêŃen gebe Êtu Ńamu Anôtô oc êkêŃ Apômtau Jesu Kilisi mêŃêku nê Ńacjo peben tulu tomalagenŃ ma SadaŃ tau êwiŃ amboac tonanŃen. ÊkêŃ êsêac sêsô en ŃaŃbu su, gocgo êkêŃ moasiŃ êndêŃ nê lau sêsêp en tónŃ ŃaŃêŃŃa naêjô gebe êkêŃ êsêac sêwê kaiŃ undambê wakuc to nom wakuc Ńawasi sêwiŃ enŃ.

ŃadênaŃ

1. Joan gêjac m papia tonec 1:1-8
2. Joan katu kaiŃ ten kêsa gêlic gêŃ Ńakatu ŃamataŃa ma biŃ gêdêŃ gôlôac 7Ńa 1:9-3:22
3. Papia tonapeŃ 7Ńa 4:1-8:1
4. Dauc 7Ńa 8:2-11:19
5. LêŃuckêm to bôclai luagêc ŃabiŃ 12:1-13:18
6. Katu gêlic gêŃ Ńakatu Ńagêdô 14:1-15:8
7. Anôtô têtac ŃandaŃ Ńalaclu 7 16:1-21
8. Babilon kêku sa ma sêku Bôc tau tuluŃa to propete dansaŃ ma SadaŃ tau 17:1-20:10
9. Anôtô êmêtôc biŃ êtu Ńamu 20:11-15
10. Undambê wakuc to Nom wakuc ma Jerusalem wakuc 21:1-22:5
11. Joan gêjac mata buku tonec 22:6-21

Joan gêjac m nê biŃ ma awa gêjac nê lau

¹ BiŃ tonec Ńai Jesu Kilisi geoc lasê. Anôtô tau kêkêŃ biŃ tonec gêdêŃ en gebe en êtôc biŃ, taŃ kêdabiŃ gebe mêŃêsa naŃ, êndêŃ nê sakiŃwaga samob. Tec kêsakiŃ nê aŃjela geoc biŃ tau lasê gêdêŃ ênê sakiŃwaga aê, Joan. ² Aê, Joan, galic gêŃ samob tonec, tec kasôm Anôtônê biŃ to Jesu Kilisi nê biŃŃanô tau lasê. ³ Aê aoc êôc Ńac, taŃ êsam biŃ tonec lasê to êsêac, taŃ sêŃô biŃ Kilisi geoc lasêŃa ma sêmansaŃ biŃ samob, taŃ kato gêc papia tonec naŃ, gebe Ńanoc kêdabiŃ.

⁴ Aê, Joan, Ńoc biŃ êndêŃ gôlôac dabuŃ 7, taŃ sêmoa gamêŃ AsiaŃa. MoasiŃ to biŃmalô êndêŃ amac aŃga Ńac, taŃ gêmoa gêdêŃ andanŃen ma gêmoa galoc ma oc êmêŃ naŃ nê, ma aŃga Ńalau 7, taŃ sêmoa ênê lêpônŃ

kinɲa ɲanêmɲa nan nêɲ, ⁵ to anɲa Jesu Kilisi nê. En ɲac-gêwa-biɲ-sa-ɲaɲêɲ-waga ma kêtɲu ɲacmatê sêndi sa nêɲ ɲamêc to gêjam gôliɲ kin nomɲa.

En têtac gêwiɲ aêac ma kêgaboac aêac su anɲa nêɲ sec ɲa tau nê dec. ⁶ En kêkêɲ aêac tatu Tama Anôtô nê gamêɲ to dabuɲwaga. ɲawasi to ɲajaɲa êndêɲ en tenɲen ma tenɲen. Biɲɲanô.

⁷ Alic acgom, en oc êmêɲ totaogen.

Lau samob oe sêlic en.

Ma êsêac, taɲ sêguɲ en ôli lasê nan, oc sêlic en sêwiɲ.

Lau to-m-to-m anɲa nom têtac êpi en.

Aec, biɲ tau amboac tônê.

Biɲɲanô.

⁸ Apômtau Anôtô, ɲaniniɲ ɲatau, taɲ gêmoa gêdêɲ andanɲen ma gêmoa galoc ma oc êmêɲ nan, kêsôm gebe “Aê ɲac ɲamata to ɲamu.”

Joan gêlic Kilisi

⁹ Amac tewemi aê, Joan. Jesu gêbiɲ aêac têtɲ, tec gawê kaiɲ nêɲm gêɲwapac to Anôtônê gamêɲ ma gaôc gêɲwapac totêtac kêpa sugen gawiɲ amac. Êsêac sêkêɲ aê ganɲôɲ nuc, taɲ sêsam gebe Patmos nan, kêtɲu kasôm Anôtônê biɲ lasê to gawa Jesu saɲa. ¹⁰ Gêdêɲ Apômtaunê om ɲalau gêjam aê auc, tec ganɲô awa kapôêɲ ten amboac dauc kêtac anɲa aê dêmôêcɲuɲa. ¹¹ ɲaawa tau kêsôm gebe “Gêɲ taɲ ôlic nan, oto êsêp buku ten ma ôsakiɲ êndêɲ gôlôac dabuɲ 7 tonec, Epese, Smurna, Pergamon, Tuatira, Sardes, Piladelpia ma Laodikea êna.”

¹² Go kakac tauc ôkwi gabe jalic awa, taɲ kêsôm biɲ gêdêɲ aê nan. Kakac tauc ôkwi e galic jakaiɲ gold 7. ¹³ Ma ɲac ten amboac ɲamalac latuɲi ten gêmoa jakaiɲ tonan ɲasawa. En kêsô ɲakwê baliɲ e jagêdêɲ agêbi ma kêjandiɲ ômbiɲkap gold gêsac bôdagi. ¹⁴ ɲac tau môkêapac to môkêlauɲ sêpôma amboac kateɲ gêsêp ma amboac tao kwalam, ma mataanô amboac jawaô, ¹⁵ ma akaiɲ amboac ki jonɲon, taɲ sêpac e ɲamondec-mondec kêsa nan, ma nê awa amboac bu kapôêɲkapôêɲ ɲakicsêa. ¹⁶ ɲac tau lêma anôɲa kêkam utitalata 7, ma siɲ ten sêuc ɲamata maken-maken kêsa en awasuɲ, ma en lanɲanô amboac oc ɲawê tonac lai.

¹⁷ Aê galic en e gau tauc jatomatêgen gaêc en akaiɲɲa, go kêkêɲ lêma anôɲa gêsac aê ma kêsôm gebe “Ôtêc taôm atom. Aê ɲac ɲamata to ɲamu. ¹⁸ Aê matoc jali. Aê gamac êndu su, mago aôm gôlicgac, aê matoc jali gamoa tenɲen ma tenɲen, ma kakôc gêmacanô to lamboam ɲaki. ¹⁹ Amboac tonan oto gêɲ, taɲ gôlic nan, sa acgom. Oto gêɲ, taɲ galoc gêc nan, to gêɲ taɲ mênêsa êtu ɲamu nan, amboac tonanɲen. ²⁰ Utitalata 7, taɲ gêc lemoc anôɲa nan, to jakaiɲ gold 7 ɲabiɲ, taɲ gêc lélômgen nan, ɲam tau tonec. Utitalata 7 tonan têtɲu gôlôac dabuɲ 7 nêɲ anɲa, ma jakaiɲ 7 tonan têtɲu gôlôac dabuɲ 7 tau. * saun. Alic Tim II. 1:15

2

Biɲ gêdêɲ gôlôac Epeseta

¹ “Oto biɲ tonec êndêɲ gôlôac dabuɲ Epeseta nêɲ anɲa.

“ɲac taɲ lêma anôɲa kêkam utitalata 7 ma kêsêlêɲ gêmoa jakaiɲ gold 7 ɲasawa nan, kêsôm biɲ tonec gebe ² Aê kajala nêɲm kolen to gôm taôm su ma gôc gêɲwapac totêmtac kêpa sugen. Aê kajala gebe aôm godec lau sec

* **1:20:** ɲaê Asia kêkanôn gamêɲ, taɲ sêsam ten gebe Asia

gebe sêmoa sêwiñ aôm atom. Aôm kôsaê êsêac, tañ sê taun gebe aposolo, mago êsêac aposolo atom nan, e kôjala êsêac gebe dansantêna. ³ Aôm gôc gêñwapac, tañ kêtap aôm sa kêtû ñoc ñaêña nan, totêmtac kêpa sugen, ma têkwam gêbac atom. ⁴ Tagen nêmbiñ teñ tec gêc. Aôm gôwi nêmbiñ taémac gêwiñ ñamataña sin. ⁵ Amboac tonan taém ênam gêñ, tañ gôwi sin su nan, e ônam taôm ôkwi ma ônam kôm, tañ gôjam gédêñ ñamataña nan êtiam. Embe ônam taôm ôkwi atom, oc jandêñ aôm jawac ma jatiñ nêmbiñ jakaiñ su anga ñamala. ⁶ Mago tonec tec gôgôm jagédêñ gebe têmtac gedec Nikolainê launêñ kôm, tañ aê têtac gedec amboac tonan gen nan. ⁷ Ñac tañ nê tanjasun gêc nan, êñô biñ, tec Ñalau kêsôm gédêñ gôlôac dabun nec, gebe Teñ embe êku ñacjo tulu, oc jakêñ en êniñ ka dangôn maten jaliña, tañ kêkô Anôtônê paradis nan ñanô.

Biñ gédêñ gôlôac Smurnaña

⁸ “Ma oto biñ tonec êndêñ gôlôac dabun Smurnaña nêñ anela.

“Ñac ñamata to ñamu, tañ gêmac êndu e mata jali kêsa nan, kêsôm biñ tonec gebe. ⁹ Aê kajala gebe gôñgôn jageo to ñalêlôm sawa. Mago aôm ñac tolêlôm goc. Aê kajala êsêac, tañ sê taun gebe Juda nan, sêsôm biñ alôb-alôb kêpi aôm. Mago êsêac Juda atom, êsêac anga Sadañê lôm. ¹⁰ Ôtêc ñandan, tañ oc ôc nan atom. Gôlicgac me, Sadañ oc êkêñ amacnêmbiñ ñagêdô sêsêp kapoacwalô, gebe ênsaê amac ma oc anğôn naeo êtôm bêc 10. Ôc ñanên gen e ômac êndu, go jakêñ dangôn maten jali ñasunsun êndêñ aôm. ¹¹ Ñac tañ nê tanjasun gêc nan, êñô biñ, tec Ñalau kêsôm gédêñ gôlôac dêbu ñ nec, gebe Teñ embe êku ñacjo tulu, oc gêmacanô kêtû luagêcña êkêñ ñandan êndêñ en atom.

Biñ gédêñ gôlôac Pergamonña

¹² “Ma oto biñ tonec êndêñ gôlôac dabun Pergamonña nêñ anela.

“Ñac tañ gêoc sin teñ sêuc ñamata maken-maken nan kasôm biñ tonec. ¹³ Aê kajala gamên, tañ gôñgôn nan, Sadañê lêpôn kêkô tônê. Mago aôm kôkam aêñoc ñaê tôn ma gôsa kôkêñ gêwiñ aêña auc atom. Gédêñ tañ sêjac ñoc ñac-gêwa-biñ-sa-ñanênwaga Antipas êndu anga amacnêmbiñ gamên, tañ Sadañ gêñgôn nan, aôm gôsa aê auc atom amboac tonan gen. ¹⁴ Tagen nêmbiñ ñagêdô tec gêc. Lau ñagêdô sêkam Balamnê mêtê tôn sêmoa Pergamon sêwiñ aôm. Balam tonan kêdôn Balak gebe êwa lakô lau Israel, gebe sêniñ da gwamña to sêngôm mockaiñ. ¹⁵ Lau ñagêdô sêkam Nikolainê launêñ mêtê tôn sêmoa sêwiñ aôm amboac tonan gen. ¹⁶ Amboac tonan ônam taôm ôkwi. Embe masi, oc jandêñ aôm jawac seben ma janac êsêac ña sin, tañ kêsa aocsun nan. ¹⁷ Ñac tañ nê tanjasun gêc nan, êñô biñ, tec Ñalau kêsôm gédêñ gôlôac dabun nec, gebe Teñ embe êku ñacjo tulu, oc jakêñ mana, tañ kêsiniñ tau gêc nan, ma jakêñ poc sêpsêp teñ êndêñ en êwiñ. Aê kato ñaê wakuc teñ kêsêp poc tau, ñac teñ kêjala atom, ñac-kêkôc poc-waga taugen kêjala.

Biñ gédêñ gôlôac Tuatiraña

¹⁸ “Ma oto biñ tonec êndêñ gôlôac dabun Tuatiraña nêñ anela.

“Anôtônê Latu, tañ mataanô kêtôm jawaô ma akaiñ amboac ki jonjon nan, kêsôm biñ tonec. ¹⁹ Aê kajala nêmbiñ kolen to têmtac gêwiñ ma kôkêñ gêwiñ ma gôjam sakin to gôc gêñwapac totêmtac kêpa sugen. Aê kajala gebe galoc gôjam kolen kapônê kêlêlêc gêmunña su. ²⁰ Tagen nêmbiñ teñ tec gêc. Aôm gôlôc gédêñ Jesebel, tañ gê tau gebe propeteo teñ ma kêdôn to

kêlênsôn̄j ñoc sakin̄waga gebe sêngôm mockain̄j to sêniñ da gwam̄ña. ²¹ Aê kakêñj ñasawa gêdêñj eñj gebe ênam tau ôkwi, mago gedec, eñj gebe ênam tau ôkwi an̄ga nê lêñj mockain̄jona atom. ²² Ôlic acgom, aê oc jambalin̄j eñj sin̄j ênsac nê mê togêmacgeñj, ma êsêac, tañj sêgôm mockain̄j gêdêñj eñj nan̄j, embe sênam taun̄j ôkwi an̄ga gêñj, tañj sêgôm sêwiñj eñj nan̄j atom, oc jambalin̄j êsêac sin̄j sêmoa naeo ñanô. ²³ Ma aê jansen̄j ênê latuio to ñac samob su sênan̄ja, go gôlôac dabun̄j samob sêjala gebe aê ñac, tañj kabêlêlêm ñamalacnêñj ñalêlôm e gabi lêtêñj, ma jakêñj ñagêjô êndêñj amac êndêñj-êndêñgen̄j êjô nêlêm kôm, tañj ajam. ²⁴ Mago amac lau Tuatiraña ñagêdô akôc mêtê sec tonan̄j sa atom ma akip bin̄j, tañj sêsam gebe ‘Sadan̄jê bin̄j ñalôm̄ña’ nan̄j, sa atom. Tec jasôm êndêñj amac gebe Aê oc jau gêñjwapac teñj ênsac amac êwiñj atom. ²⁵ Mago gêñj, tañj akôc kêtû nêlêm gêñj su nan̄j, amêngôm ñajan̄jagen̄j e aê jawac. ²⁶ Teñj embe êku ñacjo tulu ma ênam ñoc kôm e ênac dabi ñj, oc jakêñj ñaclai êndêñj eñj gebe êtu lau samuc nêñj ñatau ²⁷ ma ênam gôlin̄j êsêac ña tôcki to elo êsêac popoc llinsim-linsingen̄j amboac kunom. ²⁸ Ñaclai amboac tonan̄j aê kakôc an̄ga Tamocnê, ma jakêñj utitêna elen̄jmatan̄ja êndêñj eñj. ²⁹ Ñac tañj nê tañjasun̄j gêc nan̄j, êñjô bin̄j, tec Ñalau kêsôm gêdêñj gôlôac dabun̄j nec.

3

Biô gêdêñj gôlôac Sardesña

¹ “Ma oto bin̄j tonec êndêñj gôlôac dabun̄j Sardesña nêñj an̄jela.

“Ñac tañj kêkôc Anôtônê Ñalau 7 ma utitalata 7 nan̄j, kêsôm bin̄j tonec gebe Aê kajala nêlêm kolen̄j ma waem gêc gebe gômôa matam jali, mago kêtû matê. ² Matam êlêc ma ôpuc gêñj ñagêdô, tañj gebe êmac êndugen̄j nan̄j tôñj, gebe aê galic aôm gôjac dabun̄j nêlêm kolen̄j ñapep kêtôm ênac Anôtô mataanô ñajam̄ña atom. ³ Amboac tonan̄j taêm ênam bin̄j, tañj gônjô to kôkôc su nan̄j, ma ômansañj e ônam taôm ôkwi. Embe matam êlac atom, oc jawac amboac gen̄jgentêna, ma aôm oc ônam kauc noc jandêñj aôm jawacña. ⁴ Mago aôm̄nêlêm lau luagêcgeñj tec sêngôn̄j Sardes, tañj sêgôm nêñj ñakwê ñatêmui kêsâ atom. Lau tonan̄j tec galic êsêac têtôm gebe oc sêsêlêñj toñakwê kwalam sêwiñj aê. ⁵ Teñj embe êku ñacjo tulu, oc jakêñj eñj êsô ñakwê kwalam sa ma jansen̄j ênê ñaê su an̄ga buku maten̄j jalin̄ja atom ma jasôm ênê ñaê lasê êndêñj Tamoc to nê an̄jela. ⁶ Ñac tañj nê tañjasun̄j gêc nan̄j, êñjô bin̄j, tec Ñalau kêsôm gêdêñj gôlôac dabun̄j nec.

Bin̄j geden̄j gôlôac Piladelpian̄ja

⁷ “Ma oto bin̄j tonec êndêñj gôlôac dabun̄j Piladelpian̄ja nêñj an̄jela.

“Ñac dabun̄j to ñac bin̄jñanôñja, tañj kêkôc Dawidnê ki katam̄ña nan̄j, embe êlai su, oc teñj êlai auc êtôm atom, ma embe êlai auc, oc teñj êlai su êtôm atom, ñac tau tonan̄j kêsôm bin̄j tonec gebe ⁸ Aê kajala nêlêm kolen̄j. Ôlic acgom, aê galêc katam teñj su gêdêñj aôm, tec kêkô, ma teñj kêtôm gebe ênsañj aucña atomanô. Aê kajala gebe nêlêm ñaclai ñagec gêc, mago kômasaan̄j ñoc bin̄j to gôsa aêñoc ñaê auc atom. ⁹ Ôlic acgom, oc jakêñj êsêac an̄ga Sadan̄jê lôm, tañj sê taun̄j gebe êsêac Juda, mago êsêac J u da atom, sêsau taun̄j nan̄j, sêndêñj aôm sêwac sêpôn̄j aen̄jduc sênêc aôm amkain̄jña, ec sêjala gebe aê têtac gêwiñj aôm. ¹⁰ Aê jan̄gôm bin̄j tonan̄j gebe aôm kômasaan̄j ñoc bin̄j to gôc gêñjwapac

totêmtac kêpa sugen. Amboac tonan aê oc jajop aôm êndên noc Iêtômna, tan oc mênhêsa anga nom nãgamên samob gebe ênsaê lau samob, tan sênggôn nom nan, gebe lêtôm tau êtap aôm sa êwin atom. ¹¹ Aê oc jawac seben. Gên tan kôkôc kêtû nêm gên su nan, ômêngôm najanagen gebe nac ten êjanãgo nêm sunsun su atom. ¹² Ten embe êku nacjo tulu, oc jakên enj êtu alê êkô nac Anôtônê lôm dabun. Enj oc êwi lôm dabun sinj êsa êna atomanô. Ma aê jato nac Anôtônê nãê to nac Anôtônê malac Jerusalem wakuc nãê ênsac enj. Nac Anôtô oc êkên malac tau êsêp anãa undambê êmên. Ma jato tauc nac nãê wakuc ênsac enj êwin. ¹³ Nãc tan nê tanãasun gêc nan, ênjô binj, tec Nãlau kêsôm gêdên gôlôac dabun nec.

Binj gêdên gôlôac Laodikeanãa

¹⁴ “Ma oto binj tonac êndên gôlôac dabun Laodikeanãa nênj anãa.

“Binjanô nãtau tau, tan gêwa binj sa nanjên to binjanôgen, gên tan Anôtô kêkên nan, samob nãmôkê nan, kêsôm binj tonac gebe ¹⁵ Aê kajala nêm kolenj ma kajala gebe aôm nãluc atom me nãdanj atom. Oãa, jalic aôm nãluc me nãdanj acgommanj. ¹⁶ Mago aôm nãluc atom ma nãdanj atom, aôm nãkola-kola, amboac tonan aê gabe jakasôp aôm sinj anãa aocsunj. ¹⁷ Aôm kôsôm gebe Aê nac toawa ma nac waba taêsam, tec kapô lêna gên tenj atom. Mago aôm gôjam kauc taôm. Aôm gômoa jageo nanô ma lau embe sêlic, oc taên walô aôm. Aôm nac nãlêlôm sawa ma matampec to gômoa ôlim nãômagenj. ¹⁸ Amboac tonan aê gabe jawa lênj tenj sa êndên aôm acgom. Ônam ôli gold, tanj sêpac nã ja e nãwasi kêsa nan, êndên aê gebe ôtu nac tolêlôm. Onam ôli nãkwê kwalam gebe ênsan aôm gebe majam êsa êtu ôlim nãômãna atom, ma ônam ôli nãlêsi gebe ôninj oso matamanô e ôlic gamênj nanjên êsa. ¹⁹ Aê embe têtac êwin lau tenj, oc jamêtôc to jakôninj êsêac. Amboac tonan ôpôn taôm topalêgen e ônam taôm ôkwi. ²⁰ Alic acgom, aê tec kakô katamdêmôê ma kamadi kakô. Tenj embe ênjô aê aoc ma êlêc katam su, oc jasô jandên enj jana ma janinj gên jawinj enj ma enj êninj gên êwin aê. ²¹ Tenj embe êku nacjo tulu, oc jakên enj êngôn nac lêpôn êwin aê, amboac aê kaku nacjo tulu ma ganãgôn Tamocnê lêpôn gawinj enj. ²² Nãc tan nê tanãasun gêc nan, ênjô binj, tec Nãlau kêsôm gêdên gôlôac dabun nec.”

4

Sakinj dabun undambêna

¹ Tonan su acgom, go galic nãkatu tenj. Aê galic undambê nãkatam tenj gênãa ma awa nãmatanãa, tanj kêsôm binj gêdên aê ma ganjô amboac dauc kêtan nan, kêsôm gebe “Ôpi ômôên, aê gabe jatôc binj, tanj oc mênhêsa êtu nãamu nan, êndên aôm.” ² Ma sep tagenj katuc kainj tenj kêsa e galic lêpôn kinãa tenj kêkô undambê ma nac tenj gênãgôn lêpôn tau. ³ Ma nac, tanj gênãgôn lêpôn kinãa nan, lanãanô nãwasi amboac jabo ma bomãamuc amboac môêc. Ma kasômbuc kêgi lêpôn auc ma galic amboac kalacwaô. ⁴ Go lêpôn 24 kêgi lêpôn kinãa tau auc, ma laumata 24 sênggôn lêpôn tau nãô. Êsêac sêsô nãkwê kwalam-kwalam to sêkuc sunsunj gold. ⁵ Ma ôsic kêkac to awenj kêsa ma wapap gêjac kêsa anãa lêpôn kinãa tau. Ma dawenj 7 gelom kêkô lêpôn tau nanêmãna. Dawenj tau Anôtônê Nãlau 7. ⁶ Ma gwêc tenj kêpoac lêpôn tau nanêmãna. Gwêc tau nãkênkên lanãwãgenj amboac glas.

Ma anãa gamênj nãlunj tau bôc aclê sêkô sêgi lêpôn kinãa auc. Êsêac materãanô taêsam gêjam ôlinj nêmãna to munãa auc samucgenj. ⁷ Bôc nãmatanãa

kêtôm lewe. Go ônanj kêtû luagêcna nan, kêtôm bulimakao kapoac. Ma ônanj kêtû télêacna nan, lanjônô kêtôm ñamalac. Ma ônanj kêtû aclêna nan, kêtôm momboanj gélôb. ⁸ Ma bôc aclê tonanj nêj ñamagê 6 kêtôm êsêacgenj. Ma matenjanô géjam ôlinj démôêna to lélômna auc. Êsêac sêsôm binj tonec kêtôm bêc to gelenj sêlêwanj atom gebe

“Apômtau Anôtô, ñaniniñ Natau, enj ñac dabun, dabun, dabun.

Enj gêmôa gédêj andanjenj ma gêmôa galoc ma oc êmêj.”

⁹ Ma gédêj tanj bôc tau sêkêj ñawasi to wae ma danje gédêj ñac tau, tanj gêngôj lêpôj kinja ma oc êmôa mata jali tenjenj ma tenjenj nan, ¹⁰ êsêac laumata 24 tonanj sêu tauj gédêj ñac, tanj gêngôj lêpôj nan, to tetenj mec gédêj ñac, tanj gêngôj lêpôj nan, to tetenj mec gédêj ñac, tanj êmôa mata jali tenjenj ma tenjenj, ma tetoc nêj sunsunj gêc lêpôj ñanêmna ma sêsôm gebe

¹¹ “O Apômtau, aêacma Anôtô, aôm kôtômgec gebe ôkôc ñawasi ma waem to ñaclai,

gebe aôm kôkêj gêj samob ma aômnêm binj kêkêj gêj samob mênkêsa to ñanô kêsa tec sêmoa.” * têtac ñandanj gédêj nêj ñatauña nec atom. Êsêac tetoc nêj Apômtau sa ña lêj amboac tonanj.

5

Buku ma domba ñabinj

¹ Aê galic buku tenj kêsêp ñac, tanj gêngôj lêpôj nan, nê lêma anôña. Teto binj kêsêp lélômna to démôêna, go sêkic tôj ma sêkêj penj 7 kêpi ñaumata.

² Go galic anjela ñaclai tenj kêsôm binj kêkac awa sagenj gebe “Asa kêtôm gebe êkac penj su ma êkac buku tau sa.” ³ Ñac tenj anja undambê me anja nom me anja nom ñalêlôm kêtôm gebe êkac buku sa ma êsam atom. ⁴ Ma aê kêtarj ñanô gebe têtap ñac tenj sa kêtôm gebe êkac buku sa ma êsamna nec atom. ⁵ Go laumata tau nêj tenj kêsôm gédêj aê gebe “Ôtarj atom. Ôlic acgom, lewe anja Judanê gôlôac, Dawidné wakuc tenj, kêku ñacjo tulu. Ñac tonanj tec êkac penj 7 su ma êkac buku tau sa.”

⁶ Go galic domba tenj kêkô lêpôj kinja to bôc aclê ma laumata 24 ñalêlôm. Domba tau ñalanjô amboac sêbuc su. Nê jabo 7 to mataanô 7. Mataanô 7 tau Anôtônê Nalau 7, tanj kêsakinj sêjam nom samucgenj auc. ⁷ Tec domba tau jakêkôc buku su anja ñac, tanj gêngôj lêpôj kinja ñaô nan, nê lêma anôña. ⁸ Gédêj tanj enj kêkôc buku su nan, bôc aclê to laumata 24 sêu tauj sêc domba lanjônêmna. Êsêac sêkôc gêj wêña kêtômgenj ma sêkôc laclu gold. Gêjmalu tanj kêsêp laclu nan, Anôtônê launêj mec. ⁹ Ma êsêac sêpuc wê wakuc tenj sa gebe

“Aôm kôtôm gebe ôkôc buku ma okac ñapenj su,

gebe sêbuc aôm ma nêj dec géjam ôli ñamalac

tomôkê-tomôkê ma awenj tenj-awenj tenj ma to-m-to-m ma totonj-totonj têtû Anôtônê lau.

¹⁰ Aôm kôkêj êsêac têtû Anôtônê gamêj to dabunwaga,

gebe sênam sakinj aêacnêj Anôtô ma sênam gôlinj anja nom.”

¹¹ Go galic to ganjô anjela taêsam awenj. Anjela tau sêgi lêpôj kinja to bôc ma laumata auc ma nêj namba 1,000 to 1,000 ma 10,000 to 10,000.

¹² Êsêac sêsôm ña awenj kapôêj gebe

“Domba tanj sêbuc nan, kêtôm gebe êkôc ñaclai to

* 4:11: Laumata 24 sêkac nêj sunsunj su gêc nom kêtû

gêṅṅ tolêlôm-tolêlôm ma kauc mêtêṅa to ṅajaṅa ma
wae to ṅawasi ma lambiṅ.”

¹³ Ma gaṅô gêṅ samob, taṅ Anôtô kékêṅ naṅ, aṅga undambê to nom ma
aṅga nom ṅalêlôm to gwêc ma geṅ samob, taṅ sêjam aucgeṅ naṅ sêsôm
gebe

“Lambiṅ to wae ma ṅawasi to ṅajaṅa endeṅ ṅac, taṅ
gêṅgôṅ lêpôṅ kiṅṅa naṅ, agêc Domba teṅgeṅ ma teṅgeṅ.”

¹⁴ Go bôc aclê tau tonae sêlôc gebe “Birṅanô.” Ma êsêac laumata sêu taun
jasêc ma teteṅ mec. * taêṅ ênam gebe lau teṅ sêsam papia tau sewiṅ atom,
go sêkic papia tôṅ ṅa gam me o teṅ ma sêsap ṅaomata tôṅ kêpi tageṅ ṅa
katêkwi, go sêpeṅ nêṅ ṅatalô êwa êsêac saṅa kêsêp katêkwi tau. Katêkwi
tonatalô tau sêsam gebe peṅ. ṅac taṅ papia gêṅac eṅ ṅawae naṅ, êkac peṅ
tau su acgom, go êtôm gebe êsam papia tau. tau. Kat kwl to atalô tau Jam
gebe pe ac taṅ papla gêṅac eṅ ṅawae naṅ, êkac pe tau 8 U aC 9 Om, go êtôm
gebe ṅam papla tau.

6

Biṅ peṅṅa

¹ Go galic Domba kékac buku ṅapeṅ 7 ṅamataṅa su. Ma gaṅô bôc aclê
nêṅ teṅ kêsôm awa amboac wapap gêṅac gebe “Ômôêṅ.” ² Ma gaôc
matocanô sa ma galic hos kwalam-kwalam teṅ. ṅac taṅ gêṅgôṅ hos ṅaô
naṅ, kêmêgôm talam ma sêkêṅ sunsuṅ gêdêṅ eṅ kékuc. Ma ṅac tau kêsa
gêṅa kêtôm ṅac-kêku-ṅacjo-tuluwaga, ma eṅ oc êku ṅacjo tulu.

³ Go Domba kékac ṅapeṅ kêtû luagêcṅa su. Ma gaṅô bôc kêtû luagêcṅa
kêsôm gebe “Ômôêṅ.” ⁴ Ma hos kokoc teṅ kêsa gêmêṅ. Ma ṅac, taṅ gêṅgôṅ
hos ṅaô naṅ, kêtû ṅatau gebe êkôc biṅmalô su aṅga nom ma êkêṅ ṅamalac
senseṅ taun, tec sêkêṅ siṅ kapôêṅ teṅ gêdêṅ eṅ.

⁵ Go Domba kékac ṅapeṅ kêtû télêacṅa su. Ma gaṅô bôc kêtû télêacṅa
kêsôm gebe “Ômôêṅ.” Ma gaôc matocanô sa e galic hos jejec teṅ. Ma ṅac,
taṅ gêṅgôṅ hos ṅaô naṅ, kékôc dôṅ tanam dôṅ gêṅ ṅawapacṅa kêsêp lêma.
⁶ Ma gaṅô awa teṅ kêsa bôc aclê ṅasawa gebe “Kôm bêc tageṅṅa ṅaôli kêtôm
gebe tanam ôli padi kap luagêc. Kôm bêc tageṅṅa ṅaôli kêtôm gebe tanam
ôli labi kap 6geṅ. Mago ôṅgôm ṅalêsi to wain êtu sec atom.”

⁷ Go Domba kékac ṅapeṅ kêtû aclêṅa su. Ma gaṅô bôc kêtû aclêṅa nê awa
gebe “Ômôêṅ.” ⁸ Tec gaôc matocanô sa e galic hos bobob teṅ. Ma ṅac, taṅ
gêṅgôṅ hos gaô naṅ, nê ṅaê gebe Gêmacanô. Ma lau lamboamṅa tédaguc
eṅ. Ma sêwa lau nomṅa kékôc gêṅa toṅ aclê, ma Gêmacanô to nê lau têtap
ṅaclai sa gebe senseṅ toṅ aclê tonae ṅateṅ su ṅa siṅ to ṅa tóbôm ma ṅa
gêmac tokaiṅ-tokaiṅ to ṅa bôclai nomṅa.

⁹ Go Domba kékac ṅapeṅ kêtû lemeṅ teṅṅa su. Ma aê galic lau, taṅ sêjac
êsêac êndu kêtû sêsôm Anôtônê biṅ lasê to sêwa biṅ tau sa ṅaṅêṅṅa naṅ,
nêṅ katuṅ sêmoa altar ṅalabu. ¹⁰ Ma êsêac sêmôêc ṅa aweṅ kapôêṅ gebe
“O ṅatau dabuṅ to biṅṅanôṅa, êndêṅ ondoc go ômêtôc biṅ ma ôkêṅ aêacma
dec ṅagêṅjô êndêṅ lau nomṅa.” ¹¹ Tec sêkêṅ ṅakwê kwalam-kwalam gêdêṅ
êsêac kêtômgeṅ ma sêsôm gêdêṅ êsêac gebe sêlêwaṅ taun saunṅeṅ êwiṅ e
ṅacjo sênac lau, taṅ sêjam kôm sêwiṅ êsêac to nêṅ lasitêwai êndu nasêwiṅ
êsêac, go Anôtô êmêtôc lau nomṅa.

* **5:14:** Lau ṅanô embe teto papia êndêṅ ṅac teṅ ma embe

¹² Ma aê galic Domba kêkac ñapen kêtû 6ña su ma ôjô gêjam kapôêñanô e oc kêtû jec amboac talu ñasaô-saô ma ajôñ samuc amboac dec. ¹³ Utitalata umbonña sêpôp sêsêp nom amboac wa tomatac-tomatac sêsêlô êndên tan mu êsêlên kapôên nan. ¹⁴ Ma umbon gêlêc tau amboac sêlêc lacgen ma lôc to nuc samob sêkên maleñ sin. ¹⁵ Go kin nomña to lau towae ma sinwaganêñ kapitai to lau tolêlôm ma ñajaña to gêñôma ma êsêac, tan sêmoa nêñ lêtêgen nan, êsêac samob sêsini tauñ sêsêp gêsun to poclabu anga lôc. ¹⁶ Ma sêsôm gêdên lôc to poc kapôên gebe “Aku taôm sa mêñangênduc aêac auc gebe ñac, tan gêngôn lêpôn kinña nan, agêc Domba, tan têtac ñandan nan, sêlic aêac sapu. ¹⁷ Gebe agêcnên bêc kapôên têtac ñandanña mêñkêsa, ma asa kêtôm gebe êpuc tau tôn êkô.”

7

Sepen ñatalô kêpi Israelneñ lau 144,000

¹ Tonan su, go galic anela aclê sêkô nom ñakêclêsu aclê ma sêmêgôm nom ñamu aclê tôn, gebe mu ten êsêlên naêpi nom ma gwêc to ka ten atom. ² Go galic anela ten anga oc ñam kêpi gêmên, nan kêkôc Anôtô mata jali nê pen sepen ñatalôña ma gêmôc ña awa kapôên gêdên anela aclê, tan têtac ñaclai sêñgôm nom to gwêc êtu secña sa nan gebe ³ “Anôm nom to gwêc ma ka êtu sec atomgen e aêac apen ñatalô êpi aêacnên Anôtônê sakinwaganên tenbelen su acgom.” ⁴ Go ganô sêsa lau, tan sepen ñatalô kêpi êsêac nan, nêñ namba sa kêtôm 144,000. Sepen ñatalô kêpi Israel latuinên gôlôac samob kêtômgen.

⁵ Anga Judanê gôlôac sepen ñatalô kêpi lau 12,000,

anaga Rubennê gôlôac 12,000,

anaga Gadnê gôlôac 12,000,

⁶ anaga Asernê gôlôac 12,000,

anaga Naptalinê gôlôac 12,000,

anaga Manasenê gôlôac 12,000,

⁷ anaga Simeonnê gôlôac 12,000,

anaga Lewinê gôlôac 12,000,

anaga Isakamê gôlôac 12,000,

⁸ anaga Sebulonnê gôlôac 12,000,

anaga Josepnê gôlôac 12,000,

ma anaga Benjaminnê gôlôac 12,000.

Lau nomña toton-toton sêjam sakin Anôtô

⁹ Tonan su, go galic lau taêsam ñasec, ñac ten kêtôm gebe êsa êsêac sanja atomanô. Êsêac anga lau toton-toton samob nên to lau tomôkê-tomôkê ma lau to-m-to-m samob to lau awen ten-awen ten. Êsêac sêkô lêpôn kinña to Domba lanônemña sêsô ñakwê kwalam-kwalam ma sêôc tômtôm ñalaun.

¹⁰ Ma sêmôc ña awen kapôên gebe “Moasin ênam aêac kêsina gêmên anga Anôtô, tan gêngôn lêpôn kinña nan, agêc Domba nêñ.” ¹¹ Ma anela samob, tan sêkô sêgi lêpôn kinña to laumata ma bôc aclê auc nan, sêu tauñ têtac labôcgen sêc lêpôn kinña ñanemña ma teten mec gêdên Anôtô ¹² ma sêsôm gebe

“Binñanô, lambin to ñawasi

ma kauc mêtêña to danje

ma wae to ñaclai ma ñajaña

êndên aêacnên Anôtô tenjen ma tenjen. Binñanô.”

¹³ Go laumata tenj kêtû kênac aê gebe “Êsêac tanj sêsô njakwê kwalam-kwalam nanj, asa lau ma sêmênj anja ondoc.” ¹⁴ Ma aê kasôm gebe “Noc apômtau, aôm kôjalagac.” Tec enj kêsôm gêdênj aê gebe “Gênwapac kékônij êsêac njanô, tec sêmênj ma sêkwasinj nênj njakwê kêsêp Dombanê dec, tec njakwê tau kêtû sêp.

¹⁵ Sêgôm amboac tonanj, tec sêkô Anôtônê lêpônj kinja njanêmja ma sêjam sakinj enj kêtôm bêc to gelenj sêmoa ênê lôm dabunj. Ma njac, tanj gêngonj lêpônj kinja njao nanj, mênjêtu nênj bec.

¹⁶ Mo to bu oc êjô êsêac êtiam atom.

Ma oc to gêj njandanj tenj oc êtunj êsêac êtiam atom,

¹⁷ gebe Domba, tanj kékô lêpônj njalunjenj nanj, oc ejop êsêac ma oc êwê êsêac sêndênj bumata mata jali sêna.

Ma Anôtô oc êmbunj êsêac materjsulu samob anja materjgasi su.”

8

Njapenj kêtû 7ja

¹ Domba kékac njapenj kêtû 7ja su, go undambê njagamênj njanênj kêsâ kêtôm ockatu njasawa njamakenj. ² Go galic anjela 7, tanj sêkô Anôtô lanjônêmja nanj, sêkôc dauc 7.

³ Ma anjela tenj gêmênj kékô kêsî altarnja. Enj kékôc laclu gold gêjmalunja tenj. Ma sêkênj gêjmalu taêsam gêdênj enj gebe êkênj êtu da ênsac altar gold, tanj kékô lêpônj kinja njanêmja nanj, êwinj Anôtônê lau samob nênj mec.

⁴ Ma gêjmalu njajadaunj gêônj sa anja anjela, tanj kékô Anôtô lanjônêmja nanj lêma, kêpi gêwinj Anôtônê launênj mec gêja. ⁵ Go anjela kékôc laclu gêjmalunja jakêkênj ja anja altar kêsêp e mênjgêc ma kêbaliñ kêsêp nom gêja. Su, go wapap gêjac to gamênj njakicsêa kêsâ ma ôsic kékac to ôjô gêjam.

Dauc kêtanj

⁶ Ma anjela 7, tanj sêkôc dauc 7 nanj, sêmasanj taunj gebe sênac êtanj.

⁷ Anjela njamatanja gêjac dauc kêtanj ma kompoc to ja ma dec kêgalunj gêwinj tau kêsêp nom gêja. Sêwa nom samuc kékôc gêja njamakenj têtêac ma sêwa ka kékôc gêja tonj têtêac amboac tonanjenj. Tec ja genj nom njamakenj tenj to ka njatonj tenj su ma gêgwanj matac-matac samob tomalagenj.

⁸ Go anjela kêtû luagêcra gêjac dauc kêtanj ma gêj amboac ja genj lôc kapôênj tenj gêu tau kêsêp gwêc gêja. Gwêc tau sêwa kékôc gêja têtêac ma njatenj kêtû dec. ⁹ Ma sêwa gêj materj jali, tanj sêsê awenj sêmoa gwêc nanj, to wanj, tanj sêpoac gwêc nanj, kékôc gêja tonj têtêac ma gêj materj jali nênj tonj tenj to wanj njatonj tenj sêjanja.

¹⁰ Go anjela kêtû têtêacra gêjac dauc kêtanj. Ma utitalata kapôênj tenj kêpôp anja umbonj kêtôm dawenj njawaô. Ma sêwa bu samob kékôc gêja têtêac, tec jakêsêp njatenj to kêsêp bumata gêwinj. ¹¹ Ma utitalata tau njâe gebe Njamakic. Ma bu têtêac tau njatenj njamakic kêsâ. Ma njamalak taêsam sênôm bu njamakic tau, tec sêmac êndu.

¹² Go anjela kêtû aclênja gêjac dauc kêtanj. Ma sêwa oc kékôc gêja njamakenj têtêac ma sêwa ajônj kékôc gêja njamakenj têtêac to sêwa utitalata kékôc gêja tonj têtêac. Ma oc njamakenj tenj to ajônj njamakenj tenj ma utitalata njatonj tenj gêjam kanuc. Ma têm oc to ajônj ma utitalata kêpô nomja kêtû dambê kêtôm tonanjenj.

¹³ Go galic to ganô momboan tenj gêlôb gêmoa umbon nhalabu ma gêmôêc na awa kapôênj gebe “Ojae, ojae, ojae, lau tanj sêngônj nom nanmênj. Anjela têlêac tec sêmoa. Nênj dauc embe êtanj, oc êsêacmênj sêngônj naeo nanôgoc.”

9

¹ Go anjela kêtû lemen tenja gêjac dauc kêtanj. Ma galic utitalata tenj kêpôp anja umbonj kêsêp nom gêja, ma sêkênj ki gamênj nakêlêndinj secna gêdênj enj. ² Ma enj kêlai gamênj nakêlêndinj nakatam su ma jadaunj kêpi anja gêsunj tau tonanj kêtôm ja genj oba natêtac mênggêjam oc to gamênj auc e njakesec kêsa. ³ Ma wagô sêsa anja jadaunj njalêlôm mênjsêjam nom auc, ma nênj njac lai kêtôm alidêbu nomnja nênj. ⁴ Ma binj gêdênj êsêac gebe sêngôm gêgwaj nomnja to gênj njalaunj matac-matac ma ka sec atom, têtû kasec njamalac, tanj sepej Anôtônê njatalô kêpi êsêac tenjbelej atom nanjenj. ⁵ Mago wagô tau têtôm gebe sênac njamalac êndû atom, sêlôc gebe sêlênsu êsêacgenj êtôm ajônj lemenj tenj. Sêlênsu êsêac na njandanj êtôm alidêbu ênjac lau njandanj. ⁶ Êndênj njasawa tonanj njamalac sêngôm gênjêlôm gebe sêmac êndurja, mago sêngôm elêmê. Êsêac oc sênam awenj su gebe sêmac êndû, mago gêmac oc êc êsêac sugenj.

⁷ Wagô tau njalanô amboac hos, tanj sêmasanj kêtû sinja nanj. Êsêac sêkuc gênj amboac sunsunj gold, ma êsêac lanjônjanô amboac njamalac lanjônânô. ⁸ Êsêac môkênjlaunj bali nj amboac lauonênj ma lunj nj amboac lewenênj. ⁹ Talic êsêac bônjdagi amboac maluku ki gêsanj auc, ma nênj magênj njakicsêa amboac kareta, tanj hos taêsam sê ma sêlêti kêtû sinja nanj. ¹⁰ Ma nênj lênjuc tokêm amboac alidêbunênj, ma nênj njac lai gêc njalênjuc tau njalêlôm, gebe têtû kasec njamalac êtôm ajô lemenj tenj. ¹¹ Anjela gamênj nakêlêndinj secna kêtû nênj kinj, nê njâ nj Ebolai awenj gebe Abadon, ma na aêac awenj gebe njac-gesenj-gênj-njsamob-suwaga.

¹² Ojae njamatanja mênggêja su. Ojae luagêc gacgenj gêc, oc mênjêsa êtû njamu.

¹³ Go anjela kêtû 6nja gêjac dauc kêtanj. Ma aê ganô awa tenj kêsa anja jabo aclê, *tanj gêsac altar gold, tanj kêkô Anôtô lanjônêmnja nanj njakêclêsu. ¹⁴ Awa tau kêsôm gêdênj anjela kêtû 6nja, tanj kêkôc dauc nanj, gebe “Ôngamboac anjela aclê, tanj sêkô êsêac tônj sêmoa bu kapôênj Euprat nanj su.” ¹⁵ Ma enj kêgaboac anjela aclê tonanj su. Anjela tau sêmasanj tau nj kêpi jala tonanj njajônj to njabêc ma njacokatu su gebe sêwa njamalac samob êkôc êna tonj têlêac ma sênac njamalacnênj tonj têlêac tau njatenj êndû. ¹⁶ Ma aê ganô sêsa sinjwaga, tanj sêngônj hos njâ nanj, nênj namba sa, ma namba tau 200 million. ¹⁷ Ma katuc kainj tenj kêsa e galic hos to lau, tanj sêngônj njâ nanj. Êsêacnênj maluku kokoc kêtôm ja to majanj-majanj ma jonjonj. Ma hos tau môkênjapac amboac lewenênj, ma ja to jadaunj ma talao kêsa êsêac awensunj. ¹⁸ Gênjwapac têlêac tonec ja to jadaunj ma talao, tanj kêsa êsêac awensunj nanj, gesenj njamalac, tanj sêwa kêkôc gêja tonj têlêac nanj, njatenj su. ¹⁹ Hos tau nênj njac lai njam kêsêp êsêac awensunj to nênj lênjuc. Nênj lênjuc tomôkênjapac amboac moac. Ma môkênjapac tau tonanj têtû kasec njamalac.

²⁰ Ma njamalac njagêdô, tanj gênjwapac tonanj gesenj êsêac su atom nanj, sêjam tau nj ôkwi anja nênj kôm, tanj lemenj sêgôm nanj atom. Êsêac tetenj mec gêdênj njalau sec sêwi sinj atom ma tetenj mec gêdênj gwam, tanj sêmasanj na gold to silber ma ki to poc ma ka, ma têtôm gebe sêlic gamênj to sênjô binj ma sêselênj atom nanj. ²¹ Ma êsêac sêjam tau nj ôkwi anja nênj lênj sêjac

ñamalac êndu to nêñ sôlôn toê-toê ma nêñ lêñ mockainjo to mockainña ma nêñ biñ genjenña atom. * jabo kapôêñ aclê ma sêkêñ jabo ñakatu tau kêkô altar ñakêclêsu aclê. ma êkêñ jabo akatu tau k k altar akacñu acñ.

10

Anjela to buku saun

¹ Go galic anjela ñajaña tenj anga undambê kêsêp gêmêñ. Enj kêkôm tau auc ña tao, ma kasômbuc tenj gêsac enj môkêapac, ma lanjôanô amboac oc ma akainj amboac alê ja. ² Buku saun tenj kêkac tau sa kwananjenj kêsêp enj lêma. Ma ketoc akainj anôña kêkô gwêc ma gasêña kêkô bau. ³ Go enj gêmôêc ña awa kapôêñ amboac lewe kêtanj. Enj gêmôêc su, go wapap 7 sêjac ma sêsôm biñ. ⁴ Wapap 7 sêsôm biñ su, ma gabe jato biñ tau. Mago ganjô awa tenj kêsa anga undambê gêmêñ gebe “Biñ tanj wapap 7 sêsôm nanj, ênêc aômñagenj, oto sa atom.” ⁵ Go anjela, tanj galic enj kêkô gwêc to bau nanj,

gêoc lêma anôña sa kêpi undambê gêja,

⁶ ma kêtôc lêma kêpi ñac mata jalinja, tanj gêmoa tenjenj ma tenjenj.

Ñac tau kêkêñ undambê to ñagêñ samob ma nom to ñagêñ samob ma gwêc to ñagêñ samob. Ma anjela kêsôm gebe “Têm oc êmbacnê. ⁷ Êndênj tanj anjela kêtû 7ña ênac dauc êtanj nanj, Anôtô oc ênac dabinj nê biñ ñalêlômña, amboac kêsôm ñawae ñajam tau lasê gêdêñ propete, tanj têtû ênê sakinwaga nanj.”

⁸ Ma awa, tanj ganjô kêsa anga undambê gêmêñ nanj, kêsôm biñ gêdêñ aê kêtiam gebe “Ôna ma ôkôc buku, tê kêkac tau sa kwananjenj kêsêp anjela, tanj kêkô gwêc to bau nanj, lêma nê su.” ⁹ Tec aê gadêñ anjela tau gaja ma kasôm gêdêñ enj gebe “Ôkêñ buku saun tonanj êndênj aê.” Ma enj kêsôm gêdêñ aê gebe “Ôkôc wacônij. Buku tau oc êngôm nêñ ñatêtacsêga ñamakic êsa. Mago awamsunj oc ênsaê ñakana amboac lêp.” ¹⁰ Ma kakôc buku saun tau su anja anjela lêma ma mêngeanj e kêsaê ñakana amboac lêp gêc aocsunj. Aê kadanjôn su, go ñoc ñatêtacsêga ñamakic kêsa. ¹¹ Ma sêsôm gêdêñ aê gebe “Oc biñ lasê êtiammanj êpi lau to-m-to-m to lau totonj-totonj ma lau awenj tenj-awenj tenj ma kinj tokinj.”

11

Sêwa-biñ-sa-ñanjenwaga luagêc

¹ Go sêkêñ ôpic tenj kêtôm tôc tanam dôñ gêñña gêdêñ aê ma sêsôm gêdêñ aê gebe “Ôndi naônâñ dôñ Anôtônê lôñ dabunj to altar ma êsêac, tanj tetenj mec sêmoa lôñ dabunj ñalêlôm nanj. ² Mago ondec malaclunj lôñ dabunj ñmagêña ênêcña, ônam dôñ atom, gebe sêkêñ gêdêñ lau samuc sêwê kainj ma êsêac oc sêka malac dabunj popoc êtôm ajônj 42. ³ Ma aê oc jakêñ ñoc sêwa-biñ-sa-ñanjenwaga luagêc. Êsêagêc sêsô talu sa ma seoc biñ lasê êtôm bêc 1,260.” ⁴ Ñac ulu tonanj têtôm katêkwi luagêc me jakainj luagêc, tanj sêkô nom Ñatau lanjônêm nanj. ⁵ Ma tenj embe taê ênam gebe êtu kasec êsêagêc, go ja êsa êsêagêc awenjsunj e naênij agêcnêñ ñacjo su. Tenj embe taê ênam gebe êtu kasec êsêagêc, nanj sensenj enj su ña ja êtôm tônêgenj. ⁶ Ñaclai gêdêñ êsêagêc gebe sêmbôc umbonj auc e kom tenj ênac êndênj bêc êsêagêc seoc biñ lasêña atom. Ma ñaclai gêdêñ êsêagêc gebe sênam bu ôkwi êtu dec.

* 9:21: Lau Juda sêmasanj nêñ ñagêlônj tenj. Êsêac sêsap

Ma êsêagêc oc sêlênsu nom ña gêñwapac tokain-ñtokain êtôm tañ taêñ gêjam nan.

⁷ Êndêñ tañ sênac dabin ñêñ kôm sêwa bin saña nan, bôc tau oc êpi anja ñakêlêndin sec mênênac sin êndêñ êsêagêc e êku êsêagêc tulu ma ênac êsêagêc êndu. ⁸ Ma êsêagêcnêñ ñawêlêlan oc ênêc malacsêga ñaintêna. Êsêac sêlêwin malac tau gebe Sodom to Aiguptu. Anja malac tonan êsêac sêjac êsêagêcnêñ Apômtau kêpi kakesotau. ⁹ Ma lau anja lau to-m-to-m ma lau tomôkê-tomôkê to lau awen teñ-awen teñ ma lau toton-toton sêlic êsêagêcnêñ ñawêlêlan ênêc êtôm bêc têlêac ma ñasêku ma sênac jao gebe sênsun atom. ¹⁰ Ma lau nomña oc têtú samuc êsêagêc sêmac êndunja ma têntac ñajam, tec sêkêñ gêñ ñajam-ñajam ñaômagen êndêñ taun, gebe propete luagêc tonan sêlêsu lau nomña. ¹¹ Bêc têlêac ma ñasêku gêjana, go ñalau mata jalinja anja Anôtônê kêsêp êsêagêcnêñ ñalêlôm gêja, tec agêc dêdi sêkô, ma êsêac, tañ sêlic êsêagêc nan, têtêc taun ñanô. ¹² Ma ñaclagêc tau sêñô awa kapôên kêsá anja undambê ma kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Api tonec amên.” Go tao teñ kêsun êsêagêc sa sêpi undambê sêja ma agêcnêñ I acjo sêlic êsêagêc sêpi sêja. ¹³ Ma gêdêñ ñasawa tonan ôjô gêjam kapôên e malac tonan ñaandu samob embe tawa êkôc êna ton 10, nan ñateñ gêjana. Ma ôjô tau gesen lau 7,000 su. Ma lau ñagêdô têtêc taun, tec tetoc Anôtô undambêña sa.

¹⁴ Ojae kêtú luagêcña tec mênngêja su. Ma ojae kêtú têlêacña oc mênêsa.

Dauc kêtú 7ña

¹⁵ Go anela kêtú 7ña gêjac dauc kêtan. Ma awen kapôên kêsá anja undambê gebe

“Aêacnêñ Apômtau agêc nê Kilisi têtú nom ñagamên ñatau, ma en oc ênam gôlin êmoa teñgen ma teñgen.”

¹⁶ Go laumata 24, tañ sêngôn ñêñ lêpôn sêmoa Anôtô lanônêm nan, sêtu taun têtap labôcgen sêc ma teteñ mec gêdêñ Anôtô gebe

¹⁷ “O Apômtau Anôtô, ñaninin ñatau, tañ gômoa gêdêñ andanjen ma galoc gômoa nan, aêac anam danje aôm gebe kôwaka nêñ ñac lai kapôên sa ma gôjam gôlin gômoa.

¹⁸ Lau samuc têntac ñandan kêsá, mago aôm têmtac ñandan kêsá amboac tonanjen. Noc ômêtôc ñacmatêña

to ôkêñ ñagêjô ñajam êndêñ propete, tañ têtú nêñ sakinwaga to êndêñ nêñ lau ma êndêñ êsêac lau saun to kapôên, tañ têtêc aôm nêñ ñaê nanña, mênngêô lasê.

Noc onsen êsêac, tañ sesen nom nan, tau tonec.”

¹⁹ Ma Anôtônê lôm dabun anja undambê ñakatam gêlêc su e Anôtônê poac ñakatapa, tañ kêkô ênê lôm dabun nan, kêtú awê. Go ôsic kêkac to gamên ñakicsêa kêsá ma wapap gêjac to ôjô gêjam ma kompoc gêjac kapôên.

12

Awê ma lêñuckêm ñêñ bin

¹ Ma gêñtalô kapôên teñ anja undambê mênngêsa gebe awê teñ kêsô oc kêtú nê ñakwê ma kêkô ajôn ñaô ma kêkuc utitalata 12 kêtú sunsun. ² Awê tau taê ma ñapalê kêtun en gebe êkôc, tec gênngôn jageo ma kêwakic.

³ Go gēntalô tej anġa undambê mēṅkêsa. Lêṅuckēm bomsamuc kapôēṅ tej tomôkêapac 7 ma ṅajabo 10 kēkuc sunsuṅ 7. ⁴ Ma nê Iēṅuc gēbam utitalata umbonṅa tonj tēlêac tonaj ṅaten pinṅaṅ, ma kēpalip kēsēp nom gēja. Go lêṅuckēm jakêkô awê, taṅ gebe êkôc ṅapalê nanj laṅônēm. Eṅ kēkô ma kêsaê gebe awê êkôc ṅapalê su acgom, go eṅ êndanġôn ṅapalê tau su. ⁵ Awê tau kēkôc ṅapalê ṅac. ṅapalê tau tonaj oc ênam gôliṅ lau samuc samob ṅa tôcki. Go gēṅ tej kêjaṅgo ṅapalê su gédêṅ Anôtô to nê lêpôn gēja. ⁶ Ma awê tau kêsa gamêṅ sawa gēja. Anôtô tau kêmasaṅ gamêṅ ṅasawa tej kētu eṅṅa gebe sêlôm eṅ anġa tônê êtôm bêc 1,260.

⁷ Go siṅ kêsa anġa undambê. Mikael to nê aṅela sêjac siṅ gédêṅ Iēṅuckēm. Ma lêṅuckēm to nê aṅela sêjac siṅ gédêṅ êsêac, ⁸ mago sêku êsêac tulu atom, tec lêṅuckēm to nê aṅela nêṅ ṅasawa tej gêc undambê kêtiam atom. ⁹ Êsêac têtij Iēṅuckēm kapôēṅ, moac laṅwa tau, taṅ sêsam eṅ gebe ṅackêlênsôn-bijwaga me Sadan nanj su. ṅac tau kêsau nom ṅagamêṅ samob. Êsêac têtij eṅ to nê aṅela su sêsêp nom sêja. ¹⁰ Go gaṅô awa kapôēṅ anġa undambê kêsa gebe

“Galoc moasiṅ to ṅajaṅa ma gôliṅ kiṅṅa gêmu gédêṅ aêacnêṅ Anôtô gēja.

Ma ênê Kilisinê ṅaclai kêsa,

gebe têtij ṅac, taṅ kēkô Anôtô laṅônēm

ma kêgôliṅ biṅ kêpi aêacnêṅ lasitêwai nanj su.

Eṅ kêgôliṅ biṅ kêpi êsêac kêtôm bêc to gelenġeṅ.

¹¹ Ma êsêac sêku eṅ tulu ṅa Dombanê dec

to ṅa nêṅ biṅ, taṅ sêwa sa nanj.

Êsêac têtac gêwiṅ gebe sêmoa maten jali atom, tec sêmac êndu.

¹² Amboac tonan undambê to amac, taṅ anġôn undambê nanj, têtac ṅajam êsa.

Ojae, nom to gwêcmêṅ,

Sadan kēsêp gédêṅ amac gêwac totêtac ṅandanj kapôēṅ,

gebe eṅ kêjala su gebe nê tēm kētu dambêgac.”

¹³ Gédêṅ tonaj Iēṅuckēm kêjala gebe têtij eṅ su kēsêp nom gēja, tec kêjanda awê, taṅ kēkôc ṅapalê ṅac nanj. ¹⁴ Ma sêkêṅ momboanj kapôēṅ ṅamagê luagêc gédêṅ awê tau, gebe êlôp êna nê mala, taṅ gêc gamêṅ sawa nanj. Êsêac oc sêlôm eṅ anġa tônê êtôm jala tēlêac ma ajôn 6, gebe êmoa jaêc moac. ¹⁵ Tec moac gêluc bu kapôēṅ kêsa awasuṅ kêdaguc awê tau gēja, gebe êc eṅ su. ¹⁶ Mago nom gêjam awê tau sa ma gēṅa awasuṅ e kêdanġac bu, taṅ Iēṅuckēm gêluc kêsa awasuṅ nanj su. ¹⁷ Tec lêṅuckēm têtac ṅandanj gédêṅ awê tau ma gēja gebe ênac siṅ êndêṅ ênê wakuc ṅagêdô, taṅ sêmasaṅ Anôtônê biṅsu to sêwa Jesunê mêtê sa nanj. ¹⁸ Ma lêṅuckēm kēkô ambêô.

13

Bôc luagêc nêṅ biṅ

¹ Go galic bôc tej kêpi anġa gwêc gêmêṅ. Bôc tau nê jabo 10 ma môkêapac 7. Ma sunsuṅ 10 gêsac nê jabo ṅaô ma teto ṅaê alôb-alôb gêsac môkêapac.

² Ma bôc tau, taṅ galic nanj, ṅalanô amboac pusip salenṅa kapôēṅ ma akaiṅ amboac iwanê ma awasuṅ amboac lewe awasuṅ. Ma lêṅuckēm kêkêṅ nê ṅajaṅa to nê lêpôn ma nê ṅaclai kapôēṅ gédêṅ eṅ. ³ Ma sêlic bôc tau nê môkêapac tau ṅaten kêtôm sêjac êndu, mago ṅakamoc sec tau gêmô. Tec lau nomṅa samob sê taêṅ ma têdaguc bôc tau. ⁴ Ma êsêac teteṅ mec gédêṅ lêṅuckēm gebe kêkêṅ ṅaclai gédêṅ bôc, go teteṅ mec gédêṅ bôc tau

ma sêsôm gebe “Asa kêtôm bôc tonan ma asa kêtôm gebe ênac sinj êndêj enj.”

⁵ Ma Anôtô gêlôc gebe bôc etoc tau sa na awasuj kapôêj to êsôm binj alôb-alôb, ma kêkêj naclai gêdêj enj gebe êngôm gêj tau êtôm ajônj 42. ⁶ Bôc tau gêja awasuj ma kêsôm binj alôb-alôb kêpi Anôtô to kêpi ênê naê to ênê andu ma kêpi êsêac, tanj sêngônj undambê. ⁷ Ma Anôtô gêlôc gebe enj ênac sinj êndêj Anôtônê lau e êku êsêac tulu. Ma kêkêj naclai gêdêj enj gebe êtu lau tomôkê-tomôkê to lau to-m-to-m ma lau awenj tenj-awenj tenj to lau totonj-totonj samob nêj natau. ⁸ Ma lau nomja samob oc tetenj mec êndêj bôc tau. Mago gêdêj tanj Anôtô kêkêj undambê to nom atomgenj nanj, lau tonan nêj naê kêsêp Domba, tanj sêjac êndu nanj, nê buku mata jalinja atom. ⁹ Nac tenj nê tanjasuj embe ênêc, nanj, êjômanj.

¹⁰ Embe ênac nac tenj nawae gebe êngônj kapoacwalô, oc êsêp kapoacwalô êna.

Ma embe ênac nac tenj nawae gebe sênac enj na sinj êndu, oc sênac enj êndu.

Amboac tonan Anôtônê lau sêoc gêjwapac totêntac êpa sugenj ma sêkêj êwiñj.

¹¹ Go galic bôc tauja tenj kêpi anja nom najêlôm gêmêj. Bôc tonan nê jabo luagêc kêtôm dombanê, mago kêsau binj kêtôm lêjuckêm. ¹² Ma gêjam kôm na bôc namatanja nê naclai gêmoa bôc tau lanjônêmja. Ma kêkac nom to êsêac, tanj sêngônj nom nanj, gebe tetenj mec êndêj bôc namatanja tonjakamoc sec, tanj gêmô su nanj. ¹³ Ma enj gêgôm gêjtalô kapôêj-kapôêj. Enj kêkêj ja kêsêp anja undambê gêmêj nom mênj-namalac samob sêlic. ¹⁴ Bôc tau kêsau gêoc lau nomja samob na gêjtalô, tanj Anôtô gêlôc gebe êngôm êmoa bôc namata nalanjônêm nanj. Ma bôc tau kêsôm gêdêj lau nomja gebe sêmansanj bôc, tanj kêtap sinj jakamoc sa, mago gêmoa mata jali nanj, nê jakatu tenj. ¹⁵ Ma Anôtô gêlôc, tec bôc tau gêju awajaô mata jali kêsêp bôc jakatu gebe bôc jakatu êsôm binj ma ensenj êsêac, tanj tetenj mec êndêj jakatu atom nanj su. ¹⁶ Ma bôc tau kêkac namalac samob, lau sawj to kapôêj ma lau tolêlôm to lau najêlôm sawa ma lau, tanj sêmoa nêj lêtêgenj nanj, to gêjôma gebe sepenj natalô tenj ênêc lemenj anôja me tenjbelej. ¹⁷ Nac tenj embe êtap natalô tonan sa atom, oc êtôm gebe ênam ôli gêj me êkêj gêj êndêj lau sênam ôli atom. Natalô tonan bôc tau nê naê me naê tau nanamba. ¹⁸ Amboac tonan lau tokauc mêtêja taêj ênam binj tau agom. Nac tokauc êkip bôcnê namba nam saman, gebe namba tau namalac tenj nê. Ma namba tau 666.

14

Lau 144,000 nêj wê

¹ Go gaoc matocanô sa ma galic Domba tau kêkô lôc Sion ma lau 144,000, tanj teto êsêagêc Tama nêj naê kêpi êsêac tenjbelej nanj, sêkô sêwiñj enj. ² Ma ganjô awa tenj kêsa anja undambê kêtôm bu taêsam jakicsêa ma kêtôm wapap gêjac kapôêjanô. Ma ganjô awa tau amboac lau wêja sêjac nêj gêj wêja kêtanj. ³ Lau tau sêjam wê wakuc tenj sêkô lêpônj kinja to bôc aclê ma laumata lanjônêmja. Nac tenj kêtôm gebe êjô wê tonan e êtu tônj enj atom, lau 144,000 tanjenj, tanj Domba gêjam ôli êsêac su anja nom nanj, tec sêjam. ⁴ Lau tonan naj têtû sec gêdêj lau atom, sêmoa tonênj najêlôm nawasigenj. Êsêac têdaguc Domba sêsa intêna samob, tanj enj kêsa nanj. Domba gêjam ôli êsêac su anja namalacnêj e têtû Anôtô agêc Domba

nêj gêj njanô njanêc. ⁵ Binjansaj tenj kêsa êsêac awenjsunj atomanô, gebe êsêacnêj keso masi.

Anjela têtêac nêj binj

⁶ Go galic anjela tenj gêlôb gêmôa undambê njalêlôm. Enj kêkôc njawae njajam tenjenja tenj gebe êsôm lasê êndênj lau, tanj sêngôj nom nanj, ma êndênj lau toton-totonj samob to lau tomôkê-tomôkê ma lau awenj tenj-awenj tenj to lau to-m-to-m. ⁷ Enj kêsôm njan awa kapôênj gebe “Atêc Anôtô to atoc enj taugenj sa, gebe ênê mêtôc njanoc mênjkêsa. Atenj mec êndênj njac, tanj kêkênj undambê to nom ma gwêc to bumata nanj.”

⁸ Ma anjela tenj kêdaguc mênjkêtu luagêc ma kêsôm gebe “Sêku Babel kapôênj tulu, sêku tulugac, Babel tau kêkênj nê wain têtac njakalacnja gêdênj lau samuc sênôm.”

⁹ Go anjela tenj kêdaguc êsêagêc mênjkêtu têtêac. Enj kêsôm njan awa kapôênj gebe “Tenj embe etenj mec êndênj bôc to êndênj nê njakatu ma êkôc njatalô ênêc têtêla me lêma, ¹⁰ nanj oc ênôm wain Anôtônê têtac njandanja, tanj kêkêc kêsêp nê têtac njandanj njalacu, kêgalunj gêwiñ gêj tenj atom. Ma sêlênsu njac tau njaja to talao anja anjela dabunj to Domba lanjônêmnja. ¹¹ Ja tanj êlênsu êsêac nanj, njadaunj oc êpi endenj tônjenj. Êsêac tanj tetenj mec gêdênj bôc to gêdênj ênê njakatu ma sêkôc ênê njae njatalô sa nanj, oc sêninj awenj atom êtôm bêc to elenjenj.”

¹² Amboac tonanj Anôtônê lau, tanj sêmasanj Anôtônê binjsu to sêkênj gêwiñ Jesu nanj, sêôc gêjwapac totêntac êpa sugenj.

¹³ Go ganjô awa tenj kêsa anja undambê gebe “Oto gebe Aê aoc êôc lau, tanj Apômtau gêbinj êsêac tônj ma sêmac êndu galoc ma êndênj bêc njamuja samobgenj.” Njalau Dabunj kêsôm gebe “Binjanô, êsêac oc sêwi nêj kolenj sinj ma sêninj awenj gebe nêj kolenj njanô kêdaguc êsêac.”

Têm sejonj kôm njanô saja

¹⁴ Go gaôc matocanô sa ma galic tao sêpsêp tenj ma njac tenj amboac njamalacnê latu gêngôj tao tonanj njô. Enj kêkuc sunsunj gold ma lêma kêmêgôm bôjanj jalô njamata tenj. ¹⁵ Ma anjela tauja tenj kêsa anja lôm dabunj mênjgêmoêc njan awa kapôênj gêdênj njac, tanj gêngôj tao njô nanj, gebe “Ôsakinj nêmbôjanj jalô naônêc kôm njanô sa gebe noc tajonj kôm njanô saja mênjkêsa ma gêj nomnja kêtû lêwê su.” ¹⁶ Tec njac, tanj gêngôj tao njô nanj, gêjac bôjanj jalô kêsêp nom ma gêjac nom njakôm njanô sa.

¹⁷ Go anjela tauja tenj kêsa anja lôm dêbunj, tanj kêkô undambê nanj, gêmênj ma gêôc bôjanj jalô njamata tenj amboac tonanj.

¹⁸ Go anjela tauja tenj kêsa anja altar gêmênj gêwiñ, nanj kêtû ja njatau ma gêmôêc njan awa kapôênj gêdênj njac tobôjanj jalô njamata tonanj gebe “Ôsakinj nêmbôjanj jalô njamata êna ma ojonj njanô anja nom njakôm wainja sa, gebe wain njanô kêtû lêwê su.” ¹⁹ Go anjela gêjac nê bôjanj jalô kêsêp nom ma kejonj wain njanô anja nom sa jakêbalinj njanô tau kêsêp sêpip wain njamala kapôênj. Njamala tau tonanj Anôtônê têtac njandanj. ²⁰ Êsêac sêpip wain njanô sêmoa malac njamagê e dec kêsa sêpip wain njamala tau. Dec tau kêsunj kêtôm gebe ênôm hos auc e êndênj njagôlinj ma keselenj gêja kêtôm 300 kilometer.

¹ Go galic gêntalô-kapôêḡ kajḡ teḡ gêc undambê. Aḡela 7 sêkôc gêḡwapac ḡamuḡa 7 tau. Anôtônê têtac ḡandanḡ oc ênac dabiḡ tau êpi gêḡwapac tonec.

² Ma galic gêḡ amboac gwêc, nanḡ kêtom glas sêgaluḡ gêwiḡ ja. Ma galic lau, taḡ sêku bôc to nê ḡakatu ma nê ḡaê ḡanamba tulu nanḡ, sêkôc Anôtônê geḡ wêḡa sêkô gwêc glas tau ḡatali. ³ Êsêac sêjam Anôtônê sakiḡwaga Mose nê wê ma Dombanê wê gebe

“O Apômtau Anôtô, ḡaniniḡ ḡatau, aômḡnêḡ kôm kapôêḡ to kajḡ teḡ. O lau totonḡ-totonḡ samob nêḡ kiḡ, aômḡnêḡ lêḡ samob jagêdêḡ to biḡḡanô.

⁴ O Apômtau, asa oc êtêc aôm atom, ma asa oc etoc aômḡnêḡ ḡaê sa atom. Gebe aôm taômgeḡ dabuḡ.

Lau totonḡ-totonḡ samob mêḡteteḡ mec êndêḡ aôm, gebe nêḡ iêḡ kômêtôc biḡ jagêdêḡḡa kêtu awê sugac.”

⁵ Tonaḡ su, go galic lôḡbec undambêḡa, taḡ kêtu Anôtô gêḡmoa gêwiḡ nê lau ḡabelo nanḡ, ḡakatam gêlêc tau su. ⁶ Ma aḡela 7, taḡ sêkôc gêḡwapac 7 nanḡ, sêsa aḡa lôḡ dêbuḡ sêmêḡ. Êsêacnêḡ ḡakwê ḡawasi e ḡaeb ḡaôma ma sêjandiḡ ôḡbiḡkap gold gêsac bônḡdagi. ⁷ Go bôc aclê nêḡ teḡ kêkêḡ laclu gold 7 gêdêḡ aḡela 7 ma Anôtô mata jali teḡgeḡ ma teḡgeḡḡa nê têtac ḡandanḡ kêsêḡ laclu tau e mêḡgêc. ⁸ Ma Anôtônê ḡawasi to nê ḡaclai ḡajadauḡ gêjam lôḡ dabuḡ ḡalêlôm auc ma ḡac teḡ kêtôm gebe êsô lôḡ dabuḡ êna atomanô e aḡela 7 nêḡ gêḡwapac mêḡênac pep acgom.

16

Anôtônê têtac ḡandanḡ ḡaclaclu 7

¹ Ma gaḡô awa kapôêḡ kêsā aḡa lôḡ dabuḡ ma kêsôm gêdêḡ aḡela 7 tonāḡ gebe “Ana akêc Anôtônê têtac ḡandanḡ ḡaclaclu 7 êsêḡ nom êna.”

² Go aḡela ḡamata jakêkêc nê laclu kêsêḡ nom gêja. Ma lau, taḡ sêkôc bôcnê ḡatalô sa to teteḡ mec gêdêḡ ênê ḡakatu nanḡ, têtap gwatêlê sec to ḡandanḡ sa.

³ Go aḡela kêtu luagêcḡa kêkêc nê laclu kêsêḡ gwêc gêja e kêtu dec. Ma dec tau amboac ḡacmatê ḡadec. Ma gêḡ materḡ jali samob, taḡ sêmoa gwêc nanḡ, sêmac endu.

⁴ Go aḡela kêtu têlêacḡa kêkêc nê laclu kêsêḡ bu to bumata samob gêja e kêtu dec. ⁵ Ma aê gaḡô bu tau ḡaaḡela kêsôm gebe “O ḡac dabuḡ tau, taḡ galoc gôḡmoa to andanḡgeḡ gôḡmoa nanḡ, aôm ḡac gêdêḡ, tec kômêtôc biḡ ḡalêḡ amboac tonāḡ.

⁶ Êsêac sêkêc Anôtônê lau to propete nêḡ dec siḡ, ma galoc kôkêḡ dec gêdêḡ êsêac sênôm. ḡagêjô tonāḡ jakêtôm êsêacnêḡ keso solop.”

⁷ Ma gaḡô awa kêsā aḡa altar gebe “Biḡḡanô, Apômtau Anôtô, ḡaniniḡ ḡatau, aômḡnêḡ mêtôc tau biḡḡanô to jagêdêḡḡoc.”

⁸ Go aḡela kêtu aclêḡa kêkêc nê laclu kêsêḡ oc e kêkêḡ oc ḡaja kapôêḡ kêpac ḡamalac. ⁹ ḡandanḡ kapôêḡ tau kêpac ḡamalac, e sêsôm biḡ alôb-alôb kêpi Anôtônê ḡaê, gebe ênê ḡaclai kêtu gêḡwapac tonāḡ ḡamôkê, tec sêjam tauḡ ôkwi ma tetoc eḡ sa atom.

¹⁰ Go aņļa kĕtu lemeņ teņņa kĕkĕc nĕ laclu kĕsĕp bĕc tau nĕ lĕpĕņ. Ma bĕcnĕ gamĕņ samob ņakesec kĕsa. Ma ņandaņ gĕgĕm ņamalac e sĕņjac imbeleņ. ¹¹ Ma sĕsĕm biņ alĕb-alĕb kĕpi Anĕtĕ undambĕņa kĕtu nĕņ ņandaņ to gwatĕlĕņa. Mago sĕjam tauņ ŕkwi sĕwi nĕņ lĕņ langwa siņ atom.

¹² Go aņļa kĕtu 6ņa kĕkĕc nĕ laclu kĕsĕp bu kapĕĕņ Euprat e bu tau kĕpa. Gĕgĕm tonañ gebe ĕmansañ kiņ aņga oc ņamņa nĕņ intĕna. ¹³ Ma aĕ galic ņalau ņatĕmui tĕlĕac amboac ŕpoac sĕsa aņga lĕņuckĕm agĕc bĕc ma propete dansañ awenșuņ sĕmĕņ. ¹⁴ Ēsĕac ņalau sec, taņ sĕgĕm gĕņtalĕ naņ, nĕņ ņalau. Ēsĕac dĕdĕņ kiņ, taņ sĕņgĕņ tĕtĕm nom ņagamĕņ samobgeņ naņ sĕja, gebe sejoņ ĕsĕac sa ma sĕnac siņ ĕndĕņ ņaniniņ ņatau Anĕtĕ nĕ bĕc kapĕĕņ.

¹⁵ “Alic acgom, aĕ oc jawac amboac ņacgeņgeņ. Aĕ aoc ĕĕc ĕsĕac, taņ sĕjam jali ma sĕsĕ nĕņ ņakwĕ bangeņ naņ, gebe sĕsĕlĕņ toliņ ņaĕma e lau sĕlic ĕsĕac ŕliņ ņagĕņ majenņa atom.” ¹⁶ Go ņalau sec sĕkac kiņ sa sĕpi tagen aņga gamĕņ, naņ sĕsam ņa Ebolai awen gebe Harmagedon.

¹⁷ Go aņļa kĕtu 7ņa kĕkĕc nĕ laclu kĕsĕp ņalaulau. Ma awa kapĕĕņ kĕsa aņga lĕpĕņ kiņņa, taņ kĕkĕ lĕm dabuņ naņ, gebe “Gĕjac dabiņ sugac.” ¹⁸ Ma ŕsic kĕkac to gamĕņ ņakicsĕa kĕsa ma wapap gĕjac to ŕjĕ gĕjam secanĕ. ŕjĕ secanĕ amboac tonañ gĕjam gĕdĕņ tĕm ņamalac sĕņgĕņ nomņa teņ atomanĕ. ¹⁹ Malacsĕga tau kĕkac tau kĕkĕc gĕja ņapopoc tĕlĕac, ma lau samuc nĕņ malac sĕku sa. Ma Anĕtĕ taĕ gĕjam malac Babel kapĕĕņ, tec kĕkĕņ wain laclu teņ gĕdĕņ eņ gĕnĕm. Wain tau ĕnĕ tĕtac ņandaņ kapĕĕņ. ²⁰ Go nuc samob sĕc su ma lĕc samob malenmĕ. ²¹ Ma kom poc ņamatu kapĕĕņ-kapĕĕņ, teņ ņawapac kĕtĕm padi talu teņ gĕjac aņga undambĕ kĕsĕp mĕņkĕpi ņamalac e ņamalac sĕsĕm biņ alĕb-alĕb kĕpi Anĕtĕ kĕtu kom poc tau ņagĕņwapacņa, gebe gĕņwapac tonañ kapĕĕņanĕ sec.

17

Awĕ mockaiņo agĕc bĕc tau

¹ Ma aņļa 7, taņ sĕkĕc laclu 7 naņ, nĕņ teņ kĕsa mĕņkĕsĕm gĕdĕņ aĕ gebe “ŕmĕĕņ, aĕ jatĕc mockaiņo towae, taņ gĕņgĕņ bu kapĕĕņ ņatali naņ, nĕ mĕtĕc ĕndĕņ aĕm. ² Kiņ nomņa sĕgĕm gĕņ mockaiņņa gĕdĕņ eņ, ma lau taņ sĕņgĕņ nom naņ, sĕnĕm ĕnĕ wain mockaiņņa e kĕjaņiņ ĕsĕac.”

³ Go katuc kaiņ teņ kĕsa e ņac tau gĕĕc aĕ kasa gamĕņ sawa teņ gaja. Ma galic awĕ teņ gĕņgĕņ bĕc bomsamuc teņ ņaĕ, ma teto ņaĕ alĕb-alĕb gĕjam eņ ŕli auc. Ma bĕc tau mĕkĕapac 7 to nĕ jabo 10. ⁴ Awĕ tau kĕsĕ ņakwĕ asĕsamuc to bomsamuc ma gĕjam gĕlĕņ tau ņa gold ma pocawa to kĕkĕm. Lĕma kĕkĕc laclu gold, taņ awĕ tau nĕ mockaiņ ņagĕņ mĕp to ņatĕmui kĕsĕp e mĕņgĕc. ⁵ Ma teto ņaĕ teņ gĕc eņ tĕbela, naņ ņam kĕsĕp lĕlĕm gebe “Babel kapĕĕņ, nom ņamockaiņo samob to gĕņ mĕpņa samob ņatĕna.” ⁶ Ma galic awĕ tau gĕnĕm Anĕtĕnĕ lau to lau, taņ sĕwa Jesu sa naņ, nĕņ dec e kĕjaņiņ eņ.

Gĕdĕņ taņ galic eņ naņ, gaĕ taĕc eņ ņanĕ. ⁷ Mago aņļa kĕsĕm gĕdĕņ aĕ gebe “Gĕ taĕm kĕtu asagenņa. Aĕ oc jawa awĕ to bĕc tomĕkĕapac 7 ma nĕ jabo 10, taņ kĕbalaņ awĕ tau naņ, nĕņ ņam kĕsĕp lĕlĕmņa sa ĕndĕņ aĕm. ⁸ Bĕc taņ gĕlic naņ, gĕmoa gĕdĕņ gĕmuņgeņ e galoc malamĕ, ma malĕgeņ acgom, go ĕpi aņga gĕsuņbĕm ĕmĕņ e ĕnaņa. Lau taņ sĕņgĕņ nom naņ, oc sĕlic bĕc tau, taņ gĕmuņgeņ gĕmoa e galoc malamĕ ma oc mĕņjĕĕ lasĕ ĕtiam

nañ, ma sê taêñ. Mago gêdêñ tañ Anôtô kékêñ undambê to nom atomgeñ nañ, lau tañ sê taêñ nañ, nêñ ñaê kêsêp buku mata jaliña atom.

⁹ “Amboac tonañ lau tokauc mêtêña taêñ ênam binj tau acgom. Môkêapac 7 têtôm lôc 7, tañ awê gêngôñ ñaô, nañ. Môkêapac tau têtôm kinj 7 amboac tonañ. ¹⁰ Kinj lemeñ teñ sêjaña su. Teñ tec gêmoa. Ma teñ gêmêñ atom tagenj. Eñ embe êmêñ, oc êmoa ñasawa dambêgeñ. ¹¹ Ma bôc tau, tañ gêmungeñ gêmoa ma galoc malamê nañ, kêtü kinj 8ñja. Eñ anja êsêac 7 nêñ, mago oc ênaña.

¹² “Ma jabo 10, tañ gôlic nañ, têtôm kinj 10, tañ sêkôc nêñ gôlinj kinja sa atom tagenj. Mago êsêac oc sêkôc ñaclai kinja sa êtôm ockatu ñasawa tagengeñ sêwiñ bôc tau. ¹³ Êsêacnêñ binj kêpi tagenj ma sêkêñ nêñ ñajaña to ñaclai gêdêñ bôc tau. ¹⁴ Êsêac oc sênac sinj êndêñ Domba, mago Domba tau oc êku êsêac tulu, gebe eñ kêtü apômtaunêñ Apômtau to kinj nêñ Kinj. Ma lau, tañ eñ kékalem to kêjaliñ êsêac sa ma têdaguc eñ ñañjengeñ nañ, sênac sinj sêwiñ eñ.”

¹⁵ Go anjela kêsôm gêdêñ aê gebe “Bu tañ gôlic mockainjo gêngôñ ñatali nañ, kêtôm lau to-m-to-m to lau tomôkê-tomôkê ma lau totonj-tonoj to lau awenj teñ-awenj teñ. ¹⁶ Ma jabo 10, tañ gôlic nañ, to bôc tau, nañ têtac gedec mockainjo. Êsêac sêjanjo ênê gêñ samob su e êmoa ôli ñaômagerj êmoa nê tauña, ma sêniñ ênê ñamêsôm to sêkêñ ja êniñ eñ su. ¹⁷ Binj tonañ êsa gebe Anôtô kékêñ kêsêp êsêacnêñ ñalêlôm gebe sêngôm ênê binj êtu anô, tec kékêñ êsêacnêñ ñalêlôm kêpi tagenj ma sêwi nêñ gôlinj kinja sinj gêdêñ bôc tau ênêc e Anôtônê binj ñanô êsa acgom.

¹⁸ “Ma awê, tañ gôlic nañ, kêtôm malacsêga, tañ gêjam gôlinj kinj nomña samob.”

18

Babel kêku sa

¹ Tonañ su, go galic anjela tauña teñ anja undambê kêsêp gêmêñ, eñ toñaclai kapôêñ, ma nê ñawasi kêpô nom. ² Eñ gêmôêc ña awa kapôêñ gebe “Sêku Babel kapôêñ tulu, sêku tulugac, Babel kêtü ñalau sec nêñ malac sêngôñña ma kêtü ñalau ñatêmui to moc sec, tañ ñamalac dedec nañ ñagêsunj, ³ gebe lau samuc samob sênôm ênê wain mockainjoña to kinj nomña sêgôm mockainj gêdêñ eñ ma eñ mata katu gêñboa, tec gêjam ôli gêñ gêdêñ lau-têtüui-gañwaga nomña ñawaô e êsêac têtü lau toêlôm.”

⁴ Go ganô awa teñ kêsa anja undambê gebe “O ñoc lauac, awi malac tonañ sinj asa amêñ, gebe awê kainj ênê sec awiñ atom, ma atap ênê gêñwapac sa awiñ atom.

⁵ Eñ gêgôm sec jagêboa-jagêboa ma ñatêpôê kêpi e jagêjam undambê tôñ, ma Anôtô taê gêjam ênê lêñ keso tonañ gêmoa.

⁶ Anjôm êndêñ eñ êtôm eñ gêgôm gêdêñ amac. Akêñ ênê kôm sec ñagêjô êndêñ eñ êtu dim luagêc.

Eñ kêjaliñ gêñ anômña toñaclai kêsêp laclu teñ, tec amac ajaliñ gêñ toñaclai êsêp laclu teñ êtu dim luagêc.

⁷ Eñ ketoc tau sa ma kêmoasinj tau ñasec, tec akêñ ñagêjô ñandarj to gêñwapac ñadônj êtôm ênê gêñ tonañ.

En kêsôm gêdêj tau gêc nê njâlêlômgenj gebe Aê awêtuc atom,
aê ganğôj kwinnê lêpôj
ma gêjwapac tej oc êtap aê sa atom.

⁸ Kêtu tonanja gêj njandanj tonec naj êpi enj êndênj bêc tagenj gebe
gêmacanô to gêjwapac ma tôbôm to ja êniñ enj
gebe ênê mêtôcwaga, Apômtau Anôtô, enj njac njanja.”

⁹ Kinj nomja, taj sêgôm mockainj gêdêj enj to sêmoasinj tauj njasec sêwiñ
enj nanj, êndênj bêc sêlic ja êniñ gamênj njajadaunj nanj, oc sênam awerj su to
têtanj tanjiboa njanô êtu enja. ¹⁰ Êsêac oc sêkô jaêcgenj gebe têtêc tauj êtu
ênê andanja ma sêsôm gebe

“Ojae, ojae, aôm malacsêga Babelma,
aôm malac njanja,
mago sêmêtôc aôm gêdêj ockatu njasawa tagenjenj.”

¹¹ Ma lau-têtulu-gêjwaga nomja sêpuc tanjiboa sa ma têtanj kêpi enj gebe
lau tej oc sênam ôli êsêacnêj waba êtiam atom. ¹² Waba tau tonec gold
to silber ma pocawa to kêkôm ma obo sêpsêp to asôsamuc ma njawasi to
bomsamuc, ka njamalu tokainj-tokainj ma andu njagênjêlêlôm, taj sêmasanj nj
bêc njajabo to nj ka njajam-njajam ma nj ki kokoc to jejec ma nj poc njawasi,
¹³ ma môsê to katêkwi ma gêjmalu to salinj ma gêjmalu jadaunja, ma wain
to niptêkwi ma polom to janğom ma bulimakao to domba ma hos to kareta
ma gêjôma to njamalacnêj katuñ. ¹⁴ Ma lau-têtulu-gêjwaga sêsôm gebe
“Njanô taj gôgôm mocsac nanj, kêtanj tau su anja aômnmêm.

Ma moasinj nomja to gêlôj samob gêwi aôm sinj gêjaña,
ma oc ôtap gêj tonanj naj njateñ sa êtiam atomanô.”

¹⁵ Lau-têtulu-gêjwaga taj têtulu to lêtêlôm kêtu enja nanj, sêkô jaêcgenj gebe
têtêc tauj kêtu ênê njandanja ma sêpuc tanjiboa sa ma têtanj gebe

¹⁶ “Ojae, ojae, malacsêga tauma.

Enj kêsô njakwê kwalam-kwalam to asôsamuc ma bomsamuc
ma gêjam gêlôj tau nj gold to pocawa ma kêkôm.

¹⁷ Mago genj tolêlôm-tolêlôm tau gêjaña gêdêj ockatu njasawa tagenjenj.”

Ma kapitai wanja samob ma lau, taj sêjam ôli wanj gebe sêna gamênj
tenjamênj tej nanj, ma lau wanja to êsêac samob, taj sêjam kôm gwêcña
nanj, sêkô jaêcgenj. ¹⁸ Êsêac sêlic ja genj malac tau njajadaunj, tec têtanj ma
sêsôm gebe

“Asa malac tej kêtôm malacsêga tônê.”

¹⁹ Êsêac segainj kekop mênjsêpalip kêpi môkênjapac ma sêpuc tanjiboa sa ma
têtanj to sêmôêc gebe

“Ojae, ojae, malacsêga tauma.

Ênê gêj tolêlôm-tolêlôm gêgôm lau samob, taj nêj wanj kêpoac gwêc nanj,
têtulu lau tolêlôm.

Mago gêjaña gêdêj ockatu njasawa tagenjenj.

²⁰ O undambê to Anôtônê lau ma aposolo to propete,

têmtac njajam êsa êtu malac tônêja,
gebe Anôtô kêmêtôc malac tau gêjô sec,
taj gêgôm gêdêj amac nanj sugac.”

²¹ Go anjela njanja tej gêc pocômui kapôênjanôtêna tej sa ma gêu kêsêp
gwêc gêja ma kêsôm gebe

“Sêu malacsêga Babel gôdub tagenj amboac tonanj
ma têtanj malac tau sa êtiam atomanô.

22 Ma sênac gêj wêjja to oŋ
 ma sêju gasuc to sênac dauc êtaŋ aŋga nê m malacluj êtiam atom.
 Ma têtap lau lemeŋ mêtêja tokaiŋ-tokaiŋ samob sa sêmoa aôm ŋalêlôm
 êtiam atom.

23 Lamp ŋawê teŋ êpô aôm êtiam atom,
 ma sêjô awêlagêc ŋac sênam tauŋ ŋaonda aŋga aôm nê m êtiam atom.
 Biŋ tonaj êtap aôm sa gebe aôm nê m lau-têtulu-gêjwaga têt u nom ŋatau
 kapôêjanô.

Ma kôsau lau samuc nomŋa samob ŋa nê m biŋ beŋja.”

24 Ma têtap propete ma Anôtônê lau to lau samob, taŋ sêjac êndu aŋga
 nom naŋ, nêj dec sa aŋga malac tau.

19

1 Tonaj su, go gaŋô ŋaôndu kapôêj aŋga undambê amboac lau taêsam
 awen, sêsôm gebe

“Haleluja.

Aêacnêj Anôtô kêt u moasiŋ ênam aêac kêsija
 ma ŋawasi to ŋajaŋa ŋatau.

2 Ênê mêtôc samob biŋjanô to gêdêj,
 gebe eŋ kêmêtôc mockaiŋo kapôêj gêjô nê sakiŋwaganêj dec,
 taŋ awê tau kêkêc siŋ naŋ.”

3 Go êsêac sêsôm kêtiam gebe

“Haleluja.

Malacsêga tau ŋajadauŋ êpi êna endenj tŋgenj.” 4 Go laumata 24 to bôc
 aclê tau sêu tauŋ jasêc ma tetenj mec gêdêj Anôtô, taŋ gêjgôj lêpôj
 kiŋja naŋ, gebe

“Biŋjanô. Haleluja.”

Dombanê moasiŋ awêja

5 Ma awa teŋ kês a aŋga lêpôj kiŋja gebe
 “Amac samob, taŋ atu Anôtônê sakiŋwaga,
 ma amac, taŋ atêc eŋ, samob, lau sauŋ to kapôêj,
 alambiŋ aêacnêj Anôtô.”

6 Go gaŋô ŋaôndu amboac lau taêsam awen ma amboac bu taêsam ŋakicsêa
 to amboac wapap gêjac kapôêjanô gebe

“Haleluja.

Gebe Apômtau aêacnêj Anôtô, ŋaniniŋ ŋatau,
 kêkêc gôliŋ kiŋja sa.

7 Têntac ŋajam to tatu samuc
 ma daŋgôm ênê ŋawasi êsa,
 gebe Domba ênam awê sa ŋanoc mênkêsa
 ma ênê awê tau kêmasaŋ tau sugac.

8 Sêkêj ŋakwê sêpsêp toŋawasi eŋ kêsô.
 ŋakwê tau Anôtônê launêj lêj gêdêj.”

9 Go aŋela kêsôm gêdêj aê gebe “Oto gebe Aê aoc êôc êsêac, taŋ kalem
 gêdêj êsêac gebe nasêniŋ moasiŋ Domba ênam awê saŋa sêwiŋ naŋ.” Ma
 kêsôm gêdêj aê gebe “Anôtônê biŋjanô tau tonaj.” 10 Aê gau tauc gaêc
 eŋ akaiŋja gebe jatenj mec êndêj eŋ. Mago eŋ kêsôm gêdêj aê gebe
 “Ondecgenj, aê katu sakiŋwaga gawiŋ aôm to nê m lasitêwai, taŋ sêwa Jesu
 sa naŋ. Aôm oteŋ mec êndêj Anôtô taugenj.” Lau taŋ sêwa Jesu sa naŋ,
 sêwê kaiŋ ŋalau seoc biŋ lasêja.

Nac tañ gêngôñ hos kwalam-kwalam ñaô

¹¹ Go galic undambê gêña ma hos kwalam-kwalam teñ kêsa gêmêñ. Ma ñac, tañ gêngôñ ñaô nañ, sêsam eñ gebe Ñac ñañêñ to Biññanô. Eñ kêmêtôc biñ to gêjac siñ jagêdêñ. ¹² Eñ mataanô amboac jawaô ma kékuc sunsuñ taêsam. Ma teto ñaê teñ gêc eñ ôli, tañ ñac teñ kējala atom, eñ taugen. ¹³ Eñ kêso ñakwê teñ sêsac tônia kêsêp dec, ma sêsam ñac tau gebe “Anôtônê Biñ tau.” ¹⁴ Go siñwaga undambêña sêsô ñakwê sêpsêp tonjawi sêngôñ hos kwalam-kwalam ñaô tédaguc eñ. ¹⁵ Ma siñ ñamata teñ kêsa eñ awasuñ gebe ênac lau samuc ña siñ tau. Ma eñ oc ênam gôliñ êsêac ña tôcki ma êka wain ñanô popoc êsêp Anôtô ñaniniñ Natau nê sêpip wain ñamala. Ñamala tau Anôtônê têtac ñandan kapôêñ tau. ¹⁶ Ma teto ñaê tonec gêc ênê ñakwê to eñ akaiñ gebe “Kiñnêñ Kiñ ma apômtaunêñ Apômtau.”

¹⁷ Go galic añela teñ kêkô oc ñalêlôm. Eñ gêmôêc ña awa kapôêñ gêdêñ moc samob, tañ sêlôp sêmoa umboñ ñalabu gebe “Akac sa amêñ êtu Anôtônê moasiñ kapôêñña. ¹⁸ Amêñ gebe aniñ kiñ to kapitaisêga ma lau siñsêlêc nêñ ñamêsôm, ma aniñ hos to lau, tañ sêngôñ hos ñaô nañ, nêñ ñamêsôm to lau, tañ sêmoa nêñ lêtêgen ma gêñôma to lau sauñ ma kapôêñ samob nêñ ñamêsôm êtômgen.” ¹⁹ Go galic bôc tau ma kiñ nomña to nêñ siñwaga sêkac sa gebe sênac siñ êndêñ ñac, gêñ gêngôñ hos ñaô nañ, to nê siñwaga. ²⁰ Ma êsêac sêsô bôc agêc propete dansañ tônia. Propete dansañ tau gêgôm gêñtalô gêmoa bôc lanônêm ma kêsau êsêac, tañ sêkôc bôcnê ñatalô to teteñ mec gêdêñ ênê ñakatu nañ, ña gêñtalô tonañ. Sêsô bôc agêc propete dansañ tônia ma sêbaliñ êsêagêc tomaten jaligen sêsêp jagêjacton, tañ gen talao nañ sêja. ²¹ Ma siñ, tañ kêsa ñac gêngôñ hos ñaôña awasuñ nañ, gêjac lau ñagêdô samob êndu, ma moc samob señ lau tonañ nê ñamêsôm e gaôc êsêac tônia.*

20

Jala 1,000 ñabiñ

¹ Go galic añela teñ kêsêp anga undambê gêmêñ nañ kêkôc gêsunbôm ñaki ma kapoacwalô kapôêñ teñ kêsêp lêma. ² Eñ kêkôc lêñuckêm, moac lanğwa tau tônia. Eñ ñac-kêlênsôn-biñwaga Sadan tau. Añela gêsô eñ tônia gebe ênêc e jala 1,000 êmbacnê acgom. ³ Go kêbaliñ eñ kêsêp gêsunbôm gêja ma kêlai ñakatam auc, go kêpac katêkwi gêwê kêsêp ñakatam ñasawa gebe ênsau lau samuc êtiam atom e jala 1,000 êmbacnê acgom. Têm tonañ êmbacnê, go sêngamboac eñ su ñasawa ec saungen.

⁴ Go galic lêpônia taêsam ma lau sêngôñ ñaô. Ma Anôtô kêkêñ kôm mêtôcña gêdêñ êsêac. Go galic ñamalac, tañ sêjac êsêac êndu kêtü sêwa Jesu sa to sêsôm Anôtônê biñ lasêña nañ, nêñ katun. Êsêac teteñ mec gêdêñ bôc to gêdêñ ênê ñakatu atom ma sêkôc bôcnê ñatalô sa gêc êsêac tenbeñ to lemeñ atom. Katun tau maten jali kêsa to sêjam gôliñ sêwiñ Kilisi têtôm kiñ kêtôm jala 1,000. ⁵ Ñacmatê dêdi sa ñamata tau tonec. Ñacmatê ñagêdô maten jali kêsa atom tagen e jala 1,000 êmbacnê acgom. ⁶ Aê aoc êôc lau dabun, tañ sêndi sa êtu ñamata nañ. Gêmacanô kêtü luagêcña ñañaclai kêkônin êsêac tônia atom. Êsêac têtü Anôtô agêc Kilisi nêñ dabunwaga ma sênam gôliñ sêwiñ Kilisi têtôm kiñ êtôm jala 1,000 tau.

Sêku Sadan tulu

* **19:21:** Ñam gebe alambin Apômtau.

⁷ Endêj tanj jala 1,000 êmbacnê nan, oc sêngamboac Sadan su anja nê kapoacwalô. ⁸ Ma êsa êna gebe ênsau lau samuc, Gog to Magog, tanj sêjam nom auc e gêdêj ñakêclêsu acle nan, ma ênac êsêac sa gebe sênac sinj. Lau tau têtôm ganac gwêcna, ⁹ ma êsêac sêsêlêj sêjam nom aucgen ma sêwa Anôtônê launêj gamêj sêngôjña to malac, tanj Anôtô têtac gêwiñ nan, auc e ja kêsêp anja undambê jagen êsêac su. ¹⁰ Go Anôtô kêbaliñ Sadan, tanj kêsau êsêac nan, kêsêp jagêjacton totalao, tanj gêmunjña sêbaliñ bôc tau agêc propete dansan sêsêp sêja nan gêja. Ma nandan oc êlakoc êsêac êtôm bêc to elenj tenjenj ma tenjenj.

Metôc kapôêj mênkêsa

¹¹ Go galic lêpôj kinjña kwalam-kwalam kapôêj tenj to ñac, tanj gêngôj ñaô nan. Ma nom to undambê kêtaiñ tau su anja ñac tau nê lanônêmjña, jagêjana kêsêp sawa gêja e malamê. ¹² Ma galic ñacmatê kapôêj to saun samob jasêkô lêpôj kinjña tau ñanêmjña ma sêkac buku ñagêdô sa. Ma sêkac buku tenj sa, nan buku mata jaliña tau. Ma sêmêtôc ñacmatê nêj biñ kêtôm nêj kolenj, tanj teto ñabinj gêc buku tonanj ñai su. ¹³ Gwêc kêkêj ñacmatê, tanj sêc ñalêlôm nan, ma gêmacanô to lamboam sêkêj ñacmatê, tanj sêc lamboam ñalêlôm nan, ma sêmêtôc êsêac gêdêj-gêdêjgenj kêtôm gêj, tanj sêgôm nan. ¹⁴ Go sêbaliñ gêmacanô to lamboam sêsêp jagêjacton sêja. Jagêjacton tau gêmacanô kêtû luagêcna. ¹⁵ Ma embe têtap ñac tenj nê ñaê sa ênêc buku mata jaliña tau atom, nan sêmbaliñ enj êsêp jagêjacton êna. * Mago kêtû ñamu lau sêsam ñaê luagêc kêpi lau samuc nêj tonj kapôêj, tanj sêkêj kisa gêdêj Anôtô to nê lau.

21

Undambê to nom wakuc

¹ Go galic undambê wakuc to nom wakuc, gebe undambê ñamataña to nom ñamataña nan gêjana su ma gwêc malamê amboac tonanj. ² Ma galic malac dabun Jerusalem wakuc, tanj Anôtô kêkêj kêsêp anja undambê gêmêj nan, ñagêlôn amboac awê, tanj sêjam gêlôn enj gebe ênam ñac. ³ Ma ganô awa kapôêj tenj kêsa anja lêpôj kinjña gebe “Ôlic acgom, Anôtônê andu kêkô gêwiñ ñamalac. Enj oc êngôj êwiñ êsêac ma êsêac oc têtû ênê lau, ma Anôtô tau oc êmoa êwiñ êsêac. ⁴ Ma enj oc êmbunj matenjsulu samob anja matenjsu su ma gêmacanô oc ênêc êtiam atom ma gêjwapac to tanjiboa ma nandan oc ênêc êtiam atom, gebe gêj ñamataña samob gêjanagac.”

⁵ Ma ñac, tanj gêngôj lêpôj kinjña nan, kêsôm gebe “Ôlic acgom, aê oc janjôm gêj samob êtu wakuc.” Ma enj kêsôm gebe “Oto gebe Biñ tonec biñ ñajêj to biñjanô.” ⁶ Ma kêsôm gêdêj aê gebe “Ñanô kêsagac. Aê ñac ñamata to ñamu. Aê katu ñam to ñatêpôê. Aê jakêj bu anja bumata mata jali êndêj lau, tanj bu gêjô êsêac nan, sênôm ñaômagenj. ⁷ Ñac tanj êku ñacjo tulu nan, êwê kaiñ gêj tonanj ñai êtu ênê gêjlnênsêm, ma aê jatu ênê Anôtô ma enj êtu aê latuc. ⁸ Ma lau materj golec to sêkêj gêwiñ atom, ma lau tosec to sêjac ñamalac êndu, ma mockaiñ to mockaiñ ma laubenj to gwam ñasakiñwaga ma dansantêna samob, oc sêwê kaiñ ñagêjacton, tanj ja to talao gelom nan. Gêmacanô kêtû luagêcna tau tonanj.”

Jerusalem wakuc

* **20:15:** Gêdêj andanjenj Gog kêtû kinj anja gamêj Magog.

⁹ Go anjela 7 tolaclu 7, taŋ gêŋwapac ŋamuŋa 7 kêsêp e menġêc naŋ, nêŋ teŋ gêmêŋ ma kêsôm gêdêŋ aê gebe “Ômôêŋ, aê jatôc awê, taŋ Domba gebe ênam naŋ, êndêŋ aôm.” ¹⁰ Tec aêŋoc katuc kainj teŋ kêsâ e eŋ gêôc aê kapi lôc baliŋ kapôêŋ teŋ gaja, go eŋ kêtôc malac dabuŋ Jerusalem, taŋ Anôtô kêkêŋ kêsêp anġa undambê gêmêŋ naŋ, gêdêŋ aê. ¹¹ Gêmêŋ toAnôtônê ŋawasigenj. Malac tau ŋawê amboac pocawa, amboac pocawa jaspâ ŋaôsic amboac glas. ¹² Malac tau ŋatuŋbôm kapôêŋ ma baliŋ tonjasacġêdô 12. Ma anjela 12 sêkô sacġêdô tonaj ŋaô gêdêŋ-gêdêŋgenj. Ma teto Israel latuinêŋ gôlôacmôkê 12 nêŋ ŋaê kêpi sacġêdô tau. ¹³ Sacġêdô têlêac ġêc oc kêpiŋa, têlêac ġêc musaŋgu-mŋa, têlêac ġêc mula-mŋa ma têlêac ġêc oc kêsêpŋa. ¹⁴ Ma poc 12 kêtû malac ŋatuŋbôm tau ŋanombaŋ, ma Dombanê aposolo 12 nêŋ ŋaê 12 ġêc poc tau.

¹⁵ Anjela taŋ kêsôm biŋ gêdêŋ aê naŋ, kêkôc dônġ gold teŋ gebe ênam dônġ malac tau ma ŋasacġêdô to tuŋbôm. ¹⁶ Malac tau ŋalêsiniŋa to ŋatakôcŋa baliŋ kêtôm taugenj. Anjela ġêjam dônġ malac tau kêtôm dônġ 12,000, ŋalêsiniŋa to ŋatakôcŋa ma ŋabaliŋ kêpi lôlôcŋa kêtôm taugenj. ¹⁷ Eŋ ġêjam dônġ malac ŋatuŋbôm amboac tonajgenj. Ma tuŋbôm tau baliŋ kêtôm dônġ 144 kêtôm ŋamalacnêŋ dônġ, taŋ anjela kêkôc naŋ. ¹⁸ Tuŋbôm tau êsêac sêboa ŋa pocawa jaspajagenj, ma malac tau sêkwê ŋa goldanô e ŋakêŋkêŋ laŋgwagenj kêtôm glas. ¹⁹ Êsêac sêjam ġêlônġ malac ŋatuŋbôm ŋanombaŋ ŋa pocawa tokainjtokainj. Nombaŋ ŋamataŋa jaspâ, ma kêtû luagêcŋa sapir, ma kêtû têlêacŋa agat, kêtû aclêŋa emeral, ²⁰ kêtû lemeŋ teŋŋa sardonî, kêtû 6ŋa konelian, kêtû 7ŋa krisolit, kêtû 8ŋa beril, kêtû 9ŋa topa, kêtû 10ŋa krisopra, kêtû 11ŋa hiasint ma kêtû 12ŋa ameti. ²¹ Ma sêkêŋ kêkôm tagenj-tagenj kêtû sacġêdô 12 ŋakatom. Ma malac ŋaintêna tau goldanô ŋakêŋkêŋ kêtôm glas e ŋawa laŋgwagenj.

²² Ma galic lôm dabuŋ teŋ kêkô malac tau atom, gebe Apômtau Anôtô ŋaniniŋ ŋatau agêc Domba têtû ŋalôm dabuŋ. ²³ Ma malac tau kêpô lêna oc to ajônġ gebe êpônġa nec atom, gebe Anôtônê ŋawasi kêpô malac tau ma Domba kêtû ŋalamp. ²⁴ Lau totonj-totonj oc sêsêlêŋ sêmoa ŋawê tonaj ŋalêlôm. Ma kinj nomŋa oc sejoŋ nêŋ waba tonjawasi sêsô malac tau sêna. ²⁵ Êsêac sênsaŋ ŋakatom auc atomanô, ŋawê oc ênêc ŋapaŋ, eleŋj to êmbêc oc naêsa gamêŋ tonaj atom. ²⁶ Ma êsêac oc sejoŋ lau totonj-totonj nêŋ waba to awa towae sêsô malac tau sêna. ²⁷ ġêŋ ŋatêmui teŋ oc êsô malac tonaj êna atom, ma ŋac sec to dansaŋtêna teŋ êsô êna atom amboac tonajgenj. Lau taŋ teto nêŋ ŋaê kêsêp Dombanê buku mata jaliŋa nanġenj, sêsô sêna. * ŋawasi kainj teŋ ma ŋatalô tokainj-tokainj. ŋaġêdô kokoc, ŋaġêdô matac-matac to majaj-majaj. Bîn pocawaŋa ġêwa ŋa gebe ŋawasl oc ênam Jerusalem wakuc auc samucgenj. Malac ŋaġêŋlêlôm taŋ ênêc awê to ġêŋ, taŋ êsiŋ tau naŋ ŋawasigenj.

22

¹ Go anjela kêtôc bu teŋ gêdêŋ aê, ŋakêŋkêŋ kêtôm pocawa. Bu tau bu mata jaliŋa kêsâ anġa Anôtô agêc Domba nêŋ lêpônġ kinġa. ² Bu tau keselenj kêsêp malacluŋ ŋaluŋgenj ma ka mata jaliŋa kêkô bu ŋatali makenj-makenj. Ka tau ġêjam ŋanô kêtû dim 12 kêtôm jalagenj, ġêjam kêtôm ajônġgenj. Ma ka tau ŋalauŋ ġêġôm lau samuc ôliŋ ŋajam kêsâ. ³ Ma ġêŋ, taŋ Anôtô kêpuc boa naŋ, oc tatap ŋateŋ sa anġa malac tonaj atom.

* **21:27:** ŋaê 12 tonaj têtû pocawa 12 ŋaê. Pocawa tau

Anôtô agêc Domba nëŋ lêpôŋ kinŋa oc êkô malac tau, ma ênê sakinŋwaga oc sênam sakinŋ en. ⁴ Êsêac oc sêlic en lanŋôanô ma ênê ŋaê ênsac êsêac tenbelen. ⁵ Elenŋ to êmbêc oc êsa êtiam atom, ma êsêac oc sêpô lêna lamp ŋawê to oc atomanô, gebe Apômtau Anôtô tau oc êpô êsêac ma êsêac sênam gôlinŋ lau têtôm kinŋ sêmoa tenŋenŋ ma tenŋenŋ.

Jesu oc êmu êmêŋ

⁶ Go aŋela tenŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe “Binŋ tonec binŋ ŋaŋêŋ to binŋanô. Ma Apômtau Anôtô, taŋ kêkêŋ nê ŋalau gêdêŋ propete naŋ, kêsakinŋ nê aŋela gebe êtôc binŋ, taŋ oc mênêsa sebenŋ naŋ, êndêŋ ênê sakinŋwaga.” ⁷ Jesu kêsôm gebe “Ôŋô acgom, aê oc jawac sebenŋ. Aê aoc êôc êsêac, taŋ sêmansaŋ binŋ, tec Anôtô gêôc lasê gêc buku tonec nec.”

⁸ Aê Joanŋ, aê ŋac, taŋ gaŋô to galic gêŋ tonanŋ ŋai. Gaŋô to galic gêŋ tau su acgom, go gau tauc gaêc aŋela, taŋ kêtôc gêŋ samob gêdêŋ aê naŋ, akainŋa gabe jatenŋ mec êndêŋ en. ⁹ Mago enŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe “Ondecŋenŋ, aê katu sakinŋwaga gawinŋ aôm to propete, taŋ têtû nêni lasitêwai naŋ, ma êsêac, taŋ sêmasaŋ buku tonec ŋabinŋ naŋ. Otenŋ mec êndêŋ Anôtô taugenŋ.”

¹⁰ Ma enŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe “Ôŋgaminŋ binŋ, taŋ Anôtô geoc lasê gêc buku tonec naŋ, to ôsinŋ ôkwi atom, gebe noc gêŋ samob tonec ŋanô êsaŋa kêdabinŋgac. ¹¹ ŋac taŋ gêgôm sec naŋ, êŋgôm nê sec êmoa. ŋac taŋ gêgôm gêŋ môpŋa naŋ, êŋgôm nê gêŋ môpŋa êmoa. ŋac gêdêŋ êŋgôm gêŋ êndêŋŋenŋ êmoa. Ma ŋac dabunŋ êsa nê lêŋ ênam dabunŋ tauŋa êmoa.”

¹² Jesu kêsôm gebe “Ôŋô acgom, aê oc jawac sebenŋ ma tonoc ŋagêjôŋenŋ jawac, gebe jakêŋ êndêŋ lau samob êndêŋ-êndêŋŋenŋ êtôm nëŋ lêŋ. ¹³ Aê ŋac ŋamata to ŋamu, aê ŋam to ŋamôkê ma gajac m ma oc janac dabinŋ.”

¹⁴ Aê aoc êôc êsêac, taŋ sêkwasiŋ nëŋ ŋakwê naŋ, ec êsêac têtôm gebe sêwê kainŋ ka ŋanô sêŋgônŋ materŋ jalinŋa ma oc sêsô malac tau ŋasacgêdô sêna. ¹⁵ Lau amboac tonec oc sêmoa malac ŋamagê, kêam to laubenŋ ma mockainŋo to mockainŋ ma lau, taŋ sêjac ŋamalac êndu to gwam ŋasakinŋwaga ma êsêac, taŋ têtac gêwiŋ binŋdansaŋ to sêgôm ŋanô kêsa naŋ.

¹⁶ “Aê, Jesu, kasakinŋ ŋoc aŋela gêdêŋ amac gebe êwa binŋ tonanŋ sa êndêŋ gôlôac dabunŋ. Aê katu Dawidnê ŋawakac ma nê wakuc. Aê katu utitêna gelenŋmataŋa ŋawasi tau.”

¹⁷ ŋalau agêc awê, taŋ gebe ênam ŋac naŋ, sêsôm gebe “Ômôêŋ.” Lau samob, taŋ sêŋô binŋ tonanŋ naŋ, sêsôm sêwiŋ gebe “Ômôêŋ.” Lau taŋ bu gêjô êsêac naŋ sêmêŋmaŋ, ma samob, taŋ sebe sêkôc naŋ, sêkôc bu mata jalinŋa taumanŋ, sêkôc ŋaômagenŋ.

¹⁸ Aê jasôm binŋ tonec êtu tôŋ êndêŋ lau samob, naŋ sêŋô binŋ, taŋ Anôtô geoc lasê gêc buku tonec naŋ gebe Tenŋ embe ênac têku binŋ tenŋ naêwiŋ, oc Anôtô ênac têku gêŋwapac, taŋ teto ŋawae gêc buku tonec naŋ, êpi enŋ naêwiŋ amboac tonanŋenŋ. ¹⁹ Ma tenŋ embe êkôc binŋ, taŋ Anôtô geoc lasê gêc buku tonec naŋ, ŋatenŋ su, oc Anôtô êkôc ênê kaŋanô mata jalinŋa to ênê mala anŋa malac dabunŋ, taŋ teto ŋabinŋ gêc buku tonec naŋ, su amboac tonanŋenŋ.

²⁰ ŋac taŋ gêwa binŋ samob tonanŋ sa naŋ, kêsôm gebe “Binŋanô, aê oc jawac sebenŋ.” Binŋanô, Apômtau Jesu ômôêŋ.

²¹ Apômtau Jesu nê moasiŋ êndêŋ lau samob.

Pesalem Njabuku

Pesalem njabuku kêtû Bibolo njabuku mecņa to njawê dabuņ. Lau sêga-wêwaga sêga wê tau gêdêņ njasawa baliņanô. Lau sejoņ wê to mec tau sa ma lau Israel sêjam wê to teten mec tau gêdêņ taņ sêlic nêņ om naņ. Gêdêņ njasawa teņ lau sêkêņ Pesalem njabuku kêsêp Bibolo gêwiņ Bibolo njabuku nġagêdô.

Lau sêga wê tonec kêpi biņ tokaiņ-tokaiņ. Wê nġagêdô wê lambiņņa, nġagêdô wê tanam sakiņ Anôtôņa, nġagêdô wê mecņa. Lau teten Anôtô gebe ênam êsêac sa to taê walô êsêac ma ênam êsêac kêsî. Lau nġagêdô teten eņ gebe êsuc nêņ sec ôkwi. Wê nġagêdô gêjam danġe Anôtô gebe gêjam mec nê lau. Nġagêdô teten eņ gebe êmêtôc nê launêņ nġacjo. Mec tonan nġagêdô gêjac lau tagen-tageņ nġawae ma nġagêdô gêjac lau tapaônġeņ nġawae. Wê nġagêdô geoc nġac tagen nê nġalêlôm lasê ma nġagêdô kêtôc gêņwapac to biņ, taņ Anôtônê lau samob sêdc to sêsaê sêmoa naņ.

Apômtau Jesu keten Pesalem kêtû nê mec amboac tonanġeņ. Lau teto-Biņlênsêm-Wakucwaga sêkôc nġalô dabuņ sa anġa Pesalem ma teto kêsêp nêņ papia. Lau Buņa nġamataņa e mênġgêdêņ galocņa tetoc buku tonec sa kêtû nêņ buku mecņa to nêņ lêņ nġagôliņ.

Pesalem 150 tonan sêwa kêkôc kêtû nġasêbu lemenġeņ me buku lemenġeņ amboac tonec gebe

- Buku kêtû nġamataņa Pesalem 1–41
- Buku kêtû luagêcņa Pesalem 42–72
- Buku kêtû têlêacņa Pesalem 73–89
- Buku kêtû aclêņa Pesalem 90–106
- Buku kêtû lemenġeņņa Pesalem 107–150

1

BUKU KÊTU NġAMATAŅA

Lau gêdêņ to lau sec

- ¹ Aweņ êdc nġac, taņ êsa nê lêņ êtôm lau,
taņ sêkac tauņ su anġa Anôtônê naņ, nêņ mêtê atom,
ma êsa lau sec nêņ lêņ
to êņġônġ lau-susuwaga nġalêlôm atom.
- ² Nġac amboac tonan têtac gêwiņ Apômtaunê biņsu
ma taê gêjam ênê biņsu nġam kêtôm bêc to gelenġeņ.
- ³ Eņ kêtôm ka sêsê kêkô butali, taņ gêjam nġanô kêtôm nġanocġeņ naņ.
Nġalauņ oc êmêliņ atom, ma gêņ samob, taņ eņ gêġôm naņ, oc êtap nġanô sa.
- ⁴ Lau taņ sêkac tauņ su anġa Anôtônê naņ, amboac tonan atom.
Êsêac têtôm nġapaôma, taņ mu kelelo sa.
- ⁵ Amboac tonan lau-sêkac-tauņ-suwaga oc sêkô nġajana êndêņ noc mêtôcņa atom,
ma lau sec sêkô gôlôac nġalêlôm atom amboac tonan,
- ⁶ gebe Apômtau kêjala lau gêdêņ nêņ lêņ.
mago lau-sêkac-tauņ-suwaga nêņ lêņ oc ênaņa.

2

Anôtô agêc ñac, tañ geñ oso eñ nanj

- 1 Lau samuc sêli awenj sa kêtû asagenjja,
ma tenterlatui sêkic binj ñaôma-ñaôma nec ñam amboac ondoc.
- 2 Kinj nomjja sêkac tauñ sa,
ma gôlinjwaga sêkic binj sêwinj tauñ sebe senseñ Anôtô agêc nê ñac, tañ
geñ oso eñ nanj.
- 3 Êsêac sêsôm gebe “Tamô êsêacnêñ lakô êñgic
ma tambalinj êsêacnêñ lêpoa, tañ kêgi aêac auc, nanj sinj.”
- 4 Apômtau, tañ gêñgôñ lêpôñ anjga undambê nanj, kaômac
ma kêsû êsêac susu.
- 5 Go kêsôm binj gêdêñ êsêac totêtac ñandanjenj
ma eñ têtac kêmoatij têtac kêtakê êsêac gebe
- 6 “Aê tauc kakêñ ñoc kinj gêñgôñ ñoc lôc dabunj Sion.”
- 7 “Aê gabe jasôm binj, tañ Apômtau taê gêjam nanj, lasê acgom.
Eñ kêsôm gêdêñ aê gebe ‘Aêñoc latuc aôm, ocsalô tonec aê katu aôm
tamam.
- 8 Oteñ aê, go jakêñ lau samuc têtû nêñ gêñlênsêñ
ma jakêñ nom samucgeñ êtû nêñ gamêñ.
- 9 Aôm oc ônam gôlinj êsêac ña têtac
to olo êsêac êtôm selo kunom.’ ”
- 10 Amboac tonanj amac kinj nêñ kauc êsamanj
ma amac nom ñagôlinjwaga taêm ênam binj, tañ galêñ binj amac nanj.
- 11 Anam sakinj Apômtau toatêc enjenj,
au taôm anêc eñ akainjja toatênêpjenj.
- 12 Embe masi, oc têtac ñandanj êsa
ma amac ananja anjga intêna,
gebe eñ ñac têtac dambê.
Awenj êôc lau samob, tañ sê lamu enjenj nanj.

3

Mec bêbêcña gebe Anôtô ênam sa

- 1 Ojae, o Apômtau, lau tañ sêlêsu aê nanj, taêsam ñasecgoc,
taêsam dêdi sêkô sebe senseñ aê.
- 2 Lau taêsam sêsôm kêpi aê gebe
“Anôtô oc anam eñ sa teñ atom.”
- 3 O Apômtau, aôm kôtu lautuc gômôê aê aucgoc.
Aôm kôtu aê waec to kôsa môtêcapac sa.
- 4 Gamôêc Apômtau ña aoc kapôêñ,
e kêkêñ tanja ñoc tanj anjga nê lôc dabunj.
- 5 Aê kasa tauc sic ma gaêc bêc e kalij tauc sinj.
Gaêc e matoc jali kêsa gebe Apômtau gêjam aê sa.
- 6 Lausij tañ topom-topom sêgi aê auc nanj,
mago katêc êsêac atom.
- 7 O Apômtau, ôndi. O ñoc Anôtô, ônam aê sa.

Aôm tonañ tec kôtap ñoc ñacjo samob kêsêp alianô, ma kôtuc lau, tanj sêkac taun su anja aômñem nan, lunlunj kêsêlô.

⁸ Apômtau kêtû ênam aêac sa ñamôkê.

Ônam mec nêma laumanj.

Dawidnê pesalem tej. Gêc latu Absalom gêja su, go gêga.

4

Mec êtulaja tej gebe Anôtô ênam sa

¹ O Anôtô, tanj kômasanj ñoc binj jagêdêj,

aê embe jamôêc, nanj ôkêj tanjam aê.

Aê gamoa togêjwapac, go aôm kôgaboac aê su.

Taêm labu aê ma ôkêj tanjam ñoc mec.

² O amac lau tembelem anjêj,

abe anjôm aê waec êtu meloc e êndêj ondoc acgom.

Amac abe taêm ênam binj dansanj,

tec abe asap gêj ñaôma tøj e êndêj ondocjêj.

³ Ajalamanj gebe Apômtau kêjalij nê ñac mansanj aê sa.

Embe jamôêc êndêj Apômtau, oc êkêj tanja aê.

⁴ Embe têtac ñandanj, nanj anjôm taôm sec atom.

Taêm ênam binj tonanj ênêc lêlômgej, amoa nêma gamêj ma anam taôm

tøj. ⁵ Ansuñ da gêdêj

ma akêj matem Apômtau.

⁶ Lau taêsam sêsôm gebe

“Asa oc êmoasinj aêac.

O Apômtau, ôc lanjômanô ñaja sa

mêjêpô aêac.”

⁷ Aôm kôkêj têtac ñajam kêsêp aêñoc ñalêlôm,

kômoasinj aê kêlêlêc êsêac, tanj sêngôj gêjmasê ñaôgej nanj su.

⁸ Aê jasa tauc sic to janêc bêc tobij malôgej

gebe aôm taômgej, o Apômtau, kôkêj aê gamoa ñoc ñajam.

Dawidnê pesalem tej.

5

Mec tej kêtû Anôtô ejop aêacja

¹ O Apômtau, ôñô ñoc binj.

Wê tanjam ñoc olinj.

² Ojae aêñoc kinj to ñoc Anôtô, ôñô ñoc tanjiboa kapôêjmanj,

gebe aêñoc mec êndêj aôm êwac.

³ O Apômtau, ôñô aê aoc êndêj bêbêc kanucgej.

Kamasanj ñoc da gêdêj aôm gêdêj bêbêc kanucgej, ma tec matoc tej-

tejgej aômja gamoa.

⁴ Aôm kôtôm Anôtô, tanj têtac gêwinj binj palij-palij nanj atom.

Ñac sec tej êtu nêma ñaclêj atom.

⁵ Lanemtêna sêkô lanjômñem atom.

Aôm kôkêj kisa gêdêj lau-sêgôm-secwaga samob.

- 6 Aôm gosenj dansañwaga samob su.
 Apômtau gêjam lanñanô ôkwi anja lau, tañ sêwê kainj dec to biñ-
 dansañwaga nanj nêj.
- 7 Aôm gôlôc kêtú nêmtac gêwiñ tengeñña
 gebe aê jasô nêmtac andu jana.
 Aê jatenj mec anja nêmtac lôm dabun
 ma jau tauc janêc gebe jatoc aôm sa.
- 8 O Apômtau, ônam gôlinj aê êtôm nêmtac biñgêdêj.
 Ômansañ nêmtac intêna ênêc aê lanñocnêmtac êtu ñoc ñacjoña,
 9 gebe biññanô gêc êsêac awenñsunj atom.
 Ac taêñ gêjam biñ sesenj gêñ sunagenj.
 Êsêacnêñ koclabenj kêtôm sêawa gêñ.
 Imbelenj geno biñ e ñawasi lanñwageñ.
 10 O Anôtô, ôkêñ ñagêjô êndêñ êsêac
 gebe nêñ dib êtu lakô êndêñ taunj.
 Ôtiñ êsêac su anja lanñômñnêmtac êtu nêñ biñ alôb-alôb taêsamña
 gebe sêli taunj sa gêdêñ aôm.
- 11 Mago lau samob, tañ sê lamu aôm nanj, têtac ñajam êsa.
 Ôtu lautuc êsêac,
 tañ têtac gêwiñ aôm nanj,
 gebe sêmoa toôlinj êpigenj.
- 12 O Apômtau, aôm gôjam mec ñac gêdêñ,
 ma nêmtac moasinj kékwa enj auc amboac lautuc.
 Dawidnê pesalem tenj.

6

Mec gebe Anôtô ênam sa êndêñ têtac wapacña

- 1 O Apômtau, têtac ñandanj ênac aê atom.
 Têtac êmoatinj tôñ ma ôsôm aê atom.
- 2 O Apômtau, taêm labu aê gebe aoc kêtú dambê.
 Ô Apômtau, ômoasinj aê gebe katakê e katuc unj tagenj.
- 3 Aê katuc ñatutuc ñasec.
 Ô Apômtau, aôm gobe ônac jaê aê e êndêñ ondocgenj.
- 4 O Apômtau, ôkac taôm ôkwi ômu ômôêñ ma ônam aê sa.
 Ônam aê sa êtu nêmtac moasinjña,
 5 gebe lau, tañ sêmac êndu su sêja nanj, taêñ gêjam aôm atom.
 Asa oc êngôm waem êsa anja lamboam.
- 6 Aê kasê aoc jamêc-jamêc e tekoc gêbac,
 ma gaêc bêc gajac matocsulu sasa gêdêñ gêbêc baliñ gebe matocsulu
 kêsunj laplap lanñwageñ.
- 7 Aê katanj ñanô e matocdêbu kêtinj ma galic gamêñ sapu
 kêtú ñoc ñacjo sêlêsu aêña.
- 8 Amac secwaga samob aêc su anja aêñoc,

gebe Apômtau kékêñ taña ñoc tanjiboa kapôêñ.

⁹ Aê katan e Apômtau kékêñ tañagoc.

Apômtau kékôc ñoc mec sagac.

¹⁰ Aêñoc ñacjo samob oc selendec sec e nêñ meloco êsa,
go têtaiñ tañ su seber e sêc tomajenjen sêna.

Dawidné pesalem ten. Pesalem dambu tañña kêtú ñamataña.

7

Apômtau kémêtôc lau jagêdêñ ñawê

¹ O Apômtau, ñoc Anôtô, aê gaê lamu aômgen.

Ôjanjo aê su anja lau samob, tañ sêjanda aê nan nêñ, ma ônam aê sa.

² Embe masi, go ñacjo sêmônij aê êñgic to sênsaic aê amboac lewe
gebe ñoc ñac-ênam-aê-sawaga masi.

³ O Apômtau, ñoc Anôtô, aê embe janngôm gêñ keso ten
êndêñ ñac ten,

⁴ ma embe jatu kasec ñac, tañ jagêc amoa tobiñmalôgen tañ nan,
ma embe janam êsêac, tañ sêkêñ kisa aê ñaôma nan, sa atom,

⁵ go ñacjo êjanda aê e naê aê tôñ ma êka aê tôñ tamiñ nom
to êñgôm aê waec êtu meloc.

⁶ O Apômtau, ôndi totêmtac ñandanjen ma ôndi sa mêñonsen lau, tañ sêlêsú
aê nan, nêñ ñaôndu su.

Aôm tañ kômêtôc biñ nan, matam jali êsa gebe ômoasin aê.

⁷ Ôkac tenterlatu samob sa wactetoc aôm sa acgom,
gocgo wêc ômu ôpi ôwac nêñ lólôc êtiam.

⁸ Apômtau kémêtôc lau samob nêñ biñ.

O Apômtau, ômêtôc ñoc biñ êtôm nêñ biñgêdêñ ma ômoasin aê êtu ñoc
biñ masiña.

⁹ Ôkêñ lau, tañ sêkac tañ su anja aômñêñ nan, nêñ biñ alôb-alôb ênac pep,
ma ôpuc ñac gêdêñ tôñ êkô ñajaña.

O Anôtô gêdêñ,
aôm kôjala ñoc ñalêlôm e gôbi lêtêñ.

¹⁰ Anôtô kékam aêñoc lautuc ñagabiñ.

En gêjam lau, tañ taêñ gêjam biñgêdêñ nan sa.

¹¹ Anôtô kémêtôc biñ jagêdêñ
ma Anôtô tonan kékêñ ñagêjô kêtôm bêcgen.

¹² Ñac ten embe ênam tau ôkwi atom, oc Apômtau êuc nê sin ñamata êsa êtu
enña.

En êkêkam nê sôb êkanôñ en.

¹³ En êkêñ nê sôb-ensen-lauña nadingen en
to ênam jalana tamiñ nê sôb.

¹⁴ Alicgac me, biñ alôb-alôb gêjam ñac sec auc. En taê gêñ wapacña.

Ma embe êkôc, oc talic gêñ tau gebe biñdansañ.

¹⁵ En kékêwê sê e ñalêlôm gêjac tau Jaê,
mago tau oc nau tau êsêp nê gêñ, tañ kékêwê nan.

¹⁶ Gêñwapac tañ taê gêjam nan, oc êñgôndij en tau,
ma nê gêñ alôb-alôb oc êtap en tau môkêdangam sa.

17 Aê aoc êôc Apômtau êtu nê binj gêdêḡḡa,
 ma janḡa wê êpi Lôlôc Nḡatau Apômtaunê ḡaê.
 Dawidnê wê teḡ, gêjam gêdêḡ Apômtau kêtu ḡac Benjaminḡa Kus nê
 binḡa.

8

Tatoc Anôtô sa gebe gêgôm aêac waen kêsa

- 1 O Apômtau, aêacma Nḡatau, nêḡ ḡaê ḡawae kêsa gêjam nom aucgoc.
 Êsêac sêlambin aôḡnêḡ ḡawasi e jagêdêḡ undambê.
 2 Nḡapalê to ḡapalêo dedec awen sêlambin aôm sêwiḡ.
 Aôm gôboa gamêḡ ḡajaḡa sa
 êpuc nêḡ ḡacjo su
 ma nêḡ soḡo-soḡo to lau-sêli-awen-sawaga sênam tauḡ ôkwi.
 3 Aê embe jalic undambê, taḡ lêmamlatu kêkêḡ,
 ma embe jalic ajôḡ to utitalata, taḡ kômasaḡ naḡ,
 4 (oc taêc ênam tauc gebe) Nḡamalac tau oc amboac asageḡ, tec taêḡ gêjam
 eḡ,
 ma ḡamalac latu oc amboac asageḡ, tec gôjam jaom eḡ nec.
 5 Aôm kôkêḡ eḡ kêdabinḡ gebe êtôm aôm,
 ma gôjam gêlôḡ eḡ ḡa wae to ḡawasi.
 6 Aôm kôkêḡ eḡ gêjam gôlinḡ gêḡ, taḡ lêmam gôgôm naḡ,
 ma kôkêḡ gêḡ samob kêsô eḡ ḡalabu.
 7 Kôkêḡ domba to bulimakao
 ma kôkêḡ bôc saleḡḡa gêwiḡ.
 8 Aôm kôkêḡ moc, taḡ sêmoa umbonḡ ḡalabu ma i, taḡ sêmoa gwêclêlôm,
 to gêḡ matenḡ jali gwêcḡḡa samob, taḡ sêsa nêḡ lêḡ gêdêḡ-gêdêḡgeḡ naḡ.
 9 O Apômtau, aêacma Nḡatau,
 nêḡ ḡaê ḡawae kêsa gêjam nom aucgoc.
 Dawidnê pesalem teḡ.

9

Tanam danḡe Anôtô gebe eḡ kêmêtôc lau jagêdêḡgeḡ

- 1 Aê gabe aoc êôc Apômtau toḡoc ḡalêlôm samuc.
 Aê gabe jasôm aôḡnêḡ gêḡsêga, taḡ gôgôm naḡ samob ḡawae lasê.
 2 Aê gabe têtac ḡajam ma aoc êôc aôm toôndugeḡ.
 O Lôlôc Nḡatau, aê gabe janḡa wê êpi aôḡnêḡ ḡaê,
 3 gebe aôm kôkêḡ aêḡoc ḡacjo sênu tauḡ su sêmu sêsô sêja.
 Aôm kôtinḡ êsêac e sêka enḡainḡ ôkwi ma sêjaḡa,
 4 gebe aôm kômasaḡ aêḡoc binḡ to kômêtôc jagêdêḡ.
 Aôm-kômêtêc-gêdêḡwaga gôḡgôḡ lêpôḡ tau ḡaô.
 5 Aôm goec binḡ lau samuc to goseḡ alôb-alôbwaga su.
 Aôm goseḡ êsêacnêḡ ḡaê su gêjaḡa samucgeḡ.
 6 Aôm golo ḡacjo popoc e gacgeḡ malenḡmê baliḡgeḡ sêja.
 Aôm goseḡ malac gêwiḡ e ḡaê samob gêjaḡa.
 7 Apômtau oc êḡgôḡ nê lêpôḡ enderḡ tôḡgeḡ.

- Enj ketoc lêpônĵ kêkô gebe êmêtôc biĵ.
- ⁸ Nac tagerĵ tonarĵ tec kêmêtôc lau nomĵa nêĵ biĵ jagêdêĵ
ma kêkêĵ ñagêĵô gêdêĵ tentenĵlatu gêĵô gêĵ, tarĵ sêgôm narĵ.
- ⁹ Apômtau kêtû lau, tarĵ sêôc gêĵwapac narĵ, nêĵ tunĵtêna.
Enj kêtû tunĵtêna gebe êsêac sêĵgônĵ ñalêlôm êndêĵ tarĵ gêĵwapac êĵgôm
êsêac narĵ.
- ¹⁰ Amboac tonarĵ êsêac, tarĵ sêĵala aômĵnêĵ ñaê narĵ, sêkêĵ materĵ aôm.
Aôm Apômtau tec gôwi êsêac, tarĵ sesom aôm narĵ, siĵ atom.
- ¹¹ Awem êôc Apômtau, tarĵ gêĵgônĵ nê lêpônĵ gêĵgônĵ Sion narĵ,
asôm ênê gêĵsêga lasê êndêĵ tentenĵlatu sêĵô,
- ¹² gebe enj taê gêĵam gebe êkac êsêacnêĵ kamocgôc.
Enj kêliĵ môêc, tarĵ lau ñasec sêĵmôêc gêdêĵ enj narĵ, siĵ atom.
- ¹³ O Apômtau, tarĵ kôkô aê auc gêdêĵ jamac êndu ñasacgêdô narĵ, taêm labu
aê.
Ôlic aêmamanĵ gebe ñoc ñacjo sêgôm aê kwalecgoc.
- ¹⁴ Aê gabe jasôm aômĵnêĵ gêĵ towae lasê samob.
Jakô Sion latuo nê sacgêdô ma aoc êôc aôm toôndu, gebe gôĵam aê sa.
- ¹⁵ Lau samuc nêĵ sê, tarĵ sêkwê kêtû aêĵa narĵ, êsêac tauĵ sêu tauĵ sêsêp.
Tauĵ enĵkainĵ gêwê uc, tarĵ sêkic kelecgerĵ narĵ.
- ¹⁶ Apômtau kêmêtôc biĵ gêwa tau sagac.
Ñac alôb-alôb gêwê tau lêma ñalakô.
- ¹⁷ Lau alôb-alôbwaga sêsêp lamboam sêĵa,
ma lau samuc samob, tarĵ sêliĵ Anôtô siĵ narĵ, amboac tonarĵgerĵ.
- ¹⁸ Anôtô oc êliĵ lau ñalêlôm sawa siĵ ñapanĵ atomanô,
ma lau ñasec sênsaê gêĵ, tarĵ sêkêĵ materĵ narĵ, elêĵê atomanô.
- ¹⁹ O Apômtau, ôndi sa. Ôkêĵ ñamalac sêĵgôm gêĵ palinĵ atom.
Ôkêĵ lau samuc têtap nêĵ ñagêĵô sa anĵa aômĵnêĵ.
- ²⁰ O Apômtau, ôĵgôm êsêac têtakê.
Ôkêĵ lau samuc sêĵala tauĵ gebe êsêac lau ñaôma.
Dawidnê pesalem tenĵ.

10

Mec Anôtô êmêtôc naêndêĵĵa

- ¹ O Apômtau, amboac ondoc kôkac taôm su wackôkô jaêcgerĵ.
Amboac ondoc kôsiĵ taôm gêdêĵ têm gêĵwapacĵa.
- ² Lau alôb-alôb tetoc tauĵ sa ma sêĵanda lau ñasec.
Biĵ tarĵ êsêac taêĵ gêĵam narĵ, êtap êsêac tauĵ sa acgommanĵ.
- ³ Nac alôb-alôb kêkêli tau kêtû nê kauc secĵa
ma ñac, tarĵ gêĵam bôlêĵ ñaôli ôkwi narĵ, kêsôm biĵ meloc kêpi Anôtô e
gêwi enj siĵ.
- ⁴ Nac alôb-alôb nê biĵ gêĵac kolec tau gebe Anôtô êkêĵ ñagêĵô atom.
Enj ketoc tau sa ma taê gêĵam gebe Anôtô gêĵmoa atom.

- 5 Eñ gêgôm nê gêñ kêmoatinj enj e gêmoa ñjam gedenj tôñgenj. Aômnêm lêñ mêtôcña gêjac jaê enj.
Eñ kêtanj pêlê nê soño-soño samob.
- 6 Eñ taê gêjam gêñ tau gebe “Aê oc jambenj tenj atomanô,
ma gêñwapac oc êtap aê sa atomanô amboac tonanjenj.”
- 7 Ênê awasunj kapuc boa ñanô ma binjdanjanj to ñaclai gêjam auc.
Gêñwapac to gêñ alôb-alôb gêsac imbêla ñatêpôêgenj.
- 8 Eñ gêdib lau gêñgônj gamêñ gasanj e gêjac ñac, tanj tobinjmê nanj êndu.
Eñ mata geso lau, tanj sêpô lêna kêtû gêñ ñagêdônja nanj.
- 9 Eñ gê lamu gamêñ ma gêdib lau amboac lewe gêdib gêñ gêmoa gamêñdani.
Eñ gêdib gebe êkatôm ñac ñasec tônj.
Eñ kêkatôm ñac ñasec
gebe ênsaic enj naêsêp nê uclêlôm.
- 10 Eñ kêgalab gewec-gewec
e kêtap lau ñasec sêpô lêna tauñña sa.
- 11 Eñ taê gêjam gêc nê ñalêlôm gebe “Anôtô kêlinj sinj.
Anôtô gêsanj lanjôanô auc e gêlic sapu.”
- 12 O Apômtau, ôndi sa. O Anôtô, ôc lêmam sa.
Ôlinj lau ñasec sinj atom.
- 13 Ñac alôb-alôb oc êsôm binj meloc-meloc êpi Anôtô êtu asagenja.
Ma amboac ondoc taê ênam ênêc nê ñalêlôm gebe “Aôm oc ôkêñ ñagêjô
êndênj aê atom nec.”
- 14 Mago aôm tec gôlic gêñgac. Aôm gôlic gêñwapac to lau-sêpô-lênawagagac,
ma aôm lêmam ônam gôlinj.
Aôm taômgenj, tec ñac kêpô lênanja mata kêsap aôm.
Aôm gôjam mosêbu sa.
- 15 Ônac ñac alôb-alôb to ñac, tanj kêkac tau su anja Anôtônê nanj, lêma tulu.
Ôkêñ ñagêjô êpi enj êjô nê gêñ samob e tomalagenj.
- 16 Apômtau kêtû kinj êñgônj tenjenj ma tenjenj.
Lau samuc malenjmê anja ênê gamêñ sugac.
- 17 O Apômtau, aôm kôjala lau ñasec têntac kêkac êsêac aômña.
Aôm gôê tanjam êsêac to kôpuc êsêacnêñ ñalêlôm tônj,
- 18 gebe ômêtôc mosêbu to lau sêñgônj jageonja nêñ binj êtu katô
e ñamalac nomña têtakê lau tenj êtiam atom.

11

Lau gedenj nêñ lamu

- 1 Apômtau kêtû ñoc lamu. Ma amboac ondoc asôm gêdênj aê gebe
“Ôêc ôpi lôc ôna amboac moc.
- 2 Gôlicgac me, dedec-Anôtôwaga sêkac tikoc talam ma sêjô sôb e jadinjenj,
sebe sêpô lau-ñalêlôm-gêdênjwaga êndênj gamêñ ñakesec.
- 3 Embe sensenj mêtê ñanombanj, nanj gedenj ñamalac tônj nanj su
ñac gêdênj oc êsôm ñabinj amboac ondocgenj.”

⁴ Apômtau gêmoa nê lôm dabun̄ ṅalêlôm.

Ênê lêpôṅ kêkô undambê.

En̄ mata geso lau gamêṅ samobṅa

ma gêlic gêṅ, taṅ êsêac sêgôm naṅ.

⁵ Apômtau kêsaê ṅac gêdêṅ to ṅac, taṅ gedec en̄ naṅ kêtômgen̄.

Ma nê ṅalêlôm kêmoatiṅ tōṅ kêtū ṅac, taṅ gêgôm nê gêṅ togôliṅmê naṅṅa.

⁶ En̄ kêkêṅ ja to talao gêjac lau sec amboac kom gêjac

ma kêsakiṅ mu ṅandaṅ kêtū nêṅ gêṅ êlau êsêacṅa.

⁷ Apômtau en̄ ṅac gêdêṅ ma têtac gêwiṅ biṅgêdêṅ.

Lau taṅ sêgôm ṅanô kêsa naṅ, oc sêmoa en̄ laṅônêmṅa.

Dawidnê teṅ.

12

Mec Apômtau ênam aêac saṅa

¹ O Apômtau, ônam aêac sa gebe lau mansaṅ têtaiṅ su

ma lau wapac maleṅmê e gamêṅ kêta êṅ.

² Sêsoṅ biṅ geo gelom-gelom tau.

Ac sêsoṅ nêṅ biṅ awen̄suṅ geno-genogēṅ ma nêṅ ṅalêlôm gêja lulu.

³ Ojae, Apômtau en̄seṅ gêdôṅôlic samob, taṅ seno-seno biṅgen̄,

to awen̄suṅ, taṅ sêboa taun̄boa naṅ, acgomman̄.

⁴ Lau ton̄aṅ tec sêsoṅ gebe “Tauṅma imbelen̄ kêpuc aêac tōṅ to gêdôṅôlic gêjac aêac sa.

Asa gebe ênam gôliṅ aêac.”

⁵ Apômtau kêsoṅ gebe “Aê gabe japuc tauc jandi êtu lau, taṅ sêkôn̄iṅ êsêac sêṅgôṅ jageo to lau ṅagêbôc ser̄ oliṅ taun̄ elêmmê naṅṅa.

Aê gabe janam lau, taṅ sêkêṅ maten̄gen̄ gebe janam êsêac saṅa naṅ sa.”

⁶ Apômtaunê biṅ ṅalô ṅakêṅkêṅ

kêtôm labi naṅ sêjam e ṅakeṅ masi amboac kwalamwaô.

⁷ O Apômtau, ônam jaom lau ṅasec ma ôpuc aêac tōṅ

êndêṅ lau tônê êtôm têm samob,

⁸ gebe lau geo oc dêndi sêôṅ to sêmboa taun̄ e sênsiṅ aêac auc,

gebe sec gêjam sêga aṅga ṅamalacnêṅ.

Dawidnê pesalem.

13

Mec Apômtau ênam aêac saṅa

¹ O Apômtau, gobe ôliṅ aê siṅ samucgen̄ e êndêṅ ondoc acgom.

Ma gobe ôsiṅ laṅôm aê e êndêṅ ondocgen̄.

² Aêṅoc katuc oc êôc ṅandaṅ

ma ṅoc ṅalêlôm ṅawapac êtôm elen̄ to êmbêc e êndêṅ ondocgen̄ ma ṅoc ṅaço etoc tau sa êndêṅ aê e êndêṅ ondocgen̄.

³ O Apômtau, ṅoc Anôtô, ôlic aê ma ôkêṅ taṅam aêma.

Ôkêṅ matocanô ṅawa êsa gebe gêmac en̄seṅ aê atom.

4 Ma ñoc ñacjo etoc tau sa ma êsôm gebe “Aê kaku eñ tulu,”
ma ñoc soño-soño têtú samuc êtu aê kaku saña atom.

5 Mago aê taêc kêka aôm têtmac gêwiñ tengeñña.
Ñoc ñalêlôm êtu samuc gebe gôjam aê kési.

6 Aê janam wê êndêñ Apômtau
gebe eñ kêmoasiñ aê ñanô.
Dawidnê pesalem.

14

Namalacnêñ sec
(Pes 53:1-6)

1 Lau meloc tec nêñ ñalêlôm kêsôm gêdêñ taun gebe “Anôtô tenj gêmoa
atomanô.”

Êsêac sêgôm gêñ sec to alôb-alôb ma nêñ tenj gêgôm gêñ ñajam tenj atom.

2 Apômtau kêtú kêninñ ñamalac latunji anja undambê
gebe oc êtap ñac tokauc tenj, tañ kêtêc Anôtô nanj, sa gêmoa me masi.

3 Mago êsêac samob sêkac taun su. Samob têtú secñagenj.
Êsêacnêñ tenj gêgôm gêñ ñajam tenj atom, masi samucgeñ.

4 “Lau secwaga samob nêñ kauc gêbôc me. Êsêac têdanğôñ ñoc lau amboac
señ mô
ma êsêac awenj gêjac Apômtau atom.”

5 Mago êsêac oc têtakê ñasec
gebe Anôtô gêmoa gêwiñ lau gêdêñ nêñ gôlôac.

6 Amac abe akô binj, tañ ñac ñalêlôm sawa kêkêñ mata nanj, auc.
Mago Apômtau tau kêtú ênê lamu.

7 Ojae, moasiñ ênam Israel saña mênêsa anja Sion ecmanj.
Êndêñ tañ Apômtau êmoasiñ nê lau êtiam nanj, Jakob oc êtu samuc ma
Israel oc têtac ñajam êsa.
Dawidnê pesalem.

15

Lau, tañ sêñğôñ Anôtônê lôc dabun nanj

1 O Apômtau, asa oc êtu ñacleñ aômnêm bec.
Ma asa oc êñğôñ aômnêm lôc dabunj.

2 Ñac tagenj, tañ kêsa nê lêñ tolanğônêm sawagenj ma gêgôm gêñ gêdêñ-
gêdêñgeñ nanj,
ma kêsôm binñanô tau, tañ gêc nê ñalêlôm nanj lasê.

3 Ñac tagenj, tañ binj gêga kêsa awasunj atom nanj.
Ñac tañ gêgôm gwadê sec to kêsac nê ñac jabanj eñña atom nanj.

4 Ñac tagenj, tañ gêlic lau alôb-alôb amboac gêñ ñaôma
ma etoc lau, tañ têtêc Anôtô nanj sa.

Ñac tagenj, tañ êñğôm binj nanj kêtôc lêma kêpi nanj, ñanô êsa
ma binj tau embe êkêñ ñandanj êndêñ eñ, oc ênam nê ñalêlôm ôkwi atom.

5 Ñac tagenj, tañ kêkêñ nê mone gêdêñ lau ma taê kêka gebe mone êsu ñalatu
kapôêñña atom nanj,

ma kêtû palê gêdêḡ biḡ kana-kanaḡa ma kêgôliḡ bam ḡac tobiḡmê atom.

ḡac teḡ embe nê lêḡ amboac tonanḡ,
oc nê ḡalêlôm ḡawiwic atomanô.
Dawidnê pesalem.

16

Anôtô kêtû nê lau nêḡ awamata

- 1 O Anôtô, ojop aê
gebe aê gaê lamu aôm.
- 2 Aê kasôm gêdêḡ Apômtau gebe “ḡoc ḡatau aôm.
ḡoc gêḡ ḡajam ḡam aôm taômḡenḡ.”
- 3 Lau dabuḡ nomḡa êsêac lau ḡaḡêḡ.
Êsêac sêḡac aê matocanô ḡajam.
- 4 Lau taḡ sêjaliḡ anôtôi jaba sa naḡ, oc sêôc gêḡwapac taêsam.
Aê jakêḡ da decḡa êndêḡ êsêac atom, ma êsêacnêḡ ḡaê êsa aocsuḡ
atom.
- 5 Apômtau kêtû ḡoc gêḡlênsêm ma ḡoc gêḡ, taḡ gawê kainḡ naḡ.
Aôm gojob ḡoc lêḡlênsêm ḡapep.
- 6 Sêḡac belo gamêḡ e katap ḡoc gamêḡ ḡajam sa.
Biḡḡanô, aê galic ḡoc gêḡlênsêm e gêḡac matocanô ḡajam.
- 7 Aê aoc gêḡac Apômtau, gebe kêtû ḡoc gêḡjam-sawaga ḡajam.
Gêdêḡ gêbêc atêc kepeḡ aê kêtû biḡ tonanḡa gêwiḡ.
- 8 Aê kakêḡ Apômtau kêkô laḡôcnêḡ-ḡagenḡ gebe matocanô êpi enḡ endenḡ
tôḡenḡ.
Enḡ kêkô ḡoc anôḡa, tec aê oc jakô teḡenḡ.
- 9 Amboac tonanḡ ḡoc ḡalêlôm ḡajam to ḡoc katuc kêtû samuc,
ma aê ôlic gêḡḡôḡ ḡajam.
- 10 Gebe aôm oc ôwi ḡoc katuc siḡ êndêḡ lamboam atom.
Aôm oc ôkêḡ sê êḡgamiḡ nêḡ ḡac mansanḡ ôli tôḡ atom.
- 11 Aôm kôtôc intêna jaḡḡôḡ matoc jaliḡa gêdêḡ aê.
Aê jamoa aôm laḡômnêḡḡa totêtac ḡajam samucḡenḡ ma jatap lêmam
anôḡa ḡamoasiḡ sa endenḡ tôḡenḡ.
Dawidnê mec teḡ.

17

ḡac mansanḡ awa gêḡac Apômtau

- 1 O Apômtau, biḡgêdêḡ ḡatau, ôkêḡ taḡam ḡoc taḡi.
Ôê taḡam ḡoc mec gebe kasôm kêsa gêdôcôlic dansanḡ atom.
- 2 Aôm taôm oc ômêtôc aêḡoc biḡ,
gebe aôm tec matamanô ḡôlic gêḡ gêdêḡ.
- 3 Embe ônsaê ḡoc ḡalêlôm me embe ôtuc kêniḡ êsêp ḡoc ḡalêlôm êndêḡ
êmbac me embe ômbêlêm aê,
oc ôtap aê taêc gêḡjam biḡ geo teḡ sa atom ma aocsuḡ kasôm biḡ keso
teḡ atom.

- 4 Namalac embe sêngôm nêj gêj oc sêngôm, mago aê kasa ñaclainêj lêj
atom
gebe aôm awamsuj gêjac jao.
- 5 Ockainj kêpuc aôm wanjam.
Aê kasêlêj kaku-kaku atom.
- 6 O Anôtô, aê aoc gêjac aôm, gebe aôm kôkêj tanjam aê.
Ôê tanjam aê ma ôjô ñoc biñmanj.
- 7 Oc nêj têtac gêwinj teñgeñja lasê.
Aôm gôjam lau, tanj sêc nêj ñacjo su wacsê lamu nêj anôja nanj kêsi.
- 8 Ojop aê êtôm aôm taôm gojob nêj matamanô.
Ôñgandê aê janjgôn nêj magêm ñaajunlabu.
- 9 Ojop aê êndêj lau sec, tanj têtû kasec aê nanj,
to êndêj ñoc ñacjo, tanj sêgi aê auc e tapi-tapigên sebe sensen aêña nanj.
- 10 Êsêacnêj ñalêlôm ñadani e taênj walô aê atom
ma sêboa tauj sa ña awerñsungerj.
- 11 Aê embe jamoa ñasawa teñ, oc sêwa aê auc.
Êsêacnêj ñalêlôm taênj gêjam tagenj tonec gebe sênac aê piñpanj e
jansambi sa janêc.
- 12 Êsêac têtôm lewe, tanj kesegenj gwadaña gêmôa nanj.
Ac têtôm lewe ñalatu, tanj sacgenj-sacgenj gêmôa gamêñdani ñalêlôm
gêdib nê gwada gêmôa nanj.
- 13 O Apômtau, ôndi naôndac ñoc ñacjo ma ôku êsêac tulu.
Ôc nêj sinj sa ma ônam katuc kêsi anja lau secwaga nêj.
- 14 O Apômtau, taôm lêmam ônam aê sa anja ñamalacnêj
to lau nom tonecña, tanj taênj kêka nêj gêj nomñagenj nanj nêj.
Gêj tanj gôjac tôj gêc nanj, ôkêj êndêj êsêac e êpô êsêac ôkwi lanjwageñ.
Tauj sêninj e êtôm êsêac ma sêkêj ñagêdô êndêj nêj latunji.
- 15 Mago aê oc jalic aôm lanjômanô gebe aê gagôm keso teñ atom.
Embe matoc êpoa êtiam, nanj jalic aôm endenj tôngeñ e tekoc êsa
lanjwageñ.
Dawidnê mec teñ.

18

Dawidnê wê kêku ñacjo tulunja

- 1 O Apômtau, aê têtac gêwinj aôm,
tanj kôtu ñoc ñaclai nanj.
- 2 Apômtau kêtu ñoc lamuanô to kêtu ñoc tunjêna ma kêtu ñoc gêjamsawaga.
Ñoc Anôtô kêtu ñoc lôm, tanj gaê lamu nanj, eñ kêtu ñoc lautuc to kêtu
ñoc moasinj ñabulakôp ma kêtu ñoc lêmpôp ñajaranj sec nanj.
- 3 Aê aoc gêjac Apômtau ma eñ ênam aê kêsi anja ñoc ñacjonêj.
Talanem Apômtau.
- 4 Gêmacanô ñadembom gênôm aê auc
to gêj gebe ensenj aêña kêtakê aê.

- 5 Lamboam nja-uc kêkic aê auc.
Gêmac njalakô mênkêtap aê sa.
- 6 Gamo a e katuc un tagen ma aoc gêjac Apômtau.
Gamôêc gédên noc Anôtô gebe ênam aê sa.
En gêngôn nê gamên dabun njalêlôm e gêngô noc môêc.
Ma gê taña aênoc tanjboa, tan katan ganggôn en lanônêmna nan.
- 7 Go ôjô gêjam to nom nawiwic kêsa to kôtên-kôtêngej ma lôc nam kêtênêp
e kôjô-kôjôgej,
gebe en totêtac nandan gêmoa.
- 8 Jadaun kêsa en lusuawa to ja nawaô kêsa en awasun
ma namôsi kêpêlan anga ênê kêsa gêja-gêja.
- 9 En kêwê undambê sêlilip kêsêp gêmên.
Ma tao majan gêc en akain nyalabu.
- 10 En mênghêlôb gêngôn kerub naô
to mu namagê kêpuc en tôj mênkelelo gêmoa.
- 11 En kêkwa tau auc na gêsunbôm.
Kom namajan to tao tokatap-tokatap kêkôm ênê bec auc.
- 12 Tao kêkôm ênê nawasi auc,
mago kompoc to jawaô mênghêlêpan kêsa.
- 13 Go Apômtau kêkên nê wapap kêtan anga undambê.
Ma Lôlôc Natau kêkên nê awa kompoc to jawaô kêsa.
- 14 En kêpê nê nacjo na sôb e sêc sêjam gamên aucgej sêja.
En kêpalip ôsic e kêjanda êsêac êlin-êlin.
- 15 Gêgôm e gwêc nagêdimbob gêoc tau sa kêtû awê
ma nom nataon kêwaka tau sa.
Gebe aôm Apômtau gôjam wamban
e atêm bu gwec-gwecgej.
- 16 En kêmetôc lêma anga lôlôc mênghêkam aê tôj,
ma gê aê sa anga nasamac kapôên njalêlôm.
- 17 En kêjanjo aê su anga noc nacjo naclai nê
to anga noc gobi, tan nêj naclai kêlêlêc aê su nan nêj.
- 18 Êsêac sebo sêsa dêdên aê gédên noc bêc wapacna,
mago Apômtau kêpuc aê tôj.
- 19 En kêkam aê sa jakakô gamên kwalam.
En kêsaic aê sa kasa gaja gebe têtac gêwin aêgac.
- 20 Apômtau kêmoasin aê kêtû lanôcnêm sawana.
En gêjam aê sa kêtû lemoc selecna.
- 21 Gebe aê kasa Apômtaunê lêj napep
ma kakac tauc su anga noc Anôtônê naucajen atom.
- 22 Ênê nagôlin samob gesen noc intêna auc
ma kamasuc ênê binju ten atom.
- 23 Aê kasa noc lêj napep e en gêlic aê najam
ma gajob tauc napep gédên gêngensej aêna samob.
- 24 Amboac tonan Apômtau kêmoasin aê kêtû gamoa nanêna,
kêtû aê lemoc selecna, tec en mataanô gêlic aê jagédên.

- 25 Aôm oc ôwa taôm sa êndêñ ñac ñajam gebe aôm ñac gabêjam.
Aôm oc ôwa taôm sa êndêñ ñac biññanôña gebe aôm ñac biññanôña.
- 26 Aôm oc ôwa taôm sa êndêñ ñac mansañ gebe aôm ñac mansañ,
mago ñac keso-keso, tec oc ôtôc taôm êndêñ eñ e êtakê.
- 27 Aôm kotoc lau materñ jali sa ñapep
ma kôkôninñ lau materñ waô tôn.
- 28 Aôm kôtuñ ñoc ja kêpô gamêñ ñajam.
Apômtau, ñoc Anôtô, gêgôm ñoc ñakesec ñawê kêsa.
- 29 Biññanô, aôm embe ôwiñ aê oc jalêti lanôc êlac ñoc ñacjogen jana.
Ñoc Anôtô embe êwiñ aê oc jamboañ janğêli (ñoc ñacsonêñ) tunbôm.
- 30 Anôtô tonañ tec gêjam gôlinñ gêñ samob tomalagenñ.
Apômtaunê biñ ñakênğkên. Eñ kêtü lau samob, tanñ sê lamu eñ nanñ, nêñ
lautuc.
- 31 Gebe anôtô tenñ oc êmoa ondoc, Apômtau eñ taugenğoc.
Ma lamuanô tau tenñ oc êmoa ondoc, aêacnêñ Anôtô taugenğoc.
- 32 Anôtô tau tonañ tec kêjandinñ aê tôn ña ñaclai
to gêjam ñoc intêna gebe ockainñ êndinñ gêñ tenñ atom.
- 33 Ñac tonañ kêkênñ aê kasêlêñ ñagaô katôm isom.
Eñ ketoc aê kakô ñoc lôc ñamoatêc ñaôgenñ.
- 34 Eñ kêdônñ lemoc sinñña,
tec lemoc jakêka talam ñamadi ñajaña.
- 35 Aôm gôsuyñ nêñ lautuc êpinñ aê aucña to nêñ anôña kêpuc aê tôn.
Aômñnêñ moasinñ ketoc aê sa.
- 36 Aê kasêlêñ e aôm kômasañ ockainñ ñamala ñapep
gebe japô ocgêsu ôkwi atom.
- 37 Aê kajanda ñoc ñacjo e gaê êsêac tôn
ma pañpañ jagasenñ êsêac popoc.
- 38 Aê kamakinñ êsêac e têtü motam su ma dêdi sa kêtiam atom.
Êsêac sêc ockainñ ñalabu.
- 39 Aôm kôjandinñ aê ña ñaclai gebe janac sinñ ñanô biññanôğoc.
Aôm kôkôninñ ñoc ñacjo tôn e ockainñ kaka êsêac tôn.
- 40 Aôm kôkênñ aêñoc ñacjo sêc aê sêja.
Aê gasenñ êsêac samob, tanñ sêkênñ kisa gêdêñ aê nanñ su.
- 41 Êsêac sêmôêc, mago nêñ ñac-ênam-êsêac-sawaga tenñ gêmoa atom.
Sêmôêc gêdêñ Apômtau, mago eñ kêkênñ tanña êsêac atom.
- 42 Aê kadaba êsêac sa kêtôm mu kelelo kekop.
Aê kakip êsêac sa kêtôm sêpinñ bôc-kêpêc sa anğa malacluyñ ma sêbalinñ
sinñ.
- 43 Aôm gôjam aê sa anğa sinñ tomôkê-tomôkê e kôkênñ aê katu lau samuc nêñ
gôlinñwaga.
Lau tanñ sêjam kauc aê nanñ, tec sêjam sakinñ aê sêmoa.
- 44 Lau jaba sêñô aê ñawaegenñ ma tanenñ wamu êndêñ aê.
Êsêac latuñi tetoc aê sa.
- 45 Lau jaba latuñi katuñ gêjaña
ma sêsuyñ tauñ tênêp-tênêpgeñ sêsa anğa nêñ tunjêlôm sêmêñ.

- 46 Apômtau gêmoa mata jali. Aoc êôc ñoc lamu.
Aê jatoc ñoc ñacmoasinj Anôtô sa.
- 47 Anôtô tau tec kêpuc aê tøj e kakac ñoc kamocgôc.
Enj kêkôninj malac-malac tøj sêsô ñoc gôlinj ñalabu.
- 48 Ñac tonanj tec gêjam aê kêsi anja ñoc ñacjo, tanj ñaclai sec nanj, nêj to kêpuc
aê sa jakatu ñoc gobi nêj ñatau.
Ñac tonanj tec gêjam aê kêsi anja ñaclai sec nê.
- 49 O Apômtau, amboac tonanj jalambinj aôm anja lau samuc ñalêlôm
ma janja wê êpi aômnêm ñaê.
- 50 Aôm tonanj tec kotoc nêm kinj sa ñanô ma kôtôc nêm têmtac gêwinj
tenjenja gêdêj nêm ñac goenj oso enja
gêdêj aê Dawid to ñoc gôlôac gedenj tøjgenj.
Apômtaunê sakinjwaga Dawid kêsôm binj tonec gêdêj Apômtau gêjam enj
kêsi anja Saul lêma ma ênê ñacjo ñagêdô nêj.

19

Anôtônê kolej to binjsu

- 1 Undambê kêwaka Anôtônê wae sa
ma umbonj gêjac enj lêma ñakolej ñaminj.
- 2 Geleñja tenj kêkêj binj tau ñawae gêdêj geleñja tenj.
Ma gêbêcauc tenj gêwa kauc sa gêdêj gêbêcauc tenj.
- 3 Sêsôm binj atom ma sêsam ñalô tenj lasê atom.
Lau sêjô êsêac awenj atom.
- 4 Mago êsêac awenj kêsa
gêjam nom ñagamêj samob auc.
Ma nêj binj kêsa e jagêdêj nom ñamadinj.
Enj gê oc ñabec tenj anja tônê.
- 5 Oc tau tonanj kêtôm sagu togêlôngej kêsa gêmêj anja nê andu
ma kêlêti kêsa nê lêj kêtôm ñaclai tenj totêtac ñajamgenj.
- 6 Kêpi anja umbonj ñamadinj tenj ma kêlêti e jakêsêp ñamadinj tenj
ma gêj tenj gêc ênê ñandanj su atom.
- 7 Apômtaunê binjsu mansanj kêlau katunj.
Apômtau gêwa nê binj sa jagêdêj ma kêkêj lau meloc-meloc têtou lau
tokauc.
- 8 Apômtaunê jatu e jakêtôm ma gêgôm nêj ñalêlôm e ñajamanô.
Apômtaunê binjsu e ñakêj kêj lanjwagej, tec kêpô aêac matenjanô.
- 9 Tatêc Apômtau tonêj ñalêlôm ñawa ênêc endenj tøjgenj.
Apômtaunê mêtôc tau ñanô ma jagêdêj samob.
- 10 Binjsu tau tonanj ñanô kêlêlêc gold, kêlêlêc gold, tanj sêpac e ñanôgenj
kêjalinj tau sa nanj su.
Binjsu tonanj ñakana ñajam kêlêlêc lêp to ñatêkwi, tanj kêpoac ñaobo nanj
su.
- 11 Binjsu tonanj kêtou nêm sakinjwaga nê puc.
Lau tanj sêmansanj nanj, oc têtap ñamoasinj taêsam sa.
- 12 Ojae, asa oc taê ênam nê geo tomalagenj samob.
Amboac tonanj ôsuc ñoc keso, tanj tauc gajam kauc nanj okwi.
- 13 Ojop nêm sakinjwaga gebe etoc tau sa atom.

Biñ jatoc tauc saña ênam gôlin aê atom.
Go jamoa lanôcnêm sawagen.
Jawê kain biñ kapôên teñ atom.

14 Ôhò aocsun ñabin ñajam ma biñ, tañ ñoc ñalêlôm taêc gêjam nan, êndên
aôm êwac.
O Apômtau, ñoc lamu to kêsiwaga ñanô aôm.
Dawidnê pesalem teñ.

20

Mec taku ñacjo tuluña

1 Apômtau êkên taña aôm êndên bêc gêñwapacña.
Jakobnê Anôtô nê ñaê êtu lautuc aôm.
2 Eñ ênam aôm sa anga gamên dabun
to êpuc aôm tôñ anga Sion.
3 Eñ taê ênam aômnêm da samob.
Ma nêm daja ênac eñ mataanô ñajam.
4 Eñ êkên gêñ, tañ nêm ñalêlôm taê kêka nan, ñanô êsa.
Eñ êkên aôm ôngôm gêñ samob, tañ taêm gajam nan, e ônac dabin.
5 Embe ôku nêm ñacjo tulu, aêac oc ôlin api toôndugen, oc andain obokêam
asam aêacma Anôtônê ñaê.
Apômtau êkên gêñ samob, tañ koten nan, ñanô êsa.
6 Galoc tec kajala gebe Apômtau gêjam nê ñac, tañ sen oso eñ nan sa.
Eñ kékên taña eñ anga nê undambê dabun. Nê anôña aku ñacjo tulu
toñaclaigen.
7 Lau ônê ñai-ñai samob taên kêka nêñ kareta sinña to hos,
mago aêac tec taên kêka aêacnên Apômtau Anôtô nê ñaclai.
8 Êsêac tê sêku sa sêsêp jasêc,
mago aêac gacgen bônjagi angen akô ñajana.
9 O Apômtau, ôkên kin tau êku nê ñacjo tulu.
Ôkên tañam aêacmênma môêc.
Dawidnê pesalem teñ.

21

Awen gêoc Anôtô kêtû kêku ñacjo tuluña

1 O Apômtau, kin têtac ñajam kêtû kôpuc eñ tôñña
ma ôli kêpi ñanô gebe aôm gôjam eñ sa.
2 Biñ tañ nê ñalêlôm taêc gêjam nan, gôgôm ñanô kasa
to biñ, tañ gêdôlic kêsôm lasê nan, gôgôm kêtû tôñ.
3 Aôm gôdên eñ jakômoasin eñ ñanôgen.
Aôm kôkên eñ kékuc sunsun gold teñ.
4 Eñ keteñ aôm gebe êmoa mata jali, tec gôgôm kêtû tôñ,
gebe gôjac têku ênê jala ma gêmoa e ñênjen su.
5 Aôm gôjam eñ sa, tec nê-wae kêtû kapôên.
Aôm kôgêlôn eñ ña ñawasi to kôwaka eñ sa.
6 Aôm kotoc eñ sa kêtû moasin ñamôkê ñanô.

Aôm gômoa gôwinj enj, tec gêgôm enj têtac ñajam kêsa.

- 7 Kij taê kêka Apômtau
ma Lôlôc Natau nê têtac gêwinj tenjenja êpuc enj tôj ma êku atom.
- 8 O kij, lêmam oc ôlô nêma ñacjo samob tôj.
Nêma anôña oc êtap samob, taj sêkêj kisa aôm nanj sa.
- 9 Aôm embe ojoc taôm lasê,-oc ôndamba êsêac êtôm ja genj oba.
Apomtau têtac ñandanj oc êndanjgônj êsêac ma ja oc êniñj êsêac su.
- 10 Kij oc ensenj êsêacnêj wakuc anja nom su
ma oc ensenj nêj gôlôac anja ñamalac ñalêlôm su.
- 11 Êsêac embe sêniñj oliñj sec êtu aômña me taênj ênam gebe sênsau sêôc aôm,
oc sêngôm gêñlêlôm elêmê.
- 12 Enj oc êpê êsêac ña nê sôb
ma êôc êsêac ôkwi e sêc.
- 13 O Apômtau, ômôênj tonêma ñaclaigenj,
ec aêac alanem to alambij aômnmê ñaclai.
Dawidnê pesalem tenj.

22

Tañiboa to wê lambijña tenj

- 1 O ñoc Anôtô, o ñoc Anôtô, amboac ondod gôwi aê sinj
ma kôkô jaêc ñoc tanj ônam aê sanja.
- 2 O ñoc Anôtô, aê aoc gêjac aôm gêdênj gelenja, mago gôjô aê aoc atom.
Ma gêdênj gêbêc, mago ñoc ñalêlôm kêtû malô atom.
- 3 Mago aôm ñac dabuj.
Aôm gônjgônj Israelnê wê lambijña ñaô kêtû nêma lêpônj.
- 4 Aôm tonanj tec aêac tamenmai sêkêj matenj.
Sêkêj matenj aôm, tec gôjam êsêac sa.
- 5 Êsêac sêmôêc gêdênj aôm ma gôjam êsêac kêsi.
Êsêac sêkêj matenj aôm e gôgôm êsêac majenj kêsa atom.
- 6 Aê katôm ñamalac atom, katôm moacênjic.
Lau sêsu aê susu ma ñamalac lanjônj gelo aê.
- 7 Lau samob, taj sêlic aê nanj, têtanj pêlê aê.
Sênjala to têdaiñj gêsuj aê gebe
- 8 “Ñac tau tonanj gêsuj tau gêdênj Apômtau, tec Apômtau akôc enj saman.
Apômtau têtac gêwinj enj, tec ênam enj kêsimanj.”
- 9 Aôm tonanj tec kôkôc aê anja tinoc têtacêlôm,
gojob aê ñapep ma gainj tinocnê su tôj.
- 10 Tinoc kêkôc aê su ma aôm gôjam jaom aê ñapanj.
Gêdênj aê katu awê nanj, aôm kôtu aênjoc Anôtô.
- 11 Ômoa jaêc aêma atom
gebe gêñwapac mênjêdabinj ma gêjam-sawaga tenj gêmoa atom.
- 12 Bulimakao kapoac taêsam sêkôm aê auc.
Bulimakao kapoac Basannja tonjaclai sêgi aê auc.
- 13 Gêñj tau sênja awenj gêdênj aê

kêtôm lewe kêtanj gebe êkaku gênj popoc.

14 Aê gawê amboac labi.

Aênoc njatêkwa samob kêsû.

Aênoc njalêlôm kêtôm lêp

ma gêwê gêc noc wanjlêlôm.

15 Aênoc koclabej nakelej kêsa amboac ku njasaboac

ma imbeloc kêsap lôcboam tøj. Ma kôkônij aê tøj gaêc gêmacanô
nakekop njalêlôm.

16 Ojae, kêam sêgi aê aucgoc. Secwaga tonj tenj sêwa aê auc

ma sêkim lemoc to octapa lasê.

17 Njoc njatêkwa samob gêc awêgej.

Êsêac matej gê aê e gêjac matejanô njajam.

18 Êsêac sêjac sam njoc njakwê gêdêj taunj.

Ma sêpuc kapoac kêtû njoc njakwê baliñja.

19 O Apômtau, ômoa jaêc aêma atom.

O njoc njaclai, mênjonam aê sa sebej.

20 Ônam aê kêsi anja sinj

ma ônam aê sa anja kêamnêj gebe jamoa matoc jali.

21 Ônam aê sa anja lewe awasuj

ma ojop aê êndêj bôcgabuj njajabo.

22 Aê jasôm nêma njaê lasê êndêj njoc lasitêwai

ma jalanem aôm jakô gôlôac njalêlôm.

23 Amac tanj atêc Apômtau nanj, alambij enj.

Amac samob, tanj anja Jakobnê gôlôac nanj, atoc enj sa.

Amac samob, tanj nêma njam kêsêp Israel nanj,

anac tênêp enj.

24 Gebe enj mataanô geo gala to gêjam dêmôê

njac njalêlôm sawa, tanj kêpô lêna tau nanj atom.

Enj gêsaj lanjonanô auc gêdêj enj atom.

Apômtau kêkêj tanja enj gêdêj tanj gêmôêc gêdêj enj nanj.

25 Aôm kôtu njoc lambij, tanj kêsa gôlôac kapôêj njalêlôm nanj njamôkê.

Njoc bij, tanj gajac mata nanj, gabe janjom êtu tøj jakô lau, tanj têtêc
enj nanj lanjonênma.

26 Lau njalêlôm sawa oc sênij gêj e êoc êsêac tøj.

Êsêac tanj sesom Apômtau nanj, oc awenj êoc enj.

Nêma njalêlôm êpi-êpi endenj tøjgej.

27 Nom njamadinj samob oc taênj ênam bij tonanj ma sênam taunj okwi
dendenj Apômtau.

Lau tomôkê-tomôkê samob oc sêu taunj sênêc enj lanjonênma.

28 Gebe Apômtau enj kinj,

enj tec gêjam gôlij lau tomôkê-tomôkê samob.

29 Lau towae samob anja nom oc sewec êndêj enj.

Samob tanj têtû kekop nanj, to êsêac tanj lênj tamac êndurja gêjac êsêac
njawae nanj, oc sewec êndêj enj amboac tonanjgej.

- ³⁰ Lau samob, tañ ocgo mênșêsa nañ, oc sênam sakiñ eñ.
Ma lau oc têtêku Apômtaunê miñ êndêñ nêñ wakuc.
- ³¹ Êsêac oc sênac miñ êndêñ lau, tañ tenenji sêkôc êsêac atom tagen nañ,
gebe Apômtau gêjam êsêac sa. *

23

Apômtau kêtù ñoc ñacgejob

- ¹ Apômtau kêtù ñoc ñacgejob,
tec oc japô lêna gêñ ten atom.
- ² Eñ kêkêñ aê kasa tauc sic gaêc gamêñ wale-wale
to gêwê aê jakalêwan tauc ganğôñ bumata.
- ³ Eñ kêlau ñoc katuc
to gêwê aê kasa lêñ ñañêñ kêtù ênê ñaêña.
- ⁴ Ma embe jamoa ñakêlêndiñ sec ñalabu, oc jatêc gêñwapac ten atom,
gebe aôm gôwiñ aê. Nêm guñ to tôc gêjac aê têtac tôñ.
- ⁵ Aôm gono moasiñ aê ma ñoc ñacjo sêlic.
Aôm goen oso môkêcapac ña niptêkwi ma kôkêc aêñoc gêñ janômña e
mêñgêc.
- ⁶ Biññanô, malô to moasiñ êsap aê tôñ êndêñ bêc samob, tañ jamoa matoc
jali nañ,
ma janğôñ Apômtaunê andu totêm-totêm. *

24

Kiñ tonawasi

- ¹ Apômtau kêtù nom to gêñ samob, tañ gêjam auc nañ ñatau.
Lau tañ sênğôñ nom tau e jagêdêñ ñamadiñ nañ, têtù nê gêñ amboac
tonañ.
- ² Eñ kêsun nom tonañ sa kêkô gwêc ñaô
ma kêkwê e ñajanña sec kêkô bu ñaô.
- ³ Asa oc êpi Anôtônê lôc naêtôm.
Ma asa oc êtôm gebe êkô ênê gamêñ dabuñ.
- ⁴ Ñac tañ lêma ñawasi ma ñalêlôm ñakêñkêñ lanğwageñ nañ.
Ñac tañ gêôc tau sa gêdêñ gêñdansañ atom nañ, to ñac tañ kêtôc lêma
kêtù geo tenña atom nañ.
- ⁵ Eñ oc akôc mec anğa Apômtaunê.
Ma Anôtô, tañ gêjam eñ kêsî nañ, oc êwaka eñ sa.
- ⁶ Lau tañ sesom eñ nañ, nêñ lêñ amboac tonañ.
Êsêac tañ sesom Jakobnê Anôtô lanğanô.
- ⁷ O sacgêdôac, asa lanğmanô sa ma katam lanğwaanôac, alêc taôm su
gebe kiñ tonawasi êsô êwac.
- ⁸ Kiñ tonawasi tau asa.
Apômtau ñaclai to ñactêkwa, Apômtau ñactêkwa, tañ gêjac siñ nañ.
- ⁹ O sacgêdôac, asa lanğmanô sa ma katam lanğwaanôac, alêc taôm su
gebe kiñ tonawasi êsô êwac.

* 22:31: Dawidnê pesalem ten. * 23:6: Dawidnê pesalem ten.

10 Kinj tonjawasi tau asa.

Lausinj undambêña nêñ Apômtau, ñac tonanj kêtü kinj tonjawasigoc. *

25

Mec Anôtô ejop to êwê aêac ma êsuc nêñ sec ôkwiña

1 O Apômtau, aê jansuj ñoc katuc sa êndên aôm.

2 O ñoc Anôtô, aê kakên gêwiñ aôm. Ôkên lau sêngôm aê majoc êsa atom ma ôkên ñoc ñacjo sêôc ôndu aê atom.

3 Samob tanj sêkên maten aôm nanj, sêngôm êsêac majen êsa atom. Lau tagenj, tanj sêkac tauñ su anja aômnmên nanj, go majenj êsa.

4 O Apômtau, ôwa nêm lên sa êndên aê.

Ôkên aê jajala nêm intênamanj.

5 Ôndônj aê ma ôkên aê jasêlênj jasa nêm binjanô ñaintêna, gebe aôm kôtu ñoc Anôtô gêjam aê sanja.

Aê kakên matoc aôm kêtôm bêcgenj.

6 O Apômtau, taêm ênam nêm taêm walô to nêm têtac gêwiñ tengeñña, tanj gêc gêdênj andanjenj e mênjgêdênj galoc nanj.

7 Taêm ênam ñoc sec to geo ñapalêgenjña atom.

O Apômtau, taêm ênam aê êtu têtac gêwiñ tengeñña to nêm moasinjña.

8 Apômtau enj ñajam to gêdênj.

Amboac tonanj tec kêdônj lau sec sêsa lênj gêdênj.

9 Enj gêwê lau, tanj sêkônij tauñ nanj, sêsa nêñ lênj gêdênj ma kêdônj nê lênj gêdênj lau, tanj sêkônij tauñ nanj.

10 Apômtau gêwê lau, tanj sêmasanj ênê poac to binjsu nanj. Sêsa ênê lênj têtac gêwiñ tengeñña to binjanônja.

11 O Apômtau, ôsuc ñoc binj kapôênj nanj ôkwi êtu nêm ñaêña.

12 Ñac tanj kêtêc Apômtau nanj, enj asa.

Apômtau oc êndônj lênj, tanj ñac tau êjalij sa nanj, êndênj enj.

13 Enj tau oc êngônj tomoasinj

ma nê wakuc oc sêwê kainj gamênj tau.

14 Lau tanj têtêc Apômtau nanj, têtü ênê lau ôlij andanj enjña.

Ma enj gêwa nê poac sa gêdênj êsêac.

15 Matoc kêsap Apômtau tônj

gebe enj oc ênu ockainj su anja lakô.

16 Ôkac taôm ôkwi êndênj aê ma taêm labu aê

gebe aê taucgenjanô ganjônj tonjoc ñalêlôm ñawapacgenj.

17 Ôngôm ñoc ñalêlôm ñawapac êtu gaô

ma ôngamboac aê su anja ñoc ñandanj.

18 Taêm ênam ñoc ñalêlôm ñawapac to binj, tanj kêlênsônj aê

ma ôsuc aênjoc sec samob ôkwi.

19 Ôlic ñoc ñacjo samob, tanj sêjac aê ñawae nanj.

Êsêacnênj ñalêlôm kêmoatinj tônj aêña.

* 24:10: Dawidnê pesalem tenj.

- 20 Ònam gòlin katuc ma ònam aê sa.
 Òkêñ lau sêngôm aê majoc êsa atom gebe aê gaê lamu aôm.
 21 O Apômtau, binğêdêñ to gêñ mansañ êkôm aê auc,
 gebe aê kakêñ matoc aôm ñapañ.
 22 O Anôtó, ònam Israel sa
 anğa nêñ gêñwapac samob ñalêlôm. *

26

Ñac mansañ teñ nê mec

- 1 O Apômtau, nêñ mêtôc êwaka aê sa gebe gawê bin ñakain teñ atom gebe
 aê kasa ñoc lêñ lanğcnêm sawagen
 to taêc kêka aôm ñañêñgeñ.
 2 O Apômtau, ònsaê aê ma ôjala aê.
 Ômbêlêñ ñoc ñalêlôm e ômbi lêtêñ.
 3 Gebe nêñ têtac gêwiñ tengeñgêñ gêjac aê matoc su gedeg tôngegñ
 ma kasa nêñ lêñ ñañêñ ñapañ.
 4 Aê ganğôñ gawin lau kesowaga atom.
 Ma gajac bin ôkwi gêdêñ kalomtêna atom.
 5 Aê gadec secwaganêñ sêkac taun saña
 to gajac jaê lau geowaga.
 6 O Apômtau, aê kakwasin lemoc ñabin masigen.
 Ma kasêlêñ kagi nêñ altar amboac tonanğegñ tec gamoa.
 7 Gebe janam danğe aôm ña aoc kapôêñ
 Ma jasôm aômñêm gêñsêga samob ñawae lasê.
 8 O Apômtau, aê têtac gêwiñ nêñ andu ñamala,
 gamêñ tañ nêñ ñawasi gêjam auc nañ.
 9 Ôtiñ ñoc katuc sin êwiñ lau secwaga nêñ atom.
 Ma ôlic ênaña êwiñ lau-sêjac-ñamalac-ênduwaga nêñ atom.
 10 Lau tonañ lemeñ sin-dec kêsap tôn.
 Ma sêmêgôm awa ñalêsina kêsêp lemeñ anôña e mênğêc lanğwagengñ.
 11 Ma aê kasa ñoc lêñ tobin masigen.
 O Apômtau, ònam aê kêsi to taêm labu aê.
 12 Ockain tec kaka gamêñ ñatapa ñajam tôn.
 Lau embe sêkac taun sa, oc sêlambin Apômtau. *

27

Apômtau kêtú ñoc Ja to ñoc moasin

- 1 Apômtau kêtú ñoc ja to ñoc moasin, amboac tonañ oc jatêc asa.
 Apômtau kêtú katucnê lamu, amboac tonañ oc jaê go asa.
 2 Lau sec embe sênac aê gebe senseñ aê su,
 go êsêac, tañ têtú ñoc soño-soño to ñoc ñacjo nañ, sêka selelec e sêu
 taun.
 3 Sinwaga taêsam embe sênği aê auc, oc ñoc ñalêlôm ñatutuc atom.
 Ma êsêac embe sênac sin êndêñ aê, oc têtac êpa sugengñ.

* 25:22: Dawidnê teñ. * 26:12: Dawidnê teñ.

- 4 Aê katen gêñ tagen gêdên Apômtau ma ñoc ñalêlôm kêkac aê bin tagen tonecña
gebe jañgôn Apômtaunê andu êtôm ñoc bêc jamoa matoc jalinja samob
gebe jalic Apômtaunê ñajam
ma jaten en gebe êwê aê.
- 5 Gebe êndên bêc ñawapacña en oc êsinj aê jañgôn ênê bec ñalêlôm.
Ênê bec ñagadê oc ênsañ aê auc. En êsunj aê sa najaka poc ñajara tôn.
- 6 Amboac tonañ tecbeloc anjen êndên ñoc ñacjo, tañ sêgi aê auc nanj.
Aê gabe jakên da anja ênê bec ma jakên toôndugen. Aê janja wê ma
janam êndên Apômtau.
- 7 O Apômtau, ôkên tañam aê gebe aoc gêjac aôm kapôên.
Taêm walô aê ma ôkên tañam aêmanj.
- 8 Aôm kôsôm gebe “Ansom aê.”
“O Apômtau, amboac tonañ tec gabe jansom aôm.”
- 9 Ôsinj lanôm aê atom ma ôtiñ nêm sakinwaga su totêmtac ñandanja atom.
O ñoc kêsiwaga Anôtô, aôm kôtu ñoc gêjam-sa amboac tonañ ôtiñ aê su
to ônac kapoac aê atom.
- 10 Tinoc agêc tamoc sêwi aê sinj su,
mago Apômtau oc êkôc aê sa.
- 11 O Apômtau, ôtôc nêm intêna êndên aê ma ôwê aê jasa gamên tapa ñajam.
Ôngôm êtu ñoc ñacjoña.
- 12 Ôwi aê sinj jandên bin, tañ ñoc ñacjo sêkic nanj atom.
Gebe bin-gêgawaga dêdi sebe sênac aê ma sêjac tênêp gebe senseñ aê
su.
- 13 Aê kakên gêwinj
gebe jalic Apômtaunê ñajam anja gamên sêngôn mater jalinja.
- 14 Ôkên matam Apômtau totêmtac êpa sugen ma tonêm ñalêlôm samucgen.
Ôkên matam Apômtaugen. *

28

Mec Apômtau ênam aêac sanja

- 1 O Apômtau, aê aoc gêjac aôm gebe ñoc lamu aôm.
Lanôm elo ma ônam taôm tôn aê atom,
gebe aôm embe ênam taôm tôn aê,
aê oc jatôm lau, tañ sêsêp sê sêja e lanônmê nanj.
- 2 Embe jamôêc êndên aôm ma jaôc lemoc sa êndên nêm lôm ñagamên
dabuñsêga,
nanj ôkên tañam ñoc tañiboa.
- 3 Ôtiñ aê su jawin lau, tañ sêkac taun su anja Anôtônê nanj, to lau alôb-
alôbwaga atom.
Gebe lau tonañ nêñ ñalêlôm keso ma sêbanac bin gêdên nêñ lau jaban
êsêacña.
- 4 Ôkên ñagêjô êndên êsêac êtôm nêñ gên, tañ sêgôm to sêjac lau materjanô
aucña nanj.

* 27:14: Dawid gêga.

Ôkêñ ñagêjô êndêñ êsêac êtôm gêñ, tañ lemeñ sêgôm nañ, ôkêñ gêñ tau ñagêjô êndêñ êsêac.

⁵ Gebe êsêac maten gêdin Apômtaunê gôlin to gêñ, tañ lêma gêgôm nañ atom.

Amboac tonan oc ensem êsêac su e ênam êsêac sa êtiam atom.

⁶ Aoc êoc Apômtau

gebe en kêkêñ taña ñoc tañjiboa kapôêñ.

⁷ Apômtau kêtû ñoc ñaclai to ñoc lautuc.

Ñoc ñalêlôm kêsap engeñ, tec gêjam aê sa.

Amboac tonan ñoc ñalêlôm gegen aê sa samucgen gebe janğa wê danğena êpi en.

⁸ Apômtau kêtû nê lau nêñ ñaclai

to kêtû nê ñac, tañ sen oso en nañ, nê lautuc.

⁹ Ônam nêma lau sa to ônam mec nêma gêñlênsêmmañ

ma ojop to ôsip aêac sa enden têngen. *

29

Ôsic to wapap kêwaka Apômtaunê wae sa

¹ O lau undambêña, awem êoc Apômtau

ma alanem ênê ñawasi to ñaclai.

² Awaka Apômtaunê ñaê ñawae sa.

Au taôm togêlôñ dabuñ anêc Apômtau lanğônêma.

³ Êsêac sêñô Apômtau awa anğa gwêc.

Ma ênê awa kêdôñ tau gêsac gwêc.

⁴ Apômtau awa kêtan toñaclai.

Apômtau awa ñadindin kain ten.

⁵ Apômtau awa, wapap tau, gêjac kaseda.

Apômtau gêjac kaseda, tañ kêkô Lebanon nañ popocgoc.

⁶ En gêgôm lôc Lebanon gêboan amboac bôclatu.

Ma Hermon amboac bulimakao ñalatu.

⁷ Apômtau awa kêkêñ jawaô kêbêlan

sinsen-sinsen kesa maken-maker.

⁸ Apômtau awa kêlêdin gamêñsawa e kêtênêp lasê.

Apômtau kêkôjoc gamêñsawa Kades.

⁹ Apômtau awa kêwiwic kamem to gin kalaka walôña e kêsêlô su.

Ma samob, tañ sêngôn nê andu nañ, sêoc lambin en gebe ñataugoc.

¹⁰ Apômtau gêjam gôlin gwêc ñagêdimbob.

En gêngôn nê lêpôn kinña geden têngen.

¹¹ Apômtau êpuc nê lau têngmañ.

Apômtau ênam mec nê lau ña binmalô. *

30

Mec danğena ten

¹ O Apômtau, aê gabe aoc êoc aôm gebe gôjam aê kêsi.

* 28:9: Dawidnê ten. * 29:11: Dawidnê pesalem ten.

- Ma kôkêḡ aêḡoc ḡacjo têtḡ samuc kêtḡ aê gajaḡaḡa atom.
- ² O Apômḡtau ḡoc Anôtô, aê gamôêc gêdêḡ aôm gebe ônam aê sa.
Ma aôm kômoasiḡ aê, tec aê ḡajam kêsagoc.
- ³ Apômḡtau, aôm tec gôwê ḡoc katuc aḡga lamboam kêpi gêmêḡ.
Aôm gômôêc aê tōḡ mēḡkôkêḡ aê matoc jali kêsā kêtiam gebe jaêc su
jasêp sêlêlôm jana atom.
- ⁴ Amac lau mansaḡwaga, awem êôc Apômḡtau.
Ma alanem ênê ḡaê dabuḡ.
- ⁵ Gebe eḡ têtac ḡandaḡ olaḡ-olaḡ atom.
Ma nê moasiḡ ênêc endeḡ tōḡgeḡ.
- Êmbêc tataḡ taḡiboā
ma elen ḡliḡ êpi-êpigeḡ.
- ⁶ Aê tec taêc gêjam e gwala kêpa su
gebe “Oc jaku atomanô.”
- ⁷ O ḡacmoasiḡ Apômḡtau, aôm kôwaka aê sa gaḡḡôḡ ḡoc malac ḡajaḡa.
Ma gôsḡ laḡômanô auc gêdêḡ aê e katakê.
- ⁸ O Apômḡtau, gêdêḡ tonā aoc gêjac aôm
ma kataḡ gêdêḡ ḡoc Anôtô.
- ⁹ “Aê embe jamac êndḡ ma jasêp sê jana,
oc êmoasiḡ aôm amboac ondoc.
Kekop oc etoc aôm sa
ma êwaka nêḡ lêḡ to nêḡ biḡ ḡaḡêḡ sa êtôm me.
- ¹⁰ O Apômḡtau, ôkêḡ taḡam aê to taêm walô aê.
O Apômḡtau, ôtu ḡoc ônam-aê-sawaga.”
- ¹¹ Aôm gôjam ḡoc gêḡwapac ôkwi kêtḡ wê.
Aôm kôkac ḡoc abec su ma kôkêḡ têtac ḡajam aê kajandiḡ.
- ¹² Amboac tonā aê janam tauc tōḡ atom. Aê jalambiḡ aôm.
O Apômḡtau, ḡoc Anôtô, aê gabe janam danḡe aôm endeḡ tōḡgeḡ. * naḡ.

31

Mec Anôtô ênam aêac sa êndêḡ noc gêḡwapacḡa

- ¹ O Apômḡtau, aêḡoc lam u aôm. Ôwi aê siḡ amboac ḡac gêbac atomanô.
Ônam aê sa êtu aômnêḡ biḡgêdêḡḡageḡ.
- ² Ôê taḡam aê
ma mēḡônam aê sa sebeḡ.
Ôtu ḡoc poclabu ôḡgandê aê
ma ḡoc tuḡtêna gebe ôpiḡ aê auc.
- ³ Aôm tec kôtu ḡoc poclabu to tuḡtêḡagoc.
Aôm oc ôkam to ôwê aê êtu nêḡ ḡaêḡa.
- ⁴ Aôm oc wê aê sa aḡga uc, taḡ êsêac sêkic kelecgeḡ kêtḡ aêḡa naḡ,
gebe aôm kôtu aêḡoc lamu.
- ⁵ Aê jasakiḡ ḡoc katuc êndêḡ aôm lêḡmam êwac.
O Apômḡtau, aôm Anôtô ḡaḡêḡ, tec gôjam aê sa.

* **30:12:** Dawidnê pesalem, taḡ gêga gêdêḡ sêjac kawi lôḡ dabuḡ

- 6 Aôm tême tac gedec êsêac, tañ sêsap gwam ñaôma tôñ nan samucgeñ,
mago aê matoc kêsap Apômtau tôñ.
- 7 Aê oc têtac ñajam ma ôlic êpigeñ êtu nêm tême tac gêwiñ tengeñña
gebe aôm matam gê aê gêdêñ gangôñ jageoña ma kôjala ñoc katuc
ôluñ-ôluñ ñam.
- 8 Aôm gôwi aê siñ kêsêp ñacjonê lêma atom.
Aôm kôkêñ aê ockaiñ kaka gamêñ ñatapa tôñ.
- 9 O Apômtau, taêm walô aê gebe gangôñ jageo.
Gêñwapac gêgôm aê matocanô ñatalô kêsa e katuc to ôlic kêlênim tau.
- 10 Ñoc tême gamoa matoc jaliña samob kêtû gêñwapacñageñ gêja
ma katanñ tanjiboa kêtôm ñoc jala samob.
Aê tekoc gêbac kêtû gamoa jageoña
ma ñoc ñatêkwa kêtû goloñ su.
- 11 Ñoc ñacjo samob têtanj pêlê aê
ma ñoc lau, tañ sackapoagêdô gêdêñ taunñ nan, sêsu sam su aê.
Ñoc sêlêb embe sêlic aê, oc têtêc aê.
Lau tenj embe têtap aê sa anja intêna, oc sêc aê.
- 12 Êsêac sêliñ aê siñ amboac ñac, tañ gêmac êndu su nanñ.
Aê katôm ku ñamoasagac.
- 13 Lau taêsam sêjac binj kesec-kesec gêdêñ taunñ. Gêñ secsêga kêkôm aê auc.
Êsêac sêmasañ binj sêwiñ taunñ gebe senseñ aê su janaña.
- 14 O Apômtau, mago aê tec kasap aôm tôngeñ.
Aê kasôm gebe “Ñoc Anôtô aôm.”
- 15 Aôm lêmam gôjam gôliñ ñoc lêñ.
Amboac tonañ ônam aê sa anja ñoc ñacjo to lau, tañ sêlêsu aê nanñ.
- 16 Ôkêñ lanjômanô êpô nêm sakiñwaga.
Onam aê sa êtu nêm tême tac gêwiñ tengeñña.
- 17 O Apômtau, ôwi aê siñ amboac gêñ gêbac atom gebe aoc gêjac aôm.
Ôkêñ lau alôb-alôbwaga têtû gêñ gêbacmañ ma toawenmêgeñ sêsêp
lamboam sêna.
- 18 Ômbôc gêdônôlic dansañ auc.
Êsêac tetoc taunñ sa ma sêsôm ñac gêdêñ nê bôlêñ paliñ e sêgôm enj wae
kêtû sec.
- 19 Aôm gôjac nêm moasiñ sa gêjam sêga
kêtû lau, tañ têtêc aôm nanñña,
ma kômoasiñ lau, tañ sê lamu aôm nanñ,
ma lau samob sêlic gêdêñ matenjanô.
- 20 Aôm kôpiñ êsêac auc ña lanjômanô
gêdêñ ñamalacnêñ poac.
Aôm kôsiñ êsêac ôkwi sêngôñ bec tenj
gebe imbelenj ênac êsêac atom.
- 21 Aoc gêôc Apômtau,
gebe enj kêtôc nê têtac gêwiñ tengeñña gêdêñ aê gêdêñ tañ sêgi aê auc
sebe sêku aê tulu nanñ.
- 22 Aê katêc tauc ñanôgeñ ma taêc gêjam gebe
“Aôm tec kôtiñ aê su anja lanjômnêmña.”

Mago aôm gôhò aêhoc tanjiboa kapôêh
gêdêh tanj aoc gêjac aôm gebe ônam aê sa nanj.

- 23 Amac akêh-gêwiŋwaga samob, têtac êwiŋ Apômtau.
Apômtau gejob lau-ŋanjêh-waga ma êkêh ŋagêjô êlêlêc su êndêh lau-
tetoc-tauŋ-sawaga.
- 24 Amac samob, tanj asaê Apômtau amoa nanj,
akô ŋajaŋa totêmtac êpa sugenj. *

32

Tamoa totêmtac êpa sugenj gebe Anôtô kêsuc nêh sec okwi

- 1 Awenj êoc ŋac, tanj Anôtô kêsuc ênê sec ôkwi
to kêgadu ênê geo auc nanj.
- 2 Awenj êoc ŋac, tanj Anôtô taê gêjam ênê keso atom
ma biŋdansanj gêc ênê ŋalêlôm atom nanj.
- 3 Gêdêh tanj gajam tauc tôh nanj, ŋoc ôlicwalô gêbacnê
gebe katanj tanjiboa kêtom bêcgenj.
- 4 Gebe lêmam gêsac aê ma kôkônij aê kêtôm bêc to gelenjenj.
Ŋoc ŋalêlôm ŋakelenj kêsa kêtôm oc kêpac mêckelep e ŋakelenj kêsa.
- 5 Amboac tonanj tec gaoc ŋoc biŋ lasê gêdêh aôm
ma gasanj ŋoc geo auc atom.
Aê kasôm gebe “Jaoc ŋoc biŋ keso lasê êndêh Apômtau,”
tec aôm kôsuc ŋoc geo ŋatôp ôkwi.
- 6 Amboac tonanj lau mansanj samob tetenj êndêh aôm,
êndêh têm sêpô lêna tauŋŋa.
Ec embe ŋasamac sec ênsalê auc êmêh,
nanj êtap êsêac sa atom.
- 7 Aôm kôtu ŋoc gamêh jasiŋ taucŋa. Aôm gojob gêdêh tanj gamoa jageo nanj.
Nêm moasiŋ gôjam aê kêsiŋa kêkôm aê auc.
- 8 “Aê gabe jandôh to jatôc intêna ôsaŋa êndêh aôm.
Aê matoc êndij aôm ma jawa aôm.
- 9 Ôtôm hos me donki kaucmê atom.
Embe gôliŋ to gôliŋ ŋamôkê êsêp awasunj atom, oc taŋa wamu aôm
atom.” Apômtaunê biŋ tonanj.
- 10 Ŋac alôb-alôb kêtap gêhwapac taêsam sa.
Ma ŋac, tanj mata kêsap Apômtau tôh nanj, Apômtaunê têtac gêwiŋ
tenjenjêa êkwa enj auc.
- 11 O lau gêdêhac, ôlim êpi totêmtac ŋajamgenj êtu Apômtauŋa.
Ma amac samob, tanj nêm ŋalêlôm ŋanjêh nanj, atu samuc toôndugenj.
*

33

Lambij êndêh Anôtô, tanj kêkêh to gejob gêh samob nanj

- 1 O lau gêdêhac, atu samuc Apômtau toôndugenj.

* 31:24: Dawidnê pesalem tenj. * 32:11: Dawid gêga. Pesalem dambu tauŋŋa kêtû luagêcŋa.

- Lambin gajac lau mansan ɲawae.
² Anam danɣe Apômtau ɲa gêɲ wêɲa.
 Aôc eɲ sa ɲa gêɲ wêɲa, taɲ ɲagam lemenɲlu naɲ.
³ Anɣa wê wakuc teɲ epi eɲ.
 Ansaic ɲagam êtaɲ toaligenɲ.
⁴ Gebe Apômtaunê bin binɲanô.
 Ma gêgôm nê gêɲ samob ɲaɲêɲgosu.
⁵ Eɲ têtac gêwiɲ bin gêdêɲ to bin ɲaɲêɲ.
 Apômtaunê têtac gêwiɲ tenɣenɲa gêjam nom samuc auc.
⁶ Undambê ɲanô kêsa ɲa Apômtaunê bin.
 Ma ɲagêlôɲ samob tonan ɲanô kêsa ɲa ênê awajaô.
⁷ Eɲ gêjac gwêc sa kêpi tagen amboac kêsêp bulakôp.
 Eɲ kêkêɲ gwec ɲagêdimbob kêpoac ɲalapsamboam.
⁸ Nom samuc têtêc Apômtau
 ma ɲamalac samob, taɲ sêɲgôɲ nom naɲ, sêuc labu enɣenɲ.
⁹ Gebe eɲ kêsôm ma gêɲ ɲanô kêsa.
 Eɲ kêjatu ma gêɲ tau jakêkô.
¹⁰ Apômtau gesen tentenɲlatunêɲ poac e ɲanô masi.
 Eɲ kêkô bin, taɲ lau samuc sêmasan ɲaɲ auc.
¹¹ Apômtaunê poac ênêc endenɲ tônɣenɲ.
 Bin taɲ eɲ kêmasan gêc nê ɲalêlôm naɲ, oc elom gôlôac to gôlôac.
¹² Aweɲ êôc lau, taɲ Apômtau kêtû nêɲ Apômtau naɲ,
 lau tau, taɲ eɲ kêjalin sa gebe têtû ênê gêɲlênsêɲ naɲ.
¹³ Apômtau kêtuc kêniɲ anɣa undambê kêsêp gêmêɲ.
 Eɲ mataanô kêpi ɲamalacnêɲ latunɲi samob.
¹⁴ ɲac tau gêɲgôɲ nê lêpôɲ ma mata gêdiɲ ɲamalac samob,
 taɲ sêɲgôɲ nom naɲ.
¹⁵ ɲac tau tonan tec kêmasan samob nêɲ ɲalêlôm.
 ɲac tau tonan tec mata gêdiɲ gêɲ samob, taɲ êsêac sêgôm naɲ.
¹⁶ Siɲwaga taêsam ɲasec, mago oc sênam nêɲ kin sa atom.
 Ma siɲsêlêc ɲaclai oc êku ɲacɲo tulu atom.
¹⁷ Teɲ embe taê êka nê hos siɲɲa gebe êku ɲacɲo tulu, oc ênsau tau,
 gebe nê hosnê ɲaclai tau oc ênam eɲ sa atom.
¹⁸ Alic acgom, Apômtau mata gê êsêac, taɲ têtêc eɲ naɲ,
 to êsêac, taɲ sêkêɲ materɲ ênê têtac gêwiɲ tenɣenɲa naɲ,
¹⁹ gebe ênam êsêac katun sa êtu sêmac êndu atomɲa
 to êôc êsêac, taɲ sêmoa materɲ jali naɲ, tônɲ êndêɲ noc tôbômɲa.
²⁰ Aêacnêɲ katun kêtû gwsaê Apômtau,
 aêanêɲ gêjam-sawaga to aêacnêɲ lautuc eɲ.
²¹ Binɲanô, aêacnêɲ ɲalêlôm kêtû samuc enɣenɲ,
 gebe aêac takêɲ gêwiɲ ênê ɲaê dabunɲ.
²² O Apômtau, aômnmê têmtac gêwiɲ tenɣenɲa mênêpi aêac
 êtôm aêac, tec akêɲ materɲ aôm nec.

34

Anôto gêjam nê lau, tañ sêpo lêna tauñ nan sa

- 1 Aoc êoc Apômtau endenj tôngej.
Nabij lanem ênêc aocgeñ napanj.
- 2 Nôc katuc etoc tau sa êtu Apômtau ña.
Êsêac, tañ sêoc gêñwapac nanj, sêñô e têtac ñajam êsa.
- 3 Anam Apômtaunê wae êsa awiñ aê.
Ma tatoc ênê ñaê sa selengeñ.
- 4 Aê gamôêc Apômtau ma ej kêkêñ taña aê.
Ma kêjañgo aê su aña gêñ samob, tañ katêc nanj.
- 5 Matam ê Apômtau, go têtac ñajam êsa
ma asa tembelam sa napanj.
- 6 Nac ñalêlôm sawa tonec gêmôêc e Apômtau kêkêñ taña ej
ma gêjam ej sa aña nê gêñwapac samob.
- 7 Apômtaunê añela kêpiñ êsêac, tañ têtêc ej nanj auc
ma gêjam êsêac sa.
- 8 Ansaê ênac awem to ajala gebe Apômtau ej ñac gabêjam ñanô.
Aweñ êoc samob, tañ sê lamu ej nanj.
- 9 Amac tañ atu Apômtaunê lau dabunj nanj, atêc engeñ.
Gebe êsêac, tañ têtêc ej nanj, oc sêpô lêna gêñ tej atom.
- 10 Lewe ñalatu tauñ oc sêpô lêna ma mo oc êjô êsêac,
mago êsêac, tañ sensom Apômtau nanj, oc seso gêñ ñajam tej atom.
- 11 O ñapalêac, amêñ akêñ tañem aêmanj.
Aê gabe jandôñ amac êtu atêc Apômtau ña.
- 12 Asa taê gêjam gebe êngôñ mata jali nêñgeñ
ma taê kêka gebe nê bêc ênac têku tau ma êtap ñajam sa.
- 13 Ojop imbêlam êndêñ biñ sec
to gêdômôlic êndêñ biñdansaj.
- 14 Ônac jaê sec ma ôñgôm gêñ ñajam.
Onsom biñ malô ma ôlêtigerj e naôê tôñ.
- 15 Apômtau mata kêsap lau gêdêñ
ma kêkêñ taña nêñ tañiboa.
- 16 Apômtaunê lañðanô kêkô secwaga auc
gebe enseñ êsêac su e nêñ lau taêñ ênam êsêac êtiam atom.
- 17 Lau gêdêñ embe sêmôêc, go Apômtau oc êkêñ taña
ma ênam êsêac sa aña nêñ gêñwapac samob.
- 18 Apômtau gêjam tamiñ lau-ñalêlôm-popocwaga.
Eñ gêjam êsêac, tañ nêñ katuñ ôluñ-ôluñgeñ nanj sa.
- 19 Nac gêdêñ gêoc gêñwapac taêsam,
mago Apômtau gêjam ej sa gêdêñ gêñ tonanj ñai samob.
- 20 Eñ gejob ênê ñatêkwa samob
gebe ñateñ tulu atom.
- 21 Sec oc ênac ñac sec êndu.
Ma êsêac, tañ têtac sec êndêñ ñac gêdêñ nanj, oc têtap ñagêjô sa.

22 Apômtau gêjam nê sakinwaga nêj katuŋ sa.

Ma êsêac, taŋ sê lamu eŋ nan, oc têtap ŋagêjô sa êjô sec atom. * meloc kêtê eŋ e ŋac tau kêtij eŋ su gêc gêja nan.

35

Ŋac gaôc gêŋwapacŋa nê mec Anôtô ênam eŋ sarja

1 O Apômtau, ônac sinj êndêŋ êsêac, taŋ sêjac aê semoa nan.

Ôku êsêac, taŋ sêku aê tulu sêmoa nan tulu.

2 Ôja lautuc to maluku sa
ma ôndi mênônam aê samaŋ.

3 Ôkôtêŋ kêm to ôndaiŋ olo endenŋ lau, taŋ sebe sê aê tôŋ nan.
Ôsôm êndêŋ ŋoc katuc gebe “Aê tec gabe janam aôm sa.”

4 Ôkêŋ lau, taŋ sesom lêŋ sensenŋ aê suŋa nan,
têtu meloc ma sêmbac tauŋ su.

Êsêac taŋ sêkic aêŋoc biŋ nan,
sênu tauŋ su tomajenŋenŋ sêc sêmu sêna.

5 Ôkêŋ êsêac têtôm jataê, taŋ mu kelelo nan,
ma Apômtaunê aŋjela êtiŋ êsêac su.

6 Êsêacnêŋ intêna êtu kesec ma ŋalêŋô êsa
ma Apômtaunê aŋjela êjanda êsêac.

7 Êsêac sêwa lakô aê kelecŋen
ma sêkwê sê gebe aê janac tauc êndu.

8 Gêŋwapac êtap êsêac sa eb tagenmaŋ ma tauŋ sêsêp nêŋ lakô, taŋ sêwa kelecŋen nan,
e gacŋen sênaŋa.

9 Go ŋoc ŋalêlôm êtu samuc Apômtau
ma êoc eŋ sa gebe gêjam aê kêsi.

10 Aê oc jasôm toŋoc ŋalêlôm samucŋen gebe
“Apômtau, asa oc êtôm aôm,

taŋ kôjaŋgo ŋac gêŋgôŋ jageoŋa su aŋga ŋaclainê
to kôjaŋgo ŋalêlôm sawa, taŋ gêoc gêŋwapac nan, su aŋga ŋac, taŋ kêkônij eŋ tôŋ nan.”

11 Imbelen dansaŋ sêsa gebe mênhsensenŋ aê,
têtu kênac gêŋ, taŋ gajam kauc ŋam nan, gêdêŋ aê.

12 Aê kamoasinŋ êsêac, mago sêkêŋ sec gêjô ŋajam
e aê katuc gêbac su.

13 Mago gêdêŋ taŋ gêmac kêtap êsêac sa nan, aê kasô talu kêtû ŋoc ŋakwê.
Aê gajam dabuŋ mo ma kateŋ ŋoc mec gasaŋ-laŋôcanô auc.

14 Gagôm tauc amboac gagôm kêtû ŋoc ŋac me lasic teŋŋa.

Gaŋgôŋ kapô gaducŋen katôm ŋac teŋ ŋalêlôm ŋawapac kêtû tênaŋa.

15 Mago gêdêŋ taŋ aê katu sec nan, êsêac sêkac sa toôliŋ kêpigenŋ sebe sêsu aê susu.

* 34:22: Dawid gêga gêdêŋ taŋ kepeŋ tokauc gêdêŋ Abimelek gebe

Ma lau, tañ gajam kauc êsêac nan, sêsôm biñ alôb-alôb kêpi aê gedem tôngem.

16 Êsêac têtôm sêsu-susuwaga sêjam aê katu ôwê to sêgôm aê katu meloc ma sêmôem lunlun gêdem aê.

17 O Apômtau, gobe ôlic gem tonam e êndem ondodem.

Ôjanda katuc su anga êsêanem biñ alôb-alôb. Ônam aê kêsi anga lewe matac nem.

18 Go janam damge aôm êsêp taêsam sêkac taum sa ñalêlôm.

Aoc êoc aôm êsêp lau taêsam ñanô tamemum.

19 Ôkem êsêac, tam sêkic aemoc biñ sêmamem sêmoa nan, sêmajec aê atom.

Ôkem êsêac, tam sêkem kisa aê ñabin masigem nan, sêsênic matem êtu aem atom.

20 Êsêac sêsôm biñ malô-malô atom.

Ma sêgolin biñdamem kem gamem tau ñalau wapac.

21 Êsêac sêpa lawemem ketu aem ma sêmêc gebe "Kec, kec taum matem anô talic ñanogac."

22 O Apômtau, aôm gôlicgac, amboac tonam ônam taôm tôgem atom.

O Apômtau, ômoa jaêc aê atom.

23 Matam jali êsa to ôndi sa gebe ômansam ñoc biñ êtu katô.

O ñoc Anôtô to ñoc Apômtau, ônam golin ñoc biñmam.

24 O Apômtau ñoc Anôtô, aôm ñac gêdem. Ômêtoc ñoc biñ êtu katô

gebe êsêac ôlin em atu aem atom.

25 Ôkem êsêac sêomac aê êtu biñ, tam sêpuc boa gem nem ñalêlôm namam atom gebe "Kec, gem amboac tonam tec aêc taem gemam."

Ôkem êsêac sêkeli taum gebe "Aêc asem em sugac" nam atom.

26 Ôkem êsêac samob, tam ôlin kem ketu ñoc gemwapacmam nam, majem to môkemapac ñawapac êsa acgom.

Ôkem êsêac, tam tetoc taum sa gêdem aê nam, têtum meloc ma majem êkôm êsêac auc.

27 Ôkem êsêac, tam selic aê ñajam nam, taum têtac ñajam to ôlin emigem.

Ma ôkem êsêac sêsôm ênem awemem gebe" Apômtau em ñac kapem. Em taê gemam nê sakimwaga gebe êmoa ñajamem."

28 Imbeloc oc êwaka nem biñgêdem sa,

emgom waem êtu tapa endem tôngem. *

36

Lau secwaga nem biñ alôb-alôb to lau gêdem

1 Ñac alôb-alôb gemô sec ñaawa anga tau nê ñalêlôm.

Em gedec Anôtô, tec ketoc em sa atom.

2 Em ketoc tau sa e taê gemam ketu tôgem gebe

Anôtô oc êkip sa to atim em su atom.

3 Biñ samob, tam em kêsôm nam, biñ alôb-alôb to biñ damem.

Em gemi nê gem, tam andamem gemgom tokauc ma ñapem nam, sim su.

* 35:28: Dawidnem tem.

4 Eñ kêsa tau sic jagêc nê mê nan taê gêjam binj alôb-alôb.
Eñ kêsa sec ñalêñ ma lanjô gelo binj keso tau atom.

Anôtônê moasiñ

5 O Apômtau, nêmtac gêwiñ tengeñña kapi e jagêdêñ undambê
ma nêmtac binj ñañêñ kapi e jakêpuc kêpi tao.

6 Aômnêmtac binjgêdêñ kêtôm Anôtônê lôc sêkô ñajaña. Aômnêmtac mêtôc kêtôm
gwêc ñagêdimbob.
O Apômtau, aôm gôjam ñamalac to bôc sa.

7 O Anôtô, nêmtac gêwiñ tengeñña ñajamanôgoc,
tec ñamalac latunji sêlamu aôm magêmtac ñajauñlabu.

8 Aômnêmtac andu ñamoasiñ taêsam gêjac êsêac mateñ su.
Aôm kôkêñ êsêac sênôm aômnêmtac gêñlêwê ñajam ñabu,

9 gebe aôm kôtu danjôñ mateñ jali ñamôkê.
Aômnêmtac ñawê kêpô aêac, tec tauñ ajala ñawê amboac tonañ.

10 Nêmtac gêwiñ tengeñña êmoasiñ êsêac, tanj sêjala aôm nan,
to êmoasiñ êsêac, tanj sêsa nêñ lêñ tolanjônêmtac sawagenñ nan.

11 Ôkêñ lau tenbeleñ anjengeñ enjkañ êka aê tøj atom.
Ma êsêac, tanj sêkac tauñ su anjga Anôtônê nan, sensoc aê atom.

12 Secwaga sebenj jasêc
oc sêndi naeo.

*

37

Lau-secwaga nêñ ñajam, nan gêñ têtalageñña

1 Ôniñ oliñ êtu lau secwaga atom.

Ôlim taôm êtu lau-kesowagañña atom.

2 Êsêac oc têtugu geboñ sebenj amboac gêgwanj
ma sêmteliñ amboac gêgwanj ñamêdôb.

3 Ôkêñ êwiñ Apômtau, ec ôñgôm gêñ ñajamgeñ.

Ôñgôm nêmtac gamêñ ma ôñgôm gêñ êndêñgeñ.

4 Ôtu samuc Apômtau.

Eñ oc êkêñ gêñ, tanj nêmtac ñalêlôm taêm kêka nan.

5 Ôsakiñ nêmtac lêñ êndêñ Apômtau
ma ôkêñ êwiñ enj, enj oc êñgôm ñajam êsa.

6 Eñ oc êkêñ aômnêmtac binj gêdêñ êpô gamêñ amboac ñawê.
Ma aômnêmtac binj ñañêñ ñawê amboac oc kêkô ñalanj.

7 Ônam taôm tøj ômoa Apômtau lanjônêmtac ma ôkêñ matam enjengeñ.

Ôniñ oliñ ñac, tanj kêtap nê kôm ñanô sa ma ñac, tanj kêkic launêñ binj
ma gêgôm ñanô kêsa nan atom.

8 Ojop taôm êndêñ têtac ñandanj ma ôkac taôm su anjga ñalêlôm kêmoatinj
tøj.

* 36:12: Apômtaunê sakiñwaga Dawid gêga.

Ôniñ oliñ taôm atom, oc êkalem sec.

9 Apômtau oc enseñ lau-sêgôm-secwaga su.

Ma êsêac, tañ sêkêñ maten Apômtau nañ, oc sêwê kain gamêñ tau.

10 Sauñgeñ acgom, go secwaga tau oc malamê
ma embe onsom aña en mala, oc ôtap en sa atom

11 Mago lau wapac oc têtú gamêñ ñataú,
ma moasiñ oc ênam êsêac auc sêmoa nêñ ñajam.

12 Secwaga kêkic ñac gêdêñ nê binj
ma gêmôê luluñ kêtú enña.

13 Mago Apômtau kêômac enj
gebe kêjala gebe sauñgeñ, go ñac tau ênaña.

14 Lau-secwaga sêkac nêñ siñ sa ma sêkêkam nêñ talam,
sebe senseñ ñac ñasec to ñalêlôm sawa ma sênac êsêac, tañ sêsa nêñ lêñ
gêdêñgeñ nañ êndú.

15 Mago acnêñ siñ oc êmbuc êsêac tauñ nêñ ñalêlôm
ma nêñ talam oc tulu-tulugenj ênaña.

16 Ñac-gêdêñ nê waba luagêcgeñ embe ênêc,
oc êlêlêc secwaga taêsam nêñ waba ñanô lasê su.

17 Lau tañ sêkac tauñ su aña Anôtônê nañ, nêñ lemenj dambê oc tulu,
mago Apômtau oc êpuc lau gêdêñ tôñ.

18 Apômtau kêjala lau mansañ nêñ bêc
ma nêñ gêñlênsêc oc ênêc tengeñ.

19 Êndêñ bêc gêñwapacña oc sêpô lêna tauñ atom.
Êndêñ bêc tôbômña, nañ mo oc êoc êsêac tôñ.

20 Lau tañ sêkac tauñ su aña Anôtônê nañ, oc sêmbac sênaña.
Ma Apômtaunê ñacjo oc sênaña amboac ñaola kêsêlô, ma sê su amboac
jadaun.

21 Ñac sec nê gêñ masi, tec oc ênac launêñ tôp êtôm atom.
Ma ñac gêdêñ oc êkêñ gêñ totêtac wapômgeñ.

22 Lau tañ Apômtau gêjam mec êsêac nañ, oc sêwê kain gamêñ êtu nêñ gêñ.
Ma lau, tañ enj kêpuc boa êsêac nañ, oc sênaña.

23 Apômtau gêjam gôliñ launêñ lêñ
ma kêpuc ñac, tañ nê lêñ gêjac en mataanô ñajam nañ tôñ.

24 Enj embe embenj, oc gacgeñ êsêp naênêc atom
gebe Apômtau kêkam enj gêdêñ lêma.

25 Aê ñapalêgeñ e katu ñac lañgwa,
mago galic Apômtau gêwi ñac gêdêñ tenj siñ atomanô. Ma galic nê
gôlôac têtaj gêñ tenj atomanô.

26 Enj ñac têtac wapôm ma êkêñ gêñ êndêñ lau, tañ tetenj en nañ.
Ma nê gôlôac oc têtú moasiñ laugenj.

27 Ôñgamiñ taôm êndêñ sec ma ôñgôm gêñ ñajamgeñ,

- go ômoa nê^m gamêⁿ tengeⁿ
- 28 Gebe Apôm^tau têtac gêwiⁿ biⁿ gêdêⁿ
ma oc êwi nê lau mansaⁿ siⁿ atom.
En oc ejop nê lau gêdêⁿ sêmoa tengeⁿ,
mago lau alôb-alôb nêⁿ wakuc oc malaⁿmê.
- 29 Lau gêdêⁿ oc têt^u gamêⁿ n^tatau
ma oc sêⁿgôⁿ nêⁿ gamêⁿ tau endeⁿ tôⁿgeⁿ.
- 30 N^tac gêdêⁿ nê awasaⁿ kêsôm biⁿ tokauc lasê
ma imbê^la kêsôm biⁿ jagêdêⁿ.
- 31 N^tac tau nê Anôtônê biⁿsu gêc ênê n^talêlôm,
tec kêsê^lêⁿ kêku kêpac atom.
- 32 N^tac keso gêdib n^tac gêdêⁿ
ma taê gêjam gebe enseⁿ eⁿ su ênaⁿa.
- 33 Mago Apôm^tau kêkô n^tac gêdêⁿ auc
ma embe êmêtôc ênê biⁿ, oc êkêⁿ eⁿ lêwaⁿ-lêwaⁿ atom.
- 34 Ôkêⁿ matam Apôm^taugen^t to ôsap ênê lêⁿ tôⁿ, go etoc aôm sa ôtu gamêⁿ
n^tatau
ma aôm ôlic eⁿ enseⁿ lau sec su.
- 35 Aê galic n^tac sec teⁿ, taⁿ ketoc tau sa n^tanôgeⁿ
e kelenⁿ gamêⁿ su amboac kaseda Lebanonⁿa.
- 36 Mago gêdêⁿ taⁿ kasê^lêⁿ jagaô lasê eⁿ mala kêtiam naⁿ, galic eⁿ malamê
ma gasom e katap eⁿ sa atomanô.
- 37 Ômoa tobiⁿmêgeⁿ ma ôsa nê^m lêⁿ êndêⁿgeⁿ
gebe Anôtô oc êmoasiⁿ lau amboac tonⁿa.
- 38 Lau-secwaga samob oc sênaⁿa.
Ma lau, taⁿ sêkac taⁿ su aⁿga Anôtônê naⁿ, nêⁿ wakuc oc malaⁿmê.
- 39 Apôm^tau kêt^u lau gêdêⁿ nêⁿ ênam êsêac sa n^tamôkê
ma kêt^u nêⁿ lamu n^tanô gêdêⁿ noc sêpô lêna taⁿuⁿa.
- 40 Apôm^tau kêpuc êsêac tôⁿ to gêjam êsêac kêsⁱ.
Eⁿ gêjam êsêac kêsⁱ gêdêⁿ lau keso ma kêpuc êsêac tôⁿ gebe sê lamu engeⁿ.

*

38

N^tac n^tasec teⁿ nê mec

- 1 O Apôm^tau, aôm têt^tac n^tandaⁿ ma ônac aê atom.
Têt^tac êmoatiⁿ tôⁿ ma ôim aê atom.
- 2 Gebe aômⁿê^m sôb keseneⁿ aêgac.
Ma lêmam kêkôniⁿ aê tôⁿ n^tanô.
- 3 Aôm têt^tac n^tandaⁿ kêkêⁿ gêmac gêjam ôlic samucgeⁿ auc.
Aêⁿoc geo gêgôm aê ôlic n^tagêⁿlêlôm kêt^u masê sugac.
- 4 Aêⁿoc keso gêⁿôm aê auc kêpi e kalê^lêc môkêcapac su,
kêkôniⁿ aê tôⁿ amboac gêⁿ wapacsêga teⁿ.

* 37:40: Dawid gêga tonec.

- 5 Kêtu aê ñac melocña,
tec ñoc kamoc kêtú kapôêñ e gêmôb.
- 6 Aê kapô gaduc gangôn ducgen.
Aêñoc ñalêlôm ñawapac ma ganôn kaucauc kêtôm bêc to gelen.
- 7-8 Lambic gêjac aê secanô.
Ma gêmac gêjam aê ôlic auc.
Kasê aoc jamêc-jamêc e tekoc gêbac.
Ñoc ñalêlôm kêjamun aê tec gamôêc.
- 9 O Apômtau, aôm kôjala gêñ samob, tan gajam aoc su nan,
ma gônô ñoc gaen olin sapu atom.
- 10 Ñoc ñalêlôm ñatutuc ñasec. ñaclai kêtaiñ su anğa aêñoc
ma matocanô ñawê gêjanja amboac tonanğen.
- 11 Ñoc ñac to tawan sêkac tauñ su gêdên aêñoc gêñwapac
ma ñoc lasitêwai sêmoa jaêc aê.
- 12 Êsêac tan sebe senseñ aê su nan, sêwa lakô aê.
Êsêac tan sebe aê jambac janaña nan, sêjam kisa aêğen to sêkic ñoc bin
kêtôm bêc to gelenğen.
- 13 Ma aê amboac ñac tanasunbic, nan gêñô bin atom.
Ma amboac ñac awamê, nan gêña awa atom.
- 14 Binñanô, aê katôm ñac teñ gêñô bin atomanô
ma awasun kêpuc bin su tau atomanô.
- 15 O Apômtau, aê matoc kêsap aôm.
O ñoc Apômtau Anôtô, aôm oc ôjô aê aoc.
- 16 Aê katan aôm gebe êsêac ôlin êpi êtu aêña atomman.
Embe ockaiñ êku êpac, nan êsêac sêsu aê susu atomman.
- 17 Kêdabinj gebe jamben
ma taêc gêjam ñoc ñandan geden tônğen.
- 18 Ojae, aê jasôm ñoc bin lasê acgom,
gebe ñoc ñalêlôm kêtun aê kêtú ñoc secña.
- 19 Êsêac tan sêkên kisa aê ñaômagen nan, nêñ lai kêpoa.
Ma êsêac, tan nêñ ñalêlôm kêmoatiñ tôn ñaômagen kêtú aêña nan, lau
taêsam ñasec.
- 20 Aê tec kasap bin ñajam tôn.
Ma êsêac sêkên sec gêjô ñajam ma sêkên kisa aêğen.
- 21 O Apômtau, ôwi aê sin atom.
Ñoc Anôtô, ômoa jaêc aê atom.
- 22 O ñoc ñacmoasiñ Apômtau,
mênônám aê sa. * têlêacña.

39

Aêñoc ñac tan gêmoa gêñwapac ñalêlôm nan, gêbu tau

- 1 Aê taêc gêjam gabe jajop ñoc lêñ ñapep
ma imbeloc ênac bin sec teñ atom.

* 38:22: Dawidnê pesalem teñ. Pesalem dambu tauñña kêtú

- Lau sec embe sêmoa aê ñagala,
oc jakêñ ñagôlinj êsêp aocsunj.
- ² Amboac tonaj gajam tauc tônj ñañêñ langwagenj kakô.
Ma ñoc ñandanj kêpônj aê secanô géc lélômgenj.
- ³ Ñoc ñalélôm gêlanj aê géc bôcdagi ñalélômgenj ma taéc gêjam gamoa e
kêlakoc aê amboac ja kêpi gêmênj,
go kapô imbeloc ñagôlinj su.
- ⁴ “O Apômtau, aê oc janğônj matoc jali e êndênj ondoc. Oc jamac êndu êndênj
ondoc.
Oc jamac êndu êndênj ondoc.
Ôkênj aê jajala tauc gebe aê gêñ dalamatê sec.”
- ⁵ Ojae, kôsaka ñoc bêc kêtôm samuc tagenj wagenj, matamanô gôlic aêñoc
bêc ñawalanj ñanô masi.
Ñamalac samob gêñ ñajaô-jaô ñaômagoc.
- ⁶ Ñamalac kêsa nê lênj kêtôm gêñ ñakatu tenj. Enj gêñ ñaôma, mago gégôm
gênjélôm kêtû tauña elémê.
Gêjac gêñ sasa gedenj tônjenj ma asa oc êtu gêñ tau ñatau.
- ⁷ O Apômtau, aê oc jakêñ matoc asa.
Taéc kêka aôm taômgenjgoc.
- ⁸ Ônam aê sa anğa ñoc sec samobmanj.
Ôkênj lau meloc sêsu aê susu atom,
- ⁹ Aê janja aoc atom, janam tauc tônjenj jamoa,
gebe aôm gôjam gôlinj ñoc lênj tau.
- ¹⁰ Nêm gêñwapac tec kêsac aê nec, ôkôc su anğa aêñoc,
gebe lêmam kêkôninj aê tônj ñanô e oc jananja.
- ¹¹ Aôm embe ônac ñamalac tenj êtu nê sec ñagêjônja, oc nê katu ñajam ênanja
êtôm abêlônj genj tau.
Ojae, ñamalac samob gêñ ñajaô-jaô ñaômagoc.
- ¹² O Apômtau, ôñô ñoc mec ma ôkênj tanjam ñoc tanj.
Aê galinj matocsulu, amboac tonanj ônam taôm tônj atom.
Gebe aê katu ñacjaba katôm tamoci samob.
Ma katu nêm ñaclej tenj.
- ¹³ Ôlêwanj aê gebe jasi aoc su acgom,
go jaéc su e malocmê samucgenj. *

40

Wê lambiñña (Pes 70:1-5)

- ¹ Aê gaônj Apômtau to gajam aoc su enj,
ma enj gewec mênkêkênj tanja ñoc tanj.
- ² Enj gè aê sa anğa gêsunj ñakêlêndinj
to anğa lemonj ñagôlub-gôlub.
Enj kêkênj ockainj kaka poc tônj
ma kêpuc ockainj tônj kasêlêñ ñajanja.
- ³ Enj kêkênj wê wakuc kêsêp aocsunj.
Kêdônj wê lambiñña tenj kêpi aêacnênj Anôtô.

* 39:13: Dawidnê pesalem tenj.

Lau taêsam sêlic e selendec
e matej êsap Apômtaugej.

⁴ Aoc êoc ñac, tañ mata kêsap Apômtau nañ,
ma gêmoa gêwiñ tenbelej angeñwaga atom to kêsa dansantêna nêñ lêñ
atom.

⁵ O ma Apômtau Anôtô, aôm gôgôm gêntalô taêsam kêtú aêacña.
Ñac tenj kêtôm aôm gêmoa atom.

Aôm taêm gêjam lêñ moasiñña taêsam amboac tonañ.

Aê embe jawa sa to jasa sa, oc jatôm atom gebe taêsam ñanô lasê.

⁶ Da sêbucña to da kelenj gêjac aôm matamanô ñajam atom, mago kômasañ
tañocsuj gobe janô binj.

Aôm kotenj daya to da wama atom.

⁷ Amboac tonañ jasôm gebe “Ôlic acgom, oc jawac
sêwa aêñoc binj sa gêc binjsu ñabuku.

⁸ O ñoc Anôtô, aê janjôm aômnêm binj êtu tônia janac ñawae.
Nêm binjsu gêc ñoc ñalêlôm.”

⁹ Aê kasôm aôm gôjam aêac sa ñawae lasê anga lau taêsam sêkac tauñ sa
ñalêlôm.

O Apômtau, aôm taôm gôlicgac gebe aê kagamiñ gêdôcôlic atom.

¹⁰ Aê gasañ nêm binj gôjam lau kêsiña ñawae auc gêc ñoc ñalêlôm atom.
Kasôm lasêgeñ gebe aôm ñac ñañêñ to gôjam lau sa.

¹¹ O Apômtau, amboac tonañ ôngamiñ taêm walô êndêñ aêma atom.
Nêm têtac gêwiñ tengeñña to binj ñañêñ oc êkwa aê auc ñapanj.

Mec ênam sanja

¹² Gêñwapac ñalêlêma atom kêgi aê auc.

Ñac sec kêtap aê sa gêjam aucgeñ.

Taêsam ñasec kêlêlêc môkêclauñ môkêcapacña su,
tec gajac kapoac tauc gacgeñ gamoa.

¹³ O Apômtau, ôlic ñajam ma ônam aê sa.

O Apômtau, ônsaic taômgeñ mêñôpuc aê tônia.

¹⁴ Êsêac tañ dêdib aê sebe senseñ aê su nañ, ôkêñ êsêac samob majenj to
tenbelej ñawapac êsa.

Ôkêñ êsêac, tañ sêkêñ mateñgeñ sebe aê jatu sec nañ, sêc tomajenjenj
sêmu sêna.

¹⁵ Êsêac tañ sêgôm Kec, kec kêpi aê nañ,

ôkêñ êsêac têtakê tomajenjenj.

¹⁶ Ôkêñ êsêac samob, tañ sesom aôm nañ,

ôliñ êpi to têtac ñajam êsa êtu aômña.

Ôkêñ êsêac samob, tañ taên kêka aômnêm moasiñ nañ,
sêsôm lasê endenj tônia gebe Apômtau ñac towae.

¹⁷ O Apômtau, aê tec ñac palê-palê to ñac ñalêlôm sawa jamoa naeo, mago
aôm taêm gêjam aê.

O ñoc Anôtô, ônam gamêñ tônia atom gebe ñoc ônam-aê-sa to ôpuc-aê-
tônia waga aôm goc.

*

41

Nac gêmac nê mec

- 1 Aoc gêôc ñac, tañ gêjam ñac ñasec sa nañ,
gebe êndên gêñwapac ñabec Apômtau oc ênam enj sa.
 - 2 Apômtau ejop enj ma êwaka ênê katu sa gebe awenj êôc enj anja nê gamênj.
Ma aôm oc ôpô enj ñabênic su êndên nê ñacjo, tañ têtû kêka-kêka enj nañ
atom.
 - 3 Enj embe êmac jaonagenj ênêc, Apômtau oc ênam malô enj.
Aôm gôjam ênê gêñwapac samob ôkwi kêtû gaô.
 - 4 Aê kasôm gebe “O Apômtau, taêm labu aêmanj.
Ômoasinj ñoc katuc gebe aê gagôm geo gêdênj aôm.”
 - 5 Ñoc soño-soño sêjac jatu aê gebe
“Êndênj ondoc enj oc êmac êndu ma nê ñaê ênaña.
 - 6 Tenj embe êtu ñaclenj aê êmênj, oc êsôm binj dansanj. Nê ñalêlôm ênac binj
sec-sec sa,
gocgo êsa awê naêsôm lasê.
 - 7 Êsêac samob, tañ nêñ ñalêlôm kêmoatinj tônj kêtû aênja nañ, sêjac binj kesec-
kesec kêtû aênja.
Êsêac taênj gêjam binjalom kêpi aêgenj gebe
 - 8 “Enj ñac tobinj kalonj-kalonj sec,
tenj embe ênêc amboac tonanj, oc êndi sa êtiam atom.
 - 9 Ñoc ñac mênbanj, tañ ôlic andanj enj ma genj mo anja aênjoc nañ,
tec kêkac akainj sa gebe êka aê.
 - 10 O Apômtau, taêm labu aê ma ônam aê sa êtiam,
go jakênj ñagêjô êndênj êsêac.
 - 11 Ñoc ñacjo embe ôli êpi-êpi êtu aênja atom,
go aê jajala gebe aôm gôlic aê ñajam.
 - 12 Aôm gôjam aê sa kêtû ñoc binj masigenja
ma kôkênj aê kakô aôm lanjômnêmña gedenj tônjenj.
 - 13 Lambinj êndênj Apômtau, Israelnênj Anôtô
êndênj galoc to endenj tônjenj.
- Binjanô, binjanôgoc.

*

42

BUKU KÊTU LUAGÊCÑA

Tanam awenj su Apômtauña

- 1 O Anôtô, aê aocsulu kapa aômña
amboac bôcgabuñ, tañ awa ececgenj gebe ênôm bu nañ.
- 2 Ñoc katuc ñaawasulu kêpa Anôtôña, kêpa kêtû Anôtô mata jaliña.
Êndênj ondoc oc jasa najalic Anôtônê lanjôanô.
- 3 Galinj matocsulu kêtû ñoc mo kêtôm bêc to gelenj,

* 40:17: Dawidnê pesalem tenj. * 41:13: Dawidnê pesalem tenj.

gebe sênac aênoc Anôtô ôkwi kêtôm bêcgen gebe Nêm Anôtô gêmoa ondoc.”

⁴ Jakô noc nâlêlôm nâwapac auc atom, taêc ênam bin tonecgen gebe gêmunjen gawin lau taêsam ma gawê êsêac gadên Anôtônê andu gaja.

Aêac awê tolasê ma toôndugen aja abe akên Anôtônê om.

⁵ O katuc tau, amboac ondoc gômoa noc nâlêlôm tobin wapac ma ôlun-ôlunjen.

Ôkên matam Anôtô gebe aê oc janam danje êndên en, tan kêsa aê lanôc sa to kêtû noc Anôtô nanj.

⁶ Noc katuc kêpô gêducgen gêmoa noc nâlêlôm. Amboac tonan tec taêc gêjam aôm gamoa Jordan to lôc Hermon natêpôê nâgamên tonec. Ganjôn lôc Mîsar tonec.

⁷ Bu nâsamac ten gêmôêc bin gêdên nâsamac ten gêdên tan kêpô kêsêp pocdambê nanj.

Ojæ, aômnêm dembom to koten samob gênôm aê aucgoc.

⁸ Gêdên gelejja gaen olin gebe Apômtau êkên nê moasin êsa ma gêdên gêbêc nê wê gêc aocsun

to katen noc mec gêdên Anôtô, tan kêkên aê ganjôn matoc jali.

⁹ Aê kasôm gêdên noc poclabu Anôtô gebe

“Amboac ondoc kôlin aê sinj.

Amboac ondoc gamoa togênwapacgen.

Ma nâcjo kêkônin aê tônj.”

¹⁰ Lau tan sêlêsû aênja nanj, têtanj pêlê aê e sêjamun noc natêkwa popoc-popocgen.

Êsêac têtanj pêlê aê gedên tônjen gebe

“Nêm Anôtô gêmoa ondoc.”

¹¹ O katuc tau, amboac ondoc gômoa noc nâlêlôm tobin wapac ma ôlun-ôlunjen.

Ôkên matam Anôtô, gebe aê janam danje êndên en, tan kêsa aê lanôc sa to kêtû noc Anôtô nanj.

*

43

(Gêjac têtû pesalem 42)

Mec Anôtô ênam aêac sanja

¹ O Anôtô, ôwaka noc gêdên sa ma ônam gôlin noc bin êndên lau têtac gêwinjê tônê naj.

Ônam aê sa

anjga nâmalac dansanj to secwaga nêj.

² Aôm kêtû Anôtô, tan gejob aê nanj,

amboac ondoc kôtin aê su.

Amboac ondoc jamoa togênwapacgen

ma sojô-sojô kêkônin aê tônj.

* **42:11:** Lau Kora nêj wê tenj.

- ³ Ôsakin nê m ñawê to nê m bin ñañêj
gebe êwê aê.
Ma ôkêj aê jandêj nê m lôc dabuñ,
to nê m andu, tañ gôñgôñ nan jana.
- ⁴ Go jandêj Anôtônê altar jana.
Jandêj Anôtô, tañ ôlic kêpi-kêpi enja nan.
O ñoc Apômtau Anôtô,
aê jalambin aôm ña gêj wêñagenj.
- ⁵ O katuc tau, amboac ondoc gômoa ñoc ñalêlôm tobinj wapac
ma ôluñ-ôluñgenj.
- Ôkêj matam Anôtô gebe aê janam danje êndêj enj,
tañ kêsa aê lanjoc sa to kêt u ñoc Anôtô nanj.

44

Mec Anôtô ejop aêacña

- ¹ O Anôtô, aêac taun añô kêsô tañensuñ
ma tamenmai sêjac aôm nê m minj gêdêj aêac
gebe gêdêj êsêacnêj bec, tañ sêmoa nanj, aôm gôgôm nê m gêñsêga gêdêj
êsêac,
gôgôm gêdêj bêc andanjenja.
- ² Aôm lêmam jagosenj lau samuc su ma kôkêj nê m lau sêñgôñ sêjô êsêac
malenj.
Aôm gosenj tentenlatu su, ma kôlainj êsêacgenj sêjam gamêj auc.
- ³ Êsêac taun nêj sinj kêsi gamêj ñatau su atom.
Ma êsêac taun nêj ñaclai kêku ñacjo tulu atom.
Aôm taômgenj nê m anôña to lêmam ma lanjômanô ñawê gêgôm
gebe aôm têmtac gêwiñ êsêac.
- ⁴ Aôm taômgenj kôtu ñoc kinj to Anôtô.
Aôm kôkêj Jakob kêku nê ñacjo tulu.
- ⁵ Aôm ôwiñ aêac, go akôninj ma ñacjo tôñ.
Aôm nê m ñaê êpuc aêac tôñ, go aka ma ñacjo popoc.
- ⁶ Aê kakêj gêwiñ ñoc talamgenj atom.
Ma aêñoc sinj gêjam aê sa atom.
- ⁷ Aôm taômgenj tec kôpuc aêac tôñ gêdêj ma ñacjo.
Ma gôgôm êsêac, tañ nêj ñalêlôm kêmoatinj tôñ kêt u aêacña nanj, nêj
meloco kêsa.
- ⁸ Aêac atoc Anôtô sa gedenj tôñgenj.
Ma awenj gêôc nê m ñaê ñapanj.
- ⁹ Mago galoc kôtinj aêac su to gôgôm aêac majenj kêsa
ma gôwiñ aêacma sinjwaga atom.
- ¹⁰ Aôm kôpuc aêac tôñ atom, tec aêac aêc kêt u ma ñacjoña.
Ma êsêac, tañ nêj ñalêlôm kêmoatinj tôñ kêt u aêacña nanj, sê ma waba
êlinj-êlinj.
- ¹¹ Aôm gôwi aêac sinj ñamelocñagenj amboac domba, tañ sêwê gebe
nasêmbuc nanj.
Aôm kôpa aêac êlinj-êlinj asêp lau samuc ñalêlôm.
- ¹² Aôm kôkêj taôm nê m lau dêdêj lau sêjam ôli êsêac
ma sêkêj ñaôli sauñanô amboac êsêac gêj ñaôma tenj.

- 13 Aôm kôkêḡ lau, taḡ ma sackapoagêdô gêdêḡ taunḡ nanḡ, têtanḡ pêlê aêac.
Lau samob, taḡ sêḡi aêac auc sêḡgôḡ nanḡ, têtanḡ pêlê to sêômac aêac.
- 14 Aôm kôkêḡ aêac atu lau samuc nêḡ biḡ makicḡa
ma tenterlatu têdaiḡ gêsunḡ kêtû aêacḡa.
- 15 Aê taêc gêjam ḡoc majoc gedenḡ tōḡgeḡ
ma majoc kêkôm lanḡôcanô auc.
- 16 Gebe gaḡô biḡ pêlêḡa to biḡ alôb-alôb
ma galic ḡacjo seḡ anô-anô gebe sêkac nêḡ kamocḡôc.
- 17 Aêac atap gêḡ tonanḡ ḡai samob sa,
mago aliḡ aôm siḡ ma agôm aômḡnêḡ poac paliḡ atom.
- 18 Aêacma ḡalêlôm kêkac tau su anḡa aômḡnêḡ atom.
Ma aêac eḡkaiḡ geo gala aômḡnêḡ intêna atom.
- 19 Mago aôm kôkêḡ kêam sec salenḡḡa sêḡac aêac popoc
ma gêsunḡbôm gêjam aêac auc.
- 20 Aêac embe aliḡ ma Anôtô siḡ
ma aôc lemeḡ sa êndêḡ anôtô jaba teḡ,
21 eḡ oc êtap biḡ amboac tonanḡ sa atom me.
Gebe eḡ tec kêjala gêḡ samob, taḡ aêac ajala gêc ma ḡalêlôm ḡadim
labusêga teḡ nanḡ.
- 22 Masigoc, sêjaiḡ aêac kêtôm bêcgeḡ kêtû aômḡa.
Ma sêgôm aêac atôm bôc, taḡ sebe sêmbuc nanḡ.
- 23 O Apômtau, matam êpoamaḡ. Gôêc bêc kêtû asageḡḡa.
Matam êlac ma ômasuc aêac endenḡ tōḡgeḡ atom.
- 24 Gôsarḡ lanḡômanô auc, o wagenḡ.
Ma kôliḡ aêacma gêḡwapac to anḡôḡ jageoḡa siḡ.
- 25 Ojae, ma katuḡ kêpô gêduc e geḡ kekop lanḡwageḡ.
Aêacma ôliḡ kêtap labôc jagêc.
- 26 Ôndi, mêḡônâḡ aêac samaḡ.
Ônam aêac sa êtu nêḡ têtac gêwiḡ teḡgeḡḡa.

*

45

Kiḡ gêjam awê ḡawê

- 1 Biḡ êjam-êjam kêôliḡ kêpi anḡa aêḡoc ḡalêlôm tec gebe ênsêwa êsa. Am-
boac tonanḡ jansunḡ ḡoc wê êndêḡ kiḡ.
Imbeloc kêtôm ḡac lêmagaôḡa keto kêlêpê.
- 2 Aôm lanḡômanô ḡajam kêlêlêc ḡamalac samob, taḡ sêḡgôḡ nom nanḡ, nêḡ su.
Gêdômôlic e têtac kêsa lanḡwageḡ.
Amboac tonanḡ tec Anôtô gêjam mec aôm gedenḡ tōḡgeḡ.
- 3 O ḡactêkwa, ôjandiḡ nêḡ siḡ êḡkaleḡ magim.
Nêḡ laukasap e ḡawasi lanḡwageḡ.
- 4 Ajôc, ḡac tau, ônac siḡ taumaḡ. Ôḡgôm êtu biḡḡanôḡa to ôpuc biḡgêdêḡ
tôḡ.

* 44:26: Lau Kora nêḡ wê teḡ.

- Ma lêmam anôḡa êwaka nêm ḡaclai kapôêḡ sa.
- ⁵ Aômnêm sôb ḡamatagosu kesenḡ kiḡnê ḡaċjo nêḡ nipkalop tôḡ ma tentenlatu samob sêu tauḡ ḡasêc amkaiḡ ḡalabu.
- ⁶ Aômnêm lêpôḡ, taḡ Anôṡô kêpuc tôḡ naḡ, êkô tenḡen to tenḡen.
Aôm ḡôḡam ḡôliḡ nêm lau ḡa biḡḡêdêḡ.
- ⁷ Aôm têmtac ḡêwiḡ biḡḡêdêḡ ma nêm ḡalêlôm kêmoatiḡ tôḡ kêtου biḡ alôb-alôbḡa.
Amboac tonanḡ Anôṡô, taḡ kêtου nêm Anôṡô naḡ, ḡenḡ oso aôm ḡa niptêkwi têmtac ḡajamḡa e kôlêlêc samob su.
- ⁸ Lakisia to môsê ma samboa ḡamalu kêsa aḡḡa nêm ḡakwê.
Êsêac sêjam wê sêḡḡôḡ andu, taḡ sêḡêlôḡ ḡa bôc ḡajabo naḡ, e ḡêḡôm aôm têmtac ḡajamanô.
- ⁹ Kiḡ latuḡio sêmoa sêwiḡ lauo ḡaḡêdô aḡḡa nêm andu.
Ma nêm awê togêlôḡ ḡold Opirḡaḡenḡ kêkô aômnêm anôḡa.
- ¹⁰ O latucoenec, matam ê aê ma ôkêḡ taḡam ḡoc biḡ.
Ôliḡ nêm lau to tamamnê andu siḡ.
- ¹¹ Ma embe kiḡ têtac êkac enḡ êtu aôm laḡômanô ḡajamḡa, naḡ ôkêḡ êwiḡḡenḡ gebe enḡ kêtου nêm ḡatau.
- ¹² Lau Tirusḡa oc sênsuḡ awa êndêḡ aôm.
Ma lau tolêlôm oc têtου kêka-kêka gebe aôm ôlic êsêac ḡajam.
- ¹³ Kiḡ latuo ḡêmoa andu kiḡḡa ḡalêlôm togêlôḡ ḡawasi laḡḡwagēḡ.
Ênê ḡakwê sêwa gam ḡold ḡêwiḡ.
- ¹⁴ Êsêac sêwê enḡ, taḡ kêsô ḡakwê talô-talô sa naḡ, dêdêḡ kiḡ sêḡa.
Ma sêwê ênê sakiḡwagao toôḡḡenḡ dêdêḡ kiḡ sêḡa amboac tonanḡenḡ.
- ¹⁵ Sêjam lasê ma sêwê êsêac toônduḡenḡ ma ḡasêsô kiḡnê andu ḡalêlôm sêḡa.
- ¹⁶ Aôm ôtap latômi taêsam sa, taḡ sêḡô tamami su naḡ.
Aôm oc ôkêḡ êsêac têtου kasêḡa aḡḡa gamêḡ samob.
- ¹⁷ Aê oc jakêḡ lau wakuc ḡamuḡa samob taêḡ ênam aôm ḡapanḡ.
Amboac tonanḡ tentenlatu awenḡ êôc aôm tenḡenḡ to tenḡenḡ.
- *

46

Anôṡô kêtου nêḡ lamu to ḡaclai

- ¹ Anôṡô kêtου nêḡ lamu to ḡaclai.
Enḡ ḡêjam aêac sa ḡêdêḡ danḡôḡ ḡageoḡa ḡêḡac ḡawae.
- ² Amboac tonanḡ embe nom ênaḡa ma lôc êu tau êsêp ḡwêc êna, naḡ aêac tatêc tauḡ atom.
- ³ Embe ḡwêc ḡadindiḡ ma êḡḡasim e ê kâpic-kâpic naêpi lôc e êkôtêḡ tau, naḡ aêac tatêc tauḡ atom.
Lau siḡ undambêḡa nêḡ Apômtau kêpuc aêac tôḡ
Jakobnê Anôṡô kêtου aêacnêḡ laimôkê.
- ⁴ Bu kapôêḡ tec kêpoac ma ḡasêli kêmalôm Anôṡônê malac

* 45:17: Lau Kora nêḡ wê têtac ḡêwiḡ tauḡḡa tenḡ.

to kêmoasiñ Lólôc Natau nê andu dabuñ.

⁵ Anôtô tec gêmoa malac tau ñalungeñ, tec senseñ su ênaña atom.

Anôtô gêjam malac tau sa gêdêñ bêbêc kanucgeñ.

⁶ Tenteñlatunêñ lai kêpoa ma kiñnêñ gamêñ kêku,
eñ kêkêñ nê wapap gêjac e nom kêtênêp.

⁷ Lau siñ undambêña nêñ Apômtau kêpuc aêac tôñ.
Jakobnê Anôtô kêtü aêacnêñ laimôkê.

⁸ Amêñ ma alic Apômtaunê gêñsêga.

Alic gêñ kain teñ, tañ gêgôm aña nom nan.

⁹ Nac tonañ tec gêjam gôliñ siñ e gêdêñ nom ñamadiñ.

Nac tonañ tec gêjac talam ñatikoc gêñgic to kêmadôm kêma tulu ma
kêkêñ kareta siñña ja geñ su.

¹⁰ “Gamêñ ñañêñ êsa ma ajala gebe Apômtau aê taugen.

Tenteñlatu tetoc aê sa ma lau aña nom samob amboac tonañgeñ.”

¹¹ Lau siñ undambêña nêñ Apômtau kêpuc aêac tôñ.

Jakobnê Anôtô kêtü aêacnêñ lai môkê.

*

47

Anôtô kêtü lau nomña samob nêñ kiñ

¹ O tenteñlatuac, amakop lememe,
anam lasê Anôtô toôndugeñ.

² Lólôc Natau Anôtô eñ ñacsiñsêlêcsêga,
kiñ ñaclai tec gêjam gôliñ nom samucgeñ.

³ Eñ kêkôniñ tenteñlatu tôñ sêsô aêac ñalabu.
Ma kêkêñ aêac tajañ gôliñ lau to-m-to-m.

⁴ Eñ kêjaliñ aêacnêñ nomlênsêma sa,
Jakob, tañ eñ têtac gêwiñ nan, nê gêñ towae.

⁵ Anôtô kêpi gêja toôndugeñ.
Dauc gêwê Apômtau toaligeñ kêpi gêja.

⁶ Awem êoc Anôtô, awem êocmañ.
Awêma êoc aêacnêñ kiñ, awem êocmañ.

⁷ Gebe Anôtô kêtü nom samucgeñ ñakiñ
Amboac tonañ anam ênê wê totalô ñajam teñ.

⁸ Anôtô kêtü lau samuc nêñ kiñ.
Anôtô kêpôn tau sic gêñgôn nê lêpôn dabuñ.

⁹ Tenteñlatunêñ kasêga sêkac tauñ sa
kêtom Abrahamnê Anôtô nê lau,
gebe nom tau ñagôliñwaga sêsô Anôtô ñalabu,
gebe eñ kêtü ñatau towaegac. *

48

Anôtônê malac ñawê

¹ Apômtau eñ ñac kapôêñ, amboac tonañ awen eoc eñ ñanô
aña aêacnêñ Anôtônê malac.

* 46:11: Lau Kora nêñ wê teñ. * 47:9: Lau Kora nêñ wê teñ.

- 2 Ênê lôc dabun gêgun sa lanɣwageŋ
 kêtû ɳamalac samob nêŋ gêŋ ênac matenânô ɳajamɳa.
 Anôtônê lôc tau tec lôc Sion
 kiŋ kapôêŋ nê malac.
- 3 Anôtô kêwaka tau sa aŋga êsêacnêŋ andulêlôm
 gebe eŋ laimôkê.
- 4 Gôlicgac me, kiŋ sêkac tauŋ sa
 ma êsêac sêwêgeŋ sêmêŋ,
 5 e sêlic ma têtakê.
 Êsêac selendec e nêŋ meloco kêsa ma sêc êliŋ-êliŋ
- 6 ma têtênêp tauŋ êndu-êndu
 to sêmoa jageo amboac awê, taŋ ɳapalê kêtun eŋ naŋ.
- 7 Aôm kôkêŋ musalô kapôêŋ
 e gôjac lau Tarsis nêŋ waŋ popoc.
- 8 Galoc talic gêŋ tau kêtôm, taŋ taŋô naŋ,
 aŋga lau siŋ undambêŋa nêŋ Apômtau nê malac,
 aŋga nêŋ Anôtô nê malac,
 taŋ eŋ kêwaka sa gebe êkô enden tôneŋ.
- 9 O Anôtô, aêac taêŋ gêjam aômnmê têtmac gêwiŋ tengeŋɳa
 amoa nêŋ lôm dabun ɳalêlôm.
- 10 O Anôtô, aôm waem kêsa e jagêdêŋ nom ɳamadin kêtôm nêŋ ɳaê.
 Biŋgêdêŋ kêsêp lêmam anôŋa e mêngec poap tageŋ.
- 11 Lôc Sion êtu samuc êtu biŋ tonanɳa.
 Juda latunjo sênam lasê toôndugeŋ êtu aôm kômêtôc biŋɳa.
- 12 Asêlêŋ awê aŋgi lôc Sion auc
 ma asa ɳaandulatu tunbômɳa sa.
- 13 Asala tunbôm tomalageŋ e êmbacnê ma asêlêŋ amoa ɳaandu towae
 ɳalêlôm,
 gebe anac miŋ êndêŋ lau wakuc sêŋô,
 14 gebe Anôtô tonan kêtû aêacnêŋ Anôtô êmoa tengeŋ to tengeŋ.
 Eŋ oc êwê aêac enden tôneŋ.

*

49

Taen kêka awamata atom gebe geŋ ɳaôma

- 1 Tentenlatu samob, aŋô biŋ tonec.
 Amac lau, taŋ aŋgôŋ nom samob auc naŋ, akêŋ taŋemmanɳ.
- 2 Amac lau ɳaôma latunji to apômtau latunjac,
 amac lau tolêlôm ma lau ɳalêlôm sawa amboac tonanɳeŋ.
- 3 Aocsuŋ êsôm mêtê lasê
 ma ɳoc ɳalêlôm taê ênam biŋ tokauc acgom.
- 4 Aê jaê taŋoc êndêŋ biŋgôliŋ lanɣwa
 ma jawa ɳam sa to janac gêŋ wêŋa êtaŋ.
- 5 Êndêŋ bêc wapacɳa embe ɳacjo nêŋ biŋ alôb-alôb êkôm aê auc,
 naŋ jatêc tauc êtu agenɳa.

* 48:14: Lau Kora nêŋ wê tenɳ.

- 6 Lau sec taêñ kêka nêñ awagen
to tetoc tauñ sa kêtú nêñ waba taêsamña.
- 7 Ñamalac teñ êkêñ gêñ ênac da tau êngôm êtôm atom
ma eñ êkêñ ñaôli êsi tau sunja êndêñ Anôtô oc êngôm naeo amboac tonanğeñ.
- 8 Gebe katun ñaôli (gebe tamoa materñ jali ñaôli) kapôêñ secsêga,
ñac teñ êtap sa êtôm atomanô.
- 9 Eñ embe taê ênam gebe ênac da tau e êmoa mata jaligenñ ma êsêp sê atom
oc êngôm êtôm atomanô.
- 10 Aêac talicgac gebe laumêtê sêmac êndu ma lau meloc to kaucmê sêjaña
amboac tonanğeñ.
Ma êsêac oc sêwi nêñ waba sinj naelom lau teñ sêkôc.
- 11 Lau tonanğ sê nêñ ñaê kêpi nom ñagamêñ ñagêdô,
mago nêñ sê kêtú nêñ malacmôkê, kêtú nêñ andu totêm-totêm.
- 12 Binñanô, ñamalac tonê gêlônğeñ, tec êmoa nê teñgeñ atom.
Eñ kêtôm bôc, tañ ênaña nanğ.
- 13 Lau tañ taêñ kêpa tauñ su nanğ,
ma êsêac, tañ sêkêñ gêwiñ êsêacnêñ binğ ma oc têndanğuc êsêac nanğ, nêñ
lêñ kêtôm tonanğeñ.
- 14 Êsêac tédênanğ tauñ têtôm domba gebe lamboam gêwê kainğ êsêac.
Gêmac anô kêtú nêñ ñacğejob.
- 15 Ma Anôtô oc ênam ñoc katuc kêsi anğ lamboam ñanjaclai
gebe eñ oc ênam aê kêsi.
- 16 Amboac tonanğ embe ôlic ñac teñ nê awa êtu taêsam
ma nê andu ñagêñlêlôm ênsac tau ñaô-ñáô, nanğ têtmtac sec atom,
- 17 gebe eñ embe êmac êndu, oc êkôc gêñ samob tonanğ ñai ñateñ êna atom.
Ênê gêlônğ ñawasi oc êwiñ eñ êna atom.
- 18 Eñ embe êlambinğ tau gebe êmoa ñajam anğ nom
ma lau embe sêlambinğ eñ gebe kêtap nê kôm ñanô taêsam sa,
- 19 oc ênam eñ sa atom, eñ naêndêñ tamai to nêñ lau ñanô,
tañ sêlic oc ñawê kêtiam atom nanğ.
- 20 Binñanô, ñamalac tonê gêlônğ oc êmoa teñgeñ atom.
Eñ kêtôm bôc, tañ ênaña nanğ.

*

50

Anôtô eñ mêtôcwaga

- 1 Ñaniniñ Ñatau Apômtau Anôtô gêmôêc gêdêñ nom ma kêsôm nê binğ
anğ oc kêpiña jagêdêñ oc kêsêpña.
- 2 Anôtônê ñawê kêpoac lasê anğ Sion,
tañ kêtú malac togêlônğsêga nanğ.
- 3 Aêacnêñ Anôtô gêmêñ togamêñ gêmacğeñ atom.
Ja kêdanğac-kêdanğac gêmuñ eñ kêsêp gamêñ kêlanğanğ.
- 4 Eñ gêmôêc gêdêñ undambê ôña ma gêdêñ lau nomña,
gebe êmêtôc nê lau.

* 49:20: Lau Kora nêñ wê teñ.

- 5 En kêsôm gebe “Akac ñoc lau-mansañwaga,
tañ sêkêñ da sêmoatiñ poacña gêdêñ aê nañ, sa sêmêñ.”
- 6 Tec undambê êsôm ênê biñ gêdêñ lasê
gebe Anôtô tau enj mêtôcwaga.
- 7 “O ñoc lau, akêñ tañem aê gabe jasôm biñ.
O Israel tau, aê gabe jawa nê m keso, tañ gôwê kain nañ lasê. Anôtô,
aômnê m Anôtô aê.
- 8 Aê gabe jasôm aôm êtu nê m danja atom
gebe matocanô galic nê m daja gedenj tîngenj.
- 9 Aê gabe jakôc bulimakao kapoac anja nê m andu
to noniñ kapoac anja nê m sapalêlôm atom,
- 10 gebe gwada saleñña samob
to bôc tokaiñ-tokaiñ, tañ sêmoa lôc tolôc nañ, ñatau aê.
- 11 Moc samob, tañ sêmoa lôlôc nañ, aê kajala kêt u tîng
ma gêñ, tañ sêmoa obalêlôm nañ, ñatau aê.
- 12 “Mo embe êjô aê, oc jasôm êndêñ aôm atom,
gebe nom samucgenj to ñagêñlêlôm samob ñatau aê.
- 13 Aê oc gaen bulimakao ñamêsôm
me oc ganôm noniñ ñadec me.
- 14 Ôkêñ danje êtu da êndêñ Apômtau,
ma ôngôm biñ, tañ gôjac mata nañ, ñanô êsa êndêñ Lôlôc Ñatau.
- 15 Ma awam ênac aê êndêñ bêc ôpô lênaña,
go janam aôm sa ma awam êoc aê.”
- 16 Mago Apômtau kêsôm gêdêñ ñac-kêkac-tau-suwaga gebe
“Amboac ondoc aôm kôsa aênoc biñsu sasa ma aênoc poac ñabiñ gêc
awamgenj.
- 17 Aôm tonañ tec godec ñoc mêtôc
ma kôt iñ ñoc biñ su gêc dê mômêmmuñ.
- 18 Embe ôtap genjenjtêna tenj sa, oc wê enj êtu nê m sêlêb
ma mockaiñjtêna êtu nê m ñac ôlim andañña.
- 19 “Aôm kôlêwan awamsunj gêdêñ biñ sec
ma imbêlam geno-geno biñdansañ ñapanjenj.
- 20 Aôm gôngônggenj ma kôgôliñ biñ kêpi lasim
to gôga biñ kêpi taôm tênam latu,
- 21 Aôm gôgôm gêñ tonañ ñai, mago aê gajam tauc tîng, tec taêm gêjam gebe
aê katôm aôm.
Tagenj galoc jaec biñ aôm gebe jawa nê m kauc sa.
- 22 “Amac tañ aliñ Anôtô siñ nañ, taêm ênam biñ tonañ acgom.
Embe masi, oc jansenj amac su anañja ma ñac tenj êtôm gebe ênam
amac sa atomanô.
- 23 Ñac tañ êkêñ danje êtu da nañ, etoc aê sa
ma ñac, tañ êsa nê lêñ lanjônê m sawagenj nañ, oc jakêñ enj êlic Anôtônê
moasiñ.”

*

* 50:23: Asapnê pesalem tenj.

51

Mec Anôtô êsuc sec ôkwiŋa

- 1 O Anôtô, taêm walô aê gebe aôm ñac moasiŋ.
Aôm taêm walô ñatau kapôêŋ, onseŋ aêŋoc sec su.
- 2 Ôkwasiŋ ñoc tôp su
ma ômbuŋ ñoc geo su e jatu selec.
- 3 Gebe aê tauc kajala ñoc kesogac
ma matoc gê ñoc geo gederŋ tôŋgeŋ.
- 4 Aê gagôm sec gêdêŋ aôm taômngoc
ma gagôm gêŋ, taŋ aôm gôlic gebe sec naŋ.
Tec kômêtôc aê jagêdêŋ
ma nêŋ mêtôc tau solop.
- 5 Ojae, tinoc kêkêkam aê tobiŋgeŋ
ma kêkôc aê tosecgeŋ.
- 6 Aôm gobe biŋŋanô ênam ñamalacnêŋ ñalêlôm auc,
amboac tonanŋ ôwa mêtê tokauc ñabiŋ ñalêlômŋa sa êndêŋ aê.
- 7 Ônsêlô ñoc geo su tomalagenŋ gebe jatu selec.
Ôkwasiŋ aê gebe ñakêŋkêŋ laŋgwageŋ.
- 8 Ôkêŋ aê jatu samuc to têtac ñajam êsa
ma ôlic, taŋ gôjac popoc naŋ, ôli êpi-êpi êtiam.
- 9 Ônsaŋ laŋômanô auc êndêŋ ñoc sec
ma ômbuŋ aêŋoc geo samob su.
- 10 O Anôtô, ôkêŋ ñoc ñalêlôm ñawa êsa
ma ôkêŋ ñalau wakuc to ñaŋêŋ teŋ êŋgôŋ ñoc ñalêlôm.
- 11 Ôtiŋ aê su aŋga laŋômnêŋ atom
ma ôkôc nêŋ ñalau Dabuŋ su aŋga aê atom.
- 12 Ôkêŋ nêŋ moasiŋ êŋgôm aê têtac ñajam êsa êtiam
ma ôpuc aê tôŋ ña ñalau taŋoc wamuŋa.
- 13 Go aê jandôŋ aôm nêŋ biŋ êndêŋ lau, taŋ sêgêli aôm nêŋ biŋ sêmoa naŋ,
ma lau sec sênam tauŋ ôkwi dêndêŋ aôm sêmu sêwac êtiam.
- 14 O Anôtô, ñoc moasiŋ ñaAnôtô, ônam aê sa gebe jamac êndu atom,
go imbeloc êôc aôm sa toôndugeŋ gebe aôm ñac gêdêŋ.
- 15 O Apômtau, ondelec gêdôcôlic
gebe aocsuŋ jasôm aôm waem lasê
- 16 gebe da gêjac matamanô ñajam atom
ma embe jansuŋ daja êwac, aôm oc ôlic ñajam atom.
- 17 Da taŋ gêjac Anôtô mataanô ñajam naŋ, katuŋ popoc.
O Anôtô, laŋôm eo ñalêlôm popoc to ôluŋ-ôluŋ atom.
- 18 Moasiŋ ñatau aôm, ômoasiŋ Siongeŋ.
Ômboa tuŋbôm Jerusalemŋa sa êtiam.
- 19 Go da ñanô to daja ma da samuc ênac matamanô ñajam,
go sêkêŋ bulimakao kapoac wacênsac nêŋ altar ñaô.

* propete Natan gédêñ enj gêja. Pesalem dambu taunña kêtú aclêña.

52

Anôtônê mêtôc to moasinj

- 1 O ñaclaisêga aôm, kotoc taôm sa nêñ secña kêtú agenña.
Anôtônê têtac gêwiñ tengeñña gêc gederj tôngeñ.
- 2 Aôm kalomtêna, taêm gêjam imbêlam ñabinjgêga
e wai-waiôma.
- 3 Aôm têtac gêwiñ sec kêlêlêc ñajam su
ma têtac gêwiñ binj dansañ kêlêlêc binñanô su.
- 4 Aôm imbêlam dansañ.
Têtac gêwiñ binj alôb-alôb ñaôma.
- 5 Amboac tonañ Anôtô oc enseñ aôm su ônanja samucgeñ. Enj oc êtiñ to
enseñ aôm su anja nêñ beclêlôm
ma oc êkip aôm sa anja lau materj jali nêñ gamêñ.
- 6 Lau gédêñ oc sêlic e têtêc taun
ma sêômac aôm gebe
- 7 “Kec, alic ñac tônê kêkêñ Anôtô kêtú nê lamu atom.
Kêkêñ gêwiñ nê awa taêsam ma gêjam kauc gebe sec êpuc enj tônj.”
- 8 Ma aê tec katôm katêkwi ñawawa ñajam
kakô Anôtônê andu.
Aê taêc kêka Anôtônê têtac gêwiñ tengeñña
gederj tôngeñ.
- 9 Aê oc janam danje aôm enderj tôngeñ êtu nêñ gêñ, tañ gôgôm nanña
ma jatoc nêñ ñaê sa êndêñ lau mansañ sêñô gebe aôm gabêjam.
* mênjketêku binj gédêñ Saul gebe Dawid kêsô Abimeleknê andu gaja
nanj.

53

Ñamalacnêñ sec
(Pes 14:1-7)

- 1 Lau meloc tec nêñ ñalêlôm kêsôm gédêñ taunj gebe “Anôtô tenj gêmoa
atomanô.”
Êsêac sêgôm gêñ sec to alôb-alôb ma nêñ tenj gêgôm gêñ ñajam tenj atom.
- 2 Apômtau katuc kênin ñamalac latunj anja undambê
gebe êtap ñac tokauc tenj, tañ kêtêc Anôtô nanj, sa gamoa me masi.
- 3 Mago samob sêkac taunj su, samob têtú secñageñ.
Êsêacnêñ tenj gêgôm gêñ ñajam tenj atom, masi samucgeñ.
- 4 Lau secwaga samob nêñ kauc gêbôc me. Êsêac têdanjgônj ñoc lau amboac
señ mo
ma êsêac awenj gêjac Apômtau atom.
- 5 Mago êsêac têtakê ñasec kêtôm têtakê tenj gêmunj su atomanô
gebe Anôtô kêsá nêñ ñacjo nêñ ñatêkwa salin-salinjgeñ.
Enj oc êku êsêac tulu samucgeñ

* 51:19: Dawidnê pesalem gêga gédêñ enj gêmoa gêwiñ Baseba ma
Gêga gédêñ taê ñac Edomña Doeg

* 52:9: Dawidnê wê tenj.

gebe en kêtin êsêac su.

⁶ Ojae, moasin ênam Israel sanja mênêsa anga Sion ecmanj.

Êndênj tanj Apômtau êmoasin nê lau êtiam nanj, Jakob oc êtu samuc, ma Israel oc têtac njam êsa.

*

54

Anôtô ênam aêac sa êndênj nêj njacjo njamec

¹ O Anôtô, ôkênj nêj nêj aê ênam aê sa
ma nêj njacjai êwaka njoc binjêdênj sa.

² O Anôtô, ôkênj tanjam njoc mec.

Wê tanjam êndênj aocsunj njabinj,

³ gebe lau jaba tetoc tauj sa gêdênj aê ma njacjai koc têtû kêka-kêka sebe
sensenj katuc su.

Êsêac sêsa Anôtô lanj sa atom.

⁴ Aê galicgac, Anôtô kêtû njoc gêjam-aê-sawaga.

Apômtau kêpuc katuc tônj njajanja.

⁵ Sec tanj aênjoc njacjo sêgôm nanj, naêpi êsêac tauj.

Onsenj êsêac su gebe aôm njac njanjênj.

⁶ Go aê jansunj njoc da êndênj aôm totêtac njamgenj.

O Apômtau, aê gabe aoc êoc nêj nêj aê gebe gabêjam njanô,

⁷ gebe aôm kôjanjo aê su anga gêjwapac samob

ma matocanô galic njoc njacjo e têtac njam gebe sênanjagac.

* Saul sêja ma sêsôm gebe Dawid kêsinj tau gêmoa êsêacnênj gamênj.

55

Njac tenj ketej nê mec kêtû nê njac jabanj kêkac tau su anga ênê

¹ O Anôtô, ôkênj tanjam njoc mec
ma ôsinj taôm êndênj njoc tanjiboa atom.

² Ônjô aê ma ôjô aênjoc binj.

Aê gaenj olinj tauc ma gao tonjoc gêjwapacgenj,

³ kêtû njacjonênj njanda

ma kêtû lau, tanj sêkac tauj su anga Anôtônê nêj njanđu,

gebe êsêac sêgôlinj gêjwapac kêpi aê

ma sêkênj kisa aê njawaôboa.

⁴ Njoc njalêlôm njatutuc njasec gêc njoc wanjlêlôm.

Gêmacanô gêgôm aê katakê e gêjac njoc lênô auc.

⁵ Katakê e katênêp

to ôliclu gêbuc.

⁶ Aê kasôm gebe "Ojae, balôsimagé ênêc aêmamanj

gebe jalôp sa jaêc gêj tonec su najalêwanj tauc jamoa njoc njasawa tenj.

⁷ Oc jaêc baliŋgenj jana,

jalêwanj tauc janjônj njoc gamênj sawa tau.

⁸ Oc jaêc jana njoc gamênj kêsinj tenj

* 53:6: Dawidnê pesalem tenj. * 54:7: Dawidnê pesalem tenj, gêga gêdênj tanj lau Sipit dêdênj

- gebe mu-gêbuc to gamêḡ-kêlanḡan ḡ aê tôḡ atom.”
- ⁹ O Apômtau, onseḡ êsêac su ma ôwa êsêac nêḡ biḡ êḡḡic
gebe galic sêḡôm ḡêḡ ḡaclai to sêkac tauḡ kêkôc anḡa malac.
- ¹⁰ Êsêac sêḡi malac kêtôm bêc to gelenḡenḡ sêsêlêḡ sêmoa ḡtatuḡbôm ḡaô
ma ḡêḡ keso to biḡwapac ḡêḡam malac auc.
- ¹¹ ḡaclai sec ḡêḡam gamêḡ auc.
Ma sêkônḡiḡ lau to sêsau biḡdansanḡ anḡa malacluḡ.
- ¹² ḡacjo embe êsu aê susu
oc jaôc ḡêḡwapac tonanḡ.
Embe ḡoc soḡo-soḡo êkianḡ tau sa êndêḡ aê
oc jasiḡ tauc ôkwi.
- ¹³ Mago aôm, tanḡ kôtôm aê nanḡ,
aôm ḡoc ḡac jabanḡ aê to ḡoc ḡac, ôlim andanḡ aêḡa ḡôḡôm ḡêḡ tau.
- ¹⁴ Aêḡêcnêḡ biḡ gelom tau e ḡapep
ma tawê toôndugenḡ dawḡiḡ tauḡ dadêḡ Anôtônê andu taja.
- ¹⁵ Ojae, ḡoc ḡacjo sêmac sênanḡamanḡ ma sêsêp lamboam tomatenḡ jaligenḡ
sênamanḡ
gebe biḡ alôb-alôb ḡêḡam nêḡ andu to nêḡ ḡalêlôm auc.
- ¹⁶ Aê tec gamôêc ḡêdêḡ Apômtau
ma Apômtau oc ênam aê kêsi.
- ¹⁷ Aê gabe jatenḡ to janiḡ oliḡ tauc êndêḡ êtula ma elenḡa to ocsalô
ma oc êkêḡ tanḡa aê aoc.
- ¹⁸ Enḡ oc ênam katuc kêsi gebe êmoa tomalô ec êsêac mênḡtêtu gasuc aê atom
gebe êsêac, tanḡ sebe senseḡ aê nanḡ, taêsam ḡalêlêma atom.
- ¹⁹ Anôtô tanḡ ḡêḡḡônḡ nê lêpônḡ ḡêdêḡ andanḡenḡanô nanḡ,
oc êkêḡ tanḡa aê ma êkônḡiḡ êsêac tôḡ.
Êsêac têtêc Anôtô atom
ma sênam tauḡ ôkwi atom amboac tonanḡenḡ.
- ²⁰ Aêḡoc ḡac, tanḡ ḡêmunḡenḡ ôli andanḡ aê nanḡ, lêma kêpi tau nê lau.
Enḡ ḡêḡac nê poac popoc.
- ²¹ Awasunḡ ḡenḡ oso biḡ e ḡawasi kêtôm bôc ḡalêsi,
mago biḡ tau ḡamata kêtôm siḡ.
Enḡ kêbanac biḡ ḡajam-ḡajamḡenḡ kêlêlêc niptêkwi su,
mago kêtôm têdaiḡ siḡ gebe sênac.
- ²² Ôkac nêḡ ḡêḡwapac tolagic su êndêḡ Apômtau, enḡ oc ênam aôm sa.
Enḡ oc êkêḡ ḡac ḡêdêḡ êku atomanô.
- ²³ Biḡḡanô, o Anôtô, aôm oc ôku êsêac tulu
ma sêsêp sê ḡadimlabu sêna.
Lau tanḡ sêwê kaiḡ dec to biḡdansanḡ nanḡ, oc sêmac êndu ḡatêkwa galigenḡ.
Ma aê tec taêc kêka aômḡenḡ.

*

56

Mec matenḡ êsap Anôtônḡa

* 55:23: Dawidnê wê têḡ.

- 1 O Anôtô, taêm labu aê gebe ñamalac sêu lai aêña elê mê.
Lau sinwaga sêlésu aê geden tôngeñ.
- 2 Ñoc ñacjo sêu lai aê geden tôngeñ
gebe êsêac, tañ tetoc taun sa ma sêkêñ kisa aê nan, lau taêsam ñasec.
- 3 Gêdêñ ñasawa, tañ ñoc ñalêlôm ñagogo gamoa nan,
aê taêc kêka aômgeñ.
- 4 Aê taêc kêka Anôtô ma katêc tauc atom.
Aê kalambin Anôtô kêtû bin, tañ eñ gêjac mata nan. Ñamalac oc
sêngôm asageñ êndêñ aê.
- 5 Kêtôm bêc samobgeñ ñoc ñacjo sêlênsôn aê.
Êsêac taêñ gêjam bin tageñ tonec gebe sêkic aêñoc bin.
- 6 Êsêac sêkac taun sa ma dêdib aêñoc lêñ semoa
gebe taêñ kêka sebe senseñ aê su.
- 7 O Anôtô, ôkeñ ñagêjô êndêñ êsêac êtu nêñ secña.
Aôm têmtac ñandañ ma ôku tentenlatu tulu.
- 8 Aôm kôsa aêñoc noc ñawapacña sa. Aôm kôkêñ aê matocsulu kêsêp nêñ
laclu jakêpoac.
Aôm koto ñoc bêc ñawapacña kêsêp nêñ bukugoc.
- 9 Embe jamôêc êndêñ Apômtau oc ñoc ñacjo sêc su.
Aê kajala kêtû tôn gebe Anôtô ênam aê sa.
- 10 Aê oc jalambin Anôtô êtu nê binña.
Aê kalambin Apômtau kêtû bin, tañ gêjac mata nan.
- 11 Aê taêc kêka Apômtau, tec katêc tauc atom.
Ñamalac têtôm gebe sêngôm asageñ êndêñ aê.
- 12 O Anôtô, kôm tonec gêjac aê ñawae gebe janngôm bin, tañ gajac mata
gêdêñ aôm nan, ñanô êsa.
Aê oc jansun da dangeña êndêñ aôm êwac.
- 13 Gebe aôm gôjam aêñoc katuc sa gebe jamac êndu atom
ma gôjam ockain sa gebe jaka bêlêlib atom.
Gebe jasêlêñ jamoa Anôtô lanjônemña
ma jamoa ñawê, tañ kêpô lau maten jali nan, ñalêlôm jawin.
* eñ tônia anga malac Gat nan.

57

*Mec Anôtô ênam aêac saña
(Pes 108:1-5)*

- 1 O Anôtô, taêm labu aê, taêm labu aêmañ
gebe ñoc katuc gê lamu aômgeñ.
Aê gabe jaê lamu aôm magêmlabu
e ñaclai enseñ aê suna ê su acgom.
- 2 Aê gamôêc gêdêñ Lôlôc Natau Anôtô.
Gamôêc gêdêñ Anôtô, tañ gêjam gôlin ñoc bin gêmoo nan.
- 3 Eñ kêkêñ nê gêñ ênam aê saña anga undambê mênêsa. Eñ oc êngôm lau,
tañ sêjanda aê nan, majen êsa.
Anôtô oc êkêñ nê têtac gêwin tengeñña to bin ñañêñña êmêñ.

* 56:13: Dawidnê pesalem ten, gêga gêdêñ tañ lau Pilsti sêkôc

4 Aê gaêc lewe ñalêlôm.

Êsêac gwadatêna sec.

Lunlunj kêtôm kêm to sôb

ma imbelenj kêtôm sinj ñamata.

5 O Anôtô, ôwaka taôm sa anja undambê

ma nê m ñawasi ênam nom samucgenj auc.

6 Êsêac sêkic uc aê gebe jawê

ma sêkônij aê katuc tôñ.

Êsêac sêkwê sê tenj gesenj aê auc,

mago êsêac tauñ sêu tauñ sêsêp.

7 O Anôtô, aê têtac kêpa su, têtac kêpa sugoc.

Aê janam wê to janac gêñ wêña êtañ.

8 O ñoc katuc, ôndi sa. O gêñ wêñaagêc, andi sa.

Aê gabe janu gamêñ êu bôn sa.

9 O Apômtau, aê gabe janam danje aôm jamoa lau taêsam ñalêlôm.

Aê gabe jalambij aôm jamoa tentenlatu ñalêlôm.

10 Gebe aômnêm têtac gêwinj tenjenña kêpi e jagêdênj undambê

ma aômnêm bij ñajêñ e gêdênj tao.

11 O Anôtô, ôwaka taôm sa anja undambê

ma nê m ñawasi ênam nom samucgenj auc.

* pocgêsunj nanj.

58

Mec Anôtô êmêtôc lau alôb-alôbña

1 O amac gôlinjwagaac, amac amêtôc bij katôgenj me masi.

Amac amêtôc ñamalac samob jagêdênj me masi.

2 Masianô, amac taêm gêjam bij alôb-alôb gêc nê m ñalêlôm.

Amac agôm gêñgeo gêjam gamêñ samob auc.

3 Lau tanj sêkac tauñ su anja Anôtônê nanj, sêgôm nêñ gêñ sêjac m gêdênj
nêñ têm ñapalêgenña kwananjenj.

Lau dansanjenja seo kwananjenj gêdênj tanj teneñi sêkôc êsêac su nanj.

4 Ñamalic gêjam êsêac auc kêtôm gêjam moac sec auc.

Ac têtôm moac, tanj gêbôc tanjasunj auc gebe êñô bij atom nanj.

5 Têtôm moac, tanj kêkêñ tanja nê gôlinjwaga awa

to ñac mectomanña, tanj kêsôm ñamec kêtû tôñ nanj atom.

6 O Anôtô, ônac êsêacnêñ lunlunj popoc anja awenjsunj.

O Apômtau, ôkip lewe matac nêñ ñani sa.

7 Ôkenj êsêac sê su êtôm bu kêtaiñ su.

Êsêac têtû masê amboac gêgwanj intênaña.

8 Êsêac sênaña amboac i, tanj daôn sa anja malenj nanj.

Êsêac têtôm ñapalê, tanj têna kêkôc enj ñamatê ma gêlic gamêñ ñawê
sapu nanj.

9 Sêjala atomgenj ma sebob êsêac amboac waônj.

Sêmoa materj jaligenj ma Anôtô têtac ñandanj êju êsêac sa sênaña.

* 57:11: Dawidnê pesalem tenj gêga gêdênj tanj gêc Saul su anja

- 10 Njac gêdêñ embe êlic sêkêñ ñagêjô êndêñ ñac, tañ gêgôm sec nañ, oc ôli êpi.
 Eñ oc êkwasiñ akainj êsêp ñac alôb-alôb nê dec.
- 11 Ma lau oc sêsôm gebe Binñanô, lau gêdêñ têtap nêñ ñagêjô ñajam sa.
 Binñanô, Anôtô tañ kêmetôc bin aña nom nañ, tec gêmoa.”

*

59

Mec Anôtô ênam aêac sarja

- 1 O ñoc Anôtô, ôjañgo aê su aña ñoc ñacjonêñ.
 Ôtu aêñoc lamu êndêñ ñoc soño-soño.
- 2 Ôjañgo aê su aña secwaga nêñ.
 Ma ônam aê sa aña lau, tañ sêkêc dec siñ nañ nêñ.
- 3 Gôlicgac me, êsêac têtú kêka-kêka sebe senseñ katuc su. Ma ñactêkwa sêkac
 sa sebe senseñ aê.
 O Apômtau, aê gagôm gêñ geo teñ atom.
- 4 Aêñoc bin masi, mago êsêac sêlêtigeñ mênjtêdênañ tañ sêkô sebe sênac
 aê.
 Ôndi mênjônam aê sa ma ônac êsêac.
- 5 O Apômtau, lau siñ undambêña nêñ Anôtô ma Israelnêñ Anôtô aômgoç,
 ôndi, ôkêñ ñagêjô êndêñ lau samuc samob.
 Taêm labu êsêac, tañ sêgôm aômnêm bin paliñ ña bin alôb-alôb nañ,
 nêñ teñ atom.
- 6 Êsêac amboac kêamgeñ sêmu e mênjseola malac auc
 kêtôm kêtulageñ.
- 7 Ôlic êsêac awerj ôpic kêsa. Imbeleñ kêtôm siñ
 gebe êsêac taêñ gêjam gebe “Asa oc êñô aêac.”
- 8 O Apômtau, aôm kêômac êsêac.
 Aôm kêsu lau samuc susu.
- 9 Ñoc ñaclai aôm, gabe matoc êsap aômgeñ
 gebe aôm Anôtô, kêtu ñoc tuñtêna.
- 10 Ñoc Anôtô oc êpuc aê têtjôtjêñ êmên tonê têtac gêwiñ aêña.
 Eñ oc êkêñ aê jalic eñ êku ñoc ñacjo tulu.
- 11 Ônac êsêac êndu atom ec ñoc lau mateñanô êpi êsêac ma sêliñ bin siñ
 atom. Aôm ñaclai, onsoc êsêac gebe seo êliñ-êliñ sêmoa.
 O Apômtau, aêacma lamu aôm, nêm ñaclai êtiñ êsêac piñpañ nasênêc.
- 12 Êsêac awensuñ sec, ma bin, tañ kêsa gêdôñôlic nañ, amboac tonañ.
 Ôkêñ êsêac sêwê nêñ tetoc tañ sa êtu uc ma sêwê nêñ bin alôb-alôb to
 binjansañ, tañ sêsôm nañ, amboac tonañ.
- 13 Têmtac ñandañ ma onseñ êsêac su. Ôñseñ êsêac su e malenmê samucgeñ.
 Ôkêñ êsêac sêjala gebe Anôtô ñacgôliñ tau tec gêjam gôliñ aña Jakob e
 gêdêñ nom ñamadiñ.
- 14 Aêñoc ñacjo amboac kêamgeñ sêmu e mênjseola malac auc
 kêtôm kêtulageñ.

* 58:11: Dawidnê pesalem teñ.

- 15 Êsêac sêoc jaan-jaan gebe têtap nêj gwada sa
ma embe têtap sa êtôm atom, oc sêkêj Iêsu.
- 16 Mago aê gabe jaŋga wê êpi aômnmêŋ ŋaclai
ma aoc êoc nêŋ têtac gêwiŋ tengeŋŋa ŋa ôndu êpi êtôm bêc samob
gebe aôm kôtu ŋoc tuŋtêna
gêdêj ŋoc noc kapô lêna taucŋa, tec gaê lamu aômgeŋ.
- 17 Ŋoc ŋaclai aôm, tec gabe jaŋga wê êpi aôm
gebe Anôtô kêtû ŋoc tuŋtêna, ŋoc Anôtô, taŋ têtac gêwiŋ aê naŋ.
* dêdib eŋ aŋga nê andu gebe sênac eŋ endu.

60

*Mec Anôtô ênam aêac sa êndêj nêj soŋo-soŋoŋa
(Pes 108:6-13)*

- 1 O Anôtô, aôm kôtiŋ aêac su ma gosenj aêac êliŋ-êliŋ.
Aôm têtac ŋandaŋ su ma galoc ônam aêac sa êtiam.
- 2 Aôm kôwiwic gamêj e kôkac nom kêkôc.
Ômakop ŋasêawa auc êtiam gebe gamêj ŋakôjô-kôjô.
- 3 Aôm kôkêj nêŋ lau sêoc gêŋwapac ŋasec.
Aôm kôkêj gêj aêac anôm e kêjaŋiŋ aêac.
- 4 Aôm gôjac lau, taŋ têtêc aôm naŋ, nêj gêbôm su
gebe sêkac tauŋ sa ma sêc nêj ŋacjo nêj talam su.
- 5 Ônam nêŋ lau, taŋ têtac gêwiŋ êsêac naŋ sa.
Nêŋ anôŋa ênam aêac sa ma ôkêj taŋam aêacmêjmaŋ.
- 6 Ŋac dabuŋ Anôtô kêsôm nê biŋ lasêgac gebe
“Kaku ŋacjo tulu, tec ôlic kêpigeŋ. Aê gabe janac sam Sikem, gabe
janam dôj bumaŋ Sukot.
- 7 Aê katu Gilead to Manase ŋatau ma Epraim kêtû môkêcapac ŋakululuŋ.
Juda kêtû ŋoc gôliŋ.
- 8 Moab kêtû laclu jakwasij taucŋa. Aê janu ŋoc atapa su ma jambaliŋ
naênsac Edom.
Aê oc janam lasê êtu Pilistiaŋa.”
- 9 Asa oc êwê aê jasa malac ŋajaŋa jana.
Asa oc êwê aê jasa Edom jana.
- 10 O Anôtô, aôm oc kôtiŋ aêac su me.
O Anôtô, aôm oc ôwê aêacma lau siŋŋa atom me.
- 11 Ônam aêac sa êndêj ŋacjomaŋ
gebe ŋamalac oc sênam aêac sa êtôm atom.
- 12 Anôtô êwiŋ aêac, go taku nêj ŋacjo tulu
gebe eŋ oc êka aêacnêj ŋacjo popoc samob.

*Dawidnê teŋ gêdêj taŋ gêjac siŋ gêdêj lau Aramea aŋga Naharalm to
Soba ma Joab kêkac tau ôkwi ma gêjac lau Edom 12,000 aŋga Gaboaŋ Gwêcŋa.*

61

Mec Anôtô ejop aêacŋa

- 1 O Anôtô, ôŋô ŋoc taŋi kapôêj.

* 59:17: Dawidnê pesalem teŋ gêdêj taŋ Saul kêsakiŋ lau gebe

Ôken tañam ñoc mec.

² Gañgôñ gédêñ nom ñamadiñ ma aoc gêjac aôm
gebe ñoc ñalêlôm ñatutuc ñasec.

Poc kapôêñ tec kêkô, ma aê tauc oc japi jatôm atom.
Amboac tonañ aôm ôkam aê, go japi.

³ Gebe aê gaê lamu aômgen.
Aôm kôtu ñoc tuntêna gédêñ ñacjo.

⁴ Ojae, jañgôñ nêmbec lêlôm enden tângenman.
Jañgôñ nêmbec magêm ñalabugenman.

⁵ Gebe aôm Anôtô kôkêñ tañam bin, tañ gajac mata nan.
Aôm kôkêñ aê gawê kain êsêac, tañ têtêc aômnêm ñaê nan, nêñ
gêñlênsêm.

⁶ Ônac têku kinê bêc wakuc-wakucgen ênêc.

Ôkêñ en êmoa tojala-tojala ñapan.

⁷ Ôkêñ en êngôñ nê lêpôñ êngôñ Anôtô lanônêmbagen.
Ôkêñ nêmbec gêwin tengeñ to bin ñañêñ êkwa en auc.

⁸ Amboac tonañ aoc êoc nêmbec enden tângen
ma jañgôm bin, tañ gajac mata nan, ñanô êsa êtôm bêcgen.

*

62

Anôtô taugen en lamuanô

¹ Aêñoc katuc gédêñ Anôtô ñañêñgen
gebe en oc ênam aê sa.

² En taugen kêtú ñoc poclabu ma ñoc gêjam-sawaga.
En kêtú ñoc laimôkê, tec oc jaku sa samucgen atom.

³ Amac samob aboa taôm sa api ñac tagen abe aku en tulu
amboac tun, tañ kêôpac kwanangen nan, e êndên ondocgen.

⁴ Êsêac taên gêjam bin tagen tonec gebe têtin en anga nê lêpôñ.
Êsêac têtac gêwin bin dansan. Awen sun gêjam mec, mago nêñ ñalêlôm
kêpuc boa.

⁵ O ñoc katuc, ôôñ Anôtô ñañêñgen
gebe en kêtú aê kakêñ matoc ñamôkê.

⁶ En taugen kêtú ñoc poclabu ma ñoc gêjam-sawaga.
En kêtú ñoc laimôkê, tec oc jaku sa atom.

⁷ Anôtô kêtú ñoc moasin to waec ñamôkê.
Anôtô kêtú ñoc poc têna, tañ gaê lamu nan.

⁸ O ñoc lauac, taêm êka en ñapan. Ansêwa nêmbec ñalêlôm sa êndên en.
Anôtô kêtú aêacnêñ lamu.

⁹ Ñamalac ñaôma latunji têtôm gêñ ñajaô-jaô, kasêga latunji têtôm gêñ
ñanômê.

* **61:8:** Dawidnê ten.

- Embe tanam dôḡ êsêac, oc dôḡ êmandi êsêac sa gebe samob ḡagaô kélêlêc ḡajaô-jaô su.
- 10 Taêm êka ḡaclai êkôninḡ ḡamalac tôḡḡa atom ma akêḡ matenḡ gebe aḡaḡo ḡêḡḡa atom.
Embe nêḡ awa êtu taêsam, naḡ nêḡ ḡalêlôm êsap tôḡ atom.
- 11 Anôtô kêsôm binḡ kêtú dim tagenḡ, mago aê ḡaḡô binḡ luagêc kêsêp tau lêlôm gebe
Anôtô enḡ ḡaclai.
- 12 Ma aôm Apômtau, kôtu têtmac ḡêwinḡ tenḡenḡḡa ḡatau
gebe aôm kôkêḡ ḡagêjô ḡêdêḡ ḡamalac kêtôm ḡêḡ samob, taḡ êsêac sêgôm naḡ.

*

63

Tanam awenḡ su Anôtô

- 1 O Anôtô, aôm kôtu ḡoc Anôtô, aê gasom aôm.
Katuc ḡêjam awa su aôm.
- Ôlic kêtú sawa aômḡa
amboac ḡamêḡ ḡakelenḡ, taḡ bu masi samucḡenḡ ma kêtú sawa bu naḡ.
- 2 Aê gabe matoc ê aôm aḡḡa nêḡ ḡamêḡ dabuḡ
ma jalic nêḡ ḡaclai to ḡawasi.
- 3 Gebe aôm têtmac ḡêwinḡ tenḡenḡḡa ḡajam kélêlêc ḡaḡôḡ matoc jalinḡa su,
tec aoc êôc aôm.
- 4 Amboac tonanḡ aê jalambinḡ aôm êtôm ḡoc bec ḡaḡôḡ matoc jalinḡa samob
ma jaôc lemoc sa to aoc ênac nêḡ ḡaê.
- 5 ḡoc katuc kêtap moasinḡ sa e ḡêôc enḡ tôḡ
ma aoc ḡêôc aôm toôndugeḡ.
- 6 Êndêḡ taḡ jasa tauc sic najanêc ḡoc mê naḡ, jasa aôm lanḡôm sa
ma taêc ênam aôm êndêḡ êmbêc samuc.
- 7 Gebe aôm ḡôjam aê sagac,
tec ḡajam wê totêtac ḡajam samucḡenḡ ḡaḡôḡ aôm magêḡ labu.
- 8 Aêḡoc katuc kêsap aôm tôḡ ḡajanaḡ.
Lêmam anôḡa kêkam aê sa kakô ḡaḡêḡ.
- 9 Ma êsêac, taḡ têtú kêka-kêka sebe sensenḡ aê su naḡ,
oc sênaḡa sêsêp nom ḡakêlêndinḡ sec sêna.
- 10 Sinḡ ensenḡ êsêac su
ma têtú kêam sec salenḡḡa nêḡ gwada.
- 11 Mago kinḡ oc têtac ḡajam Anôtôḡa. Êsêac samob, taḡ têtôc lemenḡ
kêpi enḡ naḡ, oc têtú samuc gebe enḡ oc êmbôc dansaḡtênanêḡ awenḡsuḡ
auc.

* Judaḡa naḡ.

64

Mec Anôtô ejop aêac êndêḡ ḡaḡo alôb-alôb

- 1 O Anôtô, kataḡ nec, ôkêḡ taḡam aê aoc.

* 62:12: Dawidnê pesalem tenḡ. * 63:11: Dawidnê pesalem ḡêḡa ḡêdêḡ taḡ ḡêmoa ḡamêḡ sawa

- Ojop katuc êndêy ñacjo, tañ kêtakê aê nanj.
- ² Ôkô aê auc êndêy lau secwaga nêy biñ, tañ taên gêjam gêc nêy ñalêlôm sebe sensey aê nanj.
Ma êndêy lau geo, tañ sêkac taun sa toôndugen sêmoa nanj.
- ³ Sêuc imbelen kêtôm siñ.
Sêsôm biñ ñamalic kêtôm sêpê sôb.
- ⁴ Sêpê ñac mansañ ña siñ geñgeñgeñ.
Sêpê eñ paliñ-paliñgeñ ñamelocñageñ.
- ⁵ Sêjatu taun siñ geonja ma sêmoatiñ sebe sêkêy lakô.
Êsêac taên gêjam gebe “Asa oc êlic aêac.”
- ⁶ Êsêac taên gêjam kêsêp biñ alôb-alôb. Taêngejam gebe “Ajac dabinj tomalagenj sugac,”
gebe ñamalac samob nêy ñalêlôm kêtôm gêsunbôm seclêlôm.
- ⁷ Sêgôm taun amboac tonañ e Anôtônê sôb kêtap êsêac sa,
go sêjala taun gebe ôliñ lasê sep tagenj.
- ⁸ Eñ oc ensenj êsêac êtu nêy imbelenja.
Samob tañ sêlic êsêac nanj, têdaiñ gêsunj gêdêy êsêac.
- ⁹ Go ñamalac samob têtêc taunj sêsôm Anôtônê gênsêga lasê
ma nêy kauc kêsa kêpi ênê gôliñ.
- ¹⁰ Ñac gêdêy têtac ñajam kêtû Apômtaunja ma gê lamu eñgeñ.
Ma ñalêlôm mansañ samob sêmoa ñajam to ôliñ kêpigenj.
- *

65

Dançe kêtû Anôtônê moasiñ ñalêlômja

- ¹ O Anôtô, lau awenj êoc aôm anja Sionmanj.
Ma sêngôm biñ, tañ sêjac mata gêdêy aôm nanj, ñanô êsa.
- ² Aôm kôkêy tañam mec,
amboac tonañ ñamalac samob dêndêy aôm sêwac
- ³ êtu nêy geo ñatorñja. Aêacma geo embe êlêlêc aêac su,
go ôsuc ôkwi.
- ⁴ Aê aoc êoc ñac, tañ aôm kôjaliñ eñ sa gebe êtu gasuc aôm
wacêmoa nêy malacluj nanj,
gebe aômnêm andu to lôm ñagêy ñajam,
tec oc êoc aêac tônj.
- ⁵ O Anôtô, aêacma kêsiwaga, aôm kôkêy tañam aêac
to gôjam aêac sa ña gêñtalô.
Lau anja nom ñamadiñ samob to êsêac, tañ sêngônj gwêcm anja jaêcsêga
nanj,
sêkêy materj aômgenj.
- ⁶ Aôm ñactêkwa, tañ kôjandiñ ñaclai kêtû nêy ômbiñkap nanj,
tec kôkwê lôc tolôc sa kêkô.
- ⁷ Aôm gôê gwêc kêtû malô to gôgôm ñadembom ñatip kêsa
ma gôgôm tenterlatu samob nêy wambañ kêtû malô.
- ⁸ Gôgôm e lau, tañ sêngônj nom ñamadiñ jaêcsêga nanj,
têtêc taunj kêtû nêy gêñtalôña.
Aôm gôgôm lau gamêy oc kêpi to oc kêsêpñja

* **64:10:** Dawidnê pesalem tenj.

sêjam lasê toôndugenj.

⁹ Aôm kokelenj nom ma kôsanem nja bu.

Aôm kômoasinj nom njanôgenj.

Aôm Anôtô kôkênj nêmbu kêsuj e njalap-lap langwagenj.

Aôm kômasanj nom amboac tonanj, tec kôkênj launênj gênj kômnja kêpi njajamgenj.

¹⁰ Aôm kôsanem nom njawampôm e njapep sawa to kôlênsim nom e kêtupalê.

Aôm kôkênj kom kêmalôm nom ma gôjam mec gênj e kêpi njajam.

¹¹ Aôm gôjac dabinj jala njanêmbu moasinj totau-totau

ma wanjam njalêsi gênôm gamênj gêjam auc.

¹² Bôcnênj gamênj sêni njênj njanêmbu njamêdôb njajamgenj njapanj.

Ma gamênj njamatu gêbuc tau sa e têtac kêsa langwagenj.

¹³ Bôc sêjam oba auc amboac oba kêsô njakwê

ma gaboanj kêkwa tau auc njanolaunj.

Êsêac sêjam lasê

to sêjam wê sêwinj tauj totêntac njajamgenj.

*

66

Wê lambinj to danjênj tejj

¹ Gamênj samob awem êoc Anôtô toôndugenj.

² Atoc ênê njê njawae sa.

Alambinj enj e njawasi langwagenj.

³ Asôm êndênj Anôtô gebe “Aômnêm gôlinj e njajamanô kainj tejj.

Aômnêm njacjo tetoc aôm sa kêtunêmbu njacjai gêjam sêgarja.

⁴ Lau gamênj samobnja sewec êndênj aôm ma awenj êoc aôm.

Samob tetoc nêmbu njê sa.”

⁵ Amênj ma alic gênj, tanj Apômtau gêgôm nanj.

Enj gêjam gôlinj njamalacnênj latunji e têtac kêsa langwagenj.

⁶ Enj gêjam gwêc ôkwi kêtunêmbu gamênj njakelenj, tec enjkainj sêsa njasamac njamala sêja.

Ma aêac têtac njajam kêtunêmbu enja.

⁷ Enj njagôlinj, nê gôlinj oc ênêc tenjenj. Mata kêsap tentenjatugenj, tec gêmoa.

Lau-sêli-tauj-sawaga oc tetoc tauj sa êndênj enj atom.

⁸ O tentenjatuuac, alanem aêacma Anôtô.

Anjôm ênê wae êtu tapa njanô.

⁹ Enj gêjam aêac katun sa, tec tamoa materj jali

ma kêpuc enjkainj tônj, tec taku atom.

¹⁰ O Anôtô, aôm kôsaê aêacgac.

Aôm kôpac aêac e awê kêtunêmbu sêpac silber gêwê.

¹¹ Aôm kôkênj aêac awê uc.

Aôm kôkênj gênjwapac gêsac aêac dêmbônjtêkwa tônj.

¹² Aôm kôkênj ma njacjo sêka aêac lênsônj. Aôm kôkênj aêac asa ja to bu njasamac njalêlôm aja,

mago galoc gôwê aêac sa jaakô gamênj njajam.

¹³ Aê todajagenj jasô nêmbu andu

* **65:13:** Dawidnê pesalem tejj. Wê tejj.

- ma janğôm biñ, tañ gajac mata su nañ, ñanô êsa.
 14 Gêdêñ tañ kapô lêna nañ, kasôm lasê
 ma aocsuñ kasôm kêtú tônia gebe janğôm gêñ tau tonañ.
 15 Aê gabe jansuñ domba ñalêsi êtu daja to domba kapoac ñada ñamalu êsa
 êndêñ aôm.
 Aê gabe jamansañ bulimakao to noniñ kapoac atu da êndêñ aôm.
- 16 Amac lau, tañ atêc Anôtô nañ, samob amêñ aňô.
 Aê gabe janac miñ biñ, tañ eñ kêmoasiñ ñoc katuc nañ.
 17 Aê aocsuñ gamôêc kapôêñ gêdêñ eñ
 ma wê lambiñña gêc imbeloc ñatêpôê.
 18 Ñoc ñalêlôm embe taê êka biñ eso,
 oc Apômtau êkêñ taña aê atom.
 19 Mago Apômtau kêkêñ taña aêgoc.
 Eñ gê taña aêñoc mec.
- 20 Aê aoc êôc Anôtô gebe gêjac kapoac ñoc tañihoa atom.
 Ma kêgamiñ nê têtac gêwiñ tengeñña gêdêñ aê atom.
 *

67

Señ mo lasê ñawê danğeña

- 1 Anôtô taê lañu to ênam mec aêac.
 Eñ oc êkêñ lañôanô êpô aêac.
 2 Gebe lau nomña sêjala nêñ lêñ
 to lau samuc samob sêjala ñaclai ônam lau saña.
- 3 O Anôtô, tentenlatu awenñ êôc aôm.
 Tentenlatu awenñ êôc aôm tomalagenñ.
 4 Tentenlatu ôliñ êpi ma sênam wê toôndugenñ gebe aôm kômêtôc launêñ biñ
 jagêdêñ
 ma gôwê tentenlatu samob aña nom.
 5 O Anôtô, tentenlatu awenñ êôc aôm.
 Tentenlatu awenñ êôc aôm tomalagenñ.
 6 Nom gêjam ñanôgac.
 Anôtô, aêacnêñ Anôtô, gêjam mec aêac.
 7 Anôtô gêjam mec aêac
 ma nom ñamadiñ samob têtêc eñ.
 *

68

Anôtô kêku nê ñacjo lulu ñawê lambiñña

- 1 Anôtô êndi êkô gebe ensenñ nê ñacjo êliñ-êliñ
 ma êsêac, tañ nêñ ñalêlôm kêmoatiñ tônia kêtú eñña nañ, sêc su aña ênê
 lañônêmña.
 2 Anôtônê lañôanô ensenñ lau, tañ sêkac tauñ su aña ênê nañ,
 êtôm mu kêdaba jadauñ to ja kêpac lêp gêwê.
 3 Ma lau gêdêñ têtac ñajamgenñ to têtú samuc sêkô Anôtô lañônêm
 ma ôliñ êpi toôndugenñ.

* 66:20: Wê tenj. * 67:7: Wê tenj.

- 4 Anam wê êpi Anôtô. Awem êoc ênê ñaê. Anam ñac, tañ kêsâ gamêñ sawa nañ, nê intêna.
Ñac tau nê ñaê gebe Apômtau. Akô enj lañônêmña ma anam lasê toôndugenj.
- 5 Anôtô tañ gêmoa nê andu dabuñ nañ,
kêtu mosêbunêñ tamenj to awêtucnêñ gêjam-sawaga.
- 6 Anôtô gêjam lau sawa sa gebe têtap gôlôac sa ma kégaboac lau kapoacwalôña su jasêmoa nêñ taunña.
Ma kêmasê gêsuntêkwa ñatonjwaga sa e nêñ gamêñ, tañ sêngôñ nañ,
kêtu kelenj lañwagenj.
- 7 O Anôtô, gêdêñ tañ gôdi gôwê lau sa ma kôtu êsêacnêñ ñamata to gêdêñ tañ amkainj kôka gamêñ sawa tôñ nañ,
- 8 nom kêtênêp to umbonj kêsêwa kom
kêtu Anôtônê lañôanô kêtu awêña.
Lôc Sinai kêtênêp kêtu Anôtô gêô lasê lôc tauña.
Israelnêñ Anôtô gêô lasêgac.
- 9 O Anôtô, aôm kôkêñ kom gêjac kêsêwagenj
ma kôlau nêñ nomlênsêm, tañ gelo-gelo nañ.
- 10 Aômnêm gôlôac têtap nêñ gamêñ sêngôñña sa.
O Anôtô, nêñ moasinj kêmasañ gamêñ tau kêtu lau ñalêlôm sawaña.
- 11 Apômtau kêjatu sa
ma lauo taêsam ñasec sêjam wêsijn e ñawae kêtu tapa.
- 12 “Lausinj totonj-totonj to nêñ kinj sêc, sêcgoc”
ma lauo sêjac sam ñawaba gêdêñ taunj.
- 13 Talic êsêac amboac balôsi ñaôsic-ôsic amboac silber ma ñawaô jonjsamuc
ma ñaôsic-ôsic amboac gold.
Amacnêm lauo ñagêdô sêmoa domba nêñ sapa ñalêlôm kêtu agenña.
- 14 Gêdêñ tañ ñajaña ñatau Anôtô kêpa kinj êlinj-êlinj nañ,
enj kêkêñ sno gêjac anja lôc Salmon.
- 15 Aôm lôc Basanña kôtu lôc towae.
Aôm lôc Basanña ñatêpôê jabo-jabogoc.
- 16 Amac lôc ñagêdô, tañ jabo-jabo nañ, asagenj têmtac ñandanj gêdêñ lôc, tañ
Anôtô gebe êngôñ êtu nê gamêñ nañ.
Binñanô, Apômtau oc êngôñ tônê endenj tôñgenj.
- 17 Anôtô gêmêñ anja Sion ña nê kareta sinjña taêsam ñalêlêma atom.
Apômtau gêmêñ anja Sinai mêngeô lasê nê gamêñ dabuñ.
- 18 Aôm kôpi lôlôc jagôwê lau kapoacwalôña sêwinj aôm. Ñamalac sêsunj nêñ
gêñ gêdêñ aôm gêwac.
Gêsuntêkwa ñatonj oc sêngôñ sêwinj Apômtau Anôtô amboac tonañ.
- 19 Awenj êoc Apômtau, enj kêsip aêac sa bêc to bêc.
Enj Anôtô, tañ gêjam aêac sa nañ.
- 20 Anôtô tonañ tec kêtu aêacnêñ Anôtô, tañ gêjam aêac kêsi nañ,
ma Apômtau Anôtô enj ñatau, tec oc ênam tasa panj lêndanj ôkwi.
- 21 Binñanô, Anôtô oc elo nê ñacjo môkêñapac popoc,

oc ênac ñac, tañ kêsêlêñ tonê secgeñ nan, môkêdangam popoc amboac tonan.

22 Apômtau kêsôm kêtû tônia gebe “Aê oc jajon êsêac anga Basan sêmu sêmên. Binñanô, oc jajon êsêac anga gwêc ñagêdimbob sa sêmu sêmên.

23 Gebe ôkwasiñ amkair êsêp nêñ declêlôm.
Nêm kêam imbelenj têtap nêñ gwada anga ñacjonêñ sa.”

24 O Anôtô, lau sêlic nêm gôlôac ñawalan baliñ.
Sêlic ñoc kiñ Anôtônê walan baliñ omña sêmoa gamênj dabuñ.

25 Lau sênam wê ña awenwaga têtû ñamata, go lau, tañ sêjac gêñ wêña kêtan nan, têtû ñamu
ma lauo takin sêmoa ñasawa togegobgeñ.

26 Awem êoc Apômtau Anôtô anga gôlôacnêñ sêkac sa ñalêlôm.
Amac tañ Israel kêtû nêm ñamôkê nan, awem êoc Apômtau.

27 Lau Benjaminña tonj sauñ ec teñ sêwê sêmoa ônê, lau Judanêñ kasêga tonj kapôêñ teñ kêdaguc,
go kasêga Sebulonña to kasêga Naptaliña amboac tonanjenj têtû ñamu.

28 O Anôtô, ôñgôm nêm lai êpoa.
O Anôtô, ondenj gêñ, tañ gôjam aêac saña nan tônia.

29 Kiñ oc sejonj awa sa dêndêñ aôm sêna Jerusalem êtu nêm lôm dabuñña.

30 Ôlêñ binj hôcbôm Aiguptuña, tañ sêmoa bumanj ñasiñlêlôm nan.
Ôlêñ binj tentenlatui, tañ têtôm bulimakao kapoac to ñalatu nan,
e samob sêmbu tauñ ma sêkêñ silber êndêñ aôm.
Onsenj lau, tañ têtac gêwiñ sinj nan, êlinj-êlinj.

31 Kasêga anga Aiguptu sêmên.
Lau Aitiopiaña sêlêti ma sêmêtôc lemenj gêdêñ Anôtô.

32 Amac kiñ nomña anam wê êpi Anôtô.
Awem êoc Apômtau,

33 tañ gêmuj andanjenjanô gêmoa nê undambê lôlôcña nan.
Anj enj gêoc awa sa ma gêmôêc ña awa kapôêñ.

34 Aoc Anôtô ñaclai lasê. Enj gêjam gôlinj Israel tonjawasigenj
ma nê ñaclai gêc tao ñalêlôm.

35 Anôtô ñaclai kainj teñ kêsa anga nê gamênj dabuñ gêmên.
Enj Israelnêñ Anôtô. Enj kêkêñ ôlinj walô gêdêñ nê lau.

Lambiñ êndêñ Anôtô.

*

69

Mec Anôtô ênam saña

1 O Anôtô, ônam aêma saman
gebe bu gênôm aê auc e gabe janaña.

2 Aê malocmê kasêp lemoñ gôlub-gôlub gaja. Gamênj teñ kêtôm gebe jaka tônia gêc atom.

Aê katap bugaboan sec sa ma ñasamac kêkôm aê auc.

3 Katanj tauc e tekoc gêbac ma ñoc koclabenj kêtû dambê-dambê lanjwagenj.

* 68:35: Dawidnê pesalem teñ. Wê teñ.

Aê gaôḡ to kakêḡ matoc Anôṡô e matocanô ḡabob kêsa.

- 4 Lau taḡ têntac gedec aê kêtú ḡam tenḡa atom naḡ, taêsam ḡasec,
sêlêlêc môkêclauḡ môkêcapacḡa su.
Lau taḡ sebe senseḡ aê su naḡ, ḡaclai sec
ma êsêac sêgôliḡ biḡ kêpi aê. Êsêac sêkac aê gebe jakêḡ gêḡ êjô gêḡ, taḡ
gajam geḡgeḡ atom naḡ.
- 5 O Apômtau, aôm kôjala ḡoc keso
ma ḡoc geo kêsiḡ tau gêdêḡ aôm atom.
- 6 O Anôṡô, taḡ kôtu lausiḡ undambêḡa nêḡ ḡatau naḡ,
ôkêḡ aê gebe jaḡgôm lau, taḡ mateḡ gê aôm naḡ, majeḡ êsa atom.
O Israelnêḡ Anôṡô,
ôkêḡ aê gabe jaḡgôm lau, taḡ sêsap aôm tôḡ naḡ, waeḡ sec atom,
- 7 gebe aê gaôc gêḡwapac sec kêtú aôm ḡa.
Majoc e techeloc ḡawapac kêsa kêtú aômḡa.
- 8 ḡoc lasitêwai sêlic aê amboac ḡac jaba
ma tinocnê lau sêlic aê amboac ḡac gamêḡbômḡa tenḡ.
- 9 Gebe gaim tauc su nêḡ anduḡa e katu meloc su.
Ma lau, taḡ sêmbu aômḡa naḡ, nêḡ biḡ sêmbuḡa mêḡkêpi aê gêwiḡ.
- 10 Aê katu kasec ôlic gebe kataḡ to gajam dabuḡ mo,
mago lau sêsu aê susu.
- 11 Aê ganôḡ kaukauc kêtú ḡoc ḡakwê
ma êsêac sêga wê susuḡa kêpi aê.
- 12 Lau embe sêḡgôḡ malacluḡ naḡ, oc sênam aêḡoc biḡ êtu biḡgalôm
ma lau, taḡ bu kêjaḡiḡ êsêac naḡ, sêga wê sec kêpi aê.
- 13 O Apomtau, aê tec jasuḡ ḡoc mec êndêḡ aôm.
O Anôṡô, ôjô ḡoc mec êndêḡ noc, taḡ aôm gôlic ḡajam naḡ.
Ôjô aê aoc êtu nêḡ têmtac gêwiḡ tenḡeḡḡa,
êtu ôḡgôm nêḡ biḡ, taḡ gôjac mata naḡ, ḡanô êsa.
- 14 Ôkam aê sa aḡga lemoḡ gebe gôdubub jasêp e najanaḡa atom.
Ônam aê sa aḡga ḡoc ḡacjo nêḡ, ma aḡga bu ḡagêdim êwiḡ.
- 15 Ôkêḡ ḡasamac ênsalê aê auc atom.
Ma ôkêḡ aê janôm bu su jasêp gêdimbob me janêc êsêp sê jana atom.
- 16 O Apômtau, ôkêḡ taḡam aê gebe nêḡ têmtac gêwiḡ tenḡeḡḡa tau ḡajam.
Ôkac taôm ôkwi êndêḡ aê êtu nêḡ taêm labu ḡanôḡa.
- 17 Ôsiḡ laḡôm ôkwi êndêḡ nêḡ sakirwaga atom.
Aê gamoa jageo, ôjô aêḡoc biḡ galocgeḡ.
- 18 Ôndêḡ aê ômôêḡ ma ônam aê kêsi.
Ôsa aê laḡôc sa êndêḡ ḡoc ḡacjo.
- 19 Aôm gôlic aêḡoc biḡ, taḡ sêgôm aê êndu-êndugeḡ to gaḡgôḡ jageo ma
sêgôm aê katu meloc naḡgac.
Aôm kôjala ḡoc soḡo-soḡo samobgac.
- 20 Sêsu aê susu e katuc gêbac to popocgeḡ,
tec gamoa jageo ḡanô.
Kasaê gebe sê malô aê elêmê

- ma kakêḡ matoc gebe sênam aê sa e masi.
- 21 Êsêac sêkêḡ ḡaikisi aê gaerḡ kêtḡ mo
ma gêdêḡ tarḡ bu gêjô aê narḡ, sêkêḡ bu ḡamakic gêdêḡ aê ganôm.
- 22 Nêm moasinḡ êtu nêḡ lakô
ma nêḡ moasinḡ danḡa êtu narḡ sê sêu tarḡ êsêḡḡa.
- 23 Ôkêḡ êsêac matenḡanô êtu kanuc sêlic gamêḡ atom
ma ôkêḡ êsêac maginḡ êsu.
- 24 Ôkêc nêm têmtac ḡandanḡ êpi êsêac
ma nêm ḡalêlôm ḡamondec-mondec êtap êsêac sa.
- 25 Nêḡ malac oc êtu gasarḡ ênêc
ma nêḡ andulêlôm êtu tuc êkô.
- 26 Gebe êsêac sêjanda ḡac, tarḡ aôm taôm gôjac erḡ narḡ,
ma sêjam biḡgalôm kêpi lau, tarḡ aôm gôjac êsêac ôlinḡ lasê narḡ, narḡ
ḡandanḡ.
- 27 Ônsalê nêḡ keso ḡagêjô ênsac nêḡ keso ḡagêdô ḡaô.
Ma ôkêḡ êsêac sêwê kainḡ nêm moasinḡ ônam ḡamalac kêsinḡa atom.
- 28 Nêḡ ḡaê ênêc êwinḡ lau gêdêḡ nêḡ atom.
Sensenḡ êsêacnêḡ ḡaê su arḡa buku matenḡ jalinḡa ḡalêlôm.
- 29 Aê tec gaḡgôḡ jageo ma gaôc gêḡwapac ḡanô.
O Anôtô, ôsip aê sa ma ônam aê kêsi.
- 30 Aê gabe jarḡa wê jarḡôm Anôtônê ḡaê ḡawae êsa.
Janam danḡe to jatoc erḡ sa ḡanô.
- 31 Jarḡôm amboac tonarḡ ec Apômtau êlic ḡajam êlêlêc bôc kapoac,
êlêlêc bulimakao kapoac to ḡajabo ma bôc, tarḡ erḡkêku gêwa kêkôc narḡ
su.
- 32 Lau tarḡ sêoc gêḡ wapac narḡ, embe sêlic oc têntac ḡajam êsa.
Amac tarḡ asom Anôtô amoa narḡ, nêm ḡalêlôm erḡḡerḡ amac sagerḡ.
- 33 Gebe Apômtau kêkêḡ tarḡa lau ḡalêlôm sawa
ma kêlinḡ nê lau, tarḡ sêḡgôḡ kapoacwalô narḡ, sinḡ atom.
- 34 Undambê to nom awerḡ êoc Anôtô.
Gwêc tau to ḡagêḡ matenḡ jali samob, tarḡ gêmoa ḡalêlôm narḡ, amboac
tonarḡḡerḡ.
- 35 Gebe Anôtô oc ênam Sion kêsi ma êkwê malac Judarḡa sa êtiam
ma nê lau nasêḡgôḡ tônê ma têtḡ gamêḡ ḡatau.
- 36 Ênê sakinḡwaga nêḡ wakuc oc sêkôc sa êtu nêḡ gêḡḡlênsêḡ
ma êsêac, tarḡ têntac gêwinḡ erḡ narḡ, oc sêḡgôḡ tônê.

*

70

Mec Anôtô ênam sarḡa
(Pes 40:13-17)

- 1 O Anôtô, mêḡônâḡ aê sa.
O Apômtau, ônsaic taômḡerḡ mêḡôpuc aê tôḡ.
- 2 Êsêac tarḡ dêdib aê sebe senserḡ aê su narḡ,
ôkêḡ êsêac majerḡ to terḡbelerḡ ḡawapac êsa.
Ôkêḡ êsêac, tarḡ sêkêḡ matenḡ sebe aê jatu sec narḡ,
sêc tomajerḡḡerḡ sêḡḡu sêna.

* 69:36: Dawidnê terḡ.

- ³ Êsêac tañ sêgôm “Kec, kec” kêpi aê nanj,
ôkêñ êsêac têtakê tomajenjen.
- ⁴ Ôkêñ êsêac samob, tañ sesom aôm nanj,
ôliñ êpi to têtac njam êsa êtu aôm ña.
Ôkêñ êsêac samob, tañ taênj kêka aômnêm moasiñ nanj,
sêsôm lasê endenj tônejen gebe “Apômtau ñac towae.”
- ⁵ O Apômtau, aê tec ñac palê-palê to ñac ñalêlôm sawa.
O Anôtô, ôlêti sebeñ ôndênj aê ômôênj.
O Apômtau, ônam gamênj tône atom
gebe ñoc ônam-aê-sa to ôpuc-aê-tônjwaga aôm goc.
- *

71

Ñamalacanô tenj né mec

- ¹ O Apômtau, aê gaê lamu aômgenj.
Ôkêñ aê jamoa tomajocgenj atom.
- ² Ôngamboac aê to ônam aê sa êtu nêmbingêdênja.
Ôê tanjam aê ma ônam aê kêsi.
- ³ Ôtu ñoc poclabu jaê lamunja to ñoc laimôkê ônam aê sanja.
Aôm tonanj kôtu ñoc poclabu to ñoc laimôkê.
- ⁴ O ñoc Anôtô, ôjanjo aê su anja lau, tañ sêkac tauñ su anja aômnêm nanj
lemenj.
Ôjanjo aê su anja lau alôb-alôb to lêsutêna nêñ.
- ⁵ O Apômtau, aê kakênj matoc aômgenj.
O Apômtau, aê ñapalêgenj ma taêc kêka aôm.
- ⁶ Gêdênj tinoc kêkôc aê su ma gasunj tauc gêdênj aôm, kasa anja tinocnê e
aôm gôlôm aêgenj,
amboac tonanj oc jalambinj aôm endenj tônejenj.
- ⁷ Lau samob sêlic aê amboac gêñsêga tenj,
mago aôm kôtu aênoc lamu njanja.
- ⁸ Aocsunj kêsunj aômnêm lanem sa
ma gêgôm waem kêtû tapa kêtôm bêcgenj.
- ⁹ Aê katu ñamalacanôgac, tec ôtiñ aê su atom.
Ñoc ñaclai gêbacnê, tec ôwi aê sinj atom.
- ¹⁰ Gebe ñoc ñacjo sêsôm binj kêpi aê
ma êsêac, tañ sêkic ñoc binj nanj, sêjam binjalôm sêwiñ tauñ
- ¹¹ ma sêsôm gebe “Anôtô gêwi enj sinjgac,
ajanda enj e naakam enj tône gebe ênê kêsiwaga masi.”
- ¹² O Anôtô, ômoa jaêc aê atom. O ñoc Anôtô, ôlêtigenj mênjônâma aê sa.
- ¹³ Êsêac tañ sêkênj kisa aê nanj, majenj êsa e sênanja
ma sêsu êsêac, tañ sebe sêkênj aê jandac gêñwapac nanj, susu e sêmoa
totenbelenj ñawapacgenj.
- ¹⁴ Aê gabe jakênj matoc aôm endenj tônejenj

* **70:5:** Dawidnê pesalem tenj. Tanjiboa tenj.

ma janğôm waem êsa êlêlêc su.

15 Aocsunj êsôm nêmbiñgêdêñ to nêmbiñgalai ônam ñamalac sanja lasê êtôm bêcgeñ.

Aê oc jasa moasinj tonan sa êtôm atom.

16 Aê gabe jasa Apômtau Anôtô nê gêñ ñalalai sa.

Aê gabe jalambin aôm taômgeñ nêmbiñgêdêñ.

17 O Anôtô, aê ñapalêgeñ ma aôm kôdôn aê, tec gaoc nêmbiñgalô lasê ñapan e gêdêñ galoc.

18 O Anôtô, embe jatu ñamalacanô e môdê ênam aê auc, nan ôwi aê sinj atom.

Gebe jasôm nêmbiñgalai êndêñ lau wakuc, tan mênjsêsa êtu ñamu nan.

19 O Anôtô, nêmbiñgalai to biñgêdêñ kêsunj kwandanj kêpi e jagêdêñ undambê.

O Anôtô, tan gôgôm gêñ ñalaisêga nan, asa oc êtôm aôm.

20 Aôm kôkêñ gêñwapac to gêñ ñandanj gêjam aê auc elêmbê.

Mago aôm oc ôkêñ aê tekoc saki êsa êtiam ma ôwê aê sa anja nom ñalêlômsêga japi jamêñ êtiam.

21 Aôm oc otoc aê sa êlêlêc ma ônac aê têtac tôn.

22 O ñoc Anôtô, amboac tonan oc aoc êoc aôm ña gêñ wêña kêtû aôm ñac ñanêñña.

O Israelnêñ ñac dabun, aê gabe janğôm gêñ wêña êtan êndêñ aôm.

23 Aê gêdôcôlic ênam lasê êtu têtac ñajamña ma katuc, tan gôjam kêsi nan, amboac tonanğeñ.

24 Imbeloc oc êsôm nêmbiñgêdêñ gêjam aê sanja lasê êtôm bêcgeñ gebe êsêac, tan sebe sêkêñ aê jandac gêñwapac nan, majenj êsa e sêmoa totenbelenj ñawapacgeñ.

72

Mec kêtû kinja

1 O Anôtô, ôndôn kinj gebe êmêtôc binj ña nêmbiñgêdêñña ma ôkêñ nêmbiñgêdêñ êndêñ kinj latu.

2 Gebe ênam gôlinj nêmbiñgalau ña biñgêdêñgeñ ma êmêtôc lau ñasec nêñ binj katôgeñ.

3 Lôc sênam ñanô moasinj êmoasinj lauña ma gamêñ ñabau sênam ñanô biñgêdêñ.

4 Kinj êmêtôc lau ñalêlôm sawa nêñ binj naêndêñgeñ, enj ênam lau sêpô lênaña sa ma êka êsêacnêñ lêsutêna popoc.

5 Gôlôac to gôlôac têtêc aôm êtôm têm, tan oc ajônj êpô gamêñ nan.

6 Kinj êtôm kom, tan gêjac kêsêp kôm ma enj oc êtôm kom, tan kêmalôm nom nan.

7 Êtôm kinj tau nê têm biñgêdêñ ênac tau lêtên amboac ñaola ñajam ma wama ênam gamêñ auc kêtôm ajunj ñawê kêpô gamêñ gêoc aucgeñ.

- 8 Ênê gamêḡ gôliḡḡa ênêc gwêc ḡamadiḡ teḡ e naêndêḡ ḡamadiḡ teḡ
ma aḡḡa bu Euprat e naêndêḡ nom ḡamadiḡ.
- 9 lau gamêḡ sawaḡa sêpôḡ aenḡduc êndêḡ eḡ
ma nê ḡaḡo sêu taḡḡ sênéc nom.
- 10 Kiḡ Tarsis to lau, taḡ sêḡḡôḡ nuc naḡ,
oc sejoḡ nêḡ awa nasênsuḡ êndêḡ eḡ.
Lau Arabia to Aitiopia ḡataui
oc sêkêḡ nêḡ awamata êndêḡ eḡ.
- 11 Biḡḡanô, kiḡ samob oc tetoc eḡ sa.
Lau samuc samob oc sênam sakiḡ êndêḡ eḡ.
- 12 Gebe eḡ oc ênam ḡaḡ ḡalêlôm sawa, taḡ awa ḡêḡac eḡ naḡ sa
ma ḡaḡ ḡasec, taḡ ḡêḡam-sawaga ḡêmoa atom naḡ, amboac tonanḡ.
- 13 Eḡ oc taê labu ḡaḡ ḡaḡma to ḡalêlôm sawa
ma ejop lau sawa nêḡ katuḡ.
- 14 Eḡ oc ênam êsêacnêḡ katuḡ kêsi aḡḡa lêsutêna to ḡaclai-secwaga lemeḡ.
Eḡ oc êlic lau tonanḡ ḡai nêḡ dec amboac ḡêḡ ḡanô.
- 15 Kiḡ oc êḡḡôḡ ḡêḡḡeḡ ma sêkêḡ gold Arabianḡa êndêḡ eḡ.
Êsêac teteḡ mec êtu eḡḡa endeḡ tôḡḡeḡ ma Anôtonê mec êpi eḡ ḡapaḡ.
- 16 Mo êmôp lasê ênêc ênê gaboanḡ
ma êtu secḡa ênêc lôctêpôê.
Mu êôc ênê ḡêḡkaiḡ ḡatêpôê naêsêp-naêsêp amboac aḡḡa Lebanon
ma ḡamalac êlêc aḡḡa malac êtôm ḡêḡwanḡ ḡêlêc aḡḡa nom.
- 17 Ênê ḡaê oc ênêc endeḡ tôḡḡeḡ.
Ênê wae ênêc êtôm oc êpô gamêḡ.
Lau nomḡa samob aweḡ êôc eḡ
ma teteḡ Anôtoḡe beḡ ênam mec eḡ to êkêḡ eḡ êmoa totêtac ḡajamḡeḡ.
- 18 Lambiḡ êndêḡ Apômtau, lau Israelnêḡ Anôtoḡ.
Eḡ taḡeḡ tec ḡêḡôm ḡêḡsêga ḡêmoa.
- 19 Lambiḡ êndêḡ ênê ḡaê towae endeḡ tôḡḡeḡ.
Ênê ḡawasi ênam nom auc samucḡeḡ.
- Biḡḡanô, biḡḡanôḡoc.
- 20 Isai latu Dawid nê mec ḡêbacnê ḡêdêḡ tonec.
Salomonê teḡ.

73

BUKU KÊTU TÊLÊACḡA

Anôtoḡ kêmetôc biḡ jagêdêḡḡeḡ

- 1 Biḡḡanô, Anôtoḡ kêmoasiḡ lau mansanḡ
to kêmoasiḡ êsêac, taḡ nêḡ ḡalêlôm ḡawa naḡ, amboac tonanḡ.
- 2 Mago aê kadabiḡ gebe japô ockaiḡ ôkwi
ma kadabiḡ gebe jaka bêlip tageḡ
- 3 gebe matoc katu lanemtêna kêtu sêmoa ḡajam-ḡajamḡa
ma galic lau alôb-alôb têtú lau tolêlôm.

- 4 Lau tonañ ñai sêjam kauc ñandan
ma sêmoa ôliñ ñajam to ôliñ samuc.
- 5 Êsêac sêoc gêñwapac têtôm lau ñagêdô atom.
Ma sêlic ñandan tenj têtôm lau ñagêdô atom.
- 6 Amboac tonañ tec tetoc taun sa kêtû nêñ gêlôñ, tañ sênôñ nan,
ma ñaclai kêkwa êsêac auc amboac nêñ ñakwê.
- 7 Êsêac tonañ têtôp e matenânô kololoc gêja
ma sêsêwa binj meloc, tañ taênj gêjam gêc nêñ ñalêlôm nan, kêsâ awê.
- 8 Êsêac sêsu binj susu tonêñ ñalêlôm ñamalic.
Êsêac tetoc taun sa ma sêpô binj kêpi laugenj.
- 9 Awenşunj kêsôm binj gesenj undambê
ma imbeleñ kêsôm binj gêjac laoc nomgenj.
- 10 Amboac tonañ tec lau dêdêñ êsêac
ma sêlib êsêacnêñ binj kêtôm sêlib bu.
- 11 Êsêac sêsôm gebe “Anôtô oc êjala binj amboac ondoc
ma Lôlôc Natau oc êñô binj ñam amboac ondocgenj.”
- 12 Alic acgom, lau alôb-alôb nêñ binj amboac tonañ
sêmoa ñajam gedenj tôneñj sêjac nêñ awa sa-sa.
- 13 Ojae, kamasanñ ñoc ñalêlôm e ñatipsawa ñaômagoc
ma kakwasinñ lemoc e gawê geo tenj ñakainñ atom.
- 14 Mago gêñwapac gêgôm aê kêtôm bêcgenj
ma gêñ kêlêsu aê kêtôm ñagelenñ samob.
- 15 Aê embe taêc ênam gebe aê jasôm binj amboac tonañ jawinñ
oc jansau nêñ launêñ gôlôac.
- 16 Amboac tonañ katu kêka-kêka gebe jajala ñam elê mê,
mago galic gebe ñawapac.
- 17 E kasô Anôtônê gamêñ dabunñ gaja,
go ñoc kauc kêsâ kêpi lau alôb-alôb nêñ lêñtêpôê.
- 18 Binñanô, aôm kotoc êsêac sêkô gamêñ ñalêñô,
go gôgôm êsêac sêu taun e popoc-popocgenj sêjanja.
- 19 Seseñ êsêac su wenñ tagenñ,
sêjanja tonêñ ñalêlôm ñatutucgenñ.
- 20 Êsêac têtôm aêac taêc bêc e taêc mê.
Matenñ gêlac ma talic gêñ ñakatu tau malamê.
- 21 Gêdêñ tañ ñoc ñalêlôm ñamakic kêsâ
e kêtunñ aê masi nanñ,
- 22 aê katu meloc e ñoc kauc gêjanja,
katôm bôc gamoa aôm lanñômñênñja.
- 23 Mago kasap aôm tôneñ gedenj tôneñj.
Aôm kôkam aê tôneñ gêdêñ lemoc anôñja.
- 24 Aôm gôwê aê kêtôm, tañ taêm gêjam nanñ,
ma êtu ñamu aôm oc ôkôc aê sa tonjawasigenñ.
- 25 Aênjoc asa tenj gêmoa undambê
ma ñoc asagenñ gêc nom gebe japô lêna. Aôm taômgenñgoc.
- 26 Ôlic to katuc oc êtu palê,
mago Anôtô kêtû ñoc gêñlênsêm tenjenñ ma tenjenñ.

- 27 Binjanôgoc, êsêac tañ sêmoa jaêc aôm nanj sênaña.
Aôm gosenj lau samob, tañ sêkac tauñ su anğa aômnêm nanj su.
- 28 Mago aêgoc tec galic ñajam gebe jamoa Anôtô ñagalagenj.
Aê gaê lamu Apômtau Anôtô gebe jasôm aômnêm gêñ samob, tañ gôgôm nanj lasê.

*

74

Têtañ nêñ lôm, dabuñ kêtü ñacjo sesen sunja

- 1 O Anôtô, amboac ondoc kôtiñ aêac su ñanôgenj.
Ma têmtac ñandan sec gêdêñ gêñ, tañ gojob nanj.
- 2 Taêm ênam nêm gôlôac, tañ gêmuñgenj kôjaliñ ma kôwaka êsêac sa têtü taôm nêm lau nanj.
Taêm ênam lôc Sion, tañ gôñgôñ kêtü nêm malac nanj.
- 3 Ôsêlêñ openj gamêñ popoc tau, tañ gacgenj gêc-gêc nanj.
Ojae, gêñ samob, tañ kêkô gamêñ dabuñ ñalêlôm nanj, ñacjo sesen sugoc.
- 4 Nêm ñacjo sêjam wamban ñamelocñagenj anğa nêm gamêñ, tañ lau sêkac tauñ sa sêmoa nanj.
Êsêac sêgunj nêñ bam kêkô gebe gamêñ tonan kêtü êsêacnêñ.
- 5 Êsêac têtôm kômwaga salenja,
tañ sêsap ka tulu ña nêñ ki nanj.
- 6 Êsêac sêga katapa tonatalô popoc
ña nêñ ki to hama kapôêñ.
- 7 Êsêac sêkêc nêm gamêñ dabuñ ja genj su
ma sesenj nêm ñaê ñaandu ñadabuñ su e gêjaña samucgenj.
- 8 Êsêac taêñ gêjam gêc taunjenj gebe “Aêac dansenj êsêac su e tomalagenj.”
Ma sêkêc Anôtônê sakinj dabuñ ñamala samob, tañ kêkô-kêkô nanj, ja genj su.
- 9 Aêacma gêbôm dabuñ samob malenjmê.
Propete tenj gêmoa kêtiam atom, ma aêac samob ajam kauc ñanoc gêñ tonan oc êmbacnê êndêñ ondoc.
- 10 O Anôtô, kalomtêna oc sêsôm nêñ binj susu e êndêñ ondocgenj.
Ñacjo oc sêñgôm aômnêm ñaê oc êtü meloc endenj tönjenj me.
- 11 Amboac ondoc kôtaiñ lêmam su.
Amboac ondoc kôkapiñ lêmam tônj.
- 12 Mago Anôtô kêtü aêñoc kinj gêdêñ andanjenj tauanô.
Enj gêjam ñamalac sa kêtôm nom ñagamênjenj.
- 13 Aôm gôwa gwêc kakôc ña nêm ñaclai kapôêñ
ma golo secsêga gwêcña mômêapac popoc.
- 14 Aôm gôga bôcsêga Lewiatan mômêapac kêkôc
ma kôkêñ enj ôli kêtü bôc gamêñ sawa nêñ.
- 15 Aôm kôkêñ bumata kêpulu to keselenj.
Aôm gôwa bu kapôêñ-kapôêñ gêñgic-gêñgic e ñakelenj kêsata samucgenj.
- 16 Aôm kôtu gelenja ñatau. Aôm kôtu gêbêcauc ñatau.

* 73:28: Asapnê.

- Aôm tec kotoc ajôḡ to oc sêkô maleḡ.
 17 Aôm gôjac lôcawa nom e gêdêḡ ḡamadiḡ.
 Aôm kôkêḡ oc kêsa to komôgoc.
- 18 O Apômtau, taêm ênam gebe nêḡ ḡacjo sêômac aôm.
 Êsêac sêkac tauḡ su aḡga aômnmêḡ ma sêgôm nêḡ ḡaê kêtḡ gêḡ meloc.
- 19 Ôwi nêḡ balôsinê katu siḡ êndêḡ kikic atom.
 Ôliḡ aômnmêḡ lau ḡasec nêḡ katuḡ siḡ samucgeḡ atom.
- 20 Matam êndiḡ nêḡ poac, taḡ kômoatiḡ gawiḡ aêac naḡ,
 gebe ḡaclai sec gêjam gamêḡ ḡakesec nomḡa samob auc.
- 21 Ôkêḡ ḡac, taḡ gêôc gêḡwapac naḡ, maja êsa atom.
 Lau ḡalêlôm sawa to lau ḡasec awenḡ êôc nêḡ ḡaêmaḡ.
- 22 O Anôtô, ôndi sa ma ônam nêḡ gêḡ kêsimaḡ.
 Taêm ênam biḡ meloc, taḡ lau alôb-alôbwaga sêgôliḡ kêpi aôm kêtôm
 bêc to gelenḡeḡ.
- 23 Olinḡ nêḡ ḡacjo nêḡ ḡaonda siḡ atom.
 Nêḡ soḡo-soḡo nêḡ wambaḡ, taḡ kêpi gedenḡ tôḡgeḡ naḡ, amboac
 tonanḡ.

*

75

Anôtô kêmétôc ḡamalacnêḡ biḡ jagêdêḡ

- 1 O Anôtô, aêac awenḡ gêôc aôm. O Anôtô, aêac alanem aôm.
 Aêac asôm aôm waem lasê ma awa gêḡtalô samob, taḡ aôm gôgôm naḡ
 sa.
- 2 Anôtô kêsôm gebe “Aê kakêḡ ḡoc noc métôcḡa
 ma oc jamêôtôc biḡ naêndêḡgeḡ.
- 3 Embe nom êkôtinḡ tau ma ḡamalac samob, taḡ sêḡgôḡ nom naḡ têtênêḡ,
 go aê janderḡ nom ḡanombaḡ tôḡ.
- 4 Aê aoc ênac tetoc tauḡ sawaga gebe ‘Atoc taôm-sa atom.’
 Ma êndêḡ lau alôb-alôbwaga gebe ‘Asa môkêmapac sa amboac
 secgeḡmaḡ.
- 5 Asa môkêmapac sa ḡanôgeḡ
 amboac tonanḡ atom. Amêôtôc gêsômtêkwa êtu baliḡ alanem taômgeḡ
 atom.’ ”
- 6 Mêtôcwaga oc mêḡêsa aḡga oc kêpiḡa ma aḡga oc kêsêḡḡa atom
 ma êmêḡ aḡga gamêḡ gêḡmu kêpi to gêḡmu kêsêḡḡa atom amboac
 tonanḡeḡ.
- 7 Anôtô oc êmêôtôc biḡ êmoa.
 Eḡ oc êkôninḡ lau teḡ tôḡ me etoc lau teḡ sa.
- 8 Apômtau lêma kêkam laclu teḡ,
 taḡ ênê têtac ḡandaḡ ḡawain ḡajaḡa kêpoac naḡ.
 Eḡ kêkêc kêsêḡ laclu
 ma lau alôb-alôb sêlib ḡatetep samob gêwiḡ.
- 9 Ma aê oc ôlic api toôndugeḡ ḡapaḡ
 gabe aoc aôc Jakobnê Anôtô.

* 74:23: Asapnê teḡ.

10 Enj asap lau sec samob, tañ sêkac taun su anğa Anôtônê nan, nan njaclai tulu.
Enj êkian lau gêdêñ nêñ njaclai sa êtu kapôêñ.

*

76

Wê awen êoc Anôtôña

1 Anôtônê wae kêsa anğa Juda.

Ênê ñaê kesewec anğa Israel.

2 Êsêac sê ênê bec anğa Salem.

Ma nê andu kékô Sion.

3 Anğa tonan tec enj gêjac talam ñasôb-ôsic popoc

ma gêgôm lautuc to sin ma laukasap samob amboac tonanjen.

4 Lôc tenjenña natau aôm ñac ñawasi.

Samob têtêc aômgenj.

5 Sêjanjo njaclai ñasiñsêlêc nêñ waba su.

Êsêac sêjac tuluc e sêlin taun sin ma ñactêkwa samob lemenj kêtugolonj.

6 O Jakobnê Anôtô, aôm gôjam wamban

e kômônaj kareta to gôgôm hosnêñ meloco kêsa.

7 Aôm embe têmtac ñandanj êsa ma asa oc êkô aôm lanjômnêm gebe aôm njaclai sec.

8 Aôm kôsôm binj katô anğa undambê gobe ômêtôc binj, tec lau nomña sêñô e gêjac êsêacnêñ lênô auc sêngôñ.

9 Gêdêñ tonan Anôtô gêdi gebe êmêtôc binj

gebe êoc lau samob, tañ sêoc gêñwapac anğa nom nan sa.

10 Ñamalacnêñ têmtac ñandanj oc êngôm aôm waem êtu tapa.

Ma êsêac, tañ sêwê sin sa nan, oc sêlic nêñ om.

11 Anac mata binj ma anğôm ñanô êsa êndêñ Apômtau, amacnêm Anôtô.

Lau samob, tañ sêngôñ sêgi enj auc nan, sênsurj nêñ gêñ êndêñ Anôtô, tañ têtêc enj nan.

12 Ñac tau kékônij kasêga, tañ tetoc taun sa nan,

ma kêtakê kinj kapôêñ-kapôêñ ñasec.

*

77

Gêñwapac embe êngôm aêac, nan Anôtô taê walô aêac

1 Aê gamôêc gêdêñ Anôtô ña aoc kapôêñ. Binjnanô aê gabe jamôêc.

Gamôêc kapôêñ gêdêñ Anôtô gebe enj êkêñ taña aê.

2 Gêdêñ tañ gêñwapac gêgôm aê nan, aê katenj mec gêdêñ Apômtau, mago gêñ tenj gêjam malô aê atom.

3 Aê embe taêc ênam Anôtô, oc janij olinj tauc.

Embe taêc ênam binj ñam, oc ñoc kauc ensom mala ôkwi.

4 Enj kékêñ aê gajam jali gêbêcauc samuc.

Ñoc ñalêlôm ñatutuc e kasôm binj jageo.

5 Aê taêc gêjam kêsêp bêc gêmunjenña

* 75:10: Asapnê wê tenj. * 76:12: Asapnê wê tenj.

- ma jala, tañ gêjaña wanêcgeñ su nañ, amboac tonañ.
- 6 Kêtom gêbêcgeñ aê taêc gêjam biñ jakêsa-jakêsa.
Aê taêc gêjam biñ gêc ñoc ñalêlôm ma kakip sa e ganac matoc gebe
- 7 “Apômtau oc êtiñ aêac su samucgeñ
ma êmoasiñ aêac êtiam atomanô me masi.
- 8 Ênê têtac gêwiñ tengeñña gêbacnê me.
Ma biñ, tañ enj gêjac mata nañ, gêjac pep su me.
- 9 Anôtô oc kêliñ êmoasiñ laurja siñ me.
Ênê têtac ñandanj gêbôc nê taé walô auc me.”
- 10 Tec kasôm gêdêñ tauc gebe “Aêñoc ñalêlôm ñawapac ñanô
gebe Apômtau gêjam nê gôliñ ôkwi.”
- 11 Aê gabe taêc ênam gêñ, tañ Apômtau gêgôm nañ.
Biññanô, gabe taêc ênam nêñ gêñtalô, tañ gôgôm gêdêñ andanjen nañ.
- 12 Jakip gêñ samob, tañ aôm gôgôm nañ, ñam sa
ma jasala aômñêm gêñsêga samob.
- 13 O Anôtô, nêñ intêna dabuñ.
Lau samuc nêñ anôtô ondoc kapôêñ kêtôm aôm.
- 14 Aôm taômgeñ Anôtô, tañ gôgôm gêñsêga nañ.
Aôm kôwaka nêñ ñaclai sa gêdêñ tentenlatu sêlic.
- 15 Lêmam ñajaña gôjam nêñ lau,
Jakob agêc Josep latunji kêsi.
- 16 O Anôtô, gêdêñ tañ bu gêlic aôm nañ, kêtêc aôm.
Ma gwêc ñagêdim kêtênêp lasê.
- 17 Tao sêsêwa kom ñasec to umbonj ñatêtac kêkêñ wapap gêjac.
Ma aômñêm sôbôsic geñ gamêñ gêñgic-gêñgic.
- 18 Aômñêm wapap ñakicsêa ñadindiñ kainj tenj, ôsic kêpô gamêñ ñawê kêsa
e nom ñawiwic dendenjen to kôtêñ-kôtêñgeñ.
- 19 Aômñêm intêna gêjac gwêc gêñgic ma nêñ lêñ gêwa ñasamac kapôêñ êliñ-
êliñ,
mago sêlic wañam atom.
- 20 Aôm gôwê nêñ lau amboac ñacgejob gêwê nê domba.
Mose agêc Aron sêjam aôm lanôm.

*

78

Sêlêñ biñ Israel kêtú tañeñpêcña

- 1 Ao ñoc lauac, akêñ tañem ñoc mêtê.
Aê tañem aocsuñ ñabiñ.
- 2 Aê gabe jaña aoc êtu jasôm biñgôliñña.
Aê gabe jaôn biñgôliñ têm ñamata tauanôña sa.
- 3 Biñ tañ aêac anô to ajala
ma tamenji sêjac miñ gêdêñ aêac nañ.
- 4 Biñ tau aêac ansa auc êndêñ aêacnêñ ñapalê atom,
tanac miñ êndêñ lau wakuc, tañ têndanjguc nañ, gebe
Apômtau gêgôm nê gêñ towae ma ñaclai
to gêñsêgagenj.

* 77:20: Asapnê tenj.

- 5 Eñ gêwa biñ sa anğa Jakobnêñ
 to kêwaka biñ sa anğa Israelnêñ
 ma kêsakiñ aêacnêñ mimi
 gebe sêsôm lasê êndên nêñ wakuc.
- 6 Gebe lau wakuc, tañ têndanğuc êsêac nan, sêñô ñawae
 ma tauñ sênac ñamiñ elom nêñ wakuc.
- 7 Sêñgôm amboac tonan, go sêkêñ materñ Anôtô to sêliñ gêñ, tañ eñ gêgôm
 nan, siñ atom
 ec sêñgôm ênê biñsu êtu tôn.
- 8 Gebe êsêac têtü gôlôac gêsunțékwa ñatonğboa
 têtôm nêñ mimi.
- Êsêacnêñ ñalêlôm geo gala
 ma nêñ katuñ kêsap Anôtô tôn ñanêñ atom.
- 9 Epraimnê gôlôac sêpê talam lemeñ kata,
 mago gêdên siñ ñabêc nan sêc ñamelocñageñ.
- 10 Êsêac sêmasañ Anôtônê poac atom
 ma sebe sêsa nêñ lêñ êtôm ênê biñsu atom.
- 11 Êsêac sêliñ ênê gêñsêga, tañ gêgôm nan siñ
 ma gêñtalô, tañ eñ gêgôm êsêac sêlic nan, amboac tonanğeñ.
- 12 Eñ gêgôm gêñsêga êsêac tamenji sêlic.
 Gêgôm anğa gamêñ Aiguptu ñagaboan Soan.
- 13 Eñ gêwa gwêc kêkôc ma kêkêñ êsêac sêwê sêsêp ñaluñgeñ sêja.
 Eñ gêlêc dembom sa kêpi e amboac tunğbôm.
- 14 Eñ gêwê êsêac ña tao gêdên ocsalô
 ma ña ja gêdên gêbêc.
- 15 Eñ gêga poc kêkôc anğa gamêñ sawa
 ma kêkêñ bu kapôñ anğa nom ñalêlôm gêmên mênêsêac sênôm e gêôc
 êsêac tôn.
- 16 Eñ kêkêñ bu kêpulu anğa poc ñalêlôm
 ma bu tau gêc ñasamac lanğwageñ kêsa gêja.
- 17 Mago êsêac sêkêñ sec gêjô geden tôngeñ
 ma sêli tauñ sa gêdên Lôlôc Natau anğa gamêñ sawa.
- 18 Êsêac sêsaê Apômtaugeñ sêjac ñawae
 ma sêkapiñ eñ gebe êkêñ mo êndên êsêac êtôm êsêac tauñ têtac gêwiñ.
- 19 Êsêac têtan pêlê Anôtô gebe
 “Talic acgom, Anôtô oc êkêñ mo êndên aêac anğa gamêñ sawa me
 masi.
- 20 Eñ gêjac poc
 e bu keselen ñasamac lanğwageñ kêsa gêja,
 ma oc êkêñ mo to gwada
 gebe nê lau sêniñ amboac tonanğeñ me masi.”
- 21 Apômtau gêñô biñ amboac tonan e têtac ñandan kêsa.
 Ênê ja kêsa gebe ensen Jakob, ma nê lai kêpoa gebe ensen Israel
- 22 kêtü êsêac sêkêñ gêwiñ Anôtô atomña ma kêtü êsêac têtac kêpa sugen
 gebe Anôtô ocgo ênam êsêac sa nec atomña.
- 23 Mago eñ kêjatu tao lôlôcña
 ma gêlêc undambê ñakatam su

- 24 ma kékêḡ mana kêsêlô kêtôm kom gêjac gebe sêniḡ.
Amboac tonanḡ eḡ kékêḡ mo undambêḡḡa gêdêḡ êsêac.
- 25 Amboac tonanḡ êsêac seḡ aḡelanêḡ mo kêtû nêḡ gêḡ.
Ma Anôtô kékêḡ gêdêḡ êsêac kêtôm êsêac têtac gêwiḡ.
- 26 Eḡ kékêḡ musalô kêsa umbonḡ
ma ḡaclai ḡatau kêkalem mula gêmêḡ.
- 27 Eḡ kékêḡ gwada kêsêlô kêtôm kekop
ma moc tomagê kêtôm ganjac gwêcḡḡa.
- 28 Eḡ kékêḡ kêsêlô kêsêḡ nêḡ gamêḡ, taḡ sêc nanḡ ḡaluḡḡeḡ,
kêḡi nêḡ bec, taḡ sêḡḡôḡ nanḡ auc.
- 29 Seḡ e gêôc êsêac tôḡ ḡanôḡeḡ.
Gêḡ taḡ tetenḡ nanḡ, eḡ kékêḡ kêlêlêc gêdêḡ êsêac.
- 30 Nêḡ ḡalêlôm kêkac êsêac gêḡ amboac tonanḡḡa ḡawaô
ma seḡ gêḡ gêc awenḡeḡ
- 31 e Anôtô têtac ḡandanḡ kêsa gêdêḡ êsêac
ma gesenḡ êsêacnêḡ lau ḡactêkwa ḡagêdô su ma gêjac lau Israel nêḡ lau
matac ḡagêdô êndu.
- 32 Anôtô gêḡôm nê gêḡ amboac tonanḡ, mago êsêac sêḡôm nêḡ sec sêsiḡ
sugeḡ,
ma sêkêḡ gêwiḡ ênê gêḡtalô atom.
- 33 Kêtu gêḡ tonanḡḡa tec Apômtau kékêḡ êsêacnêḡ bêc gêḡḡa amboac
awenḡaô
ma kékêḡ gêḡ ḡaclai sec sep tagenḡḡa gesenḡ nanḡ jala sêmoa matenḡ jalina
su.
- 34 Gêdêḡ taḡ Anôtô gesenḡ êsêac nanḡ, gocgo awenḡ gêjac eḡ kêtiam
ma sêjam taunḡ ôkwi to sesom eḡ.
- 35 Ma taêḡ gêjam nêḡ lamu Anôtô
gebe Lôlôc Natau Anôtô kêtû nêḡ kêsiwaga.
- 36 Mago awenḡsunḡ sêsôm binḡ dansanḡ
ma imbeleḡ sêsau
- 37 gebe nêḡ ḡalêlôm kêsap eḡ tôḡ ḡajaḡa atom
ma sêmasanḡ ênê poac kêtû anô atom.
- 38 Mago eḡ taê walô êsêac ma kêsuc êsêacnêḡ sec ôkwi
ma gesenḡ êsêac taunḡ su sêjaḡa atom.
Eḡ gêjam têtac ḡandanḡ tôḡ gêdêḡ êsêac
ma kékêḡ nê ḡaclai kêtû awê kêpi êsêac samucgenḡ atom.
- 39 Eḡ taê gêjam êsêac gebe gêḡ palê-palê,
têtôm gêḡ ḡajaô-jaô, taḡ êna e êna-ênagenḡ nanḡ.
- 40 Sêli awenḡ sa aḡga gamêḡ sawa gêdêḡ eḡ elêmê
ma sêḡôm ênê ḡalêlôm ḡawapac kêsa.
- 41 Êsêac sêsaê Anôtô todim-todim kêtû gêḡ wakuc-wakucḡa elêmê
ma sêḡôm Israelnêḡ Anôtô dabunḡ têtac ḡandanḡ kêsa.
- 42 Êsêac taêḡ gêjam ênê lêma ḡajaḡa atom,
sêliḡ bêc, taḡ eḡ gêjam êsêac kêsi aḡga nêḡ ḡacjonêḡ nanḡ siḡ.
- 43 Gêdêḡ taḡ gêḡôm nê gêḡtalô aḡga Aiguptu
to gêḡôm nê gêḡsêga aḡga gamêḡ gaboanḡ Soannḡa nanḡ.
- 44 Eḡ gêjam nêḡ bu ôkwi kêtû dec
e lau Aiguptu nêḡ bu sênômḡa masi.

- 45 Eñ kékêñ lelon taêsam ñasec gêñac êsêac
to ôpôac, tan sêgôm êsêac têtú meloc nan.
- 46 Eñ kékêñ moac tamoac sen êsêacnêñ gêñ ñanô anğa kôm
ma gêñ, tan lemen sêgôm ñakolen elêmê nan, wagô jasesen su.
- 47 Eñ kékêñ kom poc gêjac êsêacnêñ wain ñamôkê popoc
ma kom ñamatu kêtuc nêñ gêñlêwê êndu.
- 48 Eñ kékêñ kom poc gêjac nêñ bulimakao
ma ôsic geñ nêñ bôc toton su.
- 49 Eñ kêbaliñ nê têtac ñandan kêpi êsêac ñawaô.
Eñ geñ oliñ sec e nê ñalêlôm kêmoatiñ tôn ma kékêñ gêñwapac sec
tonaê-tonaê samob.
- 50 Eñ kêpô nê têtac ñandan ñabênic sugen gêdêñ êsêac.
Eñ kêjanço êsêac katun su atom, gêsini êsêac sugen sêsêp gêmac sec
ñalêlôm sêja.
- 51 Eñ gêjac ñapalê ñamêc samob êndu anğa Aiguptu,
Lau matic samob nêñ ñamêc sêjança anğa Hamnê bec.
- 52 Go gêwê nê lau sêsa sêmêñ têtôm ñacejob gêwê nê domba
ma gêjam gôliñ êsêac anğa gamêñ sawa kêtôm domba pom kapôêñ ten.
- 53 Eñ gêwê êsêac sêmoa ñañêngeñ e têtêc taun atom,
mago kékêñ gwêc kêmakop êsêacnêñ ñacjo auc.
- 54 Amboac tonan gêwa êsêac e sêô lasê ênê gamêñ dabun,
sêô lasê lôc, tan en lêma anôña kékôc kêtú nê gêñ nan.
- 55 Eñ gesoc lau samuc sêmun-sêmun
ma kékêñ Israelnêñ gôlôacmôkê sêngôn lau tau nêñ gamêñ.
- 56 Mago êsêac sêsaê Lôlôc Natau Anôtô to sêli taun sa ñapan
ma sêsap ênê biñsu tôn atom.
- 57 Sêkac taun su anğa ênê ma sêgôm ênê biñ paliñ têtôm tamenji.
Êsêacnêñ lêñ keso kêtôm talam, tan sêkêkam ñasôb mata kôtên-
kôtêngeñ nan.
- 58 Êsêacnêñ sakin gamêñ ñabaunça gêgôm en têtac ñandan
ma nêñ sakin anôtô i jabaña kêbôli ênê ñalêlôm auc.
- 59 Anôtô gêlic e ñalêlôm kêmoatiñ tôn
ma kêtiñ Israel su samucgeñ.
- 60 Eñ gêwi nê bec anğa Silo sin.
Mala tau, tan en jagêmoa ñamalac ñalêlôm nan.
- 61 Eñ kékêñ nê poac ñakatapa,
tan kêtú ênê ñaclai to ñawasi ñabelo nan, ñacjo sêkôc sêja.
- 62 Eñ gêwi nê lau sin gêdêñ ñacjonêñ sin
ma nê ñalêlôm kêbôli auc kêtú nê gêñlênsêmña.
- 63 Sin gesen ênê lau matic su
ma nêñ lauo takin sêjam wê ñacña kêtiac atom.
- 64 Sin gesen ênê dabunwaga su
ma sêlôc gêdêñ êsêacnêñ awêtuc gebe têtan tanjioa kêtú êsêacña atom.
- 65 Sêgôm sêmoa e Apômtau mata gêlac kêtôm ñac ten gêc bêc e kêliñ tau sin,
go mata gêlac.
Kêtôm ñac sinjêlêc ten gênôm gêñ e kêjanin en.
- 66 Eñ gêjac nê ñacjo kêsêp dêmômunagen

ma gêgôm êsêac e majen tauj êndu-êndu.

67 Eñ kêtij Josepnê bec su
ma kêjaliñ gôlôac Epraimña sa atom.

68 Eñ kêjaliñ gôlôac Judaña sa.
Lôc Sion tau, tañ têtac gêwiñ nañ.

69 Eñ kêsuñ nê gamêñ dabuñ sa kêpi e jakêtôm undambê.
Gêgôm e gêjac malac su kêtôm nom, tañ êkô nêñger nañ.

70 Go kêjaliñ nê sakiñwaga Dawid sa,
kêkôc enj su anga gamêñ dombaña.

71 Kêkôc enj anga domba têna to ñalatu nêñ
gebe ejop ênê lau Jakob to ênê gêñlênsêm Israel.

72 Dawid gejob êsêac toñalêlôm ñañêñ
ma gajam gôliñ êsêac ña lêma kwalam langwa.

*

79

Mec Anôtô ênam nê lau kêsiña

1 O Anôtô, lau samuc sêsô nêñ gamêñ sêja.

Êsêac sesen nêñ lôm dabuñ ñadabuñ ma sêjamu Jerusalem e
popocgerñ.

2 Êsêac sêkêñ nêñ sakiñwaga nêñ ñawêlêlanj kêtü moc, tañ sêmoa umbonj
ñalabu nañ, nêñ gwada.

Sêkêñ nêñ lau mansañ nêñ ñawêlêlanj gêdêñ bôc ñaclai.

3 Êsêac sêkêc êsêacnêñ dec siñ kêtôm bu, sêgôm sêgi Jerusalem auc e kêsô
tau
ma ñac teñ gêmoa gebe ênsuñ ñacmatê nañ gêmoa atom.

4 Aêacma lau malac ñagêdô, tañ dêmôêñ gêjac tauñ nañ, sêsu aêac susu
ma tentenlatu, tañ sêngôñ maken-maken nañ, sêlic aêac amboac gêñ
meloc ma têtanj pêlê aêac.

5 O Apômtau, oc gobe ôli nêñ ñalêlôm sa ñapanj e êndêñ ondod acgom.

Nêñ têtac ñandanj êndanğac-êndanğac amboac jawaô e êndêñ ondod,
go êmbacnê.

6 Ôkêñ nêñ têtac ñandanj naêpi lau samuc, tañ sêjam kauc aôm nañ,
to êpi tentenlatu, tañ awenj gêjac nêñ ñaê atom nañmanj.

7 Gebe êsêac sêjac aêacma lau êndu
ma sêgôm nêñ malac kêtü gasañ.

8 Ôkêñ tamenjinêñ sec ñagêjô êpi aêac atom. Taêm labu aêac sebenmanj
gebe aêac awi atu gwsaê aômña siñ.

9 O Anôtô, tañ kôtu aêacma kêsiwaga nañ, ônam aêac samanj.

Ôngôm nêñ ñaê ñawae êsa.

Ônam aêac sa to ôsuc aêacma binj ôkwimanj.

Ôngôm êtu nêñ waemña.

10 Amboac ondod lau samuc sênac aêac ôkwi gebe

“Lau tônê nêñ Anôtô oc gêmoa ondod.”

Ôkac nêñ sakiñwaga, tañ lau samuc sêkêc êsêacnêñ dec siñ nañ,

* 78:72: Asap gêga.

nêj kamocgôc êndêj aêac matejanô alicmanj.

- 11 Ôkêj tanjam lau kapoacwalôna nêj binj, tanj senj olij taujja nanj.
Lêmam njajanjaboa, amboac tonanj ônam lau, tanj sêkic êsêacnêj binj gebe sêmac êndu nanj sa.
- 12 O Apômtau, aôm ôkêj njagêjô êpi lau, tanj têtanj pêlê aôm sêngôj aêacma gamêj njamadinj nanj acgom.
Ma ôkêj êsêacnêj binj njagêjô êtu dim 7.
- 13 Ma aêac tec atu nêj lau to tonj, tanj aôm gojob êsêac nec, abe anam danje aôm endej tôngej,
ma gôlôac to gôlôac sêngôm aôm waem êsa êtôm têmgej.

*

80

Mec gebe Anôtô ênam Israel sa êtiamja

- 1 O Israelnêj njacgejob, tanj gojob Josep kêtôm domba njatonj tenj nanj, ôkêj tanjam.
Aôm tanj gôngôj kerub njao nanj, oc taôm lasê
- 2 êndêj Epraim agêc Benjamin ma Manase.
Ôndi tonjaclai mênônam aêac sa.
- 3 O Anôtô, ônam aêac sa êtiam.
Ôkêj lanjômanô mênêpô aêac gebe ênam aêac sa.
- 4 O Apômtau, lausinj undambêja nêj Anôtô,
nêj lau tetenj mec elêmê ma aôm gobe ôê têtac njandanj tøj e êndêj ondocgej.
- 5 Aôm kôkêj êsêac senj matejsulu kêtu nêj mo.
Aôm kôkêj êsêac sênôm matejsulu, tanj kêsêp laclu e mêngec nanj.
- 6 Aôm kôpô aêac sinj e tentenlatu sêsu aêac susu
ma aêacma njacjo sêômac aêac.
- 7 O Lausinj undambêja nêj Apômtau, mênônam aêac sa êtiam.
Ôkêj lanjômanô mênêpô aêac gebe ênam aêac sa.
- 8 Aôm kôkip wainmôkê tenj sa anja Aiguptu
ma kôjanda lau samuc sêsa gebe ôsê êsêp êsêac malenj.
- 9 Aôm kôwaka njagamêj sa njapep,
tec njawakac keselenj njajam ma gêjam gamêj auc.
- 10 Ka tau kêkêj ajunj lôc samob
ma njalaka gêjam kaseda kapôêj auc.
- 11 Ka tau ketoc laka kêsa e jagêdêj gwêc
ma njasêli kêpi e jagêdêj bu Euprat.
- 12 Amboac ondoc tec gosenj njatuj su.
Lau samob, tanj sasa intêna tonanj nanj, oc sênam genjenj njanô.
- 13 Bôcgabuñ kêsuc popoc
ma bôc salejja njagêdô senj katu nêj mo.
- 14 O lausinj undambêja nêj Apômtau, ômu ômôêj êtiam.

* 79:13: Asapnê tenj.

Ôtuc kêniņ anġa undambê ma matam e wainmôkê tau e taêm walô nê m genj êtiam.

15 Taêm walô nê m genj, taņ lêmam anôġa kasê naņ.
ma ŋasêli, taņ gôġac kolec naņ.

16 Ŋacjo dêdim gêġgic e ja-genj su.

Laņômanô ŋajaê êndêġ êsêac ma onsenj êsêac su sênaġa.

17 Ôkêġ lêmam eo ŋac, taņ kêkô nê m anôġa naņ auc.

Eo ŋamalac latu, taņ gôlôm eġ e kêt u kapôêġ naņ auc.

18 Go aêac akac taunj su anġa aôm nê m êtiam atom.

Ôkêġ aêac anġôġ maten jali ma awenj êôc aôm nê m ŋaê.

19 O lausiņ undambê naņ Apomtau, mêġônam aêac sa êtiam.

Ôkêġ laņômanô mêġêpô aêac gebe ênam aêac sa.

*

81

Wê omġa to biņ sênam taunj ôkwiġa

1 Awem êôc Anôtô, taņ kêt u aêacnêġ gêġam-sawaga naņ toôndugenj.

Awem êôc Jakobnê Anôtô toôndugenj.

2 Apuc wê sa ma anac oġ êtaġ

ma anġôm gêġ wêġa tokaiņ-tokaiņ êtaġ.

3 Anac dauc êtaġ êndêġ ajôġ mêġêô lasê

ma embe ajôġ êtu samuc naņ, anac atañ êtu nê m om ŋawaenġa,

4 gebe Israelnêġ mêtê amboac tonañ.

Jakobnê Anôtô kêġatu nê biņ amboac tonañ.

5 Kêkêġ kêt u biņsu gedêġ Josep gêdêġ taņ gebe ensenj Aiguptu naņ.

Aê ġaġô biņ samuc teġ, naņ taņocsuġ gêġac kwananġeġ atom naņ
gebe

6 "Aê kajon gêġwapac su anġa aôm magim

ma kakêġ aôm gôwi nê m gadob kômġa siņ.

7 Gêdêġ taņ kôtap gêġwapac sa naņ, awam gêġac aê ma ġajam aôm sa.

Anġa ŋoc gamêġ kêġanġa, taņ kasiņ tau gamoa naņ, aê kakêġ taņoc
aôm. Anġa bu sêli awenj saġa Meriba aê kasaê aôm.

8 Ŋoc lauac, akêġ taņem gabe jalêġ biņ amac.

O Israel, taņam wamu aê mamaġ.

9 Ônam sakiņ anôtô jaba teġ atomanô.

Ma aôm oteġ mec êndêġ tentenġlatunêġ anôtôdi teġ atom.

10 Aê Apômtau, tec katu nê m Anôtô, taņ ġawê aôm anġa gamêġ Aiguptu
naņ.

Ôġa awamsuġ kacġeġ gebe jalôm aôm.

11 "Mago ŋoc lau sêkêġ taņeġ aê atom

ma Israel sêġôm aêġoc biņ kêt u tôġ atom.

12 Tec ġawi êsêac siņ kêt u ġêsunġtékwa ŋatonġa

sêsa nêġ lêġ kêtôm êsêac taunj nêġ ŋalêlôm.

13 Oġae ŋoc lau sêkêġ taņeġ aêmaġ.

Israel sêsa ŋoc lêġmaġ.

* 80:19: Asap ġêwa nê biņ sa.

- 14 Go jakônij êsêacnêj ñaço tôj seben
ma jaku êsêacnêj ñaço samob tulu.
- 15 Êsêac tañ têntac gedec aê nan, oc sewec tonjalêlôm ñatutucgenj sêkô aê
lanôcnêm
gebe nêj ñagêjô oc ênêc endenj tôngenj.
- 16 Mago aê gabe jalôm aôm ña mo mataêjamgenj
ma gabe jakêj lêp anja poclabu êsa wacêlau aôm.”
- *

82

Anôtô ej ñacgôlijsêga

- 1 Anôtô gêmoa nê lau sêkac tauj sa ñalunjenj.
Ej kêmêtôc binj gêngôj gôliñwaga sêkac tauj sa ñalêlôm.
- 2 “Awi amêtôc kesonja sinmanj
ma akêj êwiñ lau, tañ sêkac tauj su anja Anôtônê nan, nêj binj atom.
- 3 Amêtôc lau ñaôma to mosêbu nêj binj êtu katô
ma anam lau ñasec to ñalêlôm sawa sa.
- 4 Apuc ñac sawa to ñac, tañ kêpô lêna gêj nanj tôj.
Ajanjo enj su anja lau, tañ sêkac tauj su anja Anôtônê nanj lemenj.
- 5 “Êsêac lau meloc to nêj kauc masi.
Amacnêm mêtê kêtû sec samucgenj ma binjgêdêj malamê anja nom.
- 6 Binjanô, aê tauc kasôm-gac gebe ‘Amac atu anôtôigenj
ma amac samob atu Lôlôc Natau latuigenj.’
- 7 Mago oc amac êndu atôm ñamalac
ma aku e ananja atôm kasêga sêjanja.”
- 8 O Anôtô, ômôêj ma ônam gôliñ nom samucgenj
ma tentenlatu samob têtû aômnêm gêj.
- *

83

Tapô lêna takô ñaço ñalêlôm ñamec

- 1 O Anôtô, ôngaminj taôm atom.
O Anôtô, ônam taôm tôj to awam mêgenj atom.
- 2 Gôlicgac me, nêm ñaço awenj alin-alonj kêsa sêmoa
ma êsêac, tañ nêj ñalêlôm kêmoatinj tôj kêtû aômña nanj, sêsa lanôñanô
sagenj.
- 3 Êsêac sêgôm gêjêlêlôm sebe sensenj nêm lau su
ma sêmoatinj poac sebe sensenj lau, tañ sê lamu aôm nanj.
- 4 Êsêac sêsôm gebe “Amêj nadansenj êsêac su ec nêj tej ênêc êtiam atom
ma taêj ênam ñaê Israel êtiam atomanô.”
- 5 Binjanôgoc, êsêacnêj ñalêlôm tagenj ma sêmoatinj nêj binj e gacgenj gêc-
gêcgenj,
sêmoatinj poac gebe sensenj aôm su.
- 6 Lau tañ sêngôj Edom to Ismaelwaga nêj bec
lau Moab to lau Hagar amboac tonanj.
- 7 Lau Gebal to Amon ma Amalek,

* 81:16: Asapnê tej. * 82:8: Asapnê pesalem tej.

lau Pilisti to lau Tirusña amboac tonanjen.

⁸ Lau Asuriaña sêsap lau tônê ñai tôn.
Lau tonan ñai sêpuc Lotnê latui tôn.

⁹ Onsenj êsêac êtôm gêmunjen gosenj Midian
ma êtôm gosenj Sisera to Jabin anja bu Kison.

¹⁰ Lau tonan ñai sêjaña anja Endor
ma nêj ñawêlêlanj gêmôb gêc nom.

¹¹ Onsenj êsêacnêj kasêga êtôm gosenj Oreb ma Seb.
Onsenj êsêacnêj lau towae samob êtôm Seba agêc Salmuna.

¹² Lau tonan ñai tec sêjac awenj gebe
“Aêac tajaño Anôtônê gamêj su.”

¹³ O ñoc Anôtô, onsenj êsêac êtôm mu kêlai kekop jagêngônj gêj êndu
ma êtôm mu kelelo jataê.

¹⁴ Onsenj êsêac êtôm ja genj oba
ma êtôm jawaô kêdangac kêpi lôc.

¹⁵ Nêj gamêj kêlanganj êtakê êsêac
ma nêj mu-gêbuc êpuc soc êsêac amboac tonan.

¹⁶ O Apômtau, ôkêj majenj êkwa êsêac lanôñanô auc,
ec sensom gebe sênam sakinj aôm.

¹⁷ Ôkêj êsêac majenj to têtakê ñanô
e nêj meloco êsa ma sênajamanj.

¹⁸ Ôñgôm êsêac amboac tonan e sêjala gebe aôm taômgenj tec kôtu Apômtau.
Lau nomña samob tetoc aôm sa gebe Lôlôc Njatau aôm taômgenj.

*

84

Tanam awenj su Anôtônê andu ñawê

¹ O lausinj undambêña nêj Apômtau,
nêj andu e têtac kêsa lanjwagengoc.

² Ñoc katuc gêjam awa su Apômtaunê lôm ñamalacluj
e taê gêjac tau kêsi-kêsi.

Ôlic to katuc kêpi-kêpigenj ma gêjam wê
kêtu Anôtô mata jalinja.

³ O lausinj undambêña nêj Apômtau,
o ñoc kinj to ñoc Anôtô,
kêclêwam kêtap nê andu sa
ma mochibi gêjam nê ic gebe êsu ñalatuña gêc nêj altar ñagala.

⁴ Aoc gêôc lau, tanj sêngônj nêj andu ñalêlôm
ma sêlambinj aôm gedêj tônjenj nanj.

⁵ Aê aoc gêôc lau, tanj lanônj gêlac nêj gamêjenj sêja
ma nêj ñaclai ñam kêsêp aôm nanj.

⁶ Embe nasêsa gaboanj ñakelerña, oc sêngôm gaboanj tau êtu gamêj bu-
matanja
ma komô sauj êkêj bu ênam gamêj tau auc.

⁷ Êsêac sêwê taênj andanjenj
e sêlic Anôtô anja Sion.

* **83:18:** Asapnê pesalem wêña tenj.

- 8 O lausij undambêña nêñ Apômtau Anôtô, ôñô ñoc mec.
O Jakobnê Anôtô, ôkêñ tanam.
- 9 O Anôtô, matam ê aêacma kin
ma matamanô ôlic nêñ ñac, tan sen oso en nan lanjôanô.
- 10 Amoa nêñ-malacurj bêc tagenjen
ñajam kêlêlêc amoa aêacma malac bêc tausen su.
- Jajop ñoc Anôtônê andu ñakatam oc êmoasij aê
êlêlêc janjôñ lau kesowaga nêñ bec su ñênjen.
- 11 Gebe Apômtau Anôtô kêtú ñoc ñawasi to lautuc, en kêkêñ moasij to wae.
En oc êñgaminj gên ñajam ten êndên lau, tan sêsa nêñ lêñ lanjôñnêñ
sawa nan atom.
- 12 Lausij undambêña nêñ Apômtau,
aê aoc êoc ñamalac, tan taê kêka aôm nanj.
- *

85

Israel teten gebe Anôtô taê walô êsêac

- 1 O Apômtau, aôm kômoasij nêñ launên gamênj.
Aôm gôjam gênwapac, tan gêgôm Jakob nanj ôkwi.
- 2 Aôm kôsuc nêñ launên binj ôkwi
ma gôsaj êsêacnênj geo samob auc.
- 3 Aôm kôpuc nêñ têmtac ñandanj tônj
ma gôwi nêñ têmtac ñalakoc sinj.
- 4 O Anôtô, aêacma kêsiwaga, mênjônâñ aêac sa êtiam
ma ôwi ôlim ñakam aêacña sinj.
- 5 Aôm oc gobe têmtac ñandanj êndênj aêac endenj tônjenj me.
Aôm oc gobe ôê têmtac ñandanj tônj elom-elom ma wakuc samob me.
- 6 Aôm oc ôkênj aêac asê awenj su êtiam
gebe nêñ lau ôlinj êpi êtu aômña êtiam me masi.
- 7 O Apômtau, ôtôc nêñ têmtac gêwinj tenjenña êndênj aêac
ma ôkenj aêac awê kainj nêñ moasij.
- 8 Aê gabe janjô binj, tan Apômtau Anôtô tau kêsôm kêsa awa nanj.
Enj kêsôm binjalô
gêdênj nê lau, gadênj nê lau dabunj,
tan sêmu dêndênj nêñ lêñ meloc êtiam atom nanj.
- 9 Kêdabinjgac gebe ênam lau, tan têtac en nanj, sa binjanôgenj
gebe ñawasi ênam aêacnênj gamênj auc.
- 10 Têtac gêwinj tenjenña to binj ñanênj oc sêwinj tauñ.
Binjêdênj to binjalô oc sêmbôênj tauñ.
- 11 Binj ñanênj oc êpoa anja nom êpi êmênj
ma binjêdênj oc atuc kênin anja undambê asap êmênj.
- 12 Apômtau oc êkênj gên ñajam
ma nanj nom ñanô esewec êlêlêc su.
- 13 Binjêdênj oc êmunj enjenj
ma binjalô oc êpuc enj waña. *

* 84:12: Kora latui nêñ pesalem tenj. * 85:13: Kora latui nêñ pesalem tenj.

86

Tapô lêna taun danjôh ñamec

- 1 O Apômtau, mênwê tanjam to ôkên tanjam aê
gebe aê ñac sawa ganjôh jageo.
- 2 Ojop aênoc katuc gebe aê ôlic andan aôm tec gamoa.
O ñoc Anôtô, ônam nêm sakinwaga, tan mata kêsap aôm nan sa.
- 3 O Apômtau, ñoc Anôtô, taêm walô aê
gebe aoc gêjac aôm geden tôngeñ.
4 Ôkên nêm sakinwaganê ñalêlôm êtu samuc.
O Apômtau, aê kasun ñoc ñalêlôm sa gêdên aôm.
- 5 Gebe aôm Apômtau, kôtu ñac gabêjam ma kôsuc binj ôkwi kêlêlêc.
Aômnêm têmtac gêwiñ tengeñña gêdên lau samob, tan awen gêjac aôm
nan.
- 6 O Apômtau, ôñô ñoc mec.
Wê tanjam ñoc tanjiboa kapôên.
- 7 Embe japô lêna, oc aoc ênac aôm
gebe aôm oc ôjô aênoc mec.
- 8 O Apômtau, anôtôi nêñ tenj kêtôm aôm gêmoa atom.
Ma gêñ ñanô tenj oc êtôm gêñ, tan aôm gôgôm nan, atom amboac
tonanjenj.
- 9 O Apômtau, lau samuc samob, tanj kôkên êsêac nan, oc mênșêpôn enjuc
êndên aôm.
Ma sênjôm nêm ñaê ñawae êsa.
- 10 Gebe aôm taômgenj ñac kapôên tec gôgôm gêñșêga.
Binjanô, aôm taômgenj tec kôtu Anôtô.
- 11 O Apômtau, ôndôn nêm lêñ êndên aê,
go tanoc wamu aôm ñanênjenj.
- Ôndôn aê gebe janam sakin aôm
tonoc ñalêlôm samucgenj.
- 12 O Apômtau ñoc Anôtô, gabe aoc êoc aôm tonoc ñalêlôm samucgenj
ma janjôm nêm ñaê ñawae êsa enden tôngeñ.
- 13 Gebe aôm têmtac gêwiñ aê tengeñ.
Aôm kôjanjo katuc su anja lamboam ñakêlêndinj.
- 14 O Anôtô, lau tenbelej anjenj sêkêli taunj gêdên aê ma ñaclai totongenj
dêdib katuc sêmoa
ma êsêac sêsa aôm lanôm sa elémê atom.
- 15 O Apômtau, aôm Anôtô taêm labu to kômoasinj kêlêlêc.
Aôm ñac gabêjam tec gôê binj tôn ma nêm têmtac gêwiñ tengeñña gêc
geden tôngeñ.
- 16 Ôkac taôm ôkwi ôndên aê ma taêm labu aê.
Ñajanja ñatau, ôpuc nêm sakinwaga tôn gebe aê gajam sakin aôm kêtôm
tinoc gêgôm.
- 17 Ôngôm gêñtalô tenj êpi aê gebe jajala nêm moasinj. Ôkên ñoc ñacjo sêjala
e majenj êsa

êndêḡ êsêac sêlic gebe aôm Apômtau tec gôjam aê sa to gôjam malô aê.
*

87

Jerusalem ḡalambin

- 1 Apômtau kêkwê nê malac sa kêkô lôc dabuḡ.
- 2 Apômtau têtac gêwiḡ Sion ḡsacgêdô
kêlêlêc gamêḡ ḡagêdô, taḡ Jakobnê lau sêḡgôḡ naḡ su.
- 3 O Anôtônê malac, ôkêḡ taḡam biḡ tonec,
taḡ eḡ kêsôm kêpi aôm naḡ gebe
- 4 “Aê kasa Aiguptu to Babilon sa gêwiḡ lau-taḡeḡ-wamu-aêwaga.
Ma lau Pilistia to Tirus ma Aitiopia nêḡ malacmôkê Jerusalem.”
- 5 Ma sêsôm êpi Sion gebe lau tokaiḡ-tokaiḡ nêḡ malacmôkê
gebe Lôlôc ḡtau tau kêpuc tôḡ gebe êkô ḡajaḡa.
- 6 Apômtau eto tentenḡlatu nêḡ ḡaêmôkê ma êwa êsêac sa gebe
“Teneḡi sêkôc êsêac aḡḡa Jerusalem, Jerusalem ḡtau êsêac.”
- 7 Êsêac sênam wê to têtê gebe
“Aôm kôtu ma moasiḡ samob ḡamôkê.”

*

88

ḡac togêḡwapac nê wê kêtaḡ tauḡa

- 1 O Apômtau, taḡ kôtu aêḡoc kêsiwaga to Anôtô naḡ,
aê gamôêc gêdêḡ ocsalô ma aoc gêjac aôm gêdêḡ gêbêc.
- 2 Ôḡô ḡoc mec
ma wê taḡam ḡoc taḡiboa gebe ônam sa.
- 3 Gebe katuc gêôc gêḡwapac e têkwa gêbac
ma kasa paḡ lamboam ḡalêndaḡ.
- 4 Êsêac sêsam aê gawiḡ lau, taḡ sê su sêsêp sêlêlôm sêja naḡ.
Aê katôm ḡac, taḡ nê ôliwalô gêjaḡa su naḡ.
- 5 Aêḡoc mê gêc ḡacmatê ḡalêlôm
katôm êsêac, taḡ sêjac êsêac êndu sêc sêlêlôm naḡ.
Lau tonai ḡai aôm taêm gêjam êsêac kêtiam atom
gebe lêmam gêjam êsêac sapu sugac.
- 6 Aôm kôtiḡ aê su kasêp lamboam ḡalabuanô gaja,
kasêp gêsunbôm ḡakêlêndiḡ sec.
- 7 Aômniêm têmtac ḡandaḡ kêsac aê êndu.
Ma nêḡ têmtac ḡandaḡ ḡadembom samob kêkôninḡ aê tôḡ.
- 8 Aôm kôkêḡ ḡoc lau mêḡbaḡ samob sêjac jaê aê gebe sêlic aê amboac gêḡ
ḡanô masi teḡ.
Kôlai aê auc, tec gabe jasa e jatuc-jatuc.
- 9 Gaḡgôḡ jageo e matocanô kêtου wao.
O Apômtau, aê aoc gêjac aôm kêtôm bêcgeḡ ma galam lemoc gêdêḡ
aôm.

* 86:17: Dawidnê mec teḡ. * 87:7: Kora latui nêḡ pesalem wêḡa teḡ.

- 10 Aôm oc ôngôm gêntalô êpi ñacmatê me masi.
Êsêac oc dêndi mêñsêlanem aôm me masi.
- 11 Êsêac oc sênac miñ biñ êpi aômñêm têmtac gêwiñ tengeñña ança sêlêlôm me masi.
Oc sêsôm biñ êpi aômñêm biñ ñañêñ ança gêñ gêmôb ñamala me masi.
- 12 Êsêac oc sêsôm aômñêm gêntalô ñawae ança gêsunbôm me masi.
Oc sêsôm nêñ biñgêdêñ lasê ança gamêñ sêliñ tauñ sinña me masi.
- 13 O Apômtau, amboac tonañ aoc gêjac aôm.
Ñoc mec gêdêñ aôm gêwac kêtôm bêbêcgeñ samob.
- 14 O Apômtau, amboac ondoc kôtiñ aê su
ma gôsaj lañômanô auc gêdêñ aê.
- 15 Aê tekoc saki masi gêdêñ ñapalêgeñ ma tec gamoa jageo ñapan.
Aê tekoc gêbac kêtû nêñ ñagêjô ñawapacña.
- 16 Aôm têmtac ñandanñ ñawaô kêku aê tulu.
Aômñêm gêñwapac kêtakê aê e katuc unñ tagenñ.
- 17 Kêtôm bêc samob kêkôm aê auc amboac bu ñasamac
ma gêjam aê auc samucgeñ.
- 18 Aôm kôkêñ ñoc ñac to tawanñ sêjac tauñ gêñgic ança aêñoc
ma galic gêsunbôm kêtû ñoc tawanñ.
- *

89

Sênac mateñ biñ, tañ Anôtô gêjac mata nanñ

- 1 O Apômtau, aê gabe jança wê êpi nêñ têmtac gêwiñ tengeñña enden tõegeñ.
Gabe jasôm nêñ biñ ñañêñ lasê êndêñ gôlôac e naêsu kwananjenñ.
- 2 Aôm tec gôjac mata gebe têmtac gêwiñ tengeñña tau oc ênêc endenñ tõegeñ.
Aôm kôwaka nêñ biñ ñañêñ sa ñapep kêtôm, tañ kômasañ undambê nanñ.
- 3 Aôm kôsôm gebe “Aê kamoatinñ poac gêdêñ ñac, tañ kajalinñ enñ sa nanñ,
ma gajac mata gêdêñ ñoc sakinwaga Dawid gebe
- 4 ‘Aê jakêñ nêñ gôlinñ kinña elom nêñ wakuc ñapanñ
ma jawaka nêñ lêpônñ sa êtôm gôlôac to gôlôac samob.’ ”
- 5 O Apômtau, undambê sêlanem aômñêm gêntalô
ma lau dabunñ, tañ sêkac tauñ sa nanñ, awenñ gêoc aôm gebe aôm ñac ñañêñ.
- 6 Gebe asa oc êtôm Apômtau ança tao lólôcña
ma anôtôinêñ latunñ asa oc êtôm Apômtau.
- 7 Anôtô ñaclai gêñgônñ lau dabunñ sêkac tauñ sa ñalêlôm
ma samob, tañ sêmoa enñ lañôanôña nanñ, têtêc enñ ñanô.
- 8 O Apômtau, lausijn undambêña nêñ Anôtô, asa oc êtôm aôm.
O Apômtau, aôm ñaclai sec ma nêñ biñ ñañêñ kêkwa aôm auc.
- 9 Aôm gôjam gôlinñ gwêc, tañ kêgasim nanñ.
Ñadembom embe êkuc-êkuc, aôm oc ôngôm ñatip êsa.
- 10 Aôm gôjac gêñsêga Rahab popoc jamunñ-jamunjenñ.
Lêmam ñajanja gesenñ nêñ ñacjo êlinñ-êlinñ

* **88:18:** Kora latui nêñ pesalem wêña tenñ.

- 11 Aôm kôtu undambê to nom ηatau.
 Aôm kôkêη nom samuc to gêη samob, taη gêjam nom tau auc naη.
- 12 Aôm kôkêη gamêη musaηgu-m to mula-mηa.
 Lôc Tabor to Hermon ôliη kêpi kêtου aôm nê m ηaêηa.
- 13 Lêmam dambê ηactêkwa sec.
 Lêmam ηajarη to kôsuy nê m anôηa sa.
- 14 Binêdêη to biη ηaηêη kêtου nê m lêpôη ηanombaη.
 Têmtac gêwiη teηgeηηa to biη ηaηêη gêc aôm laηômnê mηa.
- 15 O Apômtau, aê aoc gêôc lau, taη laηômanô ηawê kêpô êsêac
 ma ôliη kêpi kêtου aôm ηa naη.
- 16 Êsêac tapi-tapigeη kêtου nê m ηa ηapaη.
 Ma sêjam lasê kêtου aôm nê m binêdêηηa.
- 17 Gebe aôm kôtu êsêac waeη to ηaclai ηamôkê.
 Aôm nê m moasiη kêwaka aêacma ηaê sa e ηapep.
- 18 Gebe Apômtau kêtου aêacnêη lautuc ηatau
 ma Israelnêη ηac dabuη kêtου aêacnêη kiη nê ηatau.
Anôtônê biη, taη gêjac mata gêdêη Dawid naη
- 19 Gêdêη gêmuηgeη aôm gôwa nê m biη sa gêdêη nê m sakiηwaga ηaηêη ηa
 ηakatu gebe
 “Aê kakêη sunsuη kiηηa gêdêη ηactêkwa teη kêkuc ênam lau sa. Aa
 kakêη lêpôη kiηηa gêdêη ηac, taη kajaliη sa aηga lau nêη naη.
- 20 Aê katap ηoc sakiηwaga Dawid sa,
 gaeη oso eη ηa ηoc niptêkwi dabuη
- 21 gebe lemoc êpuc eη tôη endeη tôηgeη
 ma lemoc êkêη ηaclai êndêη eη.
- 22 Nê ηacjo ênsau êôc eη êtôm atom
 ma secwaga teη êku eη tulu atom.
- 23 Aê gabe janseη ênê ηacjo popoc sê nêc eη laηônê mηa
 ma janac êsêac, taη sêkêη kisa eη naη êndu.
- 24 Aêηoc biη ηaηêη to têtac gêwiη teηgeηηa êpuc eη tôη.
 Aêηoc ηaê oc êsuη ênê wae sa.
- 25 Aê jakêη ênê gôliη ηamadiη
 aηga gwêc ηaluη e êndêη bu kapôêη Euprat.
- 26 Eη oc awa ênac aê gebe ‘Aêηoc tamoc aôm,
 aôm kôtu ηoc Anôtô to ηoc moasiη ηamôkê.’
- 27 Aê gabe jakêη eη êtu latuc ηamêc.
 Eη kêtου kiη nom ηa nêη ηatau.
- 28 Aê oc jamoasiη eη endeη tôηgeη
 ma matoc êsap ηoc poac tôη ηajarη êtu eηηa.
- 29 Aê gabe jawaka ênê gôlôac nêη teη sa endeη tôηgeη gebe êtu kiη
 ma ênê lêpôη êkô ηapaη êtôm undambê.
- 30 “Ênê latui embe sêwi ηoc biη siη
 ma nêη lêη eso aêηoc biη, taη kajatu naη,
- 31 ma embe sêηgôm aêηoc biη êtu meloc
 ma sêkêη taηeη ηoc biηsu atom,
- 32 oc jai êsêac ηa palip êtu sêkac tauη suηa
 ma oc janac êsêac êtu nêη kwalecηa.

- 33 Mago gabe janġaminj ɲoc moasinj êndêrj Dawid atom
ma jansa ɲoc biɲ ɲaɲêrj auc êndêrj eɲ atomanô.
34 Aê gabe janġôm ɲoc poac êtu biɲ lêlêɲa atom
ma janam biɲ, taɲ aocsunj kasôm lasê nanj, ôkwi atom.
35 “Aê ɲac dabunj, tec katôc lemoc sa kêpi tauc katu dim tagen
gebe jansau Dawid teɲ atomanô.
36 Ênê gôlôac oc sêmoa endenj tôneɲ.
Ênê lêpônj êtôm oc, taɲ kêkô aê lanôcnêm nanj.
37 Eɲ oc êmoa endenj tôneɲ êtôm ajônj,
taɲ kêtôm gêwa-biɲ-tau-sawaga ɲaɲêrj anġa tao lôlôcɲa nanj.”

Taɲi kêtu sêku kiɲ tuluɲa

- 38 Mago galoc aôm kôtiɲ to kômasuc ma têtac ɲandanj
gêdêrj nêm ɲac, taɲ goeɲ oso eɲ nanj.
39 Aôm kôsap poac, taɲ kômoatiɲ gêdêrj nêm sakiɲwaga nanj tulu
ma gôgôm ênê sunsunj kêtu meloc ma kôpalip kêsêp lêsap gêja.
40 Aôm gosenj ênê tuɲbôm samob êliɲ-êliɲ
ma kôsiɲ baliɲ ênê malac totuɲbôm e popoc jamuɲ-jamuɲɲeɲ.
41 Lau samob, taɲ sêsa tonanj sêja-sêmêrj nanj, sêjanġo gêrj anġa ênê
nê lau mênbaɲ eɲ sêsu eɲ susu.
42 Aôm kôkêrj lau, taɲ sêlêsu eɲ nanj, sêku eɲ tulu.
Aôm kôkêrj ênê ɲacjo samob e sêpi-sêpigenj kêtu eɲɲa.
43 Aôm kôkêrj eɲ gêc tonê siɲ ɲamatagenj gêja
ma gêdêrj siɲ kêsa nanj, kôpuc eɲ tône atom.
44 Aôm gôgôm e ênê ɲawasi gêjaɲa samob
ma kôtiɲ ênê lêpônj piɲpaɲ jagêc nom.
45 Aôm kôgasunj ênê bêc ɲapalê matacɲa kêtu dambê
ma kôkêrj maja to ɲawapac kêsâlê eɲ auc.

Mec teɲ kêtu Anôtô êjanġo eɲ sunja

- 46 O Apômtau, gobe ônam taôm auc samucgenj e êndêrj ondocgenj acgom.
Aôm nêm têtac ɲandanj ɲajawaô êndanġac e êndêrj ondocgenj acgom.
47 O Apômtau, taêm ênam aêac anġônj materj jali ɲam
ma taêm ênam gebe kôkêrj ɲamalac samob gebe oc sê su sebeɲ.
48 ɲamalac teɲ gêmoa ondoc gebe ênam kauc gêmac ma êmoa endenj tôneɲ.
Asa oc êjanġo tau nê katu su anġa lamboam.
49 O Apômtau, aôm nêm têtac gêwiɲ, taɲ gôjac mata gêdêrj andanġenj
tauanô nanj,
to biɲ, taɲ aôm ɲac biɲ ɲaɲêrjɲa gôjac mata kêpi Dawid nanj, gêc ondoc.
50 O Apômtau, taêm ênam nêm sakiɲwaga nê gêɲwapac
gebe kajala gêc ɲoc ɲalêlôm amboac tonec gebe tentenlatu samob sêlic
aê amboac gêrj lêlêɲa teɲ.
51 O Apômtau, nêm ɲacjo têtanj pêlê
to sêsu nêm ɲac, taɲ goeɲ oso eɲ nanj, susu kêtôm nê lêɲ samobgenj.

52 Lambin êndêrj Anôtô enden tôneɲ

Biɲɲanô. Biɲɲanôgoc.

*

90

BUKU KĒTU ACLĒŅA

Anôtô gêmoa tengeŋ ma ŋamalac gêmoa têlageŋ

- ¹ O Apômtau, aôm kôtu aêacma lamu.
Gôlôac to gôlôac sê lamu aôm.
- ² Lôc gêboa tau sa atomgeŋ ma aôm kôkêŋ nom to ŋagêŋlêlôm samob atomgeŋ,
naŋ aôm Anôtô gômoa tengeŋ to tengeŋ.
- ³ Aôm kôkêŋ ŋamalac têtû kekop kêtiam
ma kôsôm gebe “O ŋamalac latui, amu ana.”
- ⁴ Aôm gôlic jala tausen kêtôm bêc nôgeŋŋa, taŋ gêjaŋa naŋ,
ma kêtôm ajam jali dambêgeŋ gêdêŋ gêbêc.
- ⁵ Aôm kôtiŋ aêac su amboac bu lau. Êsêac sêmoa dambêgeŋ amboac taêc
bêc ma taêc mê têlageŋ.
Êsêac têtôm oba ŋamêdôb, taŋ kêpuc wakuc gêdêŋ bêbêcgeŋ naŋ.
- ⁶ Bêbêcgeŋ kêpuc ŋajam-ŋajamgeŋ
e kêtula ma kêmêliŋ e kêtû masê.
- ⁷ Aôm têtmac ŋandaŋ kêdaŋgac aêac su
ma aômniêm ŋalêlôm kêmoatiŋ tôŋ kêtakê aêac secanô.
- ⁸ Aôm kotoc aêacma geo kêkô aôm laŋômnêmŋa.
Aôm laŋômanô ŋawê kêpô aêacma sec, taŋ gêc lêlômgeŋ naŋ.
- ⁹ Gebe aôm têtmac ŋandaŋ gêjac aêacma bêc samob gêŋgic.
Aêacma jala kêtôm atariŋ aweriŋ kêtû dambê.
- ¹⁰ Aêac amoa mateŋ jali ŋajala jagêdêŋ 70.
Ma embe aŋgôŋ ŋêŋgeŋ, naŋ oc naêndêŋ 80.
Mago jala tau ŋanô gêŋwapac to ŋanômê
ma gê su sebeŋ amboac moc gêlôb.
- ¹¹ Asa oc taê ênam aôm têtmac ŋandaŋ ŋanjaclai
ma asa kêtêc têtmac kêbôli auc.
- ¹² Amboac tonariŋ ôndôn aêac gebe asa ma bêc sa ŋapep
gebe ma ŋalêlôm êjala mêtê tokauc.
- ¹³ O Apômtau, ômu ômôêŋmaŋ, gobe ômoa jaêc aêac e êndêŋ ondocgeŋ.
Taêm walô nêmiŋ sakiŋwagamaŋ.
- ¹⁴ Aôm têtmac gêwiŋ tengeŋŋa êôc aêac tôŋ êtôm bêcgeŋ,
ec ôliŋ êpi to têtmac ŋajam êtôm ma bêc samob.
- ¹⁵ Ôkêŋ bêc aêacma ŋalêlôm ŋajam êsaŋa e naêtôm bêc, taŋ kôkôniriŋ aêac tôŋ
naŋ,
to êtôm jala, taŋ gêŋwapac kêkôm aêac auc naŋ.
- ¹⁶ Ôwa nêmiŋ kolenŋ ŋam sa êndêŋ nêmiŋ sakiŋwaga
ma ôwa nêmiŋ ŋawasi sa êndêŋ êsêacnêŋ ŋapalê amboac tonariŋgeŋ.
- ¹⁷ O Apômtau, aêacma Anôtô, nêmiŋ moasiŋ mêŋêpi aêac.

* 89:52: Ŋac Esraŋa Etan nê wê tenŋ.

Ônam mec aêacma lemenj ñakolenj, binjanô, ônam mec ma lemenj ñakolenjmañ.

*

91

Tamoa Njaniniñ Natau nê ajuñlabu

- 1 Nac tañ gê lamu Lôlôc Nataugen
ma gêngôñ Njaniniñ Natau nê ajuñlabu nañ,
- 2 oc êsôm êndêñ Apômtau gebe “O ñoc lamu to ñoc laimôkê.
O ñoc Anôtô, tañ taêc kêka aôm nañ.”
- 3 Gebe eñ taugenj oc êjanjo aôm su anja ñac-gêdib-mocwaga nê lakô
ma ênam aôm sa êndêñ gêmac sec.
- 4 Eñ oc êngandê aôm auc ña nê magê ma aôm oc ôngôñ ênê magêlabu
ñajamgenj.
Ênê binj ñañêñ kêtú lautuc to maluku.
- 5 Aôm oc ôtêc gêñsêga gêbêcña atom
ma ôtêc sôb, tañ gêlôb gêdêñ ocsalôña nañ, atom amboac tonanjenj.
- 6 Aôm oc ôtêc gêmac sec, tañ kêmoasac tokesecgenj
ma ônañ gesenj lau gêdêñ ocsalô nañ, êtap aôm sa atom amboac
tonanjenj.
- 7 Lau tausen, tañ sêwiñ aôm nañ, embe sênaña, ma tausen to tausen, tañ
sêmoa kêsi lêmam anôñaña nañ, embe sênaña nañ,
mago oc êjac aôm sa.
- 8 Aôm taôm matamanô êpi lau kesowaga
ma ôlic ñagêjô, tañ oc êtap êsêac sa nañ.
- 9 Apômtau kêtú aôm nê lamu.
Aôm kôjalij Lôlôc Natau sa gebe êtu nê lamimôkê,
- 10 tec oc ôndac gêñwapac atom
ma gêñ sec tej oc êsa nê bec ñagala atom.
- 11 Gebe eñ oc êsakiñ nê añela êtu aômña
gebe sejop aôm anja nê lêñ samob.
- 12 Êsêac oc sêsip aôm sa ña lemenj
gebe amkaiñ êndij êpi poc atom.
- 13 Aôm oc ôsêlêñ ôngêli lewe to moac.
Aôm oc ôka lewe to moactêna popoc.
- 14 Anôtô kêsôm gebe “Aê oc janam lau, tañ sêsap aê tónj totêntac gêwiñgenj
nañ sa
ma japiñ êsêac, tañ sêjala ñoc ñaê nañ auc.
- 15 Êndêñ tañ awenj ênac aê, oc jakêñ tañoc êsêac. Êndêñ tañ sêngôñ naeo, oc
jamo a jawiñ êsêac
ma janam êsêac kêsi to jatoc êsêac sa.
- 16 Aê oc jakêñ êsêac sêmoa matenj jali ñênjenj
ma jatoc ñoc moasiñ êndêñ êsêac sêlic.”

92

Wê lambiña

* 90:17: Anôtônê ñac Mose nê mec.

- 1 Tanam danġe Apômtau kêtü gêŋ ŋanô mataêjam.
O Lôlôc Njatau, aêac alanem nêŋ ŋaê.
- 2 Êndêŋ bêbêcgeŋ samob aêac asôm nêŋ têtmac gêwiŋ tenġeŋŋa lasê
ma êndêŋ êmbêc akêŋ nêŋ biŋ ŋaŋêŋ ŋawae.
- 3 Apip gêŋ wêŋa ŋagam lemelu ma anac kalingwaŋsêga êtaŋ
ma anac gêŋ wêŋa ŋagêdô amboac tonanġeŋ.
- 4 Gebe aôm Apômtau gôgôm nêŋ gêŋ ŋajam e kêmoasiŋ aêŋoc ŋalêlôm,
tec gajam wê ma katuc samuc nêŋ lêmam ŋakôm.
- 5 O Apômtau, aôm nêŋ kôm ŋanô kapôêŋanô.
Aôm taêm gêjam biŋ samob kêsêp lêlôm e jakôkip sa.
- 6 Nac taŋ nê kauc masi naŋ, oc êjala gêŋ tonanġeŋ ŋai atomanô.
Ma ŋac meloc oc êjala ŋam sapu.
- 7 Lau taŋ sêkac tauŋ su aŋga Anôtônê naŋ, têtôm gêgwanġeŋ ŋamêdôb wakuc
ŋajam, ma lau samob, taŋ sêgôm sec naŋ, têtôm ka ŋaola kêsa,
mago oc sêmoa atom, sênaŋa samucgeŋ.
- 8 Ma aôm Apômtau oc ôŋgôŋ nêŋ lêpôŋ, taŋ kêkô lôlôcŋa naŋ,
endenġeŋ tôŋgeŋ.
- 9 O Apômtau, aôm nêŋ ŋacjo oc sênaŋa biŋŋanô. Nêŋ ŋacjo oc sênaŋa
biŋŋanôgoc.
Aôm oc onseŋ lau samob, taŋ sêgôm sec naŋ, popoc êliŋ-êliŋ.
- 10 Aôm gôgôm aê ôlic walô kêsa amboac bôc bulimakao kapoac ŋaclai teŋ.
Aôm goeŋ oso aê ŋa gêŋ têtac ŋajamŋa.
- 11 Aê galic sêku ŋoc ŋacjo tulu
ma gaŋô lau sec sêwakic.
- 12 Lau gêdêŋ sêpoa sêpi amboac nip
ma têtü baliŋ kêtôm kaseda Lebanonŋa.
- 13 Êsêac têtôm ka, taŋ sêsê kêsêp Apômtaunê andu naŋ.
Êsêacnêŋ ŋaola gêjac lêtêŋ aŋga aêacnêŋ Anôtônê malacluŋ.
- 14 Êsêac sêjam ŋanô gêdêŋ taŋ môdê kêpi êsêac naŋ.
Nêŋ ŋatêkwi taêsam ma ŋalauŋ ŋawawa lanġwageŋ.
- 15 Biŋ tonanġeŋ gêwa sa gebe Anôtô eŋ ŋac ŋaŋêŋ
ma biŋ keso teŋ gêc ŋoc lamu atom.

*

93

Anôtô kêtü kin

- 1 Apômtau kêtü kin. Eŋ kêsô ŋawasi kinŋa kêtü nê ŋakwê. Apômtau gêjam
gêlôŋ sa ma kajandiŋ ŋaclai kêtü nê ômbinġap.
Nac tau gedêŋ nom tôŋ ŋajaŋa gebe wiwic atom.
- 2 Aôm nêŋ lêpôŋ kêkô ŋajaŋa kwananġeŋ gêdêŋ andanġeŋ ma ŋapanġeŋ.
Aôm gômoa gêdêŋ têt kêsa atomgeŋ.
- 3 O Apômtau, bu ŋasamac kêsa, ŋasamac kêsa e ŋadindiŋ ŋanô.
Nasamac kêsa e gamêŋ gêôŋ-gêôŋ
- 4 Apômtau lôlôcŋa kêtü ŋatau ŋajaŋa, eŋ kêlêlêc bu ŋasamac kapôêŋ ŋadindiŋ.
Kêlêlêc gwêc, taŋ kêgasim ŋatêna naŋ su.

* 92:15: Wê Sabatŋa.

- 5 Biñ tañ aôm gôwa sa nañ, ñañêñ to biññanô.
 O Apômtau, ñamalac tetoc nêmandu sa gebe gamêñ dabuñ ma sêngôm enden tòngeñ acgomman.

94

Anôtô kêtú lau samob nêñ mêtôcwaga

- 1 O Apômtau, aôm kôkac kamocgôc ñatau.
 Kamocgôc ñaAnôtô mêtô lasê.
- 2 Aôm tañ kômêtôc lau nomña nêñ biñ nañ, ôndi saman.
 Ôkêñ ñagêjô êndên lau, tañ tetoc tauñ sa nañ.
- 3 Secwaga tetoc tauñ sa
 ma ôlin kêpi kêtú nêñ secña e êndên ondocgeñ.
- 4 Êsêac sêsôm biñ alôb-alôb e awenôpic mêtôgêbôc lanwgawer.
 Secwaga samob sêkêli tauñ ñanô.
- 5 O Apômtau, êsêac sêka nêmandu lau popoc.
 Êsêac sêkônin nêmandu gêñlênsêm tòn.
- 6 Êsêac sêgin awêtuc to mosêbu êndu
 ma sêjac lau jaba, tañ sêmoa aêacma gamêñ nañ êndu.
- 7 Êsêac sêsôm gebe “Anôtô oc êlic sapu.
 Jakobnê Anôtô kêpuc mata tòn aêac atom.”
- 8 Amac lau meloc, tañ amoa lau ñalêlôm nañ, nêmandu kauc êsa acgomman.
 Ma amac lau gêbôc oc êndên ondoc acgom, go ajala biñ ñam.
- 9 Ñac tau, tañ kêkêñ aêac tañesun kêsap tòn nañ, oc êñô biñ atom me.
 Ma ñac tau, tañ kêkêñ aêac matenânô nañ, oc êlic gamêñ ten sapu me.
- 10 Ñac tau, tañ gêwa ñamalacnêñ kauc sa to gêjam gôlin tenterlatu samob nañ,
 oc êkêñ ñagêjô atom me.
- 11 Apômtau tec kêjala biñ, tañ ñamalac taên gêjam gêc nêñ ñalêlôm nañ, e jakêkip sa,
 mago êsêac tauñ têtôm awenjaô ñaôma.
- 12 O Apômtau, aê aoc êôc ñac, tañ aôm gôjam gôlin en nañ,
 to aoc êôc ñac, tañ aôm gôwa nêmandu binu sa gêdên en nañ.
- 13 Aôm gobe ômbôc gêñwapac auc êndên en,
 ôngôm ômoa e êndên bêc, tañ sêkwê sê gebe ñac alôb-alôb êsêp êna nañ.
- 14 Apômtau oc êtin nê lau su atom
 ma oc êwi nê gêñlênsêm sin atom.
- 15 Biñgêdên oc êwaka tau sa anga gamêñ mêtôcña êtiam
 ma lau gêdên oc sêpuc biñgêdên tau tòn.
- 16 Asa oc êpuc aê tòn êndên lau secwaga.
 Asa oc êkô êwin aê êndên lau alôb-alôb.
- 17 Apômtau embe ênam aê sa atom,
 oc ñoc katuc wanêcgeñ naêmoa nê gamêñ ñañên su.
- 18 Gêdên tañ katêc tauc gebe janac tauc êndu nañ,
 nêmandu têtac gêwin tengeñña kêpuc aê tòn, o Apômtau.
- 19 Gêdên tañ gêñwapac gêjam ñoc ñalêlôm auc nañ,
 aôm gôjam malô aê e gôgôm aê têtac ñajam kêsâ kêtiam.

- 20 Lau sêmêtôc biñ kesowaga to êsêac, tañ sêjam biñsu ñamata ôkwi-ôkwi nañ,
oc sêwê kaiñ aôm me.
- 21 Lau tonañ sêkac taun sa gebe sêkic ñac gêdêñ nê biñ
ma sêmêtôc lau, tañ nêñ biñ masi samucgeñ nañ, gebe sêmac êndu.
- 22 Mago Apômtau tec kêtú ñoc tunjtêna ñajana sec.
Ñoc Anôtô kêtú ñoc poc, tañ gaê lamu nañ.
- 23 Eñ oc êkêñ ñagêjô êndêñ êsêac êtôm nêñ biñ alôb-alôb ma enseñ êsêac
taun êtu nêñ secña.
Biññanô, Apômtau aêacnêñ Anôtô, oc enseñ êsêac su.

95

Talambin Anôtô to tanam sakin en ñawê

- 1 Amêñ, talambin Apômtau.
Lasê êtañ to têtac ñajam êndêñ aêacnêñ moasinmôkê.
- 2 Aêac todayegeñ dandêñ en tawac takô en lanônêm.
Tanam wê lambinña toaligen.
- 3 Gebe Apômtau en Anôtô kapôên.
En kêtú anôtôi samob nêñ kinjsêga.
- 4 En gêjam gôlin nom ñakêlêndin
to lôc ñatêpôê samob.
- 5 En kêtú-gwêc ñatau gebe en kêkêñ.
En kêtú masañm ñatau gebe en kêlêsob ña lêma.
- 6 Amêñ, tawec ma tateñ mec êndêñ en.
Tapôn aenduc êndêñ Apômtau, tañ kêkêñ aêac nañ,
7 gebe en kêtú aêacnêñ Anôtô ma aêac tatu ênê lau, tañ en gejob nañ, ma
domba, tañ en gêjam gôlin nañ.
Ojæ, êndêñ ocsalô tonec akêñ tañem en awaman.
- 8 “Anjôm nêm ñalêlôm ñadani asa êtôm sêgôm anja Meriba,
ma êtôm sêgôm gêdêñ bêc sêmoa gamêñ sawa Masanja nañ atom.
- 9 Gêdêñ tonañ Tamemi sêsaê aê.
Aê gagôm ñoc gêñ ñagêdô êsêac taun sêlicgac, mago sêsaê aê.
- 10 Gôlôac tonañ sêgôm aê têtac kêbôli auc kêtôm jala 40 ma aê kasôm gebe’
Êsêac lau tonañ nêñ kauc kêlêsa ñapan
ma êsêac sêkô taun auc gêdêñ aêñoc lêñ.’
- 11 Amboac tonañ têtac ñandan ma katôc lemoc kêtú tônia gebe
‘Êsêac oc sêsô aêñoc gamêñ sêniñ awenña atomanô.’ ”

96

Wê lambinña

- 1 Anja wê wakuc êpi Apomtau.
Amac lau gamêñ samobña, anja wê êpi Apômtau.
- 2 Anja wê êpi Apômtau ma awem êoc ênê ñaê.
Asôm ênê moasin ñawae lasê êtôm bêc to elenjen.
- 3 Asôm ênê ñawasi lasê êndêñ tenterlatu
to ênê gêñsêga êndêñ lau nomña samob.
- 4 Apômtau en ñac kapôên, amboac tonañ samob awen êoc en.
Tatêc en êlêlêc anôtôi samob su.

- 5 Gebe tentenlatu nêj anôtôi samob gwamgen.
Apomtau taugen tec kékêj undambê.
- 6 Wae to jawasi kinja kékôm enj auc.
Naclai to jawasi gêjam ênê gamêj dabunj auc.
- 7 O lau samuc nêj gôlôac, atoc Apômtau sa.
Atoc Apômtaunê jawasi to naclai sa.
- 8 Atoc Apômtaunê jaê towae sa.
Asô ênê malaclun ana ma ansun da êndêj enj.
- 9 Au taôm anêc Apômtau lanônêm togêlôj dabunjenj.
Nom jagamêj samob, atênêp êtu enja.
- 10 Asôm binj tonec lasê êndêj lau samuc gebe “Apômtau katu kinj.
Enj kêsunj nom nam tôj njaraja gebe kôjô-kôjô atom. Enj oc êmêtôc
tentejlatunêj binj naêndêjenj.”
- 11 Undambê atu samuc ma nom têtac wapi,
gwêc tau to gêj matenj jali samob, tanj sêmoa njalêlôm nanj, njadindinj
êsa.
- 12 Kôm to gêj kômja samob sênam lasê.
Ka salenjtênaja samob sêmoêc toaligenj.
- 13 Sêkô Apômtau lanônêmja gebe enj oc êmêj.
Binjanô, enj oc amêj gebe êmêtôc nom.
Enj oc amêtôc gamêj samob ja binjêdêj
to tentenlatu ja nê binj njajêj.

97

Anôtô enj gôlîjsêga

- 1 Apômtau kêtû kinj. Nom tau ênam lasê toôndugenj.
Nuc samob, atu samuc.
- 2 Tao njamajar kékwa enj auc.
Binjêdêj to binj katô kêtû ênê lêpônj njanombanj.
- 3 Ja anja ênê gêmunj-gêmunjenj.
Ja kêdanjgac ênê njacjo su sêjaja.
- 4 Ênê ôsic kêpô nom
ma lau, tanj sêngônj nom nanj, sêlic e têtakê.
- 5 Apômtau gêgôm lôc gêwê e kêtôm lêp
gebe enj kêtû lau nomja samob nêj Apômtau.
- 6 Undambê sêwaka ênê binjêdêj sa
ma tentenlatu samob sêlic ênê jawasi.
- 7 Lau samob, tanj sêjam sakinj gwam to tetoc tauj sa kêtû nêj gwamja nanj,
oc sêkô tomajenjenj.
Anôtôi samob sêu tauj sêc enj lanônêmja.
- 8 Sion gêjê e têtac njam ma Juda latunjo awenj gêoc toôndugenj
kêtû aôm Apômtau, kômêtôc binja.
- 9 Gebe aôm, Apômtau, kêtû nom samuc njatau towae.
Aôm kôlêlêc anôtôi samob njêjenj su.
- 10 Apômtau têtac gêwinj lau, tanj sêkêj kisa êndêj sec nanj.

Enj tau gejob nê lau mansan katun ma kêjanjo êsêac su anga lau geo
nêj lemenj.

- 11 Nawê kêsa gebe êpô lau gêdên
ma têtac najam kêpi êsêac, tan nêj nalêlôm nanjên nanj.
12 Amac lau gêdên atu samuc Apômtauja
ma anam danje enj.

98

Anôtô kêtû nom samucgen jagôlinwaga

- 1 Apuc wê wakuc tenj sa êndên Apômtau
gebe enj gêgôm gênsêga.
Ênê lêma anôja
to najlai dabunj kêku nê najjo tulu.
2 Apômtau kêsôm enj kêku najjo tulu nawae lasê.
Enj geoc nê binjêdên lasê gêdên tentenlatu samob.
3 Enj taê gêjam nê têtac gêwinj tenjenja to binj nanjên,
tanj gêjac mata gêdên gôlôac Israel nanj.
4 Lau gamênj samobja awem êoc Apômtau toôndugenj.
Anam lasê to apuc wê lambinja sa.
5 Angôm gêj wênja êtanj gebe êngôm Apômtaunê wae êsa.
Angôm ja gêj wênja ma apuc wê tau sa.
6 Anac dauc to posauno êtanj.
Awem êoc kinj Apômtau toôndugenj.
7 Gwêc to najênj samob, tanj gelec-gelecgenj sêmoa nalêlôm nanj, najandinj
êsa
ma lau samob, tanj sêngônj nom auc nanj, amboac tonanjenj.
8 Bu kapôênj najamac, amakop lemem.
Lôc samob sêkêli tanj sêpi-sêpigenj sêkô Anôtô lanjôgenj.
9 Sêngôm êndên Apômtau gebe enj oc mêjêmêtôc najamalac nomja nêj binj.
Enj oc êmêtôc lau samob, tanj sêngônj nom auc nanj, ja binjêdên ma
binjatô.

99

Anôtô enj kinj towae

- 1 Apômtau kêtû kinj. Tentenlatu têtênêp tanj êndu-êndu.
Nê lêpônj kêkô kerub nêj magê najô e nom kôjô-kôjôgenj.
2 Apômtau kêtû naj kapôênj anja Sion.
Enj natau kêlêlêc tentenlatu samob su.
3 Lau samob sêlambinj ênê najê towae to najlai kainj tenj
gebe enj naj dabunj.
4 O kinj tonajlai,
aôm têmtac gêwinj binjêdênj.
Aôm kôwaka najôlinj gêdênj sa
ma kômêtôc binj kêtû katô anja Jakobnê.
5 Atoc Apômtau, aêacnênj Anôtô sa
ma au taôm naanêc taonj, tanj akainj kêka tônj nanj, gebe enj naj dabunj.

⁶ Mose agêc Aron têtû ênê dabunwaga, ma Samuel gêmoa gêwiñ êsêac, tañ awen gêôc ênê ñaê nañ.

Êsêac awen gêjac en, tec en kêkênj taña êsêac.

⁷ Enj gêmoa tao ñalêlôm ma kêsôm biñ gêdênj êsêac.

Êsêac sêmasañ ênê biñsu to biñ, tañ enj kêjatu gêdênj êsêac nañ.

⁸ O Apômtau, aêacma Anôtô, aôm kôkênj tañam êsêac.

Aôm Anôtô kôsuc êsêacnênj biñ ôkwi ma gôjac êsêac kêtû sêgôm kesonja.

⁹ Atoc aêacnênj Apômtau Anôtô sa ma au taôm naanêc ênê lôc dabun ñalabu gebe aêacnênj Apômtau Anôtô enj ñac dabunhoc.

100

Wê lambiñña

¹ Amac lau gamênj samobña, lasê êtañ totêmtac ñajam êndênj

² Apômtau. Anam sakinj Apômtau toôlim êpigenj.

Mêñakô enj lañônêm toôndugenj.

³ Ajala Apômtau gebe enj Anôtô.

Enj kêkênj aêac tec tatu ênê gêñ. Aêac tatu ênê lau to toñ, tañ enj gejob nañ.

⁴ Awê asô ênê sacgêdô ana todañge ma asô ênê lôm dabun ñamalaclun toôndugenj.

Anam danje enj to awem êôc ênê ñaê.

⁵ Gebe Apômtau enj ñac gabêjam, ênê moasinj oc ênêc tenjenj ma ênê biñ ñañênj ênêc tenjenj to tenjenj.

*

101

Kiñ gêjac mata biñ

¹ Aê gabe jañga wê api moasinj to biñgêdênj.

O Apômtau, aê gabe janam wê êndênj aômgenj.

² Aê gabe jasa lau lañônênj sawa nêñ lênj

Aôm oc ôndênj aê ômôênj êndênj ondoc.

Aê gabe jañgônj ñoc andulêlôm

toñoc ñalêlôm ñawagenj.

³ Aê gabe matoc êndin

gênj eso atom.

Aê jakênj kisa êndênj êsêac, tañ sêkac taun su anja Anôtônê.

Biñ amboac tonañ êtap aê sa atom.

⁴ Ñalêlôm keso ênac jaê aê.

Aê gabe janam kauc gênj sec.

⁵ Aê gabe jansenj lau,

tañ sêgôlinj biñ sacgenj kêpi nêñ lau sackapoa gêdô gêdênj taun nañ.

Lau tenbelej anjenj ma êsêac, tañ nêñ ñalêlôm kêkianj tauboa nañ,

galic êsêac keso ñoc ñalêlôm.

⁶ Matoc gê lau, tañ sêgôm nêñ gênj ñañênjenj nañ,

* **100:5:** Pesalem danjenja tenj.

gebe sêmoa sêwiņ aê.
Lau tolanjôjnêm sawa
oc sênam sakinj aê.

⁷ Nac tenj embe ênam binj dansanj ña lêmagenj
oc êngôņ ñoc andu atom.

Matoc geso lau,
tanj sêsôm binj dansanj sêmoa nanj.

⁸ Lau samob, tanj sêgôm binj alôb-alôb nanj,
jansenj êsêac su anja gamêņ tonec êtôm bêcgenj.

Ma lau samob, tanj sêgôm sec nanj,
oc jansenj êlinj-êlinj anja Apômtaunê malac.

*

102

Ñac matac tonê ñalêlôm ñawapac nê mec

¹ O Apômtau, ôkêņ tanjam ñoc mec
ma ôkêņ ñoc tanjiboa e wacdingenj aôm.

² Êtôm ñasawa, tanj ñoc ñalêlôm ñatutuc nanj,
ônсанj lanjômanô auc êndêņ aê atom.

Wê tanjam aê.

Êtôm ñasawa, tanj jamôêc nanj, ôkêņ tanjam aê ñagaôgenj.

³ Ojae, ñoc bêc gêôņ sa katôm jadaunj
ma ñoc ñatêkwa ñandanj kêtôm ja genj gêmoa ñalêlôm.

⁴ Aêñoc ñalêlôm kêsêlic e kêtu masê amboac gêgwanj
ma gêgôm aê e kalinj tauc sinj ma gaenj gêņ atom.

⁵ Kasê aoc jamêc-jamêc
e ñoc ñamêsôm gedec ñatêkwa.

⁶ Aê katôm moc gwêcņa, mago jagamoa gamêņ sawa.
Aê katôm mocki gêmoa gamêņ gasanj.

⁷ Aê gabe janêc bêc e gagôm jageo ma katanj tauc.
Aê katôm moc ñanô kêsu tagenj, tanj gêņgôņ nip nanj.

⁸ Njoc ñacjo sêsu aê susu kêtôm bêcgenj.

Êsêac tanj sêkêli taunj kêtu aêņa nanj, sêpuc boagenj gebe aê jananjamaņ.

⁹ Ojae, aê gaenj wao kêtu ñoc mogoc
ma gabe janôm gêņ, nanj ganôm matocsulu toôņ-toôņ

¹⁰ kêtu aôm têmtac ñandanj to nêm ñalêlôm kêmoatiņ tôņņa
gebe aôm gôc aê sa ma kôgôndinj aê.

¹¹ Aêñoc bêc kêtôm katunj kêtu balinj.

Ojae, aêma kamêlinj amboac gêgwanjgoc.

¹² Mago aôm Apômtau, tec kôtu kinj gôņgôņ nêm lêpôņ gedenj tôņgenj
ma gôlôac to gôlôac tetoc aômnêm ñaê sa.

¹³ Aôm oc ôndi ma taêm walô Sion gebe ñanoc aôm taêm walôņa kêdabinjgac.
Ñanoc tau mêmjkêsa su.

¹⁴ Aômnêm sakinjwaga têntac gêwiņ Sion tau ñaalê
ma nêņ ñalêlôm kêmoatiņ tôņ kêtu gamêņ tau ketocņa.

* **101:8:** Dawidnê pesalem tenj.

- 15 Ec lau samuc oc têtêc Apômtaunê ñaê
ma kiñ nomña samob têtêc nê m ñawasi.
- 16 Biññanô, Apômtau oc êkwê Sion sa étiam.
Enj oc eoc tau lasê tonê ñawasi.
- 17 Enj oc êkac lanjôanô ôkwi êndêñ lau, tañ sêjac kapoac êsêac nañ, nêñ mec
ma êmbôc tanjasurj auc êndêñ êsêacnêñ tanjiboa atom.
- 18 Biñ tonañ ñai teto ênêc e lau wakuc sêlic
gebe lau, tañ tenenji sêkôc êsêac su atomgenj nañ, awenj êôc Apômtau.
- 19 Gebe enj gêjam tuc anja nê lôlôc dabuj
gebe Apômtau kêtuc kêniñ anja undambê kêsêp nom gêmêñ
- 20 gebe êkêñ taña êndêñ lau kapoacwalôña nêñ oliñ
ma êngamboac lau, tañ têtû lau gêbac nañ, su sêmoa matenj jali.
- 21 Gebe sêsôm Apômtaunê ñaê lasê anja Sion
ma nê wae anja Jerusalem.
- 22 Sêngôm êndêñ tañ tentenlatu sêkac tauñ sa nañ,
ma kiñnêñ lau sebe sênam sakinj êndêñ Apômtau amboac tonañ.
- 23 Aê kasa ñoc lêñ gamoa e enj gêgôm aêñoc ñaclai kêtû goloñ.
Enj gêjam aêñoc bêc gangôñ matoc jaliña su kêtû dambê,
- 24 e galoc katanj gebe “Ñoc Anôtô, ôkaja aêma êndêñ ñoc bêc ñaluñgenj atom
gebe aôm kôtu têm tenjenj to tenjenj ñatau.”
- 25 Andanjenj tauanô gôjac m nom
ma undambê kêtû lêmam ñakôm.
- 26 Genj tonañ ñai oc sênaña ma aôm oc gacgenj ômoa.
Gêñ tonañ ñai samob oc têtû manê amboac ñakwê.
Aôm oc ôjô gêñ tau êtôm tajô ñakwê
ma aôm oc ônam gêñ tau tonañ ôkwigenj.
- 27 Mago aôm ômoa amboac gômoa endenj tônggenj
ma nê m jala oc ñatêku êsu atom.
- 28 Aômnêm sakinjwaga nêñ latuñi oc tec sêmoa nêñ ôliñ ñajamgenj
ma nêñ gôlôac oc sêmoa aôm lanjômnêmña ñapanj.
* lêna tau êndu-êndu nañ, nê tanjiboa gêdêñ Apômtau kêtû nê kwalecña.

103

Talambij Apômtaunê moasiñ

- 1 O katuc tau, ôlanem Apômtau
ma aêñoc ñalêlôm samucgenj, êlanem ênê ñaê dabuj.
- 2 O katuc tau, ôlanem Apômtau
ma ôliñ ênê moasiñ samob, tañ gêjam aôm sa nañ, siñ atom.
- 3 Gebe enj tec kêsuc aômnêm biñ samob ôkwi
to gêgôm aômnêm gêmac samob ñajam kêsa.
- 4 Enj gêjam aôm kêsi anja sec
ma kêkêñ têtac gêwiñ tenjenña to taê walô kêtû sunsunj gêdêñ aôm.
- 5 Aôm gôngôñ ênê moasiñ ñaô kêtôm têm gômoa nomña.
Amboac tonañ tec gômoa ôlim matac kôtôm momboanj.
- 6 Apômtau kêwaka biñgêdêñ sa

* 102:28: Pesalem dambu tauñña kêtû lemenjenña. Ñac tañ kêpô

- to kêwaka lau samob, tañ kêkônin êsêac tôñ nan, sa amboac tonanjen.
- 7 En gêwa nê lêñ sa gêdên Mose
ma Israel latunji sêlic ênê gêñsêga.
- 8 Apômtau kêtû taê walô to moasin ñam.
Enj têtac ñandan gaôgen atom ma têtac gêwiñ tenjenña gêjam sêga.
- 9 Enj oc êli binj lanğwa sa elémê atom
ma ê têtac ñandan tôñ ênêc ñapan atom.
- 10 Enj gêjac aêac kêtôm nêñ sec atom
to kêkênj ñagêjô gêdên aêac kêtôm nêñ geo atom.
- 11 Ênê têtac gêwiñ tenjenña gêdên lau, tañ têtêc enj nan kapôênanô,
kêtôm ñasawa, tañ genj umbonj to nom gêñgic nanj.
- 12 Ñasawa tañ enj kêkênj genj aêac to nêñ geo gêñgic nanj,
kêtôm ñasawa, tañ genj oc kêpi to oc kêsêp gêñgic nanj.
- 13 Apômtau taê walô nê lau, tañ têtêc enj nanj,
kêtôm tama tenj taê walô nê ñapalê.
- 14 Gebe enj kêjala aêac ôlinj ñam su
enj kêjala gebe aêac kekop ñaôma.
- 15 Ñamalacnê bêc kêtôm gêgwanj
to kêtôm ñaola, tañ kêkô obalêlôm nanj.
- 16 Mu embe êsêlêñ naêpi, oc malamê eb tagen
e talic êtiam atom.
- 17 Mago Apômtaunê têtac gêwiñ tenjenña gêdên lau, tañ têtêc enj nanj, gêc
tenjen to tenjen
ma ênê moasinj naelom gôlôac to gôlôac.
- 18 Binj tonanj kêpi lau, tañ sêmasanj ênê poac
to taênj gêjam ênê binjsu gebe sênğôm êtu tôñña nanj.
- 19 Apômtau kêsa nê lêpônj sa kêkô undambê.
Enj kinj gêjam gôlinj gamênj samob.
- 20 Amac ênê anjela to ñaclaisêga, tañ akênj tañem ênê binj to atu ênê jaenwaga
nanj,
alanem Apômtau.
- 21 Amac lausinj undambênja samob to ênê sakinwaga, tañ agôm ênê binjsu
kêtû tôñ nanj,
alanem Apômtau.
- 22 Amac ênê gênj samob, tañ kêkênj gêc gamênj samob, tañ enj gêjam gôlinj
nanj, alanem Apômtau.
O katuc tau, ôlanem Apômtau.
- *

104

Apomtau gejob nê gên, tañ enj kêkênj nanj

- 1 O katuc tau, ôlanem Apômtau. O ñoc Apômtau Anôtô, aôm ñac kapôênğoc.
Aôm kôsô ñawasi kinjña to ñaclai kêtû nêm.ñakwê.
- 2 Aôm gôli taôm auc ña ñawê kêtû nêm gadê.
Aôm gôlam undambê kêtôm becobo.
- 3 Aôm gôjac nêm andu ñadembonj tôñ taminj bu.
Tao kêtû nêm kareta ma gônğônj mu ñamagê ñaô.

* **103:22:** Dawidnê tenj.

- 4 Aôm kôkêḡ mu kêtḡ nêḡ jaenḡwaga.
Aôm kôkêḡ ôsic towaô kêtḡ nêḡ sakinḡwaga.
- 5 Aôm kôsḡḡ nom ḡaalê kêsêḡ ḡêḡḡḡ ḡêḡja, tec kêkô ḡajanḡ,
amboac tonanḡ oc wiwic atomanô.
- 6 Aôm kôkêḡ ḡwêc kêkwa nom tau auc kêtôm ḡakwê
ma bu tau kêpoac e kêlêlêc lôc su.
- 7 Aôm ḡoec binḡ bu, tec ḡê su.
Aôm ḡôḡjac wapap kêtanḡ, tec kêtaiḡ tau su ḡêḡja.
- 8 Aôm kôkêḡ lôc kêḡḡ ma ḡaboanḡ ḡênê kêsêḡ ḡêḡja
e kêtôm ḡamadiḡ, tanḡ aôm kôtôc nanḡ.
- 9 Aôm kôtôc bu tau ḡamadiḡ ḡebe êḡḡêli atom
ḡebe bu tau ênam nom samucḡḡḡ auc êtiam atom.
- 10 Aôm kôkêḡ bumata kêpulu kêsa ḡaboanḡ
ma bu tau keselerḡ kêsa lôc ḡasawagerḡ ḡêḡja.
- 11 ḡêḡḡ materḡ jali salerḡḡa samob sêḡnôm.
Bôcḡabuḡ sêḡnôm e ḡêôc êsêac tôḡ.
- 12 Moc tanḡ sêḡmoa umbonḡ ḡalabu nanḡ, sêḡjam sac sêḡḡḡḡḡ ḡalêḡḡdanḡ.
Sêḡjam nê wê kêtanḡ kêsa ḡalaka ḡasawa.
- 13 Aôm kôkêḡ kom anḡa nêḡ andu lôlôcḡḡa mêḡḡkêmalôm lôc.
Aôm ḡôḡjam kôm ḡamoasiḡḡ ḡêôc tôḡ.
- 14 Aôm kôkêḡ ḡêḡḡwanḡ kêḡḡḡ ḡebe bôc sêḡniḡ
ma ḡêḡḡ tolaunḡ ḡebe ḡamalac sêḡnam ḡakôm
e têtap ḡêḡḡ sêḡniḡḡa sa anḡa nom
¹⁵to wain ḡebe êḡḡḡḡḡ ḡamalacnêḡ ḡalêlôm ḡajam êsa ma niptêkwi ḡebe
êḡḡḡḡḡ ḡamalacnêḡ lanḡôḡḡanô sêḡnic-sêḡnic êsa.
- 16 Kaseda Lebanonḡḡa sêḡnôm bu e ḡêôc êsêac tôḡ.
Ka tau Apômḡtaunê ka, tanḡ tau kêsê nanḡ.
- 17 Moc sêḡjam ic sêḡḡḡḡḡ ka tau
ma boaloc ḡêḡjam sac ḡêḡḡḡḡḡ kêmêsic.
- 18 Lôc baliḡ kêtḡ noniḡ ḡêbôm nêḡ ḡamêḡ
ma mojanḡ têkam sê lamu ḡapoclabu.
- 19 Aôm kôkêḡ ajôḡḡ ḡebe êtôc têḡḡ ḡanoc.
Oc tau kêḡjala ḡanoc naêsêḡḡḡḡ.
- 20 Aôm kôkêḡ ḡakesec, tec ḡêbêcauc,
ḡo ḡêḡḡ salerḡḡa samob oliḡ palê êsa.
- 21 Lewe matak têtanḡ sebe sêḡniḡ nêḡ ḡwada,
sêḡjatu nêḡ mo anḡa Anôtônê.
- 22 Oc embe êḡḡḡ, oc têtaiḡ tauḡ su
nasêsa tauḡ sic sêḡnêc nêḡ ḡêsuḡ.
- 23 ḡo ḡamalacḡḡḡ êsa naêḡnam nê kôm,
êḡḡḡḡḡ nê ḡêḡḡ êḡmoa e êmbêcauc.
- 24 O Apômḡtau, aômḡnêḡ kôm taêsam ḡanô lasê.
Aôm kômasaḡḡ ḡêḡḡ tau samob tomêḡtêḡḡḡ ma aômḡnêḡ ḡêḡḡ, tanḡ kôkêḡ
nanḡ, ḡêḡjam nom auc.
- 25 ḡwêc tau kêpoac ḡatapa kêsô gedec lanḡḡwagerḡ.

- Gêḡj matenḡ jali saunḡ to kapôḡḡj e gelec-gelecgenḡ.
 26 Wanḡ sêsêlêḡ sêmoa
 ma gasu-gasu, taḡ kôkêḡ nanḡ, gêjam nê ôwê gêmoa.
- 27 Gêḡj tonanḡ ḡjai samob sêôḡḡj aômgenḡ
 gebe aôm oc ôkêḡ nêḡ mo êtôm ḡjanocgenḡ.
 28 Aôm embe ôkêḡ, oc sejonḡ sa.
 Aôm embe ôlam lêmam, oc ḡjanô ḡjajam êôc êsêac tôḡ.
 29 Aôm embe ônsanḡ lanḡômanô auc, oc têtakê.
 Aôm embe ôkôc êsêac awenjaô su, oc sêmac êndu ma têtû kekop êtiam.
 30 Aôm embe ôkêḡ awamjaô, oc matenḡ jali êsa.
 Aôm gôjam nom lanḡ ôkwi kêtû wakuc.
- 31 Apômtaunê ḡjawasi oc ênêc tenḡgenḡ.
 Apômtau oc êtû samuc nê genḡ, taḡ kêkêḡ nanḡ.
 32 Enḡ mata gê nom, tec kêkôtêḡ tau.
 Enḡ lêma kêmoasac lôc, tec ḡjajadaunḡ kêsa.
- 33 Aê gabe janḡa wê êpi Apômtau êtôm ḡnoc bêc janḡgôḡj matoc jali samob.
 Aê janḡa wê lambiḡḡja êndêḡ ḡnoc Anôtô êtôm ḡnoc têm, taḡ jamoa nanḡ.
 34 Enḡ êḡô aêḡnoc wê ḡjajammaḡ
 gebe Apômtau gêgôm aê têtac ḡjajam kêsa.
 35 Lau secwaga sênaḡḡa anḡa nom ma lau, taḡ sêkac taunḡ su anḡa
 Apômtaunê nanḡ malenḡmê.

O katuc tau, ôlanem Apômtau. Aleluja.

105

Anôtô kêmoasiḡ Israel ḡjanô

- 1 Anam danḡe êndêḡ Apômtau, awem ênac ênê ḡjaê.
 Anam ênê gêḡ, taḡ gêgôm nanḡ, ḡjawae êsa êndêḡ tentenlatu.
 2 Anam wê êpi enḡ to anam wê lambiḡḡja êndêḡ enḡ.
 Anam ênê gêḡsêga samob ḡjawae êsa.
 3 Atoc taôm sa êtû ênê ḡjaê dabunḡḡa.
 Êsêac taḡ sesom Apômtau nanḡ, ôliḡ êpi e tapi-tapigenḡ.
 4 Apuc Apômtau to nê ḡaclai ḡjam.
 Ansom ênê lanḡôanô endenḡ tôḡgenḡ.
 5 Taêm ênam ênê gêḡsêga, taḡ enḡ gêgôm nanḡ.
 Taêm ênam ênê gêḡtalô to biḡ, taḡ awasunḡ kêmetôc nanḡ.
 6 Ênê sakiḡwaga Abraham nê latui amac.
 Jakobnê latui tec kêjaliḡ amac sa.
- 7 Enḡ Apômtau, aêacnêḡ Anôtô.
 Enḡ nom samucgenḡ ḡjatau.
 8 Enḡ taê gêjam nê poac gederḡ tôḡgenḡ.
 Enḡ taê gêjam nê biḡ, taḡ gêjac mata kêpi gôlôac to gôlôac ḡḡenḡenḡ su
 nanḡ.
 9 Enḡ taê gêjam poac, taḡ kêmoatiḡ gêdêḡ Abraham nanḡ,
 ma biḡ, taḡ kêtôc lêma gêdêḡ Isak ma kêsôm kêtû tôḡ nanḡ.
 10 Biḡ tonanḡ enḡ kêsôm kêtû tôḡḡ gebe êtû Jakobnê biḡsu

ma kêtü Israelnê poac ênêc tengeŋja.

11 Gêdêŋ taŋ eŋ kêsôm gebe “Aê gabe jakêŋ gamêŋ Kanaan êndêŋ aôm,
nom taŋ gajac sam kêtü aômnmêŋ gêŋlênsêŋ naŋ.”

12 Gêdêŋ taŋ êsêac lau luagêcgeŋ sêmoa naŋ,
amboac lau jaba aŋga gamêŋ tau.

13 Êsêac aŋga lau teŋ jaselom lau teŋ
ma aŋga gamêŋ teŋ jasêpi gamêŋ teŋ.

14 Ma eŋ gêlôc gebe lau teŋ sêkônin êsêac tôŋ atom
ma gec biŋ kiŋ ŋagêdô kêtü êsêacŋa.

15 Eŋ kêsôm gebe” Amoasac ŋoc lau, taŋ gaen oso êsêac naŋ atom
ma atu kasec aêŋoc propete atom.”

16 Gêdêŋ taŋ Apômtau kêsakin tôbôm kêsa nêŋ gamêŋ
ma gebe enseŋ ŋamalac ôlin ŋaseŋeŋ mo samob su naŋ,

17 eŋ kêsakin ŋac teŋ nê ŋaê Josep gêmuŋ êsêac,
taŋ lau teŋ sêjam ôli eŋ amboac gêŋôma teŋ naŋ.

18 Sêkapiŋ ênê akain tôŋ ŋa ka
ma sêsô eŋ gêsutêkwa tôŋ ŋa kapoacwalô.

19 Eŋ gêmoa amboac tonan e biŋ, taŋ kêsôm lasê naŋ ŋanô kêsa,
go Anôtônê biŋ kêwaka eŋ sa.

20 Gocgo kiŋ kêkêŋ lau jasêgaboac eŋ su.

Ŋac taŋ gêjam gôlin lau jaba taêsam naŋ, kêlêwan eŋ jagêmoa nê tauŋa.

21 Ŋac tau kêkêŋ eŋ kêtü ênê andu ŋatau
ma gêjam gôlin ênê waba samob.

22 Kêkêŋ eŋ gebe ênam gôlin ênê kasêga êtôm nê ŋalêlôm taê gêjam
ma êndôn mêtê êndêŋ ŋac tau nê gôlinwaga towae.

23 Go Israel gêja Aiguptu.

Ma Jakob gêŋgôn gamêŋ tonan kêtü wakac.

24 Gêdêŋ tonan Apômtau kêsun nê lau sa e têtü taêsam.

Kêsun êsêac sa têtü dani sêlêlêc nêŋ ŋacjo, taŋ sêlêsu êsêacŋa naŋ.

25 Go gêjam lau Aiguptu nêŋ ŋalêlôm ôkwi e sêkêŋ kisa gêdêŋ nê lau
ma sêgôm Anôtônê sakinwaga kwalec.

26 Tec kêkêŋ nê sakinwaga Mose
agêc Aron, taŋ kêjaliŋ eŋ sa naŋ.

27 Ŋac ulu tonan sêgôm ênê gêŋtalô aŋga lau tau nêŋ
ma sêgôm gêŋsêga aŋga lau Aiguptu nêŋ gamêŋ.

28 Eŋ kêkêŋ gêsunbôm to gêgôm gamêŋ ŋakanuc kêsa,
mago êsêac sêkêŋ tanen ênê biŋ atom.

29 Eŋ gêjam êsêacnêŋ bu ôkwi kêtü dec
ma kêkêŋ êsêacnêŋ i sêmac êndu.

30 Eŋ kêkêŋ ôpôac seola gamêŋ auc
e sêsô nêŋ kiŋ nê balêm ŋalêlôm sêja.

31 Eŋ kêjatu ma danꝓuc topom-topom Aleluja. sêmêŋ.
Kawan sêjam êsêacnêŋ gamêŋ samob auc.

32 Eŋ kêkêŋ komꝓoc kêtuc êsêac
ma ôsic kêkac kêpô gamêŋ gêjô kom su.

33 Kom tau gêjac êsêacnêŋ aiŋ to jambô

- ma gêjac êsêacnêḡ gamêḡ ḡaka popoc.
 34 Eḡ kêjatu ma wagô sêmêḡ.
 Wagô wakuc taêsam ḡjalêlêma atom.
 35 Gêḡ tonanḡ ḡai seḡ gamêḡ tonanḡ ḡagêḡ tolaunḡ samob
 ma seḡ êsêacnêḡ kôm ḡnanô su.
 36 Go gêjac lau nêḡ ḡacmêc samob êndu anḡa nêḡ gamêḡ,
 gêjac êsêacnêḡ lau matac ḡjamêcgoc.
 37 Ma kêkêḡ nê lau sêwê tosilber ma goldgeḡ sêja.
 Ma êné lau tau nêḡ teḡ kêsêlêḡ gêbôc-gêbôc atom.
 38 Aiguptu sêlic êsêac sêc sêja, gocgo nêḡ ḡjalêlôm kêlêwanḡ tau
 gebe têtêc êsêac ḡnanô.
 39 Eḡ kêkêḡ tao teḡ kêgadê êsêac
 ma jawaô gebe êpô êsêac êndêḡ êmbêc.
 40 Êsêac tetenḡ, go eḡ kêkêḡ kêmbico sêmêḡ
 ma kêpuc êsêac tôḡ ḡa mo kêsêp anḡa undambê.
 41 Eḡ gêga poc kêkôc ma bu kasa
 e keseleḡ kêsa gamêḡ sawa kêtôm bu kapôêḡ
 42 gebe eḡ taê gêjam nê poac dabunḡ.
 Eḡ taê gêjam nê sakinḡwaga Abraham.
 43 Amboac tonanḡ eḡ gêwê nê lau sêsa sêja.
 Ma êsêac sêjam wê totêntac ḡjamgeḡ.
 44 Eḡ kêkêḡ lau samuc nêḡ gamêḡ gêdêḡ êsêac
 ma êsêac sêwê kainḡ lau tau nêḡ awa to waba kêtu nêḡ gêḡ
 45 gebe êsêac sêmansanḡ êné biḡsu
 ma sêḡḡôm biḡ, taḡ eḡ kêjatu nanḡ, êtu tôḡ.

Aleluja.

106

Anôtô kêmoasiḡ nê lau

- 1 Aleluja.
 Anam danḡe êndêḡ Apômtau gebe eḡ gabêjam.
 Êné moasiḡ oc ênêc teḡgeḡ biḡḡnanôgoc.
 2 Asa kêtôm gebe êsôm Apômtaunê gêḡsêga lasê tomalageḡ
 ma asa oc êḡḡôm êné wae êsa naêtôm.
 3 Aê aoc êôc êsêac, taḡ sêsap biḡgêdêḡ tôḡ
 ma sêmasanḡ biḡgêdêḡ gedenḡ tôḡgeḡ nanḡ.
 4 O Apômtau, taêm ênam aê êtôm, taḡ taêm walô nêḡ lau nanḡ.
 Mêḡnâm aê aoc sumanḡ
 5 gebe jalic lau, taḡ kôjalinḡ êsêac sa nanḡ, sêmoa nêḡ ḡjam ma êmoasiḡ ḡoc
 ḡjalêlôm
 gebe têtac ḡjam êsa êtu nêḡ lau têtac ḡjamḡa ma jamoa ôlic êpigeḡ
 êtu nêḡ gêḡlênsêḡḡa.
 6 Aêac to ma mimi agôm secgoc.
 Aêac agôm keso to geogoc.

7 Ma mimi sêmoa Aiguptu ma tetoc aômnêm gênsêga sa atom, ac taêñ gêjam nêm moasiñ, tañ gêjam êsêac auc nañ atom.

Êsêac gêsunîkwa ñatorñ kêsa gêdêñ Lôlôc Ñatau anga Gwêckoc,

8 mago eñ gêjam êsêac sa kêtû nê ñaêña gebe êwaka nê ñaclai sa ñamalac sêlic.

9 Eñ kêsaic biñ kêpi Gwêckoc e ñakelenj kêsa.

Eñ gêwê nê lau sêsêlêñ selom ñamakenj amboac sêmoa gamêñ ñakelenj.

10 Eñ gêgôm gêñ tonañ gêjam êsêac kêsi anga lau, tañ sêjanda êsêac nañ lemenj

ma kêjanjo êsêac su anga nêñ ñacjo nêñ ñaclai.

11 Ñadembom kêsiñ lau, tañ sêlêsu êsêac nañ auc e ñanô kêsû tenj kêsêp siñsawa atom.

12 Gêdêñ tonañ sêkêñ gêwiñ ênê biñ ma sêjam wê lambiñña kêpi eñ.

13 Mago êsêac sêliñ ênê gêñsêga siñ seben ma sesenj ênê gôliñ popoc.

14 Êsêac sêkêñ gêwiñ nêñ ñalêlôm ñakalac anga gamêñ sawa ma sêsaê Anôtô anga gamêñ ñagêlêñ.

15 Tec eñ kêkêñ gêñ, tañ êsêac têtanj nañ, mago kêkêñ gêmac sec gesenj êsêac.

16 Anga gamêñ becña êsêac sêjam lêmuñ Mose ma sêgôm Anôtônê dabunwaga Aron amboac tonanjenj.

17 Tec nom gêñac ma kêdanğôñ Datan ma kêmakop toñ Abiramña auc.

18 Ja kêsa anga êsêacnêñ toñ ñalêlôm e jawaô genj alôb-alôbwaga su.

19 Êsêac sêmasañ nêñ bulimakao ñakatu gold tenj anga Sinai ma sêjam sakinj ñakatu gold tau.

20 Ma sêkêñ bôc, tañ senj gêgwanñña nañ, nêñ tenj ñakatu gêjô nêñ Anôtô nê ñawasi su.

21 Êsêac sêliñ nêñ gêjam-sawaga Anôtô, tañ gêgôm gêñsêga anga Aiguptu nañ siñ.

22 Ñac tau gêgôm gêñtalô anga gamêñ tonañ, gêgôm gêñ ñaclaisêga anga Gwêckoc.

23 Amboac tonañ Anôtô kêsôm gebe ensenj nê lau su.

Mago nê sakinwaga Mose, tañ Anôtô kêjaliñ eñ sa nañ, kêkô Anôtônê têtac ñandanj auc gebe ensenj êsêac su atom.

24 Go sêkêñ gêwiñ biñ, tañ eñ gêjac mata nañ atom ma sêbu gamêñ ñajam tau.

25 Êsêac têtû dindiñ biñ kêtôm nêñ beclêlômgenj ma sêkêñ tañenj Apômtaunê awa atom.

26 Tec eñ gêôc lêma sa ma kêsôm kêtû tônj gebe ensenj êsêac anga gamêñ sawa.

27 Go êta êsêacnêñ wakuc êliñ-êliñ sêsêp tentenlatu ñalêlôm e sêmac êndu anga gamêñ jaba.

- 28 Go êsêac sêsap Bal Peor tîŋ
ma sen gwam matê ŋada.
- 29 Êsêac sêgôm gêŋ amboac tonan e sêgôm Apômtau têtac kêbôli auc
ma gêmac sec ten gêgôm êsêac.
- 30 Go Pinehas gêdi ma kêmetôc êsêac
e gêmac sec gêôŋ sa.
- 31 Ŋac tau gêgôm nê gêŋ amboac tonan tec lau sêlic en amboac ŋac mansan
ma gôlôac to gôlôac taêŋ gêjam en geden tîŋgen.
- 32 Go sêgôm Anôtô têtac ŋandan kêsa anŋa bu Meriba
e Mose kêtap ŋagêjô sa gêjô êsêac.
- 33 Êsêac sêgôm Mosenê ŋalêlôm gêôŋ en sa sec
e kêsôm binj tokauc masi.
- 34 Israel sesen lau samuc
kêtôm Apômtau kêsakin êsêacŋa atom.
- 35 Êsêac sêjam tauŋ
e têtêku lau samuc nan lêŋ jaba.
- 36 Ma sêjam sakin êsêacnêŋ gwam,
tec kêtû lakô gêdêŋ êsêac.
- 37 Êsêac sêkêŋ latuŋio to ŋac têtû da
gêdêŋ lau samuc nêŋ ŋalau sec.
- 38 Êsêac sêkêc lau tobiŋmê nêŋ dec sin gebe sêkêŋ latuŋio to ŋac kêtû da
gêdêŋ Kanaannêŋ gwam.
Sêgôm amboac tonan tec sesen nom ŋadabuŋ su.
- 39 Êsêac sêjac môp tauŋ tec sêkac tauŋ su anŋa Anôtônê.
Êsêac sêgôm nêŋ gêŋ amboac tonan tec sesen poac popoc.
- 40 Go Apômtau têtac ŋandan kêsa gêdêŋ nê lau
gebe nê ŋalêlôm kêmoatiŋ tau tîŋ kêtû nê gêŋlênsêmŋa.
- 41 En gêwi êsêac sin sêsêp lau samuc lemen,
tec lau, tan sêkêŋ kisa êsêac nan, sêjam gôliŋ êsêac.
- 42 Nêŋ ŋacjo sêkônin êsêac tîŋ
e sewec sêsô ŋacjo lemen ŋalabu samucgen.
- 43 Apômtau gêjam êsêac sa kêsêp ŋasawa ŋapan,
mago êsêac gêsuntêkwa ŋaton ma nêŋ sec gêjam sêga e kêkônin êsêac
tîŋ.
- 44 Tagen gêdêŋ tan têtan tauŋ gêdêŋ en nan,
Apômtau kêkêŋ tanja to taê walô êsêac kêtû nêŋ gêŋwapacŋa.
- 45 En taê gêjam nê poac, tan kêmoatiŋ kêtû êsêacŋa nan,
ma taê walô êsêac kêtû nê têtac gêwiŋ tenŋenŋa.
- 46 Ma kêkêŋ êsêac, tan sêwê êsêac sêŋgôŋ kapoacwalô nan,
nêŋ ŋalêlôm taêŋ walô êsêac.
- 47 O Apômtau, aêacma Anôtô, ônam aêacmêŋ sa
ma ônac aêac sa anŋa lau samuc nêŋ êtiam
gebe aêac anam danŋe êndêŋ aômnmêŋ ŋaê dabuŋ
ma têtac ŋajam êsa êtû nêŋ waemŋa.
- 48 Awen êoc Apômtau Israelnêŋ Anôtô êndêŋ galoc to enden tîŋgen,

ma lau samob sêlôc gebe “Binjanô.”

Aleluja.

107

BUKU KÊTU LEMEN TEYNA

Apômtau gêjam aêac sa

- 1 “Anam danje êndên Apômtau gebe enj ñac gabêjam,
ênê moasinj ênêc tengej binjanô.”
- 2 Lau tanj Apômtau gêjam êsêac kêsî ma kêjanjo êsêac su anja gêjwapac nanj,
sêsôm amboac tonanj.
- 3 Lau tanj enj gêjac êsêac sa sêmênj anja oc kêpi to oc kêsêp ma anja
musanju-m to mula-m nanj,
sêsôm amboac tonanj.
- 4 Nêj lau ñagêdô seo sêmoa gamênj sawa, tanj intêna masianô nanj,
ma têtap malac sêngônja tenj sa atomanô.
- 5 Mo to bu gêjô êsêac
e katunj tekwenj gêbac.
- 6 Gêjwapac tonanj gêgôm êsêac e awenj gêjac Anôtô,
tec gêjam êsêac sa anja nêj ñandanj tau
- 7 ma gêwê êsêac katôgenj
e sêo lasê malac tenj ma sêngônj.
- 8 Êsêac sênam danje êndên Apômtau êtu ênê têtac gêwinj tengejña
ma êtu ênê gêjsêga, tanj gêgôm gêdênj ñamalac latunji nanjña,
9 gebe enj kêlau êsêac, tanj bu gêjô êsêac nanj,
ma kêkêj gêj ñajam gêôc êsêac, tanj mo gêjô nanj tôj.
- 10 Nêj lau ñagêdô sêngônj gêsunjbôm to ñakesec,
sêlai êsêac tôj ña ki sêngônj jageo
- 11 gebe êsêac sêli awenj sa gêdênj binjsu
ma sêbu Lôlôc Njatau né binj.
- 12 Kolenj ñajanja kêkôninj êsêac e tekwenj gêbac.
Êsêac sêu taunj jasêc ma nêj gêjam-sawaga masi.
- 13 Gêjwapac tonanj gêgôm êsêac e awenj gêjac Apômtau,
tec enj gêjam êsêac sa anja nêj ñandanj tau.
- 14 Enj gêwê êsêac sêsa anja gêsunjbôm to ñakesec
ma kêsaic nêj kapoacwalô gêngic.
- 15 Lau tonanj awenj êôc Apômtau êtu ênê têtac gêwinj tengejña
ma êtu ênê gêjsêga, tanj gêgôm gêdênj ñamalac latunji nanjña,
16 gebe enj kêtuc katam ki popoc
ma kêtuc balanj ki tulu.
- 17 Nêj lau ñagêdô têtap gêmac sa kêtû nêj secña
ma sêôc ñandanj kêtû nêj geonja.
- 18 Lau tonanj nêj ñalêlôm gedec gêj taniñña samob
e sêsa panj lêndanj sêmac êndunja.
- 19 Gêjwapac tonanj gêgôm êsêac ma awenj gêjac Apômtau,
tec enj gêjam êsêac sa anja nêj ñandanj tau.

- 20 Eñ kêsakiñ nê biñ gebe êngôm êsêac ñajam êsa
ma kêjañgo êsêac su aña sê.
- 21 Lau tonañ awen êoc Apômtau êtu ênê têtac gêwiñ tengeñña
ma êtu ênê gêñsêga, tañ gêgôm gédêñ ñamalac latuñi nanña.
- 22 Êsêac sêkêñ da dançe
ma sêsôm ênê gêñ, tañ gêgôm nan, lasê êsêp wê têtac ñajamña.
- 23 Nêñ lau ñagêdô sêlac sêsa gwêcô sêja
sebe têtulu gêñ aña gwêc sawa.
- 24 Êsêac sêlic gêñ, tañ Apômtau gêgôm nan,
to ênê gêñsêga gwêc sawaña.
- 25 Gebe eñ kêjatu e mu gêbuc
ma gêli gwêc ñadembom kapôêñ sa.
- 26 Gwêc tau kêsun êsêac sa sêpi e jadêdêñ undambê, go gêu êsêac sêsêp e
gacgeñ sêsêp gwêclêlôm sêja.
Ma gêgôm êsêac e atêñ uc-ucgeñ.
- 27 Êsêac katuñ kêlau e sêku amboac bu kêjaññi êsêac
ma nêñ meloco kêsa samucgeñ.
- 28 Gêñwapac tonañ gêgôm êsêac e awen gêjac Apômtau,
tec eñ gêjam êsêac sa aña nêñ ñandanñ tau.
- 29 Eñ gêgôm mutêna kêtú malô
ma kêkêñ bênônñ kêsêp
- 30 e êsêac têtac ñajam kêsa gebe gwêc kêtú malô,
go gêwê êsêac sêsô lêlôm, tañ sepeñ nan sêja.
- 31 Lau tonañ awen êoc Apômtau êtu ênê têtac gêwiñ tengeñña
ma êtu ênê gêñsêga, tañ gêgôm gédêñ ñamalac latuñi nanña.
- 32 Êsêac tetoc eñ sa aña gôlôac ñalêlôm
ma sêlanem eñ aña laumatanêñ sêkac sa ñalêlôm.
- 33 Eñ gêjam bu ôkwi kêtú gamêñ sawa
ma bumata kêtú gamêñ kelen.
- 34 Nom ñalêsi ñajam kêtú mêcgauc
kêtú lau, tañ sêngôñ nan, nêñ geonña.
- 35 Go gêjam gamêñ sawa ôkwi kêtú bugêjacton
ma gamêñ kelen kêtú bumata.
- 36 Ma eñ kêkêñ gamêñ tau gédêñ lau, tañ mo gêjô êsêac nan sêngôñ,
go sêkwê nêñ malac sa gebe sêngôñña.
- 37 Êsêac sêjam nêñ kôm to sêsê kôm wainña
e gêjam ñanô gêôc tau tôñ-tôñ.
- 38 Eñ gêjam mec êsêac têtú lau taêsam
ma kêkêñ nêñ bôc ñalêlêma atom.
- 39 Gédêñ tañ gêñwapac kêkônñi êsêac e sêpô lêna taunñ êndu-êndu
ma nêñ gêñ ñajam kêtainñ su e têtú wapiñ nan,
- 40 eñ kêsêwa majenñ kêpi kasêga
ma kêkêñ êsêac seo sêmoa gamêñ sawa nan, intêna masi.
- 41 Mago eñ gêôc ñac ñalêlôm sawa sa aña gêñwapac ñalêlôm
ma gêjac ênê gôlôac sa têtú kapôêñ.
- 42 Lau mansañ sêlic e têtac ñajam kêsa
ma gêjac lau secwaga samob nêñ lênô auc.
- 43 Lau tokauc taên ênam biñ tonañ

ma sêjala Apômtaunê têtac gêwiñ tengeñña ñanô.

108

Mec Anôtô ênam aêac sa anga ñacjo nêñ

(Pes 57:7-11; 60:5-12)

- 1 O Anôtô, ñoc ñalêlôm kêpa su gabe janam wê to janngôm gêñ wêña êtañ.
O katuc tau, ôndimañ.
- 2 Gêñ wêña totau-totau, andi.
Aê gabe janu gamêñ kelenden sa.
- 3 O Apomtau, aê gabe jalanem aôm anga lau ñalêlôm.
Aê gabe aoc êôc aôm anga tentenlatu ñalêlôm.
- 4 Gebe aômnêm têtac gêwiñ tengeñña kêpi-kêpi e jagêdêñ undambê
ma aômnêm binj ñanêñ kelenden tau e jagêdêñ tao.
- 5 O Anôtô, ôsuñ taôm sa e êndêñ undambê ñaô
ma nêñ ñawasi ênam nom samuc auc.
- 6 Ôkêñ tañam aêac ma ônam nêñ lau, tañ têtac gêwiñ êsêac nañ sa.
Nêñ anôña engeñ aêac sa.
- 7 Ñac dabuñ Anôtô kêsôm anga nê gamêñ dabuñ gebe
“Aê jawa Sikem êkôc-êkôc totêtac ñajamgeñ ma janac sam gaboan
Sukot êndêñ ñoc lau.
- 8 Gilead to Manase kêtû ñoc gamêñ.
Epraim kêtû môkêcapac ñakululuñ ki to Juda kêtû ñoc tôc gôliñña.
- 9 Moab kêtû ñoc laclu jakwasin taucña.
Aê jambalin ñoc atapa êpi Edom ma ñoc dimai êpi Pilistinêñ gamêñ.”
- 10 O Anôtô, asa oc êwê aê jandêñ malac totuñbôm ñajaña jana.
Asa oc êwê aê najaô lasê Edom.
- 11 O Anôtô, aôm oc gôwi aêac sin
ma kôtu aêacma lausin nêñ laumata atom me.
- 12 Ônam aêac sa êndêñ ñacjomañ
gebe ñamalac oc sênam aêac sa êtôm atom.
- 13 Anôtô êwiñ aêac, go dansen ñacjo alin-êlin.
Enj taugen tec oc êka aêacnêñ ñacjo popoc.

*

109

Ñac-gêmoa-gêñwapac-ñalêlôm nê taji

- 1 O Anôtô, aê aoc gêôc aôm,
amboac tonañ ônam taôm tôñ aê atom,
- 2 gebe lau alôb-alôb to lau dansañ sêña awenj gêdêñ aê
ma sêgôlinj binj kêpi aê.
- 3 Nêñ binj têtac ñandañ secña kêkôm aê auc
ma sêjac aê ñam mêgeñ.
- 4 Aê kateñ mec kêtû êsêacña.
Aê têtac gêwiñ êsêac, mago sêjam kisa aê.
- 5 Aê kamoasin êsêac, mago sêkêñ sec gêjô
Aê têtac gêwiñ êsêac, mago sêkêñ kisa aê.

* **108:13:** Dawidnê pesalem tenj. Wê tenj.

- 6 Ôkêñ ñac alôb-alôb teñ êmêtôc ñoc ñacjo
ma nê ñacjo teñ êngôlinj binj êpi eñ.
- 7 Êsêac sêmêtôc eñ ma sêkip ênê keso sa
ma ñac tau nê mec êtu nê sec.
- 8 Ênê bêc êngôñ mata jalinja êtu dambê
ma nê sakinj elom ñac teñmanj.
- 9 Ênê ñapalê têtú mosêbu
ma nê awê êtu awêruc.
- 10 Ênê ñapalê sêmoa nêñ alê katuc ñagala atom,
sensom mo ma teteñ sêôñ-sêôñgeñ.
- 11 Ñac sec tau, tañ launêñ tîp gêc eñ nanj, nê waba samob êpêla tau su
ma lau jaba sêjanjo ênê koleñ ñanô su.
- 12 Eñ êtap nê ñac taê walô eñña teñ sa atomanô
ma lau teñ sênam jaom ênê mosêbu atom.
- 13 Ênê wakuc samob sêmac êndu
ma sênam kauc dêbuñinêñ ñaê samucgeñmanj.
- 14 Apômtau taê ênam ênê mimi nêñ keso
ma êsuc tênanê sec ôkwi atomanô.
- 15 Apômtau taê ênam nêñ sec endenj tîñgeñ
ma enseñ lau sec tonanj nêñ ñaê su samucgeñ e sêlinj sinj anja nom.
- 16 Gebe ñac tau taê gêjam têtac gêwiñ launja atom.
Eñ kêjanda lau sêngônj jageonja to lau ñalêlômsawa ma lau sêpô lêna
taunja e sêmac êndu.
- 17 Eñ têtac gêwiñ gebe êpuc boa lau amboac tonanj sêpuc boa eñ tau.
Eñ têtac gedec moasinj, tec moasinj ênac jaê eñ.
- 18 Binj kêpuc boanja kêkôm eñ auc amboac kêsô ñakwê.
Gêñ tau tonanj êsêli ênê ôlilêlôm popoc amboac bu ma êndanjuc ênê
ñatêkwa amboac niptêkwimanj.
- 19 Binj kêpuc boanja tonanj kêtôm obo, tañ eñ gêjac nanj,
ma kêtôm ômbinjak, tañ kêjandinj gedenj eñ tîñ nanj.
- 20 Apômtau oc êngôm aêñoc soño-soño
to êsêac, tañ sêsôm binj sec kêpi aê nanj, amboac tonanjgeñmanj.
- 21 Ma aôm Apômtau, ñoc Anôtô, mênômôa ôwiñ aê êtu nêñ ñaêña
ma ônam aê sa êtu nêñ têtac gêwiñ teñgeñña.
- 22 Gebe aê ñac ñalêlôm sawa kapô lêna
ma aêñoc ñalêlôm popoc jamunj-jamunjgeñ.
- 23 Aê ôlic kêtainj e kêtôm katurj kêtú balinj su.
Aê katôm siob, tañ mutêna kédaba pinjanj.
- 24 Aê gajam dabunj mo e ocmatu kêtú golonj
ma ôlic kêtú sec e ñatêkwa kêsá awê samob.
- 25 Êsêac sêkêñ aê katu êsêacnêñ gêñ lêlêña teñ
ma tédainj gêsunj kêtú aêña.
- 26 O Apômtau, ñoc Anôtô, mênôpuc aê tîñ.
Ônam aê sa êtu nêñ têtac gêwiñ aê ñanôgeñña.
- 27 Ôkêñ ñoc ñacjo sêjala gebe aôm lêmam gôjam aê sa.
Aôm Apômtau gêjam gôlinj amboac tonanjgeñ.
- 28 Êsêac sêpuc boa aêmanj, mago aôm ônam mec aê.

Êsêac tañ sêjanda aê nan, sêkuman gebe aômnêm sakinwaga aê jamoa totêtac ñajamgen.

²⁹ Majen êtu ñoc soño-soñonên ñakwê
ma êsêac sênac bin majenña êtu nêñ obo.

³⁰ Aocsun ênam danje kapôên êndên Apômtau.
Aê jalambin en jamoa launên sêkac sa ñalêlôm,

³¹ gebe en kêkô ñac ñalêlôm sawa nê anôña
gebe ênam en sa êndên êsêac, tañ sebe senseñ en su nan.

*

110

Apômtau agêc nê kin, tañ gen oso en nan

¹ Apômtaunê bin gêdên ñoc Apômtau gebe

“Mênôñgôn aênoc anôña

e jakên nêm ñacjo

sênêc amkain ñalabu acgom.”

² Apômtau êkên nêm gôlin ñaclai esewec anga Sion ma êsa êna êtu tapa.

Ônam gôlin nêm ñacjo.

³ Êndên bêc, tañ aôm ônac nêm ñacjo nan,

nêm lau sêwiñ aôm sênac ñawaegen.

Êtôm nop êpoac bêbêc kanucgen

aômnêm lau mata sêwac êndên aômnêm lôc dabun.

⁴ Apômtau kêtôc lêma sa su

ma oc enser nê bin atom gebe

“Aôm kôtu ñac dabunsgêga ômoa tengeñña

kôtôm Melkisedek tau.”

⁵ Apômtau kêkô aômnêm anôña.

Êndên ênê bêc têtac ñandanña oc êku kin samob tulu.

⁶ En oc êmêtôc tentenlatunên bin ma êkên nêñ ñacmatê sênam gamên auc.

En ênac lau môkên êkôc anga gaboan tapa.

⁷ Kin oc ênôm bu, tañ kêpoac gêdên intêna natali nan,

amboac tonan tec êsa môkêapac sagen.

*

111

Awerj êôc Anôtô êtu êmoasiñ ôlin to katurña

¹ Aleluja.

Aê gabe janam danje Apômtau tonoc ñalêlôm samucgen.

Janôm amboac tonan anga lau mansan to gôlôac ñalêlôm.

² Apômtau gêgôm gêñsêga kapôên.

Êsêac samob, tañ têtac kêkac êsêac kêtû gên tonanña nan, sêpuc gên tau ñam.

³ Nawasi to ñaclai gêjam samob, tañ en gêgôm nan auc

ma ênê bin gêdên oc ênêc enden tôngeñ.

* **109:31:** Dawidnê pesalem ten. * **110:7:** Dawidnê pesalem ten.

- 4 Apômtau kékêñ nê gêñtalô taujala gebe taliñ siñ atom.
 Eñ ñacmoasiñ to ñac gabêjam.
- 5 Eñ kékêñ mo gédêñ êsêac, tañ têtêc eñ nañ.
 Eñ taê gêjam nê poac gedenj tôngeñ.
- 6 Eñ kékêñ lau samuc nêñ gêñlênsêñ gédêñ nê lau,
 tec gêwa nê ñaclai sa gédêñ êsêac.
- 7 Gêñ tañ lêma gêgôm nañ, ñañêñ to gédêñ.
 Ênê biñsu samob kêtú katô.
- 8 Eñ kêwaka biñsu tau sa gebe ênêc endenj tôngeñ
 ma kékêñ biñsu tau tobiñ ñañêñ ma tobiñ ñanôgeñ.
- 9 Eñ gêjam nê lau kési ma kêmoatiñ nê poac tengeñña gédêñ êsêac.
 Ênê ñaê dabuñ to ñaclai.
- 10 Tatêc Apômtau kêtú mêtê ñam êwa lau samob, tañ sêñgôm ñanô êsa nañ,
 nêñ kauc sa.
 Talambiñ eñ endenj tôngeñ.

112

Embe tatêc Anôtô oc ênam aêac sa

1 Aleluja.

- Aê aoc êôc ñac, tañ kêtêc Apômtau
 to gêgôm ênê biñsu ñanô kêsa totêtac ñajamgeñ nañ.
- 2 Ênê wakuc oc têtú gamêñ ñatau tonjaclai.
 Ma Apômtau ênam mec lau mansañ nêñ gôlôac.
- 3 Gêñ masê to awa ênêc ênê andu
 ma ênê biñgêdêñ oc ênêc endenj tôngeñ.
- 4 Eñ kêpô lau mansañ kêtôm ñawê kêpô gamêñ ñakesec.
 Eñ ñac gédêñ tec taê labu ma kêmoasiñ lau.
- 5 Aê aoc êôc ñac, tañ taê walô lau to gêjam lau sawa sa nañ,
 ma êñgôm nê gêñ samob naêndêñgeñ.
- 6 Eñ oc êkô ñajaña êku atomanô
 ma lau oc taêñ ênam eñ endenj tôngeñ.
- 7-8 Gêñwapac ñawae oc êñgôm eñ êtêc tau atom.
 Ênê ñalêlôm ñañêñ ma taê êka Apômtau!
 Eñ têtac kêpa su ma kêtêc tau atom.
 Êndêñ ñamu eñ oc êku nê ñacjo tulugeñ.
- 9 Eñ gêjac sam nê gêñ gêjac ñawaengeñ gédêñ lau ñalêlôm sawa amboac
 tonanengeñ.
 Ênê biñgêdêñ oc ênêc endenj tôngeñ. Eñ oc êtu apômtau towae.
- 10 Ñac tañ kékac tau su anga Anôtônê nañ, gêlic e kêtú môsi.
 Eñ gêmôêñ luluj, mago ñanô masi. Lau secwaga embe taêñ êka biñ
 teñ oc ñanô ênsuj tau êndêñ êsêac atom.

113

Aweñ êôc moasiñ ñatau Anôtô

1 Aleluja.

Apômtaunê sakiñwaga amac,

alanem Apômtaunê ñaê

² Awenj êoc Apômtaunê ñaê
êndêj galoc ma ênêc endenj tôngej.

³ Awenj êoc Apômtaunê ñaê
añga oc kêpi e êndêj oc kêsêp.

⁴ Apômtau kêlêlêc tentenlatui samob su.
Ênê ñawasi kelenj undambê su.

⁵ Asa oc êtôm Apomtau, aêacnêj Anôtô,
tañ gêjgôj nê lêpôj añga lôlôc nañ.

⁶ Ñac tau nañ gewec,
go katuc kêniñ undambê to nom.

⁷ Eñ kêkam ñalêlôm sawa añga kekop
ma gêoc ñac kapô lênaña sa añga wao.

⁸ Gebe etoc eñ êjgôj êwiñ kasêga,
êjgôj nabañ ênê launêj kasêga.

⁹ Eñ kêkêj awê kapoac gêwê kainj andu
ma kêkêj eñ kêkôc ñapalê e têtac ñajam kêsa langwagenj.

Aleluja.

114

Wê Pasaña tej

¹ Alleluja.

Gêdêj tañ Israel gêdi añga Aiguptu,
gedenj tañ Jakobnê gôlôac dêdi añga lau awenj jaba nañ,

² Juda kêtü Apômtaunê gamêj dabuj
ma Israel kêtü ênê gamêj gôlinjña.

³ Gwêc tau gêlic e kêtaiñ su
ma bu Jordan gêlêc tau sa jakêkô.

⁴ Lôc sêboañ têtôm domba kapoac
ma gamêj ñabau têtôm domba ñalatu.

⁵ O gwec, asagenj gêgôm aôm tec kôtaiñ su.
O Jordan, asagenj gêgôm aôm tec gôlêc taôm sa jakêkô.

⁶ O lôc, asagenj gêgôm amac tec aboañ amboac domba kapoac.
O gamêj ñabau, asagenj gêgôm amac, tec aboañ amboac domba ñalatu.

⁷ O nom, ôwiwic taôm gebe Apômtau gêmêj,
Jakobnê Anôtô mênjgêmoa gêwiñ aôm.

⁸ Ñac tau gêjam poc ôkwi kêtü bu ñatorj
ma poclô kêtü bumata, tañ kêpulu kêpi gêmêj nañ.

115

Anôtô mata jali nê wae êsa

¹ O Apômtau, otoc aêac sa atom, otoc aêacma ñaê sa atom, otoc taômnmêm
ñaê sa

êtu nêm têtac gêwiñ tenjenña to nêm binj ñajêñña.

- 2 Amboac ondoc lau samuc têtû kênac gebe
 “Êsêacnêḡ Anôtô gêmôa ondoc.”
- 3 Aêacnêḡ Anôtô gêmôa undambêgoc,
 eḡ gêgôm gêḡ samob, taḡ nê ḡalêlôm taê gêjam naḡ.
- 4 Êsêacnêḡ gwam silber to gold,
 naḡ ḡamalac lemeḡ sêgôm.
- 5 Êsêacnêḡ aweḡsuḡ gêc, mago sêsoḡ biḡ atom.
 Mateḡanô gêc, mago sêlic gamêḡ Aleluja. atom.
- 6 Êsêac taḡeḡsuḡ gêc, mago sêḡô biḡ atom.
 Lusḡsuḡ gêc, mago sêḡu gêḡ atom.
- 7 Êsêac lemeḡ gêc, mago sêmoasac gêḡ atom. Eḡkaḡ gêc, mago sêselêḡ atom
 ma nêḡ koclabenê ketaḡ atom.
- 8 Lau sêmasaḡ-gêḡ-tauwaga têtôm nêḡ gêḡ tau
 ma lau samob, taḡ taêḡ kêka gwam naḡ, amboac tonanḡeḡ.
- 9 O amac Israelwaga, taêm êka Apômtau.
 Eḡ kêtû amacnêḡ lautuc ma gêjam-sawaga.
- 10 O Aronnê gôlôac, taêm êka Apômtau.
 Eḡ kêtû amacnêḡ lautuc to gêjam-sawaga.
- 11 O amac, taḡ atêc Apômtau naḡ, taêm êka Apômtau.
 Eḡ kêtû amacnêḡ lautuc ma gêjam-sawaga.
- 12 Apômtau taê gêjam aêac, eḡ oc ênam mec aêac.
 Eḡ oc ênam mec Israelnêḡ gôlôac ma oc ênam mec Aronnê gôlôac.
- 13 Eḡ oc ênam mec êsêac, taḡ têtêc Apômtau naḡ,
 lau saḡ to lau kapôêḡ.
- 14 Apômtau êkêḡ amac atu taêsam.
 Eḡ êkêḡ amac atu taêsam ma nêḡ gôlôac amboac tonanḡeḡ.
- 15 Apômtau taḡ kêkêḡ undambê to nom naḡ,
 ênam mec amac.
- 16 Undambê kêtû Apômtaunê undambê
 ma nom tec eḡ kêkêḡ gêdêḡ ḡamalac.
- 17 ḡacmatê to êsêac, taḡ sêc sêseḡ nêḡ gamêḡ ḡaḡêḡḡa sêja naḡ,
 nêḡ teḡ oc êlanem Apômtau atom.
- 18 Mago aêac oc talanem Apômtau
 galoc to oc endenê tōḡeḡ.

Aleluja.

116

Anôtô gêjam ḡac, taḡ kêsa paḡ lêndaḡ naḡ, sa ḡawê danḡeḡa

- 1 Aê têtac gêwiḡ Apômtau gebe eḡ kêkêḡ taḡa aê
 ma gêḡô ḡoc taḡiḡoa.
- 2 Eḡ gê taḡa aê.
 Amboac tonanḡ jamôêc êndêḡ eḡ êtôm ḡoc bêc samob.
- 3 Tamac êndû ḡalêḡoa gêsô aê tōḡ ma katêc tauc ḡasec kêtû lamboamḡa.
 Aê gaôc gêḡwapac to kapô lêna
- 4 e aoc gêjac Apômtaunê ḡaê gebe

“O Apômtau, aê jateŋ aôm ônam aê kêsimarŋ.”

- ⁵ Apômtau eŋ ɲacmoasiŋ to gêdêŋ.
Aêacnêŋ Anôtô kêtú taê labu ɲamôkê.
- ⁶ Apômtau gejob lau meloc-meloc.
Aê katu palê, mago eŋ gêjam aê sa.
- ⁷ O katuc tau, naôlêwaŋ taôm êtiam
gebe Apômtau kêmoasiŋ aômgaç.
- ⁸ Biŋɲanô, aôm gôjam katuc kêsi aŋga tamac êndurŋa.
Aôm kôpuc matocgasi tôŋ gêdêŋ matocsulu ma godenŋ ockainŋ tôŋ gebe
jaka selelec atom.
- ⁹ Aê jasa ɲoc lêŋ jamoa Apômtau laŋônêm
aŋga gamêŋ sêŋgôŋ matenŋ jaliŋa.
- ¹⁰ Gêdêŋ taŋ aê kasôm gebe “Noc ɲalêlôm popoc-popocgeŋ” naŋ,
mago gawi kakêŋ gêwiŋ Anôtôŋa siŋ atom.
- ¹¹ Gêdêŋ taŋ kapô lêna ɲaseç naŋ, aê kasôm gebe
“Namalac samob dansaŋtêna.”
- ¹² Aê oc jakêŋ asageŋ êndêŋ Apômtau
êjô nê moasiŋ, taŋ kêkêŋ gêdêŋ aê naŋ.
- ¹³ Aê gabe jaôç moasiŋ ɲalaclu sa êtu danŋe
ma gabe aoc ênac Apômtaunê ɲaê.
- ¹⁴ Biŋ taŋ gajac mata gêdêŋ Apômtau naŋ, gabe jaŋgôm êtu tôŋ.
Gabe jaŋgôm êtu tôŋ aŋga ênê lau samob ɲalêlôm.
- ¹⁵ Apômtaunê lau mansaŋ embe sêmac êndu,
oc êlic amboac gêŋwapac teŋ.
- ¹⁶ O Apômtau, nêŋ sakiŋwaga aê, nêŋ sakiŋwaga latu aê.
Aôm kôgaboac lêpoa, taŋ gêsô aê tôŋ naŋ su.
- ¹⁷ Aê jakêŋ da danŋeŋa êndêŋ aôm
ma aoc ênac Apômtaunê ɲaê.
- ¹⁸ Biŋ taŋ gajac mata gêdêŋ Apômtau naŋ, gabe jaŋgôm êtu tôŋ.
Gabe jaŋgôm êtu tôŋ aŋga ênê lau samob ɲalêlôm.
- ¹⁹ Aê gabe jaŋgôm jakô Apômtaunê andu ɲamalacluŋ,
aŋga aôm, Jerusalem, ɲaluŋgeŋ.

117

Alambiŋ Apômtau

- ¹ Amac lau nomŋa samob, awem êôç Apômtau.
Amac tentenlatu samob, alanem eŋ.
- ² Gebe ênê têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa tau toŋclaigeŋ
ma ênê biŋ ɲaŋêŋ oc ênêç endenŋ tôŋgeŋ.
Aleluja.

118

Gôlôac sêlic om ɲawê danŋeŋa

- ¹ Anam danŋe êndêŋ Apômtau gebe eŋ ɲac gabêjam.
Biŋɲanô ênê moasiŋ ênêç endenŋ tôŋgeŋ.
- ² Israel sêsôm lasê amboac toneç gebe

- “Binjanô, ênê moasinj ênêc endenj tôngej.”
- ³ Aronnê gôlôac sêsôm lasê amboac tonec gebe
 “Binjanô, ênê moasinj ênêc endenj tôngej.”
- ⁴ Lau-têtêc-Anôtôwaga samob sêsôm lasê amboac tonec gebe
 “Binjanô, ênê moasinj ênêc endenj tôngej.”
- ⁵ Aê kapô lêna ma aoc gêjac Apômtau,
 tec Apômtau kékêj tanja aê ma gajam aê sa.
- ⁶ Aê katêc tauc atom gebe Apômtau gêwiñj aê
 ñamalac oc sêngôm asageñ êndêj aê.
- ⁷ Apômtau gêwiñj aê, oc ênam aê sa
 ma jaku ñoc ñacjo tulu.
- ⁸ Daê lamu Apômtau
 ñajam kélêlêc taêj kêka ñamalac su.
- ⁹ Daê lamu Apômtau
 ñajam kélêlêc taêj kêka ñamalacnêj laumata su.
- ¹⁰ Tentenlatu samob sêgi aê auc,
 mago aê gasenj êsêac su gajam Apômtau lanjô.
- ¹¹ Sêgi aê auc e kêsô tau,
 mago aê gasenj êsêac su gajam Apômtau lanjô.
- ¹² Êsêac sêgi aê auc amboac banic, mago ja kékwanam êsêac su amboac oba,
 mago aê gasenj êsêac su ña Apômtaunê ñaclai.
- ¹³ Êsêac têtuc aê ñajanja gebe jamben,
 mago Apômtau gêjam aê sa.
- ¹⁴ Apômtau kêtû ñoc ñaclai to ñoc ñac kalanem-erjwaga.
 Eñ kêtû ñoc kêsîwaga.
- ¹⁵ Wêsîj toôndu kêpi anja lau gêdêj nêj bec.
 Apômtau lêma anôña gêgôm gêñsêga ñaclai.
- ¹⁶ Apômtaunê lêma anôña kêsîp ñamalac sa.
 Apômtaunê lêma anôña gêgôm gêñsêga ñaclai.
- ¹⁷ Aê oc jamac êndu atom, janjôn matoc jali
 ma jasôm Apômtaunê ñaê lasê.
- ¹⁸ Apômtau gêjac aê matocgasi aucgeñ,
 mago gêlôc gebe jamac êndu atom.
- ¹⁹ Alêc lôm dabunj tau ñakatam su êndêj aê.
 Aê gabe jasô najanam danje êndêj Apômtau.
- ²⁰ Apômtaunê sacgêdô tonec
 gêjac lau gêdêj tauñgeñ ñawae.
- ²¹ Aê gajam danje aôm gebe kôkêj tanjam aê
 ma kôtu ñoc kêsîwaga.
- ²² Poc, tanj sêkwêwaga sêbaliñ sinj nan,
 tec kêtû poc kêclêsunja.
- ²³ Gêj tonanj Apômtau gêgôm,
 tec matenjanô talic amboac gêñsêga.
- ²⁴ Bêc tau tonanj Apômtau kékêj.

- Awenj êôc toôndu ma ôlinj êpi-êpigeŋmanj.
 25 O Apômtau, ônam aêacmêŋ sa.
 O Apômtau, ôkêŋ aêac atap kolenj ŋanô sa.
- 26 Awenj êôc ŋac, tanj gêmêŋ gêjam Apômtau lanjô.
 Aêac anam mec amac anjga Apômtaunê andu.
- 27 Apômtau eŋ Anôtô, eŋ kêkêŋ ŋawê gêdêŋ aêac.
 Até wê tolêsôgeŋ ma anam gêlôŋ altar ŋajabo.
- 28 Njoc Anôtô aôm, aê gabe janam danjge êndêŋ aôm.
 Njoc Anôtô aôm, aê gabe jatoc aôm sa.
- 29 Anam danjge êndêŋ Apômtau gebe eŋ ŋac gabêjam.
 Biŋŋanô, ênê moasinj ênêc endenj tôngeŋ.

119

Anôtônê biŋ wae

- 1 Aoc êôc êsêac, tanj sêsa nêŋ lêŋ lanjôŋnêm sawa
 ma sêsêlêŋ kêtôm Apômtaunê biŋsu nanj.
- 2 Aê aoc êôc êsêac, tanj sêmasanj ênê biŋsu
 ma tanjeŋ wamu eŋ tonêŋ ŋalêlôm samucgeŋ nanj.
- 3 Êsêac sêgôm keso teŋ atom.
 Sêsa ênê lêŋ katôgeŋ.
- 4 Aôm kôjatu nêm ŋagôlinj
 gebe ŋamalac sêmansanj tomalagenj.
- 5 Ojae, njoc lêŋ ŋaŋêŋgeŋ
 ma jamansanj aôm nêŋ biŋsu ŋapepmanj.
- 6 Aôm nêŋ biŋsu samob embe ênêc aê lanjôcnêŋŋagenj
 oc jaŋgôm tauc majoc êsa atom.
- 7 Aê embe janjô nêŋ biŋsu gêdêŋ êtu tônj,
 oc jalambin aôm tonjoc ŋalêlôm makenjeŋ.
- 8 Aê gabe jamansanj aôm nêŋ biŋsu.
 Ônam aê sapu samucgeŋ atom.

Tanjeŋ wamu êndêŋ Apômtaunê biŋsu

- 9 Nacsêŋom teŋ oc êsa nê lêŋ mata sawa amboac ondoc.
 Eŋ êsap aôm nêŋ biŋ tônj aŋgom, go êsa êndêŋ.
- 10 Aê gasom aôm tonjoc ŋalêlôm samucgeŋ.
 Ôkêŋ aê janac jaê aôm nêŋ biŋsu atom.
- 11 Aê kamasanj nêŋ biŋ gêc njoc ŋalêlôm
 gabe jaŋgôm sec êndêŋ aôm atom.
- 12 O Apômtau, aoc gêôc aôm
 ôndônj nêŋ ŋagôlinj êndêŋ aê.
- 13 Aocsunj jasa biŋ, tanj aôm awamsunj kôjatu nanj,
 samob sa ŋapep.
- 14 Aê têtac kêkac aê aôm nêŋ biŋsu ŋalêŋŋa
 kêlêlêc têtac kêkac aê awa nomŋa su.
- 15 Aê japuc biŋ, tanj aôm kôjatu nanj ŋam
 ma matoc êndinj aôm nêŋ lêŋgeŋ.

16 Aêñoc ñalêlôm kêkac aê aômnêm biñsuñagen.
Aê gabe jalin aômnêm biñ siñ atom.

Tatu samuc Apômtaunê biñsu

17 Ômoasiñ nêm sakiñwaga aê gebe jamoa matoc jali
ma jajop aômnêm biñ.

18 Ôkêñ matocanô êpoa lasê
gebe jalic aômnêm biñsu ñagêñsêga.

19 Aê katu ñacler ñaôma gangôñ nom.
Ônsañ nêm biñsu auc êndêñ aê atom.

20 Ñoc ñalêlôm gêjam aoc su
aômnêm biñ tañ kôjatu nañ e tekoc gêbac.

21 Aôm goec biñ lau kesowaga, tañ tenbeleñ angeñ
ma sêkac tauñ su anga nêm biñsu nañ.

22 Aê kamasañ aômnêm biñsu,
amboac tonañ ôñgôm aê majoc êmbac ma lau sêsu aê susu atom.

23 Kasêga sêkac tauñ sa sêkic aêñoc biñ sêmoa,
mago nêm sakiñwaga aê tec kapuc aômnêm biñsu ñam.

24 Aômnêm biñsu gêgôm aê têtac ñajam kêsa
gebe kêtû ñoc gôliñwaga.

Ñalêlôm kêkac aê gebe tañoc wamu Apômtaunê biñsu

25 Aê kapô lêna tauc gangôñ wao ñaô,
amboac tonañ mênônâm aê sa êtôm, tañ gôjac mata nañ.

26 Gêdêñ tañ gajac miñ ñoc biñ gêdêñ aôm nañ, aôm kôkêñ tañam aê.
Ôndôñ nêm ñagôliñ êndêñ aê jañô.

27 Ôkêñ aêñoc kauc êsa êpi intêna, tañ nêm biñsu kêjatu nañ,
oc japuc aômnêm gêñsêga ñam.

28 Aêñoc ñalêlôm ñawapac gê tôngeñ ma galin matocsulu elêmê.
Ôkêñ ôlicwalô êsa êtôm gôjac mata.

29 Ôñgamiñ aê êndêñ biñ dansañ ñalêñ
ma ômoasiñ aê ña aômnêm biñsu.

30 Aê kajalin lêñ biññanôña sa.
Kakêñ nêm biñsu kêkô aê lanôcnêmña.

31 Aê kasap aômnêm biñsu tôñ.
O Apômtau, ôkêñ aê jañgôm tauc paliñ atom.

32 Aê gabe jalêti jasa aômnêm biñsu ñalêñ
gebe ñoc ñalêlôm kêkac aê lêñ tonañña.

Mec kauc êsajña

33 O Apômtau, ôndôñ aê nêm biñsu ñalêñ.
Aê gabe matoc êsap e wacjaô lasê.

34 Ôkêñ ñoc kauc êsa gebe jamansañ aômnêm biñsu
ma jamansañ tonoc ñalêlôm samucgeñ.

35 Ôwê aê jasa aômnêm biñsu ñalêñ
gebe katu samuc aômnêm biñ tonañ.

36 Ôkêñ ñoc ñalêlôm êsap awa tôñ atom,
êsap nêm biñsugeñ tôñ.

- 37 Ônam matocanô ôkwi anġa gêġ nomġa.
 Ôkêġ aê jasa nêġ lêġ topalêġeġ.
 38 Ôkêġ biġ, taġ gôġac mata gêdêġ lau-têtêc-aômwaga naġ,
 ġanô êsa êpi nêġ sakiġwaga aê amboac tonanġeġ.
 39 Ôkac biġ susu, taġ katêc naġ su
 gebe nêġ ġagôliġ ġajam.
 40 Biġ ġanô, aê ġajam aoc su nêġ jatu, taġ gôġac jatu naġġa.
 Ôkêġ nêġ biġgêdêġ êpuc aê tôġ.

Ôliġ andanġ Apômġaunê biġsu

- 41 O Apômġau, ôkêġ nêġ moasiġ êmoasiġ aê.
 Ônam aê sa êtôm, taġ gôġac mata naġ,
 42 gebe jajô ġac, taġ kêsu aê susu naġ awa,
 gebe aê kakêġ ġêwiġ aômġnêġ biġ.
 43 Ma ôkôc biġġanô ġamêtê su anġa aê aocsuġ samucġeġ atom
 gebe aê kakêġ matoc aômġnêġ gôliġ.
 44 Aê gabe ġamansaġ nêġ biġsu tonanôġeġ
 ma gabe ġanġôm endenġ tôġġeġ ġapaġ.
 45 Amboac tonanġ jasa lanôcnêġ sawagenġ
 gebe aê ġasom aômġnêġ biġ, taġ kôġatu naġ.
 46 Aê gabe ġasôm aômġnêġ ġagôliġ êndêġ kiġ
 tomajoc êmbacġeġ.
 47 Aê têtac ġajam kêtu nêġ biġsuġa,
 taġ aê têtac ġêwiġ naġ.
 48 Aê jatoc aômġnêġ biġsu, taġ têtac ġêwiġ naġ sa
 ma taêc ênam ġapuc aômġnêġ gôliġ ġam.

Aêac taêġ êka Apômġaunê biġsu

- 49 Taêġ ênam biġ, taġ gôġac mata gêdêġ nêġ sakiġwaga aê naġ.
 Biġ tau kêkêġ aê kakêġ matoc.
 50 Aê ġanġôġ ġageo ġasec, mago biġ, taġ aôm ġôġac mata naġ,
 tec kêpuc aê tôġ ma ġê malô aê.
 51 Lau sêkêli tauġġa sêsu aê susu ġasec,
 mago aê kakac tauc su anġa aômġnêġ biġsu atom.
 52 O Apômġau, aê embe taêc ênam aômġnêġ ġagôliġ lanġwaanôġa,
 naġ oc ênac têtac tôġ.
 53 Aê têtac ġandaġ sec kêtu lau, taġ sêkac tauġ su anġa Anôtônê naġ,
 gebe lau tonanġ sêwi nêġ biġsu siġ.
 54 Aômġnêġ biġsu kêtu ġoc wê lanemġa
 gêdêġ taġ kasa ġoc lêġ ġamoa ġaê ġoc malacmôkê ġanô naġ.
 55 O Apômġau, aê taêc ġêġam aômġnêġ ġaê gêdêġ ġêbêc
 ma kamasanġ aômġnêġ biġsu.
 56 Moasiġ ġanô, taġ ġawê kaiġ naġ, tonec
 gebe kamasanġ aômġnêġ biġsu.

Anôtônê biġsu e ġanêġ lanġwageġ

- 57 Apômġau kêtu ġoc ġêġlênsêġ.
 Aê kasôm kêtu tôġ gebe ġamansaġ aômġnêġ biġsu.

- 58 Aê katej aôm tojoc ñalêlôm samucgen
gebe taêm walô aê êtu biñ, tañ gôjac mata nañña.
- 59 Aê taêc gêjam ñoc lêñ
ma gajam gôlinj ockainj gêdêñ aômnêm ñagôlinj.
- 60 Aê gajam gamêñ tôñ atom, kakac taucgenj
gebe jamansañ aômnêm biñsu.
- 61 Lau alôb-alôb nêñ lêpoa gêsô aê tôñ,
mago kalinj aômnêm biñsu sinj atom.
- 62 Aê gadi sa gêdeñ gêbêcauc gêja lu gabe janam danje aôm
êtu nêm gôlinj gêdêñña.
- 63 Lau tañ têtêc aôm
ma êsêac, tañ tañej wamu nêm jatu nañ, nêñ ñac teñ aê.
- 64 O Apômtau, aômnêm têtmac gêwiñ teñgeñña gêjam nom auc.
Ôndôñ aômnêm biñsu êndêñ aê.

Apômtaunê biñsu ñañanô

- 65 O Apômtau, aôm kômoasinj nêm sakinwaga ñanôgenj,
kêtôm biñ, tañ gôjac mata nañ.
- 66 Ôndôñ mêtê tokauc ma mêtê jakip biñ saña êndêñ aê
gebe aê taêc kêka aômnêm biñsu.
- 67 Gêdêñ tañ kôkôninj aê atomgenj nañ, gao gamoa,
mago galoc kamasañ aômnêm biñ kêtû tôñ.
- 68 Aôm ñac gabêjam ma kômoasinj lau.
Ôndôñ aômnêm biñsu êndêñ aê.
- 69 Lau teñbeleñ anjeñ sêga biñ kêpi aê,
mago aê kamasañ nêm jatu tojoc ñalêlôm samucgenj.
- 70 Êsêacnêñ ñalêlôm ôlinj ñakam amboac ñalêsi kêkêkam lau,
mago aê tec ñoc ñalêlôm kêkac aê kêtû nêm biñsunja.
- 71 Aôm kôkôninj aê, tec kêmoasinj aê
gebe nêm mêtôc tau kêdôñ nêm biñsu gêdêñ aê.
- 72 Awamsunj ñabiñsu kêmoasinj aê
kêlêlêc awamata totonj-totonj su.

Apômtaunê biñsu ñamêtôc gêdêñ

- 73 Aôm lêmam kôkêñ to kôlêsob aê.
Ôwa ñoc kauc sa gebe jajala aômnêm biñsu.
- 74 Êsêac tañ têtêc aôm nañ, embe sêlic aê oc têtmac ñajam êsa
gebe aê kakêñ matoc aômnêm biñ.
- 75 O Apômtau, aê kajala gebe aôm kômêtôc biñ jagêdêñgeñ,
tec kôkôninj aê kêtôm aômnêm biñ ñañêñ.
- 76 Ôkêñ nêm têtmac gêwiñ teñgeñña ênam manj aêmanj,
êtôm nêm biñ, tañ gôjac mata gêdêñ nêm sakinwaga aê nañ.
- 77 Taêm walô aê gebe janğôñ matoc jali
gebe aê têtac gêwiñ aômnêm biñsunagenj.
- 78 Teñbeleñ anjeñ, tañ sêgôm aê waec sec nañ, majej êsa
ma aê tec taêc gêjam aômnêm biñ, tañ kôjatu nañ ñam.
- 79 Ôkêñ êsêac, tañ têtêc aôm to sêjala aômnêm biñ, tañ gôwa sa nañ,
gebe sêkac taunj ôkwi dêndêñ aê.

80 Ôkêñ aêñoc ñalêlôm êsap aômnêm biñsu tônia
gebe jañgôm tauc paliñ atom.

Mec Apômtau ênam saña

81 Aôm nêm moasiñ gêjô katuc
ma kakêñ matoc aômnêm biñ.

82 Matocanô kêkac gebe jalic biñ, tañ aôm gôjac mata nañ,
ma katu kênac gebe “Êndêñ ondoc, go ônam malô aê.”

83 Aê katôm bêlabi, tañ dedeñ e kêtü toñ nañ,
mago kaliñ aômnêm gôliñ siñ atom.

84 Aômnêm sakiñwaga nê bêc tendocgeñ gêc.

Êndêñ ondocgeñ, go ômêtôc lau, tañ sêlêsu aê nañ, nêñ biñ.

85 Lau tañ sêkêli tauñ nañ, sêkwê sê aê.

Lau tañ seo gala aômnêm biñ nañ, sêgôm biñ tonañ.

86 Aômnêm biñsu samob tobiññanôgeñ.

Êsêac sêôc aê ôkwi ña biñ dansañ, amboac tonañ ônam aê sa.

87 Saungeñ oc senseñ aê su janaña anga nom,

mago aê tec gabe jawi biñ, tañ aôm kôjatu nañ, siñ atom.

88 Aôm ñacmoasiñ ônam aê sa êtü nêm têmtac gêwiñ teñgeñña gebe jañgônia
matoc jali

gebe jañgôm awamsuñ ñabiñ ñanô êsa.

Takêñ êwiñ Apômtaunê biñsu

89 O Apômtau, aômnêm biñ kêtü tônia kêsa anga undambê
ma ênêc endeñ tôniañgeñ.

90 Aômnêm biñ ñañêñ ênêc êtôm gôlôac to gôlôac.

Aôm kôsuñ nom su, tec gacgeñ kêkô ñajaña kêsa.

91 Gêñ tañ kôkêñ nañ, kêkô e gêdêñ galoc

gebe gêñ samob têtü nêm sakiñwaga.

92 Aômnêm biñsu embe êtü aê têtac gêwiñ ñamôkê atom,

oc janaña êndêñ tañ gêñwapac kêkôm aê auc nañ.

93 Aê gabe jaliñ aômnêm jatu siñ atomanô

gebe aôm kôkêñ, tec kêpuc aê tônia gangônia matoc jali.

94 Aê katu aômnêm gêñ, ônam aê sa

gebe aê kapuc aômnêm gôliñ tec gamoa.

95 Lau alôb-alôb dêdib aê gebe senseñ aê su,

mago aê taêc gêjam aômnêm biñ, tañ gôwa sa nañ.

96 Aê galic gêñ samob ñatêku gêc.

Aômnêm biñsu tagen tec ñamadiñ masi.

Têtac gêwiñ Apômtaunê biñsu

97 Aê têtac gêwiñ nêm biñsu kêlêlêc

ma taêc gêjam kêtôm bêcgeñ.

98 Nêm biñsu gêc aêña ñapañ

ma gêgôm ñoc kauc kêsa kêlêlêc ñoc ñacjonêñ su.

99 Aêñoc kauc kêlêlêc ñoc kêdôniawaga samob nêñ su

gebe aê taêc gêjam biñ tagen, tañ aôm gôwa sa nañgeñ.

100 Aêñoc kauc kêsa kêlêlêc kwalam lanğa nêñ su

gebe aê kamasañ aômnêm jatu.

- 101 Aê kagamiņ ockaiņ gêdêņ lêņ geo samob
gebe Jamansaņ aômnêm biņ ηapep.
- 102 Aê kakac tauc su aņga nêm gôliņ atom
gebe aôm taôm kôdôņ aê.
- 103 Aê kasaê aômnêm biņ gebe ηakana ηajamanô.
Kasaê ηakana kêlêlêc lêp su gêc aocsuņ.
- 104 Aômnêm jatu gêwa ηoc kauc sa,
tec kakêņ kisa gêdêņ biņdansaņ samob.
- Apômtaunê biņsu kêtu ockaiņ ηaja*
- 105 Aômnêm biņ kêtu ockaiņ ηadawen
ma ja teņ kêpô ηoc intêna.
- 106 Aê katôc lemoc ma jamansaņ êtu tôņ
gebe taņoc wamu aômnêm gôliņ gêdêņ.
- 107 Gêņwapac gêjac aê tôņ kasêp ηêņgeņ gaja.
O Apômtau, ojop aê jamoa matoc jali êtôm nêm biņ, taņ gôjac mata
naņ.
- 108 O Apômtau, ôkôc ηoc da lambiņņa sa
ma ôndôņ nêm gôliņ êndêņ aê.
- 109 Aê kasa paņ lêndaņ gebe jamac êduņa enden tôņgeņ,
mago kaliņ aômnêm biņsu siņ atom.
- 110 Lau alôb-alôb sêwa lakô aê,
mago aê gao gala aômnêm jatu teņ atom.
- 111 Biņ taņ aôm gôwa sa naņ, kêtu ηoc gêrlênsêm teņgeņņa
kêtu aêηoc ηalêlôm kêtu samuc ηam.
- 112 Aêηoc ηalêlôm taê gêjam kêtu tôņ gebe jaņgôm aêmnêm biņsu ηanô êsa,
jaņgôm enden tôņgeņ e jamac êndu.

Apômtaunê biņsu kêtu lamu ηajam

- 113 Aê kakêņ kisa gêdêņ lau, taņ nêņ ηalêlôm gêja lu naņ,
mago aê têtac gêwiņ aômnêm biņsu.
- 114 Aôm kôtu ηoc lamu to lautuc.
Aê kakêņ matoc aômnêm biņ.
- 115 Amac lau secwaga, akac taôm sa naamo a jaêc.
Aê gabe jamansaņ ηoc Anôtônê biņsu.
- 116 Ôpuc aê tôņ êtôm biņ, taņ gôjac mata naņ, gebe jamoa matoc jali.
Aê kakêņ matoc aôm, amboac tonañ ôņgôm aê majoc êsa atom.
- 117 Ôpuc aê tôņ gebe jamoa ηajam
ma jamansaņ aômnêm biņsu enden tôņgeņ.
- 118 Aôm oc ôtiņ lau samob, taņ seo gala aômnêm biņsu naņ, siņ
gebe êsêac sêsau tauņ ηamelocηageņ.
- 119 Lau samob, taņ sêkac tauņ su naņ, aôm gôlic êsêac amboac gêņ gambu.
Ma aê tec têtac gêwiņ biņ, taņ aôm kôdôņ naņ.
- 120 Aê katêc aôm e ôlilu gêli.
Aê katêc tauc kêtu nêm mêtôcņa.

Taņeņ wamu Apômtaunê biņsu

- 121 Aê kamasañ biņ solop to biņgêdêņ kêtu tôņ.
Ôwi aê siņ êndêņ sêlêsutêna atom.

- 122 Ôjô nê m sakiŋwaga awa gebe ômoasiŋ eŋ.
 Ôkêŋ teŋbelen aŋgeŋ sêkôniŋ aê tôŋ atom.
- 123 Matocanô ŋawapac kêsa gebe aê gaôŋ nê m moasiŋ,
 gaôŋ aôm gebe ônam aê sa êtôm gôjac matana.
- 124 Ônam nê m sakiŋwaga sa êtôm nê m têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa
 ma ôndôŋ nê m biŋsu aê jajala.
- 125 Nê m sakiŋwaga aê, ôwa ŋoc kauc sa
 gebe jajala biŋ, taŋ aôm ôwa sa naŋ ŋapep.
- 126 Apômtaunê noc gebe êwaka tau saŋa kédabiŋ
 gebe êsêac sêgôm aôm nê m biŋsu popoc.
- 127 Kêtu tonanŋa aê têtac gêwiŋ nê m biŋsu
 kêlêlêc awamata totonŋ-totonŋ su.
- 128 Kêtu tonanŋa nê m jatu gêjam gôliŋ aê.
 Aê gadec lêŋ dansaŋ samob.

Ŋalêlôm kêkac gebe taŋeŋ wamu Apômtaunê biŋsu

- 129 Biŋ taŋ aôm gôwa sa naŋ, kaiŋ teŋ.
 Kêtu tonanŋa ŋoc ŋalêlôm kêsap biŋ tau tôŋ.
- 130 Aôm embe ônac nê m biŋ lê têŋ, oc êpô gamêŋ
 ma êwa lau meloc-meloc nêŋ kauc sa.
- 131 Aôm nê m biŋsu gêjô aê
 e aoc ec-ecgeŋ.
- 132 Ôkac taôm ôkwi êndêŋ aê ma taêm walô aê,
 êtôm gôgôm gêdêŋ lau, taŋ têtac gêwiŋ nê m ŋaê naŋ.
- 133 Ôkêŋ nê m biŋ êpuc ockaiŋ tôŋ
 ma ôkêŋ gêŋ sec teŋ ênam gôliŋ aê atom.
- 134 Ônam aê kêsi êndêŋ ŋamalac, taŋ sêkôniŋ aê tôŋ naŋ,
 go jamansaŋ aôm nê m jatu êtu tôŋ.
- 135 Ôkêŋ laŋômanô êpô nê m sakiŋwaga
 ma ôndôŋ nê m biŋsu êndêŋ aê.
- 136 Matocsulu keselen amboac bu
 kêtu lau sêmasaŋ aôm nê m biŋsu atom ŋa.

Apômtaunê biŋsu ŋamêtôc gêdêŋ

- 137 O Apômtau, aôm ŋac gêdêŋ
 ma aôm nê m gôliŋ jagêdêŋ samob.
- 138 Aôm kômasaŋ nê m biŋsu tobiŋgêdêŋ
 ma kômasaŋ tobiŋ ŋaŋêŋ ŋanô amboac tonanŋeŋ.
- 139 Aê têtac ŋandaŋ kêlakoc aê sec
 kêtu ŋoc soŋo-soŋo sêliŋ aôm nê m biŋ siŋŋa.
- 140 Aôm nê m biŋ, taŋ gôjac mata naŋ, ŋakêŋkêŋ laŋgwageŋ
 ma nê m sakiŋwaga têtac gêwiŋ biŋ tau.
- 141 Aê katu ŋac sawa to sêbu aê,
 mago kaliŋ aôm nê m jatu siŋ atom.
- 142 Aôm nê m biŋgêdêŋ kêtu biŋgêdêŋ teŋgeŋŋa
 ma aôm nê m biŋsu tau biŋŋanô.
- 143 Aê kapô lêna to gêŋwapac gêgôm aê,
 mago nê m biŋsu gêgôm aê têtac ŋajam kêsa.
- 144 Biŋ taŋ aôm gôwa sa naŋ, oc ênêc ŋaŋêŋ enderŋ tôŋgeŋ.

Ôwa ñoc kauc sa, go jañgôñ matoc jali.

Mec Apômtau ênam saña

- 145 Aê gamôêc toñoc ñalêlôm samucgeñ gêdêñ aôm. O Apômtau, ôkêñ tarjam aêmañ.
 Aê gabe jamansañ aômnêm biñsu êtu tôñ.
 146 Aê aoc gêjac aôm gebe ônam aê sa,
 go jañgôm biñ, tarj gôwa sa nañ, ñanô êsa.
 147 Aê gadi gêdêñ bêbêc kanucgeñ ma katarñ tauc kapôêñ.
 Aê matoc kêsap aômnêm biñ tec gamoa.
 148 Matoc jali ñapañ gêdêñ gêbêc baliñ e gelenña
 ma taêc gêjam biñ, tarj aôm gôjac mata nañ, gêc ñoc ñalêlôm.
 149 Ôkêñ tarjam aê êtu nêm têmtac gêwiñ tengeñña.
 O Apômtau, ôkêñ aê jamansañ aômnêm gôliñ.
 150 Lau tarj têtim aê, mago sêkac tauñ su aña aômnêm biñsu nañ,
 têdabiñ aêgac.
 151 Ma aôm Apômtau, tec gômoa aê ñagala
 ma aômnêm biñsu samob kêtù biññanô.
 152 Aê kajala biñ, tarj aôm kômasañ nañ, wanêcgeñ
 gebe aôm kômasañ gebe ênêc tengeñña.

Mec Apômtau ênam kêsiña

- 153 Ôlic ñoc ñandañ ma ônam aê samañ
 gebe aê kaliñ aômnêm biñsu siñ atom.
 154 Ônam gôliñ ñoc biñ ma ônam aê kêsi.
 Ojop aê jamoa matoc jali êtôm nêm biñ, tarj gôjac mata nañ.
 155 Aôm oc ônam lau alôb-alôb kêsi atom
 gebe êsêac sesom aômnêm biñsu atom.
 156 O Apômtau, aôm taêm walô lau kêlêlêc.
 Ojop aê jamoa matoc jali êtôm nêm biñgêdêñ.
 157 Lau taêsam sêjanda aê to sêlêsu aê,
 mago aê gawi aômnêm biñ, tarj gôwa sa nañ, siñ atom.
 158 Ñoc ñalêlôm gêbu lau-sêkêñ-gêwiñ-atomwaga
 gebe êsêac sêmasañ aômnêm biñsu atom.
 159 Ôlic aê, tec têtac gêwiñ nêm jatu nec.
 Ojop aê jamoa matoc jali êtôm nêm têmtac gêwiñ tengeñña.
 160 Aômnêm biñ kêtù biññanô anô tau.
 Aômnêm gôliñ gêdêñ samob oc ênêc endenñ tôñgeñ.

Ñalêlôm samucgeñ êndêñ Apômtaunê biñsu

- 161 Aê gajam kauc tauc ma kasêga sêlêsu aê,
 mago ñoc ñalêlôm kêtêc aômnêm biñ tagenñ.
 162 Aê katu samuc biñ, tarj aôm gôjac mata nañ,
 kêtôm ñac tenñ gêjac siñ e kêtap awa taêsam sa.
 163 Aê gadec to kakêñ kisa biñ dansañ
 ma têtac gêwiñ aômnêm biñsu tagenñ.
 164 Aê aoc gêoc aôm kêtôm bêcgeñ kêtù dim 7
 kêtù aômnêm gôliñ gêdêñña.
 165 Lau tarj têmtac gêwiñ nêm biñsu nañ, sêmoa tobiñmalô ñanô

gebe gêñ ten êñgôm êsêac semben atomanô.

166 O Apômtau, aê kakêñ matoc aôm gebe ônam aê sa ma kamasan aômnêm biñsugac.

167 Aêñoc ñalêlôm kêmasan biñ, tan gôwa sa nan, kêtú tônia ma têtac gêwiñ kêlêlêc.

168 Aê kamasan nêm jatu to biñ, tan gôwa sa nan. Aôm kôjala aêñoc lêñ samob kêtú tônia.

Mec Apômtau ênam sanja

169 O Apômtau, ñoc tanji wacêsô aôm tanjamsuñ.

Ôwa ñoc kauc sa êtôm nêm biñ.

170 Ñoc mec wacêsô aôm tanjamsuñ ma ônam aê sa êtôm biñ, tan gôjac mata nan.

171 Lanem oc êsêwa êsa aocsuñ gebe aôm kôdônia nêm biñsu gêdêñ aê.

172 Imbeloc oc ênam wê êpi nêm biñ gebe aômnêm biñsu samob jagêdêñ.

173 Ômansan lêmam gebe ônam aê sa gebe aê kajala aômnêm jatu.

174 O Apômtau, aê gajam aoc su gebe ônam aê sa ma aômnêm biñsu gêgôm aê têtac ñajam kêsa.

175 Ojop aê jamoa matoc jali gebe jalanem aôm ma nêm gôliñ ênam aê sa.

176 Aê gao sic amboac domba gêbôm, onsom nêm sakinwaga gebe aê kaliñ aômnêm biñsu siñ atom.

120

Apômtau ênam aê sa anja kalomtênanêñ

1 Aê kapô lêna ma aoc gêjac Apômtau, tec eñ kêkêñ tanja aê.

2 O Apômtau, ônam aê kêsi anja gêdôniaôlic dansan ma anja imbeleñ geo.

3 Aôm imbêlam geo,

Ñatau oc êkêñ asageñ êndêñ aôm ma êñgôm aôm amboac ondoc.

4 Oc êkêñ siñwaganê sôb bôjan-bôjan ma sôb tojalana.

5 Ijoc aêma, tec ganğônia Mesek, tec ganğônia Kedarnêñ becobo.

6 Aê ganğônia gawiñ lau, tan sêkêñ kisa gêdêñ biñmalô nan kêtômgaç.

7 Aê ñac biñmalônia, mago êndêñ tan jasôm biñ wamaña nan, êsêac sêndi êtu siñña.

121

Ñac tan gejob Israel ñañêñ nan

1 Aê gaôc matocanô sa kêpi lôc.

Ñoc ênam-aê-sawaga mêñêsa anja ondoc.

2 Apômtau tan kêkêñ undambê to nom nan,

oc ênam aê sa.

- ³ Eñ oc êkêñ amkainj êka selelec atom.
 Ñac tañ gejob aôm nañ, ênac tuluc atom.
- ⁴ Biññanô, ñac-gejob-Israelwaga
 gêjac tuluc to gêc bêc atom.
- ⁵ Apômtau kêtü nêñ gejobwaga. Apômtau kêtü nêñ ajuñ,
 tañ lêmam anôña kêsô ñalabu nañ,
- ⁶ gebe oc êpac aôm êndêñ ocsalô atom,
 ma ajôñ êpô aôm êndêñ êmbêc atom.
- ⁷ Apômtau ejop aôm êndêñ gêñ sec samob,
 eñ gejob aôm katôm.
- ⁸ Apômtau oc ejop aôm êndêñ tañ ôsa ôna ma ôsô ômôêñ nañ,
 galoc ma endenj tôñgeñ.

122

Biñmalô ênêc Jerusalem ñamec

- ¹ Aê gañô lau sêsôm gêdêñ aê gebe “Tawê dandêñ Apômtaunê andu tana”
 ma gêgôm aê têtac ñajamanô.
- ² O Jerusalem,
 galoc eñkainj kêka aômñêñ sacgêdô tôñgac.
- ³ O Jerusalem, sêkwê aôm sa kêtiam
 kêtôm malac, tañ tuñbôm kêpiñ auc e ñajaña nañ.
- ⁴ Gôlôac to gôlôac sêpi gamêñ tonañ
 Apômtau tau nê gôlôac sêpi-sêpi sêmoa
 êtôm eñ kêjatu êsêac
 gebe sêlanem Apômtaunê ñaê.
- ⁵ Añga tonañ tec tetoc lêpôñ sêmêtôc biñña kêkô,
 tetoc Dawidnê gôlôacnêñ lêpôñ kêkô.
- ⁶ Ateñ mec êtu Jerusalem êtap biñmalô sanja.
 Êsêac tañ têtac gêwiñ aôm nañ, sêmoa ñajamgeñ.
- ⁷ Wama ênêc nêñ tuñbôm ñalêlôm
 ma biñmalô ênêc nêñ andu ñalêlôm.
- ⁸ Aê gabe jasôm gebe “Biñmalô êndêñ aôm”
 êtu ñoc lasitêwai to ñoc ñacña.
- ⁹ Aê gabe jateñ moasinj êtu aômña,
 êtu Apômtau, aêacnêñ Anôtônê anduña.
- *

123

Mec Apômtau taê walô aêacña

- ¹ Aê jaôc matocanô sa wacêpi aôm.
 Matocanô endec undambê, tañ gôjam gôliñ gôñgôñ nañ.
- ² Aêac tatôm sakinjwaga, tañ mataanô êndêñ nê ñatau to sakinjwago, tañ
 mataanô gêdêñ nê ñatau,
 tec aêac materjanô êndêñ Apômtau, aêacnêñ Anôtô, e taê walô aêac.

* **122:9:** Dawidnê teñ.

- ³ O Apômtau, taêm walô aêac, taêm walô aêacmêḡ.
 Aêac aḡô lau sêbu aêac e kêmasê aêac sa.
⁴ Lau sêkêli tauḡ nêḡ pêlê to teḡbelenḡ anḡenḡ nêḡ biḡ susu
 kêmasê aêac katunḡ sa kêlêlêc.

124

Anôtô gêjam Israel sa, tec sêlambij eḡ

- ¹ Israel galoc sêsoḡm acgom gebe
 “Apômtau embe êmoa êwiḡ aêac atom, oc amboac ondoc.
² Gêdêḡ taḡ ḡamalac dêdi sebe sênac aêac naḡ,
 Apômtau embe êmoa êwiḡ aêac atom,
³ oc têndaḡḡoḡ aêac su tomatenḡ jaligenḡ
 ma senseḡ aêac su êtu nêḡ têtac ḡandaḡ secanôḡa.
⁴ Bu ḡasamac oc epenḡ aêac lênsôḡ
 ma êc aêac su
⁵ e ḡasamac ḡakotoḡ-kotoḡ
 êsaḡ aêac auc.”
⁶ Aêac awenḡ êôc Apômtau gebe gêsunḡ aêac dadêḡ ḡacjo lunlunḡ
 jakêkaku aêac popoc atom.
⁷ Aêac katunḡ gêwê sa kêtôm moc gêwê dibwaganê lakô sa.
 Lakô tau gêḡḡic ma aêac tec tajaḡ samuc.
⁸ Apômtau taḡ kêkêḡ undambê to nom naḡ,
 nê ḡaê oc ênam aêac sa.
 *

125

Anôtô kêtu nê lau Israel nêḡ lamu

- ¹ Lau taḡ ôliḡ andaḡ Apômtau naḡ, têtôm lôc Sion,
 taḡ oc kôjô-kôjô atom, êkô ḡaḡêḡ endenḡ tōḡḡenḡ naḡ.
² Lôc kêḡi Jerusalem auc ma Apômtau kêḡi nê lau auc kêtôm tonanḡ.
 Gagôm gêdêḡ galoc ma oc endenḡ tōḡḡenḡ.
³ Lau alôb-alôb sênam gôliḡ lau gêdêḡ nêḡ gamêḡ ḡapaḡ atom.
 Embe sêḡḡôm, go lau gêdêḡ tauḡ oc sêḡḡôm sec.
⁴ O Apômtau, ômoasiḡ lau ḡajam
 to êsêac, taḡ taḡenḡ wamu aômnêm jatu naḡ.
⁵ Ma êsêac, taḡ seo sic naḡ,
 Apômtau ôtiḡ êsêac su nasêwiḡ lau geowaga.

O Israel, biḡmalô êndêḡ aômmaḡ.

126

Sêjam danḡe kêtu Anôtô gêjac êsêac sa kêtiamḡa

- ¹ Gêdêḡ taḡ Apômtau gêjam Sionnê gêḡwapac ôkwi naḡ,
 aêac asaê amboac aêc mêḡenḡ.
² Gêdêḡ tonanḡ aêac gêdôḡ ômac-ômacḡenḡ
 ma imbeḡenḡ toôndugeḡ.
³ Biḡḡanô, Apômtau gêḡôm gêḡsêga kêtu aêacḡa.
 Aêac ôliḡ kêpi ḡanô.

* 124:8: Dawidnê teḡ.

- ⁴ O Apômtau, ônam aêacma gêṅwapac ôkwi,
amboac kom kékêṅ bu kêsa ṅamaṅ kêtiam aṅga gamêṅ mula-mṅa.
- ⁵ Lau taṅ sêsê gêṅ tomatenṅsulu naṅ,
oc sêkôc ṅanô sa toôndugeṅ.
- ⁶ ṅac taṅ kêbic mowê tomatasulugeṅ gêṅa gebe êsê naṅ,
oc êmu êmêṅ tomolêpoaṅ ma totêtac ṅajamgeṅ.

127

Anôtônê mec tageṅ ênam aêac sa

- ¹ Apômtau embe êkwê andu atom,
oc lau taṅ sênam ṅakoleṅ elêmê.
Apômtau embe ejoṅ malac atom,
oc kelenṅwaga sênam jali êtôm atom.
- ² Amac embe andi êndêṅ bêbêc kanucgeṅ
ma anam kôm e êmbêcauc
gebe atap gêṅ êoc amac tôṅṅa sa, oc aṅgôm elêmê.
ṅam gebe Anôtônê lau têtac gêwiṅ êsêacṅa têtac nêṅ gêṅ sa êndêṅ taṅ
sênêc bêc naṅ.
- ³ Latuṅi têtû Anôtônê moasiṅ gêdêṅ aêac
ma eṅ gêṅam mec aêac ṅa gôlôac tau.
- ⁴ Lau matac latuṅi
têtôm sôb, taṅ kêsêṅ siṅwaga lêma naṅ.
- ⁵ Aê aoc êoc ṅac,
taṅ kêbic nê sôb tolagic-tolagic naṅ.
ṅac tonāṅ embe êmansaṅ nê biṅ êndêṅ nê soṅo-soṅo aṅga malac ṅasacgêdô,
oc sêṅgôm eṅ maja êsa atom.

*

128

Taṅeṅ wamu Apômtau ṅagêjô

- ¹ Aê aoc êoc ṅac, taṅ kêtêc Apômtau,
taṅ kêsa ênê lêṅ gêmoa naṅ.
- ² Aôm oc ôtap lêmam ṅakoleṅ ṅaṅanô sa.
Ma aôm ôtu samuc ma ômoa ṅajamgeṅ.
- ³ Aômnêm awê êmoa nêṅ andu amboac m mamaloc,
taṅ ṅalatu taêsam kêṅi auc naṅ.
Aômnêm ṅapalê têtôm nîp kepeṅ
kêṅi nêṅ tebo auc.
- ⁴ Biṅṅanô, ṅac teṅ embe êtêc Apômtau,
oc Apômtau ênam mec eṅ amboac tonāṅgeṅ.
- ⁵ Apômtau ênam mec aôm aṅga Sion
gebe ôlic Jerusalem ṅamoasiṅ ênac matamanô ṅajam êtôm aômnêm têm
ômoa matam jaliṅa,
- ⁶ ma ôlic nêṅ ṅapalênêṅ wakuc.
O Israel, biṅmalô êndêṅ aômmanṅ.

* 127:5: Salomonê teṅ.

129

Israel sêoc gêḡwapac ma Apômtau gêjam êsêac sa

- 1 Israel embe êsôm nê biḡ teḡ, oc êsôm, nê biḡ tonec lasê gebe
“Aê ḡapalêgeḡ ma sêlêsu aê ḡasec.
- 2 Biḡḡanô, aê ḡapalêgeḡ ma sêlêsu aê ḡasec,
mago sêkônḡ aê tōḡ atom.
- 3 Lau sakweḡtêna sêsêlê aê dêmôêctêkwa
e popoc jamuḡ-jamuḡgeḡ,
- 4 mago ḡac gêdêḡ Apômtau gêdim lakô,
taḡ lau sec sêwa su naḡ gêḡgic.”
- 5 Lau samob, taḡ têtac kêbôli auc kêtḡ Sionḡa naḡ,
sênu tauḡ su tomajeḡgeḡ.
- 6 Oc têtôm gêgwaḡ, taḡ kêkô salôm eḡ, ḡaô naḡ,
êtu kapôêḡ atom tageḡ ma êmêliḡ sebeḡ.
- 7 ḡanô masi, tec ḡac teḡ ejoḡ sa atom
ma teḡ ênac lagic gêḡ tau atomanô.
- 8 Ma ḡac teḡ, taḡ êsa intêna tonaj mênḡêlic gêḡ tau naḡ, oc êmôêc gebe
“Apômtaunê moasiḡ êpi amac.
Aêac ajam mec amac ajam Apômtau laḡô” nec atom.

130

Mec Apômtau ênam aêac saḡa

- 1 O Apômtau, aê aoc gêjac aôm aḡa ḡakêlêndḡ sec.
- 2 Apômtau, ôkêḡ taḡam aê aoc.
Ôê taḡam ḡoc taḡiboa kapôêḡ.
- 3 O Apômtau, aôm embe ôê sec tōḡ,
o Apômtau, asa oc êkô aôm laḡômnêm.
- 4 Mago aôm, tec kôsuc biḡ ôkwi,
amboac tonaj tec têtêc aôm.
- 5 Aê gaôn Apômtau. noc katuc gêôḡ eḡ,
tec kakêḡ matoc nê biḡ.
- 6 ḡoc katuc gêôḡ Apômtau gêmoa,
gêgôm kêlêlêc ḡac, taḡ gêdib gamêḡ gebe eleḡḡaḡa naḡ su. Gêgôm
kêlêlêc dibwaga tonaj su biḡḡanôgoc.
- 7 Israel, ôkêḡ matam Apômtau
gebe Apômtau kêtḡ têtac gêwiḡ teḡgeḡḡa ḡamôkê ma gêjam lau kêsi
gêjac ḡawaegeḡ.
- 8 Ma eḡ oc ênam Israel kêsi
aḡa nêḡ sec samob.

*

131

Oliḡ andaj Apômtauḡa

- 1 O Apômtau, aêḡoc ḡalêlôm kêkiaḡ tau sa atom
ma matocanô ketoc tau sa atom.
Aêḡoc ḡalêlôm taê kêka gêḡ,

* **130:8:** Pesalem dambu tauḡḡa kêtḡ ḡḡa.

tañ kapôêñ kélêlêc aê nan atom.

² Masianô, aê kakônij ñoc ñalêlôm tôñ ñañêñgenj.

Ñoc ñalêlôm ñañêñ kêtôm ñapalê, tañ jamañgenj gêsac têna lêma dambê nanj.

³ O Israel, ôkêñ matam Apômtau êndêñ galoc ma endenj tôneñgenj.

Dawidné tenj.

132

Anôtô ênam mec gamêñ daburj

¹ O Apômtau, taêm ênam Dawid to nê gêñwapac samob.

² Taêm ênam gebe enj kêtôc lêma gêdêñ Apômtau ma gêjac mata biñ gêdêñ Jakobnê Anôtô ñaclai gebe

³ “Aê gabe jasô ñoc beclêlôm atom ma jasa tauc sic janêc ñoc mê atom,

⁴ aê gabe matocanô ênam kauc bêc ma matoc êmôp êtu bêcña atom,

⁵ jamoa e jatap Apômtaunê mala tenj sa ma jatap Jakobnê Anôtô ñaclai nê andu tenj sa acgom.”

⁶ Biññanô, aêac anğôñ Eprata ma anô andu tau ñawae, go atap sa anğa kôm Jarña.

⁷ Aêac asôm gebe “Ajôc, tasô ênê andu ñalêlôm tana nadau tauñ ma tatenj mec tanêc ênê akainj ñataonj.”

⁸ O Apômtau, ôndi tonêm poac ñakatapa ñaclainja ma ôna malam ôlêwanj taômña.

⁹ Aômnêm daburjwaga sêsô biñgêdêñ êtu nêñ ñakwê ma aômnêm lau mansañ sênam lasê totêntac ñajamgenj.

¹⁰ Ôtiñ nêm ñac, tañ goenj oso enj nanj, su atom êtu nêm sakinwaga Dawidña.

¹¹ Apômtau kêtôc lêma ma kêsôm nê biñ kêtû tôñ gêdêñ Dawid.

Enj kêsôm tobiññanôgenj ma oc ênam ôkwi atom gebe “Aê gabe jakêñ aôm taôm latôminêñ tenj êngôñ aômnêm lêpôñ.

¹² Latômi embe sêmansañ aêñoc poac to ñoc biñsu, tañ jandôñ êsêac nanj,

oc nêñ wakuc sêngôñ aômnêm lêpôñ endenj tôneñgenj.”

¹³ Biññanô, Apômtau kêjalij Sion sa ma taê gêjam gebe êtu ênê andu.

¹⁴ Ma enj kêsôm gebe “Aê maloc jalêwanj tauc endenj tôneñgenjña nanj tonec. Aê taêc gêjam kêtû tôneñ tec janğôñ tonec.

¹⁵ Aê gabe janam mec êsêacnêñ gêñ êlêlêc su.

Aê gabe jakêñ mo êôc nêñ lau ñalêlôm sawa tôñ.

¹⁶ Aê gabe jakêñ moasinj êtu nêñ daburjwaganêñ ñakwê.

Êsêacnêñ lau mansañ oc sênam lasê totêntac ñajamgenj.

17 Aê gabe Dawidnê ñaclai êpoa lasê ança tônê.

Aê kamasan aênoc ñac, tan gaen oso en nan, nê jakain ten kêkô.

18 Aê jakên majen êtu ênê ñacjonên ñakwê,
mago en êkuc sunsun ñaôsic-ôsic êngôn en môkêapac.”

133

Lasitêwai semoa sêwiñ tauñ ñapep ñabin

1 Alicgac me, lasitêwai embe sêngôn sêwiñ tauñ,
oc talic ñakatu têtac êsa lanwgagen.

2 Bin tonan kêtôm niptêkwi ñajamanô, tan sêkêc kêpi Aron môkêapac ma
keselen kêdaguc ênê êm,
e jagêsac ênê ñakwê gêsutêkwa.

3 Kêtôm manin ança lôc Hermon,
tan kêsêlô mênkêpi Sion nan,
gebe gamên tonan Apômtau gêjam mec su
gebe semoa maten jali enden tongen.

*

134

Anôtônê sakin gêbêçña ñawê

1 Ajôc, Apômtaunê sakinwaga samob, tan akô Apômtaunê andu gêdên gêbêc
nan,
alanem Apômtau.

2 Aôc lememe sa aten mec akô gamên dabun
ma alanem Apômtau.

3 Apômtau, tan kêkên undambê to nom nan,
ênam mec aôm ança Sion.

135

Awen êôc Apomtau

1 Aleluja.

Awem êôc Apômtaunê ñaê.

Amac tan ajam sakin Apômtau nan, alanem en.

2 Amac tan akô Apômtaunê andulêlôm
to akô aêacnên Anôtônê andu ñamalaclun nan,

3 awem êôc Apômtau, gebe Apômtau en ñac gabêjam.

Anam wê êpi ênê ñaê gebe en têtac kêsala lanwgagen.

4 Gebe Apômtau kêjalin Jakob sa
ma Israel kêtû ênê gênlênsêm.

5 Binjanô, aê galicgac, Apômtau en ñac kapôên
ma aêacnên Anôtô kêlêlêc anôtôi samob su.

6 Gên samob, tan Apômtau têtac gêwiñ ança undambê to nom ma ança
gwêc to gêdimbobsêga samob nan,
oc êngôm êtu tôn.

7 En tec gêwê tao ança gwêcm kêpi gêmên
ma kêkên ôsic kêsêp kom ñalêlôm ma kêkôc mu su ança nom ñakêclêsu.

* 133:3: Dawidnê ten.

- 8 Eñ tec gêjac Aiguptu nêñ ñamêc êndu,
gêgôm gêdêñ ñamalac to bôc.
- 9 Anğa tônê eñ kêsakiñ gêñsêga to gêñtalô
gebe êmêtôc Parao to nê sakiñwaga samob.
- 10 Eñ tec gesen lau tomôkê-tomôkê taêsam
ma gêjac nêñ kiñ tonjaclai êndu.
- 11 Amboac lau Amor nêñ kiñ Sihon ma Basan ñakiñ Og
ma lau Kanaan nêñ kiñ toê-toê samob.
- 12 Ma eñ kêkêñ êsêacnêñ gamêñ
gêdêñ lau Israel sêwê kain.
- 13 O Apômtau, aôm nêñ ñaê oc ênêc tengeñ.
O Apômtau, nêñ waem oc êsa êndêñ gôlôac to gôlôac.
- 14 Gebe Apômtau kêwaka nê launêñ biñgêdêñ sa
ma taê walô nê sakiñwaga.
- 15 Tentenlatunêñ gwam ñamalac lemen sêgômña.
Êsêac sêmasañ ña silber to gold.
- 16 Aweñsun gêc, mago sêsôm biñ atom.
Mateñanô gêc, mago sêlic gamêñ atom.
- 17 Tanenñsun gêc, mago sêñô biñ atom
ma sêsi aweñ atom amboac tonanğen.
- 18 Lau tan sêmasañ gêñ tauwaga nan, oc têtôm nêñ gêñ tonan
ma lau samob, tan ôliñ andan nan, amboac tonanğen.
- 19 O Israelnê gôlôac, alanem Apômtau.
O Aronnê gôlôac, alanem Apômtau.
- 20 O Lewinê gôlôac, alanem Apômtau.
Amac tan atêc Anôtô nan, alanem Apômtau.
- 21 Aweñ êoc Apômtau anğa Sion,
ñatau, tan gêñgôñ Jerusalem nan.

Aleluja.

136

Wê danğen a ten

- 1 Anam danğe Apômtau gebe eñ ñac gabêjam.
Biññanô, ênê moasiñ ênêc enden tônğen.
- 2 Anam danğe anôtôinêñ Anôtô.
Biññanô, ênê moasiñ ênêc enden tônğen.
- 3 Anam danğe apômtauinêñ Apômtau.
Biññanô, ênê moasiñ ênêc enden tônğen.
- 4 Eñ gêgôm gêñsêga.
Biññanô, ênê moasiñ ênêc enden tônğen.
- 5 Eñ kêkêñ undambê tokaucgen.
Biññanô, ênê moasiñ ênêc enden tônğen.
- 6 Eñ kêmasañ nom gêsac bu ñaô.
Biññanô, ênê moasiñ ênêc enden tônğen.
- 7 Eñ kêkêñ oc to ajôn.
Biññanô, ênê moasiñ ênêc enden tônğen.

- 8 Eḡ kĕkĕḡ oc gebe êwê gamêḡ êndêḡ ocsalô.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endenḡ tōḡḡenḡ.
- 9 Eḡ kĕkĕḡ ajôḡ to utitalata gebe sêpô gamêḡ êndêḡ êmbêc.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endenḡ tōḡḡenḡ.
- 10 Eḡ gêjac Aiguptunêḡ ḡamêc êndu.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endenḡ tōḡḡenḡ.
- 11 Eḡ gêwê Israel sa aḡḡa Aiguptu.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endenḡ tōḡḡenḡ.
- 12 Eḡ gêgôm ḡa lêma ḡajaḡa ma gêôc lêmadambê sa.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endenḡ tōḡḡenḡ.
- 13 Eḡ gêwa Gwêckoc kĕkôc gêḡa luagêc.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endenḡ tōḡḡenḡ.
- 14 Eḡ gêwê Israel sêsêp ḡalêlôm sêḡa.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endenḡ tōḡḡenḡ.
- 15 Eḡ kêtḡḡ Parao to nê lausiḡ sêsêp Gwêckoc ḡalêlôm ma sênôm gwêc su.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endenḡ tōḡḡenḡ.
- 16 Eḡ gêwê nê lau sêmoa gamêḡ sawa.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endenḡ tōḡḡenḡ.
- 17 Eḡ gêjac kiḡ toḡaclai êndu.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endenḡ tōḡḡenḡ.
- 18 ḡac tau, taḡ gêjac kiḡ towae êndu naḡ.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endenḡ tōḡḡenḡ.
- 19 Eḡ gêjac lau Amor nêḡ kiḡ Sihon êndu.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endenḡ tōḡḡenḡ.
- 20 Eḡ gêjac Basan ḡakiḡ Og êndu.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endenḡ tōḡḡenḡ.
- 21 Eḡ kĕkĕḡ lau tonanḡ ḡai nêḡ gamêḡ gêdêḡ nê lau sêwê kaiḡ.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endenḡ tōḡḡenḡ.
- 22 Eḡ kĕkĕḡ gamêḡ tau gêdêḡ nê sakiḡwaga Israel.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endenḡ tōḡḡenḡ.
- 23 Eḡ tec taê gêjam aêac gêdêḡ taḡ tapô lêna naḡ.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endenḡ tōḡḡenḡ.
- 24 Ma gêjam aêac kêsi aḡḡa lau, taḡ sêlêsu aêac naḡ.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endenḡ tōḡḡenḡ.
- 25 Eḡ gêlôm gêḡ taniḡḡa gêdêḡ gêḡ matenḡ jaliḡa samob.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endenḡ tōḡḡenḡ.
- 26 Anam danḡe êndêḡ undambê ḡatau Anôtô.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endenḡ tōḡḡenḡ.

137

Lau taḡ sêḡḡôḡ kapoacwalô aḡḡa Babel naḡ, nêḡ taḡḡiboa

- 1 Gêdêḡ taḡ aêac aḡḡôḡ Babelnêḡ bu naḡ,
aêac taêḡ gêjam Sion ma atanḡ.
- 2 Aêac akêḡ ma gêḡ wêḡḡa
geḡ kalenḡ ka siuḡ, taḡ kĕkô tonanḡ naḡ,
- 3 gebe lau, taḡ sêkôc aêac tōḡ naḡ,

sêkac aêac gebe anam ma wê, ma lau, taŋ sêlêsû aêac naŋ,
sêkac aêac gebe amoa toôndugerŋ ma sêsôm gebe
“Anam nêw wê Sionŋa teŋ aêac aŋô.”

⁴ Mago aêacmêŋ oc anam Apômtaunê wê
aŋga gamêŋ jaba amboac ondocgeŋ.

⁵ O Jerusalem, aê embe jaliŋ aôm siŋ,
oc lemoc anôŋa êtu toŋ.

⁶ Aê embe taêc ênam aôm atom ma embe jatoc Jerusalem sa êlêlêc ŋoc gêŋ
samob, taŋ gêgôm aê têtac ŋajam naŋ atom,
oc imbeloc êsap lôcboam tôŋ.

⁷ O Apômtau, taêm ênam bêc, taŋ lau EDOM sêgôm gêŋwapac
gêdêŋ Jerusalem naŋ.

Êsêac sêmôêc gederŋ tôŋgeŋ gebe
“Anseŋ êliŋ-êliŋ êsêp e êndêŋ nombanŋ.”

⁸ O Babel, aôm kalomtênao.

Aêac awerŋ êoc ŋac, taŋ êkêŋ gêŋ, taŋ gôgôm gêdêŋ aêac naŋ, êmu
wacêpi aôm êtiam.

⁹ Aêac awerŋ êoc ŋac, taŋ êoc nêw ŋapalê dedec sa
ma êmakinŋ êsêac sêpi poc naŋ.

138

Wê danŋeŋa kêtû Anôtônê biŋ ŋaŋêŋa

¹ O Apômtau, aê gabe janam danŋe aôm toŋoc ŋalêlôm samucgeŋ.
Aê gabe jalambiŋ aôm êndêŋ anôtôî sêlic.

² Aê gabe jateŋ mec êndêŋ aôm jakô nêw lôm dabuŋ ŋamagêŋa
ma jalanem aôm nêw ŋaê êtu nêw moasiŋ to biŋ ŋaŋêŋa
gebe aôm kôwaka nêw ŋaê to biŋ, taŋ gôjac mata naŋ sa
kêlêlêc ŋêŋgeŋ su.

³ Gêdêŋ taŋ aoc gêjac aôm naŋ, kôkêŋ taŋam aê.
Ma kôpuc ŋoc ŋalêlôm tôŋ ŋa nêw ŋaclai kaiŋ teŋ.

⁴ O Apômtau, kinŋ samob aŋga nom embe sêŋô awamsuŋ ŋabiŋ
oc sêlambiŋ aôm.

⁵ Êsêac oc sêŋga wê êpi Apômtaunê gôliŋ
gebe Apômtaunê ŋawasi gêjam gamêŋ auc.

⁶ Apômtau kêtû ŋac towaegoc ma gêjam ŋac ŋalêlôm sawa sa
ma kêjala lau-tetoc-tauŋ-sawaga, taŋ sêmoa jaêc eŋ naŋ, amboac
tonaŋgeŋ.

⁷ Aê embe jamoa gêŋwapac ŋalêlôm,
aôm oc ôpuc aê tôŋ jaŋgôŋ matoc jali.

Aôm kôpuc ŋoc ŋacjo, taŋ têtac ŋandaŋ sec gêdêŋ aê naŋ sugenŋ
ma nêw anôŋa gêjam aê sa.

⁸ Apômtau oc êŋgôm gêŋ, taŋ gêjac mata gêdêŋ aê naŋ ŋanô êsa.

O Apômtau, nêw moasiŋ ênêc teŋgeŋ. Ônac dabiŋ kôm, taŋ gôjac m
naŋ.

*

139

Anôtô kêjala gêj samob e gédêj ñamadij to gêmoa gamêj samob

- 1 O Apômtau, aôm gôbi ñoc ñalêlôm létêj e kôjala aê.
- 2 Aê embe jaŋgôj me jandi sa, oc ôjala.
Aôm gômoa jaêc, mago kôjala biŋ, taŋ aê taêc gêjam naŋ.
- 3 Aôm gôlic aê kasêlêj me gaêc
ma kôjala aêjoc lêj e tomalagenj samob.
- 4 Ñalô tej ênsac imbeloc atom tagen
ma aôm Apômtau oc ôjala kwananjenj.
- 5 Aôm kôpij aê auc anja muŋa ma nêj ma
ma gu lêmam gêsac môkêcapac.
- 6 Aê kasaê biŋ tonarj kainj tej ñanô
kêlêlêc aêjoc kauc su, tec kajala atom.
- 7 Nêj Ñalau gêmoa ma aê oc jasa ondoc
ma aê oc jaêc jamu ondocja gebe ôlic aê atom.
- 8 Aê embe japi undambê jawac, oc jatap aôm sa.
Ma embe jaja ñoc mé ênêc lamboam, oc jatap aôm sa.
- 9 Aê embe jalôp jandêj gamêj oc kêpija
ma najalêwanj jaŋgôj gamêj oc kêsêpja jana,
- 10 oc lêmam êwê aê anja ôné
ma ôsip aê sa ña nêj anôja.
- 11 Ma aê embe jasôm gebe gêsunbôm êkôm aê auc samucgenj
ma ñawê, taŋ kêpô aê naŋ, ênam kesec,
- 12 mago aôm oc ôlic ñakesec amboac ñakesec atom.
Ôlic gêbêcauc amboac eleŋja ma ñakesec amboac ñawê.
- 13 Aôm taômgenj tec kôkêj aêjoc ñalêlôm
ma kôlêsob aê anja tinoc têtacêlêlôm.
- 14 Aê gajam danje aôm gebe kôkêj aê ñamêtê kainj tej.
Aêjoc katuc kêjala gebe aôm nêj gêj, taŋ gôgôm naŋ, kêtuj gêj sêga kainj tej.
- 15 Aôm kôjala ñoc ñatêkwa ñasec-ñasec samob
gêdêj taŋ kôkêj aê kelec-kelec kôsingenj ma kôlêsob aê anja tinoc têtacêlêlôm.
- 16 Matamanô gôlic aê gêdêj taŋ aê ñanô kêsa atomgenj ma koto ñoc bêc,
taŋ taêm gêjam gebe jaŋgôjja naŋ, gêc nêj buku kwananjenj.
Gôgôm gêmuj kêsêp ñasawa, naŋ ñoc bêc tej mênj kêsa atomanô naŋ.
- 17 O Anôtô, biŋ taŋ aôm taêm gêjam naŋ, ñawapac, oc jajala amboac ondoc.
Gêj tonarj taêsam e ñalêlêma atom.
- 18 Aê embe jasa sa, oc jalic êlêlêc ganac su.
Aê embe janêc e guluj jandi, naŋ jatap aôm sa.
- 19 O Anôtô, ônac alôb-alôbwaga êndumanj
ma ôkêj lau, taŋ sêwê kainj dec naŋ, sêc su anja aêjoc.
- 20 Lau tonarj tec sêkianj tauj sa ma sêsôm biŋ alôb-alôb kêpi aôm
ma sêgôm aôm nêj ñaê kêtuj meloc.

* 138:8: Dawidnê tej.

- 21 O Apômtau, aê oc jakêḡ kisa êndêḡ lau, taḡ sêkêḡ kisa gêdêḡ aôm naḡ,
atom me.
Ma janam lanḡôcanô ôkwi êndêḡ lau, taḡ sêli taunḡ sa gêdêḡ aôm naḡ,
atom me.
- 22 Biḡḡanô, aê kakêḡ kisa gêdêḡ êsêac ḡajaḡa,
galic êsêac têtû ḡoc ḡacjo.
- 23 O Anôtô, ômbi aê lêtêḡ e ôjala ḡoc ḡalêlôm.
Ônsaê aê to ôjala gêḡ, taḡ taêc gêjam naḡ.
- 24 Ma embe ôlic aê jasa lêḡ dansaḡ jamoa,
naḡ ôwê aê jasa lêḡ ḡaḡêḡḡa.
- *

140

Mec êtu Anôtô ênam aêac saḡa

- 1 O Apômtau, ônam aê kêsi êndêḡ lau sec
ma ojop aê êndêḡ lau toḡaclai.
- 2 Lau tonaḡ taêḡ gêjam biḡ sec gêc nêḡ ḡalêlôm
ma sêkalom kisa kêtôm bêcgeḡ.
- 3 Êsêacnêḡ imbeleḡ ḡamata kêtôm moac wêmnê.
Moac ḡamalic gêc kêsa paḡ gêdôḡôlicgeḡ.
- 4 O Apômtau, ojop aê êndêḡ lau alôb-alôb lemeḡ.
Ônam jaom aê êndêḡ lau toḡaclai, taḡ sêkic biḡ sebe senseḡ aê naḡ.
- 5 Tetoc-taunḡ-sawaga sêwa lakô kêtû aêḡa.
Êsêac sêkic uc gêjac intênataligeḡ ma sêwa lip kêtû aêḡa gebe ênac aê.
- 6 Aê kasôm gêdêḡ Apômtau gebe “ḡoc Anôtô aôm.”
O Apômtau, ôkêḡ taḡam ḡoc taḡi kapôêḡ
- 7 O Apômtau, ḡoc Anôtô, ḡoc ḡac, taḡ gôjam aê sa ḡajaḡa naḡ.
Aôm kôtu ḡoc lamu gêdêḡ noc siḡḡa.
- 8 O Apômtau, ôkêḡ biḡ, taḡ lau alôb-alôb taêḡ gêjam to kêkac êsêac naḡ, ḡanô
êsa atom.
Onseḡ biḡ, taḡ sêkic kêtû aêḡa naḡ su.
- 9 Ôkêḡ ḡoc ḡacjo sêku aê tulu atom
ma biḡ, taḡ sêkic kêtû aêḡa naḡ, êpi êsêac taunḡ.
- 10 Eḡ êkêḡ ḡalana ênsêlô êpi êsêac taunḡ.
Eḡ êtiḡ êsêac sêsêp sêlêlôm sêna e dêndi sa êtiam atom.
- 11 ḡac-gêga-biḡwaga oc êmoa naeo.
Ma gêḡwapac oc epeḡ ḡac toḡaclai sec naḡ, piḡpoap-piḡpoap e ênaḡa.
- 12 Aê galicgac gebe Apômtau oc êmansaḡ lau sêḡgôḡ jageo nêḡ biḡ
to êmansaḡ lau ḡalêlôm sawa nêḡ biḡ.
- 13 Biḡḡanô, lau gêdêḡ oc sênam danḡe êtu aôm nêḡ ḡaêḡa.
Lau gêdêḡ oc sêḡgôḡ sêwiḡ aôm.
- *

* 139:24: Dawidnê pesalem teḡ. * 140:13: Dawidnê pesalem teḡ.

141

Mec kêtularja tenj

- 1 O Apômtau, aê aoc gêjac aôm ôkac taômgenj ôndênj aê ômôênj.
Embe jamôêc aôm, nanj ôkênj tanjam njoc aoc.
- 2 Ôlic njoc mec êtôm gasôb jadaunj gêdênj aôm.
Ôlic jaôc lemoc sa êtu da êtularja.
- 3 O Apômtau, ôkênj aocsunj njadibwaga tenj
ma ôkênj gêdôcôlic njakatam njagejobwaga tenj.
- 4 Ôkênj njoc njalêlôm ewec êndênj gênj sec
gebe janjôm gênj alôb-alôb atom.
- 5 Njoc gêdênj tenj embe ênac aê me êlênj binj aê, nanj jajala gebe oc têtac gêwinj
aê,
mago aê janac jao gebe lau sec nênj tenj êninj oso môkêcapac atomanô
gebe katerj mec gederj tônjgenj gebe Apômtau eperj êsêacnênj kisa su.
- 6 Embe sêmbalinj nênj mêtôcwaga sêsêp pocsaginj,
lau oc sêjala gebe Apômtaunê binj binjanô.
- 7 Enj kêpalip êsêacnênj njatêkwa jatotoj-totoj sêc gêdênj lamboam
njagêsunjawa,
kêtôm poc, tanj têtuc kêkôc e popoc-popocgenj gêc intêna nanj.
- 8 Matoc êndinj aôm, Apômtau njoc Anôtô. Aê gabe jaê lamu aôm.
Amboac tonanj ôwi njoc katuc sinj gebe jananja atom.
- 9 Ojop aê êndênj lakô, tanj sêwa kêtuj aênj nanj,
ma êndênj lau secwaga nênj lip amboac tonanj.
- 10 Ôkênj lau, tanj sêkac taunj su nanj, sêwê taunj nênj uc
ma aê jao gala jana.

*

142

Anôtô ênam aêac sa anja gêjwapac njalêlôm njamec

- 1 Aê aoc gêjac Apômtau kapôênjenj,
gamôêc kapôênj gêdênj Apômtau.
- 2 Aê kasêwa njoc tanj gêc enj lanjônêmnja,
kasôm njoc gêjwapac lasê gêdênj enj.
- 3 Gêdênj tanj njoc njalêlôm njagogo nanj,
mago aôm kôjala lênj, tanj aê kasa nanj.
Sêwa lakô kelecgenj
gêc njoc intêna, tanj kasa nanj.
- 4 Aê matoc geso gêmu anônja,
mago katap njac tenj gebe ênam aê sanja sa atom.
Aê gabe jaê lamu gênj tenj, mago katap sa atomanô
ma njac tenj gebe ênam aê sanja gêmoa atomanô.
- 5 O Apômtau, aê aoc gêjac aôm.
Aê kasôm gebe njoc lamu aôm to njoc gêjnlênsênj, tanj gawê kainj anja
lau materj jali nênj gamênj nanj.
- 6 Ojoe, ônjô njoc tanjiboamanj gebe aê katuc gêbac su.

* 141:10: Dawidnê pesalem tenj.

Ônam aê kêsi anġa lau, taŋ sêlêsu aê naŋ, gebe nêŋ ôliŋ walô kêlêlêc aê su.

- 7 Wê aê sa anġa kapoacwalô
gebe jalanem aômnêm ŋaê.
Aôm embe ômoasiŋ aê,
oc lau gêdêŋ sêkac sa sêwiŋ aê.
gêŋgôŋ poclabu naŋ. *

143

Embe ôliŋ to katuŋ êŋgôŋ naeo, naŋ awen ênac Anôtô

- 1 O Apômtau, ôŋô ŋoc mec ma ôê taŋam ŋoc taŋi.
Aôm ŋac tobiŋ ŋaŋêŋ, ôkêŋ taŋam aê êtu nêm biŋgêdêŋŋa.
- 2 Ôkic nêm sakiŋwaga nê biŋ atom
gebe aôm ôlic ŋamalac mata jali teŋ êtôm ŋac gêdêŋ atom.
- 3 Ojae, ŋacjo tau kêjanda katuc.
Eŋ kêku aê tulu jagaêc nom ma aê katôm êsêac, taŋ sêmac êndu su naŋ.
- 4 Aêŋoc katuc ôluŋ-ôluŋgeŋ
e ŋoc ŋalêlôm kêtû toŋ anġa ŋoc wanlêlôm.
- 5 Aê taêc gêjam têm gêmuŋ andanġeŋŋa ma taêc gêjam aômnêm lêmam
ŋakôm samob, taŋ gôgôm naŋ.
Taêc gêjam jakêsêp aômnêm gôliŋ samob.
- 6 Aê galam lemoc ma kateŋ mec gêdêŋ aôm.
Aêŋoc katuc gêjam awa su aôm kêtôm nom ŋakelenj kêsê awa gebe kom ênac.
- 7 O Apômtau, ôkac taômgeŋ mêŋôkêŋ taŋam aê.
Ŋoc ŋalêlôm kêtû dambê-dambê su gebe janaŋa.
Ônsaŋ laŋômanô auc êndêŋ aê atom
gebe jatôm êsêac, taŋ sê su sêsêp sêlêlôm sêja naŋ atom.
- 8 Ôkêŋ aê jaŋô aômnêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa ŋawae êndêŋ elenŋa
gebe aê taêc kêka aôm.
- Ôtôc intêna, taŋ gobe aê jasa naŋ, êndêŋ aê
gebe jasaŋ ŋoc katuc sa êndêŋ aôm êwac.
- 9 O Apômtau, ônam aê kêsi êndêŋ ŋoc ŋacjo.
Aê jandêŋ aôm wacjaê lamu aôm.
- 10 Ôndôŋ aê jaŋgôm ŋoc gêŋ êtôm aôm gôlic ŋajam gebe aêŋoc Anôtô aôm.
Aômnêm ŋalau ŋajam êwê aê jasa lêŋ ŋaŋêŋ.
- 11 O Apômtau, ôpuc aê tôŋ jaŋgôŋ matoc jali êtu aômnêm ŋaêŋa.
Ônam aê sa anġa gêŋwapac êtu aômnêm biŋgêdêŋŋa.
- 12 Onseŋ ŋoc ŋacjo su ma ômoasiŋ aê ma onsoc samob, taŋ sêlêsu aê naŋ,
gebe nêm sakiŋwaga aê. *

144

Awen gêôc Anôtô ŋamec. Moasiŋ gêjam Israel auc

* 142:7: Dawid gêga wê tonanġ gêdêŋ taŋ * 143:12: Dawidnê pesalem teŋ.

- 1 Aê aoc gêôc Apômtau, tañ kêtû ñoc tuñtêna nanj.
 Eñ tec kêdôñ lemoc gebe janac sinj ñajana ma lemoclatu gebe janac sinj ñajana.
- 2 Eñ tec kêtû ñoc balañ ma ñoc tuñtêna to ñoc kêsiwaga. Eñ tec kêtû ñoc lautuc to ñoc lamu.
 Eñ kêkêñ tenterlatu sêsô aê ñalabu.
- 3 O Apômtau, ñamalac kêtôm asagenj, tec aôm matam gêdinj eñ ma ñamalac latu tonec kêtôm asagenj, tec aôm taêm gêjam eñ nec.
- 4 Ñamalac kêtôm awajaô ma ênê bêc kêtôm gêñ ñajaô-jaô.
- 5 O Apômtau, ôwê nêmbê sa ma ôsêp ômôhê ma ômoasac lôc gebe jadaunj êsa.
- 6 Ôpalip ôsic mêñenseñ êsêac êlinj-êlinj.
 Ôpê nêmbê ma onsoc êsêac sêc sêna.
- 7 Ômêtôc lêmam anja lôlôc mêñôjanjo aê su ma ônam aê sa anja ñasamac kapôhêñ anja lau jaba lemenj.
- 8 Lau tonanj gêdôñôlic sêsôm binj dansanj ma nêñ anôña kêtôc gêñ geo.
- 9 O Anôtô, aê gabe janja wê wakuc tenj êpi aôm ma janjôm gêñ wêña tonagam lemelu êtanj ma janam wê êndênj aôm.
- 10 Aôm kôpuc kinj tôñ e sêku ñacjo tulu.
 Aôm kôjanjo nêmbê sakinjwaga Dawid su anja sinj ñaclai.
- 11 Ônam aê sa ma ôjanjo aê su anja lau jaba lemenj.
 Anja lau, tañ gêdôñôlic sêsôm binj dansanj to nêñ anôña têtôc geo nanj.
- 12 Aêac latunji lau matac têtôm ka balinj ma aêac latunjo têtôm andu ñajam-ñajam ñaalê poc, tañ sepenj ñatalô nanj.
- 13 Aêacma andu monja gêlôc lanjwageñ ma anjônj gêñmasê ñaô gederj tôñgenj.
 Aêacma domba sêsu ñalatu tausen to tausen ma tentausen to tentausen señ gêñ sêmoa oba.
- 14 Aêacma bulimakao sêsu ñalatu taêsam ma gêñwapac kêtap sa to sêjam ñalatu su atom.
 Lau sêñgônj sênam aucgenj, mago tanjiboa ênêc nêñ malaclunj atom.
- 15 Aê aoc êôc lau, tañ sêmoa kêtôm binj, tec tasôm su nec.
 Aê aoc êôc lau, tañ Apômtau kêtû nêñ Anôtô nanj.

*

145

Talanem Apômtau êtu nê moasinj to ñaclainja

- 1 O ñoc kinj Anôtô, aê gabe jatoc aôm sa ma jalanem nêmbê ñaê enderj tôñgenj.
- 2 Aê gabe jalanem aôm êtôm bêcgerj ma aoc êôc nêmbê ñaê enderj tôñgenj.

* 144:15: Dawidnê tenj.

- 3 Apômtau en ηac kapôêη, tec talanem en ηanôman.
Aêac ηamalac oc tapuc ênê ηam natatôm atom.
- 4 Gôlôac ten sêlanem aômnêm kolen êndêη gôlôac ten sêηô
ma sêsôm aômnêm ηaclai ηagêηsêga lasê.
- 5 Êsêac oc sêsôm aômnêm ηawasi to waem kiηηa lasê,
ma aê gabe janğa wê êpi nêm gêηsêga.
- 6 Lau oc sêsôm aômnêm gêηsêga ηaηaclai lasê
ma aê gabe jawa aômnêm waem kapôêη sa.
- 7 Lau oc sênac aômnêm moasinη tengeηηa ηamin
to têtου samuc aômnêm binğêdêη toôndugenη.
- 8 Apômtau en ηac moasinη to taê walô ηam.
En gêbinη tôη ma têtac gêwiη tengeηηa gêjam en auc.
- 9 Apômtau en ηajam gêdêη ηamalac samob
ma en taê labu gêη samob, tan kêkêη nan.
- 10 O Apômtau, gêη samob, tan kôkêη nan, sênam danğe aôm.
Ma nêm lau mansanη sêlanem aôm.
- 11 Êsêac oc sêsôm aômnêm gamêη kiηηa ηawae lasê
ma sênac aômnêm ηaclai ηamin
- 12 gebe ηamalacnêη latuηi sêηô aômnêm gêηsêga
to aômnêm gamêη kiηηa ηawasi ηanô ηawae.
- 13 Aômnêm gamêη kiηηa ênêc tengeη
ma ônam gôlinη gôlôac to gôlôac ηêηgen êna.
- Apômtau gêgôm nê binη samob ηanô kêsa
ma nê kolenη samob gêwa ênê têtac gêwiη sa.
- 14 Apômtau kêpuc lau samob, tan sebenη nan tôη
ma gêjac êsêac samob, tan sêηgôη sêpô dêducgenη nan sa.
- 15 Lau samob materη gêdin aôm
ma aôm kôkêη êsêacnêη mo gêdêη ηanoc.
- 16 Aôm kôlainη lêmantapa ma gôlôm gêη materη jali samob
e gêoc êsêac tôη.
- 17 Apômtau gêgôm nê gêη samob gêdêηgenη
ma gêgôm nê gêη samob tomoasinηenη.
- 18 Apômtau gêmoa êsêac, tan awenη gêjac en nan ηagala
ma gêwiη êsêac samob, tan awenη gêjac en tonanôgenη nan.
- 19 En gêjam êsêac, tan têtêc en nan, nêη sêpô lêna sa
to gêηô êsêacnêη tanjiboa ma kêpuc êsêac tôη.
- 20 Apômtau gejob êsêac samob, tan têtac gêwiη en nan,
ma oc ensenη lau alôb-alôb samob su.
- 21 Aoc êoc Apômtaunê wae
ma lau nomηa samob sêlanem ênê ηaê dabuη tengeη ma tengeη.

*

* 145:21: Dawidnê wê lanemηa tenη.

146

Talanem Apômtau êtu êné kôm gédênya

¹ Aleluja.

O katuc tau, ôlanem Apômtau.

² Aê gabe jalanem Apômtau êtôm ñoc bêc samob, tañ ganğôñ matoc jali nañ,
ma gabe janam wê êndêñ ñoc Anôtô êtôm ñoc têm, tañ jamoa nom nañ.

³ Taêm êka laumata to ñamalac teñ
gebe êsêac têtôm gebe sênam lau sa atom.

⁴ Awenjaô embe ênac pep, oc têtû kekop êtiam
ma nêñ biñ, tañ taêñ gêjam nañ, oc ênac pep amboac tonanğen.

⁵ Aê aoc êôc ñac, tañ Jakobnê Anôtô gêjam eñ sa
ma kêkêñ mata Apômtau Anôtôğen nañ.

⁶ Ñac tonanğ tec kêkêñ undambê to nom ma gwêc to ñagênlêlôm samob.
Eñ ñac ñanğen enden tônğen.

⁷ Êné mêtôc gédêñ gêjam êsêac, tañ lau sêkôninğ êsêac tônğ nañ sa
ma gêlôm êsêac, tañ mo gêjô êsêac nañ. Apômtau kêgaboac lau kapoacwalôña su.

⁸ Apômtau kêkêñ matenğpec sêlic gamêñ kêtiam ma kêsa lau, tañ sêpô
dêducgen nañ sa.
Apômtau têtac gêwiñ lau gédêñ.

⁹ Apômtau gejob lau jaba ma gêjam awêtuc to mosêbu sa.
Mago eñ gesenğ lau alôb-alôb nêñ intêna su.

¹⁰ Apômtau eñ kinğ tenğenğ.
O Sion, aômñem Anôtô ênam gôlinğ endenğ tônğenğ.

*

147

Anôtô kêtû ñaclai to moasinğ ma mêtê ñatau ñamôkê

¹ Aleluja.

Alanem Apômtau gebe tanam wê êndêñ aêacnêñ Apômtau tonec gênğ ñajam.
Lambiñ tonanğ ñajam ma jagêdêñ.

² Apômtau kêkwê Jerusalem sa kêtiam.
Eñ gêjac Israel latuñi, tañ sêmoa salinğ-salinğ nañ sa.

³ Eñ kêmoasinğ êsêac, tañ ñalêlôm popoc nañ,
ma kêsabañ êsêacnêñ kamoc ñandañ.

⁴ Eñ kêkêñ utitalata kêtôm tau taê gêjam
ma kêsam êsêacnêñ ñaê samob tomalagenğ.

⁵ Aêacnêñ Apômtau eñ ñac kapôênğ to ñaclaisêga.
Êné mêtê ñadônğ gêc atomanô.

⁶ Apômtau gêjam lau ñasec sa
ma kêtinğ alôb-alôbwaga pinğpañ jasêc nom.

⁷ Apuc Apômtaunê wê danğenğ sa.

* **146:10:** Aleluja.

- Anġôm gêŋ wêŋa êtaŋ êndêŋ aêacnêŋ Anôtô.
 8 Eŋ kêkêŋ tao gêsac umbon
 ma kêkêŋ kom kêmalôm nom to kêkêŋ gêgwan kêpuc aŋga lôc.
 9 Eŋ gêlôm bôc
 ma kêkêŋ mo gêdêŋ aoco ŋalatu, taŋ têttaŋ gêdêŋ eŋ naŋ.
 10 Eŋ têtac gêwiŋ hos ŋaclai atom
 to gêlic ŋamalac, taŋ labum ŋajaŋa naŋ ŋajam atom.
 11 Apômtau têtac gêwiŋ lau, taŋ têtêc eŋ naŋ,
 to têtac gêwiŋ lau, taŋ sêkêŋ maten ênê têtac gêwiŋ tenġenŋa naŋ.
 12 O Jerusalem, ôlanem Apômtau.
 O Sion, ônam wê êndêŋ nêŋ Anôtô.
 13 Gebe eŋ kêmasaŋ nêŋ katam ŋajaŋa.
 Eŋ gêjam mec nêŋ ŋapalê, taŋ sêmoa nêŋ ŋalêlôm naŋ.
 14 Eŋ kêbalaŋ nêŋ gamêŋ ŋamadiŋ auc ŋapep
 ma gêlôm aôm gôŋgôŋ moasu ŋaôġeŋ.
 15 Eŋ kêsakiŋ nê jatu kêsêp nom gêmêŋ
 ma biŋ tau kêlêti gêjam nom aucġeŋ sep tagen gêja.
 16 Eŋ kêkêŋ sno kêtôm kapok
 ma kêkêŋ nop kêtôm wao.
 17 Eŋ kêpalip nê kom poc kêtôm poclô.
 Asa oc êoc ênê malotêna tôŋ.
 18 Eŋ kêkêŋ nê biŋ e gêŋ tau gêwê.
 Eŋ kêkêŋ nê mu, tec ŋabu keselen.
 19 Eŋ gêwa nê biŋ sa gêdêŋ Jakob
 ma kêsôm nê gôliŋ to biŋgêdêŋ lasê gêdêŋ Israel.
 20 Eŋ kêmoasiŋ tentenlatu ten amboac tonan atom.
 Êsêac sêjala ênê biŋsu atom.

Aleluja.

148

Undambê to nom sêlanem Apomtau

1 Aleluja.

Alanem Apômtau aŋga undambê.

Alanem eŋ aŋga lôlôc.

2 Ênê aŋela samob, alanem eŋ.

Ênê lau toton-toton samob, alanem eŋ.

3 Oc to ajôŋ, alanem eŋ.

Amac utitalata samob, alanem eŋ.

4 Amac undambê to undambê, alanem eŋ.

Amac bu, taŋ apoac umbon ŋaô naŋ, alanem eŋ.

5 Gêŋ samob tonan ŋai, alanem Apômtaunê ŋaêman

gebe eŋ kêjatu, tec gêŋ tau ŋanô kêsa.

6 Gebe eŋ ketoc gêŋ tonan ŋai kékô gebe êkô enden tôŋgen

ma kékêñ ñagôlin, tañ sêñgêli atom nañ, gêdêñ êsêac.

⁷ Amac gêñ nomña, amac gêñsêga gwêcña to gwêc ñagêdimlabuña samob nañ,
alanem Apômtau.

⁸ Aôm ja to kompoc, aôm sno to ômbiñ,
aôm mutêna, tañ gôgôm ênê biñ kêtú tônia nañ, amboac tonañgêñ.

⁹ Amac lôc to gamêñ ñabau samob,
amac gêñkaiñ to ñip walañ samob,

¹⁰ amac bôc saleñña ma malacña samob,
amac gêñ kékêñña ma moc tomagê, alanem Apômtau.

¹¹ Amac kiñ aña nom to tenterlatu samob,
amac kasêga to gôlinwaga nomña samob,

¹² amac ñacsêñom to awêtakiñ,
amac lau ñanô to ñapalê, alanem Apômtau.

¹³ Lau samob tonañ ñai sêlanem Apômtaunê ñaêmañ
gebe ênê ñaê tagen tec ñaê towae. Ênê ñawasi kêlêlêc undambê to nomgen.

¹⁴ Eñ kékêñ ñaclai gêdêñ nê lau gebe ênê lau mansañ samob sêlanem eñ
sêwiñ lau Israel, tañ têtú ênê gêñ nañ.

Aleluja.

149

Wê lambiñña ten

¹ Aleluja.

Anam wê wakuc êndêñ Apômtau.

Aweñ êoc eñ aña ênê lau mansañ ñalêlôm.

² Israel têtú samuc nêñ ñac, tañ kékêñ êsêac nañ.
Sion latui aweñ êoc nêñ kiñ toôndugen.

³ Êsêac têtê wê sêlanem ênê ñaê
sênac oñ to gêñ wêña êtañ.

⁴ Apômtau têtac gêwiñ nê lau
ma kékêñ lau palê-palê sêku nêñ ñacjo tulu.

⁵ Anôtônê lau têtú samuc eñ to sênam lasê to ôlin êpi
sênc nêñ mê ma aweñ êoc eñ toôndugen.

⁶ Êsêac sêlambiñ Anôtô to aweñ êpigen
ma sêmêngôm siñ ñamata maken-maken

⁷ gebe sêkac nêñ kamocgôc aña lau samuc nêñ
ma sêkêñ ñagêjô êndêñ tenterlatu.

⁸ Sênsô êsêacnêñ kiñ ña kapoacwalô tônia
ma sênsô nêñ lau mata tônia ña kapoacwalô ki

⁹ gebe sêngôm biñ, tañ Anôtô kékic wanêcgen nañ, êtu tônia êpi êsêac.
Biñ tonañ ketoc Anôtônê lau samob sa.

Aleluja.

150

Alanem Apômtau

¹ Aleluja.

Alanem Apômtau anġa nê lôm dabuġ.

Alanem eġ anġa undambê.

² Alanem eġ êtu nê ġêġsêġaġa

ma alanem eġ êtu nê ġaclai kapôêġa.

³ Alanem eġ ġa dauc ġaôndu.

Alanem eġ ġa ġêġ wêġa to kalingwaġ.

⁴ Alanem eġ ġa wê to oġ.

Alanem eġ ġa ġêġ wêġa to gasuc.

⁵ Alanem eġ ġa gegob êtaġ.

Alanem eġ ġa gegob ġakicsêa galaġ-galaġġeġ.

⁶ Ġêġ samob, taġ sêsé awenġ naġ, sêlanem Apômtau.

Aleluja.